بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاست‌گذاری پولی

مدیریت کل بررسی‌های اقتصادی

حساب‌های ملی ایران

به تفکیک بخش‌های فعالیتی و نهادی اقتصاد بر مبنای نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸

به قیمت‌های جاری و ثابت سال پایه ۱۴۰۰

(۱۳۹۵-۱۴۰۳)

اداره حساب‌های اقتصادی

خرداد ۱۴۰۵

بسم الله الرحمن الرحیم

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاست‌گذاری پولی

مدیریت کل بررسی‌های اقتصادی

اداره حساب‌های اقتصادی

حساب‌های ملی ایران

به تفکیک بخش‌های فعالیتی و نهادی اقتصاد بر مبنای نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸

به قیمت‌های جاری و ثابت سال پایه ۱۴۰۰

(۱۳۹۵-۱۴۰۳)

خرداد ۱۴۰۵

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

حساب‌های ملی ایران، به تفکیک بخش‌های فعالیتی و نهادی اقتصاد (۱۴۰۳-۱۳۹۵)

تهیه و تنظیم: اداره حساب‌های اقتصادی

نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی، باغ موزه بانک مرکزی

صندوق پستی: ۷۱۷۷- ۱۵۸۷۵

تلفن: ۲۹۹۵۰۰۰۰

نشانی پایگاه اطلاع‌رسانی بانک مرکزی: www.cbi.ir

به نام خداوند یکتا

پیشگفتار:

ساختار اقتصادی هر جامعه، متشکل از مجموعه‌ای گسترده و متنوع از فعالیت‌ها و مبادلات اقتصادی است که در سطوح متفاوت و بین همه عاملان اقتصادی و طی زمان صورت می‌گیرد و نتیجه آن به شکل تغییر در ثروت، متبلور می‌شود. فهم عملکرد واقعی اقتصاد و شناخت تفصیلی اجزاء و عوامل مؤثر بر آن، مستلزم در اختیار داشتن مجموعه‌ای جامع از اطلاعات و آمارهای اقتصادی است که به شکل نظام‌مند با عنوان حساب‌های اقتصادی، ارائه می‌گردد. با بررسی حساب‌های اقتصادی کشور نمایی از وضعیت اقتصادی بدست می‌آید که می‌تواند راهنمای موثری جهت تدوین برنامه‌های توسعه محسوب گردد.

از آنجا که آمارهای کلان اقتصادی نقش قابل توجهی را در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های پولی و اقتصادی ایفا می‌کند، تهیه و تدوین آنها به عنوان یک اصل در دستور کار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. آمار حساب‌های ملی ایران که از بدو تاسیس بانک مرکزی در اختیار کاربران داخلی و مجامع بین‌المللی قرار گرفته است، به عنوان یک ابزار مهم در پیشبرد اهداف تحلیلی و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی محسوب می‌شود.

اجرای کامل نظام استاندارد حساب‌های ملی بر اساس توصیه دفتر آمار سازمان ملل متحد شامل شش مرحله است. مرحله اول و دوم محاسبه تولید ناخالص داخلی به روش تولید و هزینه به تفکیک فعالیت‌ها و اجزاء آن‌ها و محاسبه درآمد ملی و مبادلات با دنیای خارج است. مراحل سه تا پنج نیز مستلزم تهیه توالی حساب‌های اقتصادی از حساب تولید تا حساب مالی به تفکیک بخش‌های نهادی اقتصاد است. مرحله ششم نیز تهیه سایر حساب‌های اقتصادی از جمله ترازنامه‌های افتتاحیه و اختتامیه اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی است.

حساب‌های اقتصادی که محور اصلی کتاب حاضر است دارای ویژگی‌های جدید و برجسته ذیل می‌باشد:

۱- تهیه حساب‌های بخش‌های نهادی اقتصاد علاوه بر اقتصاد ملی و بخش‌های فعالیتی

۲- ارتباط زنجیره‌ای و نظام‌مند حساب‌های مختلف در یک سلسله توالی نهادی و سازگار

۳- تهیه و تدوین بر مبنای آخرین نسخه استاندارد نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ (SNA)

۴- تهیه آخرین نسخه نظام طبقه‌بندی استاندارد رشته فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) (نسخه چهارم)

۵- توسعه و تکمیل مرزهای حساب تولید و حساب سرمایه منطبق بر نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸

۶- تهیه و ارائه آمار حساب‌های ملی ایران به قیمت‌های جاری و ثابت سال پایه ۱۴۰۰

۷- افزایش رشته فعالیت‌های اقتصادی (از ۶۲ به ۷۷ قلم) منطبق بر نظام ISIC (نسخه چهارم)

۸- انضمام پیوست‌های تکمیلی شامل، شاخص زنجیره‌ای، اقتصاد نامشهود، حساب سرمایه و حساب ترازنامه

نظام حساب‌های ملی با اضافه شدن توالی حساب‌ها، نقش محوری و هماهنگ‌کننده در میان سایر نظام‌های آماری اقتصاد کلان نظیر آمار تراز پرداخت‌های خارجی، آمار مالی دولت، آمارهای پولی و مالی و حساب جریان وجوه، پیدا می‌کند.

با توجه به حساب‌های فعالیتی و نهادی موجود، اکنون حساب‌های ملی ایران در مرحله آخر از کل مراحل شش‌گانه اجرای نظام مذکور قرار دارد. گفتنی است که در حال حاضر تعداد اندکی از کشورهای توسعه‌یافته مراحل شش‌گانه نظام حساب‌های ملی را بطور کامل اجرا کرده‌اند و کشورهای در حال توسعه نیز به فراخور نظام آماری خود در یکی از مراحل اجرا قرار دارند. لازم به یادآوری است که خوشبختانه آمار حساب‌های ملی ایران نیز به بخش پایانی نظام یکپارچه توالی حساب‌های کلان اقتصادی ارتقاء یافته است.

اداره حساب‌های اقتصادی در راستای ارتقاء و بهنگام‌سازی آمار حساب‌های ملی مطابق با آخرین نسخه دستورالعمل استاندارد نظام حساب‌های ملی سازمان ملل متحد، پیاده‌سازی نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ را در دستور کار خود قرار داد. نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ پنجمین و آخرین ویرایش نظام حساب‌های ملی از ابتدای شکل‌گیری آن تاکنون است. تغییرات صورت گرفته در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نسبت به نسخه قبلی آن (۱۹۹۳) آمار حساب‌های ملی را منطبق با تحولات شرایط اقتصادی، پیشرفت‌های انجام شده در حوزه تحقیقات روش‌شناسی و نیازهای کاربران متحول ساخته است. یکی از تغییرات جدید مجموعه حاضر، ارائه ارقام حساب‌های ملی ایران، بر اساس آخرین نسخه بین‌المللی طبقه‌بندی استاندارد کلیه رشته فعالیت‌های اقتصادی ISIC (نسخه چهارم) می‌باشد.

لازم به ذکر است که مجموعه حاضر پس از ارائه چارچوب مباحث اصلی شامل چهار پیوست تکمیلی است که بخشی از مطالب مهم نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ و اقدامات انجام شده در این بانک به صورت تفصیلی و در قالب پیوست‌های زیر مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

پیوست اول: شاخص‌های زنجیره‌ای

پیوست دوم: اقتصاد نامشهود در نظام حساب‌های ملی

پیوست سوم: حساب سرمایه

پیوست چهارم: حساب ترازنامه

نسخه پیشین کتاب حاضر که در خرداد ماه ۱۴۰۴ منتشر شد و در اختیار کاربران قرار گرفت، به لحاظ پوشش دوره زمانی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۲ را بر مبنای سال پایه ۱۳۹۵ و نظام استاندارد حساب‌های ملی ۲۰۰۸ در بر می‌گرفت. در گزارش حاضر سری زمانی جدید حساب‌های ملی ایران طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳ بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰ بروزرسانی و ارائه گردیده است.

در خصوص تهیه این گزارش لازم است از همه دستگاه‌های سیاست‌گذار و اجرایی کشور، سازمان‌ها، وزارتخانه‌ها، نهادها، بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و خصوصی و نیز مراکز رسمی تولیدکننده آمارهای پایه کشور که همواره به عنوان تامین‌کننده اطلاعات و آمار مورد نیاز در تهیه حساب‌های ملی کشور، این

بانک را در انجام وظایف خویش یاری نموده‌اند، تشکر و قدردانی گردد. بی‌تردید افزایش کمّی و کیفی گزارش‌دهی کارگزاران اقتصادی، سهم بسزایی در ارتقاء حساب‌های ملی کشور داشته و زمینه را برای نیل به اهداف جدید در این عرصه فراهم خواهد ساخت. در خاتمه از اندیشمندان و صاحب‌نظران اقتصادی به ویژه در حوزه حساب‌های ملی دعوت می‌گردد، به منظور بهبود هر چه بیشتر مجموعه حاضر، نقطه نظرات ارزشمند خود را در اختیار اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی قرار دهند.

الحمدلله رب العالمین

اداره حساب‌های اقتصادی

بهار ۱۴۰۵

شرح	شماره صفحه

فصل اول: مفاهیم، تعاریف و روش‌ها ۱

۱- مقدمه ۱

۲- سیر تحول حساب‌های ملی ۲

۳- نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ ۳

۴-حساب‌های ملی در ایران ۴

۵- تعاریف و کاربردها ۵

۶- سایر ویژگیهای نظام حساب‌های ملی ۵

۶-۱ نحوه انجام طبقه‌بندی‌ها در نظام حساب‌های ملی ۶

۶-۱-۱ طبقه‌بندی حساب‌ها ۷

۶-۱-۲ واحدها و بخشهای نهادی ۱۸

۶-۱-۳ طبقه‌بندی فعالیت‌ها ۲۱

۶-۱-۴ طبقه‌بندی کالاها و خدمات ۲۲

۶-۱-۵ طبقه‌بندی هزینه (مصرف) ۲۳

۷- مراحل اجرای نظام حساب‌های ملی ۲۵

فصل دوم: انواع حساب‌ها در نظام حساب‌های ملی ۲۷

۱- حساب تولید ۲۷

۱-۱ مرز تولید ۲۸

۱-۲ ستانده ۳۳

۱-۲-۱ ستانده بازاری ۳۴

۱-۲-۲ ستانده تولید شده به‌منظور خود مصرفی ۳۴

۱-۲-۳ ستانده‌های غیربازاری ۳۵

۱-۳ مصرف واسطه ۳۶

۱-۴ ارزش‌گذاری ستانده، مصرف واسطه و ارزش‌افزوده ۳۶

۱-۴-۱ قیمت پایه ۳۶

۱-۴-۲ قیمت تولیدکنندگان ۳۷

۱-۴-۳ قیمت خریداران ۳۷

۱-۴-۴ ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت پایه ۳۷

۱-۴-۵ ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت تولیدکنندگان ۳۷

۱-۵ برآورد حساب تولید ۳۸

شرح	شماره صفحه

۱-۵-۱ حساب تولید برحسب فعالیت‌های اقتصادی ۳۸

۱-۵-۲ حساب تولید بر حسب بخش‌های نهادی اقتصاد ۳۸

۲- حساب ایجاد درآمد ۳۹

۲-۱ جبران خدمات کارکنان ۳۹

۲-۲ مالیات برتولید و واردات ۴۱

۲-۲-۱ مالیات بر محصول ۴۱

۲-۲-۲ سایر مالیات‌های بر تولید ۴۲

۲-۳ یارانه‌ها ۴۲

۲-۴ مازاد عملیاتی و درآمد مختلط ۴۴

۲-۵ برآورد حساب ایجاد درآمد ۴۵

۲-۵-۱ حساب ایجاد درآمد برحسب فعالیتهای اقتصادی ۴۵

۲-۵-۲ حساب ایجاد درآمد برحسب بخش‌های نهادی اقتصاد ۴۶

۲-۵-۳ حساب ایجاد درآمد برای کل اقتصاد ۴۶

۳- حساب تخصیص درآمد اولیه ۴۶

۳-۱ معرفی حساب تخصیص درآمد اولیه و اجزاء آن ۴۶

۳-۲ درآمد مالکیت (دارایی‌ها) ۴۹

۳-۲-۱ بهره ۵۰

۳-۲-۲ درآمد توزیع شده شرکت‌ها ۵۲

۳-۲-۳ سرمایه‌گذاری مجدد عواید حاصل از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ۵۲

۳-۲-۴ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه ۵۳

۳-۲-۵ درآمد دارایی‌های تولید نشده غیرمالی ۵۴

۳-۲-۶ برآورد اجزاء حساب تخصیص درآمد اولیه ۵۵

۴- حساب توزیع ثانویه درآمد ۵۸

۴-۱ معرفی حساب توزیع ثانویه درآمد و اجزاء آن ۵۸

۴-۲ مالیات‌های جاری بر درآمد و ثروت ۵۸

۴-۲-۱ مالیات بر درآمد ۵۹

۴-۲-۲ سایر مالیاتهای جاری ۵۹

۴-۳ سهمیه ها و بهره‌مندیهای تامین اجتماعی ۶۰

۴-۴ سایر انتقالات جاری ۶۱

شرح	شماره صفحه

۴-۵ برآورد اجزاء حساب توزیع ثانویه درآمد ۶۱
۴-۵-۱ مالیات جاری بر درآمد و ثروت ۶۱
۴-۵-۲ سهمیه‌های تامین اجتماعی ۶۲
۴-۵-۳ بهره‌مندیهای اجتماعی نقدی ۶۳
۴-۵-۴ سایر انتقالات جاری ۶۳
۵- حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی ۶۴
۵-۱ معرفی حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی و اجزاء آن ۶۴
۵-۲ بهره‌مندی‌های غیرنقدی تامین اجتماعی ۶۵
۵-۲-۱ بازپرداخت هزینه‌های غیرنقدی خانوار ۶۵
۵-۲-۲ سایر بهره مندیهای غیرنقدی اجتماعی ۶۶
۵-۳ بهره‌مندی غیرنقدی کمکهای اجتماعی ۶۶
۵-۴ انتقال کالاها و خدمات فردی غیربازاری ۶۷
۵-۵ برآورد اجزاء حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی ۶۷
۵-۵-۱ بهره‌مندی‌های غیرنقدی تامین اجتماعی ۶۷
۵-۵-۲ بهره‌مندی غیرنقدی کمک‌های اجتماعی ۶۷
۵-۵-۳ انتقال کالاها و خدمات فردی غیربازاری ۶۸
۶- حساب مصرف درآمد ۶۸
۶-۱ معرفی حساب مصرف درآمد و اجزاء آن ۶۸
۶-۲ مصرف نهایی کالاها و خدمات ۶۹
۶-۳ هزینه‌های مصرفی نهایی خانوار ۷۰
۶-۴ هزینه مصرف نهایی واقعی خانوار ۷۱
۶-۵ هزینه‌های مصرفی دولت و مؤسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوار ۷۲
۶-۶ هزینه‌های مصرف نهایی واقعی دولت ۷۲
۶-۷ تعدیلات لازم به‌علت تغییر در خالص سهم خانوارها از صندوق‌های بازنشستگی ۷۳
۶-۸ برآورد اجزاء حساب مصرف درآمد ۷۴
۶-۸-۱ حساب مصرف درآمد ۷۴
۶-۸-۲ حساب مصرف درآمد تعدیل شده ۷۴
۷- حساب سرمایه و حساب مالی: حساب‌های انباشت ۷۵
۷-۱ دارایی‌ها ۷۵

شرح **شماره صفحه**

۷-۱-۱ دارایی‌های مالی ۷۵
۷-۱-۲ دارایی‌های غیرمالی ۷۶
۷-۱-۳ دارایی‌های تولید شده ۷۶
۷-۱-۴ دارایی‌های تولید نشده ۷۷
۸- حساب سرمایه ۷۸
۸-۱ معرفی حساب سرمایه و اجزاء آن ۷۸
۸-۲ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۷۹
۸-۳ تحصیل منهای واگذاری اشیای گرانبها ۸۲
۸-۴ مصرف سرمایه ثابت ۸۲
۸-۵ تغییر در موجودی انبار ۸۳
۸-۶ خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی ۸۳
۸-۷ انتقالات سرمایه‌ای ۸۴
۸-۸ برآورد اجزاء حساب سرمایه ۸۶
۹- حساب مالی ۸۷
۹-۱ معرفی حساب مالی و اجزاء آن ۸۷
۹-۲ نقش حساب مالی در نظام حساب‌های ملی ۸۸
۹-۳ دارایی‌های مالی ۹۰
۹-۴ مطالبات و تعهدات مالی ۹۱
۹-۵ طبقه‌بندی مبادلات مالی ۹۱
۹-۵-۱ طلای پولی و حق برداشت مخصوص (SDR) ۹۱
۹-۵-۲ پول رایج و سپرده‌ها ۹۲
۹-۵-۳ اوراق بدهی ۹۳
۹-۵-۴ وام‌ها ۹۴
۹-۵-۵ حقوق صاحبان سهام و واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری ۹۴
۹-۵-۶ طرحهای بیمه و بازنشستگی ۹۵
۹-۵-۷ مشتقات مالی و واگذاری سهام به کارکنان ۹۷
۹-۵-۸ سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی ۹۷
۹-۶ برآورد اجزاء حساب مالی ۹۸
پیوست ۱- شاخص‌های زنجیره‌ای ۱۰۱

شرح	شماره صفحه

پیوست ۲- اقتصاد نامشهود ۱۱۸
پیوست ۳: حساب سرمایه ۱۴۱
پیوست ۴: حساب ترازنامه ملی ۱۸۰
منابع و مآخذ: ۲۱۰
جداول حساب‌های ملی ایران طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳ به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰ ۲۱۸

فهرست جداول حساب‌های ملی ایران طی سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳ به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰

شرح	شماره صفحه
ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری	۲۱۹
ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰	۲۲۰
سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری	۲۲۱
رشد ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰	۲۲۱
تولید ناخالص داخلی به روش هزینه به قیمت‌های جاری	۲۲۲
سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری	۲۲۳
تولید ناخالص داخلی به روش هزینه به قیمت‌های ثابت سال۱۴۰۰	۲۲۴
رشد اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰	۲۲۵
ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۲۶
ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۲۷
مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری (بر حسب ۱۹ فعالیت)	۲۲۸
مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۲۹
ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۳۰
سهم ارزش‌افزوده فعالیت‌ها از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۳۲
ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ (برحسب ۱۹ فعالیت)	۲۳۳
رشد ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰	۲۳۵
ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۳۷
ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۴۱
مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۴۵
مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۴۹
ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۵۳

شرح	شماره صفحه
ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ (برحسب ۷۷ فعالیت)	۲۵۷
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی کل اقتصاد به قیمت‌های جاری	۲۶۱
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری به قیمت‌های جاری	۲۶۲
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی استخراج نفت وگاز و پالایش نفت به قیمت‌های جاری	۲۶۳
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی استخراج معادن به قیمت‌های جاری	۲۶۴
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی صنعت به قیمت‌های جاری	۲۶۵
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا به قیمت‌های جاری	۲۶۶
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه به قیمت‌های جاری	۲۶۷
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی ساختمان به قیمت‌های جاری	۲۶۸
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت به قیمت‌های جاری	۲۶۹
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی حمل و نقل و انبارداری به قیمت‌های جاری	۲۷۰
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا به قیمت‌های جاری	۲۷۱
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی اطلاعات و ارتباطات به قیمت‌های جاری	۲۷۲
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی فعالیت‌های مالی و بیمه به قیمت‌های جاری	۲۷۳
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی فعالیت‌های املاک و مستغلات به قیمت‌های جاری	۲۷۴
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی به قیمت‌های جاری	۲۷۵
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی به قیمت‌های جاری	۲۷۶
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی اداره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی به قیمت‌های جاری	۲۷۷
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی آموزش به قیمت‌های جاری	۲۷۸
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی بهداشت و مددکاری اجتماعی به قیمت‌های جاری	۲۷۹
ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی به قیمت‌های جاری	۲۸۰
ارزش ستانده، مصرف واسطه و ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری	۲۸۱
ارزش ستانده، مصرف واسطه و ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰	۳۰۸
تولید، درآمد، پس‌انداز و خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۳۳۵

شرح	شماره صفحه

عرضه و تقاضای کل (حساب کالاها و خدمات) به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰	۳۳۷
توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۳۸
توالی حساب‌ها برای بخش نهادی خانوارها (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۴۶
توالی حساب‌ها برای بخش نهادی دولت عمومی (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۵۱
توالی حساب‌ها برای بخش نهادی نفت (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۵۷
توالی حساب‌ها برای بخش نهادی شرکت‌های غیرمالی (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۶۱
توالی حساب‌ها برای بخش نهادی شرکت‌های مالی (حساب تولید تا حساب مالی)	۳۶۵
حساب دنیای خارج	۳۶۹
هزینه‌های مصرفی خانوارها، موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها و دولت عمومی به قیمت‌های جاری	۳۷۴
هزینه‌های مصرفی نهایی دولت برحسب وظایف به قیمت‌های جاری	۳۷۶
اقلام تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰	۳۷۷
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات و لوازم کسب و کار بر حسب بخش‌های اقتصادی (به قیمت بازار) – جاری	۳۷۸
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان بر حسب بخش‌های اقتصادی (به قیمت بازار) – جاری	۳۷۹
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات و لوازم کسب و کار بر حسب بخش‌های اقتصادی (به قیمت بازار) – ثابت ۱۴۰۰	۳۸۰
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان بر حسب بخش‌های اقتصادی (به قیمت بازار) – ثابت ۱۴۰۰	۳۸۱

فهرست نمودارهای حساب‌های ملی ایران طی سال‌های ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳ به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰

شرح	شماره صفحه
تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۳
تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۴
رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۵
درآمد ملی ناخالص به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰ (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۶
رشد درآمد ملی ناخالص به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۷
سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۸
میانگین سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی از GDP به قیمت‌های جاری (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۸۹
سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۰
میانگین سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۱
سهم نهادهای اقتصادی در تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۲
میانگین سهم نهادهای اقتصادی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۳
سهم نهادهای اقتصادی در مازاد عملیاتی ناخالص (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۴
میانگین سهم نهادهای اقتصادی از مازاد عملیاتی ناخالص (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۵
سهم نهادهای اقتصادی از درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۶
میانگین سهم نهادهای اقتصادی از درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۷
سهم نهادهای اقتصادی در درآمد قابل تصرف ملی ناخالص (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۸
میانگین سهم نهادهای اقتصادی از درآمد قابل تصرف ملی ناخالص (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۳۹۹
سهم نهادهای اقتصادی در پس‌انداز ملی ناخالص (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۴۰۰
میانگین سهم نهادهای اقتصادی از پس‌انداز ملی ناخالص (میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)	۴۰۱
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری بخش‌های نهادی اقتصاد ملی (دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۲)	۴۰۲

چکیده

گوناگونی ساختارها و سطح توسعه اقتصادی کشورها، توسعه کمی و تنوع فعالیت‌های اقتصادی، تغییر نقش اقتصادی دولت در بسیاری از کشورها، وجود تورم و بیکاری به عنوان مشکلات حاد (اقتصادی ـ اجتماعی)، اهمیت فزاینده برخی از بخش‌ها نظیر ارتباطات و خدمات رایانه‌ای، ایجاد ابزارها و نهادهای مالی جدید در عرصه اقتصاد جهانی به منظور رفع معضلات بازارهای مالی و نیز توجه روزافزون به مسائل محیط زیست، موجب پیچیدگی‌های فراوان مسائل اقتصادی گردیده است. با توجه به موارد فوق، کمیسیون آماری سازمان ملل متحد به این نتیجه رسید که نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ به منظور تطبیق با شرایط جدید، تعدیل و به هنگام گردد.

اجرای کامل نظام حساب‌های ملی بر اساس توصیه دفتر آمار سازمان ملل متحد شامل شش مرحله است. مرحله اول و دوم محاسبه تولید ناخالص داخلی به روش هزینه، تولید به تفکیک فعالیت‌ها و اجزاء آنها و محاسبه درآمد ملی و مبادله با دنیای خارج است. مراحل سوم تا پنجم نیز نیازمند تهیه توالی حساب‌های اقتصادی از حساب تولید تا حساب مالی به تفکیک بخش‌های نهادی اقتصاد است. مرحله ششم نیز شامل تهیه سایر حساب‌های اقتصادی از جمله ترازنامه‌های افتتاحیه و اختتامیه اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی است. حساب‌های کلان اقتصادی که محور اصلی کتاب حاضر است دارای ویژگی‌های جدید و برجسته زیر می‌باشد:

۱- تهیه حساب‌های بخش‌های نهادی اقتصاد علاوه بر اقتصاد ملی و بخش‌های فعالیتی
۲- ارتباط زنجیره‌ای و نظام‌مند حساب‌های مختلف در یک سلسله توالی نهادی و سازگار
۳- تهیه و تدوین بر مبنای آخرین نسخه استاندارد نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ (SNA)
۴- تهیه آخرین نسخه نظام طبقه‌بندی استاندارد رشته فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) (نسخه چهارم)
۵- توسعه و تکمیل مرزهای حساب تولید و حساب سرمایه منطبق بر نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸
۶- تهیه و ارائه آمار حساب‌های ملی ایران به قیمت‌های جاری و ثابت سال پایه ۱۴۰۰
۷- افزایش رشته فعالیت‌های اقتصادی (از ۶۲ به ۷۷ قلم) منطبق بر نظام ISIC (نسخه چهارم)
۸- انضمام پیوست‌های تکمیلی شامل، شاخص زنجیره‌ای، اقتصاد نامشهود، حساب سرمایه و حساب ترازنامه

نظام حساب‌های ملی با اضافه شدن توالی حساب‌ها، نقش محوری و هماهنگ‌کننده در میان سایر نظام‌های آماری اقتصاد کلان نظیر آمار تراز پرداخت‌های خارجی، آمار مالی دولت، آمارهای پولی و مالی و حساب جریان وجوه پیدا می‌کند.

با توجه به حساب‌های فعالیتی و نهادی موجود، اکنون حساب‌های ملی ایران در مرحله آخر از کل مراحل شش‌گانه اجرای نظام مذکور قرار دارد. گفتنی است که در حال حاضر تعداد اندکی از کشورهای توسعه‌یافته مراحل شش‌گانه نظام حساب‌های ملی را بطور کامل اجرا کرده‌اند و کشورهای در حال توسعه نیز به فراخور نظام آماری خود در یکی از مراحل اجرا قرار دارند. لازم به یادآوری است که خوشبختانه آمار حساب‌های ملی ایران نیز به بخش پایانی نظام یکپارچه توالی حساب‌های کلان اقتصادی ارتقا یافته است.

بطورکلی می‌توان گفت که نظام حساب‌های ملی واجد چهار خصیصه مهم یعنی انعطاف‌پذیری، شفافیت، هماهنگی و جامعیت بوده و به همین سبب توانسته است پیشرفتی اساسی در زمینه محاسبات ملی ایجاد نماید. اداره حساب‌های اقتصادی بر اساس وظایفی که از بدو تاسیس بانک مرکزی بر عهده گرفته است، درصدد برآمد تا علی‌رغم کلیه محدودیت‌ها، به ویژه محدودیت‌هایی که در تولید آمارهای پایه در کشور به چشم می‌خورد، بر اساس اطلاعات موجود و در دسترس، چارچوب عملیاتی نظام حساب‌های ملی را تهیه نموده و تصویری چندبعدی و در نتیجه کامل‌تر از اقتصاد ایران ارائه نماید. مجموعه حاضر را باید در امتداد تلاش‌هایی که تا کنون در این زمینه صورت گرفته است، ارزیابی نمود. همانگونه که اشاره شد، نظام حساب‌های ملی، مجموعه‌ای بسیار متنوع از حساب‌های کلان را شامل می‌شود؛ از این‌رو بسیاری از کشورها، تنها موفق به اجرای بخش کوچکی از آن گردیده‌اند. دفتر آمار سازمان ملل متحد، اجرای کامل نظام حساب‌های ملی را به شش مرحله ذیل تقسیم کرده است:

۱- محاسبه تولید ناخالص داخلی بر اساس دو روش تولید و هزینه ملی به قیمت‌های جاری و ثابت به تفکیک فعالیت‌ها

۲- مرحله اول به‌علاوه اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه درآمد ناخالص ملی و نیز سایر مبادلات با دنیای خارج

۳- مرحله دوم به‌علاوه تهیه حساب تولید برای بخش‌های نهادی و نیز تهیه حساب تولید تا حساب مالی برای بخش نهادی دولت عمومی

۴- مرحله سوم به‌علاوه تهیه حساب‌های توزیع اولیه و ثانویه درآمد و نیز تهیه حساب مصرف درآمد برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی

۵- مرحله چهارم به‌علاوه تهیه حساب سرمایه و حساب مالی برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی

۶- مرحله پنجم به‌علاوه تهیه سایر حساب‌های اقتصادی و حساب ترازنامه برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی.

توالی حساب‌ها و بخش‌های نهادی محاسبه شده در ارقام حساب‌های ملی ایران طی سال‌های (۱۳۹۵-۱۴۰۳) به تفکیک زیر ارائه شده است:

۱- توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

۲- توالی حساب‌ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

۳- توالی حساب‌ها برای بخش نهادی دولت عمومی

۴- توالی حساب‌ها برای بخش نهادی نفت

۵- توالی حساب‌ها برای بخش نهادی شرکت‌های غیرمالی

۶- توالی حساب‌ها برای بخش نهادی شرکت‌های مالی

۷- توالی حساب‌ها برای دنیای خارج

با ارائه چارچوب‌های عملیاتی و آماری نظام حساب‌های ملی، امید می‌رود که افق تازه‌ای در پیش‌روی تحلیل‌گران و محققان اقتصادی کشور گشوده شده و ابزار لازم به منظور بررسی همه‌جانبه آثار سیاست‌های اقتصادی اتخاذ شده نیز در اختیار سیاست‌گذاران اقتصادی قرار گیرد. سخن درباره قابلیت‌ها و مزایای حساب‌های ملی فعالیتی و نهادی بسیار است، اما همانگونه که بسیاری از کارشناسان خاطرنشان کرده‌اند، حداقل سودمندی آشنایی با نظام حساب‌های ملی، آن است که به دانش اقتصاددانان نظم بخشیده و درک متقابل آنها از مقولات اقتصادی را ارتقاء می‌دهد.

فصل اول

مفاهیم، تعاریف و روش‌ها

فصل اول: مفاهیم، تعاریف و روش‌ها

۱- مقدمه

مهم‌ترین هدف حساب‌های ملی، بازتاب شفاف و قابل اتکاء فرآیندهای موجود در اقتصادهای ملی بوده و نظام حساب‌های ملی، در پاسخ به این ضرورت ارائه گردیده است. پیشرفت‌های چشمگیر فناوری بویژه فناوری رایانه‌ای و نقش بی‌بدیل آن در پدیده انفجار اطلاعات، نقش روزافزون ابزارها و نهادهای مالی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها، ادغام بیش از پیش اقتصادهای ملی در اقتصاد جهانی و جایگاه مهم نهادها در کلیه فرآیندهای اقتصادی، موجب گردید که سازمان‌های مسئول بین‌المللی، ۲۵ سال پس از نگارش نظام حساب‌های ملی در سال ۱۹۶۸ و ۱۵ سال بعد از نسخه سال ۱۹۹۳، با مشارکت کشورهای مختلف، تجدید نظر اساسی در نظام محاسبات ملی سال ۲۰۰۸ را به انجام رسانده و دستورالعمل آن را برای استفاده کشورها منتشر سازند.

اگر اقتصاد ملی را در یک ساده‌سازی مانند یک بنگاه در نظر بگیریم، می‌توان عملکرد و وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های آن را در اول و آخر دوره مالی در قالب صورت‌های مالی مختلف گزارش کرد. در واقعیت امر اگر چه همه واحدهای فعال موجود در اقتصاد مانند یک بنگاه شرکتی دارای سیستم یا صورت‌های مالی استاندارد نیستند، اما به هر حال می‌توان گزارشی از عملکرد اقتصادی آنها، نظیر میزان تولید، فروش، مصرف، سرمایه‌گذاری و نظایر آن را ارائه نمود و همچنین تصویری از وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های آنها را در هر مقطع از زمان ترسیم کرد.

نظام حساب‌های ملی، با تکیه بر این تصویر ساده سعی دارد تا با پیشنهاد یک چارچوب مشخص نظری و به دنبال آن یک چارچوب عملیاتی انعطاف‌پذیر، وجوه مختلف فعالیت‌های اقتصادی واحدهای موجود در اقتصاد و به تبع آن اقتصاد ملی را به‌طور منسجم ارائه نماید. بر طبق این نظام، اقتصاد ملی همانند بنگاه‌های اقتصادی دارای ترازنامه در اول و پایان دوره مالی خواهد بود که با متغیرهای انباره[۱] اقتصاد سروکار دارد که بر اساس آن وضعیت سرمایه، دارایی‌ها و بدهی‌های اقتصاد مشخص خواهد شد. از طرف دیگر، بازتاب عملیات و فعالیت‌های اقتصادی دیگر مانند تولید، توزیع درآمد، مصرف، سرمایه‌گذاری و تامین مالی که متغیرهای روانه[۲] محسوب می‌شوند، بر عهده حساب‌هایی

۱ Stocks
۲ Flows

نظیر حساب‌های تولید، توزیع اولیه درآمد، توزیع ثانویه درآمد، مصرف درآمد، سرمایه و مالی است که در این نظام تعبیه شده‌اند. در حقیقت امتیاز نظام حساب‌های ملی، همین جامعیت و انسجام است.

ویژگی‌های مهم و ممتاز توالی حساب‌ها در نظام محاسبات ملی را می‌توان در دو محور خلاصه کرد:

۱- ارتباط نظام‌مند حساب‌ها با یکدیگر در یک سلسله توالی نهادی و سازگار

۲- تهیه کلیه حساب‌ها برای بخش‌های نهادی علاوه بر اقتصاد ملی و بخش‌های فعالیتی

ارتباط نظام‌مند حساب‌ها بدین معنی است که قلم ترازکننده هرحساب به حساب بعدی منتقل شده و در نتیجه زنجیره به‌هم پیوسته‌ای از حساب‌ها تشکیل می‌گردد که از آن به «توالی کامل حساب‌ها»[۱] نام برده می‌شود. نظام حساب‌های ملی علاوه بر اهمیتی که برای جنبه‌های کارکردی[۲] اقتصاد قائل است، رویکرد نهادی را نیز مورد توجه قرار می‌دهد و به همین جهت بر تهیه حساب‌های نهادی[۳] تاکید فراوان دارد.

۲- سیر تحول حساب‌های ملی

تاریخچه برآورد حساب‌های ملی در جهان به محاسباتی که برای اولین بار در اواخر قرن ۱۷ میلادی توسط ویلیام پتی انجام شد باز می‌گردد. پس از وی گریگوری کینگ با تفصیل بیشتری درآمد ملی انگلستان را منتشر کرد. در سال ۱۷۵۸ فرانسوا کنه جدول اقتصادی معروف خود را عرضه نمود که گام مهمی در جهت ارائه تصویری کمی از عملکرد بخش‌های مختلف اقتصادی در قالب یک مدل تعادل عمومی محسوب می‌گردید. در قرن حاضر می‌توان به کارهای وایلر در سوئیس در سال ۱۹۲۷ و سایمون کوزنتس در آمریکا در دهه ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ اشاره کرد. واسیلی لئونتیف با انتشار کتاب ساختار اقتصاد آمریکا (۱۹۲۹-۱۹۱۹) در سال ۱۹۴۱ تکنیک داده – ستانده را معرفی نمود که از آن جهت که تصویر کمّی اقتصاد را در قالب مدل تعادل عمومی عرضه می‌کند با جدول فرانسوا کنه قابل مقایسه است. در سال ۱۹۴۴ کار معروف جیمز مید و ریچارد استون تحت عنوان درآمد و هزینه ملی منتشر گردید که می‌توان آن را سنگ بنای اصلی نظام حساب‌های ملی محسوب نمود.

پس از پایان جنگ جهانی دوم، سازمان ملل متحد با دعوت از کارشناسان آماری کشورهای مختلف نظام جامع حسابداری ملی سال ۱۹۵۳ را تدوین نمود. این نظام در سال ۱۹۶۸ مورد تجدیدنظر کلی قرار گرفت به‌نحوی

---

۱ Full sequence of accounts
۲ Functional
۳ Institutional accounts

که متن تجدید نظر شده آن تا قبل از نظام سال ۱۹۹۳ به عنوان دستورالعمل مورد استفاده کشورهای مختلف بود. در سال ۱۹۷۵ با تصویب کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد تحقیقات مفصلی در زمینه حساب‌های ملی به ویژه تلفیق نظام مذکور با سایر نظام‌های تخصصی آمارهای اقتصادی نظیر حساب تراز پرداخت‌ها، آمارهای مالی دولت و آمارهای پولی و مالی صورت گرفت که سرانجام منجر به تدوین نظام جدید گردید. آخرین دستورالعمل حساب‌های ملی نیز در سال ۲۰۰۸ تحت نظر کارگروه بین دبیرخانه‌ای حساب‌های ملی و با همکاری پنج سازمان بین‌المللی، در بیست و نه فصل و چهار ضمیمه تکمیلی انتشار یافته است.

۳- نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸

نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نسخه به‌هنگام‌شده نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و پنجمین ویرایش حساب‌های ملی از ابتدا تاکنون می‌باشد. کمیسیون آماری سازمان ملل متحد در سی و سومین نشست خود به این نتیجه رسید که نسخه ۱۹۹۳ به منظور تطبیق با نیاز کاربران باید مورد تعدیل قرار گرفته و به‌هنگام گردد. دلیل آن علاوه بر تحقیقات روش‌شناسی نسبت به دهه قبل از آن و در نتیجه بهبود روش‌های اندازه‌گیری برخی از مولفه‌های دشوار در حساب‌ها، شرایط اقتصادی به‌وجودآمده از اوایل دهه ۹۰ (یعنی زمان تدوین نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳) در بسیاری از کشورها بوده است.

براساس حکم صادر شده از سوی کمیسیون آماری سازمان ملل، تغییرات اساسی یا جامع که مانع از گذار آرام ویرایش‌های قبل (از جمله نسخه ۱۹۶۸) می‌باشد، در نسخه ۲۰۰۸ توصیه نمی‌گردد. بنابراین چارچوب حسابداری ملی در کشورهایی که براساس ویرایش‌های پیشین محاسبات خود را انجام می‌دهند حفظ می‌گردد. علاوه بر آن، سازگاری با دستورالعمل‌های استاندارد سایر نظام‌های آماری مانند تراز پرداخت‌های خارجی، آمار مالی دولت و آمار پولی و مالی نیز در به‌هنگام‌سازی نظام حساب‌های ملی در نظرگرفته شده است.

دلایل تدوین نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ را می‌توان شرایط، ترتیبات و ابزارهای نوین اقتصادی، پیشرفت در تحقیقات روش‌شناسی، به‌روزرسانی نیاز کاربران، هماهنگ‌سازی با ویرایش‌های جدید دستورالعمل‌های ترازپرداخت‌های خارجی، آمارهای مالی دولت، آمارهای پولی و مالی، شفاف‌سازی‌های بیشتر نسبت به نسخه قبلی و سایر موارد دانست. اما باید به این نکته توجه داشت که در ویرایش جدید شاهد هیچگونه تغییرات اساسی نسبت به نظام حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳ نمی‌باشیم.

به طور خلاصه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ ثبت مولفه‌های اقتصادی که در سال‌های اخیر قابل توجه می‌باشد را معرفی نموده، نکاتی را که مورد توجه روزافزون تحلیلی قرار گرفته است تشریح کرده و ثبت حسابداری ملی محدوده وسیعی از موضوع‌های مختلف را شفاف ساخته است. ویژگی‌های نظام جدید حساب‌های ملی مبتنی بر تحقیق، تجربیات عملی و درصورت لزوم استانداردهای بین‌المللی حسابداری تجاری و دولتی است. بااین‌حال، تغییرات انجام‌شده در SNA۲۰۰۸ نسبت به نسخه قدیم گستردگی کمتری نسبت به تغییرات تعریف‌شده در نسخه ۱۹۹۳ نظام حساب‌های ملی دارد. عناوین کلی این تغییرات عبارتند از:

۱- لحاظ ویژگی‌های جدید برای واحدهای آماری و تجدیدنظر در بخش‌بندی نهادی

۲- در نظر گرفتن ویژگی‌های جدید در حوزه مبادلات شامل مرز تولید

۳- توسعه مفهوم دارایی، تشکیل سرمایه و مصرف سرمایه ثابت و لحاظ ویژگی‌های جدید

۴- اصلاحات جدید در ثبت و تعریف دارایی‌ها و ابزارهای مالی

۵- لحاظ ویژگی‌های جدید در حیطه مبادلات مرتبط با دولت و بخش عمومی

۶- هماهنگ‌سازی میان مفاهیم و طبقه‌بندی نظام حساب‌های ملی و نظام تراز پرداخت‌های خارجی (ویرایش ششم)

۴-حساب‌های ملی در ایران

در ایران نیز تا قبل از تأسیس بانک مرکزی برای برخی از سال‌ها، برآوردهای پراکنده‌ای از تولید و درآمد ملی کشور صورت گرفت. برآورد دفتر آمار سازمان ملل متحد با استفاده از آمارهای کشاورزی برای سال ۱۳۲۶، برآورد رابرت پیج با استفاده از آمارهای بخش کشاورزی و نتایج محاسبات ملی کشورهای منطقه برای سال‌های ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۶، برآورد عباس قزلباش برای سال ۱۳۳۶ و پی‌یر سیمونه برای سال ۱۳۳۸ و نیز برآوردهای سازمان برنامه را می‌توان از جمله این تلاش‌ها محسوب نمود. با تأسیس بانک مرکزی در سال ۱۳۳۹، محاسبات ملی ابتدا به روش هزینه و متعاقب آن با روش تولید در دستور کار قرار گرفت. از آن پس تاکنون تهیه حساب‌های ملی به طور منظم توسط اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی انجام پذیرفته و در قالب نشریات سالانه و فصلی منتشر شده است.

۵- تعاریف و کاربردها

نظام حساب‌های ملی عبارت است از مطالعه منظم و کمّی فعالیت‌های اقتصادی در یک دوره معین (معمولاً یک‌ساله) در قالب مجموعه‌ای به‌هم پیوسته، سازگار و ادغام شده از حساب‌های کلان اقتصادی که بر اساس مفاهیم، تعاریف، طبقه‌بندی‌ها و قواعد توصیه شده بین‌المللی تهیه گردیده است. در این نظام کلیه پدیده‌های اساسی اقتصاد نظیر تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، تشکیل سرمایه و تامین مالی سرمایه، واردات، صادرات و غیره در چارچوبی جامع و منسجم به‌طوری‌که برای اهداف تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و تحلیل‌های اقتصادی مناسب باشد در قالب جداول کمّی استاندارد ارائه می‌گردد. امروزه در کشورهای مختلف جهان حساب‌های ملی و اجزاء آن به عنوان ابزار برنامه‌ریزی اقتصادی و تهیه مدل‌های اقتصادی به‌منظور تحلیل عملکرد اقتصاد و اندازه‌گیری رشد اقتصادی و نهایتاً نیل به اهداف اساسی اقتصاد مانند توسعه اقتصادی، برقراری عدالت اجتماعی، امحاء فقر، کاهش نرخ بیکاری و مبارزه با تورم مورد استفاده قرار می‌گیرد. به‌طورکلی کاربردهای عمده حساب‌های ملی و متغیرهای آن عبارتند از:

- بررسی روابط متقابل متغیرهای مختلف اقتصادی به‌منظور تجزیه و تحلیل کلان اقتصادی
- ارزیابی رفتار گذشته و بررسی وضعیت جاری اقتصاد به‌منظور سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اقتصادی
- بازنمایی تحولات اقتصادی
- انجام مقایسه‌های تطبیقی به منظور ارزیابی عملکرد اقتصادی کشورهای مختلف در سطح بین‌المللی

۶- سایر ویژگی‌های نظام حساب‌های ملی

نظام حساب‌های ملی دربرگیرنده مفاهیم منطقی و روشنی است که از ویژگی هماهنگی با سایر نظام‌های آماری نظیر BOP[۱]، GFS[۲] و MFS[۳] برخوردار است. بدین معنی که مفاهیم و تعاریف به‌کار رفته در آخرین نگارش هر یک از سیستم‌های آماری فوق با نظام حساب‌های ملی یکسان است و از این رو نتایج به‌دست آمده از آنها را می‌توان با اعمال نمودن کمترین میزان تعدیل در حساب‌های مختلف نظام حساب‌های ملی نظیر حساب‌های دولت، حساب دنیای خارج و حساب مالی مورد استفاده قرار داد. به‌طورکلی می‌توان گفت که چارچوب نظام حساب‌های ملی، حساب‌هایی را ارائه می‌دهد که دارای ویژگی‌های مهم زیر هستند:

---

۱ Balance of Payments
۲ Government Finance Statistics
۳ Monetary and Financial Statistics

۱- فراگیری: تمامی فعالیت‌های اقتصادی و پیامدهای ناشی از آنها برای همه واحدهای اقتصادی پوشش داده می‌شوند.

۲- سازگاری: در این حساب‌ها برای تعیین تمامی پیامدهای یک عمل واحد در تمامی طرف‌های مربوطه، از ارزش‌های برابر با قواعد حسابداری یکسان استفاده می‌شود.

۳- یکپارچگی: تمامی پیامدهای یک واحد اقتصادی، الزاماً در حساب‌های خاص منعکس می‌شوند، که در نهایت شامل پیامدهای آن در اندازه‌گیری ثروت موجود در ترازنامه‌ها نیز می‌شود.

۱-۶ نحوه انجام طبقه‌بندی‌ها در نظام حساب‌های ملی

نظام حساب‌های ملی شامل تفکیک‌هایی برای حساب‌های مختلف اقتصادی، بخش‌های نهادی، فعالیت‌ها، کالاها و خدمات و هزینه‌ها (مصارف) است که در ادامه مورد اشاره قرار می‌گیرد.

حساب‌های یکپارچه کلان اقتصادی

انباره ها	جریان		انباره ها	
	سایر جریان ها	تراکنش ها		
		تولید توزیع اولیه درآمد توزیع ثانویه درآمد مصرف درآمد درآمد (-) پرداخت		حساب های جاری
ترازنامه پایانی T2 دارایی های مالی + دارایی های غیر مالی | بدهی های مالی + ثروت خالص	سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها = تجدید ارزیابی + سایر تغییرات	=/+ پس‌انداز حساب سرمایه حساب مالی	ترازنامه ابتدایی T_1 دارایی های مالی + دارایی های غیر مالی | بدهی های مالی + ثروت خالص	حساب های انباشت

۶-۱-۱ طبقه‌بندی حساب‌ها

در نظام حساب‌های ملی حساب‌ها به سه دسته حساب‌های جاری[۱]، حساب‌های انباشت[۲] و ترازنامه‌ها[۳] تقسیم می‌شوند. حساب‌های جاری شامل حساب تولید و حساب‌های توزیع و مصرف درآمد (شامل حساب ایجاد درآمد تا حساب مصرف درآمد) است که تولید کالاها و خدمات، ایجاد درآمد از طریق تولید و توزیع مجدد درآمدها بین واحدهای نهادی و مصرف درآمدها به قصد مصرف یا پس‌انداز را ثبت می‌کنند. حساب‌های انباشت چهار حساب سرمایه، مالی، سایر تغییرات در مقدار دارایی‌ها و تجدیدارزیابی را دربرمی‌گیرد. این حساب‌ها جریان‌هایی را که اقلام ورودی ترازنامه‌ها را در شروع و پایان دوره حسابداری تغییر می‌دهند ثبت می‌کنند. ترازنامه‌ها نیز مشتمل برتراز افتتاحیه و تراز اختتامیه است. ترازنامه‌ها موجودی دارایی‌ها و بدهی‌های واحدها یا بخش‌های نهادی را در ابتدا و انتهای دوره حسابداری نشان می‌دهند.

تفصیل طبقه‌بندی و ترتیب حساب‌ها در نظام حساب‌های ملی به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

۶-۱-۱-۱ حساب تولید: در این حساب میزان تولید کالاها و خدمات در سمت منابع حساب و هزینه واسطه در سمت مصارف حساب نگاشته می‌شود. حساب تولید اولین حساب در محاسبه توالی حساب‌های اقتصادی است که برای فعالیت‌های اقتصادی، واحدهای نهادی و کل اقتصاد تهیه می‌گردد. همچنین مفهوم قلم ترازکننده برای اولین بار در این حساب معرفی می‌گردد. قلم ترازکننده این حساب که همان ارزش‌افزوده است با کسر مصارف از منابع به‌دست می‌آید و به ستون منابع حساب بعدی منتقل می‌شود.

عناصر اصلی حساب تولید عبارتند از ستانده که تحت عنوان منابع در سمت راست حساب منعکس می‌گردد. ارزش ستانده می‌تواند به اقلام جزئی‌تری مانند ستانده بازاری و غیربازاری و ستانده برای خود مصرفی تفکیک شود. قلم دیگر ارزش داده است که ذیل عنوان مصارف در سمت چپ حساب نشان داده می‌شود و شامل مصارف واسطه و مصرف سرمایه ثابت است. قلم ترازکننده در حساب تولید ارزش‌افزوده است که همان اضافه ارزشی است که در جریان تولید ایجاد می‌گردد. ارزش‌افزوده به صورت ناخالص (قبل از کسر مصرف سرمایه ثابت) یا خالص گزارش می‌شود.

---

۱ Current accounts
۲ Accumulation accounts
۳ Balance sheets

حساب تولید

منابع	مصارف
ستانده	مصرف واسطه
	ارزش‌افزوده

۶-۱-۱-۲ حساب‌های توزیع درآمد: در حساب‌های توزیع درآمد، فرآیند توزیع و بازتوزیع درآمد نشان داده می‌شود. در واقع توزیع درآمد به سه مرحله اصلی توزیع اولیه، توزیع ثانویه و بازتوزیع غیرنقدی تفکیک می‌شود. قلم ترازکننده این حساب‌ها مفاهیم معناداری از درآمد را ارائه می‌کنند. این حساب‌ها مشتمل بر حساب توزیع اولیه درآمد، توزیع ثانویه درآمد و توزیع مجدد درآمد غیرنقدی هستند.

حساب توزیع اولیه درآمد نشان می‌دهد ارزش‌افزوده ناخالص چگونه بین نیروی کار، سرمایه و دولت تخصیص می‌یابد. درآمد اولیه درآمدی است که در نتیجه فعالیت تولیدی واحدها و مالکیت دارایی‌های دخیل در فرایند تولید ایجاد می‌شود. قلم عمده‌ی درآمد اولیه جبران خدمات کارکنان است که درآمد تعلق‌گرفته به افراد در ازای نیروی کار آنها در فرآیند تولید را نشان می‌دهد. درآمد حاصل از مالکیت آن قسمت از درآمدهای اولیه است که در اثر وام‌دهی یا اجاره منابع مالی یا طبیعی به واحدهای دیگر برای استفاده در تولید، حاصل می‌شود. خالص دریافتی‌های مالیات بر تولید و واردات، درآمدهای اولیه دولت‌ها محسوب می‌شوند.

حساب توزیع اولیه درآمد هیچ‌گاه به صورت یک حساب تنها نشان داده نمی‌شود و مشتمل بر دو حساب ایجاد درآمد و تخصیص درآمد اولیه است.

۶-۱-۲-۱ حساب ایجاد درآمد[۱]**:** حساب ایجاد درآمد در واقع نمایانگر درآمد اولیه تعلق‌گرفته به واحدهایی است که به‌طور مستقیم در فرآیند تولید مشارکت داشته‌اند. به عبارت دیگر این حساب را می‌توان ادامه طبیعی حساب تولید محسوب نمود که در آن درآمد اولیه ایجاد شده توسط واحدهای دخیل در فرایند تولید ثبت می‌گردد. در طرف منابع این حساب، تنها ارزش‌افزوده که رقم ترازکننده حساب قبلی (حساب تولید) است، ثبت می‌گردد و در طرف مصارف آن، اجزاء ارزش‌افزوده ثبت می‌شوند. دو نوع هزینه اصلی وجود دارد که تولیدکنندگان باید از محل ارزش‌افزوده

۱ Generation of income account

پرداخت کنند که شامل جبران خدمات پرداختی به کارکنان و اقلام مربوط به مالیات‌ها و یارانه‌ها به تولید می‌باشند. با کسر مصارف از منابع، مازاد عملیاتی و درآمد مختلط بدست می‌آید که به عنوان قلم ترازکننده ظاهر شده و به حساب بعدی منتقل می‌گردد.

حساب ایجاد درآمد

منابع	مصارف
ارزش‌افزوده	جبران خدمات کارکنان مالیات بر تولید و واردات یارانه ها (-)
	مازاد عملیاتی درآمد مختلط، خالص

مازاد عملیاتی و درآمد مختلط، مازاد حاصل از تولید را قبل از به حساب آوردن هرگونه بهره مالکانه یا هزینه‌های مشابه پرداختنی مربوط به دارایی‌های مالی وام گرفته شده یا منابع طبیعی اجاره شده توسط بنگاه، یا هرگونه بهره و بهره مالکانه یا دریافت‌های مشابه دریافتنی مربوط به دارایی‌های مالی یا منابع طبیعی متعلق به بنگاه را اندازه‌گیری می‌کند. درآمد مختلط به صورت تلویحی شامل عنصر جبران خدمت برای کار انجام شده توسط صاحبان یا دیگر اعضای خانوار است که نمی‌تواند به صورت مجزا از بازده سرمایه صاحب بنگاه نشان داده شود.

تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار، برابر مجموع ارزش‌افزوده ناخالص فعالیت‌های مقیم به‌علاوه مالیات‌ها منهای یارانه‌ها بر تولیدات است که از محل ستانده آن فعالیت‌ها پرداخت نمی‌شوند، مانند مالیات یا یارانه بر واردات به‌علاوه مالیات ارزش‌افزوده غیرقابل کسر وقتی که ستانده به قیمت تولیدکننده محاسبه شده باشد و تمام مالیات‌ها و یارانه‌ها بر تولیدات وقتی ستانده به قیمت پایه محاسبه شده باشد. به همین دلیل، مالیات‌ها و یارانه‌ها بر واردات و مالیات ارزش‌افزوده باید در حساب ایجاد درآمد در قسمت مصارف تولید ناخالص داخلی و برای کل اقتصاد ثبت شوند. هرچند در این حساب برای واحدهای نهادی یا بخش‌ها نشان داده نمی‌شوند.

۶-۱-۲-۲ حساب تخصیص درآمد اولیه[۱]: حساب تخصیص درآمد اولیه نحوه و چگونگی تخصیص درآمد ایجادشده در حساب قبلی (ایجاد درآمد) را بین واحدهای نهادی منعکس می‌سازد. به‌عبارت دیگر، درحالی‌که حساب ایجاد درآمد بر ظرفیت تولیدکنندگی واحدهای نهادی مقیم که فعالیت‌های آنها درآمد اولیه ایجاد می‌کند تمرکز دارد، حساب تخصیص درآمد اولیه بر ظرفیت واحدهای نهادی یا بخش‌ها به عنوان دریافت‌کنندگان درآمد اولیه تاکید دارد. حساب تخصیص درآمد اولیه نشان می‌دهد که پرداختی‌ها در حساب ایجاد درآمد کجا دریافت می‌شوند و همچنین تخصیص درآمد مالکیت پرداختنی و دریافتنی واحدهای نهادی را نیز به تفصیل مورد بررسی قرار می‌دهد.

حساب تخصیص درآمد اولیه

منابع	مصارف
مازاد عملیاتی، خالص	
درآمد مختلط، خالص	
جبران خدمات کارکنان	
مالیات بر تولید و واردات	
یارانه‌ها (-)	
درآمد مالکیت دریافتنی	درآمد مالکیت پرداختنی
	تراز درآمدهای اولیه

برخلاف حساب ایجاد درآمد که به فعالیت‌های تولیدی مربوط می‌شود و می‌تواند علاوه بر صنایع و فعالیت‌ها برای بخش‌ها و واحدهای نهادی نیز محاسبه شود، حساب تخصیص درآمد اولیه ارتباط مستقیمی به تولید ندارد و تنها می‌تواند برای واحدها و بخش‌های نهادی محاسبه شود. در قسمت منابع حساب تخصیص درآمد اولیه، دو نوع درآمد وجود دارد. نوع اول نشان می‌دهد که درآمد اولیه به‌دست آمده از حساب ایجاد درآمد توسط چه واحدهایی دریافت می‌شود. این موارد به شرح ذیل می‌باشند:

الف: جبران خدمات کارکنان دریافتی توسط خانوارهای مقیم یا غیرمقیم

ب: مالیات‌ها (منهای یارانه‌ها) بر تولید یا واردات، دریافتنی (یا پرداختنی) توسط دولت یا دولت خارجی

ج: مازاد عملیاتی یا درآمد مختلط بنگاه که قلم ترازکننده حساب ایجاد درآمد می‌باشد.

[۱] Allocation of primary income account

نوع دوم درآمد، درآمد مالکیت دریافتنی از محل مالکیت دارایی‌های مالی یا منابع طبیعی است:

د: درآمد سرمایه‌گذاری که مالکان دارایی‌های مالی از واحدهای مقیم یا غیر مقیم دریافت می‌کنند

ه: مبلغ رانتی که مالکان منابع طبیعی از اجاره‌کنندگان دریافت می‌کنند

مصارف که در سمت چپ حساب تخصیص درآمد اولیه قرار گرفته است تنها از درآمد مالکیت قابل‌پرداخت توسط واحدها یا بخش‌های نهادی به اعتباردهندگان، سهام‌داران، صاحبان زمین و غیره، تشکیل شده‌اند. رقم باقیمانده در سمت مصارف رقم ترازکننده است. تراز درآمد اولیه به این صورت تعریف می‌شود: ارزش کل درآمد اولیه دریافتی توسط واحد نهادی منهای مجموع درآمد اولیه پرداختی توسط آن نهاد. این ارزش در سطح کل اقتصاد، درآمد ملی نامیده می‌شود.

۶-۱-۱-۳ حساب توزیع ثانویه درآمد[۱]: حساب توزیع ثانویه درآمد، انتقالات جاری نقدی بین نهادهای موجود در اقتصاد (شامل دنیای خارج) را ثبت می‌کند و قلم ترازکننده آن «درآمد قابل تصرف»[۲] است. به‌عبارت‌دیگر توزیع ثانویه درآمد نشان می‌دهد که چگونه تراز درآمد اولیه واحدها یا بخش‌های نهادی با دریافت‌ها و پرداخت‌های انتقالات جاری (به‌جز انتقالات اجتماعی غیرنقدی) به درآمد قابل تصرف تبدیل می‌شود. تمام ارقام وارد شده در حساب توزیع ثانویه درآمد، پرداخت‌های انتقالی هستند. یک انتقال، تراکنشی است که طی آن یک واحد نهادی، کالا و خدمت یا دارایی را به‌صورت مستقیم به یک واحد نهادی دیگر، بدون دریافت مابه‌ازاء آن ارائه می‌دهد. انتقالات به انتقالات جاری و سرمایه‌ای تقسیم می‌شوند. انتقالات جاری، مواردی نظیر مالیات بر درآمد و ثروت و نیز سهمیه‌های پرداختنی و بهره‌مندی‌های حاصل از برنامه تامین اجتماعی هستند در صورتی که به‌طور نقدی قابل پرداخت باشند.

۱ Secondary distribution of income account

۲ Disposable income

حساب توزیع ثانویه درآمد

منابع	مصارف
تراز درآمدهای اولیه	
انتقالات جاری دریافتنی	انتقالات جاری پرداختنی
مالیات جاری بر درآمد، ثروت و غیره	مالیات جاری بر درآمد، ثروت و غیره
خالص حق بیمه‌های اجتماعی	خالص حق بیمه‌های اجتماعی
مزایای اجتماعی غیر از انتقالات اجتماعی غیرنقدی	مزایای اجتماعی غیر از انتقالات اجتماعی غیرنقدی
سایر انتقالات جاری دریافتنی	سایر انتقالات جاری پرداختنی
	درآمد قابل تصرف

۶-۱-۱-۴ حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی[۱]: حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی فرآیند توزیع مجدد درآمد را یک گام جلوتر برده و نشان می‌دهد که چگونه درآمد قابل تصرف خانوارها، مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار و واحدهای دولتی با دریافت‌ها و پرداخت‌های انتقالات اجتماعی غیرنقدی به درآمد قابل تصرف تعدیل شده[۲] آنها تبدیل می‌شود. شرکت‌های مالی و غیرمالی در این فرآیند فعال نیستند.

حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی

منابع	مصارف
درآمد قابل تصرف	
انتقالات اجتماعی غیرنقدی	انتقالات اجتماعی غیر نقدی
	درآمد قابل تصرف تعدیل شده

۶-۱-۱-۵ حساب مصرف درآمد[۳]: هدف از تهیه حساب مصرف درآمد، نشان دادن چگونگی تخصیص درآمد قابل تصرف خانوارها، دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها بین مصرف نهایی و پس‌انداز است.

۱ Redistribution of income in kind account
۲ Adjusted disposable income
۳ Use of income account

حساب مصرف درآمد نشان می‌دهد که چگونه خانوار، دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها (NPISHs) درآمد قابل تصرف خود را بین مصرف نهایی و پس‌انداز تخصیص می‌دهند. کلمه مصرف باید مصرف نهایی تلقی شود. دو نوع حساب مصرف درآمد وجود دارد که با مفهوم درآمد قابل تصرف مرتبط هستند:

۱- حساب مصرف درآمد که هزینه‌های مصرفی نهایی کالاها و خدمات را ثبت می‌کند و بر اساس درآمد قابل تصرف (قلم ترازکننده حساب توزیع ثانویه درآمد) به‌دست می‌آید.

۲- حساب مصرف درآمد تعدیل‌شده که هزینه‌های مصرفی نهایی کالاها و خدمات واقعی[۱] را ثبت می‌کند و بر اساس درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده (قلم ترازکننده حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی) حاصل می‌گردد.

مصرف کالاها و خدمات، ارزش کالاها و خدماتی است که (بدون هیچ تغییر شکلی در فرآیند تولید همان‌طور که در نظام حساب‌های ملی گفته شده است) توسط خانوار، مؤسسات غیرانتفاعی یا دولت برای برآورده ساختن نیازهای افراد (یا خواسته‌هایشان) یا برای نیازهای جمعی کل جامعه، تحصیل شده‌اند.

حساب مصرف درآمد قابل تصرف

منابع	مصارف
درآمد قابل تصرف	
	مخارج مصرف نهائی
تعدیل برای تغییر در حق برخورداری از مزایای بازنشستگی	تعدیل برای تغییر در حق برخورداری از مزایای بازنشستگی
	پس‌انداز

حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده

منابع	مصارف
درآمد قابل تصرف تعدیل شده	
	مصرف نهایی واقعی
تعدیل برای تغییر در حق برخورداری از مزایای بازنشستگی	تعدیل برای تغییر در حق برخورداری از مزایای بازنشستگی
	پس‌انداز

۶-۱-۱-۶ حساب سرمایه[۲]: حساب سرمایه اولین حساب از حساب‌های چهارگانه‌ای است که تغییر در ارزش دارایی‌های واحدهای نهادی را منعکس می‌سازند. هدف از حساب سرمایه، ثبت ارزش دارایی‌های غیرمالی است

۱ Actual final consumption expenditure
۲ Capital account

که واحدهای نهادی مقیم بوسیله تراکنش‌ها آنها را تحصیل یا واگذار کرده‌اند و نیز این حساب نشان‌دهنده‌ی تغییری است که در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای در ارزش ویژه بوجود می‌آید. در طرف راست حساب سرمایه، منابع در دسترس برای انباشت دارایی‌ها، شامل پس‌انداز (قلم ترازکننده حساب مصرف درآمد) و خالص انتقالات سرمایه‌ای ثبت می‌شود. طرف چپ حساب سرمایه نیز ارزش دارایی‌های غیرمالی تحصیل شده یا واگذار شده را ثبت می‌کند.

حساب سرمایه

تغییرات در بدهی‌ها و ارزش ویژه	تغییرات در دارایی‌ها
پس‌انداز	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
	مصرف سرمایه ثابت (-)
	تغییرات موجودی انبار
	تحصیل منهای واگذاری اشیاء گرانبها
	تحصیل منهای واگذاری دارایی های تولید نشده
انتقالات سرمایه ای، دریافتنی (+)	
انتقالات سرمایه‌ای پرداختنی (-)	
تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه ای	خالص وام دهی (+) / خالص وام‌گیری (-)

این دارایی‌ها ممکن است خریداری شده یا به فروش رفته یا در نتیجه انتقالات سرمایه‌ای غیرنقدی یا مبادلات پایاپای کسب شده یا واگذار شده باشند. علاوه بر آن در این قسمت تشکیل سرمایه به حساب خود نیز به ثبت می‌رسد. در این حساب پس‌انداز و خالص انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی به عنوان منابع و تشکیل سرمایه ثابت، خالص تحصیل اشیاء قیمتی و تغییر در موجودی انبار به عنوان مصارف منعکس می‌گردد. مابه‌التفاوت نیز به عنوان خالص وام‌دهی / وام‌گیری[۱] که همان قلم ترازکننده حساب محسوب می‌شود، به‌دست می‌آید.

پس‌انداز خالص به اضافه خالص انتقالات سرمایه‌ای ممکن است برای انباشت دارایی‌های غیرمالی مورد استفاده قرار گیرد. اگر این اقلام در این راه صرف نشوند، مازادی که حاصل می‌شود خالص وام‌دهی نامیده می‌شود. از طرف

۲ Net Lending/Borrowing

دیگر، اگر پس‌انداز خالص و انتقالات سرمایه‌ای برای پوشش دادن انباشت دارایی‌های غیرمالی کافی نباشد، کسری ایجاد شده خالص وام‌گیری نامیده می‌شود. این مازاد یا کسری، قلم ترازکننده‌ای است که با رقم متناظر در حساب مالی برابر است.

۶-۱-۱-۷ حساب مالی: حساب مالی دومین حساب از حساب‌های انباشت است که در آن مبادلات انواع دارایی‌ها و بدهی‌های مالی بین واحدهای نهادی و بین واحدهای نهادی داخلی و دنیای خارج ثبت می‌شود. طرف چپ این حساب خالص تغییر در دارایی‌های مالی و طرف راست نیز خالص تغییر در بدهی‌های مالی را نشان می‌دهد. قدرمطلق خالص تغییر در بدهی‌های مالی منهای خالص تغییر در دارایی‌های مالی برابر با خالص وام‌دهی/ وام‌گیری با علامت مخالف است. این حساب قلم ترازکننده ندارد.

حساب مالی

تغییرات در بدهی‌ها	تغییرات در دارایی‌ها
خالص وام دهی (+)/ خالص وام گیری (-)	
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	خالص تغییر در دارایی‌های مالی
طلای پولی و حق برداشت مخصوص	طلای پولی و حق برداشت مخصوص
پول و سپرده	پول و سپرده
اوراق بدهی	اوراق بدهی
وام ها	وام ها
حقوق سهامداران و سهام صندوق سرمایه‌گذاری	حقوق سهامداران و سهام صندوق سرمایه‌گذاری
طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت‌های استاندارد	طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت‌های استاندارد
مشتقات مالی و اختیار معامله سهام برای کارکنان	مشتقات مالی و اختیار معامله‌ی سهام برای کارکنان
سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی	سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

ابزارهای مالی که از طریق آنها تراکنش‌های مالی بین واحدهای نهادی انجام می‌شوند به موارد زیر اشاره دارند:

- طلای پولی و حق برداشت مخصوص
- پول رایج و سپرده‌ها
- اوراق بدهی
- وام‌ها
- حقوق صاحبان سهام و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- مشتقات مالی و واگذاری سهام به کارکنان
- طرح‌های بیمه و بازنشستگی
- سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

آنچه به عنوان خالص وام‌گیری/ وام‌دهی از حساب سرمایه به‌دست می‌آید در واقع ما به‌التفاوت دارایی‌ها و بدهی‌های مالی مثل ارز و سپرده‌ها، اوراق قرضه، سهام و سایر اوراق بهادار، وام‌ها و نظایر آن است که در حساب مالی منعکس می‌گردد.

۶-۱-۱-۸ سایر حساب‌ها: علاوه بر حساب‌های یاد شده، حساب‌های دیگری از جمله حساب سایر تغییرات در دارایی‌ها[۱] و حساب‌های ترازنامه نیز وجود دارند. حساب سایر تغییرات در دارایی‌ها خود شامل حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها[۲] و حساب تجدید ارزیابی[۳] است که سایر عواملی که بر مقدار یا تقویم ارزشی دارایی‌ها و بدهی‌های بخش‌های نهادی و اقتصاد ملی اثر می‌گذارند را مورد ملاحظه و برآورد قرار می‌دهد تا در نهایت بتوان تصویری واقع بینانه‌تری از کلیه تغییرات در فاصله تراز افتتاحیه و تراز اختتامیه ارائه داد. مثلاً حساب تجدید ارزیابی در اقتصادهایی که به نحوی با تورم یا تغییر در قیمت‌های نسبی روبرو هستند دارای اهمیت است. در این حساب منفعت یا زیان حاصل از نگهداری دارایی‌ها[۴] برآورد می‌گردد که انعکاس آن را در حساب تغییرات در ترازنامه و در نتیجه در تراز اختتامیه می‌توان دید.

---

۱ Other changes in assets account
۲ Other changes in the volume of assets account
۳ Revaluation account
٤ Holding gain/losses

چارچوب حسابداری مرتبط با تراز افتتاحیه و اختتامیه

ترازنامه افتتاحیه	
دارایی‌های مالی	بدهی‌ها
دارایی‌های ثابت	ارزش ویژه
موجودی انبار	
اشیاء گرانبها	
دارایی‌های تولید نشده	
کل دارایی‌ها	کل بدهی‌ها

حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها	
تغییر در دارایی‌های مالی	تغییر در بدهی‌ها
تغییر در دارایی‌های ثابت	تغییرات در ارزش ویژه
تغییر در موجودی انبار	
تغییر در اشیاء گرانبها	
تغییر در دارایی‌های تولید نشده	
سایر تغییرات در دارایی‌ها	سایر تغییرات در بدهی‌ها / ارزش ویژه

حساب تجدید ارزیابی	
تجدید ارزیابی دارایی‌های مالی	تجدید ارزیابی بدهی‌ها
تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت	تغییرات در ارزش ویژه
تجدید ارزیابی موجودی انبار	
تجدید ارزیابی اشیاء گرانبها	
تجدید ارزیابی دارایی‌های تولید نشده	
تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تجدید ارزیابی بدهی‌ها / ارزش ویژه

ترازنامه اختتامیه	
دارایی‌های مالی	بدهی‌ها
دارایی‌های ثابت	ارزش ویژه
موجودی انبار	
اشیاء گرانبها	
دارایی‌های تولید نشده	
کل دارایی‌ها	کل بدهی‌ها

۶-۱-۱-۹ حساب کالاها و خدمات[۱]: حساب کالاها و خدمات در واقع نشان‌دهنده کل منابع (ستانده کل و واردات) و کل مصارف کالاها و خدمات (مصارف واسطه، مصرف نهایی، تشکیل سرمایه و صادرات) است. همچنین خالص مالیات بر محصول نیز در طرف منابع حساب کالاها و خدمات منعکس می‌شود که میزان آن بسته به نحوه ارزش‌گذاری ارقام ستانده‌ها متفاوت است. ویژگی مهم حساب کالاها و خدمات این است که یک تراز کلی را در مجموع اقتصاد بین کل منابع و مصارف برقرار می‌سازد.

حساب کالاها و خدمات

عرضه کل	تقاضای کل
ستانده کل	هزینه‌های مصرفی
خالص مالیات بر محصولات	تشکیل سرمایه ناخالص
واردات کالاها و خدمات	اشتباهات آماری
	صادرات کالاها و خدمات
	ارزش مصارف واسطه‌ای

۶-۱-۲ واحدها و بخش‌های نهادی

نظام حساب‌های ملی، به دلیل اهمیت مطالعه فعالیت بخش‌های نهادی و تعاملات اقتصادی آنها با یکدیگر، چارچوب نظری و عملیاتی تهیه حساب‌های نهادی به صورت مستقل را علاوه بر اقتصاد ملی برای اولین بار در نسخه سال ۱۹۹۳ ارائه و تهیه این حساب‌ها را به کشورها توصیه نمود. هریک از نهادها به دلیل ویژگی‌های منحصر به فردشان به شیوه‌های متفاوتی اقتصاد را متاثر می‌سازند و با مطالعه رفتار آنها می‌توان مشاهده کرد که بخش‌های مختلف چگونه تحت تاثیر روند توسعه اقتصادی یا سنجه‌های سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی دولت قرار می‌گیرند و از آن‌ها منتفع می‌شوند. طبق تعریف نظام حساب‌های ملی هر واحد نهادی دارای یک موجودیت مستقل است که می‌تواند به طور مستقل مالک دارایی شود، بدهی تقبل کند، به فعالیت‌های اقتصادی اشتغال داشته باشد و با واحدهای نهادی دیگر تراکنش اقتصادی داشته باشد. واحدهای نهادی دارای ویژگی‌های زیر می‌باشند:

۱- به طور مستقل حق مالکیت کالاها و یا دارائی‌ها را دارند.

۱ Goods and services account

۲- قادر به تصمیم‌گیری اقتصادی و اشتغال به فعالیت‌های اقتصادی است و نسبت به آن مسئول بوده و در برابر قانون پاسخگو است.

۳- قادر است از طرف خود، بدهی متقبل شده یا الزامات و تعهدات آینده را بپذیرد و همچنین در قراردادها وارد شود.

٤- برای هر واحد نهادی مجموعه‌ای از حساب‌ها از جمله ترازنامه وجود داشته یا در صورت نیاز از نظر اقتصادی تهیه آن‌ها ممکن و معنی‌دار است.

در دنیای واقعی دو نوع اصلی از واحدهایی که ویژگی‌های واحدهای نهادی را داشته باشند وجود دارد؛ یک نوع از این واحدها خانوارها و نوع دیگر واحدهای قانونی یا اجتماعی هستند. خانوار متشکل از گروه کوچکی از افراد است که از شرایط زیستی مشترکی برخوردار بوده و با ادغام تمام یا قسمتی از درآمد و ثروت خود، کالاها و خدماتی نظیر غذا و مسکن را به‌صورت جمعی مصرف می‌کنند. خانوارها مانند دولت نقش تولیدکننده و مصرف‌کننده را همزمان ایفا می‌کنند.

نوع دوم واحد نهادی واحد قانونی یا اجتماعی است که مستقلاً، به فعالیت اقتصادی اشتغال دارد. مانند یک شرکت، یک نهاد غیر انتفاعی یا یک واحد دولتی. وجود واحد قانونی یا اجتماعی توسط قانون یا جامعه و مستقل از اشخاص یا واحدهای دیگری که مالکیت یا کنترل آن را دارند به رسمیت شناخته شده است.

واحدهای نهادی در نظام حساب‌های ملی در بخش‌های نهادی زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

- شرکت‌های غیرمالی
- شرکت‌های مالی (شامل بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، سایر واسطه‌گری‌های مالی و شرکت‌های بیمه و بازنشستگی)
- دولت عمومی (شامل دولت مرکزی، دولت ایالتی یا استانی، دولت محلی یا شهرداری‌ها و سازمان‌های مجری برنامه تامین اجتماعی)
- خانوارها
- مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها
- دنیای خارج

شرکت، مطابق با نظام حساب‌های ملی شخصی حقوقی است که به منظور تولید بازاری تشکیل شده و هدف آن کسب سود یا انواع دیگر منافع مالی است و موجودیت قانونی مستقل از صاحبان آن دارد. علاوه بر شرکت‌ها، نظام

حساب‌های ملی شبه شرکت‌ها[1] را نیز معرفی می‌کند که علی‌رغم آن‌که فاقد شخصیت حقوقی ثبت شده هستند، اما از نظام نگهداری حساب دارایی‌ها و بدهی‌های کامل و مستقلی برخوردار بوده و به شیوه شرکت‌ها عمل می‌کنند؛ به عنوان مثال برخی بنگاه‌های غیر شرکتی متعلق به خانوارها یا واحدهای دولتی از این جمله‌اند.

شرکت‌ها بسته به نوع فعالیت خود به شرکت‌های غیرمالی و مالی تفکیک می‌شوند که هریک از آنها به سه دسته شرکت‌های دولتی، خصوصی و شرکت‌های تحت کنترل خارجیان قابل تقسیم هستند. بخش شرکت‌های مالی فعالیت‌های بانک مرکزی تا بانک‌های تجاری، مؤسسات اعتباری غیربانکی، شرکت‌های بیمه و بازنشستگی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، کارگزاران و واسطه گران اوراق بهادار و ارائه‌کنندگان انواع خدمات پوشش‌دهنده ریسک را دربر می‌گیرد. کلیه شرکت‌هایی که نتوان آنها را بر حسب نوع فعالیت در این رده طبقه‌بندی کرد به بخش شرکت‌های غیرمالی تعلق دارند.

بخش دولت از واحدهای مرکزی (مانند وزارتخانه‌ها)، واحدهای استانی و محلی (مانند شهرداری‌ها) و صندوق‌های تامین اجتماعی که توسط دولت اداره می‌شوند تشکیل شده است. بخش دولت در نظام حساب‌های ملی، موسسات غیر انتفاعی که به تولید غیر بازاری اشتغال دارند و توسط واحدهای دولتی کنترل می‌شوند را نیز شامل می‌شود.

در دستورالعمل قبلی (۱۹۹۳) یک واحد اقتصادی در صورتی در بخش دولت طبقه‌بندی می‌شد که یک واحد نهادی جداگانه باشد که توسط دولت کنترل شود و غیربازاری باشد. غیربازاری بودن به این معنی است که ارزش کالاهای فروخته شده توسط آن نهاد از نظر اقتصادی قابل ملاحظه و معنی‌دار نباشد. قیمت‌ها در صورتی از نظر اقتصادی قابل ملاحظه هستند که ارزش ستانده فروخته شده در بازار در طول یک دوره پایدار چند ساله بیش از ۵۰ درصد هزینه‌های تولید را پوشش دهد.

ملاک کنترل توسط دولت می‌تواند معیارهایی مانند: دارا بودن اکثریت رأی، کنترل هیئت مدیره و انتصاب پرسنل کلیدی، تنظیم مقررات و نظارت، کنترل ناشی از وام‌گیری از دولت و غیره باشد. در برخی موارد یکی از شاخص‌ها مانند داشتن حداکثر رای می‌تواند برای برقراری کنترل کافی باشد. اما در موارد دیگر تعدادی از شاخص‌ها

[1] Quasi - Corporations

می‌توانند در نظر گرفته شوند که در این صورت ماهیت قضاوت آن کارشناسی خواهد بود. قضاوت‌ها باید در موارد مشابه سازگار باشند.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ علاوه بر ضوابط یاد شده ارزیابی کیفی به شرح زیر نیز برای اثبات کنترل دولت و غیر بازاری بودن وجود دارد:

- هنگامی که یک واحد اقتصادی، ستانده خود را تنها به دولت بفروشد و با تولیدکنندگان خصوصی برای عرضه این ستانده به دولت رقابت ننماید، آنگاه این واحد در حساب دولت عمومی طبقه‌بندی می‌شود؛ یا
- هنگامی که دولت در برخی انواع کالاها و خدمات یک عرضه‌کننده انحصاری دارد و این عرضه‌کننده کمتر از ۵۰ درصد ستانده خود را به واحدهای غیردولتی بفروشد و با تولیدکنندگان خصوصی برای کسب قرارداد خود با دولت رقابت ننماید، آنگاه این واحد در حساب دولت عمومی طبقه‌بندی می‌شود؛ یا
- هنگامی که تولیدکننده انگیزه‌ای برای تعدیل عرضه خود به منظور انجام یک فعالیت سودآور مستمر نداشته باشد، که قادر به عملیات در شرایط بازاری بوده و تعهدات مالی خود را برآورده نماید، آنگاه این واحد در حساب دولت عمومی طبقه‌بندی می‌شود.

موسسات غیر انتفاعی که توسط دولت کنترل می‌شوند به عنوان واحدهای دولتی شناخته می‌شوند. اما آن دسته از موسسات غیر انتفاعی که توسط دولت کنترل نمی‌شوند و کالاها را نیز به قیمت قابل ملاحظه اقتصادی نمی‌فروشند، موسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوار (NPISH) نامیده می‌شوند.

۶-۱-۳ طبقه‌بندی فعالیت‌ها

در نظام حساب‌های ملی، طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی براساس طبقه‌بندی بین‌المللی رشته فعالیت‌های اقتصادی توصیه گردیده است. ویرایش اول این طبقه‌بندی در سال ۱۹۵۸ و ویرایش دوم آن در سال ۱۹۶۸ انتشار یافته است. سومین ویرایش که در سال ۱۹۸۹ مورد تصویب کمیسیون آمار سازمان ملل متحد قرار گرفت، برای طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و به‌منظور امکان مقایسه بین‌المللی به اعضا توصیه شده است. در ویرایش سوم برخلاف ویرایش قبلی، لزوم هماهنگی با سایر طبقه بندی‌های فعالیتی و طبقه‌بندی کالاها و خدمات مورد توجه قرار گرفته است. این ضرورت به میزان قابل توجهی بر پیچیدگی کار افزوده است.

به‌علت تغییرات متعددی که در سازمان و ساختار فعالیت‌ها در سطح اقتصادهای ملی ناشی از دگرگونی‌های فناوری به وقوع پیوسته است، ضرورت تحت پوشش قراردادن این فعالیت‌ها مبرم‌تر شده و در نتیجه طبقه‌بندی ویرایش سوم ISIC[1] بسیار تفصیلی‌تر از ویرایش دوم گردیده است. در ویرایش سوم ISIC، فعالیت‌های اقتصادی به‌طورکلی در ۱۷ سر فصل و ۹۹ گروه در سطح کد ۲ رقمی تفکیک گردیده و کدهای ۲ رقمی، در مرحله بعد، به کدهای ۳ رقمی و ۴ رقمی تقسیم شده است.

ویرایش چهارم این نظام نیز در یک فرآیند تجدید نظر ایجاد گردید که تدوین آن چندین سال به درازا کشید و متخصصان و کارشناسان بسیاری از سراسر جهان در تهیه آن مشارکت داشته‌اند. این فرآیند نسبت به نسخه سوم در پاسخ به تغییر ساختارهای اقتصادی و شناسایی فعالیت‌های جدید و تفصیلی‌تر ایجاد گردید. این تغییرات به‌ویژه در حوزه خدمات صورت گرفته است. به عنوان مثال معرفی طبقه‌بندی دسته جدید «اطلاعات و ارتباطات» یکی از این قبیل نوآوری‌ها در ویرایش چهارم است. لازم به ذکر است که ویرایش جدید، این طبقه‌بندی را به ابزار مناسب‌تری برای مقایسه داده‌های بین‌المللی تبدیل کرده است.

نام‌های اختصاصی ویرایش چهارم نسبت به نسخه قبلی تغییری نداشته است. دسته‌بندی و تفکیک اقلام جدول که با حروف نشان داده شده‌اند، به نام «بخش»؛ کدهای دو رقمی «قسمت»؛ کدهای سه رقمی «گروه» و کدهای چهاررقمی «طبقه» نامیده شده‌اند. به طور کلی ویرایش چهارم نظام طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی از ۲۱ بخش، ۸۸ قسمت، ۲۳۸ گروه و ۴۱۹ طبقه تشکیل شده‌است.

۴-۱-۶ طبقه‌بندی کالاها و خدمات

آنچه به عنوان طبقه‌بندی کالاها و خدمات در نظام حساب‌های ملی مورد استفاده قرار می‌گیرد طبقه‌بندی CPC[2] است. طبقه‌بندیِ CPC در واقع جانشین ویرایش سوم SITC[3] شده است. مزیت عمده طبقه‌بندی CPC نسبت به طبقه‌بندی SITC در این است که طبقه‌بندی CPC، برخلاف طبقه‌بندی SITC کالاها و خدمات غیرمنقول را نیز شامل می‌شود. طبقه بندی CPC کلیه کالاها و خدمات را در برمی‌گیرد؛ علاوه بر این، کالاها و خدمات را در گروه‌های مشابه و قابل مقایسه با طبقه‌بندی ISIC ارائه می‌کند.

---

۱ International Standard Industrial Classification of All Economic Activties (ISIC)
۲ Central Product Classification (CPC)
۳ Standard International Trade Classification (SITC)

طبقه‌بندی CPC ویرایش اول، کالاها و خدمات را در ۹ قسمت اصلی در سطح کد یک رقمی طبقه‌بندی نموده و در مراحل بعدی آنها را تا سطح کد ۵ رقمی تفکیک نموده است و از این‌رو به سهولت می‌توان آن را با ویرایش سوم ISIC ارتباط داد.

همگام با ارائه ویرایش چهارم طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی رشته فعالیت‌های اقتصادی، به دلیل ارتباط تنگاتنگ این طبقه‌بندی با طبقه‌بندی CPC، در سال ۲۰۰۸ نسخه دوم نیز ارائه شد.

به‌طورکلی ویرایش دوم این نظام دارای ۱۰ قسمت، ۷۲ بخش، ۳۲۳ گروه، ۱۲۶۴ طبقه و ۲۷۳۲ زیرطبقه است. کدها در CPC پنج رقمی است بدون این‌که بین ارقام هیچ‌گونه فاصله‌ای وجود داشته باشد. این نظام کدگذاری به منظور اجتناب از اشتباه آن با شماره‌گذاری کدهای طبقه‌بندی دیگر سازمان ملل متحد یعنی طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تجارت (SITC) انتخاب شد.

۶-۱-۵ طبقه‌بندی هزینه (مصرف)

در نظام جدید حساب‌های ملی هزینه (مصرف) در چهار قسمت طبقه‌بندی گردیده است.

۶-۱-۵-۱ طبقه‌بندی مصرفی فردی بر حسب هدف[۱](COICOP): طبقه‌بندی مصرف نهائی خانوارها برحسب هدفی قرار دارد که این هزینه‌ها برای نیل به آن تفکیک گردیده است. گروه‌های اصلی این طبقه‌بندی به شرح زیر هستند:

۱. خوارکی‌ها، آشامیدنی‌ها
۲. دخانیات
۳. پوشاک و کفش
٤. مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها
٥. مبل و اثاثیه منزل و تعمیرات جاری منزل
٦. بهداشت و درمان
۷. حمل و نقل
۸. ارتباطات

۱ Classification of Individual Consumption by Purposes (COICOP)

۹. خدمات تفریحی و فرهنگی

۱۰.آموزش

۱۱.هتل و رستوران

۱۲.کالاها و خدمات متفرقه

۶-۱-۵-۲ طبقه‌بندی مصرف دولت بر حسب وظایف[۱](COFOG): در اینجا نیز مصرف نهائی دولت با توجه به وظایف مختلفی که دولت به عهده دارد طبقه‌بندی گردیده است. این طبقه‌بندی در ده گروه اصلی به شرح زیر است:

۱- خدمات امور عمومی

۲- خدمات امور دفاعی و امنیتی

۳- حفظ نظم و امنیت عمومی

۴- امور اقتصادی

۵- حفاظت از محیط زیست

۶- مسکن و عمران شهری و روستایی

۷- امور بهداشت و درمان

۸- فرهنگ تربیت بدنی و گردشگری

۹- آموزش و پژوهش

۱۰- رفاه اجتماعی

دو طبقه‌بندی دیگر با عناوین «طبقه‌بندی هزینه‌های مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار برحسب اهداف»[۲] و «طبقه‌بندی هزینه‌های تولیدکنندگان برحسب اهداف»[۳] نیز وجود دارد که این نوشتار به همین اشاره بسنده کرده و بررسی بیشتر را به متون مربوطه ارجاع می‌دهد.

---

۱ Classification of Functions of the Government (COFOG)

۲ Classification of the Purposes of the Non-profit Institutions Serving Households (COPNI)

۳ Classification of Outlays of Producers by Purposes (COPP)

۷- مراحل اجرای نظام حساب‌های ملی

اجرای کامل نظام حساب‌های ملی به شش مرحله تقسیم شده است که بر اساس آن می‌توان کشورهای مختلف را از این نظر رده‌بندی کرد. مراحل شش‌گانه مذکور به شرح ذیل است:

۱. محاسبه تولید ناخالص داخلی بر اساس دو روش تولید و هزینه به قیمت‌های جاری و ثابت به تفکیک فعالیت‌ها و اجزا

۲. مرحله اول به‌علاوه اطلاعات لازم برای محاسبه درآمد ناخالص ملی و نیز سایر مبادلات با دنیای خارج

۳. مرحله دوم به‌علاوه تهیه حساب تولید برای بخش‌های نهادی و نیز تهیه حساب تولید تا حساب مالی برای بخش نهادی دولت عمومی

۴. مرحله سوم به‌علاوه تهیه حساب‌های توزیع اولیه و ثانویه درآمد و نیز تهیه حساب مصرف درآمد برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی

۵. مرحله چهارم به‌علاوه تهیه حساب سرمایه و حساب مالی برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی

۶. مرحله پنجم به‌علاوه تهیه سایر حساب‌ها و حساب ترازنامه برای اقتصاد ملی و بخش‌های نهادی.

با توجه به حساب‌های فعالیتی و نهادی موجود، اکنون حساب‌های ملی ایران در مرحله آخر از کل مراحل شش‌گانه اجرای نظام مذکور قرار دارد. گفتنی است در حال حاضر تعداد اندکی از کشورهای توسعه‌یافته مراحل شش‌گانه نظام حساب‌های ملی را به‌طور کامل اجرا کرده‌اند و کشورهای درحال توسعه نیز به فراخور نظام آماری خود در یکی از مراحل اجرا قرار دارند. لازم به یادآوری است که خوشبختانه آمار حساب‌های ملی ایران نیز به بخش پایانی نظام یکپارچه توالی حساب‌های کلان اقتصادی ارتقاء یافته است.

فصل دوم

انواع حساب‌ها

در نظام حساب‌های ملی

فصل دوم: انواع حساب‌ها در نظام حساب‌های ملی

در این قسمت، گزارش حاضر با تفصیل بیشتری روی موضوع حساب‌ها در نظام حساب‌های ملی متمرکز خواهد شد. در واقع همه مفاهیم، تعاریف، طبقه‌بندی‌ها و روش‌های معرفی شده در نظام حساب‌های ملی در نهایت در حساب‌های آن منعکس می‌شود. پس از ارائه توضیحات لازم درباره هر حساب، چگونگی تهیه آن برای اقتصاد ایران نیز ارائه خواهد شد.

همان‌طورکه پیش‌تر نیز اشاره گردید، حساب‌های ملی ایران در مرحله آخر از اجرای مراحل شش‌گانه نظام حساب‌های ملی قرار دارد و این بدان معنی است که حساب تولید تا حساب مالی به‌طور سالانه برای استفاده محققان و سیاستگذاران منتشر می‌شود.

به منظور قابلیت مقایسه و اطمینان از سازگاری ارقام، معمولاً توصیه می‌شود که سری‌های زمانی چندساله از ارقام ارائه گردد. بدین‌منظور سال ۱۳۹۵ به عنوان سال شروع سری‌های زمانی متوالی درنظر گرفته شده است. بنابراین در این گزارش سری‌های زمانی حساب تولید تا حساب مالی، به تفکیک اقتصاد ملی و بخش‌های فعالیتی و نهادی از سال ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳ در دسترس علاقمندان قرار خواهد گرفت.

۱- حساب تولید

حساب تولید اولین حساب در توالی حساب‌هایی است که در نظام حساب‌های ملی برای فعالیت‌های اقتصادی، واحدهای نهادی و کل اقتصاد تدوین می‌گردد. عناصر اساسی حساب تولید عبارتند از ستانده[۱] که تحت عنوان منابع در سمت راست حساب منعکس می‌شود. ستانده می‌تواند به اقلام ریزتری مثل ستانده‌های بازاری و غیربازاری و ستانده برای خود مصرفی نهائی تقسیم شود. عنصر دیگر داده[۲] است که ذیل عنوان مصارف و در سمت چپ حساب نشان داده می‌شود و شامل مصارف واسطه و مصرف سرمایه ثابت است. قلم ترازکننده در حساب تولید ارزش‌افزوده است که در واقع ارزش اضافی است که در جریان تولید ایجاد می‌شود. ارزش‌افزوده ممکن است به‌صورت ناخالص (قبل از کسر مصرف سرمایه ثابت) و یا به‌صورت خالص (پس از کسر مصرف سرمایه ثابت) باشد.

---

۱ Output
۲ Input

ابتدا باید مشخص شود که در نظام حساب‌های ملی، تولید از چه چیزی تشکیل شده است. این مفهوم در نظام حساب‌های ملی مرز تولید نامیده می‌شود.

۱-۱ مرز تولید[۱]

در حالت کلی، تولید اقتصادی فعالیت انجام شده تحت کنترل و مسئولیت یک واحد نهادی است که کار، سرمایه و کالاها و خدمات را به‌منظور تولید ستانده‌های کالا و خدمات به کار می‌برد. یک فرآیند طبیعی مانند افزایش ذخایر ماهی در آب‌های بین‌المللی تولید نیست اما فعالیت پرورش ماهی تولید محسوب می‌شود. همچنین طبق این تعریف، فعالیت‌های در منزل مانند مراقبت از کودکان، بیماران و سالمندان که می‌توان برای انجام آنها شخصی را استخدام کرد و به او مزد پرداخت کرد در محدوده کلی تولید قرار می‌گیرند.

با این حال در نظام حساب‌های ملی، مرز تولید محدودتر از مرز تولید عمومی اقتصاد است. برای نمونه، آن دسته از کالاها و خدمات خانگی که توسط خانوارها به منظور خود مصرفی تولید می‌شوند در داخل مرز تولید قرار نمی‌گیرند، مگر آنکه خانوار به‌منظور تولید آنها نیروی کار را به استخدام درآورده و دستمزد پرداخت کرده باشد. همچنین طبق تعریف نظام حساب‌های ملی خدمات مربوط به مالکین ساکن در واحد مسکونی خود نیز در محدوده تولید قرار می‌گیرند. به‌طورکلی فعالیت‌هائی که در داخل حد و مرز تولید قرار می‌گیرند به شرح ذیل قابل طبقه‌بندی می‌باشند:

- تولید کالاها و خدمات فردی یا جمعی برای عرضه به سایر واحدها غیر از واحد تولیدکننده.
- تولید کالاها و خدماتی که توسط واحد تولیدکننده به مصرف نهائی رسیده و یا برای تشکیل سرمایه استفاده شده است.
- تولید خدمات واحدهای مسکونی شخصی که مورد استفاده مالکین واحدها قرار می‌گیرد و همین‌طور تولید کالاها و خدمات شخصی و خانگی که با استخدام نیروی کار انجام می‌شود.
- تولید محصولات غیرقانونی مانند تولید کالاها و خدماتی که فروش، توزیع یا مالکیت آنها منع قانونی دارد و یا آن‌دسته از فعالیت‌های تولیدی که معمولاً غیرقانونی نیستند ولی به علت نداشتن مجوز لازم از طرف سازمان‌های ذیربط غیرقانونی محسوب می‌شوند. علی‌رغم این‌که جمع‌آوری اطلاعات از فعالیت‌های غیرقانونی

---

۱ Production boundary

در عمل دشوار است ولی این‌گونه تولیدات نیز باید در مرز تولید قرار گیرند. به این دسته باید تولید محصولاتی که جهت اجتناب از پرداخت مالیات، حق بیمه‌های تامین اجتماعی و سایر حقوق متعلقه به صورت زیرزمینی انجام می شوند را نیز اضافه نمود.

نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ ویژگی‌های جدیدی را در حوزه مرز تولید در نظر گرفته است. عمده‌ترین تفاوت‌ها در خصوص اقلام تاثیرگذار بر تولید ناخالص داخلی بر اساس به‌کارگیری دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نسبت به نسخه ۱۹۹۳ را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:

۱-۱-۱ هزینه‌های تحقیق و توسعه

در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ بنا بر روش مرسوم، هزینه‌های تحقیق و توسعه به عنوان مصرف واسطه در نظر گرفته می‌شد. نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ هزینه‌های انجام‌شده برای تحقیق و توسعه را به عنوان تشکیل سرمایه ثابت لحاظ می‌کند. به منظور محاسبه هزینه سرمایه‌ای تحقیق و توسعه، در ابتدا و در صورت امکان باید یک کارگاه جداگانه به رسمیت شناخته شود. باید در نظرداشت تنها در مواردی که مشخص شود هیچ‌گونه منافع اقتصادی از تحقیق و توسعه نصیب تولیدکننده (و بالطبع مالک دارایی) نمی‌گردد، باید آن را به عنوان مصرف واسطه لحاظ نمود. در غیر این صورت ستانده تحقیق و توسعه تحت عنوان"محصولات دارایی فکری" سرمایه‌ای طبقه‌بندی می‌شود. ستانده تحقیق و توسعه باید براساس موارد زیر ارزش‌گذاری شود:

الف: درصورت خریداری (یا برون‌سپاری): به قیمت‌های بازار

ب: در صورت تولید به حساب خود: به روش مجموع هزینه‌های تولید (تولیدکننده غیربازاری) به علاوه حاشیه سود (تولیدکننده بازاری)

نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ مخارج انجام شده برای تحقیق و توسعه را در هردو حالت (خریداری شده و بحساب خود) به عنوان سرمایه‌گذاری ثابت به رسمیت می‌شناسد. این مطلب شامل مخارج تحقیق و توسعه دولت (در هر دو صورت حمایت از طریق حق امتیاز و یا عرضه رایگان برای عموم) نیز می‌باشد.

در تئوری، ارزش ستانده تحقیق و توسعه[۱] برابر با ارزش منافع آتی تنزیل‌شده‌ای است که یک واحد اقتصادی از سرمایه‌گذاری تحقیق و توسعه بدست می‌آورد. این منافع آتی برای اندازه‌گیری دشوار می‌باشند. علاوه برآن، بیشتر

۱ Research and Development- (R&D)

هزینه‌های تحقیق و توسعه انجام‌گرفته از طریق هزینه‌های به حساب خود تولید می‌شوند. بنابراین در اغلب موارد روش مجموع هزینه برای ارزش‌گذاری ستانده مورد استفاده قرار می‌گیرد. ستانده‌های تحقیق و توسعه به چهار روش تولید می‌شوند که موجب به اثرگذاری‌های متفاوت بر تولید ناخالص داخلی می‌شوند:

یک تولیدکننده بازاری تحقیق و توسعه را به حساب خود تولید می‌کند:

روش تولید: سطح ستانده (ستانده برای خود مصرفی نهایی) افزایش می‌یابد، سطح ارزش‌افزوده به میزان هزینه‌های تحقیق و توسعه به علاوه حاشیه سود افزایش می‌یابد.

روش هزینه: سطح تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به میزان هزینه‌های تحقیق و توسعه به‌علاوه حاشیه سود افزایش می‌یابد.

یک تولیدکننده بازاری تحقیق و توسعه را خریداری می‌کند:

خریداری‌های انجام‌شده مورد طبقه‌بندی مجدد قرار گرفته و از مصرف واسطه (نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳) به تشکیل سرمایه ثابت ناخالص منتقل می‌شوند.

یک تولیدکننده غیربازاری تحقیق و توسعه را به‌حساب خود تولید می‌کند:

روش تولید: سطح ستانده به دلیل استفاده از روش مجموع هزینه‌ها در سال ایجاد تحقیق و توسعه بدون تغییر باقی می‌ماند. در سال‌های آتی عمر اقتصادی تحقیق و توسعه، هزینه‌ها به میزان مصرف سرمایه ثابت در هر سال افزایش می‌یابد تا زمانی که دارایی مستهلک شود.

روش هزینه: در سال جاری هیچ‌گونه تغییری ایجاد نمی‌شود. در سال‌های بعدی، این ارقام به میزان مصرف سرمایه ثابت ناشی از هزینه سرمایه‌ای تحقیق و توسعه، افزایش می‌یابد.

یک تولیدکننده غیربازاری تحقیق و توسعه را خریداری می‌کند:

در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ این خرید به عنوان مصرف واسطه ثبت می‌شد و در نتیجه ذیل ستانده غیربازاری و هزینه مصرف نهایی لحاظ می‌گردید.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ این خرید به عنوان یک سرمایه‌گذاری ثبت می‌شود. بنابراین مصرف واسطه و ستانده غیربازاری (از روش مجموع هزینه‌ها) هردو به میزان مبلغ خرید کاهش می‌یابند.

۱-۱-۲ ستانده برای خودمصرفی نهایی خانوارها و شرکت‌ها

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، ارزش‌گذاری ستانده کالاها و خدمات تولید شده برای خود مصرفی نهایی توسط خانوارها و شرکت‌ها شامل بازده سرمایه به عنوان بخشی از مجموع هزینه‌های تولید می‌باشد؛ این در حالی است که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ ارزش ستانده کالاها و خدمات تولید شده برای خودمصرفی نهایی به صراحت شامل بازده سرمایه نبوده است. به دلیل افزایش ارزش‌گذاری ستانده (حاصل از ارزش احتسابی بازده سرمایه)، تولید ناخالص داخلی نیز به همان میزان افزایش می‌یابد.

در روش تولید، ستانده به اندازه ارزش بازده سرمایه افزایش یافته و به ارزش‌افزوده نیز به همان میزان اضافه می‌شود. در روش هزینه، هزینه مصرف نهایی و یا تشکیل سرمایه ثابت به میزان ارزش بازده سرمایه افزایش می‌یابند.

۱-۱-۳ نظام‌های تسلیحاتی

تسلیحات نظامی دربرگیرنده خودروها و سایر تجهیزات نظیر کشتی‌های جنگی، زیردریایی‌ها، هواپیماهای نظامی، تانک‌ها، حامل‌ها و سکوهای پرتاب موشکی و مانند آن که به طور مداوم در تولید خدمات دفاعی مورد استفاده قرار گیرند می‌باشد. حتی اگر استفاده از آنها در زمان صلح بوده و حالت بازدارنده داشته باشد.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، تسلیحات نظامی باید به عنوان دارایی‌های ثابت طبقه‌بندی شوند. این طبقه‌بندی نیز از همان ضابطه طبقه‌بندی سایر دارایی‌های ثابت پیروی می‌کند. این اقلام، دارایی‌های تولیدشده‌ای هستند که به‌طور مکرر یا مداوم، در فرآیند تولید برای بیش از یک سال مورد استفاده قرار می‌گیرند. در نظام حساب‌های ملی۱۹۹۳ تنها آن بخش از هزینه‌های نظامی به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص لحاظ می‌گردید که دارایی‌های ثابتی را برای اهداف نظامی تولید نمایند. اما در ویرایش ۲۰۰۸، تمام هزینه‌های مربوط به تسلیحات نظامی به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در نظر گرفته می‌شوند.

اقلام تک کاربردی نظیر مهمات، موشک‌ها، راکت‌ها، بمب‌ها و غیره، مورد استفاده در تسلیحات یا نظام‌های تسلیحاتی به عنوان موجودی کالاهای نظامی لحاظ می‌شوند. با این حال برخی اقلام تک کاربردی مانند بعضی انواع

موشک‌های بالستیک با قابلیت تخریب بالا که می‌توانند خدمت بازدارندگی مداوم در برابر مهاجمان ارائه نمایند، شرایط عمومی را برای قرارگیری در دارایی‌های ثابت دارا می‌باشند.

۱-۱-۴ سنجش غیرمستقیم خدمات واسطه‌گری مالی[۱]

توصیه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ آن است که اندازه‌گیری غیرمستقیم خدمات واسطه‌گری مالی تنها در مورد وام‌ها و سپرده‌ها اعمال شود و این اقلام تنها در مورد وام‌ها و سپرده‌هایی که توسط موسسات مالی ارائه یا دریافت می‌شوند، منظور گردد. ارزش موجودی کل در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ با استفاده از نرخ مرجع (r_r) طبق رابطه زیر تعیین می‌شود:

$$(r_L - r_r)* y_L + (r_r - r_D)* y_D$$

که در آن موجودی کل سپرده‌ها y_D، موجودی کل وام‌ها y_L، نرخ بهره وام‌ها r_L و نرخ بهره سپرده‌ها r_D، می‌باشند. قلم محاسبه شده باید میان مبادله‌کنندگان (وام‌دهندگان و وام‌گیرندگان) تخصیص یابد. استفاده از روش جدید محاسبه معمولاً منجر به افزایش سطح ستانده خدمات واسطه‌گری مالی خواهد شد.

۱-۱-۵ خدمات بیمه غیرعمر

حوادث غیرمترقبه فاجعه‌آمیز، خسارات سنگینی را برای بیمه غیرعمر شرکت‌های بیمه ایجاد کند. در این مواقع ستانده فعالیت بیمه که با استفاده از فرآیند پایه نظام حساب‌های ملی۱۹۹۳ برمبنای خالص حق بیمه‌ها و خسارات محاسبه می‌گردد، ممکن است به شدت بی‌ثبات و حتی منفی شود. توصیه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ آن است که ستانده فعالیت بیمه غیر عمر باید با استفاده از تعدیل خسارات و حق بیمه‌های مکمل محاسبه شود. بدین صورت که :

ستانده خدمات بیمه برابر است با حق بیمه‌های واقعی دریافتی بعلاوه حق بیمه‌های مکمل تعدیل شده منهای خسارات واردآمده تعدیل‌شده.

---

۱ Financial Intermediation Services Indirectly Measured (FISIM)

۱-۱-۶ ستانده بانک مرکزی

خدمات تولیدشده بانک مرکزی در سه گروه متمایز طبقه‌بندی می‌شوند:

- خدمات واسطه‌گری مالی
- خدمات سیاست‌های پولی
- خدمات نظارتی

برای هریک از خدمات سه گانه (با توجه به ضریب اهمیت) باید یک کارگاه جداگانه شناسایی شود. خدمات واسطه‌گری مالی نمایانگر تولید بازاری است. خدمات سیاست‌های پولی نمایانگر تولید غیربازاری و موارد بین مرزی مانند خدمات نظارتی را می‌توان تولید بازاری یا غیربازاری (بسته به میزان کارمزد دریافتی و پوشش هزینه‌های ارائه این خدمات) در نظر گرفت. فعالیت‌های غیربازاری به عنوان ارائه خدمات جمعی به دولت، به عنوان انتقالات جاری از سوی بانک مرکزی به دولت در نظر گرفته می‌شود.

۱-۲ ستانده

کالا یا خدمتی که در یک کارگاه تولید و عرضه می‌شود ستانده نامیده می‌شود. یک بنگاه ممکن است شامل چند کارگاه باشد که در این صورت ستانده بنگاه، مجموع ستانده کارگاه‌های تشکیل‌دهنده آن خواهد بود. ستانده یک کارگاه ممکن است به فروش برسد، به عنوان کالای واسطه به سایر کارگاه‌های وابسته عرضه گردد، با کالاها و خدمات یا دارائی‌های دیگر مبادله شود، به عنوان جبران خدمات به کارکنان داده شود، به صورت کالای ساخته‌شده یا در جریان ساخت به موجودی انبار اضافه شود، به عنوان مصرف نهائی تولیدکنندگان و یا تشکیل سرمایه استفاده شود و یا ممکن است به صورت رایگان یا با قیمتی غیراقتصادی و بسیار نازل به واحدهای نهادی دیگر عرضه شود. اگر ستانده به فروش برسد یا به صورت پایاپای مبادله گردد، زمان ثبت فروش هنگامی است که مالکیت کالاها به خریدار انتقال یابد یا زمانی که خدمت به خریدار ارائه شود. تحویل‌های درون بنگاهی نیز زمانی ثبت می‌شوند که مسئولیت تصمیم‌گیری درباره عرضه کالاها و قیمت آنها به کارگاه دریافت‌کننده کالاها منتقل شود.

۱-۲-۱ ستانده بازاری

ستانده بازاری ستانده‌ای است که می‌توان آن را با قیمتی اقتصادی به فروش رساند. قیمت اقتصادی قیمتی است که تغییر آن منجر به تغییر معنی‌دار و مهمی در مقادیر عرضه و تقاضا شود و در آن قیمت‌ها تولیدکننده با هدف کسب سود در بلندمدت یا پوشش بخشی از هزینه‌ها اقدام به تنظیم عرضه نماید و خریدار نیز در انتخاب خود برای خرید در قیمت تعیین‌شده آزاد است. در غیر این صورت قیمت از نظر اقتصادی معنی‌دار نیست. به‌جز برخی موارد خاص، ارزش ستانده بازاری یک تولیدکننده از جمع اقلام زیر به‌دست می‌آید:

- ارزش کل کالاها و خدمات فروخته‌شده به قیمت‌های اقتصادی.
- ارزش کل کالاها و خدمات مبادله‌شده به‌صورت پایاپای.
- ارزش کل کالاها و خدمات عرضه‌شده برای پرداختی‌های غیرنقدی شامل جبران خدمات غیرنقدی.
- ارزش کل کالاها و خدمات عرضه‌شده توسط یک کارگاه به کارگاه دیگر از همان بنگاه به عنوان کالای واسطه.
- ارزش کل تغییر در موجودی انبار کالاهای نهائی و کالاهای در جریان ساخت که برای یکی از مقاصد فوق نگهداری می‌شود.

۱-۲-۲ ستانده تولیدشده به‌منظور خودمصرفی[۱]

از آنجا که شرکت‌ها مصرف نهایی ندارند، ستانده برای خودمصرفی (یا تولید به حساب خود) تنها توسط بنگاه‌های غیرشرکتی تولید می‌شود، مانند ستانده‌های کشاورزی که تمام یا بخش بزرگی از آن به مصرف خانوار کشاورز می‌رسد. همچنین مالکینی که در واحدهای مسکونی خود ساکن هستند نیز به نوعی مالکین بنگاه غیرشرکتی تلقی می‌شوند و خدمات مسکونی تولید می‌کنند که توسط خودشان مصرف می‌شود. تولید خدمات شخصی خانگی که توسط خود خانوار انجام می‌شود همان‌طور که قبلاً ذکر شد داخل مرز تولید قرار نمی‌گیرند مگر آنکه خانوار برای آن خدمت معین به کارکنان خانگی دستمزد پرداخت کرده باشد. همچنین کارگاهی که متعلق به یک بنگاه است و برای آن بنگاه اقدام به تشکیل سرمایه می‌کند، گونه‌ای تولیدکننده به حساب خود[۲] محسوب می‌شود.

---

۱ Output produced for own final use
۲ Own account producer

ستانده به حساب خود باید به قیمت پایه‌ای که کالاها و خدمات در صورت ارائه به بازار برای فروش، به آن قیمت‌ها می‌توانستند فروخته شوند، ارزش‌گذاری شود. در صورت نبود قیمت بازاری قابل اطمینان، ارزش ستانده از جمع مصرف واسطه، جبران خدمات، مصرف سرمایه ثابت، خالص برگشت سرمایه و سایر مالیات‌ها (منهای یارانه‌ها) بر تولید بدست می‌آید. ستانده خدمات مسکن به حساب خود برای واحدهای مالک‌نشین را نیز می‌توان از هزینه اجاره موارد مشابه در بازار بدست آورد.

بطور کلی ستانده برای خودمصرفی شامل اقلام زیر است:

- کل ارزش کالاها و خدمات تولیدشده توسط بنگاه‌های تحت پوشش خانوارها (بنگاه غیرشرکتی) که توسط همان خانوارها نیز مصرف شده باشد.
- کل ارزش دارایی‌های ثابت تولید شده توسط یک کارگاه که به منظور تولید آتی در همان بنگاه به کار رود.
- کل ارزش تغییر در موجودی انبار کالاهای نهائی و در جریان ساخت که برای یکی از مقاصد فوق نگهداری می‌شود.
- ارزش اجاره احتسابی واحدهای مسکونی که مالک در آنها ساکن است.
- ارزش خدمات ارائه‌شده به خانوارها توسط کارکنان خانگی دارای دستمزد.

۱-۲-۳ ستانده‌های غیربازاری

شامل کالاها و خدمات فردی یا جمعی تولیدشده توسط مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها (NPISH) و یا دولت است که به‌طور رایگان یا با قیمت‌های غیراقتصادی به واحدهای نهادی دیگر یا جامعه به عنوان یک کل، عرضه می‌شوند. از آنجا که احتساب پرداخت‌های فردی برای خدمات جمعی از نظر فنی غیرممکن است و بازاری برای این خدمات وجود ندارد، هزینه تولید این نوع خدمات شامل جبران خدمات کارکنان، مصارف واسطه، مصرف سرمایه ثابت و سایر مالیات‌های بر تولید که عموماً توسط سطوح مختلف دولت عرضه می‌شود، مبنای محاسباتی ارزش تولید قرار می‌گیرد. بطورکلی ارزش ستانده‌های غیربازاری از جمع اقلام زیر به‌دست می‌آید:

- ارزش کل کالاها و خدماتی که به‌طور رایگان یا در قیمت‌های غیراقتصادی به واحدهای نهادی دیگر، به‌صورت فردی یا جمعی، عرضه می‌شوند.

- ارزش کل کالاها و خدمات عرضه‌شده توسط یک کارگاه به کارگاه دیگری از همان بنگاه غیربازاری به عنوان کالای واسطه.
- ارزش کل تغییر در موجودی کالاهای نهائی و در جریان ساخت که برای یکی از مقاصد بالا نگهداری می‌شوند.

۱-۳ مصرف واسطه

ارزش کالاها و خدماتی که به عنوان نهاده در فرآیند تولید مصرف می‌شوند مصرف واسطه نامیده می‌شود. به این کالاها و خدمات «داده» اطلاق می‌شود. مصرف واسطه شامل مصرف دارایی‌های ثابت نمی‌شود.

۱-۴ ارزش‌گذاری ستانده، مصرف واسطه و ارزش‌افزوده

انواع مالیات‌ها و یارانه‌هایی که بر تولید و محصولات تولیدشده وضع می‌شود، قیمت کالاها و محصولات را دچار تغییراتی می‌کند که در نظام حساب‌های ملی به تفصیل درباره آن بحث شده است. بسته به چگونگی انعکاس اثر مالیات‌ها و یارانه‌ها روی قیمت‌ها، انواع قیمت در این نظام معرفی گردیده و توصیه شده است که با این ملاحظه هر یک از اقلام ستانده و واسطه به‌طور متناسب ارزش‌گذاری شود. بر اساس نظام حساب‌های ملی ارزش ستانده می‌تواند به قیمت پایه و قیمت تولیدکنندگان تقویم گردد[۱]. قیمتی که مصرف واسطه بر آن اساس ارزش‌گذاری می‌شود همواره به قیمت خریداران است. در صورتی که قیمت پایه (قیمت تولیدکنندگان) مبنای تقویم ارزش ستانده قرار گیرد، ارزش‌افزوده که حاصل تفاضل ارزش ستانده و مصارف واسطه است، نیز بر اساس قیمت پایه (قیمت تولیدکنندگان) خواهد بود. باید این نکته را نیز یادآور شد که نظام حساب‌های ملی توصیه می‌کند که مبنای تقویم تا حتی الامکان قیمت پایه قرار گیرد. در ذیل، توضیحات مختصری درباره هر یک از قیمت‌های یادشده ارائه خواهد شد.

۱-۴-۱ قیمت پایه[۲]

مبلغی است که تولیدکننده بابت یک واحد از کالا و خدمت تولید شده از خریدار دریافت می‌کند منهای هر نوع مالیات پرداختنی به‌علاوه هر نوع یارانه دریافتنی برای آن واحد از محصول به فروش‌رفته. در قیمت پایه هزینه‌های حمل و نقلی که جداگانه توسط تولیدکننده دریافت می‌گردد منظور نمی‌شود.

---

۱ تقویم ارزش ستانده و ارزش‌افزوده به قیمت عوامل در نظام حساب‌های ملی توصیه نمی‌شود.

۲ Basic price

۱-۴-۲ قیمت تولیدکنندگان[۱]

مبلغی است که تولیدکننده بابت یک واحد از کالا و خدمت تولیدشده از خریدار دریافت می‌کند؛ منهای هر نوع مالیات بر ارزش‌افزوده[۲] (VAT) یا مالیات‌های کسرشدنی دیگر که از خریدار مطالبه می‌شود. در قیمت تولیدکننده هزینه‌های حمل و نقلی که جداگانه توسط تولیدکننده دریافت می‌گردد، منظور نمی‌شود.

۱-۴-۳ قیمت خریداران[۳]

مبلغی است که خریدار (بدون در نظر گرفتن مالیات بر ارزش‌افزوده یا مالیات کسرشدنی مشابه) بابت خرید یک واحد از کالا و خدمت در زمان و مکانی که خریدار تعیین می‌کند، به تولیدکننده می‌پردازد. قیمت خریدار شامل هرگونه هزینه‌های حمل و نقلی است که جداگانه پرداخت می‌شود.

۱-۴-۴ ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت پایه

ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت پایه، عبارت است از ارزش ستانده به قیمت پایه منهای ارزش مصرف واسطه به قیمت خریداران. ارزش‌افزوده به قیمت‌هایی بیان می‌شود که برای ارزش‌گذاری ستانده استفاده شده‌اند. از دیدگاه تولیدکننده، قیمت‌های خریدار برای نهاده‌ها و قیمت‌های پایه برای ستانده‌ها، قیمت‌هایی را که عملاً پرداخت و دریافت می‌شود نشان می‌دهد.

۱-۴-۵ ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت تولیدکنندگان

ارزش‌افزوده ناخالص به قیمت تولیدکننده، عبارت است از ارزش ستانده به قیمت تولیدکنندگان منهای ارزش مصرف واسطه به قیمت خریداران.

---

۱ producers’ price
۲ Value added type tax (VAT)
۳ Purchasers’ price

۱-۵ برآورد حساب تولید

۱-۵-۱ حساب تولید برحسب فعالیت‌های اقتصادی

چارچوب کلی محاسبه فعالیت‌های اقتصادی در حساب تولید بر اساس همان دستورالعمل‌ها و روش‌های محاسباتی قرار دارد که در مقدمه کتاب حاضر و کتاب حساب‌های ملی ایران طی سال‌های (۱۳۳۸-۱۳۹۱) اداره حساب‌های اقتصادی این بانک درج شده است. با این حال پیاده‌سازی نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ مستلزم تغییراتی در زمینه محاسبات برخی فعالیت‌های اقتصادی است که در بخش مرز تولید به آنها اشاره شد. علاوه بر آن جهت انطباق با ویرایش چهارم طبقه‌بندی ISIC که مورد توصیه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ است، ارزش تولید، مصرف واسطه و ارزش‌افزوده فعالیت‌های اقتصادی در گروه‌های ۷۷ گانه فعالیتی محاسبه گردیده و سپس نتایج آن در گروه‌های ۱۹ گانه ادغام شده است. لازم به ذکر است که تغییرات جدید ایجاد شده در نتایج این نوع طبقه‌بندی‌ها در جداول پیوست و از جداول ۹ الی ۹۶ ارائه گردیده است.

۱-۵-۲ حساب تولید برحسب بخش‌های نهادی اقتصاد

به‌منظور تهیه حساب تولید، نخست اقتصاد ایران به پنج بخش نهادی، مشتمل بر دولت عمومی، خانوار (شامل مؤسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوار)، نفت، شرکت‌های غیرمالی و شرکت‌های مالی تقسیم می‌شود. معرفی بخش نفت، به عنوان یک بخش نهادی مستقل، بر اساس همان استدلالی صورت گرفته است که فعالیت گروه نفت، مستقل از فعالیت‌های معدنی، در نظرگرفته شده است. در واقع اهمیت قابل توجه این بخش نهادی از جهت حجم و سهم بالای آن از ارزش‌افزوده و نیز تعاملات مالی قابل توجه آن با دولت عمومی و کل اقتصاد ملی دلیل جدا ساختن آن از فعالیت‌های معدنی و بخش نهادی شرکت‌های غیرمالی بوده است.

در یک طبقه‌بندی متقاطع[۱] و ماتریسی که سطرهای ماتریس فعالیت و ستون‌های آن بخش نهادی است، یافتن روابط و تناظرات بین (فعالیت-بخش نهادی) در بسیاری از موارد چندان دشوار نیست، به‌طوری که می‌توان خدمات واسطه‌گری‌های پولی و مالی را با بخش نهادی مالی متناظر دانست و یا مجموع فعالیت‌های اداره امور عمومی، رفاه و تأمین اجتماعی و خدمات آموزشی، بهداشتی و متفرقه دولتی را با نهاد دولت عمومی تطبیق داد. در فعالیت

[۱] Cross classification

کشاورزی نیز تنها درصد ناچیزی به بخش شرکت‌های غیرمالی قابل تخصیص است و قسمت اعظم آن را می‌توان به حوزه فعالیت نهاد خانوار مرتبط دانست. در مواردی که تطبیق فعالیت‌ها و بخش‌های نهادی به‌سادگی میسر نبوده، از مجموعه‌ای از اطلاعات شامل اطلاعات اشتغال برحسب فعالیت‌های اقتصادی، گزارش سرشماری عمومی نفوس و مسکن و سایر گزارش‌های دیگر مراکز تولیدکننده آمار استفاده شده است.

۲- حساب ایجاد درآمد

در توالی حساب‌ها در نظام جدید حساب‌های ملی، بعد از حساب تولید، حساب توزیع اولیه درآمد قرار دارد. حساب توزیع اولیه درآمد خود مشتمل بر دو حساب «ایجاد درآمد» و «تخصیص درآمد اولیه» است. حساب ایجاد درآمد در واقع نمایانگر آن است که درآمدهای اولیه توسط چه نهادهایی ایجاد شده، در حالی که حساب تخصیص درآمد نشان می‌دهد که این درآمدها توسط چه نهادهایی دریافت شده است. هدف کلی در حساب توزیع اولیه درآمد نشان دادن چگونگی توزیع درآمد اولیه بین واحدها و بخش‌های نهادی است. «درآمد اولیه» درآمدی است که در نتیجه فعالیت تولیدی واحدها و مالکیت دارایی‌های دخیل در فرآیند تولید ایجاد می‌شود.

«حساب ایجاد درآمد» را می‌توان ادامه حساب تولید محسوب نمود که در آن درآمدهای اولیه ایجاد شده توسط واحدهای دخیل در فرآیند تولید ثبت می‌شود. در طرف منابع حساب ایجاد درآمد، رقم انتقال‌یافته از حساب تولید یعنی ارزش‌افزوده ثبت می‌شود و سمت چپ، مصارف حساب را گزارش می‌کند. مصارف حساب ایجاد درآمد همان دو هزینه اصلی پرداختنی توسط تولیدکنندگان است. این دو هزینه بخشی از ارزش‌افزوده هستند. یکی از آنها جبران خدمات کارکنان است که به نیروی کار به‌کارگرفته شده در فرآیند تولید پرداخت می‌شود و دیگری هر نوع مالیات پرداختنی منهای یارانه دریافتنی بر تولید حاصل از فرآیند تولید است.

اقلام ثبت‌شده در قسمت مصارف حساب ایجاد درآمد و توضیحات مربوط به آنها در ادامه ارائه می‌شود.

۲-۱ جبران خدمات کارکنان

جبران خدمات کارکنان حق‌الزحمه‌ای است که توسط بنگاه به‌صورت نقدی یا کالایی در ازای کار انجام‌شده نیروی کار در یک دوره حسابداری پرداخت می‌شود. در نظام حساب‌های ملی ابتدا می‌بایست ماهیت رابطه اشتغال مشخص شود تا بتوان مرز بین جبران خدمات و دیگر پرداختی‌ها را به‌دقت تعیین کرد.

برای آن‌که یک فرد دارای اشتغال محسوب شود، یعنی چه خوداشتغالی داشته باشد چه استخدام شده باشد باید در فعالیتی مشغول باشد که در تعاریف نظام حساب‌های ملی در خصوص تولید وجود دارد. رابطه بین کارفرما و کارکن وقتی وجود دارد که یک توافق کتبی یا شفاهی، رسمی یا غیررسمی بین بنگاه و فرد از روی اراده هردو طرف وجود داشته باشد. به این جهت یک فرد برای یک بنگاه با هدف دریافت حق‌الزحمه نقدی یا غیرنقدی کار می‌کند. این حق‌الزحمه معمولاً به میزان زمان صرف‌شده در کار یا سایر شاخص‌های برآورد میزان کار انجام‌شده بستگی دارد.

جبران خدمات کارکنان به‌صورت تعهدی ثبت می‌شود، به این معنی که میزان آن برابر با ارزش حق‌الزحمه نقدی یا غیرنقدی است که کارکنان مستحق دریافت آن از بنگاه در قبال کار انجام‌شده در دوره مربوطه می‌شوند، هرچند از قبل، به‌صورت همزمان پرداخت شده باشد یا پرداخت آن پس از انجام کار صورت پذیرد. جبران خدمات کارکنان شامل اقلام زیر است:

- حقوق و دستمزد نقدی یا غیرنقدی قابل پرداخت به کارکنان
- بیمه‌های اجتماعی واقعی[۱] پرداختی سهم کارفرما
- بیمه‌های اجتماعی احتسابی[۲] هزینه شده توسط کارفرما

در مورد بیمه‌های اجتماعی لازم به توضیح است که در اکثر واحدهای تولیدی، کارفرمایان به‌طور مستقیم سهمیه تأمین اجتماعی کارکنان را به صندوق‌های تأمین اجتماعی، شرکت‌های بیمه یا دیگر مؤسسات ارائه‌کننده خدمات بیمه اجتماعی می‌پردازند که در اصطلاح به آن پرداخت‌های واقعی بابت بیمه تأمین اجتماعی کارکنان می‌گویند. در برخی موارد نیز واحدهای تولیدی خود نقش یک مؤسسه بیمه اجتماعی را برای کارکنان ایفا می‌نمایند و بدون ایجاد صندوق یا ذخیره خاص تنها در هنگام بیماری و بروز حوادث کارکنان خود را از مزایای تأمین اجتماعی بهره‌مند می‌سازند. در این‌گونه موارد باید سهم تأمین اجتماعی کارفرما را برآورد نمود که به آن بیمه‌های اجتماعی احتسابی گفته می‌شود.

---

۱ Actual social contribution
۲ Imputed social contribution

۲-۲ مالیات برتولید و واردات

مالیات‌ها، پرداختی‌های اجباری و بدون بازگشتی هستند که به‌صورت نقدی یا غیرنقدی از طرف واحدهای نهادی به دولت پرداخت می‌شوند. به این دلیل به آنها بدون بازگشت می‌گویند که دولت در برابر این پرداخت‌ها هیچ خدمتی به نهادهایی که آنها را پرداخت نموده‌اند، ارائه نمی‌کند؛ هرچند دولت می‌تواند از وجوهی که توسط مالیات فراهم‌شده برای ارائه کالاها و خدمات به دیگر واحدها به صورت فردی یا جمعی یا به کل جامعه استفاده کند.

در نظام حساب‌های ملی مالیات بر تولید و واردات به دو سر فصل مالیات بر محصول و سایر مالیات‌های بر تولید تقسیم شده است.

۲-۲-۱ مالیات بر محصول

مالیاتی است که به ازای تولید هر واحد محصول یا خدمت پرداخت می‌شود. این مالیات مبلغ مشخصی است که برای هر واحد کالا یا خدمت وضع شده است (کمیت واحدها برحسب واحدهای گسسته یا متغیرهای پیوسته فیزیکی مانند حجم، وزن، نیرو، فاصله، زمان و غیره سنجیده می‌شود) یا ممکن است به صورت تناسب، درصدی از قیمت هر واحد یا ارزش کالا و خدمات مبادله شده باشد. مالیات بر محصول زمانی قابل پرداخت است که کالا یا خدمتی تولید شود، به فروش رود، وارد گردد، صادر شود، انتقال یابد، تحویل شود یا به منظور خودمصرفی مورد استفاده قرار بگیرد. مالیات بر محصول خود به مالیات بر ارزش‌افزوده، مالیات بر واردات، مالیات بر صادرات و سایر مالیات‌های بر محصول قابل تقسیم است. در زیر انواع مالیات بر محصول به‌اختصار توضیح داده می‌شود:

۲-۲-۱-۱ مالیات بر ارزش‌افزوده: مالیات بر ارزش‌افزوده آن نوعی از مالیات بر محصول است که از تولیدکنندگان دریافت می‌شود اما نهایتاً بار آن به صورت کامل بر دوش مصرف‌کننده نهایی است. این نوع مالیات‌ها مالیات کسر شدنی نیز نام دارند، زیرا تولیدکنندگان مجبور نیستند تمام مبلغ مالیاتی را که در صورت حساب از مشتریان مطالبه می‌کنند به دولت بپردازند و به آنها اجازه داده می‌شود مبلغی را که بابت مالیات خرید کالا و خدمات واسطه‌ای یا جهت تشکیل سرمایه پرداخته‌اند، از آن کسر کنند.

۲-۲-۱-۲ مالیات بر واردات: هر نوع عوارض وضع شده بر واردات را گویند. این نوع مالیات زمانی قابل پرداخت است که کالاهای وارداتی وارد مرزهای اقتصادی کشور شده یا خدمات ارائه شده از سوی خارجیان به وسیله واحدهای نهادی مقیم به مصرف برسند.

۲-۲-۱-۳ مالیات بر صادرات: مالیات بر صادرات، شامل مالیات کالاها و خدماتی است که هنگام خروج کالا از قلمرو اقتصادی یا هنگام انجام خدمات برای افراد غیرمقیم قابل پرداخت می‌شوند.

۲-۲-۱-۴ سایر مالیات‌های بر محصول: سایر مالیات‌های بر محصول شامل هر نوع پرداخت نقدی یا غیرنقدی بلاعوض واحدهای نهادی به واحدهای دولتی بابت کالاها و خدمات تولید شده است که در زمان تولید، فروش، انتقال یا تغییر شکل پرداخت می‌شود. این‌گونه از مالیات‌ها می‌توانند به ازاء یک واحد از کالا یا خدمت (تعداد، وزن ، حجم و...) یا درصدی از واحد یا ارزش آن دریافت شوند.

۲-۲-۲ سایر مالیات‌های بر تولید

سایر مالیات‌های بر تولید شامل همه مالیات‌های پرداختنی به استثنای مالیات بر محصول است که بنگاه‌ها به دلیل اشتغال به فعالیت تولیدی خود پرداخت می‌کنند. این مالیات‌ها شامل مالیات بر سود یا سایر درآمدهای بنگاه نیست و بدون توجه به سوددهی تولید اخذ می‌شوند. به‌طور مشخص می‌توان مالیات پرداختنی بر نیروی‌کار یا نیروی‌کار شاغل، مالیات بر زمین، ساختمان یا دیگر عوامل دخیل در فرآیند تولید، مالیات بر پروانه‌های حرفه‌ای و کسب‌وکار، مالیات بر استفاده از دارایی‌های ثابت، تمبرهای مالیاتی، مالیات بر فعالیت‌های تولیدی آلوده‌کننده محیط زیست و مالیات بر مبادلات و مراودات مرزی (نظیر مالیات بر مسافرت به خارج و عوارض خروج) را نام برد.

۲-۳ یارانه‌ها

هر نوع مبالغ پرداختنی جاری بلاعوض که توسط دولت به واحدهای نهادی درگیر در فرآیند تولید، بر اساس سطح فعالیت‌های تولیدی یا مقدار و ارزش محصولات تولیدی فروخته‌شده یا وارداتی‌شان پرداخت می‌شود، یارانه نامیده می‌شود. تأثیر یارانه‌ها مانند تأثیر مالیات منفی بر تولید یا اثرشان بر مازاد عملیاتی در خلاف جهت همان مقدار مالیات بر تولید است. یارانه‌ها نیز مانند مالیات‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند: یارانه به محصول و یارانه به تولید. یارانه به محصول شامل یارانه به واردات، یارانه به صادرات و سایر یارانه‌های به محصول است. توضیح مختصر هر یک از موارد یادشده در زیر ارائه می‌شود.

۲-۳-۱ یارانه به محصول

یارانه به محصول، یارانه‌ای است که به هر واحد از کالا یا خدمت تعلق می‌گیرد. این یارانه مبلغ مشخصی از پول به ازای تولید هر واحد کالا یا خدمت یا درصد مشخصی از قیمت هر واحد است. یارانه می‌تواند به‌صورت تفاوت بین قیمت هدف و قیمت بازاری که خریدار پرداخت کرده است، محاسبه شود. یارانه به محصول، معمولاً وقتی قابل پرداخت است که کالا یا خدمت تولید، فروخته یا وارد می‌شود اما در شرایط دیگر نیز می‌تواند قابل پرداخت باشد، مانند وقتی که کالا انتقال یابد یا اجاره شود، تحویل داده شود یا برای مصرف شخصی یا تشکیل سرمایه شخصی استفاده شود.

۲-۳-۲ یارانه به واردات

یارانه به واردات، شامل یارانه به محصولات و خدماتی است که هنگام ورود کالا به داخل قلمرو اقتصادی یا وقتی خدمتی به واحدهای نهادی مقیم ارائه می‌شود، قابل پرداخت هستند.

۲-۳-۳ یارانه به صادرات

همانند یارانه به واردات شامل یارانه قابل پرداخت به کالاها هنگام خروج از مرزهای اقتصادی کشور یا به خدمات در زمان ارائه به نهادهای غیرمقیم است.

۲-۳-۴ سایر یارانه‌ها به محصول

شامل یارانه پرداختی به محصولات مورد استفاده در داخل کشور، تفاوت قیمت خرید و فروش کالاهای داخلی توسط واحدهای تجاری دولتی (تحت عنوان زیان سازمان‌های تجاری دولتی) و یارانه به شرکت‌ها و شبه شرکت‌های دولتی است.

۲-۳-۵ سایر یارانه‌ها به تولید

انواع دیگر از یارانه‌های پرداختی را شامل می‌شود مانند یارانه بابت پرداختی به نیروی کار و یا یارانه‌های پرداختی برای به‌کارگیری نیروهای کار خاص (معلولان جسمی و یا کسانی‌که برای مدت طولانی بیکار بوده‌اند) و یا یارانه برای کاهش آلودگی محیط زیست.

۲-۴ مازاد عملیاتی[۱] و درآمد مختلط[۲]

مازاد عملیاتی و درآمد مختلط اقلام ترازکننده حساب ایجاد درآمد هستند. مازاد عملیاتی و درآمد مختلط معیاری برای مازاد ایجادشده در فرآیند تولید، قبل از کسر بهره، یا دیگر درآمدهای پرداختنی مالکیت بابت دارایی‌های مالی، زمین یا سایر «دارایی‌های تولید نشده غیرمالی» می‌باشند.

«درآمد مختلط» اصطلاحی است که برای قلم ترازکننده حساب ایجاد درآمد بنگاه‌های غیرشرکتی تحت تملک خانوارها[۳] به کار می‌رود. نیروی کار مورد استفاده در این شرکت‌ها، ترکیبی از نیروی کار با دستمزد پرداخت شده و کارکنان بدون مزد است. به عبارت دیگر، بخش قابل‌توجهی از نیروی کار شاغل در بنگاه‌های غیرشرکتی، اعضای خانوارها هستند که هیچ‌گونه پرداختی بابت جبران خدمات آنها صورت نمی‌گیرد. در برخی موارد امکان برآورد و تفکیک دستمزد از درآمد مختلط وجود دارد، اما معمولاً اطلاعات کافی از ساعات کار انجام‌شده و نرخ‌های دستمزد متناسب با آنها در دسترس نیست و به همین دلیل امکان برآورد سیستماتیک جبران خدمات و تفکیک آن از کل درآمد مختلط وجود ندارد. بنابراین «درآمد مختلط» حاوی یک عنصر ناشناخته پرداختی بابت کار انجام‌شده توسط شرکت یا دیگر اعضای خانوار است. مشکل دیگر نحوه تقسیم دارایی‌های مالی یا غیرمالی و همچنین مصرف واسطه است که بخشی از آنها ممکن است در واقع در این‌گونه بنگاه‌های غیرشرکتی مورد استفاده و مصرف قرار گیرند و قسمتی دیگر به‌عنوان دارایی‌های شخصی و یا مصارف نهائی تلقی گردد. با توجه به این موارد، در نظام حساب‌های ملی توصیه شده است که درآمد مختلط از مازاد عملیاتی متمایز گردیده و به صورت جداگانه نشان داده شود.

مازاد عملیاتی و درآمد مختلط معیاری برای محاسبه مازادی است که قبل از کسر هرگونه هزینه نرخ بهره واقعی یا احتسابی، رانت یا دیگر درآمدهای مالکیت از محل دارایی‌های مالی، زمین یا دیگر منابع طبیعی که برای تولید لازم هستند از فرآیند تولید منتج می‌شود. بنابراین نسبت به موارد زیر تغییر نمی‌کند:

- زمین یا دیگر منابع طبیعی مورد استفاده در تولید تحت تملک یا در اجاره بنگاه باشند.
- موجودی انبار، دارایی ثابت، زمین و دیگر منابع طبیعی تحت تملک بنگاه که در فرآیند تولید استفاده می‌شوند توسط منابع مالی خود بنگاه (سرمایه) یا با وجوه قرضی (وام) تامین مالی شده باشند.

---

۱ Operating surplus
۲ Mixed income
۳ Unincorporated enterprises

۲-۵ برآورد حساب ایجاد درآمد

چنان‌که قبلاً توضیح داده شد، قلم ترازکننده حساب ایجاد درآمد برای هر یک از فعالیت‌ها یا هر یک از بخش‌های نهادی، مازاد عملیاتی و درآمد مختلط برای خانوار و مازاد عملیاتی برای بخش‌های نهادی دیگر است که از کسر کردن جبران خدمات کارکنان و خالص سایر مالیات‌ها بر تولید از رقم ارزش‌افزوده به قیمت پایه هر فعالیت یا بخش نهادی به‌دست می‌آید. برای کل اقتصاد، این رقم از کسر کردن جبران خدمات و خالص مالیات‌های بر تولید و واردات از تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار قابل محاسبه است.

۲-۵-۱ حساب ایجاد درآمد برحسب فعالیت‌های اقتصادی

برای محاسبه مازاد عملیاتی براساس فعالیت‌های اقتصادی (به تفکیک ۱۹ گروه)، نخست با استفاده از صورت‌های مالی واحدها و مؤسسات مرتبط با فعالیت مورد نظر (صورت‌های مالی بانک‌ها و شرکت‌های بیمه، شرکتهای آب، برق و گاز، شرکت مخابرات و شرکت پست، شرکت نفت، بودجه دولت و ارقام صندوق‌های تأمین اجتماعی) و نیز استفاده از بررسی‌های صورت‌گرفته برای فعالیت‌های مختلف (گزارش صنعت مرکز آمار، گزارش حمل و نقل اداره آمار بانک مرکزی و غیره) و همچنین استفاده از ضرایب گزارش‌های پیشین (برای مثال ضرایب جدول داده-ستانده)، جبران خدمات هر یک از فعالیت‌ها برآورد می‌شود. برای محاسبه سایر مالیات‌های بر تولید، از بودجه دولت و صورت‌های مالی شهرداری‌های کشور (به‌طور نمونه‌ای و تعمیم نتایج به کل شهرداری‌ها) استفاده می‌شود.

مرحله بعدی پس از محاسبه رقم کل «مازاد عملیاتی و درآمد مختلط»، تفکیک آنها از یکدیگر است. قبلاً، اشاره شد که قسمت اعظم مازاد ایجاد شده توسط بخش نهادی خانوار درآمد مختلط نامیده می‌شود، زیرا غالباً در آن دسته از فعالیت‌های تولیدی که خانوار در آن مشارکت دارد، خانوار هم به عنوان کارفرما و هم به عنوان عرضه‌کننده نیروی‌کار ظاهر می‌شود و تعیین جداگانه سهم جبران خدمات و سود به‌سادگی میسر نیست. برای تفکیک درآمد مختلط از نتایج بدست‌آمده در حساب تولید به تفکیک بخش‌های نهادی، اطلاعات مربوط به سرشماری‌ها و آمار اشتغال سال‌های مختلف به تفکیک فعالیت‌ها و نظایر آن استفاده می‌شود.

۲-۵-۲ حساب ایجاد درآمد برحسب بخش‌های نهادی اقتصاد

کل درآمد مختلط محاسبه شده برای فعالیت‌های اقتصادی بخش خانوار در بخش نهادی خانوار طبقه‌بندی می‌گردد. برای بخش‌های نهادی دیگر نیز همانند حساب تولید عمل می‌شود. به این نحو که در فعالیت‌هایی که تقریباً می‌توان تناظر یک به یک را بین فعالیت و بخش نهادی برقرار کرد، مانند فعالیت استخراج و پالایش نفت و گاز و بخش نهادی نفت و گاز، فعالیت‌های واسطه‌گری‌های مالی و پولی و بخش نهادی شرکت‌های مالی و نظایر آن، مازاد عملیاتی فعالیت همان مازاد عملیاتی بخش نهادی است. در مواردی که این تناظر وجود ندارد، سهم هر بخش نهادی از فعالیت مورد نظر به عنوان مأخذ مورد استفاده قرار گرفته است.

۲-۵-۳ حساب ایجاد درآمد برای کل اقتصاد

چنان‌که قبلاً اشاره شد، به‌منظور محاسبه مازاد عملیاتی و درآمد مختلط کل اقتصاد از رقم تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار استفاده می‌شود. از آنجا که محاسبه یا برآورد خالص مالیات‌های بر تولید و واردات (به‌جز خالص سایر مالیات‌های بر تولید) در سطح بخش‌های نهادی عملی نیست و در نظام حساب‌های ملی نیز توصیه نشده است، رقم خالص مالیات‌های مذکور تنها برای کل اقتصاد مورد محاسبه قرار گرفته و در نتیجه برای آن تفکیک فعالیتی یا نهادی وجود ندارد.

۳- حساب تخصیص درآمد اولیه[۱]

۳-۱ معرفی حساب تخصیص درآمد اولیه و اجزاء آن

حساب تخصیص درآمد اولیه، چنان‌که از نام آن مشخص است به نحوه و چگونگی تخصیص درآمد ایجاد شده در حساب ایجاد درآمد، که به آن درآمد اولیه گویند، می‌پردازد. به عبارت دیگر در این حساب، درآمد ایجاد شده در قالب جبران خدمات، مالیات‌ها و یارانه‌ها و همچنین درآمدهای مربوط به دارایی‌ها، میان نهادهای موجود در اقتصاد توزیع می‌شود. به همین جهت در نظام حساب‌های ملی، حساب ایجاد درآمد و تخصیص درآمد اولیه را حساب توزیع اولیه درآمد[۲] می‌نامند.

۱ Allocation of primary income account
۲ Primary distribution of income account

بنگاه‌ها ممکن است وجوه مازاد خود را در دارایی‌های مالی یا حتی منابع طبیعی، به‌ویژه در زمان عدم ثبات اقتصادی، سرمایه‌گذاری نمایند. برای چنین سرمایه‌گذاری ممکن است درآمد مالکیت قابل توجهی دریافت شود. میزان درآمد مالکیتی که یک بنگاه پرداخت می‌کند، متاثر از میزان درآمد مالکیت دریافتی یا مازاد عملیاتی آن است. بنابراین، این مطلب که تمام درآمد مالکیت پرداخت شده یک بنگاه به‌عنوان پرداختنی از محل مازاد عملیاتی در نظر گرفته شود صحیح نمی‌باشد. برخی از هزینه‌های بهره، به‌ویژه بهره‌های ضمنی، به دارایی‌هایی اختصاص دارند که در فرآیند تولید قرار ندارند. به همین دلیل، هزینه بهره‌های ضمنی و صریح بنگاه نباید در حساب ایجاد درآمد که منبع آن ارزش‌افزوده ناشی از تولید می‌باشد، ثبت شوند. این هزینه‌ها در حساب تخصیص درآمد اولیه در کنار درآمد مالکیت دریافتنی و همچنین مازاد عملیاتی ثبت می‌شوند.

تفاوت اصلی حساب‌های تخصیص درآمد اولیه و توالی‌های بعدی آن با حساب تولید و ایجاد درآمد در این است که حساب‌های تخصیص درآمد و پس از آن را تنها می‌توان در قالب بخش‌های نهادی و نه فعالیتی، طبقه‌بندی و ارائه نمود.

به‌منظور آشنایی بیشتر با حساب تخصیص درآمد اولیه، در زیر اقلام این حساب را به تفکیک منابع و مصارف آن مورد بررسی قرار خواهیم داد.

منابع: شامل سه دسته زیر می‌باشند:

۱- درآمدهای اولیه دریافتنی واحدهای نهادی، که درحساب ایجاد درآمد در طرف مصارف ثبت شده‌اند، شامل:

الف- جبران خدمات دریافتنی خانوارها.

ب- خالص مالیات‌های بر تولید و واردات (مالیات‌ها - یارانه‌ها) دریافتنی دولت.

ج- مازاد عملیاتی و درآمد مختلط.

۲- درآمدهای دریافتنی دارایی‌های مالی یا دارایی‌های تولیدنشده غیرمالی[۱]، شامل:

د- بهره، سود سهام و درآمدهای دریافتنی مشابه.

ه- اجاره دریافتنی مالکان زمین و سایر منابع طبیعی (رانت)

[۱] Non- produced non financial assets

۳- درآمدهای دریافتنی واحدهای نهادی مقیم از واحدهای نهادی غیرمقیم (دنیای خارج) تحت عناوین ذکرشده در بندهای الف، ب و د.

مصارف: شامل وجوه پرداختنی یک واحد نهادی به واحد یا واحدهای نهادی دیگر بابت حق استفاده از دارایی‌های مالی و تولید نشده غیرمالی آنها می‌باشند، مانند پرداخت بهره به اعتباردهندگان، پرداخت سود به صاحبان سهام، پرداخت رانت به مالکان زمین یا منابع زیرزمینی و نظایر آن.

تفاوت بین منابع حساب تخصیص درآمد و مصارف آن در سطح کل اقتصاد ملی، تحت عنوان درآمد ملی (ناخالص یا خالص بر حسب مؤثر کردن رقم استهلاک) می‌باشد. قلم ترازکننده در سمت مصارف، تراز درآمد اولیه است. تراز درآمد اولیه به این صورت تعریف می‌شود: ارزش کل درآمد اولیه دریافتنی توسط واحد نهادی منهای مجموع درآمد اولیه پرداختنی توسط آن نهاد، که در سطح کل اقتصاد به آن درآمد ملی اطلاق می‌شود. تراز درآمد اولیه (در سطح بخش‌های نهادی اقتصاد) یا درآمد ملی (در سطح کل اقتصاد) مطابق با توالی حساب‌ها به حساب بعدی، یعنی حساب توزیع ثانویه درآمد، منتقل شده و در سمت منابع آن ثبت می‌شود.

ترکیب قلم ترازکننده در بخش‌های نهادی مختلف، متفاوت است، زیرا پاره‌ای از انواع درآمدها تنها توسط برخی از بخش‌ها دریافت می‌گردند. به عنوان مثال، مالیات‌ها را فقط دولت دریافت می‌کند، یا جبران خدمات کارکنان تنها به خانوارها پرداخت می‌گردد. اقلام ترازکننده در مورد هریک از نهادها به شرح زیر قابل ارائه است:

شرکت‌ها (غیرمالی و مالی) = مازاد عملیاتی + درآمدهای مالکیت دریافتنی دارایی‌ها - وجوه مالکیت پرداختنی بابت استفاده از دارایی‌های مالی و تولیدنشده غیرمالی بخش‌های نهادی دیگر.

دولت عمومی= مازاد عملیاتی + خالص مالیات دریافتنی بر تولید و واردات + درآمدهای مالکیت دریافتنی دارایی‌ها - وجوه مالکیت پرداختنی بابت استفاده از دارایی‌های بخش‌های نهادی دیگر.

خانوار= درآمد مختلط + مازاد عملیاتی (حاصل از خدمات مسکن شخصی) + جبران خدمات دریافتنی + درآمدهای مالکیت دریافتنی دارایی‌ها – وجوه مالکیت پرداختنی بابت استفاده از دارایی‌های بخش‌های نهادی دیگر.

درآمدهای اولیه ممکن است به شکل جبران خدمات، مالیات یا یارانه بر تولید و واردات و یا درآمد مالکیت، توسط نهادهای داخلی از دنیای خارج دریافت یا به آن پرداخت شود. تفاوت بین درآمد اولیه دریافتنی و پرداختنی از دنیای خارج «خالص درآمد عوامل تولید از خارج» نامیده می‌شود. از آنجا که کل دریافتی‌ها و پرداختی‌های مربوط به استفاده از دارایی‌های بخش‌های نهادی داخلی اقتصاد معادل یکدیگرند، بنابراین قلم ترازکننده کل اقتصاد عبارت

خواهد بود از: مجموع مازاد عملیاتی و درآمد مختلط + جبران خدمات دریافتنی خانوارها از بخش‌های نهادی داخلی + خالص مالیات‌های بر تولید و واردات دریافتنی دولت + خالص درآمد عوامل تولید از خارج.

و یا درآمد ملی = تولید ناخالص داخلی + خالص درآمد عوامل تولید از خارج

در قسمت بعد، درآمدهای مالکیت، به تفکیک اقلام تشکیل‌دهنده آن مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اقلام دیگر حساب تخصیص درآمد اولیه در قسمت مربوط به حساب ایجاد درآمد به‌تفصیل مورد بررسی قرار گرفت.

۳-۲ درآمد مالکیت (دارایی‌ها)

درآمد مالکیت، درآمدی است که توسط مالکان دارایی‌های مالی و دارایی‌های تولید نشده غیرمالی دریافت می‌شود. این درآمدها غالباً به‌صورت بهره، سود سهام و رانت دریافت می‌شوند. پیش از آن‌که انواع درآمد مالکیت توضیح داده شود، لازم است به دو نکته مهم اشاره گردد. نکته اول این است که شرکت‌ها[۱] در پایان هر دوره مالی سهم مالکان شرکت (سهامداران) را تحت نام سود سهام[۲] توزیع می‌کنند. در شبه‌شرکت‌ها[۳]، به مبالغ دریافتی توسط مالکان شرکت، برداشت از درآمد شبه شرکت‌ها[۴] گفته می‌شود.

نکته دیگر این‌که نظام حساب‌های ملی بین بهره مالکانه منابع طبیعی، که در ادبیات اقتصادی به آن رانت[۵] می‌گویند و اجاره عملیاتی[۶] که به دارایی‌های تولید شده تعلق می‌گیرد، تفاوت قائل شده و دومی را اجاره‌بها[۷] می‌نامد. اجاره عملیاتی مربوط به دارایی‌های ثابت تولید شده، نظیر ساختمان، ماشین‌آلات و تجهیزات است. ارزش اجاره‌بها، بسته به اینکه توسط کدام نهاد پرداخت گردد، ذیل مصرف نهایی (خانوار) یا مصرف واسطه (شرکت‌ها) قابل طبقه‌بندی است. درآمد دارایی‌های مالی یکی از اقلام مهم درآمد مالکیت است که انواع آن در بخش‌های زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

---

۱ Corporations
۲ Dividends
۳ Quasi-corporations
٤ Withdrawals from income of quasi-corporations
٥ Rent
٦ Operating leases
۷ Rental

۳-۲-۱ بهره

بهره، نوعی از درآمد است که مالکان انواع مشخصی از دارایی‌های مالی مانند سپرده‌ها، اوراق بدهی، وام‌ها و (احتمالاً) سایر حساب‌های دریافتنی در ازای آن‌که دارایی مالی خود را در اختیار واحدهای نهادی دیگر قرار دهند، دریافت می‌کنند.

تمام این دارایی‌های مالی، مطالبات بستانکاران از بدهکاران هستند. بستانکاران وجوهی را به بدهکاران وام می‌دهند که منجر به خلق ابزارهای مالی که در بالا عنوان شده است می‌شود. مقدار بدهی بدهکار به بستانکار در هر مقطعی از زمان را می‌توان اصل بدهی محسوب نمود که همان مبلغی است که بدهکار باید به بستانکار برای تسویه بدهی‌های خود پرداخت کند. بنابراین می‌توان بهره را به‌صورت زیر تعریف کرد:

بهره مبلغی است بر حسب مدتی که وجوه در اختیار بدهکار قرار می‌گیرد و بر اساس توافق به‌عمل‌آمده، بدهکار باید به بستانکار پرداخت نماید، بدون آن‌که از اصل وجه کاسته شود.

بهره ممکن است یک رقم از پیش تعیین شده یا درصدی (ثابت یا متغیر) از اصل وام باشد. اگر تمام یا بخشی از بهره محقق‌شده اعتباردهنده در یک دوره پرداخت نشود، این مبلغ می‌تواند به اصل وام اضافه شود یا ممکن است تعهد مالی جداگانه‌ای برای وام‌گیرنده ایجاد کند. هرچند، موعد پرداخت بهره می‌تواند تاریخ معینی در آینده باشد یا تا موعد پرداخت وام یا سررسید دیگر ابزار مالی پرداخت نشود.

ثبت بهره به‌صورت تعهدی[۱] است؛ به عبارت دیگر، بهره مبلغ دریافتنی توسط اعتباردهنده و پرداختنی توسط اعتبارگیرنده است. بنابراین بدیهی است با مبالغی که در واقع به عنوان بهره در یک دوره مشخص پرداخت می‌شود، متفاوت باشد.

۳-۲-۱-۱ بهره سپرده‌ها، وام‌ها و حساب‌های دریافتنی و پرداختنی

بهره این‌گونه دارایی‌ها یا بدهی‌های مالی با بکارگیری نرخ مربوطه بر اصل بدهی‌ها، در هر زمان در طول دوره مالی قابل دریافت و پرداخت است.

۳-۲-۱-۲ بهره اوراق بهادار

[۱] Accrual

۳-۲-۱-۲-۱ بهره بروات[۱] و سایر ابزارهای مالی مشابه: برات نوعی اوراق بهادار کوتاه‌مدت است که به دارنده آن حق نامشروط می‌دهد که مبلغ ثابتی را در تاریخ مشخصی دریافت کند.

۳-۲-۱-۲-۲ بهره اوراق قرضه[۲]: این ابزار مالی به دارنده آن این حق نامشروط را می‌دهد که مبلغ ثابت توافق‌شده‌ای را در زمان‌های مشخص یا مبلغ ثابتی را به طور یکجا در زمان سررسید دریافت دارد.

۳-۲-۱-۲-۳ اوراق قرضه بدون بهره[۳]: این ابزار مالی اوراق بهادار بلندمدت مشابه بروات هستند. مشخصه این اوراق این است که دارنده این اوراق تا سررسید آن، مبلغی را به عنوان بهره دریافت نمی‌کند، بلکه در زمان سررسید (که در برخی کشورها تا چندین سال هم می‌رسد)، حداکثر تا چند برابر قیمت خرید اوراق دریافت می‌کند.

۳-۲-۱-۲-۴ اوراق بهادار شاخص‌شده[۴]: بهره و یا اصل وجه در این نوع از اوراق بهادار با سطح عمومی قیمت‌ها شاخص شده است؛ به عبارت دیگر با افزایش شاخص قیمت‌ها افزایش می‌یابد.

۳-۲-۱-۳ قراردادهای تعویضی نرخ بهره[۵]

قراردادهای تعویضی نرخ بهره، موافقت‌نامه‌هایی هستند که بین دو واحد نهادی منعقد شده و بر اساس آن طرفین متعهد می‌شوند که جریان وجوه پرداختنی روی همان مقدار از دین (بدهی) را در طول زمان مبادله کنند. این قراردادها بر دوگونه‌اند: قراردادهای تعویضی پول[۶] و قراردادهای تعویضی نرخ بهره. قراردادهای تعویضی نرخ بهره، مبادله بهره پرداختی در اشکال مختلف را شامل می‌شود، نظیر پرداخت با نرخ ثابت به‌جای پرداخت با نرخ متغیر یا شناور، یک نوع از پرداخت با نرخ شناور به‌جای نوع دیگری از پرداخت با نرخ شناور و پرداخت با نرخ ثابت به یک پول به‌جای پرداخت با نرخ شناور با پول دیگر.

۳-۲-۱-۴ بهره اجاره مالی[۷]

در این نوع از ابزارهای مالی، تمامی زیان‌ها و منافع احتمالی مالکیت، از مالک قانونی (موجر) به استفاده‌کننده آن (مستاجر) منتقل می‌شود.

---

۱ Bills
۲ Bonds and debentures
۳ Zero-coupon bonds
٤ Index linked securities
٥ Interest rate swaps
٦ Currency swaps
۷ Financial leases

۳-۲-۲ درآمد توزیع‌شده شرکت‌ها

۳-۲-۲-۱ سود سهام شرکت‌ها

شکلی از درآمد مالکیت است که به صاحبان سهام، به ازاء سرمایه مالی که در اختیار شرکت قرار می‌دهند، پرداخت می‌شود. سود نقدی یا سود سهام شرکت، شکلی از درآمد سرمایه‌گذاری است که سهامداران در ازای در اختیار قرار دادن وجوه خود به شرکت، نسبت به آن دارای حق می‌شوند.

۳-۲-۲-۲ برداشت از درآمد شبه‌شرکت‌ها

برداشت از درآمد شبه‌شرکت، شامل بخشی از درآمد قابل توزیع است که مالک از شبه شرکت خارج می‌کند. درآمدی که مالک شبه شرکت، از آن خارج می‌کند مشابه خارج کردن درآمد از شرکت‌ها به‌صورت پرداخت سود نقدی است.

اگرچه شبه‌شرکت‌ها از نظر روش کار همانند شرکت‌ها هستند، اما به دلیل ماهیت‌شان نمی‌توانند درآمد خود را به‌صورت سود میان مالکان یا صاحبان سهام توزیع کنند. بنابراین در این مورد، مالک یا مالکان شبه شرکت‌ها روش برداشت از قسمتی از درآمد یا کل درآمد کارفرمایی را برمی‌گزینند. مقدار این برداشت عمدتاً به مازاد عملیاتی این بنگاه‌ها، درآمدهای دریافتنی دارایی و یا اجاره و بهره پرداختنی آنها بستگی دارد. برداشت از درآمد شبه شرکت‌ها، شامل خارج کردن وجوه کسب شده از طریق فروش یا واگذاری دارایی‌های شبه شرکت نمی‌شود.

بر حسب تعریف، درصورتی می‌توان یک بنگاه غیرشرکتی را شبه شرکت نامید که مجموعه کاملی از حساب‌ها در آن نگهداری شود و حساب شخصی مالک یا مالکان بنگاه از حساب بنگاه متمایز باشد و با آن بتوان به عنوان یک واحد نهادی جدا از صاحب آن برخورد کرد. تنها در این صورت می‌توان برداشت از درآمد شبه شرکت‌ها توسط مالک یا مالکان آنها را مشخص ساخته و تحت عنوان درآمد توزیع شده شرکت‌ها ارائه نمود.

۳-۲-۳ سرمایه‌گذاری مجدد عواید حاصل از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

یک بنگاه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، یک شرکت یا یک بنگاه غیرشرکتی است که یک سرمایه‌گذار خارجی در آن سرمایه‌گذاری مستقیم انجام داده است. یک بنگاه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی می‌تواند به دو صورت زیر موجودیت پیدا کند:

الف- شعبه (غیرشرکتی) از یک شرکت یا بنگاه غیرشرکتی غیرمقیم، که آن را تحت عنوان شبه شرکت طبقه‌بندی می‌کنیم.

ب- شرکتی که حداقل یک سرمایه‌گذار خارجی مالک آن مقدار از سهام آن باشد که مشارکت در مدیریت و تصمیم‌گیری مؤثر در امور شرکت را برای او میسر سازد.

توزیع سود سهام می‌تواند از محل درآمد قابل توزیع بنگاه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به شکل سود نقدی یا برداشت درآمد از شبه شرکت‌ها باشد. پرداختی‌های به این شکل به سرمایه‌گذار خارجی در نظام حساب‌های ملی و در ترازپرداخت‌های خارجی به عنوان درآمد سرمایه‌گذاری بین اقتصاد و دنیای خارج ثبت می‌شوند. با این حال، در هر دو سیستم، سود انباشته بنگاه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی باید به‌گونه‌ای مد نظر قرار گیرد که میان صاحبان سهام، تقسیم شده و به تناسب میزان مالکیت از سرمایه بنگاه به سرمایه‌گذار خارجی انتقال داده شده و سپس توسط او به شکل سرمایه اضافی در شرکت سرمایه‌گذاری مجدد شده است. فرآیند اخیر در حساب مالی ثبت می‌شود. احتساب پرداخت این درآمدهای انباشته در نظام حساب‌های ملی به شکلی از درآمد توزیع‌شده طبقه‌بندی می‌شود که از پرداخت‌های واقعی سود سهام یا برداشت از شبه‌شرکت‌ها قابل تفکیک بوده و به آن اضافه گردد.

۳-۲-۴ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه

شرکت‌های بیمه برای مقابله با مخاطرات مرتبط با بیمه‌ها اقدام به نگهداری ذخیره می‌کنند که آنها را ذخایر فنی می‌نامند. با وجود آن‌که این ذخایر توسط شرکت‌های بیمه نگهداری می‌شوند، باید آنها را دارایی‌های بیمه‌گذاران و بدهی شرکت‌های بیمه محسوب نمود. ذخایر فنی بیمه، به اشکال مختلف توسط شرکت‌های بیمه سرمایه‌گذاری می‌شود. مثلاً ممکن است با این وجوه، دارایی‌های مالی، زمین یا ساختمان خریداری شوند. شرکت بیمه از این دارایی‌ها درآمد کسب می‌کند. کل درآمد اولیه حاصله از این طریق را درآمد سرمایه‌گذاری می‌نامند. این درآمدها شامل آن قسمت از درآمدهایی که شرکت‌های بیمه از دارایی‌های خود کسب می‌کنند، نمی‌شود. از آنجا که ذخایر فنی به بیمه‌گذار تعلق دارد، به طور طبیعی فرض می‌گردد که درآمدهای حاصله از سرمایه‌گذاری این وجوه نیز به آنها تعلق خواهد داشت که این درآمدها را درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه می‌نامند. اگرچه این درآمد به نهاد بیمه‌گذار پرداخت نمی‌گردد و نزد شرکت بیمه نگهداری می‌شود، لیکن طبق توصیه نظام حساب‌های ملی فرض می‌شود شرکت‌های بیمه این درآمدها را به عنوان درآمد سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه، به آنها پرداخت می کنند و در

مرحله بعد، نهاد بیمه‌گذار آن را به عنوان وجوه مکمل حق بیمه، دوباره به شرکت‌های بیمه باز می‌گردانند. حق بیمه‌های مکمل ایجادشده در بیمه‌های عمر و غیرعمر طرح‌های تامین اجتماعی[۱]، باید با حق بیمه‌های واقعی پرداخت شده جمع و در حساب توزیع ثانویه درآمد ثبت گردد. اما حق بیمه‌های مکمل بیمه‌های عمر فردی[۲] که در ذیل برنامه تامین اجتماعی نمی‌گنجند، از نوع انتقالات جاری تلقی نمی‌گردند و باید در حساب مالی ثبت گردند.

۳-۲-۵ درآمد دارایی‌های تولیدنشده غیرمالی

۳-۲-۵-۱ رانت زمین

تمایز میان رانت و اجاره‌بهای دریافتنی و پرداختنی تحت عنوان اجاره عملیاتی از مباحث اساسی در نظام حساب‌های ملی است. رانت شکلی از درآمد مالکیت است و اجاره‌بها خرید یا فروش خدمات محسوب می‌شود. اجاره‌بها پرداختی است تحت قرارداد اجاره عملیاتی برای استفاده از دارایی ثابت متعلق به واحد دیگری که صاحب آن محسوب می‌شود و دارای فعالیت تولیدی قلمداد می‌گردد؛ چرا که دارایی ثابت را نگهداری می‌کند، در صورت لزوم جایگزین و به درخواست اجاره‌کننده، آن را عرضه می‌نماید. رانت پرداختی است که تحت قرارداد اجاره منبع برای استفاده از یک منبع طبیعی انجام می‌شود. نه تنها نوع دارایی مورد اجاره در اجاره‌بها و رانت متفاوت است، بلکه ماهیت قرارداد اجاره نیز در آنها متفاوت می‌باشد.

رانت دریافتنی مالکان زمین نیز گونه‌ای درآمد مالکیت است که به ازای در اختیار گذاردن زمین قابل دریافت است و نحوه ثبت آن نیز تعهدی است. رانت می‌تواند به‌صورت نقدی یا جنسی، تحت عنوان سهم محصول و نظایر آن پرداخت شود که در این صورت میزان آن بر اساس ارزش محصول و به قیمت‌های پایه برآورد می‌شود. رانت زمین شامل رانت آب‌ها و رودخانه‌های موجود در محدوده آن نیز می‌شود.

مالیات‌های وضع‌شده بر زمین یا هزینه‌هایی که به منظور نگهداری زمین باید انجام شود، بر عهده مالک زمین است. اگرچه مالیات و این نوع هزینه‌ها توسط مستاجر پرداخت می‌گردد، اما از میزان رانت پرداختی به مالک زمین کم می‌شود، که به آن رانت خالص می‌گویند. مالیات پرداختی بابت زمین در حساب تولید و ایجاد درآمد مستاجر و استفاده‌کننده از زمین ثبت می‌شود، چیزی که در نهایت درآمد آن را تغییر نخواهد داد.

---

۱ Social insurance schemes
۲ Individual Life Insurance

۳-۲-۵-۲ رانت منابع زیرزمینی[۱]

رانت، درآمدی است که مالک منابع طبیعی (اجاره‌دهنده یا مالک) بابت در اختیار قرار دادن منابع به واحد نهادی دیگر (اجاره‌کننده یا مستاجر) برای استفاده از منبع طبیعی در فرآیند تولید دریافت می‌کند. مالکیت منابع زیرزمینی مانند ذخایر مواد معدنی یا سوخت‌های فسیلی (ذغال سنگ، نفت، گاز طبیعی) با توجه به حقوق مشخص شده در قانون و یا قراردادهای بین‌المللی تعیین می‌گردد. مالکان خصوصی یا دولتی این ذخایر می‌توانند اجازه بهره‌برداری از آن را برای مدتی معین به سایر نهادها واگذار نمایند و در ازاء آن اجاره یا رانت دریافت دارند که در واقع حق‌الامتیاز بهره‌برداری است. این نوع از رانت ممکن است به‌صورت پرداخت مبلغی مشخص در زمانی مشخص یا به‌صورت نسبتی از کل مقدار بهره برداری در نظر گرفته شده باشد.

۳-۲-۶ برآورد اجزاء حساب تخصیص درآمد اولیه

در قسمت منابع حساب تخصیص درآمد اولیه (طرف راست جدول)، نخستین قلم مازاد عملیاتی و درآمد مختلط می‌باشد که از حساب ایجاد درآمد منتقل شده است. اقلام بعدی قسمت منابع را به‌ترتیب جبران خدمات کارکنان، خالص مالیات‌های بر تولید و واردات (مالیات - یارانه) تشکیل می‌دهند.

تمامی این اقلام، از حساب ایجاد درآمد منتقل شده‌اند، با این تفاوت که در حساب تخصیص درآمد اولیه، چگونگی توزیع و تخصیص آنها بین نهادهای موجود ارائه شده است. مثلاً، دریافت‌کننده مالیات‌ها دولت عمومی است و دریافت‌کننده مالیات منفی (پرداخت‌کننده یارانه) نیز دولت عمومی است. بخش نهادی خانوار، کل جبران خدمات پرداختی نهادهای دیگر (شامل دنیای خارج) را دریافت می‌کند، که در ستون منابع این بخش نهادی ثبت می‌شود. در حساب ایجاد درآمد، چگونگی محاسبه اقلام فوق با تفصیل بیشتری ذکر شده است، که در اینجا از تکرار آنها خودداری می‌شود.

اقلام جدید حساب تخصیص درآمد اولیه در قسمت درآمد مالکیت متمرکز شده‌اند. در این‌جا نیز در طرف منابع و مصارف بخش‌های نهادی، ارقامی ثبت خواهد شد. رقمی که در طرف منابع ثبت می‌شود، گویای آن است که آن بخش نهادی مبلغی را به عنوان درآمد مالکیت دارایی‌ها دریافت کرده است و برعکس آن، رقم ثبت‌شده در مصارف مبین آن است که آن نهاد مبلغی را بابت درآمد مالکیت دارایی نهادهای دیگر، به آنها پرداخته است. در زیر به اختصار،

---

[۱] Rents on subsoil assets

نحوه برآورد اقلام مربوط به دریافت‌ها و پرداخت‌های نهادهای مختلف بابت درآمد مالکیت مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۳-۲-۶-۱ بهره (سود سرمایه مالی)

در نظام حساب‌های ملی تعریفی برای بهره ارائه شده است که پیش از این ذکر گردید. مطابق این تعریف، تفاوت‌هایی بین مفهوم بهره در ادبیات اقتصادی و سود معاملات مالی در نظام مالی مشارکتی، که در قالب عقود اسلامی در اقتصاد ایران اجرا می‌شود، وجود دارد. اما به علت مشابهت‌هایی که در کارکردهای عینی و نیز طبقه‌بندی‌ها وجود دارد، از دیدگاه حساب‌های ملی می‌توان آن را بهره قلمداد نمود. با این وجود به علت تمایزات فقهی بهتر است از اصطلاح سود سرمایه مالی استفاده گردد. سود سرمایه مالی به این معنا، در اقتصاد ایران مصادیق بسیار متنوعی ندارد و در واقع می‌توان آن را به سه‌گونه سود اوراق قرضه، سود اوراق مشارکت و سود بانکی تفکیک کرد.

۳-۲-۶-۱-۱ سود اوراق قرضه: اوراق قرضه در اقتصاد ایران دارای کارکرد محدودی است و جنبه عمومی ندارد و در واقع گواهی طلب نظام بانکی از دولت است، که به آن سود تعلق می‌گیرد. سود اوراق قرضه را می‌توان جزء منابع بانک‌ها و مصارف دولت منظور نمود.

۳-۲-۶-۱-۲ سود اوراق مشارکت: اوراق مشارکت، همان اوراق قرضه‌ای است که توسط دولت عمومی (شامل شهرداری‌ها)، شرکت‌های دولتی و خصوصی، به‌منظور تامین مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری منتشر می‌شود که اصل آن در سررسید قابل پرداخت است. سود اوراق مشارکت منتشرشده، در فواصل سالانه، شش‌ماهه، سه‌ماهه یا در سررسید قابل پرداخت بوده و به‌صورت علی‌الحساب محاسبه می‌شود.

ارقام مربوط به سود اوراق مشارکت از گزارش اقتصادی بانک مرکزی و سایت سازمان بورس استخراج می‌شود. این ارقام گویای آن است که دولت مرکزی، شهرداری‌ها، شرکت‌های مالی و غیرمالی و بخش نفت و گاز منتشرکننده این اوراق می‌باشند و در نتیجه پرداخت‌کننده سود مربوطه هستند. از طرف دیگر شرکت‌های مالی، شرکت‌های غیر مالی و خانوارها این سود را دریافت می‌کنند.

۳-۲-۶-۱-۳ سود بانکی: بانک‌ها سپرده‌های بخش‌های نهادی دیگر اقتصاد را تجهیز و به آن سود پرداخت می‌کنند و از طرف دیگر بابت پرداخت وام به بخش‌های نهادی دیگر از آنها سود دریافت می‌کنند. برای استخراج ارقام پرداختی و دریافتی بانک‌ها بابت سود سپرده‌ها و وام‌ها، از صورت مالی بانک‌ها استفاده شده است. تعیین نهادهای

دریافت‌کننده سود سپرده‌ها و نیز پرداخت‌کننده سود وام‌ها، با استفاده از برآورد نسبت‌های سپرده و تسهیلات نهادهای مختلف نزد بانکها انجام می‌شود.

۳-۲-۶-۲ درآمد توزیع‌شده شرکت‌ها

درآمد توزیع‌شده شرکت‌ها شامل سود سهام توزیع‌شده شرکت‌ها به علاوه برداشت از درآمد شبه‌شرکت‌ها است. از آنجا که شبه‌شرکت‌ها ذیل شرکت‌های غیرمالی طبقه‌بندی می‌شوند، با توجه به غیرمستقیم بودن روش برآورد، ارقام سود سهام توزیع شده و برداشت از درآمد شبه شرکت‌ها یک‌جا برآورد و ارائه شده است. برآورد درآمد توزیع‌شده شرکت‌ها بر اساس اصل تسهیم مازاد عملیاتی به بهره، رانت و سود انجام می‌شود. پس از برآورد سود به عنوان پسماند، بر اساس اطلاعات نمونه‌ای موجود از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، درصد سود توزیع شده برآورد و بر کل سود برآورد شده شرکت‌های غیرمالی اعمال می‌گردد. سود توزیع شده بین بخش‌های نهادی، بر اساس بودجه دولت و اطلاعات نمونه‌ای محاسبه و برآورد می‌شود. ارقام سود توزیع شده شرکت‌های مالی و همچنین سود دریافت شده توسط آنها نیز از صورت‌های مالی آنها استخراج می‌شود.

۳-۲-۶-۳ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه

ارقام درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر بیمه، از صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه استخراج شده و به عنوان پرداختی این شرکت‌ها در سمت مصارف ثبت شده است. از طرف دیگر، این وجوه دریافتی نهادهای بیمه‌گذار (خانوارها و شرکت‌ها) می‌باشد که تحت عنوان منابع آنها ثبت گردیده است. چنان‌که پیش‌تر نیز بیان گردید، این رقم، بسته به این‌که بیمه از نوع غیرعمر یا عمر باشد، به ترتیب در حساب توزیع ثانویه درآمد و حساب مالی، تحت عنوان حق بیمه مکمل در ستون مصارف بخش‌های نهادی غیرمالی ثبت می‌شود.

۳-۲-۶-۴ بهره مالکانه منابع طبیعی (رانت)

فعالیت‌های بخش نفت، معادن و جنگلداری از فعالیت‌هایی هستند که با منابع طبیعی سروکار دارند و بابت حق امتیاز بهره‌برداری، مبالغی را به مالک می‌پردازند. در تمامی این موارد، مالک دولت است و در نتیجه ارقام بهره مالکانه یا رانت به عنوان دریافتی دولت در ستون منابع ثبت می‌شود. ارقام مرتبط با بهره مالکانه که عمدتاً مربوط به بخش نفت و معادن هستند از کتاب عملکرد بودجه دولت استخراج می‌شوند.

۳-۲-۶-۴-۱ نفت: دولت بابت فروش نفت خام صادراتی، درآمد نسبتاً هنگفتی دارد که همه ساله در بودجه دولت منعکس می‌شود. دولت مالک منابع زیرزمینی نفت است و در این گزارش، مطابق با توصیه نظام حساب‌های

ملی و بر اساس ارقام مندرج در ترازنامه شرکت ملی نفت ایران و همچنین منابع بودجه دولت، بخش مهمی از درآمدهای شرکت نفت از محل صادرات نفت، به عنوان بهره مالکانه یا رانت دریافتی دولت برآورد می‌گردد. این مبلغ به عنوان دریافتی دولت در ستون منابع و به عنوان پرداختی بخش نفت و گاز در ستون مصارف ثبت می‌شود.

۳-۲-۶-۴-۲ معادن و جنگلداری: محاسبه رانت در فعالیت‌های جنگلداری و معادن بر اساس اطلاعات دریافتی از بودجه دولت محاسبه شده است. ارقام برآورد شده در ستون منابع و مصارف حساب تخصیص درآمد اولیه، به ترتیب برای بخش‌های نهادی دولت و شرکت‌های غیرمالی ثبت شده است.

۴- حساب توزیع ثانویه درآمد[۱]

۴-۱ معرفی حساب توزیع ثانویه درآمد و اجزاء آن

حساب توزیع ثانویه درآمد نشان می‌دهد که چگونه تراز درآمد اولیه واحدها و بخش‌های نهادی با دریافت‌ها و پرداخت‌های انتقالات جاری به‌جز انتقالات اجتماعی غیرنقدی به درآمد قابل تصرف تبدیل می‌شود. به‌عبارت دیگر با اضافه‌کردن انواع انتقالات جاری[۲] نقدی به درآمد اولیه نهادها یا درآمد ملی کل اقتصاد، به درآمد قابل تصرف می‌رسیم. انتقالات جاری نظیر مالیات بر درآمد و ثروت و نیز سهمیه‌های پرداختنی و بهره‌مندی‌های حاصل از برنامه‌های تامین اجتماعی در صورتی‌که به طور نقدی قابل پرداخت باشند، در این حساب ثبت می‌گردند. انتقالات اجتماعی غیرنقدی در حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی ثبت می‌شوند که قلم ترازکننده آن درآمد قابل تصرف تعدیل شده می‌باشد. در زیر به اختصار، اجزاء تشکیل‌دهنده حساب توزیع ثانویه درآمد توضیح داده خواهد شد.

۴-۲ مالیات‌های جاری بر درآمد و ثروت

مالیات، عبارت از پرداخت‌های نقدی و غیرنقدی واحدهای نهادی به دولت عمومی است. مالیات‌های جاری بر درآمد و ثروت، شامل مالیات‌های وضع‌شده بر درآمد خانوارها و شرکت‌ها است که می‌توان آنها را گونه‌ای از انتقالات تلقی نمود، زیرا در قبال آن کالا یا خدمتی به افراد و واحدهای پرداخت‌کننده مالیات ارائه نمی گردد. مالیات جاری بر

---

۱ Secondary distribution of income account
۲ Current transfers

درآمد، ثروت و سایر مالیات‌های جاری در قسمت منابع دولت عمومی و در سمت مصارف خانوار و شرکت‌های مالی و غیرمالی و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار و دنیای خارج ثبت می‌شوند.

۴-۲-۱ مالیات بر درآمد

مالیات بر درآمد، شامل مالیات بر درآمد، سود و عواید سرمایه‌ای است که بر اساس درآمد واقعی یا فرضی افراد و واحدهای نهادی مقیم محاسبه می‌شود. به‌طور مشخص می‌توان گفت که مالیات بر درآمد شامل مالیات بر درآمد افراد یا خانوارها، مالیات بر درآمد شرکت‌ها (مالیات بر درآمد و سود)، مالیات بر عواید سرمایه‌ای و مالیات بر مبالغ دریافتی ناشی از برد و باخت در قرعه کشی و نظایر آن است.

۴-۲-۲ سایر مالیات‌های جاری

سایرمالیات‌های جاری، شامل مالیات‌های جاری بر سرمایه و مالیات‌های جاری متفرقه می‌شود:

الف- مالیات‌های جاری بر سرمایه شامل مالیات‌هایی است که به‌صورت دوره‌ای (مثلاً سالانه)، بابت دارایی یا خالص ثروت واحدهای نهادی قابل پرداخت باشد و مالیات بر زمین یا سایر دارایی‌های متعلق به بنگاه که در فرآیند تولید مورد استفاده قرار نمی‌گیرند را نیز شامل می‌شود. مالیات بر دارایی‌هایی که در فرآیند تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند به عنوان سایر مالیات‌های بر تولید طبقه‌بندی می‌شوند. مالیات جاری بر سرمایه شامل مالیات‌هایی که به‌صورت منظم پرداخت نشود، نمی‌باشد.

از انواع این مالیات‌ها می‌توان مالیات‌های جاری بر زمین و ساختمان به‌علاوه مالیات‌های جاری بر ثروت خالص و مالیات‌های جاری بر دارایی‌های دیگر (نظیر جواهرات و غیره) را نام برد.

ب- مالیات‌های جاری متفرقه شامل انواع مالیات‌های پرداختنی دوره‌ای است که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- ✓ مالیات ثابت سرانه، که بر مقدار مشخصی از دارایی‌های پولی افراد بالغ یا خانوارها، بسته به وضعیت افراد خانوارها، وضع می شود.
- ✓ مالیات بر مخارج، که به جای درآمد، بر مخارج افراد و خانوارها وضع می‌گردد.

- ✓ پرداختی خانوارها بابت دریافت پروانه‌های خاص، نظیر پروانه استفاده از اتومبیل، قایق و پروانه شکار و ماهیگیری[۱].
- ✓ مالیات بر معاملات و مراودات بین‌المللی، نظیر عوارض فرودگاهی خروج، سرمایه‌گذاری خارجی و نظایر آن، به شرطی که مالیات بر تولیدکنندگان نباشد.

۴-۳ سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی

بخش دیگری از پرداخت‌های انتقالی جاری که در حساب توزیع ثانویه درآمد ثبت می‌شود، سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی[۲] است. سهمیه‌های تامین اجتماعی، پرداخت‌های منظم و دوره‌ای افراد به مؤسسات ارائه‌کننده بیمه تامین اجتماعی است؛ بدان منظور که به هنگام بروز حوادث و یا تحقق شرایط خاص (نظیر بیکاری، ازکارافتادگی، بازنشستگی، بیماری) از مقرری‌ها و مزایای آن بهره‌مند گردند. بنابراین، سهمیه‌ها توسط افراد یا واحدهای تولیدکننده به نیابت از کارکنان شاغل به مؤسسات بیمه تامین اجتماعی پرداخت می‌گردد، در حالی‌که مزایا و بهره‌مندی‌ها جریان معکوس انتقالات از این مؤسسات به افراد و خانوارها است. در اینجا باید بین دو نوع از انتقالات اجتماعی تمایز قائل شد. بهره‌مندی‌های بیمه تامین اجتماعی، پرداخت‌هایی است که توسط یک مؤسسه ارائه‌کننده خدمات تامین اجتماعی به افراد و خانوارها انجام می‌شود و این پرداخت‌ها مشروط به پرداخت‌های قبلی این افراد و خانوارها، تحت عنوان سهمیه‌های تامین اجتماعی است، حال آن‌که کمک اجتماعی[۳]، نوعی از انتقال اجتماعی است که تحقق آن به پرداخت‌های قبلی افراد دریافت‌کننده کمک مشروط نیست.

سهمیه‌های تامین اجتماعی را می‌توان به دو دسته شامل سهمیه‌های واقعی و سهمیه‌های احتسابی تقسیم کرد که توضیحات مربوط به آن در حساب ایجاد درآمد ارائه گردیده است. آنچه به عنوان بخشی از جبران خدمات کارکنان در حساب ایجاد درآمد به آن اشاره شد، سهمیه کارفرمایی تامین اجتماعی است. در واقع، کارفرما به نیابت از کارکنان شاغل خود، پرداخت‌های منظمی را به مؤسسه بیمه تامین اجتماعی انجام می‌دهد. علاوه بر آن، کارکنان

---

۱ پرداختی بابت سایر پروانه‌ها نظیر گواهی‌نامه رانندگی یا خلبانی، پرداختی بابت دریافت گذرنامه، عوارض فرودگاهی و مانند آن، خرید خدمات دولتی تلقی می‌شود.

۲ Social contributions and benefits
۳ Social assistance

شاغل نیز بخشی از حقوق و دستمزد خود را بابت سهمیه بیمه تامین اجتماعی به مؤسسه بیمه تامین اجتماعی پرداخت می‌کنند، که مجموع این دو رقم، سهمیه تامین اجتماعی کارکنان شاغل تلقی می‌شود. به‌جز کارکنان شاغل، افراد دیگر نظیر خویش‌فرمایان یا بیکاران نیز می‌توانند با پرداخت سهمیه‌ها، از مزایای تامین اجتماعی بهره‌مند گردند، که مقدار پرداختی آنها نیز در حساب توزیع ثانویه درآمد، به عنوان منابع دولت یا مؤسسات ارائه‌کننده بیمه تامین اجتماعی و در مصارف خانوارها ثبت می‌گردد. از طرف دیگر، مؤسسات بیمه تامین اجتماعی نیز پرداخت‌هایی را به افراد و خانوارها انجام می‌دهند که از آنها به عنوان بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی نام برده می‌شود.

علاوه بر بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی، کمک‌های اجتماعی نیز باید در حساب توزیع ثانویه درآمد به ثبت برسند، که مانند بهره‌مندی‌های اجتماعی، خانوارها دریافت‌کننده آن می‌باشند. این قلم شامل انتقالات جاری دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار است.

۴-۴ سایر انتقالات جاری

از موارد دیگری که باید در این حساب مورد توجه قرار گرفته و ثبت گردد، خالص حق بیمه‌های غیرعمر و خسارات بیمه‌های غیرزندگی، ستانده غیر بازاری بانک مرکزی، انتقالات جاری در داخل دولت عمومی و همچنین موارد انتقال بین نهادهای داخلی و دنیای خارج و انتقالات جاری بین خانوارها و سایر انتقالات جاری می‌باشند. لازم به یادآوری است که کلیه ثبت‌ها در این حساب، بر اساس روش تعهدی انجام می‌شود.

۴-۵ برآورد اجزاء حساب توزیع ثانویه درآمد

در این قسمت، نحوه برآورد اجزاء حساب توزیع ثانویه درآمد برای اقتصاد ایران، برحسب ترتیب اجزاء حساب فوق ارائه می‌شود.

۴-۵-۱ مالیات جاری بر درآمد و ثروت

مالیات بر درآمد شامل مالیات بر حقوق و دستمزد کارکنان بخش عمومی و خصوصی، مالیات مشاغل، مستغلات و مالیات‌های متفرقه است. مالیات بر ثروت، که تحت نام سایر مالیات‌های جاری ثبت شده است، شامل مالیات بر اراضی بایر، املاک و نظایر آن است که همگی از کتاب بودجه سالانه دولت استخراج می‌شوند. دریافت‌کننده

مالیات‌های بر درآمد و ثروت نیز مانند مالیات بر تولید و واردات، دولت عمومی است، و در نتیجه ارقام مربوطه در ستون منابع آن ثبت می‌گردد. پرداخت‌کننده این نوع مالیات‌ها را می‌توان سایر بخش‌های نهادی اقتصاد به محسوب نمود. برای محاسبه و برآورد ارقام پرداختی این بخش‌های نهادی، از صورت‌های مالی (نفت و گاز، شرکت‌های مالی) و نیز از نوع مالیات‌های بر درآمد و ثروت مندرج در کتاب بودجه استفاده شده است. در مواردی که پرداخت نوعی از مالیات بین بخش‌های نهادی مشترک بوده، به‌منظور تسهیم آن، از اطلاعات مکمل دیگر و یا نظرات کارشناسی بهره گرفته شده است.

۴-۵-۲ سهمیه‌های تامین اجتماعی

چنان که در قسمت مربوطه توضیح داده شد، سهمیه‌های تامین اجتماعی به سهمیه‌های کارکنان و کارفرمایان (به نیابت از کارکنان) تقسیم می‌شوند. در ایران برنامه تامین اجتماعی به‌صورت نیمه‌متمرکز اداره می‌شود. به این معنی که سازمان تامین اجتماعی به عنوان یک نهاد دولتی و در واقع به عنوان جزئی از دولت عمومی فعالیت دارد و در کنار آن، صندوق‌های بازنشستگی و شرکت‌های بیمه نیز می‌توانند بخشی از خدمات مرتبط با تامین اجتماعی را ارائه نمایند. به‌ویژه باید این نکته مورد توجه قرار گیرد که غالب کارکنان دولت از نظام تامین اجتماعی ویژه‌ای برخوردار هستند که متفاوت و مستقل از سازمان تامین اجتماعی است. اغلب کارکنان دولت عضو صندوق بازنشستگی کشوری یا لشکری هستند و سهمیه‌ها و مزایای مربوط به بازنشستگی را به آن صندوق پرداخت و از آن دریافت می‌کنند. از طرف دیگر، خدمات مربوط به امور درمان این گروه از کارکنان، در سازمان بیمه سلامت متمرکز شده است.

برای محاسبه ارقام مربوط به سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی، تمامی ارقام مورد نیاز از مکاتبات با سازمان‌ها یا دستگاه‌های مربوطه استخراج می‌شود و در مواردی که دسترسی به این اطلاعات ممکن نباشد، با روش‌های غیرمستقیم، به عنوان مثال بر حسب سرانه دولت و یا اعمال سهم ثبت‌های مشابه، برآورد می‌گردد. اطلاعات مربوط به سازمان تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی کارکنان دولت و نیز سازمان بیمه سلامت، که سهم بسیار بزرگی در مجموع سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی دارند، به‌طور مستقیم از خود این دستگاه‌ها اخذ می‌شود. لازم به ذکر است که به علت عدم دسترسی به اطلاعات و آمارهای قابل اتکاء و نیز سهم بسیار ناچیز سهمیه‌های احتسابی تامین اجتماعی، برآورد جداگانه‌ای برای آن انجام نشده است.

۴-۵-۳ بهره‌مندی‌های اجتماعی نقدی

بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی نقدی، آن دسته از مزایای تامین اجتماعی نقدی را در بر می‌گیرد که از طرف نهادهای فعال در زمینه تامین اجتماعی، به اعضاء و بیمه‌گذاران قابل پرداخت است. بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی، شامل مبالغ پرداختنی نقدی صندوق‌های بازنشستگی (بابت مقرری‌های بازنشستگی، ازکارافتادگی و نظایر آن) است.

بهره‌مندی‌های کمک‌های اجتماعی نقدی، که کمک‌های نقدی دولت عمومی به خانوارها را پوشش می دهد، از بودجه دولت استخراج و در ستون مصارف دولت و منابع خانوارها ثبت گردیده است.

۴-۵-۴ سایر انتقالات جاری

ذیل عنوان سایر انتقالات جاری، نخستین قلم، خالص حق بیمه‌های غیرعمر است. این قلم شامل کل حق بیمه‌های پرداختنی به شرکت‌های بیمه است که خدمات بیمه‌های غیرعمر (حوادث، شخص ثالث، آتش‌سوزی و...) ارائه می‌دهند. ارقام مربوط به حق بیمه‌ها از شرکت بیمه مرکزی ایران دریافت می‌شود. به‌منظور خالص کردن رقم حق بیمه، باید کارمزد دریافتی شرکت‌های بیمه را از کل رقم حق بیمه کسر نمود. علاوه بر آن، آن‌چه در حساب تخصیص درآمد اولیه، در بخش درآمد سرمایه‌گذاری از ذخایر بیمه، تحت عنوان حق بیمه مکمل غیرعمر لحاظ می‌شود، باید به رقم فوق اضافه گردد. کل رقم به‌دست آمده در ستون منابع شرکت‌های بیمه (شرکت‌های مالی) ثبت می‌گردد. به منظور برآورد چگونگی پرداخت این رقم توسط نهادهای پرداخت‌کننده، نوع خدمت بیمه‌ای و نسبت‌های کارشناسی در نظر گرفته می‌شود. ارقام برآوردشده، در ستون مصارف خانوارها و شرکت‌ها ثبت می‌گردد.

برای ثبت ارقام مربوط به خسارات پرداختنی شرکت‌های بیمه نیز از اطلاعات دریافتی از بیمه مرکزی، استفاده می‌شود. این ارقام در ستون مصارف شرکت‌های بیمه و منابع خانوارها و شرکت‌ها ثبت می‌گردند.

بر اساس توصیه نظام حساب‌های ملی نسخه ۲۰۰۸، ستانده غیربازاری بانک مرکزی[۱] به عنوان تحصیل خدمات جمعی توسط دولت عمومی و انتقال جاری از سوی بانک مرکزی به دولت در نظر گرفته می‌شوند. بدین منظور ستانده غیر بازاری بانک مرکزی در سرفصل سایر انتقالات جاری در ستون منابع دولت و مصارف شرکت‌های مالی قرار می‌گیرد. انتقالات در داخل دولت عمومی، انتقالات جاری بین واحدهای نهادی دولت عمومی را شامل می‌شود. برای محاسبه

[۱] خدمات واسطه‌گری مالی نمایانگر تولید بازاری و خدمات سیاست پولی بیانگر تولید غیربازاری هستند.

این قلم، بودجه دولت و صورت‌های مالی شهرداری‌ها و سازمان تامین اجتماعی بررسی می‌شود و ارقام انتقالی جاری پس از استخراج، هم در ستون منابع و هم به همان میزان در ستون مصارف بخش دولت عمومی ثبت می‌گردد.

انتقالات بین‌المللی، حق عضویت‌های پرداختنی دولت ایران به مجامع بین‌المللی، کمک‌های نقدی دولت ایران به سایر کشورها و نیز انتقالات بین خانوارها با خارج را در بر می‌گیرد، که برای برآورد این موارد از کتاب بودجه دولت و ارقام مندرج در تراز پرداخت‌ها استفاده می‌شود.

انتقالات جاری متفرقه، شامل انتقالات جاری واحدهای نهادی مقیم و یا غیرمقیم به مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار، انتقالات جاری نقدی یا غیرنقدی بین خانوارها، مبالغ نقدی جرایم و انتقالات ناشی از قرعه‌کشی و نظایر آن است.

انتقالات جاری به مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار از کتاب بودجه دولت استخراج و در ستون مصارف دولت و منابع خانوار ثبت شده است. همچنین مبالغ جوایز پرداختی به حساب‌های قرض‌الحسنه، به عنوان انتقالات شرکت‌های مالی به خانوارها منظور می‌شوند. به‌منظور برآورد انتقالات جاری بین خانوارها، که یکی دیگر از اجزاء انتقالات جاری متفرقه است، از اقلام انتقالات بودجه خانوار شهری و شهرهای کوچک اداره آمارهای اقتصادی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران استفاده می‌شود.

۵- حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی[۱]

۵-۱ معرفی حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی و اجزاء آن

قلم ترازکننده حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی، درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده[۲] است. تنها قلمی که در این حساب اضافه می‌گردد، انتقالات اجتماعی غیرنقدی است که به عنوان مصارف دولت و یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار و منابع خانوارها ثبت می‌شود.

انتقالات اجتماعی غیرنقدی ارزش کالاها و خدمات فردی است که از دولت عمومی و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به قیمت‌هایی که از نظر اقتصادی قابل ملاحظه نیستند به خانوارها انتقال می‌یابند، چه در بازار

۱ Redistribution of income in kind account
۲ Adjusted disposable income

خریداری شوند و چه ستانده غیربازاری دولت و مؤسسات غیرانتفاعی باشند. در صورتی‌که دولت اقدام به انتقال کالاها و خدمات کند، تامین مالی آن می‌تواند از محل مالیات‌ها، سایر درآمدهای دولت یا سهمیه‌های تامین اجتماعی انجام پذیرد، و در صورتی‌که طرف انتقال‌دهنده مؤسسات غیرانتفاعی باشند، از اعانات وکمک‌ها تامین مالی می‌شود.

بهره‌مندی‌های غیرنقدی اجتماعی از دو طریق به خانوارها ارائه می‌شود. در روش اول، نخست خانوارها خود اقدام به خرید کالاها و خدمات می‌نمایند و سپس مبالغ آن را از دولت یا سازمان تامین اجتماعی دریافت می‌کنند. در روش دوم، خدمات و کالاهای مرتبط مستقیماً در اختیار خانوارها قرار می‌گیرد. از نظر سیاست‌گذاری اقتصادی، مزیت انتقالات اجتماعی غیرنقدی در این است که می‌توان با این نوع از انتقالات، تامین نیازهای مشخص، نظیر بهداشت و آموزش، را هدف‌گذاری کرد. اما باید به خاطر داشت که این مزیت به بهای محدود ساختن یا حذف قدرت انتخاب مصرف‌کننده حاصل می‌شود.

انتقالات اجتماعی غیرنقدی را می‌توان به سه صورت از یکدیگر تفکیک کرد:

- ✓ بهره‌مندی غیرنقدی تامین اجتماعی[۱]
- ✓ بهره‌مندی غیرنقدی کمک اجتماعی[۲]
- ✓ انتقال کالاها و خدمات فردی غیربازاری[۳]

۵-۲ بهره‌مندی‌های غیرنقدی تامین اجتماعی

۵-۲-۱ بازپرداخت هزینه‌های غیرنقدی خانوار[۴]

تامین مالی هزینه‌های غیرنقدی خانوار از طریق بازپرداخت مبالغ پرداختی خانوار بابت آن هزینه‌ها صورت می‌گیرد. به عنوان نمونه می‌توان هزینه‌های دارو، درمان، صورتحساب بیمارستان، صورت‌حساب چشم‌پزشکی یا دندان‌پزشکی را نام برد. وقتی خانواری اقدام به مراجعه به یکی از مراکز فوق‌الذکر یا نظایر آن نموده و بابت کالا یا خدمات دریافتی، مبالغی را می‌پردازد و سازمان ارائه‌کننده تامین اجتماعی، تمام یا قسمتی از آن را به خانوار باز پرداخت می‌کند، در واقع مانند آن است که خانوار به عنوان نماینده سازمان تامین اجتماعی عمل می‌کند که اعتبار

۱ Social security benefits in kind
۲ Social assistance benefits in kind
۳ Transfers of individual non-market goods and services
٤ Reimbursements

کوتاه‌مدتی را در اختیار سازمان قرار داده و به سرعت آن را باز پس می‌گیرد. بنا به تلقی فوق، نظام حساب‌های ملی پیشنهاد می‌کند که مبلغ باز پرداخت شده، به عنوان انتقالات غیرنقدی در حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی ثبت گردد.

۵-۲-۲ سایر بهره‌مندی‌های غیرنقدی اجتماعی

این قلم شامل سایر انتقالات غیرنقدی اجتماعی، به جز تامین مالی هزینه‌های غیرنقدی (درمان) خانوار است. درمان‌های پزشکی و دندان‌پزشکی، عمل‌های جراحی، خدمات بیمارستانی، لنزهای طبی، تجهیزات پزشکی و سایر کالاها و خدماتی که به منظور درمان و خدمات بهداشتی به خانوارها ارائه می‌گردد، در این قسمت ثبت می‌شود. در تمام موارد بالا، پرداختی‌های خانوار باید از کل هزینه کسر گردد و در زمان انجام انتقال به ثبت برسد.

۵-۳ بهره‌مندی غیرنقدی کمک‌های اجتماعی

بهره‌مندی غیرنقدی کمک‌های اجتماعی، کاملاً شبیه بهره‌مندی غیرنقدی تامین اجتماعی است، با این تفاوت که ذیل یک برنامه بیمه اجتماعی انجام نمی‌پذیرد. به‌عبارت دیگر، برخورداری از این نوع بهره‌مندی‌ها، مستلزم پرداخت مبالغی تحت عنوان سهمیه‌های تامین اجتماعی نمی‌باشد. با این‌حال برخورداری از این بهره‌مندی‌ها تحت یکی از شرایط ذیل امکان‌پذیر می‌گردد:

- ✓ هیچ‌گونه برنامه بیمه اجتماعی برای پاسخ به نیاز مطروحه وجود نداشته باشد.
- ✓ با وجود برنامه یا برنامه‌های بیمه اجتماعی، خانوارهای مورد نظر در آن مشارکت نداشته باشند و در نتیجه واجد شرایط دریافت بهره‌مندی‌های آن نباشند.
- ✓ با وجودی‌که خانوارهای مورد نظر واجد شرایط بهره‌مندی‌های برنامه بیمه اجتماعی هستند، این بهره‌مندی‌ها، برای پاسخگویی به نیازهای مطروحه کافی نباشد که در نتیجه مبالغی بابت بهره‌مندی از کمک اجتماعی، علاوه بر بهره‌مندی از تامین اجتماعی پرداخت گردد.

۵-۴ انتقال کالاها و خدمات فردی غیربازاری

این قلم شامل کالاها و خدماتی است که توسط دولت و یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به خانوارها، به عنوان واحدهای منفرد، به‌صورت رایگان یا با قیمت نازل عرضه می‌گردد. اگرچه برخی از خدمات تولید شده توسط مؤسسات غیرانتفاعی از ویژگی‌های خدمات جمعی[۱] برخوردار هستند، با این وصف برای سادگی کار، همه خدمات تولیدشده توسط این واحدها خدمات فردی محسوب می‌شوند. کالاهای فردی که توسط دولت به خانوارها عرضه می‌شود، عموماً به بهداشت و آموزش عمومی مربوط می‌شود. با این حال برخی دیگر از انواع خدمات، نظیر خدمات مسکن و خدمات فرهنگی و تفریحی نیز در گروه خدمات فردی قرار می‌گیرند. این دسته از انتقالات، در طرف مصارف دولت یا مؤسسات غیرانتفاعی و منابع خانوارها ثبت می‌شود.

۵-۵ برآورد اجزاء حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی

در این قسمت، نحوه برآورد اجزاء حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی برای اقتصاد ایران، به ترتیب اجزاء حساب یادشده ارائه می‌شود.

۵-۵-۱ بهره‌مندی‌های غیرنقدی تامین اجتماعی

اطلاعات مورد نیاز به منظور برآورد این قسمت، نظیر هزینه‌های درمانی و بن غیرنقدی مقرری‌بگیران از سازمان تامین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت اخذ می‌شود و سپس با استفاده از تعداد مشمولین به سایر سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات تامین اجتماعی دولتی، تعمیم داده می‌شود. ارقام این بهره‌مندی‌ها به عنوان مصارف سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات تامین اجتماعی (دولت عمومی و یا شرکت‌های مالی) و منابع خانوارها ثبت می‌گردند.

۵-۵-۲ بهره‌مندی غیرنقدی کمک‌های اجتماعی

ارقام مربوط به این قسمت، که عموماً توسط دولت مرکزی پرداخت می‌گردد، از بودجه دولت استخراج و به عنوان مصارف دولت و منابع خانوارها ثبت می‌شوند.

---

[۱] کالاها و خدمات جمعی(Collective goods and services) برخلاف کالاها و خدمات فردی کالاها و خدماتی هستند که به کل جامعه یا بخش‌های بزرگی از آن ارائه می‌شود.

۵-۵-۳ انتقال کالاها و خدمات فردی غیربازاری

تفکیک کالاها و خدمات فردی دولت از خدمات جمعی آن، با استفاده از قسمت اعتبارات امور و فصل و برنامه از کتاب بودجه دولت استخراج گردیده است. با این وصف، نتایج این قسمت را می‌توان پس از تطبیق هزینه‌های دولت عمومی با طبقه بندی COFOG مورد استفاده قرار داد.

۶- حساب مصرف درآمد

۶-۱ معرفی حساب مصرف درآمد و اجزاء آن

هدف از تهیه حساب مصرف درآمد، نشان دادن چگونگی تخصیص درآمد قابل تصرف توسط بخش‌های نهادی خانوارها، دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار بین مصرف نهایی و پس‌انداز است. حساب مصرف درآمد را می‌توان به دو گونه تهیه کرد که هر یک از آنها با یک مفهوم از درآمد قابل تصرف متناظر است:

۱- حساب مصرف درآمد، که هزینه‌های مصرفی نهایی کالاها و خدمات را ثبت می‌کند و بر اساس درآمد قابل تصرف حاصل از حساب توزیع ثانویه درآمد به‌دست می‌آید.

۲- حساب مصرف درآمد تعدیل‌شده، که هزینه‌های مصرفی نهایی واقعی کالاها و خدمات را ثبت می‌کند و بر اساس درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده، از حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی به‌دست می‌آید.

در حساب مصرف درآمد نوع اول، با کم کردن هزینه‌های مصرف نهایی از درآمد قابل تصرف، قلم ترازکننده حساب یعنی پس‌انداز، به‌دست می‌آید. در حساب مصرف درآمد نوع دوم، با کم کردن هزینه‌های مصرف نهایی واقعی از درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده، پس‌انداز محاسبه می‌شود.

لازم به ذکر است رقم پس‌اندازی که از هر دو حساب به دست می‌آید، با یکدیگر برابر می‌باشند.

دو حساب مصرف درآمد که در قسمت بالا به آنها اشاره گردید، متوالی نیستند. این دو حساب، حساب‌های موازی هستند که اهداف متفاوتی دارند. یکی نشانگر این است که کدام نهاد متحمل هزینه‌ها است و دیگری نمایانگر آن است که کدام نهاد از این هزینه‌ها منتفع می‌شود و چه میزان از مصرف خانوار توسط خودش ایجاد می‌شود. ارزش کالاها و خدمات در انتقالات اجتماعی غیرنقدی به دو روش مختلف در نظام حساب‌های ملی گزارش می‌شود، هر دو آنها مصرف منابع را توسط دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار نشان می‌دهند:

۱- به عنوان مصرف نهایی، پرداختنی توسط دولت یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار
۲- به عنوان انتقالات اجتماعی غیرنقدی، پرداختی توسط دولت یا مؤسسات غیرانتفاعی و دریافتی توسط خانوارها که به عنوان قسمتی از مصرف نهایی واقعی آنها ثبت می‌شود.

شرکت‌های مالی و غیرمالی، اگر چه می‌توانند کالاها و خدمات مشابه خانوارها یا دولت را مصرف نمایند، اما این نوع هزینه‌ها را باید هزینه‌های مصرف واسطه آنها محسوب نمود. در نتیجه شرکت‌ها فاقد هزینه‌های مصرف نهایی می‌باشند و در ستون مصارف و منابع آنها از این بابت ثبتی انجام نخواهد شد. علاوه بر آن، شرکت‌ها هیچ‌گونه انتقالات غیرنقدی به کارکنان خود (خانوارها) نداشته و در نتیجه تفاوتی بین درآمد قابل تصرف و درآمد قابل تصرف تعدیل شده آنها وجود ندارد. از نکات فوق می‌توان نتیجه گرفت که حساب‌های مصرف درآمد و مصرف درآمد تعدیل‌شده شرکت‌ها جنبه مجازی دارد و در واقع، پس‌انداز شرکت‌ها برابر با درآمد قابل تصرف آنها است.

۶-۲ مصرف نهایی کالاها و خدمات

مصرف نهایی کالاها و خدمات عبارت است از استفاده خانوارها، مؤسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوار یا دولت از کالاها و خدمات به نحوی‌که این استفاده منجر به تولید کالاها و خدمات دیگر نگردد و موجب ارضاء نیازهای فردی یا جمعی گردد.

مصرف کالاها و خدمات فردی عبارت است از کالاها و خدماتی که توسط خانوار مورد تقاضا و مصرف قرار می‌گیرد تا نیازها و خواسته‌های اعضاء خانوار را ارضاء نماید. کالاها و خدمات فردی همواره در بازار قابل خرید و فروش می‌باشند، اگر چه به‌صورت رایگان و یا در قیمت‌های بسیار پایین نیز قابل عرضه می‌باشند. می‌توان گفت که تمامی کالاها و اکثر خدمات دارای ویژگی فردی بودن هستند.

مصرف کالاها و خدمات جمعی، مربوط به کالا یا خدمتی است که در یک زمان برای همه‌ی افراد یک جامعه یا برای بخش خاصی از آن ارائه می‌شود. خدمات جمعی به طور خودکار توسط همه‌ی افراد جامعه یا بخش خاصی از آن بدون انجام فعالیتی مصرف می‌شوند، مانند اداره امور عمومی و برقراری نظم در سطح ملی و منطقه‌ای. در تئوری اقتصاد، خدمات جمعی همان «کالاهای عمومی» هستند. به علت ماهیت آنها، خدمات جمعی نمی‌توانند در بازار به افراد فروخته شوند و عمدتاً توسط دولت از طریق مالیات تامین مالی می‌شوند.

بخشی از خدمات ارائه شده توسط مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار دارای ویژگی‌های خدمات جمعی است. برای مثال تحقیقات انجام‌شده توسط این مؤسسات ممکن است در جهت انتفاع تمامی اعضاء جامعه باشد. با این وجود اکثر خدمات ارائه شده توسط این مؤسسات جنبه فردی دارد و به‌منظور احتراز از پیچیدگی طبقه‌بندی‌ها و محاسبات، نظام حساب‌های ملی کل خدمات عرضه‌شده توسط مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار را به عنوان خدمات فردی در نظر می‌گیرد.

۶-۳ هزینه‌های مصرفی نهایی خانوار

هزینه‌های مصرف نهایی خانوار شامل هزینه‌هایی است که توسط خانوارهای مقیم برای کالاها یا خدمات مصرفی انجام می‌گیرد. به‌همین‌ترتیب، در خرید کالاها و خدمات مصرفی، هزینه مصرف نهایی شامل ارزش مبادلات پایاپای کالاها و خدمات غیر نقدی نیز می‌باشد.

این هزینه‌ها، هزینه‌های مربوط به دارایی‌های ثابت (نظیر مستغلات) و اشیاء قیمتی را در بر نمی‌گیرد. مسکن کالایی است که توسط مالکان آن برای تولید خدمات مستغلات مورد استفاده قرار می‌گیرد. هزینه‌های مسکن توسط خانوارها تشکیل سرمایه ثابت ناخالص محسوب می‌شود. زمانی‌که مسکن توسط مالکان آن اجاره داده می‌شود، هزینه اجاره به عنوان ستانده خدمات مستغلات توسط مالکان و هزینه مصرف نهایی توسط اجاره‌کننده ثبت می‌شود. زمانی‌که مسکن توسط مالکان خود مورد استفاده قرار گیرد، ارزش احتسابی خدمات مسکن در هر دو طرف ستانده و هزینه مصرف نهایی مالکان وارد می‌شود. اشیاء بهادار، کالاهای گران‌قیمت بادوامی هستند که در طول زمان خراب نمی‌شوند، در تولید و مصرف استفاده نمی‌گردند و به عنوان ذخیره ارزش به‌کار می‌آیند. این موارد به‌طورکلی شامل محصولات هنری، سنگ‌های نفیس و فلزات گران‌بها و جواهراتی که از این سنگ‌ها و فلزات به‌دست می‌آیند، هستند. چنان‌که اشاره شد، هزینه‌های مصرفی نهایی خانوار شامل ارزش احتسابی کالاها و خدمات تولید و مصرف شده توسط خانوارها نیز می‌گردد که به آن هزینه‌های کالاها و خدمات تولید شده به حساب خود می‌گویند. مهم‌ترین انواع این هزینه‌ها را می‌توان به‌صورت زیر دسته‌بندی کرد:

۱- مواد غذایی و سایرکالاهای کشاورزی که توسط کشاورزان تولید و مصرف می‌گردد.

۲- انواع دیگر کالاها که توسط بنگاه‌های غیرشرکتی تحت تملک خانوارها تولید می‌شود و به مصرف اعضاء بنگاه می‌رسد.

۳- خدمات مستغلات مسکونی که توسط مالک مستغلات تولید شده و به مصرف می‌رسد.

۴- خدمات خانگی یا سایر خدماتی که توسط خانوار از طریق استخدام خدمه و به منظور خود مصرفی تولید می‌شود، نظیر خدمات مستخدم، آشپز، باغبان، راننده شخصی و مانند آن.

علاوه بر موضوع خود مصرفی، خانوارها به‌منظور تامین مایحتاج مصرفی خود به‌طور پایاپای نیز اقدام به انجام معامله می‌کنند. در این صورت نیز باید معادل کالای دریافت‌شده از طریق این نوع مبادلات، بر مبنای ارزش بازاری کالای مورد نظر ارزش احتسابی تعیین و در سبد کالاهای مصرفی خانوار منظور نمود. کالایی که خانوار برای فروش عرضه می‌کند، باید به عنوان هزینه منفی خانوار در نظر گرفته شود. روشن است که اگر کالای مورد نظر در یک مبادله پایاپای عرضه گردد، برای آن کالا نیز باید ارزش احتسابی منظور گردد.

در برخی موارد خانوارها به جای درآمد پولی، درآمد غیرپولی دریافت می‌کنند، بدین معنی که کارفرمایان به ازای کار انجام‌شده توسط کارکنان، قسمتی از خدمات آنها را به‌صورت کالایی جبران می‌کنند که به‌طور همزمان توسط کارکنان به مصرف می‌رسد. این دسته از درآمدها که به محض دریافت باید آنها را مصرف شده محسوب نمود نیز به عنوان هزینه‌های مصرف نهایی خانوارها ثبت می‌گردد.

موضوع دیگری که باید در ثبت هزینه‌های مصرفی خانوار مورد توجه قرار گیرد، هزینه کارمزد احتسابی خدمات مالی دریافتی خانوارها از مؤسسات مالی است. همان‌گونه که برای شرکت‌ها هزینه‌ای به عنوان کارمزد احتسابی برآورد و در هزینه واسطه آنها منظور می‌گردد، برای خانوارها نیز باید کارمزد احتسابی در نظر گرفت و در هزینه مصرف نهایی خانوار ثبت نمود.

۴-۶ هزینه مصرف نهایی واقعی خانوار

هزینه مصرف نهایی واقعی خانوار علاوه بر مصارف عادی خانوار، شامل کالاها و خدماتی می‌باشد که به عنوان انتقالات غیرنقدی یا جنسی توسط واحدهای دولتی یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به خانوارها ارائه می‌گردد. بنابراین ارزش مصرف نهایی واقعی خانوار برابر است با مجموع:

۱- هزینه‌های مصرفی خانوار بابت کالاها و خدمات شامل کالاها و خدمات غیربازاری که قیمت آنها از نظر اقتصادی معنی‌دار نیست.

۲- ارزش مخارج واحدهای دولتی بابت تهیه کالاها و خدمات فردی که به عنوان انتقالات اجتماعی به خانوارها ارائه می‌گردد.

۳- هزینه‌های مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار بابت کالاها و خدمات فردی که به عنوان انتقالات اجتماعی به خانوارها ارائه می‌گردد.

لازم به ذکر است که هزینه مصرفی ناشی از انتقالات اجتماعی کالایی با احتساب ارزش کالاها و خدمات ارائه‌شده به خانوارها توسط دولت و یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار پس از کسر مبلغی که خانوارها بابت آن پرداخته‌اند، ارزش‌گذاری می‌شود.

۶-۵ هزینه‌های مصرفی دولت و مؤسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوار

هزینه‌های مصرفی دولت و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار را از جنبه‌های مختلف زیر می‌توان طبقه‌بندی کرد:

۱- برحسب این‌که کالاها و خدمات توسط تولیدکنندگان بازاری یا غیربازاری تولید شده باشد.

۲- برحسب این‌که هزینه‌ها مربوط به خدمات جمعی است یا کالاها و خدمات فردی.

۳- برحسب وظایف یا اهداف واحد هزینه‌کننده مطابق با طبقه‌بندی وظایف دولت (COFOG)[۱] و طبقه‌بندی اهداف مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار(COPNI)[۲]

۴- برحسب نوع کالاها و خدمات مطابق با طبقه‌بندی کالاها و خدمات(CPC) [۳]

۶-۶ هزینه‌های مصرف نهایی واقعی دولت

مصرف مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار به طور کامل مصرف فردی محسوب می‌گردد، حتی اگر بخشی از آن دارای ویژگی‌های فردی نباشد. اما هزینه‌های مصرف نهایی دولت را می‌توان به هزینه‌های فردی و جمعی تفکیک کرد و در نتیجه می‌توان گفت که مصرف نهایی واقعی دولت صرفاً مخارج مربوط به تولید خدمات جمعی را در بر می‌گیرد؛ به عبارت دیگر، هزینه‌های مصرف نهایی واقعی دولت برابر است با کل هزینه‌های مصرف نهایی دولت پس

---

۱ Classification of functions of government (COFOG)
۲ Classification of the purposes of non-profit institutions serving households (COPNI)
۳ Central product classification (CPC)

از کسر هزینه‌های مربوط به کالاها و خدمات فردی دولت که به عنوان انتقالات اجتماعی کالایی به خانوارها عرضه می‌گردد.

۶-۷ تعدیلات لازم به‌علت تغییر در خالص سهم خانوارها از صندوق‌های بازنشستگی

در نظام حساب‌های ملی، ذخایر صندوق‌های بازنشستگی خصوصی به عنوان دارایی‌های جمعی خانوارهای عضو در نظر گرفته می‌شود. بنابراین پرداخت‌های خانوارها بابت سهمیه بازنشستگی به صندوق و دریافت‌های آنها بابت بهره‌مندی را نباید انتقالات بین واحدهای نهادی مختلف قلمداد نمود. در واقع در این مورد باید آنها را تملک و صرف دارایی‌های مالی محسوب نمود. بنابراین چگونگی ثبت مبادلات مربوط به صندوق‌های بازنشستگی خصوصی با صندوق‌های بازنشستگی که ذیل برنامه عمومی تامین اجتماعی گنجانیده شده‌اند، به لحاظ نظری متفاوت خواهد بود. اگر چه به‌منظور گزارش‌دهی کامل، پرداخت‌ها و دریافت‌های صندوق‌های بازنشستگی خصوصی و صندوق‌های بازنشستگی غیرمتمرکز[۱]، بابت سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های بازنشستگی در حساب توزیع ثانویه درآمد ثبت می‌گردد، با این حال، به‌منظور اطمینان از این‌که تفاوت دریافت‌ها و پرداخت‌های این صندوق‌ها در حساب پس‌انداز خانوارها منعکس نمی‌گردد، لازم است که مقادیر سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های ثبت شده در حساب توزیع ثانویه، به‌صورت معکوس در حساب مصرف درآمد و یا حساب مصرف درآمد تعدیل‌شده ثبت گردد. بنابراین تعدیل لازم برابر است با:

ارزش کل سهمیه‌های تامین اجتماعی واقعی قابل پرداخت به صندوق‌های بازنشستگی خصوصی

به‌اضافه: ارزش کل سهمیه‌های تکمیلی قابل پرداخت از محل درآمد مالکیت دارندگان اوراق بیمه (دارندگان حقوق مربوط به بازنشستگی)

منهای: کارمزد خدمات مربوطه

منهای: ارزش کل پرداختی‌های صندوق‌های بازنشستگی خصوصی بابت بهره‌مندی‌های بازنشستگی

میزان این تعدیل برابر خواهد بود با تغییر در خالص دارایی خانوارها از صندوق‌های بازنشستگی که باید به درآمد قابل تصرف یا درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده خانوار، پیش از محاسبه پس‌انداز اضافه گردد تا میزان پس‌انداز خانوارها با تغییر در خالص دارایی‌های خانوار از ذخایر بیمه عمر و صندوق‌های بازنشستگی در حساب مالی سازگار

---

۱ Unfunded

گردد. تعدیل معکوس باید در حساب مصرف درآمد شرکت‌های بیمه، صندوق‌های بازنشستگی خودگردان[1] یا کارفرمایانی که صندوق‌های بازنشستگی غیرمستقل را اداره می‌کنند ثبت گردد.

۶-۸ برآورد اجزاء حساب مصرف درآمد

۶-۸-۱ حساب مصرف درآمد

چنان‌که گفته شد، اجزاء حساب مصرف درآمد عبارتند از هزینه‌های مصرفی نهایی خانوار و دولت که می‌توان آنها را به تفکیک هزینه‌های مصرفی نهایی فردی و جمعی (تنها برای دولت) محاسبه و ارائه کرد. مصرف نهایی خانوار از بررسی‌های سالانه بودجه خانوار مرکز آمار ایران و اداره آمار بانک مرکزی استخراج و به تفکیک مناطق شهری و روستایی تعمیم داده می‌شود. مصرف نهایی دولت نیز از کتاب بودجه دولت استخراج و پس از تطبیق با تعاریف نظام حساب‌های ملی محاسبه می‌شود. نکته‌ای که باید در این‌جا خاطر نشان گردد این است که در این حساب قلم ترازکننده حساب توزیع ثانویه درآمد (درآمد قابل تصرف) در طرف منابع قرار می‌گیرد و ارقام هزینه‌های مصرفی نهایی، به عنوان مصارف خانوارها و دولت از آن کسر می‌شود تا پس‌انداز بخش‌های نهادی و نیز پس‌انداز ملی محاسبه گردد.

۶-۸-۲ حساب مصرف درآمد تعدیل‌شده

تفاوت این حساب با حساب مصرف درآمد در آن است که در طرف منابع آن قلم تراز کننده حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی (درآمد قابل تصرف تعدیل‌شده) قرار می‌گیرد، که گرچه از منظر اقتصاد ملی تفاوتی با رقم درآمد قابل تصرف ندارد، اما از نگاه بخش‌های نهادی (به‌ویژه نهادهای خانوار و دولت عمومی) می‌تواند نتایج بسیار متفاوتی را به‌دست دهد.

از نظر عملی تفاوت این حساب با حساب مصرف درآمد در این است که رقم هزینه‌های مصرفی نهایی فردی نهاد دولت از آن کسر و به نهاد خانوار اضافه می‌شود که این رقم عیناً معادل تفاوت رقم درآمد قابل تصرف و درآمد

[1] Autonomous pension funds

قابل تصرف تعدیل‌شده هر یک از این نهادها است. بنابراین رقم پس‌انداز بخش‌های نهادی، علاوه بر پس‌انداز ملی، مشابه حساب مصرف درآمد خواهد بود.

۷- حساب سرمایه و حساب مالی: حساب‌های انباشت

ترازنامه‌ها وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های واحدها و بخش‌های نهادی را در مقطعی از زمان نشان می‌دهند. به‌عبارت دیگر این حساب‌ها، ارزش موجودی دارایی‌ها و بدهی‌ها را در آغاز و پایان دوره حسابداری منعکس می‌سازند. ارزش کل دارایی‌های واحدها یا بخش‌های نهادی پس از کسر بدهی‌ها، ارزش ویژه آنها را نشان می‌دهد.

حساب‌های انباشت، تغییر در ارزش دارایی‌ها، بدهی‌ها و ارزش ویژه واحدها و بخش‌های نهادی را در طول یک دوره حسابداری منعکس می‌سازند. به بیان دیگر، حساب‌های انباشت حساب‌های روانه‌ای[۱] هستند که از جمع جبری اقلام آنها با تراز افتتاحیه (ترازنامه در اول دوره مالی) به علاوه حساب سایر تغییرات، تراز اختتامیه (ترازنامه در پایان دوره مالی) به‌دست می آید.

۷-۱ دارایی‌ها

دارایی‌های ثبت‌شده در ترازنامه‌ها دارایی‌های اقتصادی محسوب می‌شوند زیرا :

۱- حقوق مالکیت فردی یا جمعی نهادها را منعکس می‌کنند.

۲- نگهداری آنها در طول یک دوره حسابداری می‌تواند متضمن دستیابی به منافع اقتصادی باشد.

هر دارایی اقتصادی به عنوان وسیله‌ای برای ذخیره ارزش به‌کار می‌رود. دارایی‌های مختلف منافع اقتصادی متفاوتی را فراهم می‌آورند. برخی از منافع اقتصادی ناشی از استفاده از دارایی‌هایی نظیر ساختمان یا ماشین‌آلات است و برخی نیز به گروه درآمد دارایی‌ها، شامل بهره، سود سهام، رانت و نظایر آن، تعلق دارد.

۷-۱-۱ دارایی‌های مالی

اغلب دارایی‌های مالی، مطالبات مالی هستند. مطالبات و تعهدات مالی زمانی ایجاد می‌شوند که با انعقاد قرارداد، یک واحد نهادی، وجوهی را در اختیار واحد نهادی دیگر قرار دهد. بنابراین مطالبات مالی، آن دارایی است که

---

۱ Flow

به دارنده خود، یعنی طرف بستانکار، این حق را می‌دهد که مبلغ یا مبالغی را از واحد دیگر، یعنی بدهکار، مطابق شرایط مذکور در قرارداد دریافت کند. هیچ نوع بدهی غیرمالی در نظام حساب‌های ملی وجود ندارد، بنابراین چنین اصطلاحی به بدهی اطلاق می‌شود که دارای ماهیت مالی است.

مطالبات مالی شامل مطالبات واسطه‌های مالی، نظیر وجوه نقد و سپرده‌ها و همچنین، مساعده‌ها و سایر اعتبارات و اوراق بهادار نظیر اسناد خزانه و اوراق قرضه است. به‌طور خلاصه می‌توان دارایی‌های مالی را به عنوان دارایی‌هایی به شکل مطالبات مالی، طلای پولی و حق برداشت مخصوص[۱] که توسط صندوق بین‌المللی پول[۲] تخصیص داده می‌شود، حقوق صاحبان سهام شرکت‌ها و برخی از ابزارهای دیگر مالی که ابزار مشتقه[۳] نامیده می‌شوند، تعریف کرد. چنان‌که مشاهده می‌شود در این تقسیم‌بندی، طلای پولی که مطالبه از واحدهای دیگر محسوب نمی‌شود نیز به عنوان دارایی مالی منظور گردیده است. همچنین حقوق صاحبان سهام به عنوان دارایی مالی ثبت می‌گردد، اگر چه این دارایی منعکس‌کننده مطالبات پولی ثابت و از پیش تعیین‌شده از شرکت نمی‌باشد.

۷-۱-۲ دارایی‌های غیرمالی

دارایی‌های غیرمالی شامل دارایی‌های غیرمالی تولید شده[۴] و دارایی‌های غیرمالی تولید نشده می‌باشند.[۵] دارایی‌های تولید شده دارایی‌هایی هستند که در فرآیند تولید ایجاد می‌شوند و در مقابل دارایی‌های تولید نشده دارایی‌هایی هستند که از راه‌هایی بجز فرآیند تولید ایجاد می‌شوند.

۷-۱-۳ دارایی‌های تولید شده

سه گونه اصلی از دارایی‌های تولید شده قابل شناسایی هستند که شامل دارایی‌های ثابت، موجودی انبار و اشیاء قیمتی می‌باشند. دارایی‌های ثابت و موجودی انبار، دارایی‌هایی هستند که به‌منظور تولید و توسط تولیدکنندگان نگهداری می‌شوند.

---

۱ Special Drawing Right, SDR
۲ International Monetary Fund, IMF
۳ Derivatives
٤ Non-financial produced assets
٥ Non-financial non-produced assets

۷-۱-۳-۱ دارایی‌های ثابت: دارایی‌های ثابت، دارایی‌های تولیدشده‌ای هستند که برای بیش از یک سال مکرراً در فرآیند تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند. دارایی‌های ثابت طیف وسیعی از دارایی‌ها از جمله بناها و سازه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات، ادوات نظامی و دارایی‌های زیست پرورشی نظیر درختان میوه و چارپایان شیرده را دربرمی‌گیرند. این دارایی‌ها، شامل دارایی‌های مالکیت فکری مانند نرم‌افزار یا نسخه‌های اصلی هنری و هزینه‌های تحقیق و توسعه نیز می‌شوند.

۷-۱-۳-۲ موجودی انبار: دارایی‌های تولیدشده‌ای هستند که در دوره جاری یا در دوره‌های قبل به‌وجود آمده و برای فروش، استفاده در تولید یا استفاده در زمانی دیگر نگهداری می‌شوند.

به‌طورکلی موجودی انبار موارد زیر را شامل می‌شود:

۱- موجودی محصولات نگهداری‌شده توسط واحدهای تولیدکننده آنها، پیش از آن‌که بیشتر فرآوری شوند، فروخته شوند، به واحدهای دیگر تحویل شوند یا به‌اشکال دیگر مورد استفاده قرار گیرند.

۲- موجودی محصولات خریداری‌شده از واحدهای دیگر به منظور استفاده از آنها به عنوان مصارف واسطه یا فروش مجدد بدون فرآوری بیشتر.

۷-۱-۳-۳ اشیاء قیمتی[۱]: اشیاء قیمتی کالاهای با ارزشی هستند که در فرآیند تولید مورد استفاده یا مصرف قرار نمی‌گیرند، بلکه در طول زمان به عنوان حافظ ارزش نگهداری می‌شوند. سنگ‌ها و فلزات گران‌بها، جواهرات و کالاهای هنری، نمونه‌هایی از اشیاء قیمتی هستند.

۷-۱-۴ دارایی‌های تولید نشده

دارایی‌های تولید نشده دارایی‌هایی هستند که گرچه در فرآیند تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند، خود محصول فرآیند تولید نیستند. این دارایی‌ها شامل سه گروه کلی می‌باشند. گروه اول منابع طبیعی شامل زمین و جنگل‌های طبیعی و کشت نشده و ذخایر معادن هستند. دارایی‌های تولیدنشده نامشهود نیز به دو گروه تفکیک می‌شوند که گروه اول شامل قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها و گروه دوم سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی می‌باشند. گروه قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها به چهار زیرگروه مجزا تفکیک می‌شود و سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی در نظام جدید شامل دارایی‌های بازاریابی می‌باشند که ممکن است به صورت جداگانه از ارزش کل شرکت فروخته شوند.

---

۱ Valuables

۸- حساب سرمایه

۸-۱ معرفی حساب سرمایه و اجزاء آن

حساب سرمایه اولین حساب از حساب‌های چهارگانه‌ای است که تغییر در ارزش دارایی‌های واحدهای نهادی را منعکس می‌سازد. این حساب ارزش دارایی‌های غیرمالی مورد تقاضا در مبادلات توسط واحدهای نهادی مقیم و نیز تغییر در ارزش ویژه حاصل از پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای را ثبت می‌کند. سمت راست حساب سرمایه تغییرات در ارزش ویژه حاصل از پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای را نشان می‌دهد. اولین قلم ثبت‌شده در سمت راست، قلم ترازکننده منتقل‌شده از حساب مصرف درآمد قابل تصرف، یعنی پس‌انداز است. هنگامی که این رقم مثبت است، نشان می‌دهد که آن قسمت از درآمد قابل تصرف که برای کالاها و خدمات مصرفی خرج نشده باید برای تحصیل یک یا چند نوع دارایی‌های مالی و غیرمالی از جمله وجه نقد، یا بازپرداخت بدهی‌ها استفاده شود. هنگامی که این رقم منفی است، پس‌انداز خالص میزان اضافی مخارج مصرف نهایی نسبت به درآمد قابل تصرف را اندازه‌گیری می‌کند این قلم باید با واگذاری دارایی‌ها یا تقبل بدهی‌های جدید تأمین مالی شود.

در مجموع پنج گونه تغییر در دارایی‌ها در سمت چپ حساب سرمایه منعکس می‌گردد که شامل موارد زیر است:

۱- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

۲- مصرف سرمایه ثابت

۳- تغییر در موجودی انبار

۴- خالص تحصیل اشیاء قیمتی

۵- خالص تحصیل دارایی‌های تولیدنشده غیرمالی

یادآوری این نکته ضروری است که وقتی از تشکیل سرمایه ناخالص سخن گفته می‌شود منظور قلمی است که شامل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تغییر در موجودی انبار و خالص تحصیل اشیاء قیمتی می‌گردد.

۸-۲ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، با کل ارزش خالص تقاضای تولیدکنندگان از دارایی‌های ثابت در طول یک دوره حسابداری، به‌علاوه برخی هزینه‌های مشخص در مورد خدماتی که منجر به افزایش ارزش دارایی‌های تولید نشده می‌شوند، اندازه‌گیری می‌شود. دارایی‌های ثابت پیش از این در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ به دو گروه مشهود یا نامشهود تقسیم می‌شدند. در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ دارایی‌های نامشهود با نام محصولات دارایی فکری تعریف گردیده و شامل دارایی‌های تحقیق و توسعه نیز می‌شوند.

انواع اصلی تشکیل سرمایه ثابت را می‌توان به صورت زیر برشمرد:

الف- خالص تحصیل دارایی‌های ثابت تولید شده[۱] جدید یا موجود که خود شامل موارد زیر است:

- مستغلات
- ساختمان‌ها و سازه‌ها
- ماشین‌آلات و تجهیزات
- بهسازی زمین
- نظام‌های تسلیحاتی
- منابع زیستی پرورش‌یافته
- محصولات دارایی فکری (شامل تحقیق و توسعه، اکتشاف و ارزیابی معادن و نرم‌افزارهای رایانه ای)

ب- هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی‌های تولیدنشده

لازم به یادآوری است که تحصیل دارایی‌های ثابت می‌تواند به‌صورت‌های مختلف صورت پذیرد، در نتیجه ارزش دارایی‌های ثابت ذکرشده در موارد فوق را می‌توان به‌شرح ذیل طبقه‌بندی کرد:

الف- ارزش دارایی‌های ثابت خریداری‌شده

ب- ارزش دارایی‌های ثابت تحصیل‌شده از طریق مبادلات پایاپای

ج- ارزش دارایی‌های ثابت تحصیل‌شده حاصل از انتقالات سرمایه‌ای غیرنقدی

د- ارزش دارایی‌های ثابتی که توسط تولیدکنندگان به‌منظور خودمصرفی بکار می‌رود، شامل آن قسمت از دارایی‌های ثابت می‌باشند که در حال تولید هستند و هنوز تکمیل نشده‌اند.

---

۱ Produced fixed assets

منهای

ه- ارزش دارایی‌های ثابت موجود فروش‌رفته

و- ارزش دارایی‌های ثابت موجود عرضه شده در مبادلات پایاپای

ز- ارزش دارایی‌های ثابت موجود واگذار شده در انتقالات سرمایه‌ای غیرنقدی

بنابراین، ارزش خالص تحصیل دارایی‌های ثابت تولیدکنندگان مجموع موارد (الف) تا (د) پس از کسر (ه) تا (ز) است که چنان‌که پیش‌تر اشاره شد می‌تواند تحصیل دارایی‌های ثابت موجود یا جدید را شامل شود. تحصیل دارایی‌های ثابت جدید نه تنها دارایی‌های تکمیل‌شده را در بر می‌گیرد بلکه هرگونه نوسازی، بازسازی یا گسترش را در بر می‌گیردکه به‌نحوی اساسی ظرفیت‌های تولید را افزایش دهد یا دوره ارائه خدمات دارایی‌های موجود را طولانی‌تر کند. بنابراین بهبودهایی از این دست را می‌توان به عنوان تحصیل دارایی‌های جدید محسوب نمود.

دارایی‌های ثابت جدید باید به ارزش خریدار تقویم گردد، که نه تنها شامل هزینه‌های حمل و نقل و نصب می‌شود، بلکه تمام هزینه‌های مرتبط با انتقال مالکیت (شامل پرداختی به محققان، مهندسان، معماران، وکلا، دلالان مستغلات و نظایر آن و نیز مالیات‌های پرداختنی مرتبط با انتقال مالکیت) را در برمی‌گیرد. دارایی‌های ثابت جدیدی که از طریق مبادلات پایاپای یا انتقالات سرمایه‌ای کسب شده‌اند نیز باید بر اساس قیمت پایه به‌علاوه مالیات‌ها، هزینه‌های حمل و نقل، نصب و سایر هزینه‌های انتقال مالکیت ارزیابی گردند. دارایی‌های ثابتی که توسط خود تولیدکنندگان، به منظور خودمصرفی تولید می‌شوند، باید بر اساس قیمت پایه برآوردی آنها ارزش‌گذاری شوند. ارزش‌گذاری خرید دارایی‌های تولید شده موجود نیز علاوه بر قیمت خرید، شامل سایر هزینه‌ها (حمل و نقل، نصب و انتقال مالکیت) می‌شود. در صورتی‌که فروش دارایی‌های موجود بر اساس قیمت فروش پس از کسر هرگونه هزینه انتقال مالکیت که توسط فروشنده پرداخت شده است، تقویم می‌گردد.

تغییرات عمده در زمینه دارایی‌ها در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ به منظور وارد نمودن موارد جدید در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص شامل موارد زیر می‌شوند:

۸-۲-۱ گسترش مرز دارایی به منظور شمول تحقیق و توسعه

همانطور که در بخش مرز تولید عنوان گردید، در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ فعالیت تحقیق و توسعه به عنوان یک فعالیت فرعی لحاظ نمی‌گردد. ستانده تحقیق و توسعه در مواردی که به‌طور واضح هیچ‌گونه بهره اقتصادی

نصیب تولیدکننده و بالطبع مالک آن نمی‌کند، به عنوان مصرف واسطه لحاظ می‌گردد. در غیر این صورت، ستانده تحقیق و توسعه باید تحت عنوان "محصولات دارایی فکری" سرمایه‌ای طبقه‌بندی شود. با شمول تحقیق و توسعه در مرز دارایی، گزینه "حق ثبت اختراع" در بخش دارایی‌های تولیدنشده (در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳) با گزینه تحقیق و توسعه ذیل دارایی‌های ثابت در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ جایگزین می‌گردد. به منظور ثبت تحقیق و توسعه بدین روش، چند موضوع باید در نظر گرفته شود که شامل استخراج ارقام تحقیق و توسعه، شاخص‌های قیمت و طول عمرهای خدمات می‌باشد. در نظر گرفتن مفهوم تحقیق و توسعه در دارایی‌های تولیدشده، موجب حذف ناسازگاری در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ می‌گردد که حق امتیازها را به عنوان دارایی‌های تولید نشده لحاظ می‌نمود اما پرداخت‌های امتیاز، استفاده از آنها را به عنوان پرداخت‌هایی برای خدمات درنظر می‌گرفت.

۸-۲-۲ نظام‌های تسلیحاتی

سیستم‌های تسلیحات نظامی دربرگیرنده خودروها و سایر تجهیزات نظیر کشتی‌های جنگی، زیردریایی‌ها، هواپیماهای نظامی، تانک‌ها، حامل‌ها و سکوهای پرتاب موشکی، و مانند آن می‌باشد که به طور مداوم در تولید خدمات دفاعی مورد استفاده قرار گیرند؛ حتی اگر از آنها در زمان صلح استفاده می‌شود و حالت بازدارنده داشته باشد.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، تسلیحات نظامی باید به عنوان دارایی‌های ثابت طبقه‌بندی شوند، بدین معنی که طبقه‌بندی آنها به عنوان دارایی‌های ثابت باید مبتنی برهمان ضابطه سایر دارایی‌های ثابت باشد؛ که بر این اساس دارایی‌های تولیدشده‌ای هستند که بطور مکرر، یا مداوم در فرایند تولید برای بیش از یک سال مورد استفاده قرار می‌گیرند. اقلام تک‌کاربردی نظیر مهمات، موشک‌ها، راکت‌ها، بمب‌ها و غیره، مورد استفاده در تسلیحات یا نظام‌های تسلیحاتی به عنوان موجودی کالاهای نظامی لحاظ می‌شوند. با اینحال برخی اقلام تک‌کاربردی مانند بعضی انواع موشک‌های بالستیک با قابلیت تخریب بالا می‌توانند خدمت بازدارندگی مداوم در برابر مهاجمان ارائه نمایند که در نتیجه شرایط عمومی برای قرارگیری در دارایی‌های ثابت را دارا می‌باشند.

نظام حساب‌های ملی۱۹۹۳ تنها آن هزینه‌های نظامی را به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در نظر می‌گرفت که نوعی از دارایی‌های ثابت بودند که برای اهداف غیرنظامی تولید و استفاده می‌شدند. از طرف دیگر تسلیحات

نظامی و وسائط نقلیه و تجهیزاتی که تنها هدف آن‌ها تحویل یا پرتاب چنین سلاح‌هایی بود، نه به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بلکه به عنوان مصرف واسطه منظور می‌گردیدند.

۸-۲-۳ بهسازی زمین به عنوان دارایی تولیدشده

نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ توصیه می‌کند که بهسازی‌های زمین به عنوان یک گروه از دارایی‌های ثابت متمایز از گروه دارایی‌های تولید نشده زمین (پیش از بهسازی) ثبت شود. هنگامی که بتوان ارزش بهسازی زمین را از ارزش زمین متمایز نمود، این ارزش به عنوان دارایی تولیدشده قلمداد می‌گردد و باید به عنوان تشکیل سرمایه لحاظ شود. اگر ارزش بهسازی بخش عمده‌ای از ارزش زمین را تشکیل دهد، نمی‌توان آن را به عنوان دارایی تولید شده لحاظ نمود، بنابراین باید در بخش تعدیلات مربوط به حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها اعمال شود.

۸-۳ تحصیل منهای واگذاری اشیای گرانبها

اشیاء قیمتی دارایی‌هایی هستند که معمولاً به‌منظور تولید یا مصرف به‌کار نرفته و در شرایط عادی ارزش آنها در طول زمان کاهش نمی‌یابد. به همین علت انگیزه اصلی نگهداری آنها حفظ ارزش است. به‌عبارت دیگر انتظار می‌رود که ارزش این کالاها به قیمت ثابت کاهش نیابد. کالاهایی مانند سنگ‌ها و فلزات قیمتی، نظیر الماس و طلای غیرپولی، نقره و پلاتین، کارهای هنری مانند تابلوهای نقاشی و مجسمه‌ها، به‌علاوه سایر اشیاء قیمتی مانند مجموعه‌ها در این گروه قرار دارند.

۸-۴ مصرف سرمایه ثابت

مصرف سرمایه ثابت تغییر منفی در ارزش دارایی‌های ثابت بکار رفته در تولید ایجاد می‌کند. مصرف سرمایه ثابت باید با مراجعه به مجموعه مشخصی از قیمت‌ها، که شامل قیمت‌های متوسط از نوع دارائی مورد نظر با کیفیت ثابت درطول دوره حسابداری است، اندازه‌گیری شود. در این صورت می‌توان آن را به عنوان کاهش ارزش دارایی ثابت متعلق به یک بنگاه بین ابتدا و انتهای دوره حسابداری در اثر زوال فیزیکی آنها و نرخ‌های عادی از رواج‌افتادگی و خسارت‌های اتفاقی تعریف کرد.

به‌منظور برآورد مصرف سرمایه ثابت فروضی را درباره نرخ کاهش بهره‌دهی سرمایه ثابت در طول زمان در نظر می‌گیرند. در عمل تولیدکنندگان و استفاده‌کنندگان از سرمایه‌های ثابت به‌منظور برآورد مصرف سرمایه ثابت به قیمت‌های بازاری کالاهای جدید و موجود سرمایه‌ای توجه می‌کنند. به‌عبارت دیگر، یک کالای سرمایه‌ای به قیمت خریدار، مبنای مناسبی را برای برآورد ارزش حال درآمد (اجاره) آتی آن فراهم می‌آورد. سپس با تعیین نرخ تنزیل، ارزش دارایی ثابت در طول زمان، با استفاده از روش موجودی‌گیری مستمر[1] اندازه گیری می‌شود.

۸-۵ تغییر در موجودی انبار

تغییرات موجودی انبار از طریق ارزش اقلام وارد شده به انبار منهای ارزش اقلام برداشت شده از انبار و منهای ارزش خسارات وارده به کالاهای نگهداری شده در انبار در دوره حسابداری اندازه‌گیری می‌شود.

در اینجا تمایز بین دو نوع کارکرد بنگاه‌ها خالی از فایده نخواهد بود. نوع اول به کارکرد بنگاه به عنوان تولیدکننده کالاها و خدمات مربوط می‌شود و دومین آن به کارکرد بنگاه به عنوان مالک دارایی‌ها باز می‌گردد. وقتی کالایی وارد انبار می شود، آن کالا، دارایی بنگاه است که از طریق خرید یا مبادله پایاپای یا یک مبادله درون بنگاهی وارد انبار شده است. به همین صورت وقتی که کالایی از انبار خارج می‌شود این حکم صادق است با این تفاوت که خارج کردن کالا از انبار می‌تواند در نتیجه اتلاف آن باشد. بنگاه، به عنوان تولیدکننده، متقاضی کالاها و خدماتی است که از آنها به عنوان مصرف واسطه استفاده می‌کند. به منظور اطمینان از هماهنگی و سازگاری در ارزش‌گذاری، تمامی کالاهای واسطه‌ای که تولیدکننده از محل موجودی انبار خود تامین می‌کند باید بر اساس قیمت جاری خریدار تقویم گردد. کالاهای ساخته شده‌ای که روانه انبار می‌شود بر اساس قیمت جاری بازار آنها در نظر گرفته می‌شود. به‌عبارت دیگر، برای آنها همان قیمتی در نظر گرفته می‌شود که اگر در همان زمان به فروش می‌رسید در دفاتر بنگاه ثبت می‌شد. اضافه ارزش ایجاد شده در کار در جریان[2] نیز به نسبت قیمت پایه برآوردی محصول تولید شده تقویم می‌گردد.

۸-۶ خالص تحصیل دارایی‌های تولیدنشده غیرمالی

دارایی‌های تولید نشده غیرمالی شامل زمین و سایر دارایی‌های تولید نشده غیرمالی است. زمین متشکل از سطح زمین، شامل پوشش خاک و آب‌های سطحی مربوط به آن است که حقوق مالکیت بر آن ایجاد می‌شود و با

۱ Perpetual Inventory Method (PIM)
۲ Work in progress

نگه‌داشتن یا استفاده از آن توسط مالکین می‌تواند منافع اقتصادی حاصل شود. ارزش زمین، بناها یا سایر سازه‌های واقع در آن یا عبور کرده از میان آن، محصولات زراعی پرورشی، درختان و حیوانات، منابع معدنی و انرژی، منابع زیستی غیرپرورشی و منابع آبی زیرزمینی را در بر نمی‌گیرد. موجودی زمین از نظر کمی و کیفی ثابت نمی‌باشد. کمیت آن می‌تواند با خشکاندن دریا یا پیش‌روی آن تغییر کند و کیفیت آن نیز با جنگل زدایی، برداشتن سنگ‌ها و صخره‌ها، ساختن آب بندها و آبیاری تغییر می‌کند.

هزینه‌های انتقال مالکیت زمین یعنی مبالغی که خریدار به ارزیاب، بنگاه املاک، وکلا و نظایر آن پرداخت می‌کند به‌علاوه مالیات مربوط به انتقال زمین باید ذیل تشکیل سرمایه ناخالص واحد نهادی خریدار تحت عنوان بهسازی زمین ثبت گردد. در صورتی‌که تحصیل زمین از طرقی بجز خرید انجام گیرد، باید ارزش احتسابی هزینه‌های خرید بر اساس قیمت بازار در حساب سرمایه منعکس گردد. از آنجا که در نهایت هزینه‌های خرید برابر با قیمت فروش در نظر گرفته می‌شود، بنابراین خالص تحصیل زمین برای کل اقتصاد برابر با صفر خواهد بود.

خالص تحصیل سایر دارایی‌های تولیدنشده غیرمالی شامل ذخایر شناخته‌شده ذغال سنگ، نفت و گاز و سایر سوخت‌ها، معادن فلزی و غیرفلزی و سایر معادن زیرزمینی و سطح زمینی (شامل معادن موجود در زیر دریا) است مشروط بر آنکه حقوق مالکیت بر آنها مترتب و در نتیجه قابل مبادله باشند. هزینه انتقال مالکیت این دارایی‌ها تحت عنوان هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی‌های تولید نشده در تشکیل سرمایه ثابت ثبت می‌گردد.

سایر دارایی‌های تولید نشده غیرمالی که قبلاً تحت عنوان دارایی‌های نامشهود قرارداشت، شامل قراردادها، اجاره‌نامه‌ها، پروانه‌ها و نظایر آن است که همانند منابع طبیعی، هزینه‌های انتقال مالکیت در تحصیل و واگذاری این دارایی‌ها باید به طور جداگانه به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نشان داده شود. سرقفلی خریداری‌شده و دارایی‌های بازاریابی نیز در سرفصل جداگانه‌ای از این دارایی‌ها گزارش می‌شوند.

۸-۷ انتقالات سرمایه‌ای

انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی و پرداختنی در طرف راست حساب سرمایه ثبت می‌شود. انتقالات سرمایه‌ای عبارتند از پرداخت‌های بلاعوضی که توسط یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر، بصورت ارائه کالا، خدمت یا دارایی، انجام می‌شود. بنابراین انتقالات سرمایه‌ای می‌تواند به‌صورت نقدی یا غیرنقدی باشد. پرداخت‌های غیرنقدی شامل انتقال مالکیت یک کالا یا دارایی (بجز پول)، حذف بدهی یا ارائه خدمت بلاعوض است.

ارزش یک دارایی غیرمالی انتقال داده شده، قیمت برآوردشده‌ای است که دارایی، چه جدید چه مستعمل، بتواند با آن قیمت در بازار فروخته شود به‌علاوه هزینه‌های حمل و نقل، نصب یا سایر هزینه‌های انتقال مالکیت که توسط اهداء کننده متقبل می‌شود (در صورتی که دریافت‌کننده، متقبل این هزینه‌ها شده باشد نباید در این حساب ثبت گردد). انتقالات دارایی‌های مالی، از جمله فسخ دیون، به همان شیوه سایر انواع تحصیل یا واگذاری دارایی‌های مالی یا بدهی‌ها عمل می‌شوند.

انتقالات سرمایه‌ای به اشکال مختلف مانند مالیات‌های سرمایه‌ای[۱]، کمک‌های سرمایه‌گذاری دولتی[۲]و سایر انتقالات سرمایه‌ای انجام می‌پذیرد.

مالیات‌های سرمایه‌ای شامل مالیات‌های نامنظم وضع‌شده روی ارزش دارایی‌ها یا ارزش ویژه واحدهای نهادی یا روی ارزش دارایی‌های منتقل‌شده بین واحدهای نهادی به عنوان ارث[۳]، هدیه و نظایر آن است. این نوع مالیات به دو نوع مالیات‌های وضع‌شده بر سرمایه و مالیات بر انتقالات سرمایه‌ای تقسیم می‌شود. از نوع اول می‌توان به مالیات بر افزایش ارزش زمین کشاورزی در نتیجه صدور جواز مسکونی یا تجاری توسط دولت اشاره کرد. نوع دوم مالیات نیز شامل مالیات بر ارزش دارایی‌های انتقال‌یافته بین واحدهای نهادی است. این مالیات‌ها عمدتاً از مالیات بر ارث، مالیات بر هدایا، از جمله هبه بین اعضای یک خانواده (برای اجتناب از پرداخت مالیات بر ارث یا به حداقل رساندن آن) تشکیل شده‌اند. مالیات بر انتقالات سرمایه‌ای، مالیات بر فروش دارایی‌ها را شامل نمی‌شود، زیرا فروش دارایی‌ها انتقالات محسوب نمی‌شوند.

کمک‌های سرمایه‌گذاری عبارتند از انتقالات سرمایه‌ای که توسط دولت به سایر واحدهای نهادی مقیم یا غیرمقیم برای تأمین مالی تمام یا بخشی از تحصیل دارایی‌های ثابت آنها ارائه می‌شوند. دریافت‌کنندگان کمک‌های سرمایه‌گذاری ملزم هستند آنها را برای مقاصد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص استفاده کنند، و کمک‌های اعطاء شده اغلب به طرح‌های سرمایه‌گذاری خاص، نظیر پروژه‌های بزرگ ساخت و ساز مربوط هستند.

انتقالات سرمایه‌ای می‌تواند اشکال دیگری نیز داشته باشد. پرداخت‌های قابل توجه بابت خسارات و جراحات واردآمده که پوشش بیمه‌ای نداشته است، انتقالات از واحدهای دولتی به بنگاه‌های عمومی و خصوصی به منظور پوشش کسری‌های عملیاتی گسترده‌ای که طی مدت دو سال یا بیش‌تر انباشته شده است، انتقالات از دولت مرکزی

---

۱ Capital taxes
۲ Investment grants
۳ Legacy

به واحدهای دیگر دولت عمومی برای پوشش هزینه‌های تشکیل سرمایه ثابت یا کسری‌های انباشته گسترده، ارثیه یا هدایای قابل توجه شامل پرداخت مبالغ ارثیه به مؤسسات غیرانتفاعی، هدیه به مؤسساتی نظیر دانشگاه‌ها برای پوشش هزینه‌های ساخت خوابگاه یا کتابخانه و آزمایشگاه، از موارد اصلی انتقالات سرمایه‌ای محسوب می‌شوند.

۸-۸ برآورد اجزاء حساب سرمایه

اقلام اصلی حساب سرمایه برای اقتصاد ایران شامل تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، مصرف سرمایه‌های ثابت، تغییر در موجودی انبار، خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی و انواع انتقالات سرمایه‌ای است.

به‌منظور برآورد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش‌های نهادی در وهله اول از ترازنامه واحدهای نهادی مرتبط استفاده می‌شود. برای بخش نفت از ترازنامه تلفیقی شرکت نفت و برای مؤسسات مالی از ترازنامه‌های شرکت‌های بیمه و بانک‌ها و برای دولت عمومی از برآوردهای تشکیل سرمایه‌های ثابت دولت مرکزی (مأخوذ از بودجه عمومی)، شهرداری‌ها و صندوق‌های تامین اجتماعی (ارقام دریافتی از هر یک از آنها) استفاده می‌گردد. تفاضل مجموع ارقام یادشده از کل تشکیل سرمایه ثابت، جمع تشکیل سرمایه ثابت ناخالص بخش‌های نهادی خانوار و شرکت‌های غیرمالی را به‌دست می‌دهد. برای برآورد تشکیل سرمایه هر یک از این دو بخش نهادی، از نسبت‌های موجود و نظرات کارشناسی مبتنی بر ارقام حساب‌های ملی استفاده می‌گردد.

در برآورد مصرف سرمایه ثابت همانند تشکیل سرمایه ثابت عمل می‌شود. به این ترتیب که در وهله اول ارقام مصرف سرمایه‌های ثابت شرکت‌های مالی و نفت از ترازنامه‌های آنها استخراج شده و پس از انجام برآوردهای مربوط به دولت عمومی، برآورد مصرف سرمایه‌های ثابت خانوار و شرکت‌های غیرمالی به‌صورت پسماند به‌طور جداگانه برآورد می‌گردد.

رقم تغییر در موجودی انبار برای کل اقتصاد از تفاضل جریان ورودی و خروجی کالاها نتیجه می‌گردد. به‌منظور برآورد این رقم برای بخش‌های نهادی، نخست با استفاده از جدول جریان وجوه، رقم تغییر در موجودی انبار بخش نفت استخراج می‌شود. ارقام متناظر برای دولت عمومی و شرکت‌های مالی برابر با صفر فرض شده است. این موضوع به این دلیل است که برای این بخش‌ها موجودی انبار در نظر گرفته نمی‌شود. در نهایت تفاضل رقم کل از رقم نفت و گاز متعلق به خانوار و شرکت‌های غیرمالی است که با توجه به تجربیات و ارقام سایر کشورها در نهایت بین دو بخش نهادی اختصاص می‌یابد.

خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی معادل است با دارایی‌های تولید نشده‌ای که به‌صورت‌های مختلف (خرید و مبادله پایاپای) تحصیل می‌شود منهای دارایی‌های غیرمالی تولید نشده‌ای که واگذار می‌شود. این رقم برای کل اقتصاد صفر فرض می‌شود، زیرا رقم عمده آن برای اقتصاد ایران شامل زمین و دارایی‌هایی است که ارزش خرید آن معادل فروش بوده و مبادله خارجی نیز برای آن وجود ندارد. به‌منظور برآورد این رقم برای بخش‌های نهادی ارقام جداول جریان وجوه مورد استفاده قرار گرفته است که در آن نیز از ارقام ترازنامه واحدهای نهادی استفاده شده است.

چنان‌که در بالا نیز اشاره شد، انتقالات سرمایه‌ای به مالیات‌های سرمایه‌ای، کمک‌های سرمایه‌گذاری و سایر انتقالات سرمایه‌ای تقسیم می‌شوند. مالیات‌های سرمایه‌ای از کتاب بودجه دولت استخراج می‌شوند. برای محاسبه رقم کمک‌های سرمایه‌ای نیز از بودجه دولت استفاده می‌شود. نکته‌ای که در اینجا باید توضیح داده شود این است که بخش مهمی از بودجه عمرانی دولت که صرف بخش‌هایی مانند انرژی، ارتباطات و نظایر آن می‌شود، مطابق با نظام حساب‌های ملی، تشکیل سرمایه ثابت شرکت‌های مرتبط است که از محل انتقالات سرمایه‌ای (کمک‌های سرمایه‌گذاری دولت مرکزی) تامین مالی می‌گردد. در قسمت سایر انتقالات سرمایه‌ای نیز از بودجه دولت میزان انتقالات به دولت استخراج و ثبت شده است.

۹- حساب مالی

۹-۱ معرفی حساب مالی و اجزاء آن

در حساب مالی، مبادلات انواع دارایی‌ها و بدهی‌های مالی بین واحدهای نهادی و بین واحدهای نهادی و دنیای خارج ثبت می‌شوند. در طرف چپ این حساب خالص تغییر در دارایی‌های مالی و در طرف راست نیز خالص تغییر در بدهی‌های مالی منعکس می‌شود. قدر مطلق خالص تغییر در بدهی‌های مالی منهای خالص تغییر در دارایی‌های مالی برابر با خالص وام‌دهی/ وام‌گیری با علامت مخالف است.

در نظام حساب‌های ملی، دارایی‌های مالی هشت مقوله زیر را شامل می‌گردد:

۱. طلای پولی و حق برداشت مخصوص
۲. پول رایج و سپرده‌ها

۳. اوراق بدهی
٤. وام‌ها
٥. حقوق صاحبان سهام و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
٦. مشتقات مالی و واگذاری سهام به کارکنان
۷. طرح‌های بیمه و بازنشستگی
۸. سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

۹-۲ نقش حساب مالی در نظام حساب‌های ملی

دومین حساب از حساب‌های انباشت، حساب مالی است. این حساب آخرین حساب از سلسله توالی نظام حساب‌های ملی است که مبادلات بین نهادی را ثبت می‌کند. حساب مالی قلم ترازکننده‌ای که به حساب دیگر منتقل شود ندارد، اما تراز خالص حساب مالی از نظر قدر مطلق با قلم ترازکننده حساب سرمایه برابر و از نظر علامت مخالف آن است.

پس‌انداز خالص (قلم ترازکننده حساب مصرف درآمد) به‌علاوه خالص انتقالات سرمایه‌ای، که به‌منظور انباشت دارایی‌های غیرمالی به‌کار می‌رود، در حساب سرمایه به عنوان ارزش ویژه حاصل از پس‌انداز و خالص انتقالات سرمایه‌ای نامیده می‌شود. اگر این رقم پس از کسر انباشت دارایی‌های غیرمالی مثبت باشد، مازاد به‌دست‌آمده خالص وام‌دهی و در صورتی‌که منفی باشد خالص وام‌گیری خواهد بود. در هر صورت رقم خالص وام‌دهی یا وام‌گیری به عنوان قلم ترازکننده حساب سرمایه می‌باشد.

برخی از بخش‌های نهادی وام‌دهنده خالص و برخی دیگر وام‌گیرنده خالص هستند. وقتی واحدهای نهادی با یکدیگر به مبادلات مالی می‌پردازند، منابع واحدهای دارای مازاد در اختیار واحدهای دارای کسری قرار می‌گیرد. حساب مالی نشان می‌دهد که چگونه بخش‌های نهادی دارای کسری، منابع مالی مورد نیاز خود را از طریق افزایش بدهی یا کاهش دارایی تامین می‌کنند و چگونه بخش‌های نهادی دارای مازاد، منابع مالی مازاد خود را با تملک دارایی‌های مالی جدید یا کاهش بدهی خود تخصیص می‌دهند. حساب مالی سهم نسبی ابزار گوناگون دارایی‌های مالی را در مبادلات مالی نیز نشان می‌دهد.

مبادلات مالی می‌توانند مستقیماً بین واحدهای وام‌دهنده و وام‌گیرنده انجام پذیرند. اگر دولت اقدام به انتشار اوراق قرضه در بازار نماید تا کسری بودجه خود را تامین کند، خریداران این اوراق بخش‌های نهادی دیگر شامل خانوارها، شرکت‌های مالی و غیرمالی یا دنیای خارج خواهند بود. در آن صورت مبادله مالی مستقیم تحقق خواهد یافت. اما در بیشتر موارد، مبادلات بین واحدهای وام‌دهنده و وام‌گیرنده به‌طور غیرمستقیم و با واسطه شرکت‌های مالی انجام می‌پذیرد. مثلاً بانک‌ها با تجهیز سپرده‌های خانوارها و تخصیص آن به شرکت‌های غیرمالی نقش واسطه وجوه مالی را ایفاء می‌نمایند.

همان‌گونه که اشاره شد، واحدهای نهادی، وام‌دهنده خالص یا وام‌گیرنده خالص هستند. منابع مالی وام داده شده توسط یک واحد نهادی افزایش دارایی مالی آن واحد و در عین حال افزایش بدهی مالی واحد دریافت‌کننده وام خواهد بود. پس در یک اقتصاد بسته فرضی، جمع جبری افزایش دارایی‌ها و بدهی‌های مالی برابر با صفر است. در یک اقتصاد باز که دارای مبادلات با دنیای خارج است، ماحصل مبادلات مالی کل اقتصاد برابر با خالص وام‌دهی /وام‌گیری دنیای خارج است.

با وجودی که برخی از ثبت‌های حساب مالی دارای قرائنی در حساب‌های دیگر نظام حساب‌های ملی است، ثبت‌هایی نیز وجود دارد که تنها در حساب مالی انعکاس می‌یابد. در نظام حساب‌های ملی اغلب مبادلاتی که با انتقال مالکیت کالا یا دارایی‌های غیرمالی و تدارک خدمات یا نیروی کار سروکار دارد در حساب مالی نیز منعکس می‌شود. مثلاً فروش کالا یا خدمت یا دارایی در حساب مالی به عنوان تغییر در اسکناس و مسکوک یا سپرده‌های قابل انتقال و یا به عنوان تغییر در دارایی‌ها یا بدهی‌های مربوط به اعتبار تجاری یا سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی ثبت می‌شود. با این وجود، مبادلاتی نیز هستند که تنها در حساب مالی منعکس می‌شوند و این زمانی است که یک دارایی مالی با دارایی مالی دیگر مبادله شود یا یک بدهی مالی با یک دارایی مالی بازپرداخت شود. مثلاً وقتی شخصی اوراق قرضه‌اش را در بازار ثانویه[1] اوراق بهادار عرضه می‌کند و در قبال آن دارایی، اسکناس و مسکوک یا سپرده‌های قابل انتقال دریافت می‌کند، تمامی این مبادلات تنها در حساب مالی انعکاس می‌یابد.

چنان‌که اشاره شد، در حساب مالی، مبادلات مالی بین واحدهای نهادی و بین واحدهای نهادی و دنیای خارج به ثبت می‌رسد که همه مبادلات مربوط به تغییر در مالکیت دارایی‌های مالی، شامل ایجاد و تسویه مطالبات مالی را در بر می‌گیرد. تعیین مبادلات مالی اولاً نیازمند تشخیص دارایی‌های مالی از دارایی‌های غیرمالی است و ثانیاً

[1] Secondary market

نیازمند تشخیص مبادلات مالی از دیگر تغییراتی است که مقدار و ارزش دارایی‌های مالی را متاثر می‌سازد. علاوه بر آن باید مبادلات مالی از عملیات مالی مرتبط با دارایی‌های مالی احتمالی و مشروط[۱] نیز متمایز گردد.

در واقعیت امر، امروزه به دلیل نوآوری‌های مالی که منجر به معرفی و توسعه دارایی‌های مالی جدید و سایر ابزارهای مالی شده است، تشخیص مبادلات مالی مشکل‌تر و پیچیده‌تر از گذشته است. برخی از ابزارهای مالی به قیمت کالاها بستگی دارند و در نتیجه ترسیم مرز بین مبادلات مالی از مبادلات غیرمالی را دشوار می‌سازند. اگر به تنوع ویژگی‌های ابزارهای مالی و تفاوت در نظام حسابداری و طبقه‌بندی آنها در کشورهای مختلف توجه کنیم، مسئله تشخیص حتی از این هم دشوارتر می‌گردد. این عوامل موجب می‌شوند که نتوان توصیه‌های قاطعی درباره چگونگی ثبت مبادلات معین مالی ارائه نمود و به همین دلیل نظام حساب‌های ملی درجه بالایی از انعطاف را در این باره، متناسب با شرایط هر کشور، پیش‌بینی کرده است.

۹-۳ دارایی‌های مالی

بر هر دارایی اقتصادی حقوق مالکیت مترتب می‌باشد و نگهداری یا استفاده از آن منافعی را برای مالک آن ایجاد می‌کند. این تعریف برای دارایی‌های مالی نیز صادق است. همه دارایی‌های مالی به عنوان ابزاری برای حفظ ارزش عمل می‌کنند، در حالی‌که برخی از آنها می‌توانند موجد درآمد مالکیت یا درآمد ناشی از نگهداری دارایی[۲] باشند. اسکناس و مسکوک و سپرده‌های قابل انتقال (سپرده‌های دیداری) را می‌توان دارایی مالی محسوب نمود، زیرا به‌طور مستقیم به‌منظور کسب کالاها و خدمات و سایر دارایی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. اوراق بهادار و سهام نیز دارایی مالی هستند، زیرا موجد درآمد مالکیت و درآمد ناشی از نگهداری دارایی هستند. بسیاری از وام‌ها ایجادکننده نوعی درآمد مالکیت هستند و اعتبارات تجاری[۳] نیز حاکی از وجود مطالبات بر سایر دارایی‌های مالی نظیر سپرده‌های قابل انتقال می‌باشد.

دارایی‌های مالی شامل مواردی همچون طلای پولی، حق برداشت مخصوص، سهام شرکت‌ها و برخی انواع ابزارهای مشتقه مالی نیز می‌شوند که در بخش‌های آتی مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

---

۱ Contingent financial assets
۲ Holding gain
۳ Trade credits

۹-۴ مطالبات و تعهدات مالی

مطالبات و تعهدات مالی، ناشی از مبادلات مالی بین دو واحد نهادی است. یک مطالبه مالی حقوق و تعهدات خاصی را مشخص می‌سازد که با توجه به ماهیت آنها، باید در زمره حقوق و تعهدات مالی محسوب شوند. هر مطالبه مالی به بستانکار حق می‌دهد که در صورت تحقق شرایط مندرج در قرارداد، دریافت‌کننده پرداخت‌های بدهکار باشد. به عبارت دیگر، وقتی یک بدهکار تعهدی را می‌پذیرد که مطابق با آن باید مبلغی را در آینده به بستانکار پرداخت کند، یک مطالبه مالی ایجاد شده است. در اینجا لازم است توضیح داده شود که همه مطالبات مالی و بدهی‌های همراه با آن تشکیل‌دهنده دارایی‌ها و بدهی‌های مالی هستند. با این وجود یک نوع خاص از دارایی‌های مالی با عنوان طلای پولی نیز هست که بدهی مربوط به آن وجود ندارد و نمی‌توان آن را مطالبات از واحدهای نهادی دیگر قلمداد کرد.

۹-۵ طبقه‌بندی مبادلات مالی

در این قسمت به طور خلاصه هشت عنوان اصلی دارایی‌های مالی، مطابق با طبقه‌بندی نظام حساب‌های ملی توضیح داده خواهد شد.

۹-۵-۱ طلای پولی و حق برداشت مخصوص (SDR)

طلای پولی یک دارایی مالی است که در قبال آن هیچ‌گونه بدهی مالی منظور نمی‌شود. مبادلات مربوط به طلای پولی شامل خرید و فروش طلا بین بانک‌های مرکزی است. تعریف طلای پولی در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نسبت به ۱۹۹۳ تغییر یافته است. این تغییر در نتیجه به رسمیت شناختن حساب‌های تخصیص یافته و تخصیص نیافته طلا می‌باشد که به موجب آن حساب طلای تخصیص یافته عنوانی است برای طلای فیزیکی و حساب طلای تخصیص نیافته، سپرده‌ای تخصیص یافته به شکل طلا می‌باشد. حساب طلای تخصیص نیافته در صورتی‌که توسط اشخاص غیرمقیم نگهداری شود به عنوان ارز خارجی لحاظ می‌شود. شمش طلا (سکه، شمش،.. با خلوص حداقل ۹۹۵ در هزار) تنها دارایی مالی است که بدون وجود هرگونه بدهی معادل، به عنوان یک ذخیره دارایی نگهداری‌شده توسط مقامات پولی شناخته می‌شود. طلای پولی به عنوان طلایی تعریف می‌شود که مقامات پولی (یا اشخاص دیگری که کنترل موثر جایگاه پولی را در اختیار دارند) صاحب آن می‌باشند و به عنوان یک ذخیره دارایی نگهداری می‌شود و شامل شمش طلا و حساب‌های طلای تخصیص نیافته به اشخاص غیرمقیم می‌باشد.

بنابراین تنها طلایی که در اختیار بانک مرکزی یا دولت مرکزی است می‌تواند طلای پولی باشد. خرید و فروش طلا توسط واحدهای نهادی دیگر (نظیر خانوار و شرکت‌ها) را می‌توان تقاضای اشیاء قیمتی، مصرف نهایی یا مصرف واسطه در نظر گرفت. اگر بانک مرکزی اقدام به افزایش ذخایر طلای خود از طریق خرید از بازار نماید به این عمل «پولی کردن طلا»[۱] گویند. عکس این عمل نیز «غیرپولی کردن طلا»[۲] نامیده می‌شود.

حق برداشت مخصوص SDR دارایی ذخیره بین‌المللی است که توسط صندوق بین‌المللی پول ایجاد می‌شود و به‌منظور تکمیل دارایی‌های ذخیره اعضا به آنها تخصیص می‌یابد. مبادلات مربوط به این دارایی در حساب مالی و در ذیل بخش نهادی مالی و دنیای خارج ثبت می شود. این دارایی مالی، بدهی صندوق بین‌المللی پول نیست و بدهی کشورهای عضو شرکت‌کننده در طرح به صورت جمعی می‌باشد. ارزش SDR به‌طور روزانه و برپایه سبدی از ارزهای عمده دنیا تعیین می‌شود.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ توصیه می‌شود که تخصیص یا ابطال حق برداشت مخصوص به عنوان مبادلات ثبت گردد. جنبه‌های مربوط به دارایی و بدهی حق برداشت مخصوص باید به صورت جداگانه ثبت شوند. درنتیجه تغییرات در ثبت حق برداشت مخصوص، توصیه می‌شود که طلای پولی و حق برداشت مخصوص به عنوان اقلام جداگانه نشان داده شوند. لازم به یادآوری است که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ حق برداشت مخصوص بدون درنظرگرفتن اقلام معادل بدهی، به عنوان دارایی طبقه‌بندی می‌گردید.

۹-۵-۲ پول رایج و سپرده‌ها

پول رایج شامل اسکناس و مسکوک در جریان است که به عنوان وسیله پرداخت به‌کار می‌رود. بین پول در گردش ملی که بدهی بانک مرکزی محسوب می‌شود و پول خارجی که بدهی واحدهای غیرمقیم است باید تمایز قائل شد.

سپرده‌های قابل انتقال شامل انواع سپرده‌هایی است که بدون جریمه و محدودیت قابل مبادله می‌باشند و با چک به سهولت منتقل می‌شوند و عموماً به عنوان وسیله پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرند.

---

۱ Monetization of gold
۲ Demonetization of gold

سایر سپرده‌ها شامل همه انواع مطالبات، بجز سپرده‌های قابل‌انتقال از بانک مرکزی، سایر مؤسسات مالی و دولت می‌شوند. اشکال مختلف این نوع از سپرده‌ها را می‌توان نام برد که سپرده‌های پس‌انداز غیرقابل انتقال، سپرده‌های مدت‌دار و سپرده‌های غیرقابل انتقال ارزی مهمترین آنها هستند. همچنین می‌توان سهام و گواهی سپرده منتشره توسط مؤسسات رهنی، تعاونی‌های ساختمانی، اتحادیه‌های اعتباری و نظایر آن را که به عنوان وسیله پرداخت و تسویه بدهی، مدت زمانی پس از اعلام مورد استفاده قرار می‌گیرند، نیز در این گروه طبقه‌بندی کرد.

۹-۵-۳ اوراق بدهی

این گروه شامل بروات[۱]، اوراق قرضه[۲]، گواهی سپرده[۳]، اسناد قرضه تجاری[۴]، اوراق قرضه شرکتی[۵]، ابزارهای مشتقه قابل تبادل مالی[۶] و سایر ابزارهایی است که به‌طور معمول در بازارهای مالی مبادله می‌شوند. بروات اوراق بهاداری هستند که به دارنده آن حق غیرمشروطی را برای دریافت مبلغی ثابت در زمانی مشخص می‌دهند. بروات در بازارهای سازمان‌یافته منتشر و با نرخی که بر اساس نرخ بهره و زمان سررسید تعیین می‌گردد، مبادله می‌شوند. از بروات کوتاه‌مدت می‌توان اسناد خزانه[۷]، گواهی سپرده قابل‌معامله[۸] بروات بانکی[۹] و اسناد قرضه تجاری را نام برد. اوراق قرضه و اوراق قرضه شرکتی اوراق بهاداری هستند که به دارنده خود حق نامشروط برخورداری از درآمد پولی ثابت را اعطا می‌کنند. به‌جز اوراق قرضه دائمی[۱۰] که سررسید بازپرداخت ندارد، در بقیه انواع اوراق قرضه، اصل مبلغ باید بدون قید و شرط در سررسید به دارنده اوراق قرضه بازپرداخت شود.

اوراق بهادار با پشتوانه دارایی[۱۱] با در رهن قرار دادن مجموعه‌ای از دارایی‌ها مانند وام‌ها، اوراق قرضه رهنی[۱۲]، بدهی کارت اعتباری[۱۳] و نظایر آن منتشر می‌شوند. «تبدیل دارایی‌های مالی به اوراق بهادار»[۱۴] را نیز می‌توان به عنوان

---

۱ Bills
۲ Bonds
۳ Certificate of deposit
٤ Commercial paper
٥ Debentures
٦ Tradable financial derivatives
۷ Treasury bills
۸ Negotiable certificate of deposit
۹ Banker's acceptances
۱۰ Perpetual bonds
۱۱ Mortgage Backed Securities
۱۲ Mortgages
۱۳ Credit card debt
۱٤ Securitization

اصطلاحی برای شرح این فرآیند به کار برد. در این اوراق بهادار، پرداخت بهره و اصل آن با پرداخت دارایی‌ها یا جریان درآمدهای خاصی تضمین می‌شود. دارایی‌های جدید مالی می‌بایست تحت عنوان اوراق بهادار(به غیر از سهام) ثبت شوند.

۹-۵-۴ وام‌ها

وام‌ها دارایی‌های مالی هستند که با وام‌دهی بستانکار به بدهکار ایجاد می‌شود و توسط اوراق غیرقابل معامله سندیت می‌یابند. وام‌ها را از نظر سررسید می‌توان به کوتاه‌مدت و بلندمدت تقسیم کرد. به‌طور کلی وام‌های با سررسید یک‌سال یا کمتر از یک‌سال وام‌های کوتاه‌مدت هستند که بسته به شرایط کشورها ممکن است تا سررسید دو سال نیز در این گروه طبقه‌بندی شوند. همچنین همه وام‌هایی که شرط عندالمطالبه را دارا هستند نیز در این گروه قرار می‌گیرند. به همین صورت وام‌های بلندمدت، وام‌های با سررسید بیشتر از یک سال را در برمی‌گیرند.

۹-۵-۵ حقوق صاحبان سهام و واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری

حقوق سهام‌داران، ویژگی‌های متمایزی دارند که دارندگان آنها، دارای مطالبات باقی‌مانده بر ارزش خالص دارایی‌های واحد نهادی منتشرکننده‌ی این ابزار مالی می‌باشند. حقوق سهامداران، وجوه مالکان را در واحد نهادی نشان می‌دهد. حقوق سهامداران معمولاً برای دارنده آن، حقی به مبلغ از پیش تعیین‌شده یا مبلغی معین با فرمول ثابت ایجاد نمی‌کند. این گروه شامل مالکیت ارزش ویژه شبه‌شرکت‌ها نیز می‌باشد. مطابق با نظام حساب‌های ملی، شرکت‌های سهامی می‌توانند ارزش ویژه‌ای علاوه بر سهام مالکان‌شان داشته باشند، در صورتی‌که درشرکت‌های شبه‌سهامی، کل ارزش ویژه در اختیار مالکان شرکت است.

صندوق سرمایه‌گذاری نهادی مالی است که به منظور مدیریت حرفه‌ای وجوه سرمایه‌گذاران تأسیس شده است و تحت نظارت سازمان بورس اوراق بهادار فعالیت می‌نماید. این نهاد با تجمیع وجوه سرمایه‌گذاران و با استفاده از دانش و تخصص مدیریت سبد دارایی، تلاش می‌کند این امکان را برای سرمایه گذاران خرد فراهم کند تا در سبدی متنوع از اوراق بهادار شامل سهام، اوراق مشارکت و سایر دارایی‌های مالی سرمایه‌گذاری نمایند و از مزایای آن بهره‌مند شوند. سرمایه‌گذاران از طریق خرید سهام صندوق در آن سرمایه‌گذاری می‌کنند.

۹-۵-۶ طرح‌های بیمه و بازنشستگی

طرح‌های بیمه و بازنشستگی شکلی از بازتوزیع ثروت و درآمد از طریق نهادهای مالی هستند که شامل ذخایر فنی بیمه (دارایی خانوارها از بیمه عمر و صندوق‌های بازنشستگی) و پیش‌پرداخت حق بیمه‌ها و ذخایر مطالبات معوق می‌شوند. این بازتوزیع ممکن است بین واحدهای نهادی در یک دوره یا برای یک واحد نهادی در دوره‌های مختلف یا ترکیبی از این دو باشد. خالص دارایی خانوارها از ذخایر بیمه عمر شامل ذخایر مربوط به مخاطرات و ذخایر ناشی از بیمه‌های دارای سود است که در سررسید به ارزش بیمه‌نامه حائز سود[۱] یا بیمه‌نامه‌های شبیه آن اضافه می‌شود. ذخایر بیمه عمر توسط شرکت بیمه نگهداری و مدیریت می‌گردد، اما نه ارزش ویژه شرکت بیمه بلکه دارایی اشخاص و خانوارها محسوب می‌شود. ذخایر بیمه عمر به‌طور جمعی خالص دارایی خانوارها از ذخایر بیمه عمر محسوب می‌شوند. تغییر در این ذخایر باید در حساب مالی به ثبت برسد. بدین منظور ارقامی را باید از وجوه بیمه عمر به دارایی خانوارها اضافه و ارقامی را از آن کسر نمود. ارقامی که باید اضافه شوند عبارتند از:

- ارزش کل حق بیمه‌های پرداختنی در دوره مالی جاری
- ارزش کل حق بیمه‌های مکمل که برابر است با درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ذخایر پس از کسر کارمزد پرداختی بابت بیمه عمر

اقلامی که باید کسر شود عبارتند از:

- ✓ مبالغی که در زمان سررسید بابت جایزه یا سود به دارنده بیمه نامه تعلق می‌گیرد
- ✓ مبالغی که در نتیجه مرگ بیمه‌گذار تحت عناوین جایزه یا سود به ذینفع تعلق می‌گیرد
- ✓ پرداخت‌هایی که پیش از سررسید به دارنده بیمه نامه تعلق می‌گیرد

خالص دارایی خانوارها از صندوق‌های بازنشستگی شامل ذخایری است که بابت پرداخت به بیمه‌شوندگان پس از بازنشستگی نگهداری می‌شود و همانند بیمه عمر، این ذخایر را باید دارایی خانوارها محسوب نمود که در نظام حساب‌های ملی باید در حساب مالی، پس از اعمال افزایش‌ها و کاهش‌ها ثبت گردد. دیدگاه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ این است که مطالبات استخدامی بازنشستگی، تعهدات قراردادی هستند که درصورت مطالبه لازم‌الاجرا می‌باشند و باید آنها را به عنوان بدهی به خانوارها، فارغ از آن‌که دارایی‌های لازم در طرح‌های جداگانه موجود است یا خیر، به رسمیت شناخت.

---

۱ With-profit policy

اقلامی که باید اضافه گردند عبارتند از:

- ارزش کل پرداخت‌ها بابت سهم بیمه بازنشستگی که توسط کارکنان، کارفرمایان و یا سایر مؤسسات به نمایندگی کارکنان انجام می‌شود
- ارزش کل سهم بیمه بازنشستگی مکمل پس از کسر کارمزد

و اقلامی که باید کسر شوند عبارتند از:

- ارزش کل مبالغ قابل پرداخت به بازنشستگان یا وابستگانشان به شکل مقرری
- ارزش کل مبالغی که به‌صورت مقطوع به‌هنگام بازنشستگی افراد به آنها پرداخت می‌شود

سطح مشارکت کارفرما باید برحسب ارزیابی افزایش در خالص ارزش حال مطالبات بازنشستگی کارکنان در دوره موردنظر، از طریق اضافه نمودن هرگونه هزینه ایجاد شده توسط صندوق بازنشستگی برای طرح عملیاتی و کسر نمودن مبلغ هرگونه سهمیه پرداختی کارکنان، تعیین گردد.

یک بدهی صریح صندوق بازنشستگی به کارکنان باید در حساب مالی و ترازنامه نشان داده شود. بنابراین دارایی‌های صندوق به عنوان مالکیت خود صندوق در نظر گرفته می‌شود و نه به عنوان اموال کارکنان، برخلاف آنچه در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ آمده است.

پیش‌پرداخت حق بیمه‌ها و ذخایر مطالبات معوق را باید نتیجه این واقعیت دانست که هزینه خدمات بیمه‌ای به‌صورت پیشاپیش پرداخت می‌شوند. حق بیمه‌ها در آغاز دوره‌ای که قرار است پوشش بیمه‌ای ایجاد شود پرداخت می‌گردد، اما این دوره معمولاً با دوره حسابداری منطبق نیست. بنابراین در پایان دوره حسابداری که ترازنامه تهیه می‌گردد، بخشی از حق بیمه‌های قابل پرداخت در طول دوره حسابداری به پوشش ریسک دوره بعد اختصاص خواهد داشت. پیش‌پرداخت حق بیمه‌ها را می‌توان دارایی بیمه‌گذاران محسوب نمود که بخشی از ذخایر فنی بیمه را تشکیل می‌دهد.

ذخایر مطالبات معوق، ذخایری هستندکه شرکت بیمه به‌منظور پوشش پرداخت‌هایی که بعداً تحقق خواهد یافت نگهداری می‌کند. بنابراین، این ذخایر نیز به عنوان دارایی‌های اشخاص ذینفع و بدهی‌های شرکت‌های بیمه تلقی می‌شود.

حساب مالی در نظام حساب‌های ملی، تغییرات پیش پرداخت حق بیمه‌ها و ذخایر مطالبات معوق را -که حاصل مبادلات بین بیمه‌گذاران و شرکت‌های بیمه است- تحت عنوان ذخایر فنی بیمه ثبت می‌کند.

۹-۵-۷ مشتقات مالی و واگذاری سهام به کارکنان

ابزار مشتقه به قرارداد یا اوراقی گفته می‌شود که ارزش آن وابسته به ارزش اوراق بهادار، کالا، شمش یا ارز اصلی است و هیچ‌گونه ارزش مستقلی ندارد. پیمان آتی و اختیار معامله دو گونه از این ابزارها هستند که به طور معمول در بورس‌های معتبر جهان دادوستد می‌شوند. مشتقات مالی در ترازنامه به ارزش بازار منظور می‌شوند.

واگذاری سهام به کارکنان ابزاری متداول است که توسط شرکت‌ها به منظور ایجاد انگیزه در کارکنان مورد استفاده قرار می‌گیرد. واگذاری سهام، موافقت‌نامه‌ای است که در یک تاریخ مشخص (تاریخ اعطا) منعقد می‌گردد و براساس آن شخص مشغول به کار می‌تواند تعداد مشخصی سهم از سهام کارفرما را با قیمت تعیین‌شده (قیمت توافقی) در یک زمان تعیین‌شده (تاریخ واگذاری) یا در طی یک دوره زمانی (دوره اجرایی) بلافاصله پس از تاریخ واگذاری خریداری نماید. توصیه نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ این است که مبادلات مربوط به واگذاری سهام به کارکنان باید در حساب مالی به عنوان ثبت معادل جبران خدمات که برابر ارزش سهام اختیار شده می‌باشد، لحاظ گردد. در بهترین حالت، ارزش سهام واگذارشده باید در طول دوره بین تاریخ اعطا و تاریخ واگذاری توزیع شود؛ در صورت عدم امکان، می‌توان آنها را در تاریخ واگذاری ثبت نمود.

البته لازم به ذکر است که تاکنون اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی به دلیل ناچیز بودن ارقام اوراق مشتقه در مقابل سایر ابزارهای مالی موجود در کشور برآوردی از آمار آن انجام نداده است. با این حال، محاسبه آن در دستور کار آینده این اداره قرار دارد.

۹-۵-۸ سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی شامل اعتبارات و پیش‌پرداخت‌های تجاری و نیز سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی به‌جز اعتبارات و پیش‌پرداخت‌های تجاری است.

اعتبار تجاری، اعتبار خرید کالا و خدمات است که فروشندگان در اختیار خریداران قرار می‌دهند. پیش پرداخت‌های تجاری نیز بخشی از هزینه خرید کالا است که پیش از دریافت آن پرداخت می‌شود.

۹-۶ برآورد اجزاء حساب مالی

مأخذ اصلی برآورد اجزاء حساب مالی برای اقتصاد ایران، جداول جریان وجوه مالی می‌باشد که توسط دایره جریان منابع مالی اداره حساب‌های اقتصادی تهیه می‌گردد. این ارقام با ارقام ترازنامه تلفیقی نظام بانکی مقایسه و نتایج حاصل در جدول مالی منعکس می‌شود. آمارهای مالی دولت یا آمارهایی که توسط دایره هزینه ملی این اداره تهیه می‌شود نیز به عنوان مأخذ مکمل، به‌ویژه برای تکمیل بلوک‌های بخش نهادی دولت عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرند. بنابراین با در دست داشتن آمار لازم برای ساختن بلوک‌های بخش‌های نهادی دولت عمومی، نفت و شرکت‌های مالی، مجموع بخش‌های نهادی خانوار و شرکت‌های غیرمالی، به عنوان پسماند از کل محاسبه می‌گردد. مانند حساب‌های دیگر، مشکل اصلی در تهیه حساب مالی تفکیک بخش نهادی خانوار از بخش نهادی شرکت‌های غیرمالی است. بدین منظور از اطلاعات کسب شده از بانک‌ها، تجربیات سایر کشورها و اطلاعات مکمل درباره ساختار مالی کشور استفاده شده است. لازم به یادآوری است که معضل تفکیک ارقام خانوار از شرکت‌های غیرمالی مختص اقتصاد ایران نیست و علاوه بر کشورهای در حال توسعه، حتی کشورهای توسعه‌یافته نیز با این مشکل روبرو هستند که از روش‌های مشابهی برای حل آن استفاده می‌گردد.

از نکات مهمی که در تهیه حساب مالی باید مورد توجه قرار گیرد، کنترل سازگاری بیرونی جداول است. از این دیدگاه ضروری است که رقم تراز جاری خارجی که از حساب تراز پرداخت‌های خارجی کشور استخراج می‌گردد، با رقم تراز جاری خارجی مندرج در حساب‌های سرمایه و مالی، معادل گردد. حساب مالی را علاوه بر کنترل‌کننده حساب‌های خارجی، می‌توان به‌نوعی نمایانگر سازگاری درونی کل حساب‌های تهیه‌شده محسوب نمود.

پیوست‌ها

پیوست ۱

شاخص‌های زنجیره‌ای

پیوست ۱: شاخص‌های زنجیره‌ای

مقدمه

سیاست‌های اقتصادی در یک کشور به منظور تعیین اهداف کلان اقتصادی، در مقاطع مقتضی وضع گردیده و به مورد اجرا گذارده می‌شود. به منظور ارزیابی عملکرد بخش‌های مختلف اقتصادی تحت اعمال سیاست‌های اقتصادی، محاسبه نماگرهای اقتصادی استاندارد که روش شناسی محاسبه آنها توسط نهادهای بین‌المللی آماری تدوین می‌گردد، توصیه شده است. این نماگرها ابزارهایی در اختیار کارشناسان اقتصادی قرار می‌دهند که نتایج بررسی آنها می‌تواند در تحلیل سیاست‌های کلان مورد استفاده برنامه‌ریزان اقتصادی قرار گیرد. از جمله این ابزارها شاخص‌های قیمت است که روند تغییرات سطح عمومی قیمت‌ها را در مراحل مختلف تولید، توزیع و مصرف یک قلم کالا یا خدمت اندازه‌گیری می‌نماید. شاخص‌های قیمت در نظام حساب‌های ملی جهت محاسبه ارزش‌افزوده و تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت (واقعی) به کار می‌روند. نظام حساب‌های ملی نسخه سال‌های ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸ استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای را در حساب‌های ملی توصیه می‌کنند. نوشته حاضر به بررسی اثرات استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای در محاسبات ملی اختصاص دارد. در ادامه توضیحاتی در مورد انواع شاخص‌های حجم و قیمت بیان می‌شود. سپس مفاهیم شاخص-های زنجیره‌ای و نحوه محاسبه آن توضیح داده می‌شود و در بخش آخر نتایج کاربرد شاخص‌های زنجیره‌ای در محاسبه ارزش‌افزوده از طریق روش تولید ملی بیان می‌شود.

نظریه شاخص‌های اعداد

تعداد کالاها و خدمات مختلفی که مجموعه‌ای از مصرف کنندگان خریداری می‌کنند به هزاران قلم می‌رسد. این کالاها و خدمات تنها شامل مصارف نهایی نیست بلکه شامل کالاها و خدمات واسطه‌ای است که توسط تولیدکنندگان نیز استفاده می‌شود. در دیدگاه وسیع‌تر و در یک اقتصاد پیشرفته این حجم از کالاها و خدمات ممکن است با درنظر گرفتن مکان‌های جغرافیایی، فصول و ماه‌های مختلف سال به میلیون‌ها مبادله برسد. لذا سؤال اصلی این است که چگونه می‌توان به طور دقیق حجم انبوهی از ارزش‌های پولی و اطلاعات اقتصادی را که شامل میلیون‌ها قیمت و حجم (مقدار و کیفیت) است تبدیل به تعداد محدودی متغیر از جنس قیمت و حجم (مقدار و کیفیت) نمود.

پس از تعیین مجموعه‌ای محدودتر از کالاها و خدمات (سبد منتخب) و بررسی تغییرات قیمت یا حجم آنها اعداد شاخص در حالت مقایسه‌پذیری، یک نسبت قیمتی و یا حجم نسبی را در دو موقعیت مختلف مقایسه می‌کنند. موقعیت‌های مقایسه‌ای ممکن است شامل دو دوره زمانی (دو سال)، دو موقعیت جغرافیایی (دو ناحیه در یک کشور) و یا دو گروه مجزا (خانوارهای یک نفره و دو نفره) باشند. چنانچه مقایسه تغییرات قیمت‌ها مورد بررسی باشد آن را شاخص قیمت و در مواردی که مقایسه تغییرات حجم (مقدار و کیفیت) کالاها و خدمات مورد نظر باشد، آن را شاخص حجم می‌نامند. رشد تولید ناخالص داخلی یا سایر اقلام حساب‌های ملی به دو بخش اثر قیمتی که ناشی از تغییرات سطح عمومی قیمت‌ها است و اثر حجمی که ناشی از تغییرات (مقدار و کیفیت) کالاها و خدمات است تقسیم‌بندی می‌شود. در حساب‌های ملی اثر حجمی از روش تورم زدایی[۱] بدست می‌آید. بدین صورت که اثر قیمتی از کلیه ارقام برآورد شده حذف می‌شود و سپس با جمع اقلام تعدیل شده، اثر حجمی کل بدست می‌آید.

انواع شاخص‌ها

شاخص حجم درصد تغییرات مقدار یا کیفیت نسبت به یک دوره خاص (سال پایه) را نشان می‌دهد. در تئوری شاخص‌های اقتصادی همواره به دنبال بهینه‌ترین مدلی هستیم که تغییرات حجم را در دو دوره زمانی مختلف به ما نشان دهد. ایده رایج چنین بوده است که بهینه‌ترین مدل برای محاسبه شاخص حجم، استخراج قیمت کالاها و خدمات مورد نظر در سال پایه و مقادیر آنها در سال پایه و سال مورد نظر است. شاخص حجم سبد ثابت به سادگی از تقسیم ارزش‌های پولی آن در دو دوره زمانی مذکور محاسبه می‌گردد. در این دیدگاه فرض بر این است که قیمت اقلام انتخاب شده ثابت مانده ولی مقادیر در حال تغییر می‌باشند. شاخص‌های لاسپیرز و پاشه سبد کالاها و خدمات را ثابت فرض می‌کنند. در مقابل ایده دیگری که در تئوری شاخص‌های اقتصادی مطرح می‌باشد بر این اصل استوار است که هر دو متغیر قیمت و مقدار در طول زمان به صورت پیوسته در حال تغییر می‌باشند که این دیدگاه به نوعی در ارتباط با شاخص‌های زنجیره‌ای مطرح می‌گردد.

شاخص‌های حجمی لاسپیرز و پاشه

فرض کنید یک قلم کالا با قیمت p_0 در دوره مبدا (پایه) و مقدار مصرف شده q_0 وجود داشته باشد بنابراین هزینه‌ای که مصرف کننده برای این قلم در دوره مبدا (پایه) پرداخت کرده است برابر است با p_0q_0 و به همین ترتیب

[۱] Deflation

این هزینه (با فرض ثابت بودن قیمت) در دوره زمانی $t-1$ و t برابر خواهد بود با p_0q_{t-1} و p_0q_t ، حال اگر در یک اقتصاد n کالا وجود داشته باشد، با توجه به تعریف شاخص لاسپیرز، اثر حجمی تولید کل اقتصاد نسبت به سال پایه از رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$LQ_{Qt/Q0}=\frac{\sum p.\ q_t}{\sum p.\ q.}$$

برای محاسبه رشد اقتصادی سالانه به روش بالا می‌توان در مخرج کسر به جای مقادیر سال پایه مقادیر سال قبل ($t-1$) را قرار داد. در این شاخص سال صفر سال پایه و همچنین سال مرجع است.

برای محاسبه شاخص حجمی پاشه بجای قیمت سال پایه P_0 در رابطه بالا P_t قرار می‌گیرد. بنابراین اوزان قیمتی در روش پاشه برعکس روش لاسپیرز از قیمت‌های سال مورد نظر t بدست می‌آیند.

$$PQ_{Qt/Q0}=\frac{\sum p_t\ q_t}{\sum p_t\ q.}$$

همانطور که مشخص است یکی از معایب شاخص پاشه نسبت به لاسپیرز این است که علاوه بر مقادیر هر سال قیمت‌ها نیز باید برای محاسبه شاخص هر سال استخراج شوند. شاخص‌های لاسپیرز و پاشه به دلیل ثابت فرض کردن قیمت‌ها برای محاسبه وزن های مقادیر اثر جانشینی را نادیده می‌گیرند. اثر جانشینی زمانی اتفاق می افتد که قیمت و مقدار با هم وابستگی معکوس دارند. یعنی کالا و خدماتی که به طور نسبی گران شده است با کالا و خدماتی که به طور نسبی کمتر گران شده است، جایگزین می‌شوند. در این شرایط شاخص لاسپیرز رشد اقتصادی را دچار زیاده گویی و شاخص پاشه آن را دچار کم گویی می کند.

شاخص‌های سال پایه ثابت همچنین در زمینه تغییرات ساختاری اقتصاد و پیشرفت‌های تکنولوژیک نیز محدودیت دارند. در شرایط تغییرات سریع فضای اقتصاد، هیچ تضمینی وجود ندارد که سبد کالاها و خدمات سال پایه برای سال‌های دورتر نیز مصداق داشته باشد، زیرا در این مدت بسیاری از کالاها و خدمات منسوخ شده وکالا و خدمات دیگری جایگزین آنها می‌شود. بنابراین در چنین شرایطی فاصله گرفتن از سال پایه باعث تورش بیشتر در نتایج می‌شود. یک روش برای کم کردن اثر تورش محاسباتی این است که سال پایه به فاصله‌های میان مدت پنج سال جابجا شود.

شاخص فیشر

شاخص‌های لاسپیرز و پاشه سبد منتخب را ثابت می‌گیرند. فرمول‌ها از این جهت تفاوت دارند که لاسپیرز سبد را در دوره مرجع و پاشه در دوره جاری ثابت می‌گیرد. اگر هدف فقط اندازه‌گیری تغییرات حجم بین دو دوره زمانی به طور جداگانه باشد، دلیلی وجود ندارد که سبد اولی به سبد دومی ترجیح داده شود (یا برعکس). هر دوی سبدها از نظر مفهومی به طور یکسان توجیه‌پذیر هستند. از این‌رو، هر چند این دو روش نتایج متفاوتی را به بار می‌آورند، هیچ یک از فرمول‌ها را نمی‌توان برتر از دیگری دانست. روش بهینه به کارگیری فرمولی است که در آن از اطلاعات مربوط به مقادیر دوره پایه و دوره جاری به طور متقارن استفاده شود. می‌توان نشان داد که شاخص فیشر در این رابطه معیار بهتری است. این شاخص به عنوان میانگین هندسی شاخص‌های لاسپیرز و پاشه تعریف می‌شود که به ترتیب برای شاخص‌های قیمت p و حجم (مقدار) q به شرح زیر است:

$$Fq = \sqrt[۲]{Lq \,.\, Pq} \quad و \quad Fp = \sqrt[۲]{Lp \,.\, Pp}$$

شاخص‌های زنجیره ای

طی سال‌های اخیر، به جهت حصول اطمینان از بیان دقیق‌تر تغییرات سطوح قیمت در طی زمان تهیه شاخص‌های زنجیره‌ای مورد توجه کشورها و سازمان‌های بین المللی قرار گرفته است. در بازه زمانی بلندمدت به دلیل برخی از عوامل همچون افزایش درآمد و تغییر استانداردهای زندگی، ورود محصولات جدید به بازار و خروج محصولات قبلی، تغییر در ساختار جمعیت، تغییرات فناوری و تغییر ذائقه مردم شاهد تغییر الگوی تولیدکننده و مصرف کننده خواهیم بود. بدیهی است در چنین مواردی استفاده از سبد ثابت موجب افزایش میزان اریب می‌گردد. از طرف دیگر، هنگامی که قیمت نسبی کالایی در طول زمان نسبت به کالای جانشین دیگر بیشتر افزایش یابد، مصرف کنندگان به استفاده از کالای جانشین تمایل پیدا می‌کنند. به عبارت دیگر رابطه‌ای معکوس بین قیمت و مقدار مصرف اقلام وجود دارد. در این صورت وزن‌های سبد سال پایه برای سال‌های دورتر کاربرد چندانی نخواهند داشت.

به دنبال کم شدن ارتباط قیمت‌های نسبی در سال پایه به واسطه گذر زمان، برآورد رشد در دوره‌های زمانی که از سال پایه دور هستند، تحت تاثیر قرار می‌گیرند. از همین رو ضروری است که انتخاب سال پایه در فواصل زمانی نزدیک به روز رسانی شود. در حال حاضر به روز رسانی در فواصل زمانی پنج سال مورد تاکید است. در زمان‌هایی‌که

قیمت‌های نسبی و مقادیر مرتبط، در حال تغییر می‌باشند، به‌روز رسانی سال پایه در انعکاس تغییر شرایط اقتصادی کافی نیست. در چنین شرایطی تهیه شاخص‌های زنجیره‌ای مورد توجه قرار می‌گیرد. یکی از توصیه‌های نظام حساب‌های ملی نیز استفاده حتی المقدور از شاخص‌های زنجیره ای برای محاسبه اقلام حساب‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت (واقعی) است.

ایده اصلی که زنجیره‌ای کردن شاخص‌ها برآن استوار است. به روز رسانی متناوب سال پایه و پیوند حرکات کوتاه مدت می‌باشد. در برخی کشورها به روز رسانی به شکل سالیانه انجام می‌گردد. در برخی کشورهای دیگر دوره به دوره تغییرات مقادیر (پیوندهای در زنجیر) با استفاده از قیمت‌ها و در نتیجه وزن‌های سال پیش محاسبه می‌شود.

قاعده کلی تهیه شاخص زنجیره‌ای برقراری پیوند بین شاخص‌ها می‌باشد. بدین صورت که با ضرب کردن، پیوندی بین سری‌های قدیمی و سری‌هایی که مجدداً موزون شده‌اند برقرار شود. فرآیند پیوند دادن سری قدیم به سری جدید از طریق یک پیوند، زنجیره‌ای کردن نامیده می‌شود. ملاحظه‌ای در مورد مقدار منابع موردنیاز برای اجرای روش زنجیره‌ای و ملاحظه‌ای دیگر در خصوص به روزرسانی سالانه وزن‌ها وجود دارد. در کشورهایی که ساختار اقتصادی آنها با سرعت بالایی در حال توسعه است، توصیه می شود که وزن‌های شاخص‌های قیمتی و مقداری به طور سالانه به روزرسانی گردد.

تکنیک‌ها و استانداردهای اجرای پیوندهای زنجیره‌ای

پیوندهای زنجیره‌ای به معنای ایجاد ارقام کمّی بلندمدتی از قیمت و مقدار از طریق جمع تغییرات در شاخص‌های کوتاه مدت با دوره پایه متفاوت است. برای مثال یک شاخص زنجیره‌ای دوره به دوره که تغییرات را از دوره صفر تا دوره (t) اندازه گیری می‌کند را توسط ضرب یک سری از شاخص‌های کوتاه مدت می‌توان بدست آورد که تغییرات دوره‌ای را به‌صورت زیر اندازه گیری می‌کند:

$$CI_{0\to t} = I_{0\to 1} \times I_{1\to 2} \times I_{2\to 3} \times I_{3\to 4} \times \cdots \times I_{t-1\to t} = \prod_{\tau=1}^{t} I_{\tau-1\to\tau}$$

$I_{t-1\to t}$ بیانگر یک شاخص قیمتی یا حجمی است که تغییرات را از دوره $t-1$ تا دوره t اندازه‌گیری می‌کند. هر کدام از پیوندها همانند $I_{t-1\to t}$ دارای یک دوره پایه و دوره وزن است و این دوره از یک پیوند به پیوند دیگر تغییر می‌کند.

یک شاخص حجمی (مقداری) لاسپیرز زنجیره‌ای را می توان به صورت زیر نوشت:

$$I_{(t-1)\to t} = LQ_{(t-1)\to t} = \sum_i \frac{q_{i,t}}{q_{i,t-1}} \times w_{i,t-1} = \frac{\sum_i p_{i,t-1} \times q_{i,t}}{\sum_i p_{i,t-1} \times q_{i,t-1}} = \frac{\sum_i p_{i,t-1} \times q_{i,t}}{V_{t-1}}$$

که در آن $LQ_{t-1 \to t}$ بیانگر یک شاخص حجمی لاسپیرز است که تغییرات حجم را از دوره t-۱ تا دوره t اندازه گیری می کند.

$p_{i,t-1}$ قیمت قلم i در دوره t-۱ است.

$q_{i,t}$ مقدار قلم i در دوره t است.

$w_{i,t-1}$ وزن سهمی دوره پایه است، یعنی سهم قلم i از کل ارزش دوره t-۱

V_{t-1} کل ارزش به قیمت های دوره t-۱ است.

به همین ترتیب یک شاخص قیمتی لاسپیرز زنجیره‌ای به قرار زیر خواهد بود:

$$I_{(t-1)\to t} = LP_{(t-1)\to t} = \sum_i \frac{p_{i,t}}{p_{i,t-1}} \times w_{i,t-1} = \frac{\sum_i q_{i,t-1} \times p_{i,t}}{\sum_i q_{i,t-1} \times p_{i,t-1}} = \frac{\sum_i q_{i,t-1} \times p_{i,t}}{V_{t-1}}$$

$LP_{t-1 \to t}$ بیانگر یک شاخص قیمتی لاسپیرز است که تغییرات قیمت را از دوره t-۱ تا t اندازه‌گیری می‌کند.

برای محاسبه سری زمانی شاخص حجمی زنجیره‌ای ارزش‌افزوده و تولید ناخالص داخلی ابتدا شاخص لاسپیرز حجمی هر سال با استفاده از قیمت‌های ثابت سال قبل محاسبه می‌شود. عدد شاخص سال مرجع ۱۰۰ در نظر گرفته می‌شود و سپس اعداد شاخص لاسپیرز زنجیره‌ای با استفاده از ضرب کردن متوالی شاخص‌های لاسپیرز سال‌های قبل محاسبه می‌شود. سطح ارزش‌افزوده سرگروه‌ها (تجمیع اقلام) را نیز می‌توان با استفاده از شاخص زنجیره‌ای محاسبه کرد. ولی اگر از جمع مقادیر اقلام ضرب در قیمت‌های سال قبل استفاده شود مقادیر بدست آمده به علت داشتن وزن‌های مختلف قابل قیاس نیستند. تفاوت متغیر سطح با استفاده از روش شاخص زنجیره‌ای با متغیر سطح در روش لاسپیرز سال پایه ثابت در این است که متغیرهای بدست آمده با استفاده از شاخص زنجیره‌ای قابلیت جمع پذیری ندارند. یعنی مقادیر سطحی که با ضرب کردن مقدار سال پایه در شاخص‌های زنجیره‌ای محاسبه شده‌اند با جمع اجزایشان برابر نیستند.

برای تشریح نحوه محاسبه شاخص‌های زنجیره‌ای از یک مثال فرضی استفاده می‌کنیم. ابتدا محاسبه ارزش ستانده به قیمت‌های جاری و ثابت و همچنین شاخص لاسپیرز با سال پایه ثابت توضیح داده می‌شود و در مرحله آخر محاسبات شاخص زنجیره‌ای اعمال می‌شود.

یک اقتصاد فرضی را در نظر بگیرید که تنها سیب و پرتقال تولید می‌کند. برای بدست آوردن ارزش کل ستانده در این اقتصاد لازم است تا ارزش پولی مقادیر سیب و پرتقال تولید شده با هم جمع شود. جدول (۱) قیمت و حجم سیب و پرتقال تولیدی در سه دوره پیاپی را نشان می‌دهد. ارزش سیب و پرتقال تولید شده با استفاده از قیمت‌های جاری هر دوره توسط رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$\sum P_{\mathrm{n}} \mathrm{Q}_{n}$$

جدول (۱)	دوره صفر			دوره یک			دوره دو		
کالا	قیمت $P_۰$	مقدار $Q_۰$	ارزش جاری $P_۰Q_۰$	قیمت $P_۱$	مقدار $Q_۱$	ارزش جاری $P_۱Q_۱$	قیمت $P_۲$	مقدار $Q_۲$	ارزش جاری $P_۲Q_۲$
سیب	۱	۵	۵	۲	۸	۱۶	۳	۱۳	۳۹
پرتقال	۳	۳	۹	۴	۵	۲۰	۵	۱۰	۵۰
جمع			۱۴			۳۶			۸۹

همانطور که در جدول فوق مشاهده می‌شود ارزش ستانده این اقتصاد به قیمت‌های جاری در دوره صفر ۱۴ دلار، دوره یک ۳۶ دلار و در دوره دوم ۸۹ دلار است. رشد ارزش جاری بین دوره صفر و یک و بین دوره دو و یک بدلیل تغییرات مقداری و قیمتی اتفاق افتاده است. برای محاسبه اثر حجمی این رشد ابتدا ارزش ستانده به قیمت ثابت با جایگزین کردن مقادیر در دوره یک و دو با قیمت‌های کالای متناظر در دوره صفر (سال پایه) محاسبه می‌شود. این فرایند با رابطه زیر نشان داده می‌شود. نتایج حاصل از این فرایند در جدول (۲) نمایش داده شده است.

$$\sum P_{.}Q_{n}$$

جدول (۲)	دوره صفر			دوره یک			دوره دو		
کالا	قیمت $P_{.}$	مقدار $Q_{.}$	ارزش جاری $P_{.}Q_{.}$	قیمت $P_{۱}$	مقدار $Q_{۱}$	ارزش ثابت $P_{.}Q_{۱}$	قیمت $P_{۲}$	مقدار $Q_{۲}$	ارزش ثابت $P_{.}Q_{۲}$
سیب	۱	۵	۵	۲	۸	۸	۳	۱۳	۱۳
پرتقال	۳	۳	۹	۴	۵	۱۵	۵	۱۰	۳۰
جمع			۱۴			۲۳			۴۳

روش دیگر نشان دادن برآوردها به قیمت ثابت استفاده از شاخص است. یک شاخص حجمی به قیمت ثابت که ارزش‌های مقادیر را در طول چند دوره به قیمت سال پایه اندازه‌گیری می‌کند، شاخص حجمی لاسپیرز با وزن‌های ثابت نامیده می‌شود. این شاخص درصد تغییرات ارزش ستانده را با ثابت نگه داشتن قیمت‌ها در سطح سال پایه اندازه‌گیری می‌کند. بنابراین شاخص لاسپیرز با وزن ثابت برای دوره صفر، یک و دو در مثال اقتصاد فرضی به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{\sum P_{.}Q_{n}}{\sum P_{.}Q_{.}} \times ۱۰۰$$

شرح	دوره صفر	دوره یک	دوره دو
	$\frac{۱\times۵+۳\times۳}{۱\times۵+۳\times۳}\times۱۰۰$	$\frac{۱\times۸+۳\times۵}{۱\times۵+۳\times۳}\times۱۰۰$	$\frac{۱\times۱۳+۳\times۱۰}{۱\times۵+۳\times۳}\times۱۰۰$
عدد شاخص	۱۰۰	۱۶۴/۳	۳۰۷/۱

شاخص لاسپیرز فوق نشان می‌دهد که ارزش ستانده اقتصاد به قیمت ثابت بین دوره صفر و یک ۶۴/۳ درصد تغییر یافته و این رشد بین دوره دو و صفر ۲۰۷ درصد بوده است. در واقع این شاخص می تواند در محاسبه ارزش ستانده به قیمت ثابت نیز استفاده شود. برای این منظور عدد شاخص هر سال قبل از تقسیم به صد (برای مثال عدد

۱/۶۴ سال اول) در ارزش ستانده جاری در سال پایه (۱۴ دلار) ضرب می‌شود و ارزش ستانده به قیمت ثابت بدست می‌آید. (۲۳ دلار) در ادامه نوشتار نحوه محاسبه شاخص حجمی لاسپیرز زنجیره‌ای تشریح می‌گردد.

شاخص‌های حجمی زنجیره‌ای یک روش جایگزین شاخص‌های حجمی سال پایه ثابت هستند. همانند شاخص‌های حجمی سال پایه ثابت این شاخص‌ها تنها به‌دلیل تغییرات در حجم کالاهای تولید یا فروخته شده تغییر می‌کنند اما برخلاف شاخص‌های سال پایه ثابت که مقادیر را بوسیله قیمت سال پایه‌ای که هر پنج سال به روز می‌شود ارزش‌گذاری می‌کند، شاخص‌های حجمی زنجیره ای مقادیر را با قیمت‌های سال پایه‌ای که متناظر با سال قبل از آن است، ارزش‌گذاری می‌کند. سنجه‌هایی که با این روش بدست می‌آید در مرحله بعد پیوند داده می‌شوند تا سری زمانی شاخص حجمی زنجیره‌ای بدست آید.

در ادامه مثال اقتصاد فرضی، جداول ۳ و ۴ مراحل محاسبه شاخص‌های زنجیره‌ای را نشان می‌دهند. برای محاسبه شاخص زنجیره‌ای دو مرحله باید انجام شود.

مرحله اول: بدست آوردن برآوردی از شاخص حجمی زنجیره‌ای برای هر سال با استفاده از رابطه شاخص حجمی لاسپیرز

رابطه مذکور به شکل زیر است که در آن n دوره جاری و n-۱ دوره قبل از آن و دوره پایه است.

$$\frac{\sum P_{n-1} Q_n}{\sum P_{n-1} Q_{n-1}} \times ۱۰۰$$

شرح	دوره یک	دوره دو
	$\frac{۱ \times ۸ + ۳ \times ۵}{۱ \times ۵ + ۳ \times ۳} \times ۱۰۰$	$\frac{۲ \times ۱۳ + ۴ \times ۱۰}{۲ \times ۸ + ۴ \times ۵} \times ۱۰۰$
عدد شاخص	۱۶۴/۳	۱۸۳/۳

از آنجاکه وزن‌های یک شاخص حجمی زنجیره‌ای از سالی به سال بعد تغییر می‌کند، سری زمانی شاخص‌های زنجیره‌ای فاقد دوره پایه به شکلی است که در شاخص‌های سال پایه ثابت به صورت یکسان وجود داشت. با این حال شاخص‌های حجمی زنجیره‌ای باید یک دوره مرجع داشته باشد که در آن عدد شاخص برابر با ۱۰۰ است. شایان ذکر است که متغیر سطح متناظر با شاخص زنجیره‌ای در دوره مرجع برابر با ارزش جاری آن متغیر است. در مثال ما اگر

شاخص دوره صفر به عنوان دوره مرجع و ۱۰۰ انتخاب شود، شاخص‌های حجمی که سال پایه شان بطور سالانه عوض می‌شود به شکل زیر محاسبه می‌شوند. نتایج حاصل از محاسبات در جدول زیر نمایش داده شده است:

جدول (۳)	**دوره صفر**			**دوره یک**			**دوره دو**		
کالا	قیمت P_0	مقدار Q_0	ارزش جاری P_0Q_0	قیمت P_1	مقدار Q_1	ارزش ثابت P_0Q_1	قیمت P_2	مقدار Q_2	ارزش ثابت P_1Q_2
سیب	۱	۵	۵	۲	۸	۸	۳	۱۳	۲۶
پرتقال	۳	۳	۹	۴	۵	۱۵	۵	۱۰	۴۰
جمع			۱۴			۲۳			۶۶
عدد شاخص			۱۰۰/۰			۱۶۴/۳			۱۸۳/۳

اعداد شاخص در جدول ۳ شاخص‌های حجمی لاسپیرز هستند که بر اساس سال پایه قبل محاسبه شده اند. بنابراین نمی‌توان به‌طور مستقیم این اعداد را با هم مقایسه کرد، زیرا مبنای محاسبه آنها وزن‌ها و قیمت‌های نسبی متفاوتی می‌باشد. برای آنکه یک سری زمانی با اعداد قابل مقایسه تهیه کنیم، باید این اعداد به صورت زنجیره در هم ضرب شوند. تا یک شاخص حجمی زنجیره‌ای مقایسه پذیر بدست آید.

مرحله دوم: پیوند دادن شاخص‌های فردی برای تولید یک سری زمانی شاخص زنجیره‌ای پیوسته

این مرحله از طریق رابطه زیر حاصل می‌شود:

$$\frac{\sum P_0 Q_1}{\sum P_0 Q_0} \times \frac{\sum P_1 Q_2}{\sum P_1 Q_1} \times \ldots \times \frac{\sum P_{n-1} Q_n}{\sum P_{n-1} Q_{n-1}} \times ۱۰۰$$

در مثال بالا اگر دوره صفر به عنوان دوره مرجع انتخاب شود شاخص حجمی لاسپیرز زنجیره‌ای برای دوره یک و دوره دو به شکل زیر محاسبه می‌شود:

$$۱/۰ \times ۱/۶۴۳ \times ۱۰۰ = ۱۶۴/۳$$

$$۱/۰ \times ۱/۶۴۳ \times ۱/۸۳۳ \times ۱۰۰ = ۳۰۱/۲$$

شاخص لاسپیرز حجمی زنجیره‌ای نشان می‌دهد که رشد ارزش ستانده اقتصاد فرضی بر حسب متغیرهای سطح که از روش زنجیره‌ای بدست آمده‌اند بین دوره یک و صفر ۶۴/۳ درصد و بین دوره صفر و دو ۲۰۱/۲ درصد بوده است. همانند روش سال پایه ثابت، شاخص‌های حجمی زنجیره‌ای نیز می‌توانند بر حسب ارزش‌های پولی بیان شوند. به این صورت که باید عدد شاخص در هر دوره را در ارزش ستانده جاری در دوره مرجع ضرب کرد. برای دوره یک ارزش ستانده پولی به این روش ۲۳ دلار است (۱۴×۱/۶۴۳) و برای دوره دو ۴۲/۱۷ دلار می‌شود. (۱۴×۳/۰۱۲)

جدول ۴ برآوردهای شاخص لاسپیرز سال پایه ثابت و شاخص لاسپیرز زنجیره‌ای را خلاصه کرده است:

جدول(۴)	دوره صفر	دوره یک		دوره دو	
شرح	ارزش جاری	ارزش ثابت	ارزش زنجیره‌ای	ارزش ثابت	ارزش زنجیره‌ای
سیب	۵	۸	۸	۱۳	۱۳
پرتقال	۹	۱۵	۱۵	۳۰	۳۰
جمع (به قیمت ثابت)	۱۴	۲۳		۴۳	
جمع (متغییر سطح زنجیره‌ای)	۱۴		۲۳		۴۲/۱۷
شاخص لاسپیرز سال پایه ثابت	۱۰۰/۰	۱۶۴/۳		۳۰۷/۱	
شاخص لاسپیرز حجمی زنجیره ای	۱۰۰/۰		۱۶۴/۳		۳۰۱/۲

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود شاخص لاسپیرز به قیمت ثابت و شاخص زنجیره‌ای در سال مرجع و سال بعد از آن برابر هستند و تفاوت از سال سوم به دلیل اوزان متفاوت شروع می‌شود. همچنین محاسبات بالا نشان می‌دهد شاخص لاسپیرز زنجیره‌ای در سال آخر (۳۰۱/۲) کمتر از شاخص لاسپیرز ثابت (۳۰۷/۱) می‌باشد. این میزان تفاوت می‌تواند کاهش اریب ناشی از تغییرات قیمت‌های نسبی در محاسبه رشد اقتصادی در صورت جایگزینی روش زنجیره‌ای به جای روش سال پایه ثابت را توضیح دهد.

نکته دیگری که در جدول ۴ مشاهده می‌شود خاصیت عدم جمع پذیری در روش زنجیره‌ای است. با نگاه به برآوردهای روش زنجیره‌ای در دوره دوم مفهوم عدم جمع پذیری روشن می‌شود. ارقام برآوردی به روش زنجیره‌ای برای هرکدام از اقلام سیب و پرتقال که به صورت جداگانه محاسبه شده‌اند به ترتیب ۱۳ و ۳۰ دلار است. حاصل جمع

این ارقام عدد ۴۳ است اما برآورد واقعی که با ضرب عدد شاخص در ارزش جاری دوره مرجع بدست آمده ۴۲/۱۷ است. این خاصیت در دوره صفر و یک دیده نمی‌شود و ارقام این دو دوره جمع پذیر هستند.

هم افزودن به صورت حاصل جمع اجزای آن تعریف می‌شود. جمع پذیری در زمینه‌ی حساب‌های ملی مستلزم آن است که این ماهیت در سری‌های حجمی نیز حفظ شود. هر چند جمع پذیری از نظر حسابداری مطلوب است، ولی در واقع ویژگی بسیار محدود کننده‌ای است.

در یک شاخص زنجیره‌ای تنها یک پیوند کافی است تا جمع‌پذیری را مخدوش سازد، حتی هنگامی که شاخص-های جمع‌پذیر، نظیر شاخص‌های حجمی لاسپیرز، با یکدیگر پیوند داشته باشند. در نتیجه، اگر شاخص‌های حجمی زنجیره‌ای با استفاده از روش برون یابی ارزش جاری دوره‌ی پایه را به سری‌های زمانی متغییر سطح تبدیل نمایند، ممکن است نتوان اجزاء را به هم‌افزوده‌های دوره‌های بعد اضافه کرد. ممکن است شکلی از عدم جمع پذیری هنگامی رخ دهد که شاخص زنجیره‌ای برای یک هم‌افزوده خارج از طیف اندازه‌گیری شده توسط شاخص‌های زنجیره‌ای برای اجزای آن قرار گیرد، نتیجه‌ای که می‌تواند از نظر کاربران به صورت ذاتی غیر قابل قبول تلقی شود. فارغ از اینکه این متغیرها بر حسب ارزش پولی یا به صورت شاخص منتشر شوند، توصیه می‌شود که از طریق یک زیرنویس یا دیگر فراداده‌ها اطلاع‌رسانی شود که سری‌های زنجیره‌ای حجمی جمع‌پذیر نیستند.

محاسبات به روش زنجیره‌ای در مثال اقتصاد فرضی فوق در وضعیتی استوار است که برای همه دوره‌ها اقلام قیمت و مقدار کالاها و خدمات به تفکیک در دسترس باشند. اما در حالت عادی روش بالا به علت نداشتن اطلاعات مقداری و قیمتی در بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی قابل استفاده نیست و تنها سری‌های زمانی ارزش متغیرهای فعالیت‌ها (C) و شاخص‌های قیمت (قیمت‌های نسبی) در دسترس می‌باشند. بنابراین در چنین حالتی رابطه لاسپیرز زنجیره ای به شکل زیر خواهد بود:

$$\frac{\sum \frac{P_{n-1}}{P_n} \mathrm{C_n}}{\sum \mathrm{C_{n-1}}} \times ۱۰۰$$

زمانی‌که باید برای تورم زدایی از شاخص قیمت استفاده شود، توصیه صاحب‌نظران استفاده از شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای هر فعالیت و تجزیه تفصیلی‌تر فعالیت‌ها برای رسیدن به کالاها و خدمات همگن‌تر است. مطابق توصیه

کتاب "دستورالعمل قیمت و حجم در حساب‌های ملی" که توسط اداره آمار اتحادیه اروپا (Eurostat) منتشر شده است، هرچه سطح تفصیلی فعالیت‌های اقتصادی بیشتر باشد، نتایج دقیق‌تر خواهند بود. با افزایش سطح تفصیل کالاها و خدمات، محاسبات همگن‌تر هستند و بنابراین وزن‌های اختصاص داده شده به کالاها جزئی‌تر خواهند بود. همچنین با سطح تفصیلی بیشتر فعالیت‌ها، تغییر در کیفیت که در حرکت از یک کالا به کالای دیگر مستتر است بهتر پوشش داده خواهد شد. از منظر دستورالعمل فوق، تقسیم بندی و سطح تفصیل بیشتر اجزای مولفه ها در تولید ناخالص داخلی کل یا تولید فعالیت‌های اقتصادی، منافع بیشتری نسبت به انتخاب اثرات سال پایه و فرمول شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای و یا قیمت ثابت سال پایه خواهد داشت.

توصیه دیگر صاحب‌نظران استفاده از روش تعدیل قیمت مضاعف در مقابل تعدیل قیمت واحد است. تعدیل قیمت مضاعف[۱] بدان معنی است که هزینه واسطه و ارزش تولید هر یک از فعالیت‌ها با شاخص‌های متناظر خود تعدیل قیمت شوند. برخلاف تعدیل قیمت واحد[۲] که در آن ارزش تولید و هزینه واسطه (یا تفاضل آنها که ارزش‌افزوده می‌باشد) هردو با یک شاخص قیمت تورم زدایی می‌شوند. در حقیقت مفهوم ارزش‌افزوده یک قلم ترازکننده است و در آن هیچ جزء قیمت و مقداری وجود ندارد. بنابراین روش صحیح نظری برای محاسبه ارزش‌افزوده بر حسب حجم (مقدار و کیفیت)، تعدیل قیمت‌های ارزش تولید و هزینه واسطه هریک از فعالیت‌های اقتصادی با شاخص‌های قیمت مناسب است.

با توجه به مطالب عنوان شده، اگر به دلیل فقدان شاخص‌های قیمتی مناسب و سطح فشرده فعالیت‌ها، روش زنجیره‌ای نتایج بهتری نسبت به سال پایه ثابت ایجاد نکند یا نتایج برآورد شده با واقعیت‌های درونی و بیرونی حساب‌های اقتصادی ناسازگار باشند، در این صورت استفاده از شاخص سال پایه ثابت با سطح تفصیل بیشتر فعالیت‌های اقتصادی و تعدیل قیمت‌های مضاعف ارزش تولید و هزینه واسطه رجحان بالاتری نسبت به ارائه نتایج به شیوه شاخص‌های زنجیره‌ای دارد. زیرا ممکن است استفاده صرف از روش زنجیره‌ای میزان اریب نتایج را نسبت به روش سال پایه ثابت بیشتر نماید. همچنین اگر قیمت‌ها و مقادیر هر محصول طوری نوسان داشته باشند که تغییرات ایجاد شده

---

۱ Double deflation
۲ Single deflation

در مقدار و قیمت‌های نسبی دوره‌های گذشته در دوره‌های بعدی وارونه شوند، زنجیره‌ای کردن نتایج نامطلوبی نسبت به شاخص‌های ثابت سال پایه ایجاد خواهد نمود.

مزایا و معایب استفاده از شاخص زنجیره‌ای

اگر شاخص‌های زنجیره‌ای جایگزین شاخص‌های سال پایه ثابت شوند، پراکندگی بین اعداد شاخص لاسپیرز و پاشه احتمالاً به مقدار زیادی کاهش خواهد یافت. از این رو شاخص‌های زنجیره‌ای نسبت به شاخص‌های سال پایه ثابت دارای مزیت هستند. رابطه بین شاخص سال پایه ثابت با شاخص زنجیره‌ای متناظر آن همیشه یکسان نیست زیرا بستگی به جهت تغییرات قیمت‌ها و حجم‌های هر محصول در طول زمان دارد.

اگر قیمت‌ها و مقادیر در طول زمان گرایش به افزایش یا کاهش منظم و مستمر داشته باشند، می‌توان انتظار داشت که زنجیره‌ای کردن، پراکندگی عدد شاخص را به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش داده و یا احتمالاً آن را حذف نماید.

ولی اگر قیمت‌ها و مقادیر هر محصول به گونه‌ای نوسان داشته باشند که تغییرات ایجاد شده در مقدار و قیمت‌های نسبی دوره‌های گذشته در دوره‌های زمانی بعد وارونه شوند، زنجیره‌ای کردن نتایج بدتری نسبت به شاخص‌های سال پایه ثابت ایجاد خواهد کرد.

بطور کلی به نظر می‌آید در یک دوره بلند مدت و در بسیاری از کشورها که دارای شرایط با ثبات اقتصادی و اجتماعی هستند، استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای (لاسپیرز، پاشه و فیشر) مناسب است. در چنین حالتی عوامل عمده اقتصادی و غیر اقتصادی که موجب تغییرات طولانی مدت در قیمت‌ها و مقدارهای نسبی هستند، نظیر پیشرفت-های فنی، درآمد سرانه و رفاه ملی به طور تدریجی افزایش یافته و به سرعت تغیر جهت نمی‌دهند. از این رو در این شرایط غالباً توصیه می‌شود که شاخص‌های سالانه زنجیره‌ای شوند. در مقابل اجزای قیمت و حجم داده‌های فصلی و ماهانه به سبب بی‌نظمی‌های کوتاه‌مدت، نسبت به اجزای سالانه آنها معمولاً با تغییرات بزرگتری مواجه هستند. بنابراین، زنجیره‌ای کردن در چنین وضعیتی که تغییرات شدیدی وجود دارد دارای مزایای کمتری است.

در دوره‌های زمانی بلند مدت، رویکرد شاخص قیمت سال پایه ثابت، درصد تغییرات اقلام (نرخ رشد) را بیش برآورد کرده و اریبی به سمت بالا ایجاد می‌کند. در مقابل روش شاخص‌های زنجیره‌ای از وزن‌های به روز شده‌تری استفاده می‌کند که موجب بر طرف شدن چنین اریب‌هایی می‌شود. لذا در کشورهایی که شرایط اقتصادی و اجتماعی

آنها دارای ثبات است و ارزش محصولات تولیدی (قیمت و مقدار) متاثر از روندهای نظام‌مند می‌باشد، استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای نسبت به شاخص سال پایه ثابت رجحان دارد.

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نیز عنوان شده است که اگر قیمت‌ها و مقادیر محصولات در ابتدای امر به گونه‌ای نوسان داشته باشند که تغییرات نسبی قیمت‌ها و مقادیر در دوره‌های بعد معکوس شوند، شاخص زنجیره‌ای نتایج نامطلوب‌تری نسبت به شاخص سال پایه ثابت ایجاد خواهد کرد. اما به نظر می‌رسد که فواید و نقاط قوت استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای بیش از معایب آن است. عوامل عمده اقتصادی و غیر اقتصادی در شرایط باثبات که مسئول تغییرات بلندمدت مشاهده شده در قیمت‌ها و مقادیر نسبی هستند، همانند پیشرفت‌های فنی و افزایش درآمدهای سرانه و ملی، معمولاً در طول زمان معکوس نمی‌گردند. از این رو عموماً توصیه می‌گردد که شاخص‌های سالانه به صورت زنجیره‌ای اجرا شوند.

کاربرد شاخص‌های زنجیره ای در حساب‌های ملی ایران

به منظور بررسی اثر شاخص‌های زنجیره‌ای در حساب‌های ملی ایران مقایسه شاخص لاسپیرز حجمی زنجیره‌ای و شاخص سال پایه ثابت برای فعالیت‌های اقتصادی ایران طی دوره زمانی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ انجام شد که نتایج برخی از این فعالیت‌ها در ادامه این گزارش ملاحظه می‌شود. برای برخی فعالیت‌ها مانند کشاورزی، دامداری و جنگلداری، نفت و معدن تفکیک مقادیر و قیمت‌های هر سال موجود است. بنابراین شاخص حجمی زنجیره‌ای برای این فعالیت‌ها به سادگی از طریق ضرب مقادیر هر سال در قیمت سال قبل بدست می‌آید. اما برای سایر فعالیت‌ها، تورم زدایی ارزش تولید و هزینه واسطه از طریق شاخص‌های قیمتی متناظر هر فعالیت اقتصادی و یا شاخص ضمنی مرتبط انجام شده است. در گزارش حاضر به دلیل مهیا نبودن طرح‌های آماری شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای در ایران (PPI و CPI) از نسبت شاخص‌های قیمت متوالی سال پایه (با سبد ثابت) برای تعدیل قیمت اجزای هر فعالیت و تجمیع آنها برای بدست آوردن مقادیر کل استفاده شده است. نتایج این بررسی در قسمت نمودارها و جداول ملاحظه می‌شود. همانگونه که از نمودارها مشخص است، شاخص‌های زنجیره‌ای و غیر زنجیره‌ای در فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری و شکار، آب، برق و گاز بسیار همگرا بوده و تقریباً بر هم منطبق شده اند. در بخش نفت، گاز و معدن مختصری اختلاف وجود دارد. دلیل اختلاف شاخص را می توان در نوسانات زیاد مقدار و

قیمت جست و جو کرد. برای مثال در گروه نفت از اوائل دهه نود شمسی و به خصوص طی سال‌های اخیر شاهد نوسانات شدید قیمت و مقدار نفت خام و فرآورده‌های نفتی می‌باشیم.

نتیجه گیری و پیشنهادات

با توجه به بررسی اثرات استفاده از شاخص‌های زنجیره‌ای در حساب‌های ملی ایران نکات زیر در زمینه به‌کارگیری این شاخص‌ها قابل ارائه است:

- اجرای شاخص زنجیره‌ای برای اقتصادهایی توجیه پذیر است که واجد ثبات در شرایط اقتصادی بوده و با نوسانات اندکی در متغیرهای اقتصادی مواجه باشند. از آنجا که اقتصاد ایران، از اوائل دهه ۱۳۹۰ و به خصوص طی سال‌های اخیر درگیر نوسانات زیادی در قیمت و حجم فعالیت‌های اقتصادی بوده است، اجرای شاخص‌های زنجیره‌ای گزینه چندان مناسبی برای ارائه متغیرهای اندازه گیری شده در آمار حساب‌های ملی ایران نخواهد بود.
- برای تمامی فعایت‌های اقتصادی به غیر از بخش کشاورزی، معدن و نفت ارقام قیمت و حجم محصولات به تفکیک موجود نمی‌باشند. بنابراین برای محاسبه شاخص‌های لاسپیرز حجمی زنجیره‌ای این فعالیت‌ها، ابتدا به شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای (PPI وCPI) متناظر با فعالیت‌های اقتصادی نیاز است تا ارزش‌های ستانده و هزینه واسطه هر فعالیت به قیمت‌های واقعی سال قبل محاسبه شوند. در حال حاضر طرح آماری شاخص-های قیمت زنجیره‌ای با تفصیل کافی و به روز (بدون تاخیر زمانی) توسط منابع آماری کشور ارائه نشده است. بدیهی است که برای تهیه طرح آماری شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای (PPI و CPI) تعداد و وزن کالاها و خدمات منتخب در سبد چارچوب آماری علیرغم وضعیت موجود در سبد سال پایه ثابت، نیاز به بازنگری و اصلاح سالانه دارد.
- در حال حاضر اولویت اداره حساب‌های اقتصادی این بانک استفاده از سطح تفصیل بیشتر در محاسبات مربوط به ارزش فعالیت‌های اقتصادی (قیمت و حجم) و بسط روش تعدیل قیمت مضاعف در تورم زدائی از ارقام حساب‌های ملی است. در مرحله بعد و پس از دست یابی به سطحی قابل قبولی از شرایط فوق و همچنین در صورت ثبات نسبی در شرایط اقتصادی و تهیه طرح‌های آماری شاخص‌های قیمت زنجیره‌ای (PPI و CPI) می‌توان نسبت به تهیه شاخص‌های حجمی زنجیره‌ای نیز اقدام نمود.

نمودارهای پیوست:

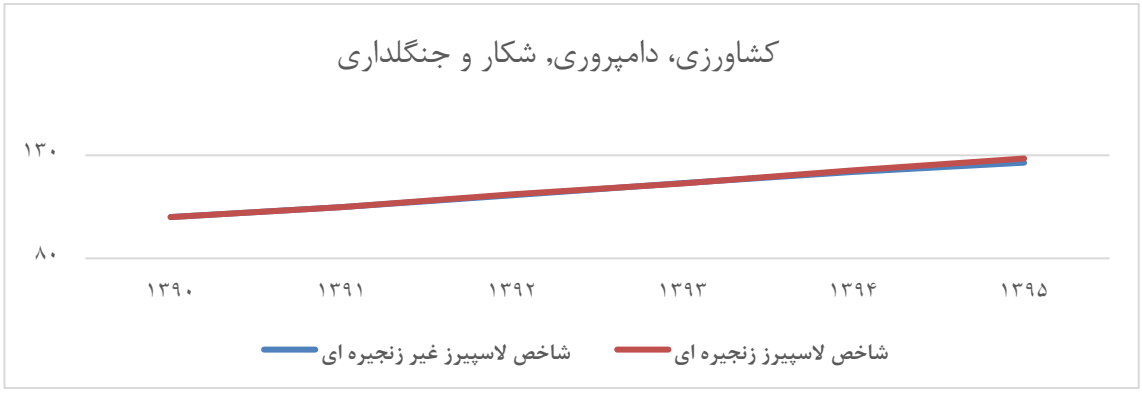

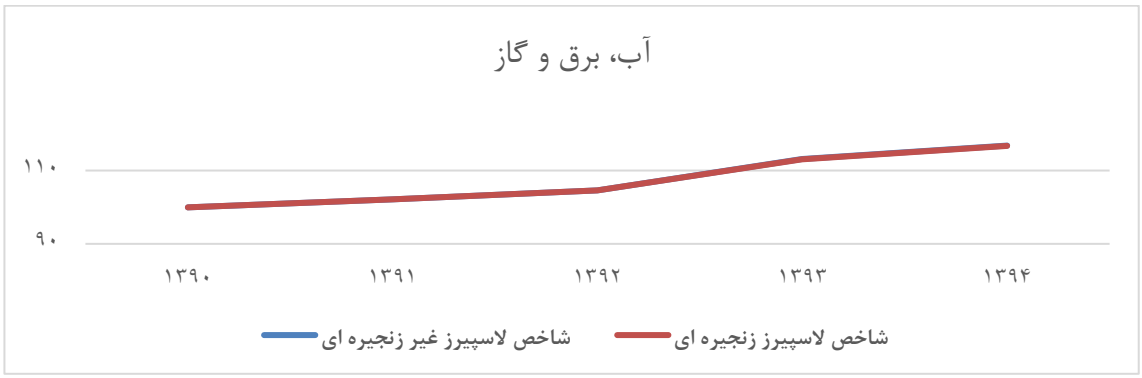

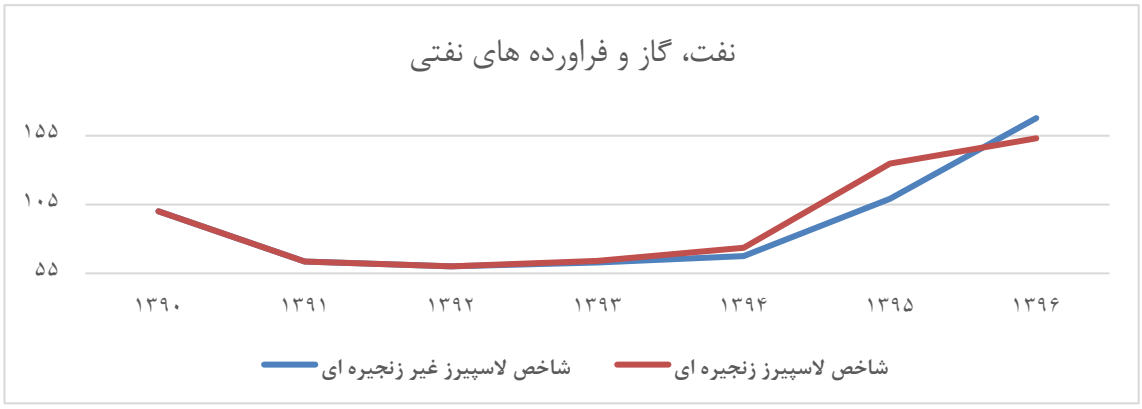

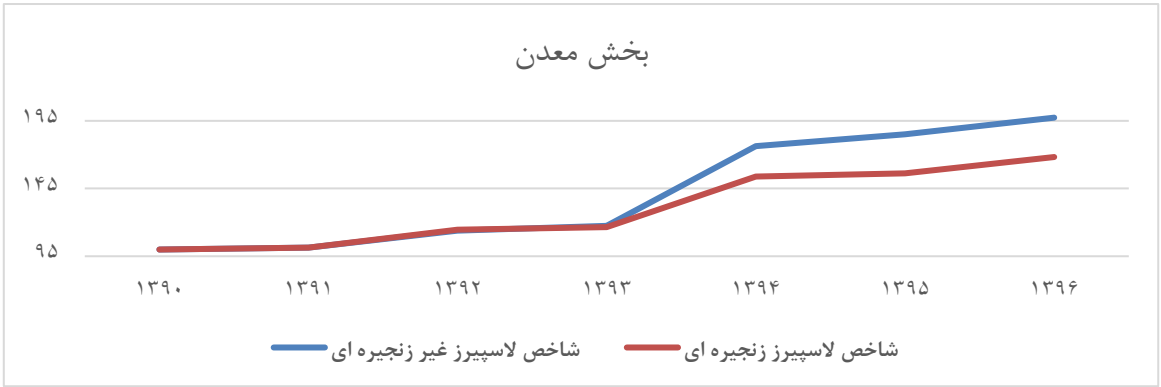

پیوست ۲
اقتصاد نامشهود

پیوست ۲: اقتصاد نامشهود در نظام حساب‌های ملی

۱- مقدمه

پوشش کامل تولید فعالیت‌های اقتصادی در یک کشور، جنبه مهم و ارزشمندی از تضمین سطح دقت و کیفیت نظام حساب‌های ملی و برآورد جامع تولید ناخالص داخلی (GDP) محسوب می‌شود. مسأله‌ی احتمالِ از قلم افتادن برخی داده‌های فعالیت‌های اقتصادی در محاسبه تولید ملی، توجه بسیاری را به‌ویژه در حوزه حسابداری ملی به خود معطوف ساخته است. به دلیل فراوانی تنوع در تعداد فعالیت‌های اقتصادی و لزوم تهیه حساب‌ها برای هر یک از آنها، دستیابی به سطح جامعیت در نظام حساب‌های ملی دشوار می‌گردد. در حقیقت، فعالیت‌های بسیاری به دلایلی مانند زیرزمینی بودن، غیر قانونی بودن، غیر رسمی بودن، تولید برای خودمصرفی نهایی خانوار و یا ضعف و کمبود در نظام گردآوری آمارهای پایه در محاسبات مربوط به تولید ناخالص داخلی اندازه‌گیری نمی‌شوند، که به آنها اقتصاد نامشهود اطلاق می‌شود.

علیرغم مشکلات موجود، هدف اکثر نظام‌های حسابداری ملی بدین صورت است که تا حد ممکن از اندازه‌گیری مناسب فعالیت‌های مشاهده نشده و شمول آنها در برآوردهای تولید ناخالص داخلی اطمینان حاصل گردد. با توجه به اهمیت اقتصاد نامشهود در حساب‌های ملی، این بخش به تعریف اقتصاد نامشهود و معرفی رویکردها و شیوه‌های ممکن در اندازه‌گیری اقتصاد نامشهود مبتنی بر اصول نظام حساب‌های ملی (SNA) اختصاص دارد. این مطالب، به طور عمده بر مبنای کتاب دستورالعمل استاندارد سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (۲۰۰۲) تحت عنوان «اندازه‌گیری اقتصاد نامشهود» تهیه و تنظیم شده است. در این پیوست به دنبال معرفی اقتصاد نامشهود و چگونگی اندازه‌گیری آن خواهیم بود. همچنین در این زمینه مطالعات کاربردی و تجربی در ایران و سایر کشورها به طور خلاصه مورد اشاره قرار خواهند گرفت.

۲- ضرورت محاسبه اقتصاد نامشهود

عدم پوشش کامل در آمار حساب‌های ملی، مشکلاتی را برای کاربران از دو جنبه سطح و روند ایجاد می‌کند. در حقیقت، سطوح تولید ناخالص داخلی (GDP) و سایر داده‌ها در چنین حالتی به سمت پایین اریب و کم‌گویی دارند، بنابراین درک صحیح از وضعیت اقتصاد موجود و مقایسه بین‌المللی با سایر کشورها غیر ممکن می‌گردد. این مسأله در

برخی شرایط اهمیت زیادی پیدا می‌کند، برای مثال، اندازه‌گیری فقر از طریق تولید ناخالص داخلی سرانه، وابستگی کمک‌های پولی متناسب با تولید ناخالص داخلی به یک کشور یا محاسبه استانداردهای زیست محیطی بر مبنای انتشار آلاینده‌ها در واحد تولید ناخالص داخلی، آمار و اطلاعات ناصحیحی در این زمینه ارائه می‌دهند. به همین ترتیب، اگر فعالیت‌های اقتصادی از قلم افتاده از محاسبه تولید ناخالص داخلی با نرخ‌های متفاوتی از گروه خود رشد کنند، انتظار می‌رود که برآوردهای روند نیز اریب داشته باشند. به عنوان مثال، اغلب گمان می‌رود که فعالیت‌های بخش‌های زیرزمینی و غیر رسمی دقیقاً در همان زمانی که اقتصاد رسمی در حال انقباض است، گسترش یابند.

۳- تعریف و انواع اقتصاد نامشهود

در اینجا بر اساس نظام حساب‌های ملی، اقتصاد نامشهود در قالب تولید زیرزمینی، تولید غیر قانونی، تولید بخش غیر رسمی و تولید خانوار برای خودمصرفی نهایی تعریف می‌شود. بدین ترتیب انواع اقتصاد نامشهود به شرح زیر عبارت است از:

۳-۱- اقتصاد زیرزمینی

تولید زیرزمینی، شامل فعالیت‌های تولیدی قانونی است که به طور عمد از مقامات دولتی پنهان می‌شود. بر مبنای دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ و ۲۰۰۸، فعالیت‌های مشخصی می‌توانند مفهوم اقتصادی داشته و همچنین کاملاً قانونی (به شرط رعایت استانداردها یا مقررات خاص) باشند، اما به طور عمد از مقامات دولتی به دلایل زیر پنهان بمانند:

الف) برای جلوگیری از پرداخت مالیات بر درآمد، مالیات ارزش‌افزوده یا سایر مالیات‌ها.

ب) برای اجتناب از پرداخت سهم تأمین اجتماعی کارکنان.

ج) برای اجتناب از رعایت معیارهای قانونی مشخص مانند حداقل دستمزد، حداکثر ساعت کار، استانداردهای ایمنی و سلامت و غیره.

د) برای اجتناب از رعایت بعضی از مراحل اداری مانند تکمیل پرسشنامه‌های آماری یا سایر مراحل ثبت اداری.

۳-۲ -اقتصاد غیر قانونی

تولید غیرقانونی فعالیت‌هایی هستند که طبق قانون ممنوع می‌باشند. به عنوان مثال تولید و توزیع مواد مخدر یا فعالیت‌هایی که توسط افراد غیرمجاز انجام می‌شوند (مانند تولید بدون مجوز دارو)، غیر قانونی تلقی می‌گردند. بنابراین تولید غیرقانونی بر اساس نظام حساب‌های ملی در دو دسته طبقه‌بندی می‌شود:

- تولید کالاها و خدماتی که تولید، فروش و یا صرفاً مالکیت آنها از سوی قانون ممنوع است.
- فعالیت‌های تولیدی که معمولاً قانونی هستند، اما زمانی که توسط تولیدکنندگان غیر مجاز انجام شوند، غیرقانونی تلقی می‌شوند.

چنین فعالیت‌هایی با این شرط در محدوده تولید قرار می‌گیرند که هر دو نوع تولید ذکر شده فرایندهایی واقعی را تشکیل دهند که خروجی آنها کالاها و خدمات دارای تقاضای مؤثر در بازار باشند.

نظام حساب‌های ملی ضمن آنکه توصیه به ورود فعالیت‌های غیرقانونی در مرز تولید دارد، بین معاملات با توافق متقابل خریدار و فروشنده (مثلاً فروش مواد مخدر یا قاچاق کالاهای به سرقت رفته) که داخل مرز تولید قرار می‌گیرند و فعالیت‌های دیگر که در آن توافق متقابل وجود ندارد (به عنوان مثال، اخاذی و یا سرقت)، که خارج از مرز تولید قرار می‌گیرند، تمایز روشنی قائل می‌شود. بر اساس نظام حساب‌های ملی، اقدامات غیرقانونی که فاقد توافق متقابل هستند، به عنوان حالتی حدی از اثرات بیرونی تفسیر می‌شوند که به‌طور کلی هیچ ارزشی در حساب‌های ملی برای آن محاسبه نمی‌شود. بنابراین به جای مفهوم قانونی بودن، این فقدان رضایت طرفین است که در واقع معیار خروج از مرز تولید است. در این خصوص، به سرقت، به عنوان مثالی از یک فعالیت غیر قانونی که هیچ تأثیری بر ستانده و ارزش‌افزوده ندارد، به صراحت اشاره شده است (SNA۲۰۰۸: ۹۷-۳ و ۶-۴۷).

۳-۳- تولید غیر رسمی

تولید بخش غیررسمی، شامل فعالیت‌های تولیدی انجام شده توسط بنگاه‌های غیر شرکتی در بخش خانگی است که ثبت نشده‌اند و یا بنگاه‌هایی که از نقطه نظر میزان اشتغال، کوچک‌تر از اندازه‌ای مشخص هستند و دارای

برخی از تولیدات بازاری می‌باشند. بند (۱-۵) قطعنامه پانزدهم ICLS[۱]، مفهوم اساسی بخش غیررسمی را چنین توصیف می‌کند. «بخش غیررسمی ممکن است به‌طور گسترده به‌صورت بخشی متشکل از واحدهای درگیر در تولید کالاها یا خدمات با هدف اولیه‌ی تولید، اشتغال و درآمد برای افراد موردنظر باشند. این واحدها به‌طور معمول در سطح پایین سازمان، بدون تقسیم عوامل تولید کار و سرمایه و در مقیاس کوچک فعالیت می‌کنند. روابط کارگری، در صورت وجود، عمدتاً بر اشتغال موقت خود فامیلی یا روابط شخصی و اجتماعی به جای تعهدات قراردادی با تضمین‌های رسمی متکی است». بیشتر فعالیت‌های بخش غیررسمی به تولید کالاها و خدماتی می‌پردازد که تولید و توزیع آنها کاملاً قانونی است. این همان ویژگی‌ای است که این فعالیت‌ها را از تولید غیر قانونی متمایز می‌سازد. همچنین تمایز نسبتاً شفاف‌تری میان بخش غیررسمی و فعالیت‌های زیرزمینی وجود دارد. فعالیت‌های بخش غیر رسمی ضرورتاً و عامدانه با قصد فرار از پرداخت مالیات یا سهمیه تأمین اجتماعی یا رعایت قوانین کار و سایر مقررات انجام نمی‌شوند. با این حال، برخی بنگاه‌های بخش غیر رسمی ترجیح می‌دهند ثبت نشده و بدون مجوز باقی بمانند تا از تطبیق با ضوابط تعیین‌شده فرار کنند و بنابراین از هزینه‌های خود بکاهند، البته ممکن است همپوشانی‌هایی با فعالیت‌های زیر زمینی نیز وجود داشته باشد. به علاوه، هدف قطعنامه پانزدهم ICLS تضمین همگنی فعالیت‌های در نظر گرفته شده در بخش غیر رسمی، در خصوص رفتار اقتصادی و داده‌های مورد نیاز و همچنین داده‌های قابل تجمیع است. بنابراین، باید معیارهای بیشتری معرفی شود. اول این‌که یک بنگاه باید دارای تولید بازاری باشد و دوم آن‌که بنگاه مورد نظر باید یک یا چند مورد از سه معیار زیر را داشته باشد:

- بنگاه کوچک‌تر از اندازه‌ای مشخص بر اساس تعداد افراد درگیر، استخدام شده یا کارگران استخدام شده بر مبنایی پیوسته باشد.
- عدم ثبت بنگاه به شکل‌های ویژه‌ی قوانین ملی نظیر قانون کسب و کار یا کارخانه‌ها، قوانین مالیاتی یا تأمین اجتماعی، ماده قانون‌های گروه‌های حرفه‌ای یا مواد قانونی مشابه و قوانین و مقررات وضع شده توسط بدنه قانون‌گذاری ملی باشد.

۱ Fifteenth International Conference of Labor Statisticians

- عدم ثبت کارکنان بنگاه به دلیل فقدان قراردادهای استخدام یا کارآموزی که کارفرما را ملزم به پرداخت مالیات‌ها و سهمیه تأمین اجتماعی مربوطه از سوی کارکنان می‌کند یا روابط استخدامی را منوط به قوانین استاندارد کار می‌کند.

۳-۴- تولید خانوار برای خودمصرفی نهایی

تولید خانوار برای خودمصرفی نهایی شامل فعالیت‌های تولیدی مربوط به تولید کالاها یا خدمات مصرف شده یا سرمایه‌گذاری شده توسط خانوارهایی است که خود، آنها را تولید می‌کنند. تولید توسط بنگاه‌های غیر شرکتی خانوار صرفاً برای خودمصرفی نهایی خانوارهای مالک، قسمتی از اقتصاد غیر رسمی نیست و بنابراین باید به عنوان حوزه‌ای جداگانه از اقتصاد نامشهود در نظر گرفته شود. این حیطه شامل تولید غلات (crops) و دام، تولید سایر کالاها برای خودمصرفی نهایی، ساخت خانه‌های شخصی و سایر موارد تشکیل سرمایه به حساب خود، اجاره احتسابی مالک‌نشین و خدمات خدمتکاران مزدبگیر خانگی است.

بدیهی است که برخی فعالیت‌های تولیدی خانوار در مقیاسی بسیار کوچک حاصل می‌شود. بنابراین دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ در بند ۶-۳۳ معیاری از معنی‌دار بودن ثبت یا عدم ثبت تولید یک کالای مشخص را بیان می‌کند: «تنها اگر میزان تولید شده از نظر مقداری نسبت به کل عرضه آن کالا در کشور قابل توجه باشد، باید تولید آن برآورد شود.» دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ در بند ۶-۳۲ برخی از رایج ترین انواع تولیدات خانوار را جهت برآورد فهرست می‌کند.

۳-۵- تولید از قلم افتاده به دلیل نقص برنامه جمع‌آوری آمارهای پایه

این مبحث بخش مهمی در حوزه جامعیت آمار حساب‌های ملی است و شامل کلیه رشته فعالیت‌های تولیدی است که باید توسط برنامه اولیه جمع‌آوری آمارهای پایه در نظر گرفته شوند. اما در واقع بخشی از اطلاعات به‌دلیل کمبود منابع آماری از قلم افتاده است. گاهی به این حالت فعالیت‌های زیر زمینی آماری (در مقابل فعالیت‌های زیر زمینی اقتصادی) گفته می‌شود. با نگاه رویکرد تولید ملی به محاسبه تولید ناخالص داخلی، دلایل از قلم افتادگی برخی فعالیت‌ها از نظام جمع‌آوری آمارهای پایه در سه گروه زیر طبقه‌بندی می‌شود:

- عدم پوشش یا پوشش ناکافی بنگاه‌ها: بنگاه‌ها یا بخشی از آنها از برنامه جمع‌آوری آمارهای پایه حذف می‌شوند، در حالیکه باید شامل تمام شماری آماری می‌شدند. این امر می‌تواند بدین علت باشد که یک بنگاه تازه شروع به فعالیت کرده و هنوز در بررسی طرح آماری لحاظ نشده است یا اندازه آن بنگاه کوچک‌تر از میزان در نظر گرفته شده در طرح یا چارچوب آماری است و یا آنکه به طور نادرست بر مبنای نوع فعالیت یا منطقه طبقه‌بندی گردیده و بنابر این با شیوه نامناسب از چارچوب آماری حذف شده است.
- عدم پاسخگویی از سوی بنگاه‌ها: بنگاه‌هایی که در نمونه‌گیری طرح آماری قرار دارند اما به دلیل آدرس پستی نادرست، یا عدم ارسال پاسخ، داده‌ای از آنها گردآوری نمی‌شود و هیچ احتساب جایگزینی برای مشاهدات از دست رفته لحاظ نمی‌شود.
- کم اظهاری از سوی بنگاه‌ها: در این حالت، آمار و اطلاعات از بنگاه‌ها دریافت می‌شود، اما توسط پاسخ دهندگان به درستی گزارش نشده است، به‌نحوی‌که ارزش‌افزوده را کم گزارش می‌کنند یا آنکه داده‌های صحیح دریافت می‌شود اما به شیوه نادرست اصلاح آماری یا وزن‌دهی می‌شوند.

۴- روش‌های حساب‌های ملی برای دستیابی به جامعیت

در حالت ایده‌آل، اقتصاد نامشهود باید از طریق بهبود برنامه جمع‌آوری داده‌های پایه مورد توجه قرار گیرد. با این وجود، چنین تلاش‌هایی ممکن است به طول بیانجامد و حتی در صورت فقدان داده‌های پایه نیز انتظار نمی‌رود تمام تولید درون مرز نظام حساب‌های ملی پوشش داده شود. همیشه برخی فعالیت‌های تولیدی وجود دارند که قابل مشاهده مستقیم نیستند. بنابراین، در اینجا روش‌های غیر مستقیمی برای تهیه حساب‌های ملی ارائه می‌شود که در شرایط ناکافی بودن داده‌های پایه قابل استفاده‌اند و به این طریق تعدیل‌ها و اندازه اقتصاد نامشهود را می‌توان بر اساس سری شاخص‌ها یا برآوردهایی از بخش‌های دیگر به دست‌آورد.

در اینجا روش‌های اندازه‌گیری فعالیت‌های تولیدی نامشهود به جز فعالیت‌های غیرقانونی مورد بررسی قرار می‌گیرند، زیرا تولید غیر قانونی دارای چالش‌های مختلفی است. اگرچه برخی از روش‌های بیان شده ممکن است شامل فعالیت‌های تولیدی غیر قانونی نیز باشند. روش‌های اطمینان یافتن از جامعیت حساب‌های ملی در سه رویکرد تولید،

هزینه و چارچوب عرضه و مصرف جای می‌گیرند. این بخش به بیان روش‌های برآورد جامع تولید ناخالص داخلی در قالب سه رویکرد فوق می‌پردازد.

۴-۱- رویکرد تولید

روش‌های عمومی غیرمستقیم برای شمول اقتصاد نامشهود در تخمین‌های تولید ناخالص داخلی از رویکرد تولید به روش‌های مبتنی بر عرضه مانند روش نهاده نیروی کار، روش‌های مبتنی بر تقاضا، روش‌های مبتنی بر درآمد و روش‌های جریان کالا تقسیم می‌شوند. انتخاب روش مناسب به قابلیت دسترسی و کیفیت آمارهای پایه مورد استفاده برای تولید شاخص‌های تولید بستگی دارد. روش‌های مزبور در ادامه به شرح زیر ارائه می‌گردد.

۴-۱-۱- روش‌های مبتنی بر عرضه

روش‌های مبتنی بر عرضه، بر اطلاعات مربوط به عرضه نهاده‌های مورد استفاده در تولید کالاها و خدمات متکی می‌باشند. نهاده‌ها ممکن است شامل تعدادی از مواد خام اولیه، تنها یک ماده خام اصلی، نیروی کار، زمین، موجودی سرمایه ثابت و غیره باشند. اگر از داده‌های مربوط به عرضه، یک یا چند نهاده مورد استفاده در فعالیت تولیدی مشخص در دسترس باشند، تولید کل آن فعالیت که از این نهاده‌ها استفاده می‌کند قابل برآورد است.

نسبت نهاده به ستانده و نسبت نهاده به ارزش‌افزوده برای محاسبه برآورد ارزش ستانده و ارزش‌افزوده از نهاده مورد نیاز است. حصول این نسبت‌ها از طریق مطالعات موردی برای دوره جاری دارای ارجحیت است، زیرا بهره‌وری یا قیمت نسبی نهاده‌ها و ستانده‌ها ممکن است تغییر کند. اگر از نسبت گذشته استفاده گردد، توصیه می‌شود که ابتدا معیارهای حجمی (به قیمت ثابت) ارزش ستانده و ارزش‌افزوده محاسبه شود و سپس ارزش‌های جاری با استفاده از شاخص‌های قیمتی مناسب به دست آید. در صورت اعتبار فرض تکنولوژی ثابت، می‌توان از نسبت ثابت دوره‌های قبل استفاده کرد. اما اگر تغییراتی در قیمت‌های نسبی وجود داشته باشد، نباید نسبت ثابت گذشته برای مقادیر فعلی اعمال شود. در تعدیلات مبتنی بر عرضه موارد زیر شایان توجه است:

- تغییر در بهره وری.
- تغییر در استفاده از سرمایه.
- استفاده از نهاده‌های مشخص برای مقاصد غیر تولیدی.

• تفاوت ارزش‌گذاری بین عرضه (زمان و مکان) و مصرف (زمان و مکان).

• ایجاد و به روز رسانی برآورد معیار جامع[1] و

• اطلاعات تکمیلی برای محاسبه برآورد ارزش ستانده و ارزش‌افزوده از شاخص‌های نهاده.

روش نهاده نیروی کار

مهم ترین روش مبتنی بر عرضه، روش نهاده نیروی کار است. این روش توسط اداره آمار ایتالیا در دهه ۱۹۸۰ پایه‌گذاری شد و به اندازه‌ای گسترده است که می‌توان بخشی جداگانه به آن اختصاص داد. در هسته‌ی این روش سه مرحله اساسی وجود دارد:

• به دست آوردن تخمینی از عرضه نهاده نیروی کار برای تولید ناخالص داخلی، به تفکیک فعالیت اقتصادی و اندازه بنگاه با استفاده از طرح‌های آماری نیروی کار خانوار و یا سایر منابع جمعیتی.

• به دست آوردن برآوردی از ارزش ستانده به‌ازای هر واحد از نیروی کار و ارزش‌افزوده به ازای هر واحد نیروی کار به تفکیک هر فعالیت اقتصادی و بر اساس اندازه‌های مختلف بنگاه، با استفاده از طرح‌های آماری منظم و یا با هدف خاص.

• ضرب برآوردهای نیروی کار در نسبت‌های مربوط به هر واحد نیروی کار برای به دست‌آوردن ارزش ستانده و ارزش افزوده برای گروه‌های فعالیتی و برحسب اندازه بنگاه.

در واقع، برآوردهای نیروی کار در هر گروه فعالیت اقتصادی بر حسب اندازه‌های مختلف بنگاه، عاملی وزنی ارائه می‌کنند تا به وسیله آن بتوان برآوردهای ارزش ستانده و ارزش‌افزوده‌ی مبتنی بر طرح‌های آماری را به ارزش کل تبدیل کرد. اگر داده‌های طرح‌های آماری خانوار، برای نسبت نهاده نیروی کار به تولید ناخالص داخلی پوشش کامل‌تری را نسبت به داده‌های طرح‌های آماری بنگاه‌ها ارائه کنند، انتظار می‌رود که این فرایند بتواند پوشش جامع‌تری را برای تولید ارائه دهد. به دو دلیل می توان فرض کرد که این احتمال وجود دارد.

• طرح‌های آماری خانوار، تعداد نیروی کاری را که در طرح‌های آماری بنگاه‌ها شرکت نمی‌کنند، شامل می‌شود. مثلاً به این دلیل که این شرکت‌ها بسیار کوچک هستند و در محاسبات مبنا برای ساخت چارچوب طرح آماری ثبت نمی‌شوند یا آنقدر کوچک هستند که در طرح‌های آماری لحاظ نمی‌شوند.

[1] comprehensive benchmark estimates

• کارکنان میزان نیروی کار خود را به مجریان طرح‌های آماری خانوار گزارش می‌دهند، در حالی که مالکان بنگاه‌ها با احتمال بیشتری برای فرار از مالیات یا مقررات اداری تعداد صحیح نیروی کار خود را پنهان می‌کنند.

این روش بستگی به برآوردهای قابل اعتماد در مورد نهاده نیروی کار و نسبت‌های مربوط به هر واحد نیروی کار در سطوح جزئی فعالیت‌های اقتصادی و تفکیک پذیری اندازه بنگاه‌ها دارد. این روش را می‌توان تنها برای شاخه‌هایی از اقتصاد که این اطلاعات در مورد آنها در دسترس است، استفاده نمود. به‌طور معمول سطح جزئیات قابل دسترس، بر اساس طرح‌های آماری نیروی کار محدود است. بنابراین کاربرد وسیع این روش نیازمند طرح‌های آماری قوی برای نیروی کار است. این روش را می‌توان برای برآورد تولید، به‌طور کلی در یک شاخه فعالیت اقتصادی، یا تنها برای بخشی از تولید که در طرح‌های آماری بنگاه‌ها نامشهود باقی می‌مانند، استفاده کرد.

۴-۱-۲- روش‌های مبتنی بر تقاضا

روش‌های مبتنی بر تقاضا به دنبال تعیین تولید با استفاده از داده‌های شاخص در مورد مصارف کالاها و خدمات خاص می باشند. هر گونه مصرفی از کالاها و خدمات که به اندازه کافی تولید خود را توصیف کند، شاخص مناسبی تلقی می‌گردد. مخارج مصرف نهایی خانوار از کالا یا خدمتی مشخص (به عنوان مثال خدمات بهداشتی و شخصی)، استفاده از محصولات اساسی به عنوان مواد خام (مانند فرآوری محصولات کشاورزی)، صادرات (به عنوان مثال کالاهای عمده صادراتی) یا آمارهای ثبتی نشان دهنده تقاضا برای یک محصول (به عنوان مثال ثبت نام وسایل نقلیه موتوری و مجوزهای ساختمانی) نمونه‌هایی از این داده‌های شاخص محسوب می‌شوند. پس از محاسبه اندازه‌ای برای ارزش ستانده، برآورد ارزش‌افزوده را می‌توان مانند روش‌های مبتنی بر عرضه، با استفاده از نسبت ستانده به ارزش‌افزوده به دست‌آورد. شاخص‌های تقاضا معمولاً ناقص هستند. در اغلب موارد، فقط داده‌های مربوط به یک یا تعداد محدودی از مصارف عمده در دسترس قرار دارند. به عنوان مثال، ارزش صادرات کالاهایی که عمدتاً صادر می‌شود، مصارف داخلی این کالاها را پوشش نمی‌دهد.

۴-۱-۳- روش‌های مبتنی بر درآمد

داده‌های مربوط به برخی از گروه های درآمدی از منابع ثبتی قابل دسترس بوده و می‌توان از آنها برای به دست آوردن شاخصی از ارزش تولید تحت پوشش نظام ثبتی استفاده کرد. اطلاعات مربوط به مالیات بر درآمد و یا سهم‌های

تأمین اجتماعی که توسط اشخاص خود اشتغال (یا کارفرمایان خصوصی) پرداخت می‌شوند، اغلب به راحتی در دسترس می باشند. با این حال، بطور غالب، برای احتساب فعالیت‌هایی که تحت قوانین مالیاتی قرار می‌گیرند و برای کم‌گویی گزارش‌های درآمدی برای مقاصد مالیاتی، تعدیلاتی لازم است.

در بسیاری از کشورها، برآورد ارزش ستانده برای برخی از خدمات حرفه‌ای کسب و کار مانند خدمات حسابداری و حقوقی و خدمات شخصی مانند خدمات پزشکان خصوصی، بر اساس درآمد متوسط برای هر حرفه و از سوابق مالیاتی، مطالعات بازاری، یا مشورت با تعدادی از صاحبان مشاغل و کسب و کارها به دست می‌آید.

۴-۱-۴- روش جریان کالا

روش جریان کالا به معنی متعادل کردن کل منابع و مصارف برای هر محصول است. این روش به منظور برآورد ستانده یک محصول از طریق متعادل کردن عرضه و مصرف آن با استفاده از معادله زیر به کار می‌رود:

ستانده = مجموع کل مصرف واسطه، مصرف نهایی، تغییر (مثبت یا منفی) در موجودی انبار، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تحصیل منهای واگذاری اشیاء گرانبها و صادرات منهای واردات.

اگر محصولی در ابتدا برای یک یا تعداد محدودی از مصارف مورد استفاده قرار گیرد و اگر اطلاعات دقیق در مورد این مصارف در دسترس باشد، این روش کارآمد خواهد بود. همچنین، قیمت ستانده (به قیمت پایه یا قیمت تولیدکننده) از قیمت پرداخت شده توسط خریداران متفاوت است، به‌طوری که هنگام استفاده از روش جریان کالا باید تفاوت قیمت‌ها مورد توجه قرار گیرد. این روش احتمالاً برای تجزیه و تحلیل قیمت‌های پرداخت شده توسط خریداران نهایی یک کالا و قیمت دریافت شده توسط تولید کنندگان و همچنین برای ارزیابی دقت و صحت حاشیه‌های توزیع[۱] مفید است.

یک کاربرد ویژه‌ی روش جریان کالا، به دست آوردن ستانده خرده فروشی از عرضه کالاها است. اغلب اطلاعات مربوط به عرضه کالاها در سطوح تفصیلی بالا (معمولاً به طور جداگانه برای محصولات کشاورزی، کالاهای تولیدی داخلی و کالاهای وارداتی) تهیه می‌شوند. اطلاعات مربوط به سهم جریان محصولاتی که وارد خرده فروشی می‌شوند و

۱ distribution margins

نرخ‌های حاشیه از نتایج طرح‌های محک زنی[1]، بررسی‌های نقطه‌ای[2] و مصاحبه‌ها به‌دست می‌آیند. سپس می‌توان این داده‌ها را با داده‌های مربوط به عرضه کالاها برای برآورد ستانده خرده فروشی ترکیب نمود.

۴-۲- رویکرد هزینه

برآوردهای تولید ناخالص داخلی بر اساس گروه‌های هزینه، تقاضای نهایی برای کالاها و خدمات را نشان می‌دهد. برآورد مخارج نهایی در تولید ناخالص داخلی، به طور خاص، برای اهداف سیاستی مفید است، اما در بسیاری از کشورها رویکرد هزینه کمتر از رویکرد تولید توسعه یافته است. علت اصلی این موضوع ممکن است تمرکز سنتی بر آمار تولید و مشکلات مربوط به در دسترس بودن داده‌های اولیه هزینه باشد. در بسیاری از موارد، برآوردهای مستقل تولید ناخالص داخلی از رویکرد هزینه، تهیه نشده است. در عوض، تولید ناخالص داخلی بر حسب انواع اقلام هزینه برای اجزای موجود مانند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، مصرف نهایی دولت، صادرات و واردات محاسبه گردیده و اقلام دیگر (به عنوان مثال مصرف نهایی خانوار و یا تغییر در موجودی انبار) به صورت باقی مانده از کسر اجزای موجود از برآورد تولید ناخالص داخلی از روش تولید محاسبه می‌شود. چنین شیوه‌ای خطاهای مربوط به برآورد سایر ارقام را به اقلام به‌دست آمده به صورت باقی مانده منتقل می‌کند. علاوه بر این، این گونه برآورد هزینه‌ای نمی‌تواند بررسی مستقلی برای برآوردهای تولید فراهم کند. همچنین، اطلاعات پایه جامع در مورد هزینه‌ها معمولاً در دسترس نیست. بنابراین روش‌های غیر مستقیم مورد استفاده قرار می‌گیرند. این روش‌ها به قابل دسترس بودن منابع آماری بستگی دارند، که در میان کشورها و یا در طول زمان در داخل یک کشور متفاوت است.

با استفاده از منابع و روش‌های معمول، برآوردی جامع از گروه‌های هزینه‌ای تولید ناخالص داخلی ممکن خواهد بود. گروه‌های هزینه شامل هزینه‌های مصرف نهایی خانوار، هزینه مصرف نهایی دولت، هزینه مصرف نهایی مؤسسات غیر انتفاعی درخدمت خانوار، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تغییر در موجودی انبار، تحصیل و واگذاری اشیاء گرانبها و صادرات و واردات کالاها و خدمات می‌باشند. در ادامه بحث، منابع و روش‌های گردآوری داده‌ها برای مواردی که دارای کمبود داده هستند، توصیف می‌شود.

---

۱ benchmark surveys
۲ spot checks

۴-۳- چارچوب عرضه و مصرف

استفاده از چارچوب عرضه و مصرف به عنوان یک ابزار آماری در محاسبه تولید ناخالص داخلی طی سال‌های اخیر افزایش یافته است. این چارچوب مبنایی برای تعدیلات جامع، نظام‌مند و سازگار فراهم می‌کند تا برآوردی جامع از تولید ناخالص داخلی حاصل شود، حتی اگر فعالیت‌های نامشهود با استفاده از روش‌های بیان شده در بخش‌های قبلی تخمین زده شود. این چارچوب موارد زیر را به‌طور خاص تسهیل می‌کند:

• شناسایی شکاف‌ها و ناسازگاری‌ها در منابع آماری.

• پر کردن شکاف‌ها از طریق برآورد مقادیر ازقلم افتاده برای عرضه یا مصرف به صورت باقی‌مانده.

• بررسی متقابل[۱] و هماهنگ[۲] و همچنین بهبود سازگاری، قابلیت اطمینان و کامل بودن برآوردهای عرضه- مصرف.

• برآورد برای دوره‌هایی که داده‌های با دقت و یا با قابلیت اطمینان کمتر دارند، با استفاده از ضرایب و سایر اطلاعات از جداول معیار.

چارچوب عرضه و مصرف مبنایی دقیق برای تجزیه و تحلیل صنایع و محصولات از طریق سطوح تفکیک شده تفصیلی و نظام‌مند فراهم می‌کند:

• حساب کالاها و خدمات، که کل عرضه کالاها و خدمات (ستانده و واردات) و مصرف آنها (مصرف واسطه، مصرف نهایی، تغییر در موجودی انبار، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، خالص تحصیل اشیاء گرانبها و صادرات) را نشان می‌دهد.

• حساب تولید، که ستانده، مصرف واسطه‌ی کالاها و خدمات و ارزش‌افزوده را نشان می‌دهد. و

• حساب ایجاد درآمد، که ارزش‌افزوده و اجزای درآمد اولیه‌ی ایجاد شده در فرآیند تولید را نشان می‌دهد.

جداول عرضه و مصرف دو نوع تراز را که شامل تراز برای هر صنعت (ستانده برابر با مجموع مصرف واسطه و ارزش‌افزوده) و تراز برای هر محصول (عرضه کل برابر با تقاضای کل) است، نشان می‌دهد. جداول عرضه و مصرف را می‌توان به عنوان کاربردی جامع، نظام‌مند و در سطح اقتصاد از روش جریان کالا نگریست. اختلاف تراز عرضه با مصرف دلالت بر موارد از قلم افتاده یا سایر نواقص دارد. همچنین می‌توان از این عوامل تعدیل در تهیه حساب‌های ملی طی دوره به دنبال تهیه آخرین جداول عرضه و مصرف استفاده نمود. با این حال، اثربخشی چنین روش برآوردی بستگی

---

۱ cross-checking

۲ reconciling

به میزان اصلاحات انجام شده روی منابع آماری برای کم‌اظهاری، عدم پاسخ‌گویی و تورش دارد. علاوه بر این، روش‌های جریان کالا وجوهی از فعالیت‌های اقتصادی را که در عرضه یا مصرف ثبت نشده‌اند، شامل نمی‌شود.

۵- مطالعات تجربی

انواع روش‌های اندازه‌گیری اقتصاد نامشهود شامل روش‌های مستقیم آماری و روش‌های غیر مستقیم آماری مبتنی بر مدل‌سازی‌های کلان اقتصادی می‌باشند. آنچه در بخش (۴) ارائه شد، خلاصه‌ای از روش‌های آماری مبتنی بر حساب‌های ملی بود. برآوردهای اقتصاد نامشهود مبتنی بر مدل‌های کلان عمدتاً برای استفاده در حساب‌های ملی نامناسب و حتی در مواردی گمراه کننده نیز می‌باشند. دلایل عدم اتکاء به روش‌های مدل‌سازی کلان در برآورد اقتصاد نامشهود، فقدان تعریف دقیق از هدف مدل برای اندازه گیری؛ ساده سازی بیش ازحد فرضیه‌ها؛ ناپایداری نتایج مدل‌ها با تغییر فرضیه‌ها؛ تعدد مدل‌ها و حصول نتایج متفاوت از آنها؛ ارائه نتایج مدل‌ها برای کل اقتصاد و نه به شکل تفکیک فعالیت‌های اقتصادی و صنایع؛ و عدم امکان ترکیب نتایج مدل‌ها با نتایج روش‌های دقیق مبتنی بر داده‌ها می‌باشند. در ادامه اهم مطالعات مربوط به برآورد اقتصاد نامشهود در ایران و سایر کشورها ارائه می‌شود.

۵-۱ -مطالعات مربوط به ایران

مقالات و پژوهش‌های مرتبط با اقتصاد نامشهود و اندازه‌گیری آن در ایران، با عناوین مختلفی همچون اقتصاد سایه، اقتصاد زیرزمینی، قاچاق، اقتصاد غیررسمی، اقتصاد پنهان و اقتصاد سیاه و با روش‌های مختلف پدید آمده است. هر یک از این مطالعات تعریف خاصی از اقتصاد نامشهود ارائه نموده و یا به بخشی از اقتصاد نامشهود پرداخته‌اند. تخمین اندازه اقتصاد نامشهود در این مطالعات با استفاده از روش‌های اقتصاد سنجی و ریاضی صورت گرفته است. در این مطالعات از روش‌های مختلف مدل‌سازی نظیر منطق فازی، تابع تقاضای پول و شاخص چند گانه، علل چند گانه[۱] (MIMIC) استفاده شده است. اکثر مطالعات داخلی با استفاده از روش شاخص چند گانه، علل چند گانه، اندازه اقتصاد نامشهود را برآورد کرده‌اند. کامل‌ترین مطالعه صورت گرفته در پیشینه مطالعات طرح پژوهشی" اقتصاد غیررسمی در ایران، برآورد شاخص، بررسی علل و آثار آن بر اقتصاد " از سوی مؤسسه عالی آموزش و پژوهش در مدیریت و برنامه ریزی انجام شده است. طرح مذکور با تکیه بر تعاریف مؤسسه آمار ملی ایتالیا و با انجام تعدیلاتی به

۱ Multiple-Indicators Multiple Causes

منظور هماهنگ سازی آن با شرایط ایران و اهداف تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج این پژوهش در سال ۱۳۹۸ به شکل کتاب و با عنوان " اقتصاد غیررسمی در ایران، اندازه و بررسی علل و آثار آن، طرح جامع مطالعات اقتصاد ایران " ارائه شد.

این پژوهش بیشترین تناسب و همخوانی را در تعریف اقتصاد نامشهود یا غیر رسمی با تعاریف دستورالعمل نظام حساب‌های ملی دارد. وجه تمایز این پژوهش در استفاده از روش شاخص چندگانه، علل چندگانه، برآورد هر بخش از اقتصاد نامشهود یا غیر رسمی (بخش‌های غیر قانونی، غیر ثبتی، اقتصاد سایه در تولید، اقتصاد سایه در تجارت خارجی ایران (قاچاق)، اقتصاد سایه در بازار پول) با یک الگوی خاص و متغیرهای مرتبط با بخش مورد نظر است. در جدول شماره (۱) برخی مطالعات صورت گرفته مرتبط با اقتصاد نامشهود به همراه دوره مورد بررسی، متغیر مورد مطالعه و تعریف آن، روش مورد استفاده و نتیجه کمّی برآورد (نسبت متغیر مورد بررسی به تولید ناخالص داخلی) ارائه شده است.

نتایج کمّی برآورد شده در مطالعات با روش اقتصادسنجی بسیار متنوع و متفاوت بوده و در برخی موارد غیر قابل قبول است. برای مثال، میانگین نسبت اقتصاد زیرزمینی به تولید ناخالص داخلی در یک مطالعه برابر ۷۳۵ درصد می باشد که به معنی آن است که اقتصاد زیر زمینی در ایران بیش از ۷ برابر تولید ناخالص داخلی رسمی است.

جدول (۱) : خلاصه مطالعات مربوط به اندازه گیری اقتصاد نامشهود در ایران

ردیف	محقق	سال انتشار	دوره مورد بررسی	متغیر مورد نظر	روش مورد استفاده	نسبت به GDP - درصد
۱	مطلبی، علیزاده و فرجی دیزجی	۱۳۹۸	۱۳۴۶-۹۴	اقتصاد سایه: به فعالیت‌های اقتصادی مولد اطلاق می شود که به طور معمول در حساب‌های ملی وارد می‌شود، اما به دلیل مالیات‌ها یا بارهای نظارتی گزارش نمی‌شوند.	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	میانگین اندازه نسبی اقتصاد سایه در دوره مورد بررسی برابر با ۳۴/۷ درصد است.
۲	کریمی، دل انگیزان و حیدریان	۱۳۹۶	۱۳۵۵-۸۹	اقتصاد زیر زمینی: فعالیتی که از نظر ماهیت قانونی است، ولی به علت عدم پرداخت مالیات و عدم رعایت برخی قوانین دولتی به مقامات رسمی گزارش نمی‌شود.	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	نتایج به صورت نسبت و درصد ارائه نشده و فقط همبستگی و معنادار بودن بررسی شده است.
۳	رستگار مقدم و دیگران	۱۳۹۶	۱۳۴۴-۸۴	بر اساس فروض مدل مورد استفاده، اقتصاد زیر زمینی توسط بار مالیاتی ایجاد می‌شود.	روش غیرمستقیم تقاضای پول نقد	۲۳/۸ درصد در دوره مورد بررسی است.
۴	خندان و نیلی	۱۳۹۵	۱۳۵۹-۹۳	مفهوم اقتصاد غیررسمی در پنج گروه اقتصاد غیرقانونی (فعالیت‌های غیرقانونی مانند تولید و توزیع مواد مخدر)، اقتصاد غیرثبتی (به دلیل توسعه نیافتگی فرآیندهای تولید یا کوچکی بیش از حد مقیاس آنها در آمار گنجانده نمی‌شوند)، اقتصاد سایه در تولید(به فعالیت‌های قانونی اطلاق می‌شود که با انگیزه اقتصادی از چشم دولت پنهان نگه داشته می‌شوند)، اقتصاد سایه در تجارت، اقتصاد سایه در بازار پول طبقه‌بندی شده است.	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	میانگین دوره ۱۳۹۳-۱۳۵۹ تقریباً برابر ۴۲ درصد است (نتایج آن به صورت نمودار ارائه شده است).

۵	امیدی‌پور و دیگران	۱۳۹۴	۱۳۵۲-۹۲	اقتصاد زیرزمینی: فعالیت‌هایی را شامل می‌شود که از نظر ماهیتی و منبع درآمد قانونی‌اند اما به علت عدم پرداخت مالیات و عدم رعایت برخی قوانین و مقررات دولتی ثبت و به مقامات گزارش نشده است.	تابع تقاضای پولی تانزی و الگوی تصحیح خطای برداری	۷۳۵/۲درصد بدون احتساب سال ۱۳۸۸ برابر ۱۴۰/۲ درصد (قیمت‌های جاری)
۶	پیرایی و رجایی	۱۳۹۴	۱۳۵۳-۹۲	اقتصاد زیرزمینی: فعالیت‌هایی که به صورت قانونی و غیر قانونی از پرداخت مالیات معاف هستند. کلیه فعالیت‌های رایج اقتصادی ثبت نشده که در صورت مشاهده شدن در تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شود.	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	سال ۱۳۵۳ : ۷ درصد و سال ۱۳۹۲: ۳۸/۵ درصد
۷	شکیبایی و شادمانی	۱۳۹۳	۱۳۴۹-۸۶	تعریف کلی اقتصاد سایه: مشاهده و ثبت نشدن فعالیت‌های اقتصادی به هر دلیلی تقسیم به چهار بخش: خانوار، غیر رسمی، نامنظم و غیرقانونی	مدل‌سازی منطق فازی چند مرحله ای	۱۳ درصد
۸	زراءنژاد، ابراهیمی و کیانی	۱۳۹۲	۱۳۵۳-۸۸	قاچاق	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	۲۰/۸۸ درصد (قیمت ثابت سال ۱۳۷۶)
۹	محمد و مهدیه اخباری	۱۳۹۰	۱۳۵۰-۸۹	فعالیت‌های اقتصاد غیررسمی را می‌توان به بخش‌های خانوار، غیررسمی، غیرعادی و بخش غیرقانونی تقسیم نمود. در این پژوهش بخش خانوار در نظر گرفته نمی‌شود.	مدل سازی منطق فازی	۱۳/۵ درصد

۱۰	نصراللهی، فرزانگان و طالعی اردکانی	۱۳۹۰	۱۳۵۴-۸۶	اقتصاد سایه شامل تمامی فعالیت‌هایی است که هم از جنبه اقتصادی مولد و هم کاملاً قانونی باشند اما به دلایل فرار مالیاتی و اجتناب از رعایت معیارهای قانونی و روش‌های اداری عمداً از چشم مقامات عمومی پنهان نگه داشته می‌شوند.	حد اکثر بزرگنمایی مدل شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	طی سال‌های ۱۳۷۶ الی ۱۳۸۶ در حدود ۲۰ درصد و طی سال‌های ۵۴ الی ۷۶ با میانگین کمتر از ۱۰ درصد است.
۱۱	صامتی، سامتی و دلایی میلان	۱۳۸۸	۱۳۴۴-۸۴	اقتصاد زیر زمینی در این مطالعه شامل بخش غیر قانونی و بخش نامنظم (فعالیت‌های قانونی و مجاز که در نحوه کاری تولید و توزیع غیر قانونی) صورت گرفته است.	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	میانگین اندازه اقتصاد زیرزمینی در دوره مورد بررسی: ۱۷/۵۴ درصد
۱۲	مرکز پژوهش‌های مجلس	۱۳۸۲	۱۳۴۳-۷۹	در این پژوهش اقتصاد پنهان شامل فعالیت‌ها و مبادلاتی است که: ۱. به دلیل فرار از مالیات گزارش نمی‌شوند. ۲. به دلیل هزینه‌های بالای مبادله یا بوروکراسی یا درجه تنظیم کنندگی بالای دولت در اقتصاد تمایل به سمت پنهان کردن فعالیت‌ها دارند.	منطق فازی	۱۱ درصد
۱۳	علی عرب مازار یزدی	۱۳۸۰	۱۳۴۷-۷۷	ترکیب تولید غیر قانونی و تولید پنهان بر اساس تعاریف نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳	شاخص چند گانه، علل چند گانه (MIMIC)	کل دوره: ۱۱ درصد ۱۱سال اول: ۱۰ درصد ده سال دوم: ۸ درصد ده سال سوم: ۱۶درصد

۵-۲- مطالعات مربوط به سایر کشورها

در این قسمت، ابتدا به لحاظ اهمیتی که مطالعات مبتنی بر داده (مطالعات طرح‌های آماری) برای حساب‌های ملی دارد، به مطالعات تجربی کشورهای مختلف که به‌طور خاص، با استفاده از روش‌های مبتنی بر حساب‌های ملی اقدام به برآورد اقتصاد نامشهود (قانونی و غیر قانونی) کرده‌اند، اشاره می‌شود. نتایج این مطالعات در جدول شماره (۲) خلاصه شده است.

علاوه بر مطالعاتی که در جدول شماره (۲) ارائه شده‌اند، برخی از سازمان‌های بین المللی همانند سازمان ملل متحد[۱]، بانک جهانی[۲]، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی[۳] و صندوق بین المللی پول[۴] به‌طور مستقل و یا در قالب برنامه‌های مشترک اقدام به برآورد اندازه اقتصاد نامشهود (عمدتاً مبتنی بر روش‌های مدل‌سازی اقتصاد کلان) در کشورهای مختلف کرده‌اند. از جمله‌ی این مطالعات، می‌توان به برآورد اقتصاد جامع در کشورهای منتخب توسط سازمان همکاری و توسعه اقتصادی با همکاری آژانس آماری کشورهای بالکان غربی[۵] در سال ۲۰۰۳ اشاره نمود. در این گزارش ابتدا چارچوب جدول اداره آمار اتحادیه اروپا[۶] تشکیل گردیده و از رویکردهای تولید و هزینه جهت بهبود برآوردهای اقتصاد جامع استفاده شده است. نتایج برآوردهای به دست آمده در این گزارش، در جدول شماره (۳) خلاصه شده است.

۱ United Nations (UN)
۲ World Bank (WB)
۳ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)
٤ International Monetary Fund (IMF)
٥ Western Balkan Countries (WBC)
٦ Eurostat’s Tabular Approach

جدول (۲): خلاصه نتایج برآورد تجربی کشورهای مورد مطالعه

ردیف	کشور	دوره زمانی	روش	میزان تعدیل (درصد از GDP)
۱	روسیه (۲۰۰۰)	۱۹۹۸- ۱۹۹۳	اقتصاد قانونی (زیرزمینی و غیررسمی) رویکرد تولید	۲۲-۲۵ میانگین تعدیلات سالانه
۲	اوکراین (۲۰۰۸)	۲۰۰۵	غیرقانونی روش تولید - روش هزینه	۳/۷ روش هزینه / ۲/۲ روش تولید
۳	اروگوئه (۲۰۱۵)	۲۰۱۰- ۲۰۰۱	اقتصاد قانونی(زیرزمینی) و اقتصاد غیر رسمی رویکرد آماری مبتنی بر متغیرهای اشتغال (طرح های آماری) و ضرایب سهم نیروی کار (حساب‌های ملی – حساب ایجاد درآمد)	۱۷/۷ / ۱۲/۳ غیررسمی / ۵/۴ زیرزمینی
۴	هلند (۲۰۱۷)	۲۰۱۰	۱- قانونی (زیرزمینی) ۲-غیرقانونی روش خاص هر فعالیت شناسایی فعالیت‌های پنهان – برآورد تولید و مصرف واسطه – تبدیل برآوردهای تولید و ارزش‌افزوده به نهاده‌های نیروی کار	۱/۴ / ۰/۶ وایت اسپات / ۰/۴ غیرقانونی / ۰/۴ زیرزمینی
۵	کانادا (۲۰۱۴)	۲۰۱۱- ۱۹۹۲	اقتصاد زیرزمینی روش هزینه روش درآمد روش تولید	۲/۳
۶	استرالیا (۲۰۱۲)	۲۰۱۱- ۲۰۱۰	اقتصاد زیرزمینی – اقتصاد غیرقانونی- اقتصاد غیررسمی روش هزینه – روش درآمد – روش تولید	۲/۱ / ۰/۲ خودمصرفی نهایی / ۰/۴ غیرقانونی / ۱/۵ زیرزمینی
۷	ایتالیا (۲۰۱۵)	۲۰۱۳	روش نهاده نیروی کار (اقتصاد زیرزمینی) رویکرد تقاضا (اقتصاد غیرقانونی)	۱۲/۹ / ۱۱/۹ زیرزمینی / ۱/۰ غیرقانونی
۸	کره جنوبی (۲۰۱۳)	۲۰۱۰	تکنیک آماری برآورد تقاضای کل از طریق نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده	۱/۶۶ اقتصاد غیرقانونی (خدمات غیر قانونی)
۹	گرجستان (۲۰۰۸)	۲۰۰۶	تکنیک آماری برآورد با استفاده از طرح آماری خاص در سه بخش منتخب	۳۹/۰ ساختمان – رستوران و بارها – خدمات تعمیر و نگهداری
۱۰	ویتنام (۲۰۱۷)	۲۰۱۴	تکنیک آماری: ۱. طرح های آماری نیروی کار (LFS) ۲. طرح های آماری کسب و کار خانگی غیر کشاورزی (AHBS) ۳. طرح های آماری کسب و کار خانگی (رسمی و غیر رسمی) (HB) به همراه پوشش بخش نامشهود	۱۲/۰ اقتصاد غیر رسمی

جدول (۳) : سهم اقتصاد نامشهود از ارزش‌افزوده ناخالص بر طبق انواع فعالیت اقتصادی-درصد

	فعالیت اقتصادی (NACE)	آلبانی	بوسنی و هرزگوین	جمهوری صرب بوسنی	فدراسیون بوسنی و هرزگوین	کرواسی	مقدونیه شمالی	مونته نگرو	صربستان	کشورهای عضو جدید اتحادیه اروپا
	سال	۲۰۰۱	۲۰۰۳	۲۰۰۳	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۲	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۰
A	کشاورزی	۲/۸	۱	۲/۳	۰/۵	۰/۷	۰/۱	۲	۰/۵	***
B	ماهی‌گیری	۰/۱				۰/۱				***
C	معدن و غیره				۰/۱				۰/۱	***
D	صنعت	۰/۶	۱	۱	۱	۲/۳	۳/۳	۰/۲	۱/۶	۱/۵
E	برق و غیره		۰/۱		۰/۱		۰			***
F	ساختمان	۷/۲	۱/۶	۱/۳	۱/۸	۱	۱/۷	۰/۷	۲/۲	۱/۵
G	تجارت	۱۳/۲	۲/۵	۳	۲/۳	۲/۲	۵/۳	۲/۹	۴/۵	۳/۲
H	هتل و غیره	۲/۲	۰/۷	۰/۹	۰/۶	۱	۰/۹	۰/۳	۰/۳	۰/۹
I	حمل و نقل و غیره	۴/۷	۰/۶	۱/۲	۰/۴	۰/۶	۱/۱	۰/۹	۰/۴	۰/۹
J	واسطه‌گری مالی		۰			۰/۲			۰/۶	***
K	مستغلات و غیره	۰/۴	۰/۴	۰/۱	۰/۵	۱/۵	۱/۶	۰/۲	۱/۳	۱/۶
L	اداره امور عمومی						۱/۵		۰/۲	***
M	آموزش		۰/۱		۰/۱	۰/۱	۰/۳	۰/۲	۰/۴	***
N	بهداشت و غیره		۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۲	۰/۷	۰/۳	۰/۱	***
O	سایر فعالیت‌های عمومی	۰/۳	۰/۳	۰	۰/۴	۱/۳	۰/۵		۲/۵	۱
	مشخص نشده									۱/۴
	کل	۳۱/۴	۸/۵	۹/۹	۷/۹	۱۱/۲	۱۷/۲	۷/۸	۱۴/۶	۱۲/۰

منبع: سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (۲۰۰۳)

۶- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

گستردگی دامنه اقتصاد نامشهود موجب دشواری تهیه نظام حساب‌های ملی جامع و آمارهای کلان اقتصادی و در نتیجه کاهش سطح دقت و جامعیت ارقام می‌شود. از طرفی، وجود بخش نامشهود در هر اقتصادی کاهش درآمدهای مالیاتی دولت را در پی خواهد داشت. میزان پوشش آمار حساب‌های ملی رسمی در کشورهای مختلف متفاوت است. برآوردهای غیررسمی از بخش محاسبه نشده‌ی اقتصاد، بسته به منابع آماری و روش‌های به کارگرفته شده از قابلیت اتکاء متفاوتی برخوردارند. برخی از این برآوردها ممکن است دارای زیربناهای آماری منطقی باشند، اما بسیاری از آنها بر مبنای فرضیات غیر واقع بینانه و آمارهای پایه نامطمئن و بر اساس روش‌های غیر مستقیم (تخمین) و غیر آماری شکل گرفته‌اند. کارگروه بین دبیرخانه‌ای حساب‌های ملی سازمان ملل (ISWGNA)[۱] طی اعلامیه‌ای در سال ۲۰۰۶، در مورد صحت و قابلیت اطمینان این روش‌ها به کاربران هشدار داد و روش‌های مبتنی بر مدل‌های کلان را فاقد اعتبار رسمی برای برآورد اقتصاد نامشهود معرفی نمود.

تولید نامشهود در ایران، شامل اقتصاد زیرزمینی، اقتصاد پنهان و نیز اقتصاد غیر قانونی است که بخش قابل توجهی از آن به فعالیت‌های اقتصادی غیرقابل برآورد و ثبت نشده مربوط می‌گردد و ارزش فعالیت‌های تولیدی در منزل، معاملات نقدی ثبت نشده و غیره را پوشش می‌دهد. اما آنچه در میان پژوهش‌ها و برآوردهای مختلف آکادمیک در خصوص اقتصاد نامشهود در کشور قابل دسترس است، تنها به برآوردهای مبتنی بر روش‌های مدل‌های کلان محدود می‌شود. بر این اساس، اداره حساب‌های اقتصادی این بانک با هدف ارائه تصویری جامع از اندازه تولید ناخالص داخلی در کشور، در صدد برآمد تا با برآورد اندازه اقتصاد نامشهود در ایران، خلأ و شکاف‌های مورد اشاره را تا حد زیادی برطرف نماید. برای این منظور، نخست لازم است با توجه به امکانات و بضاعت آماری کشور، در میان روش‌های مختلف که در بخش (۴) این پیوست معرفی شدند، بهترین روش انتخاب گردد.

با توجه به ضعف نظام آمارهای پایه در ایران و گاه به گاه بودن برخی از طرح‌ها و منابع آماری و همچنین در نظر گرفتن روش‌های برآورد غیر مستقیم، برآورد اندازه اقتصاد نامشهود در ایران، بدون استفاده از مدل‌های کلان

[۱] The Inter-secretariat Working Group on National Accounts

اقتصادی امری دشوار خواهد بود. با این حال، پس از بررسی منابع آمارهای پایه مورد نیاز برای هر یک از روش‌ها و مقایسه آنها با منابع آماری موجود در کشور، روش نهاده نیروی کار برای محاسبه اقتصاد نامشهود در ایران برگزیده شد. بنابراین، بر مبنای بررسی‌های اولیه، به نظر می‌رسد با استفاده از نوع تعدیل یافته‌ی این روش، قادر به برآورد اندازه اقتصاد نامشهود ایران خواهیم بود. این محاسبات به صورت مقدماتی برای سال‌های پایه ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵، در اداره حساب‌های اقتصادی این بانک در حال تکمیل فرآیند پردازش است.

با توجه به محدودیت‌های موجود، به طور کلی روش تعدیل شده نهاده نیروی کار در قالب سه مرحله انجام می‌شود: (۱) اندازه‌گیری ارزش ریالی درآمد نیروی کار به عنوان تخمینی از عرضه نهاده نیروی کار برای تولید ناخالص داخلی، به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی؛ (۲) برآورد نسبت ارزش‌افزوده به نیروی کار به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی و (۳) ضرب ارزش تخمینی برای درآمد واقعی نیروی کار در نسبت ارزش‌افزوده به جبران خدمات کارکنان یا نسبت ارزش‌افزوده به مازاد عملیاتی و درآمد مختلط.

مهم‌ترین منابع آماری مورد استفاده در این محاسبات طرح آمارگیری از درآمد و هزینه خانوار، طرح آمارگیری از نیروی کار و جداول داده- ستانده است. در کنار منابع آماری ذکر شده، در برآورد هر یک از فعالیت‌های اقتصادی از دیگر منابع آماری مرتبط نیز استفاده شده است.

با توجه به تعدیل‌های صورت گرفته در این محاسبات به علت وجود کمبودها و ضعف‌های موجود در نظام آماری کشور، نتایج آن تنها به صورت اولیه و مقدماتی قابل ارائه خواهد بود. به طور کلی انتظار می‌رود با افزایش محدودیت‌های تحمیل شده از سوی کشورهای متخاصم خارجی و کاهش رشد اقتصادی، اندازه اقتصاد نامشهود بیشتر شود.

پیوست ۳

حساب سرمایه

پیوست ۳: حساب سرمایه

۱- مقدمه

حساب سرمایه اولین حساب از حساب‌های چهارگانه است که با تغییرات ارزش دارایی‌های در تملک واحدهای نهادی سروکار دارد. این حساب مبادلات دارایی‌های غیرمالی را ثبت می‌کند. هدف از حساب سرمایه، ثبت ارزش دارایی‌های غیرمالی است که واحدهای نهادی مقیم با انجام تراکنش آنها را تحصیل یا واگذار کرده‌اند و نیز نشان دادن تغییری است که در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای مربوط به باز توزیع ثروت در ارزش ویژه به وجود می‌آید. این مبادلات با سایر واحدهای نهادی مقیم و غیرمقیم انجام می‌شوند یا تراکنش‌های داخلی هستند که طی آن واحدهای نهادی محصولاتی را که تولید کرده‌اند به عنوان تشکیل سرمایه خود استفاده می‌کنند.

همانگونه که بیان شد هدف از حساب سرمایه ثبت ارزش دارایی‌های غیرمالی است. بنابراین ابتدا تعریف دارایی و سپس دارایی غیرمالی به اختصار بیان می‌شود. دارایی، ذخیره‌ای از ارزش است که به منفعت یا زنجیره‌ای از منافع متعلق به مالک اقتصادی در اثر نگهداری موجودیت مورد نظر یا استفاده از آن در طول یک دوره زمانی اشاره دارد. به عبارت دیگر دارایی‌ها وسیله‌ای برای انتقال ارزش از یک دوره حسابداری به دوره بعدی است.

دو بخش در دارایی‌های غیرمالی از هم متمایز شده‌اند: (الف) دارایی‌های تولید شده و (ب) دارایی‌های تولید نشده. دارایی‌های تولید شده، دارایی‌های غیرمالی هستند که به عنوان ستانده از فرآیند تولید بوجود آمده‌اند. دارایی‌های تولید نشده، دارایی‌های غیرمالی هستند که به شیوه‌ای غیر از فرآیند تولید بوجود آمده‌اند. سه نوع دارایی تولید شده شامل (۱) دارایی‌های ثابت؛ (۲) موجودی انبار؛ و (۳) اشیاء گرانبها می‌باشند. دارایی‌های تولید نشده نیز از سه بخش (۱) منابع طبیعی؛ (۲) قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها؛ و (۳) سرقفلی و دارایی‌های بازاری خریداری شده تشکیل شده است. در ادامه بحث به شکل تفصیلی انواع دارایی‌ها توضیح داده خواهد شد. همچنین، مهمترین تغییرات صورت گرفته در بخش حساب سرمایه در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نسبت به نسخه نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت حساب سرمایه ایران مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

۲- ساختار حساب سرمایه

در تهیه ترازنامه‌ها مرسوم است که دارایی‌ها در سمت راست و بدهی‌ها و ارزش ویژه در سمت چپ ثبت می‌شوند. از همین شیوه در حساب سرمایه نیز استفاده می‌شود که در آن تغییرات در دارایی‌ها در سمت راست و سایر اقلام در سمت چپ ثبت می‌گردند. بنابراین در سمت چپ این حساب شامل پس‌انداز خالص، انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی و انتقالات سرمایه‌ای پرداختنی (با علامت منفی) برای بدست آوردن آن قسمت از تغییرات در ارزش ویژه است که در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای ایجاد می‌شود. حساب سرمایه در سمت راست (یعنی) مصارف، شامل انواع مختلف سرمایه‌گذاری در دارایی‌های غیرمالی است. همچنین مصرف سرمایه ثابت تغییرات منفی در دارایی‌های ثابت است که با علامت منفی در سمت راست حساب ثبت می‌شود. بنابراین ثبت تشکیل سرمایه ثابت ناخالص منهای مصرف سرمایه ثابت (در همان سمت جدول) با ثبت تشکیل سرمایه ثابت خالص یکسان است.

قلم تراز کننده حساب سرمایه وقتی مثبت است، خالص وام‌دهی نامیده می‌شود و خالص مبلغی را که در نهایت واحد یا بخشی برای تامین مالی واحدها یا بخش‌های دیگر به طور مستقیم یا غیرمستقیم به‌صورت قلم مانده دارد اندازه‌گیری می‌کند. هنگامی که این قلم منفی است، خالص وام‌گیری نامیده می‌شود و مفهوم آن معادل مبلغی است که واحد یا بخش اقتصادی مجبور به وام‌گیری از دیگران است.

در جدول شماره (۱) شکل خلاصه شده حساب سرمایه ملاحظه می‌شود.

جدول شماره (۱) – شکل خلاصه شده حساب سرمایه (تغییرات در بدهی ها و ارزش ویژه)

تراکنش‌ها و اقلام ترازکننده	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی	دولت	خانوارها	NPISHها	کل اقتصاد	دنیای خارج	کالاها و خدمات	کل
پس‌انداز، خالص									
تراز جاری خارجی									
تشکیل سرمایه ناخالص									
تشکیل سرمایه خالص									
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص									
مصرف سرمایه ثابت									
تغییرات در موجودی انبار									
تحصیل منهای واگذاری اشیاء گرانبها									
تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های تولید نشده									
انتقالات سرمایه‌ای، دریافتنی									
انتقالات سرمایه‌ای، پرداختنی									
تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای									
خالص وام‌دهی (+)/ خالص وام‌گیری (-)									

۲- ۱-پس‌انداز

همانگونه که بیان شد، سمت چپ حساب سرمایه تغییرات در بدهی‌ها و ارزش ویژه را نشان می‌دهد. اولین قلم ثبت شده در سمت چپ جدول، قلم ترازکننده منتقل شده از حساب مصرف درآمد قابل تصرف، یعنی «پس‌انداز» است. هنگامی که این رقم مثبت است، مفهوم پس‌انداز خالص نشان می‌دهد که آن قسمت از درآمد قابل تصرف که برای کالاها و خدمات مصرفی خرج نشده است باید برای تحصیل یک یا چند نوع از دارایی‌های مالی و غیرمالی از جمله وجه نقد، یا بازپرداخت بدهی‌ها استفاده شود. هنگامی که این رقم منفی است، پس‌انداز خالص، میزان اضافی مخارج نهایی نسبت به درآمد قابل تصرف را اندازه‌گیری می‌کند. به عبارت دیگر این کمبود باید با واگذاری دارایی‌ها یا تقبل بدهی‌های جدید تأمین شود.

۲-۲- انتقالات سرمایه‌ای

انتقالات سرمایه‌ای، انتقالات بلاعوض هستند اعم از این‌که طرف انجام دهنده آن وجوه مربوط به انتقالات را با واگذاری یک دارایی (غیر از وجه نقد یا موجودی انبار) یا با چشم‌پوشی از یک ادعای مالی (غیر از حساب‌های دریافتنی) محقق سازد، یا طرف دریافت‌کننده انتقالات، ملزم به تحصیل یک دارایی (غیر از پول نقد) باشد و یا هر دوی این شرایط وجود داشته باشد. انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی، افزایش را در ارزش ویژه نشان می‌دهد، بنابراین در سمت چپ حساب سرمایه دریافت‌کننده ثبت می‌شود. طبق قرارداد، مبلغ پرداختنیِ متناظر با آن نیز در سمت چپ حساب پرداخت‌کننده ولی به صورت قلم ورودی منفی (به معنی کاهش ارزش ویژه) ثبت می‌شود. در بخش ششم، انتقالات سرمایه‌ای مورد بررسی بیشتر قرار خواهد گرفت.

۲-۳- تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای

جمع اقلام ورودی در سمت چپ حساب سرمایه به وضوح تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای را نشان می‌دهد و با همین عنوان نیز ثبت می‌گردد. لازم به توضیح است که این رقم یک قلم ترازکننده نیست؛ بلکه تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای، مبلغ مثبت یا منفی موجودِ واحدها یا بخش‌های نهادی برای تحصیل دارایی‌های مالی و غیرمالی را نشان می‌دهد.

۲-۴- تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های غیرمالی

سمت راست حساب سرمایه نشان می‌دهد که چه میزان از تغییرات ارزش ویژه ناشی از پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای برای تحصیل دارایی‌های غیرمالی است و چه میزان باقی می‌ماند که با تحصیل دارایی‌های مالی یا بدهی‌ها در حساب مالی توضیح داده شود. منابعی که از واگذاری دارایی‌های موجود بدست می‌آید نیز به صورت اقلام ورودی منفی در سمت راست حساب نشان داده می‌شوند. سه سرفصل برای تغییر در ارزش خالص دارایی‌های غیرمالی در حساب سرمایه توضیح داده شده است:

الف) **تشکیل سرمایه ناخالص**؛ که تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های تولید شده برای مقاصد تشکیل سرمایه ثابت، موجودی انبار، یا اشیاء گرانبها را نشان می‌دهد.

ب) **مصرف سرمایه ثابت؛** که عبارت است از کاهش ارزش جاری موجودی سرمایه ثابت متعلق به یک تولیدکننده و استفاده شده در اثر زوال فیزیکی، از مد افتادگی عادی یا خسارت اتفاقی عادی در طول دوره حسابداری است.

پ) **تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های غیرمالی تولید نشده؛** دارایی‌های غیرمالی تولید نشده قلمی است که در سمت راست حساب سرمایه واقع گردیده و می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

در بخش های بعدی هر یک از این اقلام و نحوه برخورد با آنها به تفصیل توضیح داده خواهد شد.

۲-۵- خالص وام‌دهی/ وام‌گیری

قلم ترازکننده حساب سرمایه یعنی خالص وام‌دهی، به عنوان تفاوت بین تغییرات ارزش ویژه در اثر پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای و خالص تحصیل دارایی‌های غیرمالی (تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های غیرمالی)، منهای مصرف سرمایه ثابت تعریف می‌شود. اگر این عدد مثبت باشد به معنی خالص وام‌دهی و اگر منفی باشد نشان دهنده خالص وام‌گیری است. این قلم میزان منابع باقیمانده برای مقاصد وام‌دهی یا منابعی که نیاز به وام‌گیری دارند را نشان می‌دهد.

۳- تشکیل سرمایه ناخالص

تشکیل سرمایه ناخالص از جمع ارزش تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تغییرات در موجودی انبار و تحصیل منهای واگذاری اشیاء گرانبها اندازه‌گیری می‌شود. در ادامه هر یک از این اجزا مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۳-۱- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از طریق ارزش کل تحصیل، منهای واگذاری دارایی‌های ثابت یک تولیدکننده در طول یک دوره زمانی به‌علاوه برخی از مخارج خاص در خدماتی که به ارزش دارایی‌های تولیدنشده می‌افزاید، اندازه‌گیری می‌شود. قبل از توضیح اجزای تشکیل دهنده تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ابتدا باید حد و مرز دارایی[۱] را مشخص کنیم یعنی چه چیزی دارایی ثابت محسوب می‌شود و همچنین باید مشخص کنیم که چه فعالیت‌هایی به عنوان افزاینده ارزش دارایی‌های تولید نشده تلقی می‌شوند.

همانگونه که می‌دانیم، باید تمامی کالاها و خدمات عرضه شده به اقتصاد از طریق تولید، واردات یا واگذاری دارایی‌های تولید شده برای مصرف، صادرات یا به عنوان قسمتی از تشکیل سرمایه استفاده شود. خط مرزی بین آن

۱ The Asset Boundary

محصولاتی که در اقتصاد مصرف می‌شوند و آن محصولاتی که برای تشکیل سرمایه استفاده می‌شوند به عنوان حد و مرز دارایی شناخته می‌شوند. حد و مرز دارایی برای دارایی‌های ثابت عبارت است از کالاها و خدماتی که برای مدت بیش از یک سال در تولید بکار می‌روند.

باید توجه نمود که تمامی کالاهایی که در محدوده دارایی قرار می‌گیرند لزوماً نباید به تازگی تولید شده باشند. از آنجایی که دارایی‌ها دارای عمر طولانی هستند، می‌توانند دست به دست گردند و کارکردشان را به عنوان دارایی برای مالکین جدید ادامه دهند. بنابراین ضروری است تا مشخص شود «دارایی‌های ثابت موجود[۱]» چه هستند و چگونه می‌توان آنها را به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تلقی کرد. از طرفی تمام خدماتی که در محدوده دارایی قرار می گیرند به سرعت قابل شناسایی نیستند. طبقات مهمی از خدمات به دلیل تاثیری که در ارزش دارایی‌های جدید یا موجود دارند در محدوده دارایی قرار می‌گیرند. این خدمات عبارتند از « بهسازی دارایی‌های موجود[۲]» و « هزینه انتقال مالکیت دارایی‌ها[۳]»، که در ادامه توضیح داده خواهند شد.

دارایی‌های ثابت موجود، دارایی‌هایی هستند که ارزش آنها قبلاً، چه در دوره حسابداری جاری و چه در دوره‌های قبل، در موجودی سرمایه ثابت حداقل یک واحد تولیدکننده در اقتصاد داخلی منظور شده‌اند. از آنجایی که دارایی‌ها دارای طول عمر خدمتی هستند که می‌تواند برای برخی از دارایی‌ها نظیر واحدهای مسکونی یا سایر سازه‌ها تا ۵۰ سال هم به درازا بکشد، ممکن است مالکیت آنها به دفعات در طول عمر خدمتی تغییر کند. زمانی که بین دو تولیدکننده مقیم معامله فروش انجام می‌شود، ارقام مثبت، منفی ناشی از خرید و فروش دارایی برای تشکیل سرمایه ثابت در کل اقتصاد بجز هزینه‌های انتقال مالکیت با یکدیگر حذف می‌شوند.

همچنین تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ممکن است به شکل بهسازی دارایی‌های موجود نظیر بناها و نرم‌افزارهای رایانه ای، صورت گیرد به طوری که ظرفیت تولید یا طول عمر خدمت آنها را گسترش دهد. طبق تعریف، این تشکیل سرمایه ثابت ناخالص منجر به ایجاد یک دارایی جدید نمی‌شود که بتوان آن را به صورت جداگانه ارزش‌گذاری کرد، ولی منجر به افزایش ارزش دارایی‌های بهسازی شده می‌شود. دقت شود در بهسازی زمین که در وضعیت طبیعی قرار

---

۱ Existing Fixed Assets
۲ Improvements to Existing Assets
۳ Cost of Ownership Transfer of Assets

دارد، این بهسازی به عنوان ایجاد یک دارایی ثابت جدید تلقی می‌شود. همچنین ذکر این نکته ضروری است که بهسازی با تعمیر و نگهداری جزئی که به عنوان مصرف واسطه تلقی می‌شود تفاوت دارد. بهسازی دارایی ثابت موجود که تشکیل سرمایه ثابت ایجاد می‌کند باید فراتر از نیازهای تعمیر و نگهداری جزئی بوده و منجر به تغییرات قابل ملاحظه‌ای در ویژگی‌های دارایی‌های موجود نظیر اندازه، کارایی، ظرفیت یا طول عمر خدمت مورد انتظار شود.

خرید یا فروش یک دارایی ثابت معمولاً روند پیچیده‌ای دارد و تحصیل یا واگذاری یک دارایی ممکن است هزینه‌هایی را به همراه داشته باشد. تمامی هزینه‌های همراه با تحصیل و واگذاری دارایی‌ها را می‌توان به عنوان هزینه‌های انتقال مالکیت نامید. هزینه‌های انتقال مالکیت شامل: تمامی حق‌الزحمه‌ها یا کمیسیون‌های حرفه‌ای؛ تمامی هزینه‌های بازرگانی و حمل و نقل؛ مالیات‌های پرداختنی توسط واحد تحصیل‌کننده یا واگذارکننده؛ هرگونه هزینه تحویل و نصب یا برچیدن که در قیمت دارایی منظور نشده باشد؛ و هر نوع هزینه‌های پایانی در انتهای عمر دارایی، نظیر هزینه‌های مورد نیاز برای ایمن‌سازی سازه یا بازیابی محیط زیست است.

پیش از توضیح اجزای تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ذکر دو نکته ضروری است. اول اینکه اصل کلی برای زمان ثبت تحصیل منهای واگذاری دارایی‌های ثابت زمانی است که مالکیت دارایی‌های ثابت به آن واحد نهادی که در نظر دارد از آن دارایی برای تولید استفاده کند منتقل شود. دوم اینکه مالک یک دارایی ثابت واحدی است که آن را برای استفاده در تولید تحصیل می‌کند.

به طور کلی می‌توان گفت تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در دسته مشخصی از دارایی‌های ثابت عبارت است از ارزش تحصیل محصولات جدید و موجود این نوع دارایی‌ها توسط تولیدکنندگان منهای ارزش واگذاری همان دارایی توسط آنها. در جدول شماره (۲) طبقه‌بندی دارایی‌ها به عنوان اقلام ورودی تراکنش‌های دارایی‌های ثابت ارائه شده است که در ادامه به تفصیل هر یک از آنها را توضیح خواهیم داد. لازم به ذکر است که در نظام حساب‌های ملی[۱] به طور رسمی بین دارایی‌های مشهود و نامشهود تقسیم‌بندی خاصی وجود ندارد. ولی می‌توان دسته‌های واحدهای مسکونی، سایر

[۱] System of National Accounts (SNA)

بناها و سازه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات، سیستم‌های تسلیحاتی و منابع زیستی پرورشی را به عنوان دارایی‌های مشهود[۱] و سایر دسته‌ها را به عنوان دارایی‌های نامشهود[۲] طبقه‌بندی کرد.

جدول شماره (۲) – طبقه‌بندی دارایی‌های ثابت

دارایی‌های مشهود	۱- واحدهای مسکونی	
	۲- سایر بناها و سازه‌ها	بناها غیر از واحدهای مسکونی
		سایر سازه‌ها
		بهسازی زمین
	۳- ماشین‌آلات و تجهیزات	تجهیزات حمل و نقل
		تجهیزات ICT
		سایر ماشین‌آلات و تجهیزات
	۴- سیستم‌های تسلیحاتی	
	۵- منابع زیستی پرورشی	منابع حیوانی با ثمردهی مکرر
		درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی با ثمردهی مکرر
دارایی‌های نامشهود	۶- هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی‌های تولید نشده	
	۷- محصولات مالکیت فکری	تحقیق و توسعه
		اکتشاف و ارزیابی معادن
		نرم افزارهای رایانه‌ای: نرم‌افزارهای رایانه‌ای
		نرم افزارهای رایانه‌ای: پایگاه‌های داده
		نسخه‌های اصلی کارهای سرگرمی، ادبی و هنری
		سایر محصولات مالکیت فکری

۳-۱-۱- واحدهای مسکونی

واحدهای مسکونی[۳]، بنا یا قسمتی از بنا است که به طور کامل یا به طور عمده به عنوان محل سکونت استفاده می‌شود. سازه‌های مرتبط با واحدهای مسکونی نظیر پارکینگ و همه لوازم جانبی دائمی که نصب آنها در محل سکونت

۱ Tangible Assets
۲ Intangible Assets
۳ Dwellings

مرسوم است نیز در این دسته قرار می‌گیرند. خانه‌های قایقی، شناورهای سکونتی، خانه‌های متحرک و کاروان‌ها که عمدتاً به عنوان محل سکونت اصلی خانوارها استفاده می‌شوند نیز در این دسته قرار می‌گیرند. بناهای تاریخی که قبلاً به عنوان واحد مسکونی استفاده می‌شدند نیز در اینجا منظور می‌شوند. همچنین واحدهای مسکونی تحصیل شده برای پرسنل نظامی نیز در این دسته منظور می‌شوند.

۳-۱-۲- سایر بناها و سازه‌ها

سایر بناها و سازه‌ها[۱] شامل بناهای غیرمسکونی، سایر سازه‌ها و بهسازی زمین می‌شود که در ادامه به ترتیب توضیح داده می‌شود.

۳-۱-۲-۱- بناهای غیرمسکونی

بناهای غیرمسکونی[۲] متشکل از کل بنا یا قسمتی از بنایی است که به واحد مسکونی اختصاص داده نشده است. لوازم جانبی، تسهیلات و تجهیزاتی که جزء جدایی‌ناپذیر سازه‌ها هستند نیز در این دسته قرار می‌گیرند. بناهای تاریخی که به عنوان بناهای غیرمسکونی شناخته شده‌اند نیز در اینجا منظور می‌شوند.

۳-۱-۲-۲- سایر سازه‌ها

سایر سازه‌ها[۳] شامل سازه‌هایی غیر از بناها هستند که هزینه‌های خیابان‌ها، فاضلاب و غیره را در برمی‌گیرند. هزینه‌های پاکسازی و آماده‌سازی نیز در اینجا منظور می‌شوند. چاه‌ها، تونل‌ها و سایر سازه‌های معدن‌کاوی و انرژی و ساخت موج‌شکن‌ها، آب‌بندها، سیل بندها، زیرساخت‌های لازم برای آبزی‌پروری و همچنین بناهای تاریخی که به عنوان واحدهای مسکونی یا بناهای غیرمسکونی وجود ندارد نیز در اینجا منظور می‌شوند.

۳-۱-۲-۳- بهسازی زمین

بهسازی زمین[۴] حاصل اقداماتی است که منجر به بهبود عمده در کمیت، کیفیت یا بازدهی زمین می‌شود یا از تخریب آن جلوگیری می‌کند. فعالیت‌هایی نظیر پاکسازی زمین، حصارکشی دور زمین، حفر چاه‌های آبیاری که جزئی از زمین مورد نظر هستند، به عنوان نتایج حاصل از بهسازی زمین به شمار می‌آیند.

---

۱ Other Buildings and Structures
۲ Buildings Other Than Dwellings
۳ Other Structures
٤ Land Improvements

بهسازی زمین دسته‌ای از دارایی‌های ثابت را نشان می‌دهد که از دارایی تولیدنشده زمین به شکلی که قبل از بهسازی وجود داشت متفاوت است. زمین پیش از اینکه بهسازی روی آن اثر بگذارد دارایی تولیدنشده است و به این ترتیب مشمول سود یا زیان ناشی از نگهداری است و این از تغییرات قیمتی که در اثر بهسازی زمین بوجود می‌آید متمایز است. همچنین ذکر این نکته ضروری است که هزینه‌های انتقال مالکیت کل زمین باید در بهسازی زمین منظور شوند.

۳-۱-۳- ماشین‌آلات و تجهیزات

ماشین‌آلات و تجهیزات[۱] شامل تجهیزات حمل و نقل، ماشین‌آلات برای اطلاعات، تجهیزات ارتباطات و مخابرات (ICT) و سایر ماشین‌آلات و تجهیزات است. لازم به ذکر است که اولاً ماشین‌آلات و تجهیزات اجاره‌ی مالی به شکلی عمل می‌شوند که توسط اجاره‌کننده (نه اجاره‌دهنده) تحصیل شده‌اند؛ ثانیاً ابزارهای ارزان که نسبتاً به صورت یکنواخت خریداری می‌شوند در این دسته قرار نمی‌گیرند؛ ثالثاً ماشین‌آلات و تجهیزاتی مانند وسایل نقلیه موتوری، مبلمان، تجهیزات آشپزخانه، رایانه‌ها و غیره که توسط خانوارها برای مقاصد مصرف نهایی تحصیل می‌شوند دارایی ثابت نبوده و بنابراین تحصیل آنها به عنوان تشکیل سرمایه تلقی نمی‌شود.

۳-۱-۳-۱- تجهیزات حمل و نقل

تجهیزات حمل و نقل[۲] از تجهیزاتی تشکیل یافته‌اند که برای جابجا کردن مردم و اشیاء مورد استفاده قرار می‌گیرند. از جمله این تجهیزات می‌توان به وسایل نقلیه موتوری، تریلرها، کشتی‌ها، لوکوموتیوها، هواپیماها، موتورسیکلت‌ها، دوچرخه‌ها و غیره اشاره کرد.

۳-۱-۳-۲- تجهیزات ICT

تجهیزات ICT[۳] از دستگاه‌هایی که از کنترل‌های الکترونیکی استفاده می‌کنند و همچنین اجزای الکترونیکی تشکیل دهنده این دستگاه‌ها تشکیل شده‌اند که در عمل عمدتاً به سخت‌افزارهای رایانه‌ای و تجهیزات مخابراتی محدود می‌شوند.

---

۱ Machinery and Equipment
۲ Transport Equipment
۳ Information, Communication and Telecommunications (ICT) Equipment

۳-۱-۳-۳- سایر ماشین‌آلات و تجهیزات

سایر ماشین‌آلات و تجهیزات[۱] از ماشین‌آلات و تجهیزاتی که در جای دیگر طبقه‌بندی نشده‌اند تشکیل شده است. از جمله این ماشین‌آلات و تجهیزات می‌توان به تجهیزات دفتری و اداری، لوازم پزشکی، ابزارهای دقیق و اپتیکی، مبلمان، آلات موسیقی، کالاهای ورزشی و غیره اشاره کرد.

۳-۱-۴- سیستم‌های تسلیحاتی

سیستم‌های تسلیحاتی[۲] شامل وسایل نقلیه و تجهیزات دیگری نظیر کشتی‌های جنگی، زیردریایی، هواپیماهای نظامی، تانک‌ها، حامل‌های موشک و پرتاب‌کننده‌ی آنها و غیره هستند. بسیاری از سلاح‌های تک‌منظوره‌ای که توسط موارد فوق الذکر جابه جا می‌شوند مانند مهمات، موشک‌ها، راکت‌ها، بمب‌ها و غیره به عنوان موجودی انبار نظامی تلقی می‌شوند. اما برخی اقلام تک‌منظوره مانند موشک‌های بالستیک با قدرت تخریبی بالا که خدمات دفاعی در برابر متجاوزین ارائه می‌دهند به دلیل دارا بودن ویژگی‌هایی که با معیارهای کلی طبقه‌بندی به عنوان دارایی ثابت همخوانی دارند، در این دسته قرار می‌گیرند.

۳-۱-۵- منابع زیستی پرورشی

منابع زیستی پرورشی[۳] متشکل از منابع حیوانی با ثمردهی مکرر و درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی با محصول‌دهی مکرر هستند که رشد طبیعی و بازپروری آنها تحت کنترل مستقیم، مسئولیت و مدیریت واحدهای نهادی است.

۳-۱-۵-۱- منابع حیوانی با ثمردهی مکرر

منابع حیوانی با ثمردهی مکرر[۴] حیواناتی را پوشش می‌دهند که رشد طبیعی و بازپروری آنها تحت کنترل و مدیریت واحدهای نهادی است. این منابع شامل حیوانات برای تکثیر، دام‌های شیرده، حیوانات بارکش، گوسفندان یا سایر حیوانات مورد استفاده برای پشم آنها و همچنین حیوانات مورد استفاده برای حمل و نقل، مسابقه یا سرگرمی هستند. لازم به توضیح است که حیوانات پرورش داده شده برای کشتار از جمله ماکیان دارایی ثابت نبوده بلکه موجودی انبار

---

۱ Other Machinery and Equipment
۲ Weapons Systems
۳ Cultivated Biological Resources
٤ Animal Resources Yielding Repeat Products

تلقی می‌شوند. همچنین دارایی‌های پرورشی نابالغ مانند اسب‌های یکساله مسابقه که برای فروش در دوسالگی پرورش داده می‌شوند از این قاعده مستثنی هستند (و به عنوان کار در جریان ساخت تلقی می‌شوند) مگر اینکه برای خودمصرفی تولید شده باشند.

۳-۱-۵-۲- درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی با ثمردهی مکرر

درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی با ثمردهی مکرر[۱] شامل گیاهانی می‌شوند که رشد طبیعی و بازپروری آنها تحت کنترل و مدیریت واحدهای نهادی است. این گیاهان شامل درختان پرورشی برای میوه و میوه‌های آجیلی (خشکبار)، برای شیره و رزین، برای محصولات برگ و پوست درختان است. لازم به ذکر است که درختان پرورش داده شده برای چوب که فقط یکبار و در هنگام قطع محصول، تولیدات دارند و همچنین غلات و سبزیجاتی که فقط یکبار هنگام برداشت ثمر می‌دهند، دارایی ثابت تلقی نمی‌شوند.

۳-۱-۶- هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی‌های تولید نشده

هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی‌های تولید نشده[۲] به عنوان دارایی تولید شده در نظر گرفته می‌شوند ولی ارزش آنها را نمی‌توان با ارزش دارایی‌های تولید شده دیگر ادغام کرد. بدین ترتیب باید به صورت یک دسته جداگانه در تشکیل سرمایه ثابت در نظر گرفته شود. همانگونه که قبلاً در بخش ۳-۱-۲-۳ نیز بیان گردید یک مورد استثناء در خصوص هزینه‌های انتقال مالکیت وجود دارد و آن اینکه هزینه‌های انتقال مالکیت زمین طبق قرارداد به عنوان بهسازی زمین تلقی می‌شود.

۳-۱-۷- محصولات مالکیت فکری

محصولات مالکیت فکری[۳] شامل نتایج تحقیق و توسعه، اکتشاف و ارزیابی معادن، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و پایگاه‌های داده، نسخه‌های اصلی کارهای سرگرمی، ادبی و هنری و سایر محصولات مالکیت فکری می‌شود. وجه مشخصه اصلی این محصولات این است که ارزش آنها ناشی از تلاش فکری است. به عبارت دیگر می‌توان گفت محصولات مالکیت فکری حاصل پژوهش، توسعه، تحقیق یا نوآوری هستند که منجر به دانشی می‌شوند که تولیدکنندگان می‌توانند آن

---

۱ Tree, Crop and Plant Resources Yielding Repeat Products
۲ Costs of Ownership Transfer on Non-Produced Assets
۳ Intellectual Property Products

را در بازار عرضه کنند یا به نفع خود در تولید استفاده کننده زیرا استفاده از این دانش بوسیله قانون یا هر نوع ابزار حمایتی دیگری محدود شده است. این دانش می‌تواند به صورت یک محصول مستقل یا به همراه محصول دیگری ارائه شود. در حالت دوم محصولی که دانش مورد نظر در آن گنجانده شده است نسبت به محصول مشابه بدون این دانش یک افزایش قیمتی خواهد داشت. دانش بدست آمده تا زمانی که استفاده از آن بتواند شکلی از منافع انحصاری را برای مالک آن ایجاد کند به صورت دارایی باقی می‌ماند. زمانیکه این دانش دیگر مورد حمایت قرار نگیرد یا با پدید آمدن پژوهش دیگری تاریخ آن سپری شود، دارایی بودن آن نیز متوقف می‌شود.

۳-۱-۷-۱- تحقیق و توسعه

تحقیق و توسعه[۱] عبارت از ارزش مخارج کار خلاقانه انجام شده بر یک مبنای نظام‌مند که به منظور افزایش ذخیره‌ی دانش، از جمله دانش انسان، فرهنگ و جامعه و استفاده از این دانش برای اختراع کاربردهای جدید است. در نظام حساب‌های ملی، تحقیق و توسعه (R&D) تا حدی گسترش نیافته است که سرمایه انسانی را نیز در بر گیرد. ارزش تحقیق و توسعه بر حسب منافع اقتصادی که انتظار می‌رود در آینده فراهم کند، تعیین می‌شود. این اصل همچنین به ارائه خدمات عمومی در مورد تحقیق و توسعه تحصیل شده توسط دولت نیز اعمال می‌شود. در اصل، تحقیق و توسعه که برای صاحب آن منفعت اقتصادی ببار نیاورد، دارایی ثابت نبوده و باید به عنوان مصرف واسطه تلقی شود. غیر از مواردی که تحقیق و توسعه مستقیماً مشاهده می‌شود، طبق قرارداد، ارزش آن را می‌توان از حاصل جمع هزینه‌های تولید آن (که شامل هزینه تحقیق و توسعه ناموفق نیز می‌شود) بدست آورد.

۳-۱-۷-۲- اکتشاف و ارزیابی معادن

اکتشاف و ارزیابی معادن شامل ارزش مخارج انجام شده برای اکتشاف نفت خام و گاز طبیعی و ذخایر غیرنفتی و تجدید ارزیابی معادن کشف شده است. این مخارج شامل هزینه‌های پیش از پروانه، هزینه‌های پروانه، هزینه‌های ارزیابی، هزینه‌های آزمایش واقعی حفاری و چاه‌زنی، هزینه‌های نقشه‌برداری هوایی، هزینه‌های حمل و نقل و غیره است که برای امکان‌پذیر ساختن اجرای آزمایش انجام می‌شود. پس از اکتشاف تجاری ذخایر ممکن است ارزیابی مجدد انجام شود که هزینه‌های این ارزیابی مجدد نیز باید در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص منظور شود.

---

۱ Research and Development (R&D)

همانگونه که بیان گردید مخارج منظور شده در تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نه تنها هزینه‌های حفاری و چاه‌زنی واقعی، بلکه هزینه‌های انجام شده برای امکان‌پذیر ساختن آزمایش‌ها را نیز در بر می‌گیرد. بنابراین ارزش دارایی بدست آمده با ارزش ذخایر جدید کشف شده از طریق اکتشاف اندازه‌گیری نمی‌شود، بلکه به وسیله ارزش منابع تخصیص داده شده به اکتشاف در طول دوره حسابداری ارزش‌گذاری می‌شود.

۳-۱-۷-۳- نرم افزارهای رایانه ای

نرم‌افزارهای رایانه ای و پایگاه‌های داده در یک گروه قرار داده می‌شوند چراکه یک پایگاه داده نمی‌تواند مستقل از یک سیستم مدیریت پایگاه داده[۱] که خود نوعی نرم‌افزار رایانه‌ای است ایجاد شود. در ادامه به اختصار هر یک از این زیربخش ها را مورد بررسی قرار می دهیم.

۳-۱-۷-۳-۱- نرم افزارهای رایانه ای

نرم‌افزار رایانه‌ای[۲] از برنامه‌های رایانه‌ای، شرح برنامه‌ها و مواد پشتیبانی برای نرم‌افزارهای سیستمی و کاربردی تشکیل شده است. تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در نرم‌افزارهای رایانه‌ای مراحل ایجاد اولیه، گسترش‌های بعدی نرم‌افزار و همچنین تحصیل کپی‌هایی که به عنوان دارایی طبقه‌بندی می‌شوند را شامل می‌شود. گسترش یک نرم‌افزار رایانه‌ای زمانی به عنوان یک دارایی تلقی می‌شود که مالک آن در نظر داشته باشد آن را برای مدت بیش از یک سال در تولید استفاده نماید. یک نرم‌افزار ممکن است برای استفاده خود یا برای فروش از طریق کپی آن در نظر گرفته شده باشد. لازم به توضیح است که نرم‌افزارهای خریداری شده در بازار به قیمت‌های خریدار ارزش‌گذاری می‌شوند در حالی که نرم‌افزارهای تولید شده درون واحد به قیمت پایه برآورد شده و در صورت امکان‌پذیر نبودن ارزش‌گذاری به قیمت پایه، با هزینه‌های تولید آن ارزش‌گذاری می‌شوند.

۳-۱-۷-۳-۲- پایگاه‌های داده

پایگاه‌های داده[۳] از فایل‌های داده‌ای سازمان یافته به شیوه‌ای که اجازه دسترسی به داده‌ها و استفاده کارآمد از منابع را می دهد، تشکیل شده است. یک پایگاه داده ممکن است منحصراً به منظور خودمصرفی یا برای فروش به

---

۱ Database Management System
۲ Computer Software
۳ Databases

عنوان یک موجودیت غیروابسته یا برای فروش از طریق پروانه دسترسی به محتوای اطلاعات آن ایجاد شوند. دقت شود هزینه‌های سیستم مدیریت پایگاه داده نباید در هزینه‌های ایجاد پایگاه داده منظور شود، بلکه به عنوان دارایی نرم‌افزار رایانه‌ای تلقی می‌شود، مگر اینکه تحت اجاره عملیاتی مورد استفاده قرار گیرد. همچنین پایگاه‌های داده برای فروش، به قیمت بازار آنها که ارزش محتوای اطلاعات آن را در بر می‌گیرد، ارزش‌گذاری می‌شود.

۳-۱-۷-۴- نسخه‌های اصلی سرگرمی، ادبی و هنری

نسخه‌های اصلی کارهای سرگرمی، ادبی و هنری[۱] عبارتند از حلقه‌های فیلم، نوارهای ضبط صوت، نسخه‌های دستی، نوارها، مدل‌ها و غیره که روی آنها اجرای نمایش تئاتر، برنامه‌های رادیو و تلویزیون، اجراهای موسیقی، رویدادهای ورزشی، محصولات هنری و ادبی و غیره ضبط یا گنجانده شده است. این نوع کارها معمولاً به حساب خود ایجاد و گسترش داده می‌شوند. این کارها ممکن است بعداً بدون محدودیت قانونی یا از طریق پروانه‌ها فروخته شوند. لازم به توضیح است که اگر یک نسخه اصلی به عنوان اشیاء گرانبها تحصیل شود، تولید آن به حساب خود به شمار نمی‌آید بلکه می‌تواند به عنوان کار در جریان ساخت طبقه‌بندی شود. همچنین نسخه‌های اصلی خریداری شده در بازار به قیمت خریدار ارزش‌گذاری می‌شوند. نسخه اصلی ایجاد شده درون واحد نیز به قیمت پایه برآورد شده و در صورت امکان‌پذیر نبودن برآورد قیمت پایه با هزینه‌های تولید ارزش‌گذاری می‌شود.

۳-۱-۷-۵- سایر محصولات مالکیت فکری

سایر محصولات مالکیت فکری شامل هر محصولی است که تشکیل یک دارایی ثابت را می‌دهد ولی در یکی از اقلام خاص که در بالا گفته شد منظور نمی‌شود.

۳-۲- تغییرات در موجودی انبار

تغییرات در موجودی انبار[۲] از طریق ارزش اقلام وارد شده به انبار منهای اقلام برداشت شده از انبار و منهای خسارت‌های مکرر کالاهای نگهداری شده در انبار در دوره حسابداری اندازه‌گیری می‌شود. پیش از بررسی اجزای تغییرات در موجودی انبار لازم است نحوه ارزش‌گذاری این تغییرات توضیح داده شود. یک بنگاه به عنوان تولیدکننده، ممکن است کالاها یا خدماتی را برای مصرف واسطه تحصیل کند، اعم از اینکه آنها را از بازار خریداری کند یا از طریق

۱ Entertainment, literary and Artistic Originals
۲ Changes in Inventories

انتقال داخلی از موجودی انبار برداشت کند. به منظور حصول اطمینان از اینکه تمامی کالاها و خدمات استفاده شده برای مصرف واسطه بطور سازگار به قیمت‌های جاری ارزش‌گذاری می‌شوند، کالاهای انتقال یافته از موجودی انبار به قیمت‌های جاری خریدار در زمان برداشت از موجودی انبار ارزش‌گذاری می‌شوند. بطور مشابه، ستانده تولید شده توسط تولیدکننده ممکن است فروخته شده یا به صورت محصولات تکمیل شده یا کار در جریان ساخت به انبار منتقل شود. در این صورت نیز به منظور حصول اطمینان از سازگاری ارزش‌گذاری ستانده‌ها، کالاهای تکمیل شده انتقال یافته به انبار به نحوی ارزش‌گذاری می‌شوند که گویی در آن زمان فروخته شده‌اند. در جدول شماره (۳) طبقه‌بندی تفصیلی تغییرات در موجودی انبار ارائه شده است که در ادامه هر یک از این دسته‌ها مورد بررسی بیشتر قرار خواهد گرفت.

جدول شماره (۳) – طبقه‌بندی تغییرات در موجودی انبار

تغییرات در موجودی انبار	۱- مواد و ملزومات	
	۲- کار در جریان ساخت	کار در جریان ساخت دارایی‌های زیست پرورشی
		سایر کار در جریان ساخت
	۳- کالاهای تکمیل شده	
	۴- موجودی انبار نظامی	
	۵- کالاها برای فروش مجدد	

۳-۲-۱- مواد و ملزومات

مواد و ملزومات[۱] از تمام محصولاتی تشکیل شده‌اند که هر بنگاه، با این قصد آنها را در انبار نگهداری می‌کند که از آنها به عنوان نهاده‌های واسطه در تولید استفاده کند. بنگاه‌ها ممکن است انواع کاملاً متفاوتی از مواد و ملزومات را تحت این عنوان نگهداری کنند. از جمله متداول‌ترین نوع آنها می‌توان به سوخت‌ها، مواد خام صنعتی، مواد کشاورزی، کالاهای نیمه ساخته، مواد بسته‌بندی، مواد غذایی و ملزومات اداری اشاره کرد. لازم به توضیح است که مواد و ملزومات، کارهای هنری یا موجودی فلزات یا سنگ‌های قیمتی تحصیل شده توسط بنگاه‌ها (اشیاء گرانبها) را پوشش نمی‌دهد.

[۱] Materials and Supplies

۳-۲-۲- کار در جریان ساخت

کار در جریان ساخت[۱] متشکل از ستانده‌ی تولید شده یک بنگاه است که هنوز به اندازه کافی پردازش نشده است تا در وضعیتی قرار گیرد که به طور عادی به واحدهای نهادی دیگر عرضه شود. کار درجریان ساخت در تمامی صنایع می‌تواند وجود داشته باشد. به عنوان مثال می‌توان فعالیت‌های کشاورزی، صنایع تولیدکننده دارایی‌های ثابت پیچیده نظیر کشتی، واحدهای مسکونی، نرم‌افزار یا فیلم را نام برد. هرچند کار در جریان ساخت ستانده‌ای است که به وضعیتی نرسیده است که به‌طور عادی بتواند به واحدهای دیگر عرضه شود، ولی مالکیت آن در صورت نیاز انتقال‌پذیر است.

طبق تعریف، هر ستانده‌ای که در انتهای دوره حسابداری تکمیل نشده باشد باید کار در جریان ساخت ثبت شود. تنها مورد استثناء که کار نیمه ساخت به عنوان کار در جریان ساخت ثبت نمی‌شود، در پروژه‌های نیمه ساخته‌ای است که تصور می‌شود استفاده‌کننده نهایی مالکیت آن را خواهد داشت، خواه به این دلیل که برای خودمصرفی انجام شده باشد، خواه به این دلیل که این موضوع به وسیله وجود قرارداد فروش یا خرید به اثبات رسیده باشد. همچنین کاهش کار در جریان ساخت زمانی اتفاق می‌افتد که فرآیند تولید تکمیل شود. در آن هنگام، تمامی کار در جریان ساخت به عنوان محصول تکمیل شده باز طبقه‌بندی شده و این طبقه‌بندی مجدد در حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها نشان داده می‌شود. از طرفی در صورتی که قیمت‌ها و هزینه‌ها افزایش یافته باشند، کار در جریان ساخت منتقل شده از دوره‌های قبل باید با استفاده از قیمت‌ها و هزینه‌های دوره‌ای که تولید در آن به پایان می‌رسد، ارزش‌گذاری مجدد شود. کار در جریان ساخت به دو دسته تقسیم می‌شود؛ کار در جریان ساخت برای دارایی‌های پرورشی و سایر کار در جریان ساخت که در ادامه به اختصار توضیح داده می‌شوند.

۳-۲-۲-۱- کار در جریان ساخت دارایی‌های زیست پرورشی

کار در جریان ساخت منابع زیست پرورشی[۲] شامل ستانده‌ای است که به اندازه کافی بالغ نشده است تا در وضعیتی قرار گیرد که به طور عادی به واحدهای نهادی دیگر عرضه شود. در این خصوص لازم است تا گیاهان یکبار مصرف، درختان و چارپایانی که تنها یکبار ستانده تولید می‌کنند، از درختان و چارپایانی که به طور مستمر برای بیش از یک سال برای تولید ستانده استفاده می‌شوند متمایز شوند. منابع یکبار مصرف باید به عنوان کار در جریان ساخت ثبت

---

۱ Work-in-Progress

۲ Work-in-Progress on Cultivated Biological Resources

شوند. همچنین هر نوع منابع پرورشی با ثمردهی مکرر بجز مواردی که برای خودمصرفی یا براساس یک قرارداد توافق شده با واحد دیگر پرورش داده می‌شوند، باید به عنوان کار در جریان ساخت منظور شوند. در صورتی که منابع پرورشی به منظور خودمصرفی یا طبق قرارداد با واحد دیگر پرورش داده شوند باید به عنوان تشکیل سرمایه ثابت تلقی گردند.

۳-۲-۲-۲- سایر کار در جریان ساخت

سایر کارهای در جریان ساخت[۱] عبارت است از ستانده‌ای (به غیر از منابع زیست پرورشی) که هنوز به اندازه کافی پردازش نشده است تا در وضعیتی قرار گیرد که به طور عادی به نهادی دیگر عرضه شود.

۳-۲-۳- کالاهای تکمیل شده

کالاهای تکمیل شده[۲] عبارت است از کالاهای تولید شده به عنوان ستانده‌ای که تولیدکننده قصد ندارد قبل از عرضه کردن به سایر واحدهای نهادی، پردازش بیشتری روی آنها انجام دهد. یک کالا وقتی تکمیل شده است که تولیدکننده آن فرآیندی را که برای تولید آن در نظر گرفته است به پایان برساند، حتی اگر بعداً به عنوان نهاده واسطه در فرآیندهای دیگر تولید استفاده شود. لازم به ذکر است که کالاهای تکمیل شده و داخل شده به انبار به قیمت‌های پایه آن کالاها در زمان ورود به انبار ارزش‌گذاری می‌شوند. در مقابل کالاهای برداشت شده از انبار به قیمت‌های پایه زمانی که برداشت صورت می‌گیرد ارزش‌گذاری می‌شوند.

۳-۲-۴- موجودی انبار نظامی

موجودی انبار کالاهای نظامی[۳] از اقلام یکبار مصرفی مانند مهمات، موشک‌ها، راکت‌ها، بمب‌ها و غیره که به وسیله سلاح‌ها یا سیستم‌های تسلیحاتی حمل می‌شوند تشکیل شده است. همانگونه که در بخش ۳-۱-۴ اشاره شد، اکثر اقلام یکبار مصرف به عنوان موجودی انبار تلقی می‌شوند. ولی برخی از انواع موشک‌ها با قدرت تخریب بالا به دلیل قابلیت آنها در فراهم کردن خدمات دفاعی در مقابل متجاوزین می‌توانند به عنوان سرمایه ثابت در نظر گرفته شوند.

---

۱ Other Work-in-Progress
۲ Finished Goods
۳ Military Inventories

۳-۲-۵- کالاها برای فروش مجدد

کالاها برای فروش مجدد[۱] کالاهایی هستند که توسط بنگاه‌هایی مانند عمده‌فروشان یا خرده‌فروشان به منظور فروش مجدد آنها به مشتریان خود تحصیل می‌شوند. کالاها برای فروش مجدد توسط بنگاه‌هایی که آنها را خریداری کرده‌اند، بیش از آن پردازش نمی‌شوند به‌جز اینکه آنها را به شیوه‌ای که برای مشتریان جذاب باشد ارائه کنند. از این رو، صاحبان کالاهایی که برای فروش مجدد خریداری می‌شوند می‌توانند آنها را حمل، ذخیره، درجه‌بندی، طبقه‌بندی و بسته‌بندی کنند ولی نمی‌توانند آنها را به نحو دیگری تغییر شکل دهند.

کالاهایی که برای فروش مجدد خریداری می‌شوند زمانی که وارد موجودی انبار بنگاه می‌شوند، به قیمت‌های خریدار واقعی ارزش‌گذاری می‌شوند. این قیمت‌ها، هزینه‌های حمل و نقلی را که به بنگاه‌هایی غیر از عرضه‌کنندگان کالا پرداخت می‌شوند نیز در بر می‌گیرند. در مقابل، کالاهایی که برای فروش مجدد از موجودی انبار برداشت می‌شوند به قیمت‌های خریدار کالایی که در زمان برداشت می‌توانند جایگزین آنها شوند، ارزش‌گذاری می‌شوند و این ارزش با قیمت‌های خریداری که در زمان تحصیل برای آنها ممکن است پرداخت شده باشد، متفاوت است. کاهش موجودی انبار خواه کالاهای برداشت شده با سود یا زیان فروخته شوند، خواه در اثر زوال فیزیکی، خسارت یا سرقت یا حتی اصلاً فروخته نشوند، به همین شیوه ارزش‌گذاری می‌شوند.

۳-۳- اشیاء گرانبها

اشیاء گرانبها[۲] شامل فلزات و سنگ‌های قیمتی، عتیقه‌جات و دیگر اشیاء هنر و سایر اشیاء گرانبهایی هستند که در ادامه به اختصار توضیح داده خواهند شد. اما پیش از آن، ذکر چند نکته ضروری است. اول اینکه، تمامی اقلامی که در بالا ذکر شد لزوماً نباید در ترازنامه صاحب آن به عنوان اشیاء گرانبها وارد شوند. هدف از این سرفصل پوشش اقلامی است که اغلب به عنوان جایگزین برای سرمایه‌گذاری در نظر گرفته می‌شوند. به عنوان مثال در زمان‌های مختلف سرمایه‌گذاران به جای دارایی مالی، خرید طلا را ترجیح می‌دهند. همچنین خانوارها نیز ممکن است ترجیح دهند اقلامی را تحصیل کنند که می‌دانند در صورت نیاز به افزایش وجوه خود، می‌توانند آنها را بفروشند. دوم آنکه، هزینه‌های

---

۱ Goods for Resale
۲ Valuables

انتقال مالکیت اشیاء گرانبها، همانند هزینه‌های انتقال سایر دارایی‌های غیرمالی، به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تلقی شده و هنگام ثبت در ترازنامه در ارزش این اقلام منظور می‌شوند.

۳-۳-۱- فلزات و سنگ‌های قیمتی

فلزات و سنگ‌های قیمتی[۱] زمانی به عنوان اشیاء گرانبها تلقی می‌شوند که برای فروش یا استفاده به عنوان نهاده‌های فرآیند تولید توسط بنگاه‌ها نگهداری نشوند. همچنین به عنوان طلای پولی[۲] و یک دارایی مالی در قالب حساب فلزات تخصیص داده نشده[۳] نیز نگهداری نشوند.

۳-۳-۲- عتیقه‌جات و دیگر اشیاء هنری

نقاشی‌ها، مجسمه‌ها و غیره که به عنوان عتیقه‌جات و دیگر اشیاء هنری[۴] شناخته می‌شوند، هنگامی به عنوان اشیاء گرانبها تلقی می‌شوند که توسط بنگاه‌ها برای فروش نگهداری نشوند. در واقع، اشیاء به نمایش گذاشته شده در نمایشگاه‌ها و موزه‌ها جزو اشیاء گرانبها منظور می‌شوند.

۳-۳-۳- سایر اشیاء گرانبها

سایر اشیاء گرانبها[۵] اقلامی مانند کلکسیون تمبرها، سکه‌ها، ظروف چینی، کتابها و غیره که دارای ارزش بازاری شناخته شده‌ای هستند و همچنین جواهرات ذی‌قیمت، سنگ‌های قیمتی برای استفاده به عنوان مد و فلزات دارای ارزش قابل ملاحظه و نقدشدنی را شامل می‌شود.

۴- مصرف سرمایه ثابت

مصرف سرمایه ثابت[۶] تغییر منفی در ارزش دارایی‌های ثابت به کار رفته در تولید ایجاد می‌کند. مصرف سرمایه ثابت باید با مراجعه به مجموعه مشخصی از قیمت‌ها، که عبارت است از قیمت‌های متوسط از نوع دارایی با کیفیت ثابت در طول دوره حسابداری، اندازه‌گیری شود. در این صورت می‌توان آن را به عنوان کاهش ارزش دارایی ثابت متعلق به یک بنگاه بین ابتدا و انتهای دوره حسابداری در اثر زوال فیزیکی و نرخ‌های عادی از مدافتادگی و خسارت‌های

---

۱ Precious Metals and Stones
۲ Monetary Gold
۳ Unallocated Metal Accounts
٤ Antiques and Other Art Objects
٥ Other Valuables
٦ Consumption of Fixed Capital

اتفاقی تعریف کرد. مصرف سرمایه ثابت می‌تواند از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص کسر شود تا تشکیل سرمایه ثابت خالص برای تراز شدن با قلم ترازکننده پس‌انداز ناخالص منتقل شده از حساب مصرف درآمد بدست آید.

مصرف سرمایه ثابت به تمام دارایی‌های ثابت و برای هر سال استفاده از آنها در تولید، اعمال می‌شود. فرض می‌شود، تمامی بناها و سازه‌ها حتی اگر به شکل مناسبی نگهداری شوند دارای عمر خدمتی محدودی هستند بنابراین برای تمامی این دارایی‌های ثابت، مصرف سرمایه ثابت محاسبه می‌شود. از آنجایی که هزینه‌های انتقال مالکیت از جمله هزینه‌های پایانی به عنوان دارایی ثابت تلقی می‌شود، این هزینه‌ها نیز مشمول مصرف سرمایه ثابت خواهند بود که در ادامه به اختصار توضیح داده می‌شود.

۴-۱- هزینه‌های انتقال مالکیت

همانگونه که قبلاً اشاره شد، هزینه‌های انتقال مالکیت در تحصیل و واگذاری یک دارایی ثابت به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تلقی می‌شود. مصرف سرمایه ثابت در خصوص دارایی‌ها، بر اساس ارزش دارایی بدون هزینه‌های انتقال مالکیت برای تمام طول عمر آن محاسبه می شود. اما در مورد هزینه‌های انتقال مالکیت، مصرف سرمایه ثابت تنها برای طول دوره‌ای که مالک آن انتظار دارد دارایی مورد نظر را در اختیار داشته باشد محاسبه می‌شود. بدین ترتیب زمانی که یک دارایی به مالک جدید فروخته می‌شود، هیچ‌گونه هزینه انتقال مالکیتی در ارزش دارایی باقی نخواهد ماند. بنابراین بجز هزینه‌های انتقال متقبل شده توسط مالک جدید، مبلغی که مالک قدیم دریافت می‌کند با مبلغی که مالک جدید پرداخت می‌کند برابر خواهد بود.

همانگونه که در بخش ۳-۱-۶ بیان شد، در مورد منابع طبیعی (به غیر از زمین)، هزینه‌های انتقال مالکیت در حساب سرمایه به عنوان یک تراکنش جدا از تحصیل و واگذاری منابع طبیعی در بخش تشکیل سرمایه نشان داده می‌شود. هزینه‌های انتقال مالکیت در اینجا هم با توجه به طول مدت زمانی که مالک انتظار دارد دارایی مورد نظر را نگهداری کند مستهلک می‌شود. اما در خصوص زمین، هزینه‌های انتقال مالکیت به عنوان بخشی از بهسازی زمین در نظر گرفته شده و به نوبه خود دارایی تولید شده به حساب می‌آید. همانند قبل، ارزش بهسازی زمین بجز هزینه‌های انتقال مالکیت، در طول دوره مناسب بلندمدتی مستهلک خواهد شد، در حالیکه هزینه‌های انتقال مالکیت در طول دوره‌ای که مالک انتظار دارد زمین را در اختیار داشته باشد مستهلک می‌شود.

۴-۲- هزینه‌های پایانی

در واقع، ارزش مصرف سرمایه ثابت انباشته شده در طول عمر یک دارایی، زمانی که تغییر قیمت‌ها نیز در نظر گرفته شود، باید با تفاوت ارزش بین تحصیل و واگذاری آن برابر باشد. در خصوص دارایی‌هایی با هزینه‌های واقعی در زمان واگذاری، این بدان معنی است که مصرف سرمایه ثابت باید هزینه‌های پایانی[۱] پیش‌بینی شده را کاملاً پوشش دهد. بنابراین صرف نظر از تعداد مالکین در طول عمر دارایی، هزینه‌های پایانی باید در تمام طول عمر خدمت دارایی مستهلک شوند. یک دارایی بلافاصله قبل از واگذاری دارای ارزش منفی خواهد بود که با در نظر گرفتن هزینه‌های پایانی متحمل شده به عنوان تشکیل سرمایه ثابت، این ارزش صفر خواهد شد.

۵- دارایی‌های غیرمالی تولید نشده

سه دسته کلی دارایی‌های غیرمالی تولید نشده[۲] در SNA وجود دارد: (۱) منابع طبیعی؛ (۲) قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها؛ و (۳) سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی. این سه نوع دارایی، به غیر از اینکه دارایی غیرمالی تولید نشده هستند، وجه مشترک کمی با یکدیگر دارند. در ادامه هر یک از این دارایی‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در جدول شماره (۴) طبقه‌بندی دارایی‌های غیرمالی تولید نشده نشان داده شده است.

جدول شماره (۴) – طبقه‌بندی دارایی‌های غیرمالی تولید نشده

دارایی‌های غیرمالی تولید نشده	۱- منابع طبیعی	زمین
		ذخایر معدنی و انرژی
		منابع زیستی غیرپرورشی
		منابع آبی
		سایر منابع طبیعی
	۲- قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها	اجازه‌نامه‌های عملیاتی غیرقابل فروش
		مجوزهای استفاده از منابع طبیعی
		مجوزهای انجام فعالیت‌های خاص
		حق انحصاری بر کالاها و خدمات آینده
	۳- سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی	

۱ Terminal Costs
۲ Non-Produced Non-Financial Assets

۵-۱- منابع طبیعی

تمام منابع طبیعی[۱] زیست محیطی نمی‌توانند واجد شرایط دارایی‌های اقتصادی باشند. اولاً تنها آن دسته از منابع طبیعی که حقوق مالکیت بر آنها ایجاد شده و بطور موثری مورد استفاده قرا می‌گیرند می‌توانند به عنوان دارایی اقتصادی در نظر گرفته شوند. ثانیاً علاوه بر تحت مالکیت بودن باید با توجه به فناوری، دانش علمی، زیرساخت اقتصادی، منابع موجود و مجموعه قیمت‌های نسبی حاکم، قابلیت ایجاد منافع اقتصادی برای صاحبان آنها را نیز داشته باشند. همچنین ذکر این نکته ضروری است که فرض می‌شود که تمامی مالکان و خریداران زمین و منابع طبیعی غیرمتحرک[۲]، در آن اقتصاد دارای یک مرکز منافع اقتصادی هستند. بنابراین اگر مالک یا خریدار غیرمقیم باشد، یک واحد مقیم فرضی برای این منظور ایجاد می‌شود. بطور مشابه فرض می‌شود که استخراج منابع زیرزمینی نیز فقط توسط واحدهای مقیم می‌تواند انجام شود. بدین ترتیب به محض اینکه یک بنگاه غیرمقیم مثلاً با اخذ پروانه‌های مورد نیاز برای استخراج آماده شود، فرض بر این است که در آن زمان مقیم شده است. در ادامه اجزای منابع طبیعی به اختصار مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵-۱-۱- زمین

مفهوم زمین[۳] متشکل از سطح زمین، شامل پوشش خاک و آب‌های سطحی مربوط به آن است که حقوق مالکیت بر آن ایجاد می‌شود و با نگهداری یا استفاده از آن توسط مالکان می‌تواند منافع اقتصادی حاصل شود. ارزش زمین، بناها و سایر سازه‌های واقع در آن، منابع معدنی و منابع آبی زیرزمینی را در بر نمی‌گیرد. همچنین آب‌های سطحی که در ارزش زمین در نظر گرفته می‌شوند، آب‌های داخلی (مانند مخازن آب، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و غیره) را که می‌تواند حقوق مالکیت بر آنها ایجاد شود را در بر می‌گیرد. اما، بسترهای آب که از آنها در مقابل پرداختی، آب به طور مستمر برای استفاده در تولید برداشت می‌شود، در آب مربوط به زمین منظور نشده و جزو منابع آبی به حساب می‌آید.

همچنین ذکر این نکته ضروری است که، همانگونه که قبلاً نیز اشاره شد، بهسازی زمین و هزینه‌های انتقال مالکیت زمین به عنوان دارایی ثابت تلقی شده و به صورت جداگانه نشان داده می‌شوند. در نتیجه، تحصیل و واگذاری زمین

---

۱ Natural Resources
۲ Immovable Natural Resources
۳ Land

برای هر دوی خریدار و فروشنده با ارزش یکسان ثبت می‌شود. از آنجا که هر دو طرف تراکنش باید مقیم باشند، بنابراین برای کل اقتصاد ارزش کل خریدهای زمین باید با ارزش کل فروش‌ها برابر باشد. یعنی به عبارت دیگر، ارزش تحصیل منهای واگذاری زمین برای کل اقتصاد صفر خواهد بود.

از طرفی بناها یا سایر سازه‌ها معمولاً با زمینی که در آن واقع شده‌اند خرید و فروش می‌شوند، بدون اینکه برای این سازه‌ها و زمین ارزش جداگانه‌ای در نظر گرفته شود. حتی اگر ارزش‌گذاری جداگانه امکان‌پذیر نباشد، ممکن است بتوان تعیین کرد که کدام یک از این دو سهم بیشتری در ارزش ترکیبی آنها دارد و در نتیجه تراکنش انجام شده را بسته به اینکه کدام یک سهم بیشتری دارد، به عنوان خرید زمین یا خرید سازه طبقه‌بندی کرد. در صورتیکه این امکان وجود نداشته باشد، طبق قرارداد این تراکنش‌ها باید به عنوان خرید یک سازه که تشکیل سرمایه ثابت ناخالص است در نظر گرفته شود.

۵-۱-۲- ذخایر معدنی و انرژی

منابع معدنی و انرژی[۱] از ذخایر معدنی و انرژی واقع در زیر زمین تشکیل شده‌اند که با در نظر گرفتن فناوری موجود و قیمت‌های نسبی قابل بهره‌برداری اقتصادی هستند. منابع معدنی و انرژی متشکل از ذخایر شناخته شده ذغال، نفت، گاز یا سایر سوخت‌ها و سنگ‌های معدنی غیرفلزی و غیره هستند که در زیر زمین واقع شده‌اند و همچنین ذخایر زیر دریا را نیز در بر می‌گیرند. همانند قبل، حساب سرمایه فقط آن دسته از تراکنش‌های منابع معدنی و انرژی را در نظر می‌گیرد که بر آنها حق مالکیت ایجاد شده باشد. به عبارت دیگر، تراکنش‌های منابع معدنی و انرژی ثبت شده در حساب سرمایه اشاره به تحصیل یا واگذاری ذخایر معدنی و انرژی دارد که مالکیت آن از یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر منتقل شود. لازم به توضیح است که، کاهش ارزش ذخایر معدنی و انرژی شناخته شده که ناشی از کاهش آنها بر اثر استخراج دارایی برای مقاصد تولیدی است، در حساب سرمایه ثبت نمی‌شود، بلکه در حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها ثبت می‌شود.

[۱] Mineral and Energy Resources

۵-۱-۳- منابع زیستی غیرپرورشی

منابع زیستی غیرپرورشی[۱] عبارتند از جانوران، پرندگان، ماهی‌ها و گیاهانی که فقط یکبار یا به صورت مستمر ثمر می‌دهند و بر آنها حقوق مالکیت اعمال می‌شود ولی رشد و بازپروری آنها تحت کنترل، مسئولیت و مدیریت مستقیم واحدهای نهادی نیست. همانگونه که قبلاً بیان شد، فقط منابعی که در حال حاضر برای مقاصد اقتصادی قابل بهره‌برداری هستند یا احتمالاً به زودی خواهند بود، باید در این دسته منظور شود. در نظام حسابداری اقتصاد محیط زیست[۲] (SEEA) این دسته به منابع جانوران یا گیاهان آبزی، منابع حیوانی غیر از منابع آبزیان، درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی تفکیک شده است.

۵-۱-۴- منابع آبی

منابع آبی[۳] از آب‌های سطحی و زیرزمینی استفاده شده برای استخراج تشکیل شده است، به طوری که کمیابی آنها منجر به اعمال حق مالکیت یا حق استفاده، ارزش بازار و معیاری برای کنترل اقتصادی شود.

۵-۱-۵- سایر منابع طبیعی

سایر منابع طبیعی[۴] در حال حاضر شامل طیف رادیویی[۵] می‌شود. با توجه به حرکت روزافزون به سمت اجرای سیاست‌های محیط زیستی با استفاده از ابزار بازار، ممکن است منابع طبیعی دیگری نیز به عنوان دارایی اقتصادی شناسایی شوند. در این صورت، آن دارایی‌ها نیز در این دسته قرار خواهند گرفت.

۵-۲- قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها

قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها[۶] تنها زمانی دارایی تلقی می‌شوند که هر دو شرط زیر را داشته باشند:

الف. مفاد قرارداد، اجاره‌نامه یا پروانه، قیمتی را برای استفاده از یک دارایی یا یک خدمت مشخص ارائه کند که از قیمتی که در نبود آن حاکم است، متفاوت باشد.

ب. یک طرف قرارداد باید از نظر قانونی و عملی قادر باشد این تفاوت قیمت را تحقق بخشد.

---

۱ Non-Cultivated Biological Resources
۲ System of Environmental Economic Accounting (SEEA)
۳ Water Resources
٤ Other Natural Resources
٥ Radio Spectra
٦ Contracts, Leases And Licences

بر اساس شرط دوم، فرض بر این است که بازاری برای قرارداد وجود دارد. همانند منابع طبیعی، هزینه‌های انتقال مالکیت در تحصیل و واگذاری قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها باید به صورت جداگانه به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ثبت شود. طبق نظام حساب‌های ملی چهار نوع قرارداد، اجاره‌نامه و پروانه به عنوان دارایی مشخص شده است که در ادامه به اختصار هر یک از این دارایی‌ها بررسی می‌شود.

۵-۲-۱- اجاره‌نامه عملیاتی قابل فروش

اجاره‌نامه عملیاتی قابل‌فروش[۱] عبارت است از حق مالکیت شخص ثالث در رابطه با دارایی‌های ثابت. یک مثال در این خصوص موردی است که مستاجر یک بنا اجاره‌بهای ثابتی را می‌پردازد، ولی در شرایط که این اجاره‌نامه وجود نداشته باشد، اجاره بهای بنا می‌تواند بالاتر از آن نیز برود. در این صورت اگر مستاجر از نظر قانونی و عملی قادر باشد بنا را به مستاجر دیگری اجاره فرعی دهد، در این صورت وی یک دارایی از نوع اجاره‌نامه عملیاتی قابل فروش در اختیار دارد.

۵-۲-۲- مجوز استفاده از منابع طبیعی

مجوز استفاده از منابع طبیعی[۲] عبارت است از حق مالکیت شخص ثالث در رابطه با منابع طبیعی. به عنوان مثال شخصی یک سهمیه ماهیگیری در اختیار دارد که از نظر قانونی و عملی قادر است آن را به شخص دیگری بفروشد.

۵-۲-۳- مجوز انجام فعالیت‌های خاص

مجوز انجام فعالیت‌های خاص[۳] مجوزی است که دارای شرایط زیر باشد:

الف. مجوزها از نظر تعداد محدود باشند و بنابراین به دارنده آن امکان کسب منافع انحصاری را دهند.

ب. منافع انحصاری در نتیجه استفاده از یک دارایی متعلق به صادرکننده مجوز بدست نیامده باشد.

ج. دارنده مجوز از نظر قانونی و عملی قادر به فروش مجوز به شخص ثالث باشد.

این مجوزها عمدتاً توسط دولت صادر می‌شوند هرچند ممکن است توسط واحدهای دیگری نیز صادر شوند. لازم به ذکر است که ارزش این نوع دارایی با جریان منافع انحصاری آتی آن تعیین می‌شود.

---

۱ Marketable Operating Leases
۲ Permits to Use Natural Resources
۳ Permits to Undertake Specific Activities

۵-۲-۴- حق انحصاری برای کالاها و خدمات آینده

حق انحصاری بر کالاها و خدمات آینده[۱] به موردی مربوط می‌شود که طرفی که قرارداد بسته است، کالاها و خدمات را به قیمت ثابتی در زمانی در آینده خریداری کند، قادر باشد تعهدات طرف دوم را به شخص ثالثی منتقل کند. مثال‌هایی در این خصوص، قرارداد بازیکنان فوتبال، حق انحصاری ناشر برای انتشار کارهای جدید یک نویسنده یا انتشار آثار موسیقی‌دانان مشهور هستند.

۵-۳- سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی

خریداران بالقوه یک بنگاه اغلب حاضر به پرداخت مبلغی بیش از ارزش خالص دارایی‌ها و بدهی‌های بنگاه هستند که به صورت منفرد ارزش‌گذاری شده‌اند. این ارزش اضافی سرقفلی[۲] نامیده می‌شود. در واقع سرقفلی، ارزش ساختارهای شرکت و ارزش کارکرد ترکیب نیروی انسانی و مدیریت، فرهنگ سازمانی، شبکه توزیع و مشتریان دائمی شرکت را منعکس می‌کند. سرقفلی نمی‌تواند جدا از دارایی‌های دیگر دارای ارزش باشد، ولی ارزش دارایی‌های دیگر را افزایش می‌دهد.

ارزش سرقفلی ممکن است ارزش اقلامی که به عنوان دارایی‌های بازاریابی[۳] شناخته شده است را نیز در بر داشته باشد. دارایی‌های بازاریابی اقلامی مانند نام‌های تجاری، حق تابلو، علائم تجاری، آرم‌ها و نام‌های دامنه را در بر می‌گیرد.

ارزش سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی به صورت تفاوت بین ارزش پرداخت شده برای یک بنگاه به عنوان بنگاه دایر با تمام منابع آن و جمع دارایی‌ها منهای بدهی‌های آن، که هر یک از این اقلام به صورت جداگانه تعیین و ارزش‌گذاری شده باشند، تعریف می‌شود. اگرچه سرقفلی احتمالاً در بیشتر شرکت‌ها وجود دارد، ولی به دلیل مشکلات مربوط به سنجش آن فقط زمانی ثبت می‌شود که ارزش آن با یک تراکنش بازاری (معمولاً با فروش کل شرکت) به اثبات برسد.

۶- انتقالات سرمایه‌ای

انتقالات سرمایه‌ای[۴] انتقالات بلاعوض هستند که خواه طرف فراهم کننده انتقالات منابع مالی را با واگذاری یک دارایی (بجز وجه نقد و موجودی انبار) یا با تسویه یک ادعای مالی (بجز حساب‌های دریافتنی) تحقق بخشد، خواه

---

۱ Entitlement to Future Goods and Services on an Exclusive Basis
۲ Goodwill
۳ Marketing Assets
٤ Capital Transfers

طرف دریافت‌کننده انتقالات مجبور به تحصیل یک دارایی (بجز وجه نقد یا موجودی انبار) باشد یا هر دو حالت وجود داشته باشد. انتقالات سرمایه‌ای اغلب بزرگ هستند و به صورت نامنظم ارائه می‌شوند.

ارزش یک دارایی غیرمالی انتقال داده شده، به قیمت برآورد شده‌ای است که دارایی بتواند به آن قیمت در بازار فروخته شود بعلاوه هزینه‌های حمل و نقل، نصب و سایر هزینه‌های انتقال مالکیت متقبل شده توسط اهداء کننده ولی بدون هزینه‌هایی از این دست که دریافت کننده متقبل شده است. انتقالات دارایی‌های مالی از جمله فسخ دیون نیز همانند سایر انواع تحصیل و واگذاری دارایی‌های مالی یا بدهی‌ها ارزش‌گذاری می‌شوند.

۶-۱- مالیات‌های سرمایه

مالیات‌های سرمایه[۱] از مالیات‌هایی تشکیل شده‌اند که به طور نامرتب و در فاصله‌های زمانی نامنظم بر ارزش دارایی‌ها یا ارزش ویژه متعلق به واحدهای نهادی یا بر ارزش دارایی‌های منتقل شده بین واحدهای نهادی در نتیجه ارث، هدیه یا سایر انتقالات وضع می‌شوند.

این نوع مالیات‌ها شامل مالیات بر سرمایه و مالیات بر انتقالات سرمایه هستند. مالیات بر سرمایه ممکن است توسط خانوارها یا توسط بنگاه‌ها پرداخت شود. مالیات بر سرمایه هم برای دولت و هم برای واحد نهادی مربوطه بسیار نادر است. مثالی از این نوع مالیات‌ها، مالیات‌های بهبود[۲] است؛ یعنی مالیاتی که بر افزایش ارزش زمین‌های کشاورزی در اثر صدور مجوز برای توسعه زمین برای مقاصد تجاری یا مسکونی توسط دولت اخذ می‌شود. مالیات بر انتقالات سرمایه‌ای عبارت است از مالیات بر ارزش دارایی‌های انتقال یافته بین واحدهای نهادی که عمدتاً مالیات بر ارث و مالیات بر هدایا را در بر می‌گیرد. لازم به توضیح است که مالیات بر انتقالات سرمایه‌ای، مالیات بر فروش دارایی‌ها را شامل نمی‌شود، زیرا فروش دارایی‌ها انتقالات به حساب نمی‌آید.

۶-۲- کمک‌های سرمایه‌گذاری

کمک‌های سرمایه‌گذاری[۳] شامل انتقالات سرمایه‌ای ارائه شده توسط واحدهای دولتی به سایر واحدهای نهادی مقیم یا غیرمقیم به منظور تامین مالی تمام یا بخشی از هزینه‌های تحصیل دارایی‌های ثابت آنها می‌باشد. بنابراین

---

۱ Capital Taxes
۲ Betterment Levies
۳ Investment Grants

دریافت‌کنندگان کمک‌های سرمایه‌گذاری ملزم هستند این کمک‌ها را برای مقاصد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص استفاده کنند. کمک‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند به صورت نقدی یا غیرنقدی (به شکل ماشین‌آلات و تجهیزات) باشد.

۶-۳- سایر انتقالات سرمایه‌ای

سایر انتقالات سرمایه‌ای[۱] شامل تمامی انتقالات سرمایه‌ای بجز مالیات سرمایه و کمک‌های سرمایه‌گذاری است. موضوع مهمی که در اینجا منظور می‌شود مربوط به فسخ دین با توافق دو طرف بین بستانکار و بدهکار است. این نوع فسخ بدهی، به عنوان انتقالات سرمایه‌ای از بستانکار به بدهکار تلقی می‌شود و برابر با ارزش بدهی به تاخیر افتاده، در زمان فسخ آن است. انتقالات سرمایه‌ای می‌تواند به شکل‌های دیگری از جمله پرداخت‌های عمده برای جبران خسارت‌های بزرگ؛ انتقالات دولت به بنگاه‌های دولتی یا خصوصی برای پوشش کسری‌های بزرگ عملیاتی؛ کمک‌های بزرگ خانوارها برای تشکیل سرمایه ثابت ناخالص مانند کمک به دانشگاه برای ساخت بنای جدید و غیره نیز وجود داشته باشد.

۷- تغییرات نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸

نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ چارچوب نظری بنیادین نظام قبلی یعنی نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ را حفظ کرده است. اما در این نظام، نحوه برخورد با جنبه‌های جدید اقتصاد که حائز اهمیت هستند، ارائه شده است. در ادامه این بخش، شانزده مورد از تغییرات اصلی صورت گرفته در حوزه مفاهیم دارایی‌ها، تشکیل سرمایه و مصرف سرمایه ثابت که در ارتباط با حساب سرمایه هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱. معرفی مالکیت اقتصادی

از آنجایی که تغییر مالکیت یک اصل تعیین‌کننده در زمان ثبت تراکنش‌ها است، اصطلاح « مالکیت اقتصادی[۲]» معرفی شده است. در مالکیت اقتصادی موضوع ریسک‌ها و پاداش‌های مالکیت در نظر گرفته می‌شود. در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ توصیه شده است که دارایی‌ها، بجای ترازنامه مالک قانونی، در ترازنامه مالک اقتصادی ثبت

۱ Other Capital Transfers
۲ Economic Ownership

شوند. در حالی که در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ به روشنی مالکیت تعریف نشده بود و به نظر می‌رسید که مفهوم مالکیت دلالت بر مالکیت قانونی دارد.

۲. تحقیق و توسعه

بر اساس نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ فعالیت تحقیق و توسعه به عنوان فعالیت فرعی تلقی نمی‌شود. ستانده تحقیق و توسعه باید تحت عنوان «محصولات مالکیت فکری» و به عنوان سرمایه در نظر گرفته شود؛ بجز در مواردی که این فعالیت برای تولیدکننده آن منافع اقتصادی در پی نداشته باشد، که در این صورت باید به عنوان مصرف واسطه ثبت شود. با لحاظ کردن تحقیق و توسعه به عنوان دارایی، حق اختراع به عنوان شکلی از دارایی‌های تولید نشده در نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ از بین رفته و تحقیق و توسعه در دارایی‌های ثابت جای آن را می‌گیرد.

۳. بازنگری طبقه‌بندی دارایی‌ها

در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ دارایی به عنوان ذخیره ارزش تعریف می‌شود که نشان دهنده منفعت یا دنباله منافعی است که با نگهداری یا استفاده از آن در طول دوره‌ای از زمان به مالک اقتصادی تعلق می‌گیرد. در نخستین سطح طبقه‌بندی، دارایی‌های غیرمالی از دارایی‌های مالی و بدهی‌ها جدا شده است. در درون دارایی‌های غیرمالی، دارایی‌های تولیدشده از دارایی‌های تولیدنشده متمایز شده‌اند. در طبقه‌بندی ارائه شده در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ تغییرات متعددی در داخل رسته دارایی‌ها به شرح زیر به وجود آمده است.

الف. در رده بناها و سازه‌ها، یک رده برای « بهسازی زمین» اضافه شده است. این رده جایگزین اصطلاح «بهسازی عمده‌ی دارایی‌های غیرمالی تولید نشده» گردیده است. همچنین طبق تعریف، هزینه‌های انتقال مالکیت مربوط به زمین باید در بهسازی زمین ثبت شوند.

ب. «تجهیزات اطلاعات، رایانه و مخابرات» (ICT) به عنوان یک رده جدید در ماشین‌آلات و تجهیزات وارد شده است.

پ. «سیستم‌های تسلیحاتی» به عنوان دارایی‌های تولیدشده تعریف گردیده و به صورت جداگانه طبقه‌بندی شده است.

ت. اصطلاح «دارایی‌های ثابت نامشهود» تحت عنوان «محصولات مالکیت فکری» نامیده شده است.

ث. محصولات «تحقیق و توسعه» در داخل رده محصولات مالکیت فکری گنجانده شده است. بنابراین حق اختراع‌ها دیگر به عنوان دارایی‌های تولیدنشده ثبت نگردیده و در تحقیق و توسعه منظور می‌شوند.

ج. «نرم‌افزارهای رایانه‌ای» تغییر یافته است تا پایگاه‌های داده را نیز در برگیرد.

چ. اصطلاح «سایر محصولات مالکیت فکری» جایگزین «سایر دارایی‌های ثابت نامشهود» شده است.

ح. موجودی انبار نظامی در داخل موجودی انبار به صورت جداگانه نشان داده شده است.

خ. اصطلاح «دارایی‌های تولیدنشده مشهود» به عنوان «منابع طبیعی» نامیده شده است.

د. «سایر منابع طبیعی» مانند طیف رادیویی به سرفصل منابع طبیعی اضافه شده است.

ذ. سرفصل «دارایی‌های تولید نشده نامشهود» به دو زیر رده «قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها» و «سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی» تقسیم شده است.

۴. سیستم‌های تسلیحاتی

همانگونه که در بخش ۳-۱-۴ نیز بیان گردید، سیستم‌های تسلیحات متشکل از وسایل نقلیه و سایر تجهیزات نظامی مانند ناوهای جنگی، زیردریایی‌ها، هواپیماهای نظامی، تانک‌ها، پرتاب‌کننده‌های موشک و غیره هستند که به طور مستمر در تولید خدمات دفاعی بکار می‌روند. بنابراین در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ توصیه شده است که سیستم‌های تسلیحاتی باید به عنوان دارایی‌های ثابت طبقه‌بندی شوند. در حالی‌که در نظام حساب‌های ملی۱۹۹۳ تنها آن قسمت از مخارج مربوط به دارایی‌های ثابت که می‌توانستند برای اهداف غیرنظامی تولید بکار روند به عنوان تشکیل سرمایه ثابت تلقی می‌گردید. در مقابل، سلاح‌های نظامی و وسایل و تجهیزاتی که تنها هدف آنها پرتاب یا حمل این نوع سلاح‌ها بود، به عنوان تشکیل سرمایه ثابت تلقی نشده و به عنوان مصرف واسطه در نظر گرفته می‌شد. همچنین در SNA۲۰۰۸ بر خلاف SNA۱۹۹۳، موجودی انبار راهبردی[۱] از سایر موجودی‌های انبار از همان نوع محصولات جدا نمی‌شوند.

۵. نرم‌افزارهای رایانه ای

۱ Strategic Inventories

در SNA۲۰۰۸ رده دارایی «نرم‌افزارهای رایانه ای» SNA۱۹۹۳ به نحوی تغییر داده شده است تا پایگاه‌های داده‌ها ذیل رده «نرم‌افزارهای رایانه ای و پایگاه‌های داده‌ها» به تفکیک منظور شوند. در SNA۲۰۰۸ توصیه شده است تا تمام پایگاه‌های داده حاوی داده‌هایی با عمر مفید بیش از یک سال به عنوان دارایی ثابت تلقی شوند؛ در حالیکه در SNA۱۹۹۳ تنها پایگاه‌های داده بزرگ به عنوان دارایی شناخته می‌شدند.

همچنین در SNA۲۰۰۸ ارزش‌گذاری نرم‌افزارهای رایانه‌ای و پایگاه‌های داده به روشنی توضیح داده شده است. نرم‌افزارهای رایانه‌ای و پایگاه‌های داده خریداری شده در بازار باید به قیمت‌های خرید و آنهایی که به حساب خود تولید می‌شوند، باید به قیمت‌های پایه (یا در صورت عدم امکان برآورد قیمت پایه، بر اساس هزینه تولید) ارزش‌گذاری شوند.

۶. نسخه‌های اصلی و کپی آنها

در SNA۲۰۰۸ راهنمای مشخصی در مورد نحوه برخورد با نسخه‌های اصلی و کپی‌های محصولات مالکیت فکری به عنوان محصولاتی متمایز از یکدیگر ارائه شده است. بدین ترتیب که اگر کپی به بیرون فروخته شود و انتظار برود که برای بیش از یک سال در فرآیند تولید استفاده شود، باید به عنوان دارایی ثابت منظور شود. همچنین اگر دارنده پروانه کپی مجاز باشد از روی نسخه اصلی تکثیر کرده و در پی آن مسئولیت توزیع، حمایت و نگهداری این کپی‌ها را بر عهده بگیرد، در این صورت این پروانه به عنوان پروانه تکثیر نامیده شده و باید به عنوان فروش بخشی یا تمام نسخه اصلی به واحد دارنده پروانه تکثیر منظور شود. در SNA۱۹۹۳ راهنمایی در خصوص برخورد با نسخه‌های اصلی و کپی‌ها به صورت محصولات متمایز ارائه نشده بود.

۷. معرفی خدمات سرمایه

خدمات سرمایه برای دارایی‌های بکار رفته در تولید بازاری، به طور ضمنی در SNA۱۹۹۳ منظور شده است ولی به صورت جداگانه مشخص نگردیده بود. با فرض اهمیت تشخیص خدمات سرمایه برای اندازه‌گیری بهره‌وری و سایر تحلیل‌ها، فصل جدیدی در SNA۲۰۰۸ اضافه شده است (فصل ۲۰) که نقش خدمات سرمایه و نحوه نمایش آن را تشریح می‌کند.

۸. هزینه‌های انتقال مالکیت

در SNA۲۰۰۸ همانند SNA۱۹۹۳ هزینه‌های انتقال مالکیت به عنوان تشکیل سرمایه ثابت در نظر گرفته می‌شود. همانگونه که در SNA۱۹۹۳ توصیه شده بود، در SNA۲۰۰۸ نیز هزینه‌های انتقال مالکیت مربوط به تحصیل یک دارایی باید به جای تمام طول عمر دارایی، در طول دوره‌ای که انتظار می‌رود دارایی در اختیار خریدار باشد مستهلک شود.

همچنین در SNA۲۰۰۸ توصیه شده است که هزینه‌های پایانی باید در طی عمر دارایی صرف نظر از تعداد مالکان آنها مستهلک شود. در عمل ممکن است پیش‌بینی دقیق هزینه‌های پایانی مشکل باشد. در این صورت هر مبلغی که قبلاً به عنوان مصرف سرمایه ثابت در طول دوره عمر دارایی پوشش داده نشده باشد، هنگامی که هزینه‌ها به عنوان مصرف سرمایه ثابت رخ می‌دهند مستهلک خواهند شد. در SNA۱۹۹۳ در باره نحوه برخورد با هزینه‌های پایانی توضیح مشخص و معینی وجود نداشت.

۹. اکتشاف و ارزیابی معادن

اصطلاح «اکتشاف معادن» در SNA۱۹۹۳ به اصطلاح «اکتشاف و ارزیابی معادن» در SNA۲۰۰۸ تغییر نام یافته است تا با اصطلاح بکار برده شده در استانداردهای بین‌المللی حسابداری هماهنگ باشد. در SNA۲۰۰۸ در خصوص ارزش‌گذاری اکتشاف و ارزیابی معادن توصیه شده است که در صورتی که این قلم خریداری شود باید به قیمت بازار و در صورتی که به حساب خود انجام شود، باید از طریق جمع هزینه‌ها بعلاوه یک مارک آپ مناسب ارزش‌گذاری شود. همچنین در SNA۲۰۰۸ تصریح شده است که که برای ذخایر معدنی قیمت بازار به ندرت موجود است، بنابراین ارزش‌گذاری پیش‌فرض به صورت ارزش حال دریافت‌های آتی بهره مالکانه معدن محاسبه می‌گردد.

بر اساس SNA۲۰۰۸ پرداخت‌هایی که استخراج‌کننده بابت بهره مالکانه ذخایر به مالک انجام می‌دهد، باید به عنوان درآمد دارایی نشان داده شود، حتی اگر این پرداخت‌ها در حساب‌های خود دولت مالیات نامیده شده و به عنوان مالیات تلقی شوند. در SNA۱۹۹۳ توصیه شده بود هنگامی که مالک قانونی ذخایر معدنی با واحد دیگری قرارداد می‌بندد تا استخراج ذخایر را به عهده بگیرد، از نظر عملی ذخایر می‌تواند در ترازنامه مالک قانونی نشان داده شود که بدین ترتیب پرداخت‌هایی به عنوان درآمد دارایی توسط استخراج‌کننده به مالک انجام می‌شود.

۱۰. بهسازی زمین

بهسازی زمین همانند SNA۱۹۹۳، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تلقی می‌شود. در SNA۲۰۰۸ توصیه شده است که بهسازی زمین به عنوان یک رده دارایی‌های ثابت به صورت جدا از دارایی زمین تولید نشده به شکلی که قبل از بهسازی وجود داشته است، در نظر گرفته شود. همچنین هزینه‌های انتقال مالکیت مربوط به تمام زمین باید در بهسازی زمین منظور شود. در SNA۱۹۹۳ بهسازی زمین به عنوان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ثبت می‌گردید، ولی در ترازنامه، این نوع بهسازی با خود زمین یکجا در نظر گرفته می‌شد.

۱۱. سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی

در SNA۲۰۰۸ «سرقفلی خریداری شده[۱]» به «سرقفلی خریداری شده و دارایی‌های بازاریابی[۲]» تغییر نام یافته است. سرقفلی خریداری شده و دارایی‌های بازاریابی همچنان در رده دارایی تولید نشده قرار می‌گیرد. در SNA۱۹۹۳ سرقفلی فقط در نتیجه فروش یک بنگاه ثبت می‌گردید. به همین دلیل سرقفلی خریداری شده نامیده می‌شد و در هیچ مورد دیگری شناخته نشده بود. در SNA۲۰۰۸ تاکید شده است که این تفاوت در واقع می‌تواند دارایی‌هایی نظیر تابلو، آرم‌ها، و غیره را که به طور کلی «دارایی‌های بازاریابی» نامیده می‌شوند در بر گیرد. در SNA۲۰۰۸ برای محاسبه ارزش سرقفلی خریداری شده و دارایی‌های بازاریابی توصیه شده است که از مازاد ارزش پرداخت شده برای یک بنگاه نسبت به جمع دارایی‌ها منهای بدهی‌های آن صرف نظر از اینکه موجودیت مورد نظر یک شرکت پذیرفته شده یا پذیرفته نشده در بورس، شبه‌شرکت یا غیرشرکت باشد، استفاده شود. در SNA۱۹۹۳ سرقفلی خریداری شده بسته به این که کسب و کار مورد نظر شرکت باشد یا یک بنگاه غیرشرکتی، متفاوت محاسبه می‌شد. برای یک بنگاه غیر شرکتی، سرقفلی خریداری شده به صورت مازاد قیمت خرید نسبت به دارایی‌ها منهای بدهی‌ها بدست می‌آمد. برای شرکت‌ها، سرقفلی خریداری شده به صورت تفاوت بین قیمت سهام قبل از فروش و قیمت واقعی فروش هر سهم ضربدر تعداد سهام محاسبه می‌شد و تفاوتی بین شرکت‌های پذیرفته شده و پذیرفته نشده در بورس وجود نداشت.

---

۱ Purchased Goodwill

۲ Purchased Goodwill And Marketing Assets

۱۲. منابع آبی

در SNA۲۰۰۸ تعریف منابع آبی گسترش یافته به طوری که رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، مخازن مصنوعی و سایر مناطق جمع‌آوری آب‌های سطحی بعلاوه سفره‌های آب و دیگر منابع آب زیرزمینی را پوشش می‌دهد. منابع آبی متشکل از منابع سطحی و زیرزمینی بکار رفته برای استخراج در حدی است که کمیابی آنها منجر به الزام قانونی مالکیت یا حق استفاده، ارزش‌گذاری بازار و برخی سنجه‌های کنترل اقتصادی شود.

۱۳. اندازه‌گیری مصرف سرمایه ثابت

در SNA۲۰۰۸ توصیه شده است که مصرف سرمایه ثابت به قیمت‌های متوسط دوره با در نظر گرفتن یک شاخص قیمت با کیفیتِ ثابتِ دارایی مربوطه اندازه‌گیری شود. در SNA۱۹۹۳، در این مورد که قیمت استفاده شده برای اندازه‌گیری مصرف سرمایه ثابت باید به سطح عمومی قیمت‌ها مربوط باشد یا دارایی خاص، هیچ راهنمایی مشخصی ارائه نشده بود.

۱۴. منابع زیستی پرورشی

در SNA۲۰۰۸ «دارایی‌های پرورشی» به عنوان «منابع زیستی پرورشی» تغییر نام یافته است. تعریف منابع زیستی پرورشی در SNA۲۰۰۸ با تعیین ملاکی برای آنها روشن شده است به طوری که رشد طبیعی و تکثیر منابع زیستی پرورشی تنها در مواردی تولید محسوب می‌شود که تحت کنترل، مسئولیت و مدیریت واحدهای نهادی باشد.

۱۵. محصولات مالیکت فکری

«دارایی‌های تولید شده نامشهود[۱]» در SNA۲۰۰۸ به صورت «محصولات مالکیت فکری» نامیده شده است. نحوه برخورد حسابداری با این دارایی‌ها شفاف‌سازی شده و پوشش آن گسترش یافته است. این دارایی‌ها به تحقیق و توسعه، اکتشاف و ارزیابی معادن، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و پایگاه داده‌ها، سرگرمی، نسخه‌های ادبی یا هنر و دیگر محصولات مالکیت فکری تفکیک شده‌اند.

۱ Intangible Produced Assets

۱۶. اجاره منابع طبیعی

در SNA۲۰۰۸ مفهوم اجاره منابع طبیعی معرفی شده است تا وضعیتی که منابع طبیعی همچنان در ترازنامه مالک قانونی نشان داده می‌شوند را پوشش دهد، هرچند که واحد اجاره‌کننده منبع طبیعی را در تولید بکار برد و در نتیجه مالک اقتصادی آن به حساب آید. طبق مفاهیم نظام حساب‌های ملی، کاهش ارزش منابع طبیعی به صورت تراکنشی مشابه با مصرف سرمایه ثابت ثبت نمی‌شود. در SNA، منابع طبیعی در واقع به گونه‌ای تلقی می‌شوند که تا زمانی که درآمد ایجاد می‌کنند، دارای عمر بی‌پایانی هستند. اجاره منابع طبیعی می‌تواند برای هر نوع منبع طبیعی که در SNA به عنوان دارایی شناخته شده است بکار برده شود.

۸- حساب سرمایه در ایران

۸-۱- اجزای حساب سرمایه

در ابتدای بحث به منظور محاسبه حساب سرمایه در ایران بر مبنای نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، به بررسی منابع آماری موجود به تفکیک هر یک از بخش‌های قابل محاسبه می‌پردازیم.

- سیستم‌های تسلیحاتی: با توجه به اینکه تشکیل سرمایه در بخش سیستم‌های تسلیحاتی در ایران تنها توسط دولت انجام می‌شود، در حساب سرمایه این رسته تنها شامل بخش دولتی خواهد بود. منبع آماری مورد استفاده نیز عملکرد بودجه دولت است که از طریق خزانه‌داری کل کشور دریافت می‌گردد. در این خصوص با توجه به طبقه‌بندی (برنامه- فعالیت) تملک دارایی‌های سرمایه‌ایِ قانون بودجه سالانه کل کشور، برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط بر مبنای تعریف بیان شده در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ شناسایی شده و عملکرد آنها به عنوان تشکیل سرمایه تلقی می‌گردد.
- تحقیق و توسعه: تحقیق و توسعه از سه منظر قابل بررسی است. بخش اول مربوط به تحقیق و توسعه انجام شده توسط دولت است. به منظور محاسبه تحقیق و توسعه دولتی می‌توان از عملکرد بودجه دولت که توسط خزانه‌داری کل کشور تهیه می‌شود استفاده کرد. بدین منظور در مرحله نخست بر اساس طبقه‌بندی (امور- فصل- برنامه) انجام شده در قانون بودجه و عملکرد دولت در فصول مربوط به تحقیق و توسعه، ابتدا کل تشکیل سرمایه انجام شده در رسته تحقیق و توسعه شناسایی می‌گردد. در مرحله بعد، بر اساس تعاریف و

استانداردهای مرتبط با تحقیق و توسعه (از جمله دستورالعمل فراسکاتی[1]) و عملکرد برنامه‌ای و فعالیتی بودجه دولت، برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با تحقیق و توسعه احصاء شده و به عنوان تحقیق و توسعه دولتی منظور می‌شود. به عبارت دیگر اعتبارات برنامه‌ای دولت در زمینه تحقیق و توسعه شناسایی می‌شوند. نکته‌ی حائز اهمیت این است که در چند سال اخیر اعتبارات برنامه‌ای تحقیق و توسعه باید در قالب فعالیت‌های مشخصی توسط دستگاه‌های اجرایی هزینه شوند. ازاین‌رو برای شناسایی دقیق اعتبارات برنامه‌ای تحقیق و توسعه، باید به ماهیت برنامه‌ها و فعالیت‌های ذیل آنها توجه و فعالیت‌های مرتبط با هر برنامه که ماهیت تحقیق و توسعه داشته‌اند از سایر فعالیت‌ها متمایز شوند. بخش دوم مربوط به تحقیق و توسعه وارداتی است که می توان با در نظر گرفتن برخی از محدودیت‌ها آن را از طریق آمار موجود در جدول تراز پرداخت‌های خارجی کشور برآورد نمود.

در نهایت تحقیق و توسعه انجام شده در بخش خصوصی از طریق طرح‌های آماری مختلفی از جمله طرح آماری مربوط به کارگاه‌های دارای فعالیت تحقیق و توسعه مرکز آمار ایران، محاسبه شده است. در این زمینه نیز توصیه‌های نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ کاملاً مدنظر قرار گرفته است.

- اکتشاف و ارزیابی معادن: به منظور محاسبه تشکیل سرمایه رسته اکتشاف و ارزیابی معادن از طرح «آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور» که به صورت سالانه توسط مرکز آمار ایران انتشار می‌یابد، استفاده می‌گردد. این طرح شامل معادن متشکل و در حال بهره‌برداری کشور (بجز معادن نفت، گاز، مواد رادیواکتیو و خاک رس) می‌باشد. بر اساس طرح آماری فوق، اکتشاف و ارزیابی معادن در هر دو بخش دولتی و خصوصی قابل تفکیک است. به منظور محاسبه اکتشاف و ارزیابی معادن نفت و گاز نیز از اطلاعات بدست آمده از وزارت نفت که شامل کلیه سرمایه‌گذاری‌های انجام شده جهت توسعه و اکتشاف معادن نفت و گاز است استفاده می‌شود.
- اشیاء گرانبها: اشیاء گرانبها همانند تحقیق و توسعه در سه بخش دولتی، خصوصی و وارداتی قابل محاسبه است. به منظور محاسبه تشکیل سرمایه در رسته اشیاء گرانبهای دولتی از عملکرد بودجه سالانه کل کشور

[1] Frascati Manual ۲۰۰۲

که توسط خزانه‌داری کل کشور تهیه می‌شود، استفاده می‌گردد. همچنین برای محاسبه تشکیل سرمایه در اشیاء گرانبهای بخش خصوصی می‌توان از طرح بودجه خانوار بانک مرکزی و بر اساس بعد خانوار و جمعیت کل کشور بهره برد. در نهایت اشیاء گرانبهای وارداتی نیز از طریق کدهای HS و برمبنای آمار واردات منتشره توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران قابلیت شناسایی و محاسباتی دارد.

گفتنی است که سایر موارد مطرح شده در حساب سرمایه که در بخش‌های پیشین به آنها اشاره گردید به دلیل محدودیت‌ها و شکاف‌های آماری موجود و عدم دسترسی به منابع آماری مستند و دقیق، قابل محاسبه نیستند. بر مبنای محاسبات انجام شده درخصوص اجزای حساب سرمایه در ایران، بیشترین سهم از تشکیل سرمایه ناخالص (به غیر از موجودی انبار) طی سال‌های (۱۳۹۷-۱۳۹۰) به طور میانگین متعلق به بخش ساختمان با ۶۰/۶ درصد است. بعلاوه بخش ماشین‌آلات با سهمی معادل ۳۶/۷ درصد در رتبه دوم قرار دارد. لازم به ذکر است که بخش تحقیق و توسعه حدوداً ۱/۹ درصد از کل تشکیل سرمایه ناخالص را تشکیل می‌دهد. در نهایت بخش‌های توسعه و اکتشاف معادن، اشیاء گرانبها و همچنین سایر موارد در مجموع حدوداً ۰/۸ درصد از کل تشکیل سرمایه ناخالص کشور را به خود اختصاص داده‌اند. در نمودار زیر میانگین سهم هر یک از اجزای تشکیل سرمایه ناخالص (به غیر از موجودی انبار) را طی‌دوره زمانی (۱۳۹۷-۱۳۹۰) مشاهده می‌کنید.

میانگین سهم اجزای تشکیل سرمایه ناخالص (به غیر از موجودی انبار) طی دوره ۱۳۹۷-۱۳۹۰ درصد

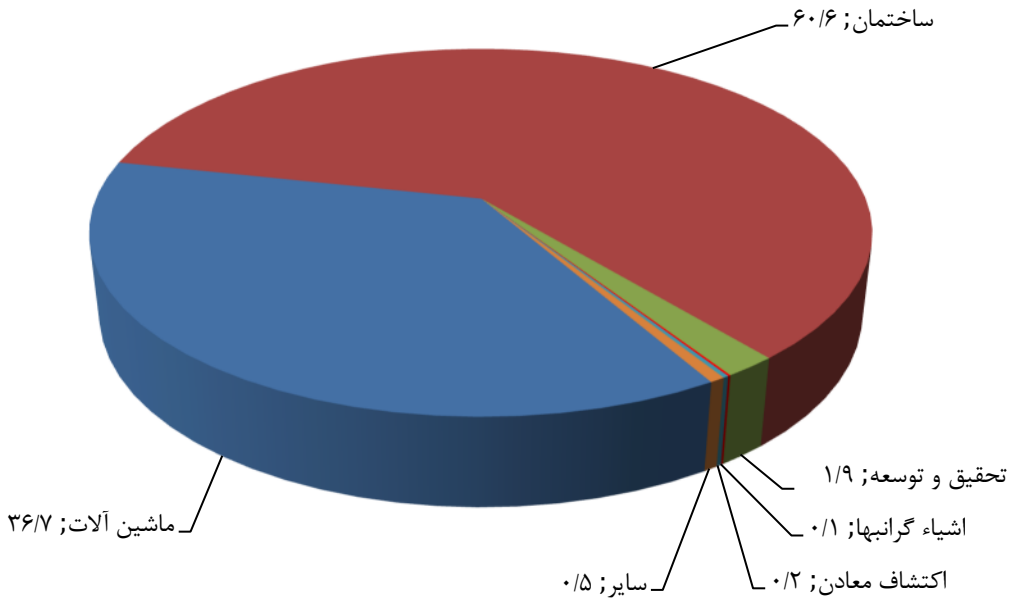

پیوست ۴

حساب ترازنامه

پیوست ۴: حساب ترازنامه ملی

مقدمه

در سال‌های اخیر و به‌دنبال بروز بحران مالی طی سال‌های (۲۰۰۸-۲۰۰۷)، توسعه حساب‌های مالی به عنوان بخش مهمی از چارچوب حساب‌های ملی که اطلاعاتی در خصوص روانه‌ها و انباره‌های مالی ارائه می‌دهند، مورد توجه جدی قرار گرفته است. لازم به ذکر است که گزارش بحران مالی و شکاف‌های اطلاعاتی که توسط صندوق بین المللی پول (IMF)[۱] و هیأت ثبات مالی (FSB)[۲]، ارائه می‌شود؛ بیست توصیه را در خصوص مقابله با شکاف‌های اطلاعاتی در بر می‌گیرد. توصیه شماره پانزده این گزارش بر تقویت حساب‌های بخشی‌های نهادی و توسعه رویکرد ترازنامه‌ای و جریان وجوه منابع مالی تأکید دارد.

در ایران، برای نخستین بار در سال ۱۳۵۳ تهیه و تدوین حساب جریان وجوه منابع مالی در بانک مرکزی، بر مبنای دستورالعمل پیشنهادی سازمان ملل متحد (۱۹۶۸) مورد توجه قرار گرفت و پس از آن، حساب جریان وجوه در سال‌های مختلف تهیه و منتشر گردید. با این وجود، به دلایل متعددی از جمله کمبود آمار و اطلاعات مورد نیاز برای تدوین حساب‌های ترازنامه، تهیه این حساب به عنوان مکمل حساب جریان وجوه، تاکنون به انجام نرسیده است. در این راستا، تهیه و تدوین حساب ترازنامه ملی، طی سال‌های اخیر در دستور کار اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی قرار گرفته است.

در بخش اول این پیوست که گام نخست در تهیه و تدوین حساب ترازنامه ملی در ایران می باشد، خلاصه‌ای از مفاهیم اساسی در تهیه ترازنامه ملی و چگونگی ارتباط آن با سایر حساب‌های ملی، به‌خصوص حساب‌های مالی و سرمایه مورد توجه قرار گرفته است. در بخش دوم تجربه کشور های مختلف در تهیه و انتشار ترازنامه ملی ارائه شده است و در بخش سوم نیز وضعیت انتشار حساب ترازنامه ملی در ایران تشریح می‌گردد.

---

۱ International Monetary Fund
۲ Financial Stability Board

۱- مفاهیم اساسی در حساب ترازنامه ملی

۱-۱- حساب‌های کلان یکپارچه و جایگاه ترازنامه در این حساب‌ها

مدل حسابداری نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ [۱]، تحولات تبدیل درآمد به ثروت را با استفاده از توالی حساب‌ها رصد می‌کند. اجزای نهادی تشکیل‌دهنده توالی حساب‌ها در این نظام پنج بخش مقیم شامل شرکت‌های غیرمالی، شرکت‌های مالی، دولت عمومی، خانوار، مؤسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوار و یک بخش غیر مقیم بنام دنیای خارج می باشد. در این توالی، کل فرایند اقتصادی تولید، درآمد، مصرف، پس‌انداز و انباشت دارایی‌ها تا موجودی ثروت خالص برای هر یک از بخش‌های نهادی مقیم و دنیای خارج ثبت و بررسی می‌شود. نمودار شماره یک ضمن ارائه تصویری کلی از حساب‌های کلان یکپارچه در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، ارتباط میان حساب‌های مختلف را از زوایای گوناگون نشان می‌دهد. به این‌صورت که مطابق با این سیستم، اولاً دو سری توالی حساب‌های عمودی و افقی مشهود است و از سوی دیگر باید میان روانه‌ها و انباره‌ها، مبادلات و سایر جریان‌ها و نیز میان حساب‌های جاری و انباشت در نظام حساب‌های ملی تفکیک قائل شد.

در نظام حساب‌های ملی، انباره‌ها ارزش‌های اقتصادی را در یک مقطع زمانی خاص و روانه‌ها یا جریان‌ها، تغییرات ارزش اقتصادی را در طول دوره‌ای از زمان اندازه‌گیری می‌کنند. در نظام حساب‌های کلان یکپارچه، انباره‌ها در ترازنامه و جریان‌ها در تمام حساب‌ها و جداول دیگر نظام حساب‌های ملی از جمله حساب‌های جاری و حساب‌های انباشت که تمام سطوح تغییرات بین دو ترازنامه را در بر می‌گیرند، نشان داده می‌شوند.

جریان‌ها خود به دو بخش تراکنش‌ها و سایر جریان‌ها تقسیم بندی می‌شود. تراکنش‌ها در حساب‌های جاری و دو حساب مالی و سرمایه ارائه می‌شوند. به طور کلی، در نظام حساب‌های ملی سنجش اندازه واقعی اقتصاد از طریق "حساب‌های جاری" صورت می‌گیرد. این اقلام، حساب تولید و حساب‌های مختلف درآمد را در بر می‌گیرند. با وجود اینکه این حساب‌ها عملیات مالی را پوشش نمی‌دهند اما دارای ارتباط نزدیکی با آن هستند چرا که بسیاری از عملیات‌های مالی منعکس کننده تصمیمات اتخاذ شده توسط عوامل اقتصادی برای وام‌گیری (وام دهی) از دیگران به

---

۱ System of National Accounts ۲۰۰۸

دلیل نیاز بیشتر (کمتر) به منابعی است که در اختیار دارند. حساب سرمایه، اکتساب و واگذاری دارایی‌های غیر مالی را در طی یک دوره زمانی (عموماً در نتیجه تراکنش با سایر واحدها) در بر می‌گیرد. حساب مالی اکتساب و واگذاری دارایی‌ها و بدهی‌های مالی را در نتیجه تراکنش‌های مالی هر بخش نهادی ثبت می‌کند. این جریان‌های مالی می‌توانند در نتیجه فعالیت‌های واقعی اقتصادی (مانند نیاز به تأمین مالی یک سرمایه‌گذاری) یا منعکس کننده تصمیمات عوامل اقتصادی برای وام‌گیری/ وام‌دهی دارایی‌های مالی میان خودشان (این نوع دوم در میان نهادهای مالی شایع‌تر است) باشد. سایر جریان‌های دارایی در قالب دو حساب تجدید ارزیابی و سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها قابل تفکیک است. حساب تجدید ارزیابی، تغییرات در ارزش دارایی‌ها را در طول زمان به علت تغییرات قیمت‌های داخلی یا نرخ ارز ثبت می‌کند. حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها، تغییرات در مقدار و کیفیت دارایی‌ها و بدهی‌ها را ثبت می‌کند. بنابراین حساب سایر جریان دارایی‌ها در نتیجه عواملی به غیر از مبادلات و تراکنش‌های اقتصادی ثبت می‌شوند.

همان‌گونه که در نمودار شماره یک مشاهده می‌شود، در حساب‌های کلان یکپارچه دو توالی عمودی و افقی برای حساب‌ها وجود دارد. توالی عمودی حساب‌ها بیانگر مبادلات و تراکنش‌ها است که حساب‌های جاری، حساب سرمایه و مالی را شامل می‌شود. در حقیقت این توالی حساب، در بخش واقعی اقتصاد ضمن محاسبه ارزش تولید، ارزش‌افزوده و چگونگی ایجاد، توزیع و مصرف درآمد، نشان می‌دهد که پس‌انداز صورت گرفته در کل اقتصاد و بخش‌های مختلف نهادی به چه صورت در حساب‌های مالی و سرمایه، در تشکیل سرمایه مورد استفاده قرار گرفته و (کمبود/ مازاد) آن نیز از چه طریقی تأمین مالی (وام‌گیری/وام‌دهی) شده است. بنابراین توالی عمودی حساب‌ها چگونگی تخصیص پس‌اندازهای هریک از بخش‌های نهادی در سرمایه‌گذاری‌های غیرمالی و مالی را نشان می‌دهد. توالی افقی حساب‌ها نیز شامل حساب‌های انباشت و ترازنامه‌ها می‌شود. در این سیستم، حساب‌های سرمایه، مالی، سایر تغییرات در دارایی‌ها (شامل حساب‌های تجدید ارزیابی و سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها) حساب‌های انباشت را تشکیل می‌دهند. این حساب‌ها، تغییرات در دارایی‌های مالی و غیر مالی و بدهی‌های مالی را در طول یک دوره زمانی به دلیل عوامل مختلف اقتصادی (تصمیمات وام دهی/وام‌گیری، جریانات ارزش‌گذاری و ...) ارائه می‌دهند. از سوی دیگر جریانات مالی ثبت شده در حساب‌های انباشت منعکس‌کننده شکل‌گیری موجودی دارایی‌ها (مالی و غیر مالی) و بدهی‌های

مالی عوامل اقتصادی هستند. این انباره‌ها حساب‌های ترازنامه را تشکیل می‌دهند که موجودی دارایی‌ها (مالی و غیر مالی) و بدهی‌ها (مالی) را در ابتدا و انتهای هر دوره مالی ثبت می‌کنند.

نمودار ۱- حساب‌های کلان یکپارچه

<table>
<tr><td></td><td>انباره ها</td><td colspan="2">جریان</td><td>انباره ها</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>تراکنش ها</td><td>سایر جریان ها</td><td></td></tr>
<tr><td>حساب‌های جاری</td><td></td><td>حساب تولید
حساب توزیع اولیه
حساب توزیع ثانویه
حساب مصرف درآمد
درآمد
(-)
پرداخت</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>حساب‌های انباشت</td><td>ترازنامه ابتدایی
T_1
دارایی های مالی + دارایی های غیر مالی | بدهی های مالی + ثروت خالص</td><td>+/-
پس‌انداز
حساب سرمایه
حساب مالی</td><td>حساب سایر تغییرات در دارایی ها
=
حساب تجدید ارزیابی+ حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها</td><td>ترازنامه پایانی
T_2
دارایی های مالی + دارایی های غیر مالی | بدهی های مالی + ثروت خالص</td></tr>
<tr><td colspan="5">ثروت خالص در T_2 (=) سایر جریان ها (T_2-T_1) (+) تراکنش های (T_2-T_1) (+) ثروت خالص در T_1</td></tr>
</table>

۱-۲- حساب ترازنامه

طبق تعریف، ترازنامه یک صورت مالی است که برای یک مقطع زمانی مشخص تهیه می‌شود و ارزش دارایی‌ها و بدهی‌های یک واحد نهادی یا گروهی از واحدهای نهادی را نشان می‌دهد. ترازنامه را می‌توان برای واحدهای نهادی، بخش‌های نهادی و کل اقتصاد تدوین کرد. منابع مالی و غیرمالی در اختیار یک واحد یا بخش نهادی که در ترازنامه نشان داده می‌شود نماگری از وضعیت اقتصادی ارائه می‌دهد. این منابع در قلم تراز کننده‌ی حساب ترازنامه یعنی ارزش ویژه خلاصه می‌شود. ارزش ویژه به صورت ارزش همه‌ی دارایی‌های متعلق به یک واحد نهادی یا بخش نهادی منهای ارزش همه بدهی‌های تسویه نشده‌ی آن نهاد تعریف می‌شود. برای کل اقتصاد، ارزش ویژه حاصل جمع دارایی‌های غیرمالی و خالص مطالبات در مقابل دنیای خارج است. این حاصل جمع بطور معمول ثروت ملی[۱] نامیده می‌شود.

۱-۳- ساختار ترازنامه

نمودار شماره دو ساختار کلی یک ترازنامه را نشان می‌دهد. در این صورت مالی، موجودی دارایی‌ها که خود شامل دارایی‌های مالی و غیرمالی است در سمت راست و بدهی‌ها و ثروت خالص یا ارزش ویژه در سمت چپ نشان داده می‌شوند.

نمودار ۲- ساختار ترازنامه

دارایی‌ها	بدهی‌ها
دارایی‌های مالی	بدهی‌های مالی
+	+
دارایی‌های غیرمالی	ارزش ویژه (ثروت خالص)

۱ National Wealth

از آنجا که ترازنامه به ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها در یک نقطه زمانی خاص اشاره دارد، می‌توان ترازنامه را در ابتدای هر دوره حسابداری (یا انتهای دوره قبل) و در انتهای آن دوره تهیه کرد. از این رو امکان ثبت تغییرات ارزش اقلام مختلف بین ابتدا و انتهای دوره حسابداری مربوط به اقلام حساب‌های جریانی را فراهم می‌آورد.

از دید مفهومی ثبت‌های ترازنامه اختتامیه، برای هر دارایی و یا بدهی، با ثبت‌های ترازنامه افتتاحیه بعلاوه تغییرات ثبت شده در چهار حساب انباشت برابر است. رابطه میان انباشت‌ها و جریان‌ها برای دارایی‌ها و بدهی‌ها را می‌توان به‌صورت زیر خلاصه کرد:

$$flows_t = Stock_t - Stock_{t-1}$$

که در آن $Stock_t$ موجودی دارایی‌ها یا بدهی‌های یک واحد نهادی (یا اقتصاد، بخش یا زیر بخش) در انتهای دوره حسابداری t و $Stock_{t-1}$ نیز به معنی موجودی دارایی‌ها و بدهی‌ها در انتهای دوره حسابداری $t-1$ است. در رابطه فوق $flows_t$ یا جریان‌های دوره t نیز بیانگر تغییرات در موجودی‌های ابتدا و انتهای دوره حسابداری t است. این عدد برابر است با جریان دارایی و بدهی‌ها در طی دوره حسابداری t که شامل مبادلات یا تراکنش‌ها؛ سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها و بدهی‌ها؛ و تجدید ارزیابی‌ها می‌شود.

$flows_t$= تراکنش‌ها t + سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها و بدهی‌ها t + تجدید ارزیابی‌ها t

تراکنش‌ها بیانگرخالص اکتساب (اکتساب ناخالص منهای واگذاری) دارایی‌ها یا خالص پذیرش (پذیرش ناخالص منهای بازپرداخت) بدهی‌ها در طی دوره حسابداری t است.

تجدید ارزیابی‌ها نیز بیانگر تغییر در انباشت‌ها به واسطه تغییر در سطح قیمت دارایی‌ها و بدهی‌ها در طی دوره حسابداری t است. تجدید ارزیابی دارایی‌ها یا بدهی‌ها ناشی از تغییر در قیمت داخلی آنها یا تغییر در نرخ ارز است. از این رو، در دستورالعمل ترازپرداخت‌های خارجی ویرایش ششم، تجدید ارزیابی‌ها به دو دسته تغییرات به واسطه نرخ ارز و تغییر در سطح سایر قیمت‌ها طبقه‌بندی می‌شود.

سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها و بدهی‌ها نیز بیانگر تغییرات در موقعیت‌های ابتدا و انتهای دوره حسابداری t است که به واسطه تراکنش‌ها (مبادلات) یا تجدید ارزیابی‌ها ایجاد نشده‌اند. جدول شماره یک ترازنامه افتتاحیه و

اختتامیه یک کشور فرضی را نشان می‌دهد. در این ترازنامه طبقات مختلف دارایی‌ها و بدهی‌ها در حالت کلی نشان داده شده است. هر چه سطح اطلاعات موجود و ظرفیت‌های آماری کشور برای تدوین ترازنامه ملی بیشتر باشد، می‌توان طبقات و سطح تفصیل دارایی‌ها و بدهی‌ها را با جزئیات بیشتری ارائه نمود.

جدول ۱: ترازنامه ابتدا و انتهای دوره با تغییرات در دارایی‌ها و بدهی‌ها و ارزش ویژه – ترازنامه نمونه

موجودی‌ها و تغییرات در دارایی‌ها و بدهی‌ها و ارزش ویژه		دارایی ها	بدهی ها و ارزش ویژه
ترازنامه ابتدای دوره	دارایی‌های غیرمالی	۴۶۲۱	
	دارایی‌های غیرمالی تولید شده	۲۸۱۸	
	دارایی‌های ثابت	۲۵۷۹	
	موجودی‌های انبار	۱۱۴	
	اشیاء گرانبها	۱۲۵	
	دارایی‌های غیرمالی تولید نشده	۱۸۰۳	
	منابع طبیعی	۱۷۸۱	
	قراردادها، اجاره نامه‌ها و پروانه‌ها	۲۲	
	سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی		
	دارایی‌های مالی/ بدهی‌ها	۹۰۳۶	۹۰۳۶
	طلای پولی و SDR ها	۷۷۰	۷۷۰
	پول و سپرده‌ها	۱۵۸۷	۱۵۸۷
	اوراق بدهی	۱۳۸۸	۱۳۸۸
	وام‌ها	۱۴۵۴	۱۴۵۴
	حقوق سهامداران و سهام واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۲۹۵۹	۲۹۵۹
	طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت استاندارد	۴۹۶	۴۹۶
	مشتقات مالی و اختیار معامله سهام برای کارکنان	۲۱	۲۱
	سایر حساب‌های دریافتنی و پرداختنی	۳۶۱	۳۶۱
	ارزش ویژه		۴۶۲۱
کل تغییرات (دارایی‌ها، بدهی‌ها و ارزش ویژه)	دارایی‌های غیرمالی	۴۸۲	
	دارایی‌های غیرمالی تولید شده	۲۹۴	
	دارایی‌های ثابت	۲۴۶	
	موجودی‌های انبار	۳۲	
	اشیاء گرانبها	۱۶	
	دارایی‌های غیرمالی تولید نشده	۱۸۸	
	منابع طبیعی	۱۸۰	
	قراردادها، اجاره نامه‌ها و پروانه‌ها	۸	
	سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی	۰	
	دارایی‌های مالی/ بدهی‌ها	۵۷۷	۵۷۷
	طلای پولی و SDR ها	۱۲	۱۲
	پول و سپرده‌ها	۱۰۰	۱۰۰
	اوراق بدهی	۱۳۹	۱۳۹
	وام‌ها	۸۲	۸۲
	حقوق سهامداران و سهام واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۱۵۶	۱۵۶
	طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت استاندارد	۴۹	۴۹
	مشتقات مالی و اختیار معامله سهام برای کارکنان	۱۴	۱۴
	سایر حساب‌های دریافتنی و پرداختنی	۲۵	۲۵
	تغییرات در ارزش ویژه، کل		۴۸۲
	پس‌انداز و انتقالات سرمایه		۱۹۲
	سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها		۱۰
	منفعت / زیان اسمی ناشی از نگه‌داشتن		۲۸۰
	منفعت بی‌اثر ناشی از نگه‌داشتن		۱۹۸
	منفعت واقعی ناشی از نگه‌داشتن		۸۲
ترازنامه انتهای دوره	دارایی‌های غیرمالی	۵۱۰۳	
	دارایی‌های غیرمالی تولید شده	۳۱۱۲	
	دارایی‌های ثابت	۲۸۲۵	
	موجودی‌های انبار	۱۴۶	
	اشیاء گرانبها	۱۴۱	
	دارایی‌های غیرمالی تولید نشده	۱۹۹۱	
	منابع طبیعی	۱۹۶۱	
	قراردادها، اجاره نامه‌ها و پروانه‌ها	۳۰	
	سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی	۰	
	دارایی‌های مالی/ بدهی‌ها	۹۶۱۳	۹۶۱۳
	طلای پولی و SDR ها	۷۸۲	۷۸۲
	پول و سپرده‌ها	۱۶۸۷	۱۶۸۷
	اوراق بدهی	۱۵۲۷	۱۵۲۷
	وام‌ها	۱۵۳۶	۱۵۳۶
	حقوق سهامداران و سهام واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۳۱۱۵	۳۱۱۵
	طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت استاندارد	۵۴۵	۵۴۵
	مشتقات مالی و اختیار معامله سهام برای کارکنان	۳۵	۳۵
	سایر حساب‌های دریافتنی و پرداختنی	۳۸۶	۳۸۶
	ارزش ویژه		۵۱۰۳

۱-٤- ترازنامه مالی

علاوه بر ترازنامه که کل دارایی‌ها اعم از دارایی‌های مالی و غیرمالی و بدهی‌ها را در بر می‌گیرد، می‌توان ترازنامه مالی[۱] که تنها دارایی‌ها و بدهی‌های مالی را شامل می‌شود، تهیه کرد. همان‌گونه که در نمودار شماره سه نشان داده شده است در ترازنامه مالی، دارایی‌های مالی در سمت راست و بدهی‌ها و خالص دارایی‌های مالی (NFA)[۲] در سمت چپ جدول نشان داده می‌شوند. خالص دارایی‌های مالی به صورت ارزش کلیه دارایی‌های مالی متعلق به یک واحد یا بخش نهادی منهای ارزش کلیه بدهی‌های تسویه نشده‌ی آن تعریف می‌شود.

نمودار ۳- ساختار یک ترازنامه مالی

دارایی ها	بدهی ها
دارایی‌های مالی	بدهی‌های مالی + خالص دارایی‌های مالی

۱-۵- ترازنامه تلفیقی

تلفیق یکی از مسائل مهم در خصوص تدوین حساب ترازنامه است. ابتدا لازم است میان تلفیق[۳] و خالص‌سازی[۴] تفاوت قائل شد. خالص‌سازی فرایندی است که به موجب آن اقلام ورودی در دو طرف حساب برای یک قلم تراکنش و یک واحد نهادی در مقابل یکدیگر خنثی می‌شوند. در نظام حساب‌های ملی اصل بر این است که در صورت امکان از خالص‌سازی اجتناب شود، با این وجود در برخی از موارد خالص‌سازی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

از سوی دیگر تلفیق به فرایند حذف منابع و مصارف تراکنش‌ها بین واحدهایی که با هم در یک گروه قرار می‌گیرند و حذف دارایی‌ها و بدهی‌های طرف مقابل اطلاق می‌شود. در حساب مالی، تلفیق به فرایند خنثی کردن تراکنش‌های دارایی‌ها برای گروه معینی از واحدهای نهادی در مقابل تراکنش‌های بدهی‌های طرف مقابل آن، برای

۱ Financial Balance Sheet
۲ Net Financial Assets
۳ Consolidation
٤ Netting

همان گروه از واحدهای نهادی است. تلفیق می‌تواند در سطح کل اقتصاد، بخش‌ها و زیر بخش‌های نهادی اقتصاد انجام شود.

از دیدگاه نظری می‌توان ترازنامه بخش‌های نهادی مختلف را به صورت تلفیقی یا غیرتلفیقی تهیه کرد. اما براساس یک اصل پذیرفته شده در نظام حساب‌های ملی، تراکنش‌های میان واحدهای نهادی در بخش‌ها و زیر بخش-های مختلف تلفیق نمی‌شوند. نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ نیز بر ارائه غیرتلفیقی ورودی‌های حسابداری تاکید دارد، چرا که این رویکرد برای تحلیل‌های پولی و اقتصادی توصیه شده است. این نوع ارائه موجودی‌های ناخالص (انباره‌ها)، تراکنش‌ها، تجدید ارزیابی‌ها و سایر تغییرات در حجم دارایی‌های واحدهای نهادی متعلق به یک بخش یا زیر بخش و نیز تمام واحدهای نهادی متعلق به همان بخش یا زیر بخش را در بر می‌گیرد. با وجود تأکید نظام حساب‌های ملی بر ارائه غیرتلفیقی حساب‌های ملی، در دو حالت استثناء حساب‌های ملی به صورت تلفیقی ارائه می‌شود:

۱- محدودیت داده‌ها: به‌عنوان مثال تراکنش‌های بخش خانوار معمولاً به صورت باقیمانده برآورد می‌شود، لذا جریان‌ها و مطالبات درون بخشی را برای این واحد نهادی نمی‌توان به صورت ناخالص برآورد کرد. همچنین معمولاً شرکت‌ها، اطلاعات مالیاتی واحدهای زیر مجموعه خود را تلفیق می‌کنند. علاوه بر آن، در نتیجه جهانی شدن اقتصاد، تعداد شرکت‌های چند ملیتی افزایش یافته است. این بدان معنی است که بایستی اطمینان حاصل نمود که حساب‌های ملی و مالی این شرکت‌ها به صورت داخلی تلفیق شود.

۲- به منظور دستیابی به برخی اهداف مشخص: به عنوان مثال تلفیق حساب‌های مالی برای کل اقتصاد، بر میزان موجودی مالی با دنیای خارج تأکید دارد زیرا تمام میزان موجودی‌های مالی داخلی در تلفیق خالص‌سازی شده است. تلفیق در سطح بخش‌ها نیز امکان ردیابی و جابجایی مالی بین بخش‌های دارای خالص وام‌دهی مثبت با بخش‌های دارای خالص وام‌گیری مثبت و شناسایی واسطه‌گری مالی را می‌دهد. تلفیق در سطح زیر بخش‌ها می‌تواند برای شرکت‌های مالی جزئیات بیشتری را درباره واسطه‌گری فراهم کند و به عنوان مثال امکان تشخیص عملیات بانک مرکزی با سایر واسطه‌گری‌های مالی را فراهم آورد.

۱-٦- ارزش‌گذاری

برای سازگاری ترازنامه با حساب‌های انباشت در نظام حساب‌های ملی، هر قلم ترازنامه باید طوری ارزش‌گذاری شود که گویی در تاریخ ترازنامه تحصیل شده است. در حالت ایده‌آل برای ارزش‌گذاری تمامی دارایی‌ها و بدهی‌های ترازنامه باید قیمت‌های قابل مشاهده در بازار به کار برده شود. چرا که قیمت‌هایی که دارایی‌ها می‌توانند براساس آنها در بازارها خرید و فروش شوند، مبنای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان و سایر کارگزاران اقتصادی است. در صورت فقدان قیمت‌های قابل مشاهده در بازار، می‌توان از روش‌های جایگزین مانند ارزش مشاهده شده در بازارها، ارزش بدست آمده از طریق مبادلات انباشت و تجدید ارزیابی و ارزش حال بازده آتی استفاده کرد.

۱-۷- اقلام ورودی در ترازنامه

همان‌گونه که عنوان گردید، حساب ترازنامه، موجودی دارایی‌های غیرمالی، دارایی‌ها و بدهی‌های مالی و ارزش ویژه را ثبت می‌کند. از این رو، این حساب موجودی کلیه‌ی اقلام مندرج در حساب‌های مالی و سرمایه را شامل می‌شود. مهمترین اقلام مندرج در ترازنامه عبارتند از:

۱- دارایی‌های غیرمالی
۲- دارایی‌های تولید شده
۳- دارایی‌های ثابت
٤- موجودی انبار
٥- اشیاء گرانبها
٦- دارایی‌های تولید نشده
۷- منابع طبیعی
۸- زمین
۹- منابع معدنی و انرژی
۱۰- منابع زیستی غیر پرورشی، منابع آبی و سایر منابع طبیعی
۱۱- قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها
۱۲- سرقفلی و دارایی‌های بازاریابی خریداری شده
۱۳- دارایی‌ها و بدهی‌های مالی
۱٤- طلای پولی

۱۵- حق برداشت مخصوص

۱۶- پول در گردش و سپرده‌ها

۱۷- اوراق بدهی

۱۸- وام‌ها

۱۹- حقوق سهامداران و سهام صندوق‌های سرمایه‌گذاری

۲۰- حقوق سهام‌داران[1]

۲۱- سهام واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری

۲۲- طرح‌های بیمه بازنشستگی و ضمانت استاندارد

۲۳- ذخایر فنی بیمه‌های غیرزندگی

۲۴- حق برخورداری از بیمه زندگی و مستمری‌های سالیانه

۲۵- حق برخورداری از مزایای بازنشستگی

۲۶- ذخایر مطالبات در ضمانت یا ضمانت‌نامه استاندارد

۲۷- مشتقات مالی و واگذاری سهام به کارکنان

۲۸- سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

۲۹- ارزش ویژه

۲- تجربه سایر کشورها در تهیه و انتشار حساب ترازنامه

با وجود تاکید نظام حساب‌های ملی بر تهیه و تدوین حساب ترازنامه ملی، تاکنون کشورهای اندکی اقدام به برآورد اقلام حساب ترازنامه ملی خودکرده‌اند. همچنین در شرایط حاضر، تهیه ترازنامه مالی در قالب حساب‌های جریان وجوه نسبت به تدوین ترازنامه کل (غیر مالی و مالی) رایج‌تر بوده و بیشتر انجام می‌شود.

در آسیا کشورهای ژاپن و کره جنوبی از معدود کشورهایی هستند که ترازنامه کل کشور را به‌صورت سالیانه ارائه می‌دهند. لازم به ذکر است که در قاره آسیا، کشورهایی چون هند، پاکستان و ترکیه فقط ترازنامه مالی خود را منتشر می‌کنند. در قاره اروپا، کشورهای انگلیس و فرانسه و در قاره امریکا، کشورهای کانادا و ایالات متحده از جمله

[1] Equity

مناطقی هستند که ترازنامه کل کشور را به‌صورت سالیانه ارائه می‌دهند. در ادامه بحث، تجربه برخی از کشورها در تهیه و انتشار ترازنامه ملی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۱- انگلستان

به طور کلی حساب‌های ملی بریتانیا توسط دفتر آمارهای ملی[۱](ONS) تهیه شده و هر سال در قالب یک مجموعه تحت عنوان (کتاب آبی)[۲] منتشر می‌شود. بعلاوه حساب جریان وجوه این کشور به‌عنوان بخشی از حساب‌های ملی با تواتر سالانه و فصلی در مجموعه یاد شده انعکاس می‌یابد. مطابق داده‌های انتشار یافته، این اقلام شامل حساب مالی (داده‌های جریان) و ترازنامه مالی (داده‌های سطح حساب مالی) است. علاوه بر حساب جریان وجوه (شامل حساب مالی و ترازنامه مالی)، ترازنامه کل کشور که شامل کلیه اقلام حساب سرمایه و حساب مالی است، در بخشی منفک از حساب جریان وجوه، تحت عنوان ترازنامه منتشر می‌شود. این حساب شامل زیر بخش دارایی‌های تولید شده و تولید نشده غیرمالی و کل دارایی‌ها و بدهی‌های مالی به منظور تخمین ثروت خالص است. لازم به ذکر است که ترازنامه بریتانیا به صورت سالیانه و در قالبی دو بعدی منتشر می‌شود. در تهیه و تدوین ترازنامه بریتانیا از حدود ۱۴۰ منبع آماری از بخش‌های مختلف استفاده می‌شود. این منابع شامل ارقام ارائه شده توسط دیگر سازمانها و ادارات دولتی مانند ارقام اخذ شده از گزارش‌های سالیانه شرکت‌های دولتی و کسب و کارهای بزرگ و نیز داده‌های دفتر آمارهای ملی است. دارایی‌های مندرج در ترازنامه ملی بریتانیا را می‌توان بر حسب روش محاسبه و منابع مورد استفاده به شکل زیر تفکیک نمود.

جدول (۲)- دارایی و بدهی‌های ترازنامه انگلستان

دارایی‌ها و بدهی‌ها	روش و منبع محاسبه
دارایی‌های ثابت	خالص انباشت سرمایه
موجودی‌ها	تشکیل سرمایه ناخالص
زمین	روش باقیمانده
دارایی‌ها و بدهی‌های مالی	آمار حساب‌های ملی

۱ Office for National Statistics
۲ The Blue Book

طبقه‌بندی دارایی‌ها در ترازنامه ملی بریتانیا با نظام حساب‌های ملی[1](SNA) و نظام اروپایی حساب‌ها[2](ESA) سازگار است. در این چارچوب، ترازنامه ملی، دارایی‌های غیرمالی و دارایی‌ها و بدهی‌های مالی وجود دارد. دارایی‌ها و بدهی‌های ترازنامه ملی بریتانیا موارد زیر را شامل می شود:

- دارایی‌های غیرمالی
  - دارایی‌های غیرمالی تولید شده
    - دارایی‌های ثابت
      - مسکن
      - دیگر ساختمان‌ها و سازه‌ها (شامل ساختمان‌ها غیرمسکونی و دیگر سازه‌ها)
      - ماشین‌آلات و تجهیزات و سیستم‌های نظامی(شامل تجهیزات حمل و نقل، تجهیزات مخابراتی و دیگر ماشین‌آلات، تجهیزات و سیستم‌های نظامی)
      - منابع زیستی پرورشی
      - محصولات مالکیت فکری
    - موجودی‌ها
  - دارایی‌های غیر مالی تولید نشده
    - زمین
    - مجوزهای انجام فعالیت‌های خاص
- دارایی‌ها و بدهی‌های مالی:
  - طلای پولی و حق برداشت مخصوص
  - پول نقد و سپرده‌ها
  - اوراق بدهی
  - وام‌ها
  - سهام و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
  - طرح‌های بیمه، بازنشستگی و ضمانت استاندارد شده
  - مشتقات مالی و ذخایر کارکنان
  - سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

[1] System of National Accounts
[2] European System of Accounts

بخش‌های نهادی در ترازنامه بریتانیا

طبقه‌بندی بخش‌های نهادی در ترازنامه مالی بریتانیا با نظام حساب‌های ملی (SNA) و نظام اروپایی حساب‌ها (ESA) سازگار است. بر این اساس کل اقتصاد بریتانیا شامل چهار نهاد شرکت‌های غیرمالی، شرکت‌های مالی، دولت عمومی، خانوار و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها است. نهاد شرکت‌های غیرمالی خود شامل دو زیر بخش شرکت‌های غیرمالی خصوصی و دولتی است و نهاد دولت عمومی شامل زیر بخش‌های دولت مرکزی و دولت‌های محلی است. نهاد خانوارها و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار نیز همان‌گونه که از نام آن هویدا است شامل دو زیر بخش خانوار و مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار است.

جداول جریان وجوه و ترازنامه‌های سه بعدی در بریتانیا

با وجودی که حساب جریان وجوه بریتانیا، ابزارهای مالی و بخش‌ها و زیر بخش‌های نهادی را با تفکیک قابل قبولی ارائه داده است، ولی اطلاعاتی درخصوص طرف‌های مقابل تراکنش‌های مالی ارائه نکرده و لذا در رده حساب‌های جریان وجوه دو بعدی قرار می‌گیرد.

از اواخر سال ۲۰۱۴، بانک مرکزی انگلستان[۱] و دفتر آمارهای ملی (ONS) در قالب یک پروژه مشترک، تلاش برای تدوین آمارهای جریان وجوه بریتانیا را آغاز نموده‌اند. اولین گزارش این پروژه تحت عنوان"حساب‌های مالی بهبود یافته جریان وجوه بریتانیا" [۲] که در سال ۲۰۱۹ منتشر شد، جداول جریان وجوه و ترازنامه مالی (داده‌های سطح) را به صورت سه بعدی تجمیع شده برای کل اقتصاد و نیز به تفکیک هریک از ابزارهای مالی شامل ۱) پول نقد، ۲) سپرده‌ها، ۳) اوراق بدهی (به تفکیک کوتاه‌مدت و بلندمدت)، ۴) وام‌های کوتاه‌مدت، ۵) وام‌های بلندمدت، ۶) سهام، ۷)بیمه، بازنشستگی و طرح‌های ضمانت استاندارد و ۸) مشتقات مالی ارائه کرده است. در این چارچوب جدید، داده‌های انتشار یافته با تواتر سالانه و فصلی ارائه می‌شود.

---

۱ Bank of England

۲ Enhanced financial accounts (UK flow of funds)

جدول(۳) - ترازنامه ملی بریتانیا به تفکیک بخش‌ها و ابزارها برای انتهای سال ۲۰۱۸ – میلیون یورو

دارایی‌های غیرمالی	دارایی‌های مالی	بدهی‌ها	ثروت خالص مالی	ثروت خالص کل
۱۰۵۸۹۲۶۳	۳۱۲۷۶۹۲۲	۳۱۵۰۱۰۸۰	-۲۲۴۱۵۸	۱۰۳۶۵۱۰۵

۲-۲- کانادا

حساب‌های ملی کانادا توسط اداره آمار کانادا[۱] تهیه و منتشر می‌شود. این اداره علاوه بر انتشار حساب‌های ملی، در گزارش نظام حساب‌های کلان[۲] خود، با عنوان حساب‌های مالی و ثروت، بر حساب‌های انباشت (شامل ترازنامه‌های افتتاحیه و اختتامیه، حساب سرمایه، حساب مالی، حساب تجدید ارزیابی دارایی‌ها و حساب سایرتغییرات در حجم دارایی‌ها) متمرکز شده که در مجموع توضیح کاملی از تفاوت میان ترازنامه‌های ابتدای دوره حسابداری و ترازنامه‌های متناظر در انتهای دوره را نشان می‌دهند. تمام این حساب‌ها برای زیربخش‌های نهادی نیز تدوین شده و در مجموع نشان می‌دهند که چگونه خالص وام‌گیری برخی از بخش‌های نهادی توسط وام‌دهی سایر بخش‌ها تأمین مالی شده است.

ترازنامه ملی کانادا به صورت دو بعدی و با تواتر فصلی منتشر می‌شود و در تمامی مراحل آن از مفاهیم، روش‌ها، تعاریف و چارچوب حسابداری مندرج در نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸، استفاده می‌شود. در تهیه حساب‌های ترازنامه ملی کانادا از کامل‌ترین و با کیفیت‌ترین داده‌های در دسترس به منظور انجام تخمین‌های سالانه استفاده می‌شود. این اقلام شامل برآوردهای موجودی سرمایه، سرمایه‌گذاری و مصرف سرمایه ثابت، بررسی‌های فصلی وضعیت‌های مالی، اطلاعات نظارت بانکی، منابع اداری، بررسی‌های مربوط به صندوق‌های بازنشستگی، آمارهای مالی دولت و آمارهای تراز پرداخت‌های خارجی می‌باشند. عمده داده‌های مورد نیاز به صورت تجمیع شده و در برخی موارد، در سطح

۱ Statistics Canada
۲ User Guide: Canadian System of Macroeconomic Accounts

شرکت‌ها دریافت می‌شوند. حساب‌های ترازنامه، سرمایه، مالی و حساب سایر تغییرات به‌صورت هماهنگ منتشر می‌شوند. در کلیه این حساب‌ها تقسیم‌بندی ابزارهای مالی و بخش‌های نهادی یکسان است. در این حساب‌ها، بخش‌های نهادی شامل ۳۶ بخش است. ابزارها نیز خود شامل ۸۳ دسته می‌شوند.

جدول(۴) - ترازنامه ملی کانادا برای فصول سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ – میلیون دلار

ترازنامه فصلی کشور کانادا	فصل اول ۲۰۱۹	فصل دوم ۲۰۱۹	فصل سوم ۲۰۱۹	فصل چهارم ۲۰۱۹	فصل اول ۲۰۲۰
مجموع دارایی‌ها	۴۳۸۱۹۴۲۲	۴۴۶۹۱۱۵۷	۴۵۰۷۱۴۶۸	۴۵۸۰۵۶۴۴	۴۴۶۸۷۷۳۲
دارایی‌های غیرمالی	۱۱۵۳۷۳۵۵	۱۱۸۱۶۴۳۹	۱۱۷۶۹۶۳۸	۱۱۷۵۵۶۴۲	۱۱۷۰۶۰۴۰
دارایی‌های غیرمالی تولید شده	۶۳۵۵۲۳۳	۶۳۸۰۸۰۹	۶۴۲۰۳۰۰	۶۴۸۵۰۵۹	۶۵۴۶۱۷۸
دارایی‌های غیرمالی تولید نشده	۵۱۸۲۱۲۲	۵۴۳۵۶۳۰	۵۳۴۹۳۳۳	۵۲۷۰۵۸۳	۵۱۵۹۸۶۲
دارایی‌های مالی	۳۲۲۸۲۰۶۷	۳۲۸۷۴۷۱۸	۳۳۳۰۱۸۳۰	۳۴۰۵۰۰۰۲	۳۲۹۸۱۶۹۲
مجموع بدهی‌ها وثروت خالص	۴۳۸۱۹۴۲۲	۴۴۶۹۱۱۵۷	۴۵۰۷۱۴۶۸	۴۵۸۰۵۶۴۴	۴۴۶۸۷۷۳۲
مجموع بدهی‌های مالی	۳۲۲۸۲۰۶۷	۳۲۸۷۴۷۱۸	۳۳۳۰۱۸۳۰	۳۴۰۵۰۰۰۲	۳۲۹۸۱۶۹۲
ثروت خالص کل	۱۱۵۳۷۳۵۵	۱۱۸۱۶۴۳۹	۱۱۷۶۹۶۳۸	۱۱۷۵۵۶۴۲	۱۱۷۰۶۰۴۰

چارچوب از چه کسی به چه کسی(حساب‌های سه‌بعدی)

با توجه به تأکید سازمان‌های معتبر بین المللی بر تهیه و انتشار آمار حساب‌های ملی سه بعدی در سال‌های پس از بحران مالی ۲۰۰۸، اداره آمار کانادا به دنبال برآورد ترازنامه ملی و حساب جریان‌های مالی این کشور، بر مبنای رویکرد از چه کسی به چه کسی است. با توجه به عدم دسترسی به اطلاعات لازم به منظور انتشار کامل این حساب‌ها به صورت سه بعدی، اولین دوره‌ی انتشار آن بر مبنای آمارهای بخش دولت و شش ابزار مالی مختص دولت صورت گرفته است. این ابزارها شامل اوراق قرضه دولت، اوراق کوتاه‌مدت دولت، اوراق قرضه دولت‌های استانی، اوراق قرضه دولت‌های محلی، مطالبات دولت شامل وام‌ها و پیش‌پرداخت‌ها و نیز مطالبات دولت شامل سهام است. این پروژه در

نهایت به دنبال انتشار داده‌های حساب مالی و ترازنامه برای کل بخش‌های نهادی کانادا و برای کلیه ابزارهای ملی در چارچوب رویکرد از چه کسی به چه کسی است.

۲-۳- ایالات متحده امریکا

در ایالات متحده امریکا حساب‌های ملی به صورت یکپارچه و توسط یک سازمان تهیه، تدوین و منتشر نمی‌شوند. در این کشور حساب‌های تولید و درآمد ملی[۱] (NIPA) و تراز پرداخت‌های‌خارجی توسط دفتر تحلیل‌های اقتصادی (BEA) وابسته به وزارت بازرگانی و حساب‌های مالی ایالات متحده شامل جریان وجوه، ترازنامه‌ها و حساب‌های کلان یکپارچه نیز توسط بانک مرکزی امریکا و در قالب گزارش (Z.۱) انتشار می‌یابد. در این گزارش علاوه بر ترازنامه‌ها، جداول جریان وجوه شامل آمارهای جریان و انباشت، تجدید ارزیابی، جداول اضافات و حساب‌های یکپارچه نیز ارائه شده و حساب‌های مالی به صورت داده‌های جریان و سطح برای کلیه بخش‌ها و زیربخش‌های نهادی و نیز برای ابزارهای مختلف مالی منتشر می‌شود. در طبقه‌بندی صورت‌گرفته ۴۳ بخش و زیربخش مختلف مطابق جدول زیر تعریف شده است که برای هرکدام از این بخش‌ها یک جدول جریان و سطح جداگانه (یک جدول برای آمار جریان و یک جدول برای آمار انباشت) منتشر می‌شود. به‌عنوان نمونه حساب مالی، بخش کسب و کارهای‌های مالی شامل ۳۴ زیر بخش مختلف است.

۱ The national income and product accounts

جدول(۵) - تفکیک بخش‌ها و زیر بخش‌های نهادی در حساب‌های مالی ایالات متحده امریکا

ردیف	بخش‌ها	زیر بخش‌ها
۱-٤	غیرمالی	خانوارها و مؤسسات غیرانتفاعی کسب و کارهای شرکتی غیرمالی کسب و کارهای غیر شرکتی غیرمالی
۵-۷	دولت عمومی	دولت فدرال دولت‌های ایالتی و محلی
۸-٤۲	مالی	نهاد مسئول امور پولی بخش‌های سپرده‌گذاری (۵) صندوق‌های بازنشستگی و بیمه (١٤) سرمایه‌گذاری، رهنی- قرضه و ... (١٤)
٤۳	دنیای خارج	

در ایالات متحده علاوه بر بخش‌ها و زیر بخش‌های نهادی، جداول جریان و انباشت نیز براساس ابزارهای مالی به صورت جداگانه منتشر می‌شود. براساس طبقه‌بندی صورت گرفته، ۳۷ ابزار مختلف در حساب مالی این کشور در نظر گرفته شده است. در این خصوص می‌توان به ابزارهای مالی زیر اشاره نمود:

- دارایی‌های ذخیره رسمی ایالات متحده و تخصیص‌های حق برداشت مخصوص
- سپرده‌ها و وجوه فدرال و اوراق بهادار
- اوراق بدهی شامل: اوراق بازار باز، اوراق قرضه خزانه‌داری، اوراق قرضه آژانس‌ها یا شرکت‌های با پشتوانه دولتی، اوراق قرضه شهرداری‌ها، اوراق قرضه شرکت‌های خارجی
- وام‌ها: وام‌های رهنی
- سهام شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
- ذخیره‌های بیمه و صندوق‌های بازنشستگی
- اعتبار تجاری، اعتبار تضمینی و مالیات قابل پرداخت
- حقوق صاحبان سهام در کسب و کارهای غیرشرکتی
- مطالبات (ادعاهای) مالی متفرقه

باید به این نکته توجه نمود که در ایالات متحده، حساب‌های ترازنامه و تغییرات آن تنها برای سه بخش خانوار و سازمان‌های غیرانتفاعی، کسب و کارهای شرکتی غیرمالی و کسب و کارهای غیرشرکتی غیرمالی تهیه و منتشر می‌شود. به‌علاوه ترازنامه‌های دو زیر بخش خانوار و سازمان‌های غیرانتفاعی نیز به صورت جداگانه منتشر می‌شود. در کنار این ترازنامه‌ها، در گزارش (Z.۱) به منظور استخراج ثروت خالص کشور، در بخش "محاسبه ثروت خالص"، ترازنامه تلفیقی کل کشور نیز استخراج و منتشر می‌شود. در این بخش که در جدول زیر مشاهده می‌کنید، ثروت خالص کشور برابر است با مجموع خالص دارایی‌های غیرمالی افراد مقیم به‌علاوه خالص مطالبات مالی بخش‌های نهادی مقیم نسبت به دنیای خارج.

جدول(۶) - ثروت خالص مالی امریکا – میلیارد دلار

شرح	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹
ثروت خالص امریکا	**۸۵۳۴۷.۵**	**۹۵۳۹۱.۹**	**۹۳۸۵۲.۰**	**۱۰۵۰۸۲.۰**
ارزش خالص ثروت خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	**۹۵۹۱۲.۲**	**۱۰۴۷۹۳.۴**	**۱۰۵۷۲۷.۴**	**۱۱۷۳۳۵.۴**
مجموع دارایی‌های خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۱۱۰۸۶۵.۸	۱۲۰۳۲۶.۹	۱۲۱۷۵۲.۹	۱۳۳۸۸۴.۷
دارایی‌های مالی خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۷۷۲۰۳.۳	۸۴۳۷۷.۸	۸۳۸۹۰.۳	۹۳۹۴۲.۴
دارایی‌های غیرمالی خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۳۳۶۶۲.۴	۳۵۹۴۹.۱	۳۷۸۶۲.۶	۳۹۹۴۲.۳
مجموع بدهی‌های خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۱۴۹۵۳.۶	۱۵۵۳۳.۵	۱۶۰۲۵.۵	۱۶۵۴۹.۴

۲-۴- ترکیه

با وجودی که تاکنون در کشور ترکیه حساب ترازنامه ملی (مالی و غیر مالی) تهیه و منتشر نشده است، در حال حاضر صرفاً ترازنامه مالی این کشور در قالب حساب‌های ملی تهیه و منتشر می‌شود. حساب‌های مالی، آمارهای ثانویه‌ای هستند که مجموعه‌ای از اطلاعات مختلف مانند آمار مربوط به پول و بانکداری، تراز پرداخت‌های خارجی، تأمین اعتبار عمومی، بازارهای مالی، بیمه و داده‌های ترازنامه بانک مرکزی را در بر می‌گیرد. چارچوب قانونی حساب‌های مالی ترکیه توسط بانک مرکزی و برنامه رسمی آماری[۱] تعریف شده است. بانک مرکزی جمهوری ترکیه[۲](CBRT) هماهنگ‌کننده تهیه حساب مالی است. گزارش حساب‌های مالی و آمارهای سری زمانی آن با فرمت مشخص در پایگاه رسمی بانک

۱ Official Statistical Program
۲ Central Bank of the Republic of Turkey

مرکزی ترکیه منتشر می‌شوند[1]. حساب‌های مالی ترکیه مطابق با دستورالعمل‌های استاندارد بین‌المللی تهیه می‌شود. گفتنی است که آمار حساب‌های مالی ترکیه از سال ۲۰۱۵ با نظام حساب‌های ملی (SNA ۲۰۰۸) و نظام حساب‌های اروپایی (ESA۲۰۱۰) سازگار می‌باشند[2].

نظام حساب‌های ملی، واحدهای نهادی را مطابق با فعالیت‌های اقتصادی و نقشی که در اقتصاد ایفا می‌کنند، طبقه‌بندی می‌کند. این طبقه‌بندی مبتنی بر فعالیت اصلی واحدهای نهادی است.

در این تقسیم بندی بخش‌های مقیم شامل بخش‌های مالی و غیرمالی است.

بخش مالی:

۱. بانک مرکزی
۲. سایر مؤسسات پولی مالی
۳. واسطه‌های مالی
٤. کمک دهندگان مالی (خدمات‌دهندگان مالی غیر از واسطه‌گران)
٥. شرکت‌های بیمه و صندوق‌های بازنشستگی

بخش غیرمالی:

۱. شرکت‌های غیرمالی
۲. دولت عمومی
۲-۱. دولت مرکزی
۲-۲. دولت محلی
۲-۳. مؤسسات تأمین اجتماعی؛ شامل مؤسسه تأمین اجتماعی، صندوق بیمه بیکاری و آژانس اشتغال ترکیه
۳. خانوار
٤. مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار

بخش‌های غیرمقیم فقط دنیای خارج را در بر می‌گیرد. دنیای خارج شامل کلیه نهادهای حقیقی و حقوقی است که بیش از یک سال در خارج از کشور قرار دارند. کلیه شرکت‌های تأسیس شده توسط قانون جمهوری ترکیه حتی اگر دارای سرمایه خارجی باشند، به عنوان داخلی شناخته می‌شوند. در مقابل، شرکت‌های ترکیه‌ای که مشغول تجارت

---

۱ گردآوری داده‌ها به‌صورت سالیانه از سال ۲۰۰۶ آغاز شده است در حالی که داده‌های جمع‌آوری شده به‌صورت فصلی از سه ماهه اول سال ۲۰۱۵ انجام می‌پذیرد.

۲ داده‌های مربوط به سال‌های قبل از سال ۲۰۱۰ در چارچوب SNA ۹۳ و ESA ۱۹۹۵ گردآوری شده است.

در خارج از کشور و مطابق قانون آن کشور هستند، به عنوان شرکت خارجی شناخته می‌شوند. طبقه‌بندی ابزارهای مورد استفاده در حساب‌های مالی کشور ترکیه نیز مطابق با نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ و نظام حساب‌های اروپایی ۲۰۱۰ است (جدول۱). براساس این طبقه‌بندی، تعاریف دقیق ابزار مالی به شرح زیر است:

۱. طلای پولی و حق برداشت‌های مخصوص
۲. ارز و سپرده‌ها
۳. اوراق بهادار بدهی: مطابق با طبقه‌بندی نظام حساب‌های اروپایی ۲۰۱۰، اوراق بهادار مورد استفاده در کشور ترکیه عبارتند از: اوراق بهادار بدهی دولت، اوراق بهادار دارای سود منتشر شده توسط وزارت خزانه‌داری و دارایی، اسناد کنترل نقدینگی منتشر شده توسط بانک مرکزی ترکیه و اوراق بهادار بدهی منتشر شده توسط بانک‌ها.
٤. وام: این دسته شامل وام‌های نقدی و غیرنقدی، وام‌های رهنی، وام‌های معوق، توافق‌نامه‌های خرید مجدد، اعتبار تجاری و اعتبار مصرف‌کننده، توافق‌نامه‌های لیزینگ مالی و ابزارهای مشابه است.
٥. سهام و سایر حقوق صاحبان سهام: اوراق بهاداری که بیانگر حقوق مالکیت است یا به دارندگان آن حق تقسیم سود را می‌دهد، در این دسته طبقه‌بندی می‌شوند. این دسته شامل سهام سهمیه‌بندی نشده و نامشخص است. زیر مجموعه‌ی "سایر حقوق صاحبان سهام" شامل سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته توسط دولت عمومی در شرکت‌های دولتی است که سرمایه آنها به سهام تقسیم نمی‌شود و همچنین سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در سازمان‌های ملی و بین المللی به استثناء صندوق بین‌المللی پول.

در ترکیه، دارایی‌های بخش پولی شامل مشارکت شرکت‌های اصلی و شرکت‌های تابعه است، در حالی‌که بدهی‌ها شامل سهام ثبت شده و ثبت نشده در بورس بانک‌های تجاری و سرمایه‌ی ناشی از سهام بانک‌های دولتی است.

٦. سهام صندوق‌های تعاونی: این دسته شامل ابزارهای مالی منتشر شده توسط یک نوع خاص از شرکت‌های مالی است که هدف انحصاری آن سرمایه‌گذاری در وجوه جمع‌آوری شده در بازار پول و سرمایه است. برای کشور ترکیه، این دسته شامل وجوه سرمایه‌گذاری(صندوق‌های تعاونی) غیر از وجوه بازار پول است.
۷. بیمه، بازنشستگی و طرح‌های ضمانت استاندارد شده
۸. ذخیره فنی بیمه
۹. سایر حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی: در مورد ترکیه، این دسته شامل حساب‌های دارایی و بدهی انتقالی، دریافتی و پرداختی‌های متفرقه، پیش پرداخت مالیات‌ها و غیره است.

مطابق آخرین گزارش حساب‌های مالی فصلی کشور ترکیه برای سه ماهه اول سال ۲۰۱۹، ثروت خالص مالی ناشی از اختلاف حساب دارایی مالی از حساب بدهی‌ها به شرح جدول زیر است که در آن دارایی‌های مالی، بدهی‌ها و ثروت خالص مالی به تفکیک کل اقتصاد و بخش‌های نهادی داخلی و دنیای خارج می‌باشد.

جدول(۷) - ثروت خالص مالی ترکیه به تفکیک نهادها، فصل اول سال ۲۰۱۹ – میلیارد لیره

شرح	کل اقتصاد	موسسات غیرمالی	موسسات مالی	دولت عمومی	خانوار	دنیای خارج
دارایی‌های مالی	۱۳۱۱۶	۵۲۸۵	۵۳۳۹	۷۹۰	۱۷۰۲	۱۲۷۹
بدهی‌ها	۱۵۰۴۱	۷۵۸۰	۵۳۰۰	۱۵۴۲	۶۱۸	۳۳۲۰
خالص ثروت مالی	-۱۹۲۵	-۲۲۹۵	۳۹	-۷۵۲	۱۰۸۳	۲۰۴۰

۲-۵- پاکستان

در کشور پاکستان تاکنون اقدامی در خصوص تهیه حساب ترازنامه ملی صورت نگرفته است و تنها ترازنامه مالی به عنوان بخشی از حساب جریان وجوه تهیه و منتشر می‌شود. حساب جریان وجوه پاکستان در حال حاضر از داده‌های جمع‌آوری شده از بخش‌های مختلف اقتصادی تهیه می‌شود. بانک مرکزی پاکستان با همکاری اداره آمار و کمیته برنامه‌ریزی پاکستان در سال ۱۹۸۲ تدوین حساب جریان وجوه خود را با توجه به دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۱۹۶۸ آغاز کرد. پاکستان از سال ۲۰۰۵ نیز در حال تهیه حساب جریان وجوه مطابق با دستورالعمل نظام حساب‌های ملی ۱۹۹۳ است. در تهیه حساب‌های مالی پاکستان، بخش‌ها و زیربخش‌های اقتصاد این کشور به صورت زیر طبقه‌بندی شده است:

۱. شرکت‌های غیرمالی
   ۱-۱. شرکت‌های غیرمالی عمومی
   ۱-۲. شرکت‌های غیرمالی خصوصی ملی
   ۱-۳. شرکت‌های غیرمالی کنترل شده خارجی
۲. شرکت‌های مالی
   ۲-۱. بانک مرکزی
   ۲-۲. شرکت‌های سپرده‌پذیر غیر از بانک مرکزی

۲-۳. صندوق های بازار پول

۲-۴. صندوق های بازار غیرپولی

۲-۵. سایر واسطه‌های مالی به غیر از شرکت‌های بیمه و وجوه بازنشستگی

۲-۶. کمک دهندگان مالی (خدمات‌دهندگان مالی غیر از واسطه‌گران)

۲-۷. موسسات مالی وابسته و وام‌دهندگان پول

۲-۸. شرکت‌های بیمه

۲-۹. صندوق‌های بازنشستگی

۳. دولت عمومی

۳-۱. دولت فدرال شامل NPI ها به استثنای شرکت‌های دولتی

۳-۲. دولت‌های ایالتی و محلی شامل NPI ها به استثنای شرکت‌های عمومی

٤. خانوارها و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار

٥. دنیای خارج

همچنین در تهیه حساب‌های مالی پاکستان ابزارهای مالی زیر مورد نظر قرار گرفته است:

۱. طلای پولی و حق برداشت مخصوص

۲. ارز و سپرده ها

۳. اوراق بهادار غیر از سهام

٤. وام

٥. سهم و حقوق صاحبان سهام

٦. ذخایر فنی بیمه

۷. حساب‌های دریافتنی/ پرداختنی

جدول(۸) - ترازنامه مالی کشور پاکستان سال ۲۰۱۷ - میلیارد روپیه

ثروت خالص مالی کل اقتصاد سال ۲۰۱۷	کل اقتصاد
دارایی‌های مالی	۶۵۶۴۳۹۹۶
بدهی‌ها	۹۱۴۶۲۱۱۹
ثروت خالص مالی	-۲۵۸۱۸۱۲۳

۲-۶- ژاپن

حساب‌های ملی ژاپن از جمله تولید ناخالص، موجودی سرمایه، درآمد ملی و جداول داده ستانده به‌صورت سالانه و سه ماهه (فصلی) تهیه و منتشر می‌گردد، حساب‌های جریان وجوه (JFFA[۱]) از سال ۱۹۵۸ به صورت فصلی و توسط بانک ژاپن (BOJ[۲]) تهیه و منتشر شده است (داده‌های منتشر شده از سال ۱۹۵۴ به بعد را پوشش می‌دهد). داده‌های اولیه حدود سه ماه بعد از پایان هر فصل و داده‌های تجدید نظر شده شش ماه بعد منتشر می‌شوند. در نهایت، داده‌هایی که تحت عنوان حساب جریان وجوه در این کشور انتشار می‌یابد، علاوه بر تراکنش‌های مالی، میزان انباشت‌ها و تجدید ارزیابی‌ها را نیز شامل می‌شود که هر کدام از این سه مورد در جداولی با ساختار یکسان و در قالب مشخص منتشر می‌شوند.

حساب جریان وجوه، طبقه‌بندی بخش‌ها و اقلام مبادله را براساس نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ پایه‌گذاری می‌کند و مفهوم آن با حساب‌های ملی ژاپن سازگار است. در حقیقت، حساب جریان وجوه منبع اصلی آمارها در تهیه و تدوین حساب‌های ملی است و بین آنها سازگاری و ارتباط نزدیکی وجود دارد. از جمله شاخص‌های اصلی این دو آمار، " خالص وام دهی/ وام‌گیری" است که در حساب مالی و سرمایه، به‌طور مفهومی معادل[۳] مازاد یا کسری مالی جدول مبادلات مالی حساب جریان وجوه (یا حساب مالی نظام حساب‌های ملی) است. در ماتریس جریان وجوه کشور ژاپن، ستون‌ها بیانگر بخش‌ها هستند که موارد زیر را در بر می گیرند.

۱- شرکت‌های مالی
  ۱-۱- مؤسسات سپرده‌پذیر
  ۱-۲- مؤسسات سرمایه‌گذاری اوراق بهادار
  ۱-۳- بیمه و صندوق‌های بازنشستگی
  ۱-٤- سایر واسطه‌های مالی
۲- شرکت‌های غیرمالی
  ۲-۱- غیرمالی خصوصی

۱ Japan’s Flow of Funds Account
۲ Bank of Japan
۳ با این‌حال، ارقام واقعی لزوماً یکسان نیستند. در حالی‌که حساب سرمایه، برمبنای داده‌های آماری مبادلات غیرمالی استوار است، حساب جریان وجوه، از داده‌های مربوط به مبادلات مالی گردآوری می‌شود و بنابراین تفاوت در داده‌های مربوط و روند تلفیق وجود دارد.

۲-۲- غیرمالی عمومی
۳- دولت عمومی
۳-۱- دولت مرکزی
۳-۲- دولت محلی
۳-۳- صندوق‌های تأمین اجتماعی
٤- خانوارها
٥- مؤسسات غیرانتفاعی خصوصی
٦- دنیای خارج (برون‌مرزی)
۷- بخش غیرمالی داخلی

براساس استانداردهای بین‌المللی، واسطه‌گری‌های مالی به چهار زیربخش بانک مرکزی، شرکت‌های سپرده‌پذیر، بیمه و صندوق بازنشستگی و سایر واسطه‌گری‌های مالی تقسیم می‌شوند. در ژاپن، "مؤسسات مالی عمومی" در گروه "سایر واسطه‌گری‌های مالی" طبقه‌بندی می‌شوند. مؤسسات غیرانتفاعی خصوصی در خدمت خانوار به عنوان یک بخش مستقل ثبت می‌شوند. بنگاه‌های غیرشرکتی مطابق با نظام حساب‌های ملی خانوار محسوب می‌شوند. صندوق‌های تأمین اجتماعی به عنوان یک بخش مستقل از دولت عمومی نشان داده می‌شوند. شرکت‌های غیرمالی عمومی به شرکت‌هایی که بطور مستقیم در مالکیت دولت و تحت نظارت مستقیم دولت هستند، محدود می‌شوند. در ژاپن، تقسیم‌بندی شرکت‌های سرمایه‌گذاری و صندوق‌ها به‌صورت شرکت‌های سرمایه‌گذاری اوراق بهادار و صندوق‌های بازنشستگی می‌باشد و شرکت‌های سرمایه‌گذاری در بخش مسکن به عنوان شرکت‌های سرمایه‌گذاری منظور نمی‌شوند.

ابزارهای مالی مورد استفاده:

۱- اسکناس و مسکوک و سپرده‌ها
۲- وام‌ها
۳- اوراق بهادار غیر از سهام
٤- سهام و دارایی‌های مشابه
٥- مشتقات مالی
٦- پول سپرده
۷- اعتبارات تجاری و اعتبارات تجاری خارجی
۸- حساب‌های دریافتنی و پرداختنی
۹- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۱۰- سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار

۱۱- سایر مطالبات و بدهی‌های خارجی
۱۲- سایر
- مازاد و کسری مالی
- تفاوت بین دارایی‌ها و بدهی‌های مالی
- تفاوت در مقادیر تطبیق

با وجود نزدیکی حساب ترازنامه ملی و حساب جریان وجوه که توسط بانک مرکزی ژاپن تهیه و منتشر می‌شود، جداول ترازنامه کلی و همچنین ترازنامه بخش‌های نهادی مختلف اقتصاد ژاپن توسط مؤسسه تحقیقات اقتصادی و اجتماعی هیات دولت در قالب مشخص منتشر می‌شود. جدول شماره (۹) حساب ترازنامه ملی ژاپن را طی سال های ۲۰۱۴-۲۰۱۶ نشان می دهد. ترازنامه ملی ژاپن با استفاده از اطلاعات مربوط به حساب جریان وجوه و بر مبنای نظام حساب‌های ملی ۲۰۰۸ با تفاوتی جزیی در ابزارهای مورد استفاده و زیر بخش‌های نهادی، برای بخش‌های مختلف اقتصادی استخراج می‌گردد. ترازنامه‌های بخشی برای نهادهای مختلف شامل موسسات غیرمالی، موسسات مالی، دولت عمومی، خانوار، موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار و دنیای خارج منتشر می‌گردد که در بین آنها، فقط ترازنامه بخش دولت عمومی به صورت تلفیقی است. در ترازنامه کشور ژاپن، پنج نهاد اصلی به شرح زیر وجود دارد:

۱- موسسات مالی
۱-۱- بانک مرکزی
۱-۲- سایر مؤسسات سپرده‌پذیر
۱-۳- صندوق‌های بازار پول
۱-٤- بیمه و صندوق‌های بازنشستگی
۱-٥- سایر موسسات مالی
۲- موسسات غیرمالی
۳- دولت عمومی
٤- خانوار و موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار
٥- دنیای خارج

به‌علاوه، ابزارهای مالی مورد استفاده در تهیه حساب ترازنامه ملی ژاپن به شرح زیر است:

۱- طلای پولی و حق برداشت مخصوص
۲- اسکناس و مسکوک و سپرده‌ها

۳- وام‌ها

٤- اوراق بهادار بدهی

٥- سهام و دارایی‌های مشابه

٦- بیمه، بازنشستگی و طرح‌های ضمانت استاندارد

۷- مشتقات مالی

۸- سایر حساب‌های دریافتنی و پرداختنی

جدول(۹) - ترازنامه پایان دوره سال‌های ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۶ کشور ژاپن – صد میلیون ین

شرح	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
دارایی غیرمالی	۲۹۴۰۹۹۸.۶	۲۹۵۷۷۰۷.۴	۳۰۰۱۵۴۳.۵
دارایی‌های تولید شده	۱۷۹۱۸۳۱.۷	۱۸۰۰۳۴۷.۶	۱۸۱۲۵۹۳.۲
دارایی‌های ثابت	۱۷۲۴۰۱۰.۳	۱۷۳۶۹۶۰.۵	۱۷۴۷۰۸۲.۸
موجودی انبار	۶۷۸۲۱.۴	۶۳۳۸۷.۱	۶۵۵۱۰.۵
دارایی‌های تولید نشده(منابع طبیعی)	۱۱۴۹۱۶۶.۸	۱۱۵۷۳۵۹.۸	۱۱۸۸۹۵۰.۲
دارایی‌های مالی	۶۹۷۷۷۳۴.۶	۷۲۴۶۵۰۳.۸	۷۴۹۵۱۲۴
مجموع دارایی‌ها (مالی و غیر مالی)	۹۹۱۸۷۳۳.۲	۱۰۲۰۴۲۱۱.۲	۱۰۴۹۶۶۶۷.۵
بدهی‌ها	۶۶۱۴۳۲۵.۶	۶۹۰۷۲۸۶.۸	۷۱۴۶۰۱۲
ثروت خالص(ثروت ملی)	۳۳۰۴۴۰۷.۶	۳۲۹۶۹۲۴.۴	۳۳۵۰۶۵۵.۵
مجموع بدهی‌ها و ثروت خالص	۹۹۱۸۷۳۳.۲	۱۰۲۰۴۲۱۱.۲	۱۰۴۹۶۶۶۷.۵

۳-تهیه و تدوین حساب ترازنامه ملی در ایران

همان‌گونه که در بخش اول نیز اشاره گردید، می‌توان دو شکل توالی حساب‌های عمودی و افقی را در نظام حساب‌های ملی مشاهده نمود. نمودار شماره چهار توالی افقی نظام حساب‌های ملی را نشان می‌دهد. مجموعه حساب‌های انباشت (حساب‌های سرمایه، مالی و سایر تغییرات در دارایی‌ها) و ترازنامه‌ها در توالی افقی نظام حساب‌های ملی، مجموعه‌ای سازگار از حساب‌ها را تشکیل می‌دهند که از آن تحت عنوان "حساب‌های مالی" نیز یاد می‌شود. جریانات مالی ثبت شده در حساب‌های انباشت منعکس‌کننده شکل‌گیری موجودی دارایی‌های کل و بدهی‌های مالی عوامل اقتصادی است. این موجودی‌ها حساب‌های ترازنامه را تشکیل می‌دهند که موجودی دارایی‌ها (مالی و غیرمالی) و بدهی‌ها (مالی) را در ابتدا و انتهای هر دوره مالی ثبت می‌کنند. با وجود ارتباط نزدیک حساب‌های انباشت و ترازنامه‌ها و ضرورت وجود هر دو نوع حساب برای ارائه تحلیل‌های اقتصادی، در بسیاری از کشورها از جمله ایران به دلایل

متعددی از جمله فقدان آمار و اطلاعات مورد نیاز و محدودیت‌های موجود در نظام آماری کشور، حساب‌های ترازنامه ملی مورد توجه جدی قرار نگرفته است و تنها حساب‌های سرمایه و مالی در قالب حساب جریان وجوه منابع مالی کشور تهیه و انتشار یافته است.

نمودار (۴) – حساب‌های توالی افقی در نظام حساب‌های ملی

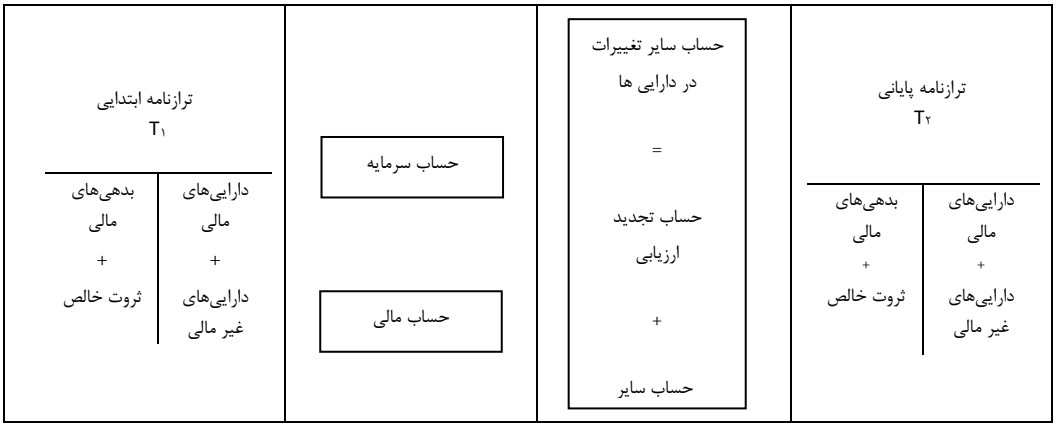

به منظور تهیه و تدوین حساب ترازنامه ملی ایران، مجموعه کاملی از آمار و اطلاعات در حوزه موجودی دارایی-های غیرمالی شامل دارایی‌های تولید شده، دارایی‌های تولید نشده و همچنین دارایی‌ها و بدهی‌های مالی برای کلیه بخش‌های نهادی و اقتصاد ملی مورد نیاز است. در خصوص دارایی‌های غیر مالی تولید نشده نیز برآوردهایی در حوزه ارزش‌گذاری برخی از اقلام عمده دارایی‌های زیست محیطی و منابع طبیعی کشور صورت پذیرفته است. همچنین لازم به ذکر است که برآورد دارایی‌ها و بدهی‌های مالی نیز با استفاده از جداول جریان وجوه منابع مالی کشور قابل حصول خواهد بود.

در خاتمه خاطر نشان می سازد، با توجه به محدودیت‌های گسترده در خصوص تهیه و انتشار حساب‌های ترازنامه ملی ایران، تدوین سازگار این حساب‌ها طی سال‌های اخیر در دستور کار اداره حساب‌های اقتصادی این بانک قرار گرفته است. بدیهی است، انتظار می‌رود با توجه به میزان پیشرفت مناسب این طرح، محاسبه اقلام حساب ترازنامه ملی به شکلی سازگار با سایر ارقام نظام حساب‌های ملی تکمیل گردیده و ضمن تهیه مجموعه کاملی از حساب‌های کلان یکپارچه ملی، نتایج آن درآینده نزدیک در اختیار سیاست‌گذاران و پژوهشگران حوزه‌های مالی و اقتصادی کشور قرار گیرد.

منابع و مآخذ:

منابع فارسی:

۱. حساب‌های ملی ایران، حساب تولید تا حساب مالی به تفکیک بخش‌های نهادی اقتصاد، به قیمت‌های جاری و ثابت سال ۱۳۷۶، اداره حساب‌های اقتصادی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، خرداد ۱۳۸۵

۲. حساب‌های ملی ایران، حساب تولید تا حساب مالی به تفکیک بخش‌های نهادی اقتصاد، به قیمت‌های جاری و ثابت سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۹۰، اداره حساب‌های اقتصادی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، خرداد ۱۳۹۸

۳. ترجمه متن کتاب سیستم حساب‌های ملی ۲۰۰۸، مرکز آمار ایران، آذر ۱۳۹۴

منابع انگلیسی:

١. "System of National Accounts (SNA) ٢٠٠٨", European Commission, International Monetary Fund, Organization for Economic Co-operation and Development, United Nations and World Bank, New York, Dec. ٢٠٠٩

٢. "System of National Accounts (SNA) ١٩٩٣", United Nations, Eurostat, International Monetary Fund, Organization for Economic Cooperation and Development, and, The World Bank (١٩٩٣), Series F, No. ٢, Rev. ٤, (New York, United Nations)

٣. Essential SNA: Building the basics, Eurostat, European Union, ٢٠١٤

٤. The SNA ٢٠٠٨ – compilation and concepts in brief (A complement to the ٢٠٠٨ SNA),World Bank , ٢٠١٣

٥. "European system of accounts (ESA ٢٠١٠)", Eurostat, European Union, ٢٠١٣

٦. "National Account Statistics": Main Aggregate & Details Tables, ٢٠١٨. United Nations, New York ٢٠١٩

واژه‌نامه

Accrual	تعهدی
Accumulation accounts	حساب‌های انباشت
Actual final consumption expenditure	هزینه مصرفی نهایی واقعی
Actual social contribution	سهمیه بیمه اجتماعی واقعی
Adjusted disposable income	درآمد قابل تصرف تعدیل شده
Allocation of primary income account	حساب تخصیص درآمد اولیه
Animal Resources Yielding Repeat Products	منابع حیوانی با ثمردهی مکرر
Antiques and Other Art Objects	اشیاء هنری و عتیقه‌جات
Asset Boundary	مرز دارایی
Autonomous pension funds	صندوق‌های بازنشستگی خودگردان
Balance of Payments (BOP)	تراز پرداخت‌ها
Balance sheets	ترازنامه‌ها
Banker's acceptances	بروات بانکی
Base Period	دوره پایه
Basic price	قیمت پایه
Benchmark Surveys	طرح‌های محک‌زنی
Betterment Levies	مالیات‌های ترقی ارزش، مالیات‌های بهبود
Bills	بروات
Bonds	اوراق قرضه
Buildings Other Than Dwellings	بناهای غیرمسکونی
Capital account	حساب سرمایه
Capital taxes	مالیات‌های سرمایه‌ای
Capital Transfers	انتقالات سرمایه‌ای
Central Product Classification (CPC)	طبقه بندی مرکزی محصول
Certificate of deposit	گواهی سپرده
Changes in Inventories	تغییرات در موجودی انبار
Classification of Function of the Government (COFOG)	طبقه‌بندی وظایف دولت

Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP)	طبقه‌بندی هزینه مصرف فردی بر حسب هدف
Classification of Outlays of Producers by Purposes (COPP)	طبقه‌بندی هزینه‌های تولیدکنندگان بر حسب اهدف
Classification of the Purposes of the Non-profit Institutions Serving Households (COPNI)	طبقه‌بندی اهداف مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار
Collective	جمعی
Commercial papers	اسناد قرضه تجاری
Comprehensive Benchmark Estimate	برآورد جامع معیار
Computer Software	نرم‌افزار رایانه‌ای
Consolidation	تلفیق
Consumption of Fixed Capital	مصرف سرمایه ثابت
Contingent financial assets	دارایی‌های مالی مشروط
Contracts, Leases And Licences	قراردادها، اجاره‌نامه‌ها و پروانه‌ها
Corporations	شرکت‌ها
Cost of Ownership Transfer of Assets	هزینه انتقال مالکیت دارایی‌ها
Costs of Ownership Transfer on Non-Produced Assets	هزینه‌های انتقال مالکیت دارایی تولید نشده
Credit card debt	بدهی کارت اعتباری
Cross classification	طبقه‌بندی متقاطع
Cultivated Biological Resources	منابع زیستی پرورشی
Currency swaps	قراردادهای تعویضی پول
Current accounts	حساب‌های جاری
Current transfers	انتقالات جاری
Database Management System	نظام مدیریت پایگاه داده
Databases	پایگاه داده‌ها
Debentures	اوراق قرضه شرکتی
Deflation	تورم‌زدایی
Demonetization of gold	غیرپولی کردن طلا
Derivatives	ابزار مشتقه
Disposable income	درآمد قابل تصرف
Distribution Margins	حاشیه‌های توزیع

Dividends	سود سهام
Double deflation	تعدیل قیمت مضاعف
Dwellings	واحدهای مسکونی
Economic Ownership	مالکیت اقتصادی
Entertainment, literary and Artistic Originals	نسخه‌های اصلی کارهای سرگرمی، ادبی و هنری
Entitlement to Future Goods and Services on an Exclusive Basis	حق انحصاری بر کالاها و خدمات آینده
Existing Fixed Assets	دارایی‌های ثابت موجود
Financial Intermediation Services Indirectly Measured (FISIM)	سنجش غیرمستقیم خدمات واسطه گری مالی
Financial leases	اجاره مالی
Financial Stability Board (FSB)	هیات ثبات مالی
Finished Goods	کالاهای تکمیل شده
Flows	روانه‌ها
Frascati Manual ۲۰۰۲	دستورالعمل فراسکاتی ۲۰۰۲
Full sequence of accounts	توالی کامل حساب‌ها
Full-time equivalent (FTE)	معادل اشتغال تمام وقت
Functional	کارکردی
Generation of income account	حساب ایجاد درآمد
Goods and services account	حساب کالاها و خدمات
Goods for Resale	کالاها برای فروش مجدد
Goodwill	سرقفلی
Government Finance Statistics (GFS)	آمارهای مالی دولت
Holding gains/losses	منفعت یا زیان حاصل از نگهداری دارایی‌ها
Immovable Natural Resources	منابع طبیعی غیرمتحرک
Improvements to Existing Assets	بهسازی دارایی‌های موجود
Imputed social contribution	سهمیه احتسابی بیمه اجتماعی
Index linked securities	اوراق بهادار شاخص شده
Individual	فردی
Individual life insurance	بیمه عمر فردی

Information, Communication and Telecommunications (ICT) Equipment	تجهیزات ICT
Input	داده
Institutional	نهادی
Intangible Assets	دارایی‌های نامشهود
Intangible Produced Assets	دارایی‌های تولید شده نامشهود
Intellectual Property Products	محصولات مالکیت فکری
Interest rate swaps	قراردادهای تعویضی نرخ بهره
International Monetary Fund (IMF)	صندوق بین‌المللی پول
International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)	طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تمامی فعالیت‌های اقتصادی
Investment grants	کمک‌های سرمایه‌گذاری
Land	زمین
Land Improvements	بهسازی زمین
Legacy	ارث
Machinery and Equipment	ماشین‌آلات و تجهیزات
Marketable Operating Leases	اجاره‌های عملیاتی قابل‌فروش
Marketing Assets	دارایی‌های بازاریابی
Materials and Supplies	مواد و ملزومات
Military Inventories	موجودی انبار نظامی
Mineral and Energy Resources	منابع معدنی و انرژی
Mixed income	درآمد مختلط
Monetary and Financial Statistics (MFS)	آمارهای پولی و مالی
Monetary Gold	طلای پولی
Monetization of gold	پولی کردن طلا
Mortgage Backed Securities	اوراق بهادار با پشتوانه دارایی
Mortgages	اوراق رهنی، وثائق
Multiple-Indicators Multiple Causes	شاخص چندگانه علل چندگانه
National Wealth	ثروت ملی
Natural Resources	منابع طبیعی
Negotiable certificate of deposit	گواهی سپرده قابل معامله

Net lending / borrowing	خالص وام‌دهی/ وام‌گیری
Non – financial non – produced assets	دارایی‌های غیرمالی تولید نشده
Non – financial produced assets	دارایی‌های غیرمالی تولید شده
Non-Cultivated Biological Resources	منابع زیستی غیرپرورشی
Non-produced assets	دارایی‌های تولید نشده
Operating leases	اجاره‌های عملیاتی
Operating Surplus	مازاد عملیاتی
Other Buildings and Structures	سایر بناها و سازه‌ها
Other Capital Transfers	سایر انتقالات سرمایه‌ای
Other changes in assets account	حساب سایر تغییرات در دارایی‌ها
Other changes in the volume of assets account	حساب سایر تغییرات در حجم دارایی‌ها
Other Machinery and Equipment	سایر ماشین‌آلات و تجهیزات
Other Natural Resources	سایر منابع طبیعی
Other Structures	سایر سازه‌ها
Other Valuables	سایر اشیاء گرانبها
Other Work-in-Progress	سایر کارهای در جریان ساخت
Output	ستانده
Output produced for own final use	ستانده تولید شده به منظور خودمصرفی نهایی
Own account producer	تولیدکننده به حساب خود
Permits to Undertake Specific Activities	مجوزهای انجام فعالیت‌های خاص
Permits to Use Natural Resources	مجوزهای استفاده از منابع طبیعی
Perpetual bonds	اوراق قرضه دائمی
Perpetual Inventory Method (PIM)	روش موجودی‌گیری مستمر
Precious Metals and Stones	فلزات و سنگ‌های قیمتی
Primary distribution of income account	حساب توزیع اولیه درآمد
Produced fixed assets	دارایی‌های ثابت تولید شده
Producers' price	قیمت تولیدکنندگان
Production Boundary	مرز تولید
Public goods	کالاهای عمومی
Purchased Goodwill	سرقفلی خریداری شده
Purchased Goodwill And Marketing Assets	سرقفلی خریداری شده و دارایی‌های بازاریابی

Purchasers' price	قیمت خریداران
Quasi - corporations	شبه شرکت‌ها
Radio Spectra	طیف رادیویی
Redistribution of income in kind account	حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی
Reference Period	دوره مرجع
Reimbursements	بازپرداخت‌ها
Rent	اجاره
Rental	اجاری
Rents on subsoil assets	رانت دارایی‌های زیر زمینی
Research and Development (R&D)	تحقیق و توسعه
Revaluation account	حساب تجدید ارزیابی
Secondary distribution of income account	حساب توزیع ثانویه درآمد
Secondary market	بازار ثانویه
Securitization	تبدیل دارایی‌ها به اوراق بهادار
Single Deflation	تعدیل قیمت واحد
Social assistance	کمک اجتماعی
Social assistance benefits in kind	بهره‌مندی‌های غیرنقدی کمک اجتماعی
Social contributions and benefits	سهمیه‌ها و بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی
Social insurance schemes	طرح‌های تامین اجتماعی
Social security benefits in kind	بهره‌مندی‌های غیرنقدی تامین اجتماعی
Special Drawing Rights (SDR)	حق برداشت مخصوص
Spot check	بررسی نقطه‌ای
Standard International Trade Classification (SITC)	طبقه‌بندی استاندارد تجارت بین‌المللی
Stocks	انباره‌ها
Strategic Inventories	موجودی انبار راهبردی
System of Environmental Economic Accounting (SEEA)	نظام حسابداری اقتصادی محیط زیست
System of National Accounts (SNA)	نظام حساب‌های ملی
Tangible Assets	دارایی‌های مشهود
Terminal Costs	هزینه‌های پایانی
Tradable financial derivatives	ابزارهای مشتقه مالی قابل تبادل

Trade credits	اعتبارات تجاری
Transfers of individual non-market goods and services	انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری
Transport Equipment	تجهیزات حمل و نقل
Treasury bills	اسناد خزانه
Tree, Crop and Plant Resources Yielding Repeat Products	درختان، محصولات زراعی و منابع گیاهی با ثمردهی مکرر
Unallocated Metal Accounts	حساب‌های فلزات تخصیص داده نشده
Unincorporated enterprises	بنگاه‌های غیرشرکتی
Unincorporated enterprises owned by households	بنگاه‌های غیرشرکتی متعلق به خانوارها
Use of income account	حساب مصرف درآمد
Valuables	اشیاء قیمتی (گران‌بها)
Value added tax (VAT)	مالیات بر ارزش‌افزوده
Water Resources	منابع آبی
Weapons Systems	نظام‌های تسلیحاتی
With- profit	حائز سود
Withdrawals from income of quasi - corporations	برداشت از درآمد شبه شرکت‌ها
Work in progress	کار در جریان
Work-in-Progress on Cultivated Biological Resources	کار در جریان ساخت در منابع زیست پرورشی
Zero – coupon bonds	اوراق قرضه بدون بهره

جداول داده‌ها

برمبنای سال پایه ۱۴۰۰

جدول شماره ۱

ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

فعالیت - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۱,۲۶۹,۱۵۴	۱,۴۸۲,۲۰۷	۲,۱۵۰,۸۹۰	۳,۳۷۱,۳۵۰	۵,۱۱۰,۹۵۹	۷,۵۴۴,۰۱۴	۱۱,۹۶۱,۱۴۸	۱۷,۳۸۷,۸۷۹	۲۲,۴۸۹,۱۷۹
استخراج نفت، گاز و پالایش نفت	۱,۸۵۹,۴۷۱	۲,۳۴۱,۴۰۲	۲,۷۰۷,۸۳۱	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱,۵۵۲,۱۷۷	۴,۵۴۰,۲۷۰	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۱۶,۸۶۷,۰۷۰
صنایع و معادن	۳,۲۹۶,۸۸۳	۳,۹۶۷,۹۲۶	۵,۵۸۸,۵۹۲	۷,۹۳۷,۰۸۳	۱۴,۷۱۱,۲۸۶	۲۳,۲۸۶,۲۳۴	۳۳,۶۷۳,۶۵۹	۴۷,۵۳۳,۳۹۱	۶۲,۰۴۹,۸۴۹
خدمات	۸,۱۱۸,۰۴۷	۹,۱۱۶,۰۰۴	۱۱,۱۸۴,۵۵۵	۱۴,۷۵۹,۲۴۷	۲۱,۳۳۳,۹۶۰	۳۳,۸۶۷,۷۸۲	۵۰,۷۰۸,۴۷۵	۷۷,۰۳۲,۴۳۲	۱۰۷,۲۹۷,۵۳۸
ارزش‌افزوده ناخالص(تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)	۱۴,۵۴۳,۵۵۵	۱۶,۹۰۷,۵۴۰	۲۱,۶۳۱,۸۶۹	۲۷,۶۷۰,۹۴۷	۴۲,۷۰۸,۳۸۲	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۱۰۸,۷۶۷,۹۸۶	۱۵۷,۱۳۴,۷۷۲	۲۰۸,۷۰۳,۶۳۵
اضافه می‌شود: خالص مالیات بر محصول	۴۷۹,۷۸۷	۵۴۹,۸۰۸	۷۰۱,۳۰۵	۸۸۰,۲۱۵	۹۹۹,۸۶۴	۱,۷۰۰,۸۵۲	۳,۰۷۰,۲۷۱	۴,۵۹۹,۸۱۷	۷,۱۹۳,۷۷۳
مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
یارانه به محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
خالص درآمد عوامل تولید از خارج	۱۱,۴۹۵	۳۴,۰۹۵	۱۰۷,۷۳۱	۳۵,۰۷۷	۹,۶۰۸	-۱۸,۸۱۴	-۲۳۰,۵۵۴	-۳۱۶,۴۴۰	-۵۴۶,۹۴۰
درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸
مصرف سرمایه ثابت	۲,۹۲۲,۲۴۲	۳,۵۲۳,۲۷۷	۵,۷۳۳,۳۵۱	۷,۹۹۵,۱۰۲	۱۴,۱۰۲,۵۵۴	۲۰,۴۹۷,۵۴۹	۲۷,۷۰۸,۸۳۴	۳۹,۲۳۷,۰۵۸	۵۱,۸۳۷,۰۶۱
درآمد خالص ملی به قیمت بازار	۱۲,۱۱۲,۵۹۶	۱۳,۹۶۸,۱۶۶	۱۶,۷۰۷,۵۵۳	۲۰,۵۹۱,۱۳۷	۲۹,۶۱۵,۳۰۰	۵۰,۴۲۲,۷۹۰	۸۳,۸۹۸,۸۶۸	۱۲۲,۱۸۱,۰۹۰	۱۶۳,۵۱۳,۴۰۷

جدول شماره ۲

ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

فعالیت - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۷,۰۴۳,۲۰۱	۷,۲۰۳,۰۷۶	۷,۰۰۸,۳۶۳	۷,۶۸۳,۶۱۲	۷,۸۸۲,۰۵۷	۷,۵۴۴,۰۱۴	۷,۸۲۱,۴۶۵	۷,۸۸۲,۹۵۹	۸,۱۸۰,۴۳۹
استخراج نفت، گاز و پالایش نفت	۷,۱۶۴,۴۵۳	۷,۳۱۶,۸۳۳	۵,۹۶۳,۲۲۹	۳,۵۸۲,۶۸۳	۳,۹۸۶,۰۷۳	۴,۵۴۰,۲۷۰	۴,۹۷۸,۱۹۳	۵,۹۱۳,۱۱۴	۶,۱۷۸,۵۳۳
صنایع و معادن	۱۹,۵۲۳,۱۴۸	۲۰,۵۵۱,۵۸۹	۱۹,۷۸۹,۹۷۶	۲۰,۲۲۲,۴۲۱	۲۲,۶۶۶,۰۳۲	۲۳,۲۸۶,۲۳۴	۲۵,۳۵۲,۲۹۲	۲۶,۶۳۷,۰۵۱	۲۷,۳۰۶,۲۹۴
خدمات	۳۱,۹۷۶,۵۴۵	۳۲,۵۳۹,۵۴۴	۳۱,۹۴۴,۳۶۷	۳۱,۸۷۷,۰۸۸	۳۲,۰۴۶,۰۰۸	۳۳,۸۶۷,۷۸۲	۳۴,۲۶۱,۸۶۱	۳۵,۶۳۲,۶۷۳	۳۶,۸۲۹,۱۵۱
ارزش‌افزوده ناخالص(تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)	۶۵,۷۰۷,۳۴۷	۶۷,۶۱۱,۰۴۱	۶۴,۷۰۵,۹۳۴	۶۳,۳۶۵,۸۰۴	۶۶,۵۸۰,۱۷۰	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۷۲,۴۱۳,۸۱۱	۷۶,۰۶۵,۷۹۶	۷۸,۴۹۴,۴۱۷
اضافه می‌شود: خالص مالیات بر محصول	۱,۶۶۰,۱۲۳	۱,۷۹۵,۵۴۴	۲,۰۹۹,۳۲۰	۱,۸۶۱,۸۸۷	۱,۵۴۴,۸۱۱	۱,۷۰۰,۸۵۲	۱,۶۱۳,۱۸۹	۱,۹۰۸,۵۸۴	۲,۳۸۶,۹۲۱
مالیات بر محصول	۲,۱۴۱,۱۳۳	۲,۳۳۰,۹۵۲	۲,۱۶۹,۳۵۱	۱,۹۱۲,۶۹۸	۱,۵۷۹,۲۸۰	۱,۷۴۹,۴۰۲	۱,۶۳۹,۸۶۵	۱,۹۴۲,۴۰۰	۲,۳۹۴,۰۵۵
یارانه به محصول	۴۸۱,۰۱۰	۵۳۵,۴۰۸	۷۰,۰۳۱	۵۰,۸۱۱	۳۴,۴۶۹	۴۸,۵۵۰	۲۶,۶۷۶	۳۳,۸۱۶	۷,۱۳۴
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۶۷,۳۶۷,۴۷۰	۶۹,۴۰۶,۵۸۵	۶۶,۸۰۵,۲۵۴	۶۵,۲۲۷,۶۹۱	۶۸,۱۲۴,۹۸۱	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۷۴,۰۲۷,۰۰۰	۷۷,۹۷۴,۳۸۰	۸۰,۸۸۱,۳۳۷
خالص درآمد عوامل تولید از خارج	۱۸۴,۲۰۸	۳۰۲,۱۶۶	۲۹۴,۳۵۵	۲۲۸,۷۹۶	۱۷۰,۷۳۰	-۱۸,۸۱۴	-۷۰,۲۵۵	-۱۴,۴۷۲	-۱۲,۳۸۵
نتیجه رابطه مبادله بازرگانی	۴,۹۳۳,۷۶۵	۶,۷۵۳,۳۲۷	۲,۹۲۴,۶۰۴	-۳,۸۴۱,۵۰۷	-۷,۱۲۴,۴۸۱	۰	۵۹۳,۰۳۸	-۳,۹۶۷,۲۲۱	-۶,۴۹۵,۱۰۰
درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۷۲,۴۸۵,۴۴۴	۷۶,۴۶۲,۰۷۸	۷۰,۰۲۴,۲۱۴	۶۱,۶۱۴,۹۸۱	۶۱,۱۷۱,۲۳۰	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۷۴,۵۴۹,۷۸۳	۷۳,۹۹۲,۶۸۷	۷۴,۳۷۳,۸۵۲
مصرف سرمایه ثابت	۱۹,۲۴۲,۳۷۹	۱۹,۷۳۱,۳۶۸	۲۰,۱۳۳,۹۴۸	۲۰,۳۲۷,۶۰۵	۲۰,۳۸۲,۴۷۷	۲۰,۴۹۷,۵۴۹	۲۰,۵۹۹,۴۶۶	۲۰,۷۵۸,۴۶۵	۲۰,۸۹۸,۸۷۸
درآمد خالص ملی به قیمت بازار	۵۳,۲۴۳,۰۶۵	۵۶,۷۳۰,۷۱۱	۴۹,۸۹۰,۲۶۶	۴۱,۲۸۷,۳۷۶	۴۰,۷۸۸,۷۵۳	۵۰,۴۲۲,۷۹۰	۵۳,۹۵۰,۳۱۸	۵۳,۲۳۴,۲۲۲	۵۳,۴۷۴,۹۷۴

جدول شماره ۳

سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - درصد

فعالیت	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۸/۷	۸/۸	۹/۹	۱۲/۲	۱۲/۰	۱۰/۹	۱۱/۰	۱۱/۱	۱۰/۸
استخراج نفت، گاز و پالایش نفت	۱۲/۸	۱۳/۸	۱۲/۵	۵/۸	۳/۶	۶/۶	۱۱/۴	۹/۷	۸/۱
صنایع و معادن	۲۲/۷	۲۳/۵	۲۵/۸	۲۸/۷	۳۴/۴	۳۳/۶	۳۱/۰	۳۰/۳	۲۹/۷
خدمات	۵۵/۸	۵۳/۹	۵۱/۷	۵۳/۳	۵۰/۰	۴۸/۹	۴۶/۶	۴۹/۰	۵۱/۴
ارزش‌افزوده ناخالص(تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

جدول شماره ۴

رشد ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - درصد

فعالیت	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی		۲/۳	-۲/۷	۹/۶	۲/۶	-۴/۳	۳/۷	۰/۸	۳/۸
استخراج نفت، گاز و پالایش نفت		۲/۱	-۱۸/۵	-۳۹/۹	۱۱/۳	۱۳/۹	۹/۶	۱۸/۸	۴/۵
صنایع و معادن		۵/۳	-۳/۷	۲/۲	۱۲/۱	۲/۷	۸/۹	۵/۱	۲/۵
خدمات		۱/۸	-۱/۸	-۰/۲	۰/۵	۵/۷	۱/۲	۴/۰	۳/۴
ارزش‌افزوده ناخالص(تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)		۲/۹	-۴/۳	-۲/۱	۵/۱	۴/۰	۴/۶	۵/۰	۳/۲
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار		۳/۰	-۳/۷	-۲/۴	۴/۴	۴/۱	۴/۴	۵/۳	۳/۷
درآمد ناخالص ملی		۵/۵	-۸/۴	-۱۲/۰	-۰/۷	۱۵/۹	۵/۱	-۰/۷	۰/۵
مصرف سرمایه ثابت		۲/۵	۲/۰	۱/۰	۰/۳	۰/۶	۰/۵	۰/۸	۰/۷
درآمد خالص ملی به قیمت بازار		۶/۶	-۱۲/۱	-۱۷/۲	-۱/۲	۲۳/۶	۷/۰	-۱/۳	۰/۵

جدول شماره ۵ **تولید ناخالص داخلی به روش هزینه به قیمت‌های جاری**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه مصرفی نهایی	۹,۶۵۵,۱۹۸	۱۰,۸۵۵,۷۱۹	۱۳,۸۱۵,۴۹۲	۱۷,۷۴۴,۵۲۹	۲۵,۰۰۵,۰۳۰	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۶۱,۴۷۵,۱۰۸	۹۰,۶۴۴,۷۰۱	۱۲۶,۰۲۲,۱۶۶
هزینه مصرفی نهایی خانوار	۷,۳۴۵,۰۴۱	۸,۱۷۵,۸۵۵	۱۰,۳۶۵,۳۸۹	۱۳,۴۲۵,۴۴۵	۱۸,۹۳۱,۵۶۹	۲۹,۳۲۱,۵۷۶	۴۷,۱۱۸,۳۵۲	۷۰,۰۸۴,۶۹۰	۹۷,۴۹۷,۹۵۷
هزینه مصرفی نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۴۸,۹۰۱	۵۲,۹۰۶	۶۳,۳۰۲	۷۳,۲۰۰	۸۴,۹۹۱	۱۲۲,۵۴۸	۱۷۶,۰۱۰	۲۶۱,۱۰۹	۳۶۳,۷۲۲
هزینه مصرفی نهایی دولتی	۲,۲۶۱,۲۵۵	۲,۶۲۶,۹۵۸	۳,۳۸۶,۸۰۱	۴,۲۴۵,۸۸۵	۵,۹۸۸,۴۷۰	۹,۹۸۵,۵۳۵	۱۴,۱۸۰,۷۴۶	۲۰,۲۹۸,۹۰۲	۲۸,۱۶۰,۴۸۷
هزینه مصرفی فردی	۱,۱۰۹,۳۰۶	۱,۳۹۴,۳۲۴	۱,۷۵۸,۸۴۳	۲,۲۴۲,۸۰۵	۳,۲۲۶,۳۸۳	۵,۱۲۹,۲۵۸	۷,۳۸۶,۳۸۴	۱۰,۰۹۸,۰۵۰	۱۴,۳۳۸,۵۰۲
هزینه مصرفی جمعی	۱,۱۵۱,۹۴۹	۱,۲۳۲,۶۳۳	۱,۶۲۷,۹۵۸	۲,۰۰۳,۰۷۹	۲,۷۶۲,۰۸۷	۴,۸۵۶,۲۷۷	۶,۷۹۴,۳۶۲	۱۰,۲۰۰,۸۵۲	۱۳,۸۲۱,۹۸۵
تشکیل سرمایه ناخالص	۵,۰۸۹,۸۲۵	۶,۱۶۹,۵۱۹	۸,۰۸۵,۷۴۶	۱۱,۴۷۸,۴۰۹	۲۰,۹۴۵,۴۰۰	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۴۵,۵۴۶,۷۷۱	۷۰,۷۹۵,۷۶۹	۹۵,۴۴۳,۹۹۲
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۳,۵۷۷,۹۶۶	۴,۱۸۵,۲۹۱	۵,۴۷۸,۸۱۱	۷,۲۰۷,۶۳۰	۱۳,۲۲۵,۹۲۰	۲۰,۳۰۴,۹۳۳	۲۹,۷۹۸,۳۹۴	۴۴,۳۴۱,۶۷۶	۶۰,۴۹۳,۶۴۶
تغییر در موجودی انبار	۱,۵۱۱,۱۴۳	۱,۹۸۲,۰۹۵	۲,۶۰۳,۰۰۰	۴,۲۶۹,۲۳۸	۷,۷۱۷,۱۰۳	۹,۱۲۴,۶۵۰	۱۵,۷۴۶,۲۸۳	۲۶,۴۴۷,۷۷۳	۳۴,۹۴۴,۳۱۹
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۷۱۶	۲,۱۳۳	۳,۹۳۵	۱,۵۴۱	۲,۳۷۶	۵,۲۲۳	۲,۰۹۴	۶,۳۲۰	۶,۰۲۶
خالص صادرات کالا و خدمات	۱۱۱,۵۲۱	۸۹,۰۶۲	۵۹۴,۹۶۴	-۱,۱۳۱,۲۹۸	-۳,۱۰۴,۹۱۰	۹۶۹,۰۵۴	۲,۴۷۷,۰۹۰	-۲,۵۰۷,۲۹۹	-۱۰,۶۷۳,۴۱۱
صادرات کالا و خدمات	۳,۰۵۱,۲۰۸	۳,۸۱۱,۴۵۱	۶,۶۱۹,۴۸۴	۶,۳۷۱,۱۰۹	۸,۰۳۸,۱۱۰	۱۵,۶۲۰,۲۴۰	۲۸,۵۹۳,۲۶۰	۳۸,۶۸۹,۵۷۸	۵۰,۶۸۸,۶۶۵
صادرات کالا	۲,۶۷۰,۹۵۷	۳,۴۲۲,۸۵۹	۵,۵۵۴,۹۵۵	۵,۰۲۳,۹۸۰	۷,۱۸۳,۰۰۵	۱۳,۹۶۰,۸۹۱	۲۵,۳۰۶,۱۲۱	۳۳,۵۶۴,۷۳۲	۴۳,۵۴۸,۳۲۵
صادرات خدمات	۳۸۰,۲۵۱	۳۸۸,۵۹۲	۱,۰۶۴,۵۳۰	۱,۳۴۷,۱۲۸	۸۵۵,۱۰۵	۱,۶۵۹,۳۴۸	۳,۲۸۷,۱۴۰	۵,۱۲۴,۸۴۶	۷,۱۴۰,۳۴۰
واردات کالا و خدمات	۲,۹۳۹,۶۸۷	۳,۷۲۲,۳۸۹	۶,۰۲۴,۵۲۰	۷,۵۰۲,۴۰۷	۱۱,۱۴۳,۰۲۱	۱۴,۶۵۱,۱۸۵	۲۶,۱۱۶,۱۷۰	۴۱,۱۹۶,۸۷۷	۶۱,۳۶۲,۰۷۶
واردات کالا	۲,۳۳۰,۵۳۹	۲,۹۷۸,۸۱۵	۴,۶۵۸,۳۵۵	۵,۸۸۱,۲۰۳	۹,۷۱۴,۱۲۹	۱۲,۳۴۶,۴۸۶	۲۱,۴۰۶,۰۴۵	۳۲,۰۸۸,۹۶۲	۴۹,۰۴۵,۶۱۹
واردات خدمات	۶۰۹,۱۴۷	۷۴۳,۵۷۴	۱,۳۶۶,۱۶۵	۱,۶۲۱,۲۰۳	۱,۴۲۸,۸۹۱	۲,۳۰۴,۶۹۹	۴,۷۱۰,۱۲۵	۹,۱۰۷,۹۱۵	۱۲,۳۱۶,۴۵۷
اضافه می‌شود : اشتباهات آماری	۱۶۶,۷۹۸	۳۴۳,۰۴۸	-۱۶۳,۰۲۸	۴۵۹,۵۲۲	۸۶۲,۷۲۶	۱,۱۰۵,۶۳۴	۲,۳۳۹,۲۸۷	۲,۸۰۱,۴۱۷	۵,۱۰۴,۶۶۲
هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹

جدول شماره ۶ **سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری - درصد**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه مصرفی نهایی	۶۴/۳	۶۲/۲	۶۱/۹	۶۲/۱	۵۷/۲	۵۵/۶	۵۵/۰	۵۶/۰	۵۸/۴
هزینه مصرفی نهایی خانوار	۴۸/۹	۴۶/۸	۴۶/۴	۴۷/۰	۴۳/۳	۴۱/۳	۴۲/۱	۴۳/۳	۴۵/۲
هزینه مصرفی نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۰/۳	۰/۳	۰/۳	۰/۳	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲
هزینه مصرفی نهایی دولتی	۱۵/۱	۱۵/۰	۱۵/۲	۱۴/۹	۱۳/۷	۱۴/۱	۱۲/۷	۱۲/۶	۱۳/۰
هزینه مصرفی فردی	۷/۴	۸/۰	۷/۹	۷/۹	۷/۴	۷/۲	۶/۶	۶/۲	۶/۶
هزینه مصرفی جمعی	۷/۷	۷/۱	۷/۳	۷/۰	۶/۳	۶/۸	۶/۱	۶/۳	۶/۴
تشکیل سرمایه ناخالص	۳۳/۹	۳۵/۳	۳۶/۲	۴۰/۲	۴۷/۹	۴۱/۵	۴۰/۷	۴۳/۸	۴۴/۲
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۲۳/۸	۲۴/۰	۲۴/۵	۲۵/۲	۳۰/۳	۲۸/۶	۲۶/۶	۲۷/۴	۲۸/۰
تغییر در موجودی انبار	۱۰/۱	۱۱/۴	۱۱/۷	۱۵/۰	۱۷/۷	۱۲/۹	۱۴/۱	۱۶/۴	۱۶/۲
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
خالص صادرات کالا و خدمات	۰/۷	۰/۵	۲/۷	-۴/۰	-۷/۱	۱/۴	۲/۲	-۱/۶	-۴/۹
صادرات کالا و خدمات	۲۰/۳	۲۱/۸	۲۹/۶	۲۲/۳	۱۸/۴	۲۲/۰	۲۵/۶	۲۳/۹	۲۳/۵
صادرات کالا	۱۷/۸	۱۹/۶	۲۴/۹	۱۷/۶	۱۶/۴	۱۹/۷	۲۲/۶	۲۰/۸	۲۰/۲
صادرات خدمات	۲/۵	۲/۲	۴/۸	۴/۷	۲/۰	۲/۳	۲/۹	۳/۲	۳/۳
واردات کالا و خدمات	۱۹/۶	۲۱/۳	۲۷/۰	۲۶/۳	۲۵/۵	۲۰/۷	۲۳/۴	۲۵/۵	۲۸/۴
واردات کالا	۱۵/۵	۱۷/۱	۲۰/۹	۲۰/۶	۲۲/۲	۱۷/۴	۱۹/۱	۱۹/۸	۲۲/۷
واردات خدمات	۴/۱	۴/۳	۶/۱	۵/۷	۳/۳	۳/۲	۴/۲	۵/۶	۵/۷
اضافه می‌شود : اشتباهات آماری	۱/۱	۲/۰	-۰/۷	۱/۶	۲/۰	۱/۶	۲/۱	۱/۷	۲/۴
هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

جدول شماره ۷ **تولید ناخالص داخلی به روش هزینه به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه مصرفی نهایی	۴۱,۴۷۴,۱۳۵	۴۱,۹۵۰,۵۴۱	۴۰,۰۱۵,۶۹۴	۳۶,۹۹۴,۸۱۱	۳۶,۸۱۴,۰۱۲	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۴۰,۹۲۷,۵۹۹	۴۱,۳۷۱,۹۴۱	۴۲,۸۵۴,۲۳۸
هزینه مصرفی نهایی خانوار	۳۱,۱۸۶,۹۱۸	۳۱,۶۹۴,۸۰۰	۳۰,۰۳۲,۶۱۹	۲۷,۶۵۱,۸۴۵	۲۷,۵۳۳,۸۸۰	۲۹,۳۲۱,۵۷۶	۳۰,۸۹۵,۴۱۵	۳۱,۳۹۵,۴۷۷	۳۲,۵۰۴,۱۴۲
هزینه مصرفی نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	۲۲۶,۴۵۱	۲۲۳,۳۴۱	۱۸۹,۰۲۸	۱۵۳,۴۶۸	۱۲۲,۱۳۶	۱۲۲,۵۴۸	۱۲۱,۵۹۶	۱۲۴,۴۰۷	۱۲۸,۳۶۴
هزینه مصرفی نهایی دولتی	۱۰,۰۶۰,۷۶۶	۱۰,۰۳۲,۴۰۰	۹,۷۹۴,۰۴۶	۹,۱۸۹,۴۹۹	۹,۱۵۷,۹۹۶	۹,۹۸۵,۵۳۵	۹,۹۱۰,۵۸۹	۹,۸۵۲,۰۵۷	۱۰,۲۲۱,۷۳۱
هزینه مصرفی فردی	۴,۸۹۶,۲۱۷	۵,۳۱۵,۳۷۷	۵,۰۶۴,۰۰۱	۴,۸۲۶,۱۴۵	۴,۹۲۱,۴۹۸	۵,۱۲۹,۲۵۸	۵,۱۵۱,۹۸۹	۴,۸۸۴,۱۴۳	۵,۱۹۰,۵۷۲
هزینه مصرفی جمعی	۵,۱۶۴,۵۴۹	۴,۷۱۷,۰۲۲	۴,۷۳۰,۰۴۵	۴,۳۶۳,۳۵۴	۴,۲۳۶,۴۹۸	۴,۸۵۶,۲۷۷	۴,۷۵۸,۶۰۰	۴,۹۶۷,۹۱۴	۵,۰۳۱,۱۵۹
تشکیل سرمایه ناخالص	۲۸,۴۸۱,۱۷۵	۳۱,۳۵۷,۸۴۵	۲۷,۷۱۹,۸۷۶	۲۵,۷۰۸,۲۰۷	۲۸,۲۹۷,۹۰۶	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۳۱,۷۰۱,۰۶۶	۳۲,۸۷۹,۵۲۷	۳۳,۷۲۹,۷۸۱
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۲۳,۳۴۸,۰۴۳	۲۳,۲۷۷,۳۸۷	۱۹,۶۰۰,۳۳۵	۱۸,۵۷۶,۰۰۴	۱۹,۴۳۰,۳۸۲	۲۰,۳۰۴,۹۳۳	۲۲,۱۸۳,۲۵۰	۲۳,۵۸۸,۰۲۳	۲۴,۴۹۴,۶۳۸
تغییر در موجودی انبار	۵,۱۲۵,۶۳۴	۸,۰۶۱,۳۳۶	۸,۱۰۳,۳۰۳	۷,۱۲۷,۹۹۰	۸,۸۶۴,۶۵۹	۹,۱۲۴,۶۵۰	۹,۵۱۶,۱۷۱	۹,۲۸۸,۴۸۸	۹,۲۳۲,۷۶۹
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۷,۴۹۸	۱۹,۱۲۲	۱۶,۲۳۸	۴,۲۱۳	۲,۸۶۵	۵,۲۲۳	۱,۶۴۵	۳,۰۱۵	۲,۳۷۴
خالص صادرات کالا و خدمات	-۴,۱۹۲,۵۲۶	-۶,۲۴۲,۶۵۵	-۱,۰۹۱,۵۳۳	۱,۲۶۲,۷۳۵	۲,۷۸۴,۹۰۲	۹۶۹,۰۵۴	۸۹۰,۲۵۵	۲,۸۶۲,۰۱۶	۳,۵۷۵,۶۳۷
صادرات کالا و خدمات	۱۷,۸۱۳,۲۹۳	۱۸,۴۷۷,۸۱۲	۱۸,۹۳۲,۱۶۹	۱۶,۴۴۳,۵۶۹	۱۴,۷۹۶,۷۰۵	۱۵,۶۲۰,۲۴۰	۱۶,۸۲۵,۲۵۳	۱۹,۰۳۷,۷۸۹	۲۰,۱۸۰,۳۷۶
صادرات کالا	۱۵,۶۹۳,۹۶۰	۱۶,۵۳۶,۲۸۰	۱۵,۰۹۲,۴۱۱	۱۳,۱۸۹,۴۵۳	۱۳,۴۲۳,۱۲۲	۱۳,۹۶۰,۸۹۱	۱۴,۶۵۲,۱۲۹	۱۶,۷۴۷,۲۰۴	۱۷,۶۶۱,۲۴۷
صادرات خدمات	۲,۱۱۹,۳۳۳	۱,۹۴۱,۵۳۲	۳,۸۳۹,۷۵۹	۳,۲۵۴,۱۱۵	۱,۳۷۳,۵۸۴	۱,۶۵۹,۳۴۸	۲,۱۷۳,۱۲۴	۲,۲۹۰,۵۸۵	۲,۵۱۹,۱۲۹
واردات کالا و خدمات	۲۲,۰۰۵,۸۱۹	۲۴,۷۲۰,۴۶۷	۲۰,۰۲۳,۷۰۳	۱۵,۱۸۰,۸۳۴	۱۲,۰۱۱,۸۰۳	۱۴,۶۵۱,۱۸۵	۱۵,۹۳۴,۹۹۸	۱۶,۱۷۵,۷۷۳	۱۶,۶۰۴,۷۳۹
واردات کالا	۱۷,۳۸۶,۹۶۶	۱۹,۷۰۳,۷۶۴	۱۵,۴۵۵,۱۶۰	۱۱,۹۰۱,۵۵۵	۱۰,۴۷۱,۵۱۰	۱۲,۳۴۶,۴۸۶	۱۳,۰۵۸,۰۶۴	۱۲,۵۹۰,۴۲۶	۱۳,۲۶۵,۶۰۰
واردات خدمات	۴,۶۱۸,۸۵۳	۵,۰۱۶,۷۰۳	۴,۵۶۸,۵۴۳	۳,۲۷۹,۲۷۹	۱,۵۴۰,۲۹۳	۲,۳۰۴,۶۹۹	۲,۸۷۶,۹۳۴	۳,۵۸۵,۳۴۸	۳,۳۳۹,۱۳۹
اضافه می‌شود : اشتباهات آماری	۱,۶۰۴,۶۸۶	۲,۳۴۰,۸۵۵	۱۶۱,۲۱۷	۱,۲۶۱,۹۳۹	۲۲۸,۱۶۰	۱,۱۰۵,۶۳۴	۵۰۸,۰۸۰	۸۶۰,۸۹۶	۷۲۱,۶۸۱
هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار	۶۷,۳۶۷,۴۷۰	۶۹,۴۰۶,۵۸۵	۶۶,۸۰۵,۲۵۴	۶۵,۲۲۷,۶۹۱	۶۸,۱۲۴,۹۸۱	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۷۴,۰۲۷,۰۰۰	۷۷,۹۷۴,۳۸۰	۸۰,۸۸۱,۳۳۷

جدول شماره ۸ **رشد اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت های ثابت ۱۴۰۰ - درصد**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه مصرفی نهایی	۱/۱	-۴/۶	-۷/۵	-۰/۵	۷/۱	۳/۸	۱/۱	۳/۶
هزینه مصرفی نهایی خانوار	۱/۶	-۵/۲	-۷/۹	-۰/۴	۶/۵	۵/۴	۱/۶	۳/۵
هزینه مصرفی نهایی موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار	-۱/۴	-۱۵/۴	-۱۸/۸	-۲۰/۴	۰/۳	-۰/۸	۲/۳	۳/۲
هزینه مصرفی نهایی دولتی	-۰/۳	-۲/۴	-۶/۲	-۰/۳	۹/۰	-۰/۸	-۰/۶	۳/۸
هزینه مصرفی فردی	۸/۶	-۴/۷	-۴/۷	۲/۰	۴/۲	۰/۴	-۵/۲	۶/۳
هزینه مصرفی جمعی	-۸/۷	۰/۳	-۷/۸	-۲/۹	۱۴/۶	-۲/۰	۴/۴	۱/۳
تشکیل سرمایه ناخالص	۱۰/۱	-۱۱/۶	-۷/۳	۱۰/۱	۴/۰	۷/۷	۳/۷	۲/۶
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	-۰/۳	-۱۵/۸	-۵/۲	۴/۶	۴/۵	۹/۳	۶/۳	۳/۸
تغییر در موجودی انبار	۵۷/۳	۰/۵	-۱۲/۰	۲۴/۴	۲/۹	۴/۳	-۲/۴	-۰/۶
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۱۵۵/۰	-۱۵/۱	-۷۴/۱	-۳۲/۰	۸۲/۳	-۶۸/۵	۸۳/۳	-۲۱/۳
خالص صادرات کالا و خدمات	۴۸/۹	-۸۲/۵	-۲۱۵/۷	۱۲۰/۵	-۶۵/۲	-۸/۱	۲۲۱/۵	۲۴/۹
صادرات کالا و خدمات	۳/۷	۲/۵	-۱۳/۱	-۱۰/۰	۵/۶	۷/۷	۱۳/۲	۶/۰
صادرات کالا	۵/۴	-۸/۷	-۱۲/۶	۱/۸	۴/۰	۵/۰	۱۴/۳	۵/۵
صادرات خدمات	-۸/۴	۹۷/۸	-۱۵/۳	-۵۷/۸	۲۰/۸	۳۱/۰	۵/۴	۱۰/۰
واردات کالا و خدمات	۱۲/۳	-۱۹/۰	-۲۴/۲	-۲۰/۹	۲۲/۰	۸/۸	۱/۵	۲/۷
واردات کالا	۱۳/۳	-۲۱/۶	-۲۳/۰	-۱۲/۰	۱۷/۹	۵/۸	-۳/۶	۵/۴
واردات خدمات	۸/۶	-۸/۹	-۲۸/۲	-۵۳/۰	۴۹/۶	۲۴/۸	۲۴/۶	-۶/۹
اضافه می‌شود : اشتباهات آماری								
هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار	۳/۰	-۳/۷	-۲/۴	۴/۴	۴/۱	۴/۴	۵/۳	۳/۷

جدول شماره ۹

ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۰۲۱,۸۹۲	۲,۳۰۱,۹۱۹	۳,۴۷۷,۶۰۷	۵,۰۲۵,۷۶۶	۷,۳۳۶,۸۸۱	۱۱,۲۲۶,۹۳۶	۱۸,۷۴۰,۰۲۶	۲۶,۷۶۹,۱۰۵	۳۴,۴۸۸,۷۰۳
۲	نفت و گاز	۲,۰۹۰,۸۴۰	۲,۵۸۳,۲۷۹	۲,۹۶۰,۸۸۶	۱,۹۱۳,۱۷۱	۱,۹۲۶,۴۴۸	۵,۰۶۳,۷۴۶	۱۳,۱۱۰,۷۵۷	۱۵,۹۹۳,۵۷۵	۱۷,۷۹۲,۵۱۸
۳	استخراج معدن	۱۶۹,۵۳۲	۲۵۵,۳۹۳	۳۹۹,۲۶۴	۶۵۷,۶۴۴	۱,۵۱۱,۲۳۸	۲,۷۸۳,۸۲۵	۳,۱۸۵,۰۳۶	۴,۳۵۰,۷۵۹	۵,۵۵۲,۲۱۸
۴	صنعت(ساخت)	۵,۹۶۸,۲۵۶	۷,۴۲۲,۴۴۱	۱۰,۹۶۵,۳۸۲	۱۶,۲۶۹,۴۰۲	۲۸,۹۰۵,۶۱۷	۴۷,۵۸۶,۸۳۵	۷۰,۹۲۶,۲۱۰	۱۰۰,۲۳۶,۵۱۴	۱۳۰,۵۶۳,۹۳۳
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۳۳,۱۱۶	۷۹۸,۳۲۸	۸۴۱,۵۷۰	۹۰۹,۷۸۹	۱,۰۰۰,۹۲۳	۱,۰۶۹,۲۱۴	۱,۱۵۴,۶۶۶	۱,۳۸۶,۱۳۸	۱,۵۷۱,۸۶۲
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۵۱,۴۵۴	۵۳,۴۰۹	۷۲,۵۱۱	۷۵,۴۷۲	۹۳,۸۴۳	۱۱۱,۶۱۶	۱۲۷,۰۹۴	۱۵۲,۷۲۶	۱۶۱,۴۵۶
۷	ساختمان	۱,۸۵۲,۸۳۳	۲,۰۴۵,۴۵۵	۲,۷۵۳,۶۶۸	۳,۷۸۳,۴۱۱	۷,۰۶۷,۸۹۴	۹,۵۳۰,۳۳۷	۱۴,۰۳۳,۶۲۲	۲۰,۵۵۰,۶۵۸	۲۷,۶۶۰,۰۵۴
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۲,۴۲۱,۴۲۸	۲,۷۴۶,۰۰۴	۳,۵۵۴,۱۷۷	۴,۸۶۸,۹۸۹	۷,۵۹۰,۵۶۶	۱۲,۴۳۵,۴۹۵	۱۹,۷۲۷,۸۱۰	۲۸,۵۹۸,۸۶۳	۳۸,۱۵۰,۴۲۴
۹	حمل و نقل و انبارداری	۱,۶۲۵,۰۲۲	۱,۷۳۹,۷۲۰	۲,۲۸۴,۱۴۱	۳,۲۲۹,۴۳۴	۴,۷۱۶,۰۲۲	۷,۸۹۴,۸۰۰	۱۲,۸۴۳,۶۹۹	۲۰,۰۳۴,۳۵۴	۲۷,۶۱۴,۰۸۹
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۲۲۱,۷۹۷	۲۳۰,۹۷۰	۲۸۱,۴۷۱	۳۳۸,۹۹۷	۲۷۶,۲۵۸	۶۱۷,۶۸۱	۱,۴۱۱,۱۳۴	۲,۵۴۵,۹۲۴	۳,۵۳۱,۷۶۴
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۲۸۳,۷۱۴	۳۲۱,۷۱۴	۳۹۹,۲۰۰	۴۷۳,۶۶۸	۶۶۴,۷۰۱	۸۴۱,۲۸۰	۱,۱۴۰,۴۹۰	۱,۶۲۵,۲۱۳	۲,۲۴۳,۵۵۴
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۵۵۹,۶۲۸	۶۳۶,۲۶۶	۹۰۴,۸۶۲	۱,۳۱۵,۲۲۲	۲,۳۳۵,۰۰۳	۲,۸۱۷,۳۷۸	۳,۸۳۸,۰۹۱	۵,۳۲۶,۳۰۰	۷,۱۳۰,۶۰۸
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۱,۹۷۳,۱۲۵	۲,۱۳۸,۹۱۹	۲,۵۲۹,۴۸۵	۳,۲۴۱,۴۶۹	۴,۴۱۴,۳۱۷	۶,۴۸۹,۳۹۰	۱۰,۲۹۴,۶۸۵	۱۶,۴۱۴,۶۰۰	۲۴,۲۴۹,۵۲۳
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۲۵۰,۶۶۸	۲۷۹,۹۵۳	۳۵۱,۷۹۵	۳۷۲,۳۶۹	۴۹۰,۰۳۹	۷۶۵,۶۴۱	۱,۲۰۷,۲۸۷	۱,۷۳۵,۳۴۸	۲,۴۹۹,۱۵۶
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۰,۴۱۶	۲۳,۰۲۵	۲۵,۶۸۶	۲۸,۴۷۲	۳۷,۲۰۰	۵۲,۸۳۰	۶۸,۵۰۵	۹۹,۵۹۲	۱۴۳,۷۵۵
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۵۹,۶۸۷	۲,۱۹۶,۰۱۵	۲,۴۹۷,۱۸۵	۳,۰۵۴,۳۴۰	۴,۲۴۶,۸۷۳	۶,۹۸۷,۰۰۵	۹,۰۴۰,۱۱۴	۱۲,۷۵۲,۸۱۶	۱۷,۰۷۵,۹۶۸
۱۷	آموزش	۶۵۴,۵۹۷	۶۹۳,۸۹۲	۹۶۱,۳۹۷	۱,۲۴۱,۲۴۲	۱,۵۳۴,۶۹۹	۲,۴۳۱,۰۹۰	۳,۱۲۵,۳۵۶	۴,۷۱۴,۲۸۵	۶,۵۸۷,۹۴۰
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷۱۵,۴۱۳	۷۴۶,۷۸۰	۸۴۴,۶۰۹	۱,۰۱۸,۱۱۳	۱,۲۸۵,۹۳۲	۲,۲۵۷,۷۳۹	۳,۱۹۸,۹۲۰	۴,۶۵۳,۶۰۱	۷,۰۶۹,۷۲۶
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۱۹۷,۹۲۴	۲۱۲,۶۹۱	۲۹۵,۳۳۳	۳۲۸,۱۲۶	۴۴۴,۶۵۸	۷۰۵,۱۸۵	۱,۰۶۳,۶۹۱	۱,۶۹۳,۸۲۳	۲,۸۲۹,۸۶۲
	ارزش ستانده ناخالص به قیمت پایه	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳

جدول شماره ۱۰ ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۰,۳۰۰,۶۴۵	۱۰,۵۵۴,۴۶۰	۱۰,۴۹۹,۷۴۹	۱۱,۶۰۵,۴۹۶	۱۱,۷۸۱,۴۸۵	۱۱,۲۲۶,۹۳۶	۱۱,۶۳۸,۱۴۳	۱۱,۹۲۵,۰۳۷	۱۲,۳۵۳,۵۰۰
۲	نفت و گاز	۷,۷۲۱,۶۰۹	۷,۸۹۶,۱۵۲	۶,۴۹۵,۸۴۹	۴,۰۹۷,۳۶۳	۴,۴۸۵,۸۱۹	۵,۰۶۳,۷۴۶	۵,۵۱۸,۵۱۷	۶,۴۸۸,۷۶۹	۶,۷۸۹,۳۳۳
۳	استخراج معدن	۲,۰۱۹,۰۰۲	۲,۲۲۹,۴۴۸	۱,۹۹۱,۷۶۴	۲,۱۹۷,۵۹۹	۲,۴۶۷,۹۰۳	۲,۷۸۳,۸۲۵	۳,۲۱۲,۶۸۸	۳,۳۷۰,۱۱۰	۳,۴۳۳,۷۴۲
۴	صنعت(ساخت)	۴۱,۲۸۰,۹۴۲	۴۳,۹۲۷,۵۳۴	۴۲,۶۷۲,۲۷۳	۴۳,۱۷۴,۷۴۴	۴۶,۱۲۸,۴۵۶	۴۷,۵۸۶,۸۳۵	۵۲,۶۵۰,۴۴۹	۵۵,۶۴۵,۶۴۵	۵۷,۰۱۴,۱۹۴
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۶۸,۲۵۳	۹۱۵,۸۳۳	۹۳۲,۷۴۷	۹۷۳,۸۰۲	۱,۰۳۵,۷۶۱	۱,۰۶۹,۲۱۴	۱,۰۹۳,۹۱۸	۱,۱۴۱,۹۰۱	۱,۱۷۴,۷۵۸
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۹۴,۴۶۴	۹۶,۹۵۷	۹۸,۰۸۹	۱۰۰,۵۱۸	۱۰۶,۷۷۷	۱۱۱,۶۱۶	۱۱۳,۰۷۳	۱۱۵,۵۲۲	۱۱۷,۴۳۴
۷	ساختمان	۱۲,۲۲۷,۵۲۴	۱۲,۰۶۶,۰۷۴	۱۰,۴۰۵,۷۲۶	۱۰,۱۴۷,۸۵۲	۱۰,۵۶۹,۴۶۲	۹,۵۳۰,۳۳۷	۱۰,۸۲۶,۳۵۱	۱۱,۳۴۱,۴۵۴	۱۱,۶۸۲,۶۳۸
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۱۱,۸۱۶,۷۵۰	۱۲,۲۰۲,۰۷۰	۱۱,۵۲۹,۱۴۵	۱۱,۳۸۹,۸۶۹	۱۱,۷۶۷,۲۵۹	۱۲,۴۳۵,۴۹۵	۱۳,۵۱۶,۳۶۲	۱۳,۹۹۹,۲۶۷	۱۴,۳۹۵,۲۲۷
۹	حمل و نقل و انبارداری	۷,۱۸۵,۶۷۹	۷,۶۴۸,۸۱۹	۷,۵۱۵,۷۴۹	۷,۶۰۹,۷۲۰	۷,۳۷۸,۰۶۴	۷,۸۹۴,۸۰۰	۸,۴۳۶,۶۹۰	۹,۱۴۶,۳۶۶	۹,۲۶۶,۲۲۶
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۹۸۹,۰۹۶	۹۳۹,۸۱۳	۸۹۴,۵۸۱	۷۳۶,۴۴۲	۴۵۲,۹۰۱	۶۱۷,۶۸۱	۷۸۰,۸۰۹	۸۸۴,۳۱۳	۹۲۸,۵۶۲
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۳۴۶,۱۲۴	۴۱۴,۰۴۴	۵۱۲,۹۱۴	۵۷۵,۰۲۴	۷۱۰,۵۰۲	۸۴۱,۲۸۰	۸۸۱,۶۱۵	۱,۱۷۸,۰۷۷	۱,۳۳۶,۷۱۵
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۲,۵۲۴,۰۴۳	۲,۹۲۶,۸۱۷	۲,۷۳۱,۳۱۰	۲,۷۹۰,۷۳۸	۲,۹۰۲,۹۰۶	۲,۸۱۷,۳۷۸	۲,۹۰۶,۳۰۳	۲,۹۹۱,۶۵۳	۳,۱۹۳,۵۰۴
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۵,۹۷۸,۷۸۲	۵,۹۷۶,۱۲۸	۶,۲۲۴,۶۱۰	۶,۲۶۹,۰۲۳	۶,۴۸۵,۶۱۶	۶,۴۸۹,۳۹۰	۶,۷۱۹,۵۶۵	۶,۸۲۷,۰۶۵	۶,۹۴۹,۷۸۵
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۷۵۵,۲۳۳	۷۶۲,۲۲۵	۷۳۴,۲۴۳	۶۶۲,۷۰۲	۶۵۱,۰۵۰	۷۶۵,۶۴۱	۸۴۸,۱۷۰	۸۱۳,۲۹۸	۸۸۸,۴۷۵
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۵,۵۴۲	۶۷,۷۱۵	۶۴,۶۹۶	۵۵,۷۳۵	۵۳,۹۸۴	۵۲,۸۳۰	۴۵,۳۳۲	۴۲,۷۱۳	۴۲,۹۲۹
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۷,۶۷۹,۰۵۵	۸,۰۶۲,۰۴۶	۷,۰۶۷,۷۷۹	۶,۵۸۵,۴۹۷	۶,۳۲۳,۴۵۶	۶,۹۸۷,۰۰۵	۶,۲۷۵,۶۲۲	۵,۹۸۷,۸۸۹	۶,۰۰۸,۲۸۴
۱۷	آموزش	۲,۵۲۰,۴۳۵	۲,۲۶۲,۴۲۷	۲,۵۳۱,۸۴۵	۲,۵۴۵,۰۹۰	۲,۲۵۳,۹۸۷	۲,۴۳۱,۰۹۰	۲,۱۸۳,۰۷۰	۲,۲۴۰,۹۴۴	۲,۳۳۸,۶۳۷
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۴۹۲,۰۹۱	۲,۲۵۷,۸۰۹	۲,۱۳۴,۸۶۱	۲,۰۲۵,۲۷۸	۱,۹۱۷,۷۱۹	۲,۲۵۷,۷۳۹	۲,۳۰۸,۶۸۹	۲,۳۹۰,۲۷۸	۲,۶۳۶,۰۰۶
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۷۳۶,۸۱۳	۶۹۷,۷۸۷	۷۹۴,۵۹۳	۶۶۱,۴۹۷	۶۶۰,۸۳۸	۷۰۵,۱۸۵	۷۱۰,۴۸۷	۷۴۵,۰۵۹	۸۸۸,۱۱۸
	ارزش ستانده ناخالص به قیمت پایه	۱۱۷,۶۰۲,۰۸۳	۱۲۱,۹۰۴,۱۵۸	۱۱۵,۸۳۲,۵۲۴	۱۱۴,۲۰۳,۹۸۹	۱۱۸,۱۳۳,۹۴۷	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۳۰,۶۶۵,۸۵۴	۱۳۷,۲۷۵,۳۶۱	۱۴۱,۴۳۸,۰۶۴

جدول شماره ۱۱

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷۵۲,۷۳۸	۸۱۹,۷۱۲	۱,۳۲۶,۷۱۷	۱,۶۵۴,۴۱۶	۲,۲۲۵,۹۲۲	۳,۶۸۲,۹۲۲	۶,۷۷۸,۸۷۸	۹,۳۸۱,۲۲۶	۱۱,۹۹۹,۵۲۳
۲	نفت و گاز	۲۳۱,۳۶۹	۲۴۱,۸۷۷	۲۵۳,۰۵۵	۳۰۹,۹۰۵	۳۷۴,۲۷۱	۵۲۳,۴۷۶	۶۸۶,۰۵۳	۸۱۲,۵۰۶	۹۲۵,۴۴۸
۳	استخراج معدن	۴۷,۴۲۳	۶۱,۸۵۷	۹۴,۰۴۶	۱۶۶,۹۵۵	۲۷۰,۳۷۴	۶۰۱,۶۹۴	۵۸۱,۹۶۰	۸۰۲,۱۴۶	۱,۰۳۰,۴۶۹
۴	صنعت(ساخت)	۳,۹۶۷,۳۲۱	۴,۹۵۴,۸۰۱	۷,۳۴۰,۲۲۸	۱۰,۹۴۳,۰۸۷	۱۸,۹۱۱,۱۰۱	۳۰,۹۵۷,۹۳۹	۴۶,۰۷۰,۳۴۴	۶۵,۲۶۷,۹۵۸	۸۴,۹۷۱,۱۷۰
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۰۴,۴۴۹	۲۲۴,۵۵۴	۲۳۹,۶۶۶	۲۶۵,۵۳۳	۲۹۳,۸۰۹	۳۱۷,۲۱۱	۳۳۵,۲۴۸	۴۰۳,۱۰۶	۴۷۰,۰۹۱
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۳۱,۲۵۵	۳۲,۳۰۵	۴۳,۹۲۵	۴۵,۷۷۱	۵۶,۸۶۲	۶۷,۴۲۲	۷۶,۶۵۵	۹۲,۳۳۹	۹۷,۷۶۸
۷	ساختمان	۱,۲۲۷,۸۵۹	۱,۳۳۳,۵۸۲	۱,۷۲۵,۹۳۸	۲,۳۳۷,۲۹۰	۴,۳۳۶,۰۸۴	۵,۸۵۱,۳۲۷	۸,۶۸۸,۷۶۳	۱۲,۵۷۷,۸۵۴	۱۶,۸۹۰,۱۷۷
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۵۳۴,۱۴۴	۶۰۳,۳۴۵	۷۹۲,۶۴۴	۱,۰۹۴,۵۲۳	۱,۷۱۹,۹۱۶	۲,۷۶۹,۵۲۶	۴,۳۵۳,۰۸۶	۶,۲۴۹,۵۶۳	۸,۲۹۸,۷۲۵
۹	حمل و نقل و انبارداری	۵۷۸,۲۴۲	۶۲۱,۸۸۳	۸۳۸,۶۵۴	۱,۱۷۲,۴۲۸	۱,۶۶۳,۲۶۲	۲,۵۲۹,۴۶۱	۴,۰۶۱,۳۶۷	۶,۰۵۷,۹۱۵	۸,۳۷۲,۴۸۷
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۱۱۲,۱۴۱	۱۱۶,۴۹۰	۱۳۴,۳۹۵	۱۶۵,۸۳۷	۱۳۷,۷۳۹	۳۱۰,۰۸۲	۶۹۴,۷۶۲	۱,۲۲۷,۹۲۲	۱,۶۹۷,۰۹۳
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۹۴,۴۲۲	۱۰۷,۷۸۱	۱۴۴,۵۴۵	۱۶۵,۱۶۶	۲۴۱,۴۲۴	۲۷۴,۷۹۴	۳۵۸,۴۴۹	۵۱۳,۱۵۵	۷۰۶,۰۰۵
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۲۱۳,۶۹۴	۲۵۳,۸۱۰	۳۴۱,۹۲۲	۴۳۱,۰۳۲	۶۴۳,۶۸۰	۹۰۲,۹۶۸	۱,۱۵۷,۲۱۵	۱,۷۰۶,۹۸۳	۲,۳۱۶,۰۰۰
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۷۹,۶۴۰	۸۲,۴۶۲	۱۱۶,۴۱۴	۱۴۲,۶۸۳	۲۱۶,۵۲۴	۲۵۹,۶۶۶	۴۱۳,۶۰۲	۵۷۷,۶۰۰	۸۲۹,۶۹۶
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۵۳,۹۵۱	۶۰,۵۶۰	۸۷,۹۷۴	۹۲,۹۱۴	۱۲۰,۹۳۷	۱۸۷,۵۷۳	۲۹۱,۷۱۶	۴۲۰,۸۲۸	۶۰۵,۵۰۸
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۵,۶۷۴	۶,۷۳۲	۷,۷۷۸	۸,۶۶۴	۱۱,۴۰۵	۱۵,۹۶۱	۲۰,۵۲۰	۲۹,۵۸۶	۴۲,۵۳۶
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴۸۳,۸۸۸	۵۷۳,۸۷۷	۷۱۵,۴۷۹	۸۱۵,۷۶۰	۱,۱۱۳,۰۵۶	۱,۸۱۷,۲۲۸	۲,۷۹۱,۳۲۵	۳,۴۱۶,۴۷۷	۴,۵۵۴,۰۲۵
۱۷	آموزش	۱۷۷,۲۶۰	۱۸۱,۶۵۲	۲۷۰,۸۸۶	۳۲۳,۵۰۶	۳۹۰,۶۴۴	۶۰۸,۵۰۶	۹۳۲,۵۷۷	۱,۲۸۱,۰۳۶	۱,۷۸۶,۶۵۳
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۵۶,۸۸۸	۱۶۱,۹۶۱	۱۸۸,۰۸۳	۲۱۸,۶۸۳	۲۸۱,۵۸۴	۵۰۴,۹۶۴	۷۸۶,۷۷۹	۱,۰۷۱,۸۵۷	۱,۶۲۵,۹۱۴
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۷۵,۴۲۹	۷۹,۳۹۱	۱۰۶,۰۱۲	۱۲۰,۰۰۱	۱۶۲,۱۳۸	۲۴۷,۰۰۵	۳۸۹,۹۰۹	۶۰۹,۳۶۶	۹۹۴,۱۸۹
	مصارف واسطه به قیمت خریداران	۹,۰۲۷,۷۸۶	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸

جدول شماره ۱۲ مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۲۵۷,۴۴۴	۳,۳۵۱,۳۸۴	۳,۴۹۱,۳۸۷	۳,۹۲۱,۸۸۴	۳,۸۹۹,۴۲۸	۳,۶۸۲,۹۲۲	۳,۸۱۶,۶۷۸	۴,۰۴۲,۰۷۸	۴,۱۷۳,۰۶۰
۲	نفت و گاز	۵۵۷,۱۵۶	۵۷۹,۳۱۹	۵۳۲,۶۲۱	۵۱۴,۶۸۰	۴۹۹,۷۴۶	۵۲۳,۴۷۶	۵۴۰,۳۲۴	۵۷۵,۶۵۶	۶۱۰,۸۰۰
۳	استخراج معدن	۳۷۸,۰۱۰	۴۲۹,۳۲۴	۴۳۹,۵۷۲	۴۷۲,۹۶۱	۵۳۸,۲۰۷	۶۰۱,۶۹۴	۶۶۳,۴۱۶	۷۰۱,۰۶۲	۷۱۸,۵۴۷
۴	صنعت(ساخت)	۲۷,۵۷۹,۶۴۴	۲۹,۵۱۷,۳۷۷	۲۸,۷۱۸,۲۵۹	۲۸,۹۹۵,۴۰۱	۳۰,۰۵۱,۴۷۲	۳۰,۹۵۷,۹۳۹	۳۴,۳۵۲,۷۶۴	۳۶,۳۷۴,۲۴۷	۳۷,۲۸۲,۵۸۰
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۵۶,۸۲۵	۲۷۲,۴۳۸	۲۷۵,۳۸۵	۲۸۹,۴۸۶	۳۰۶,۱۱۷	۳۱۷,۲۱۱	۳۲۵,۱۴۹	۳۴۲,۹۷۴	۳۵۴,۵۷۴
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۵۷,۰۲۰	۵۸,۵۱۷	۵۹,۱۷۰	۶۰,۶۸۰	۶۴,۴۸۵	۶۷,۴۲۲	۶۸,۲۶۵	۶۹,۸۹۹	۷۱,۱۶۳
۷	ساختمان	۸,۶۹۵,۵۳۷	۸,۴۰۶,۶۰۱	۶,۸۱۸,۲۳۷	۶,۵۵۳,۵۶۶	۶,۶۸۲,۰۴۷	۵,۸۵۱,۳۲۷	۷,۱۳۴,۵۹۴	۷,۴۸۹,۴۰۰	۷,۶۸۹,۶۰۷
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۲,۵۹۰,۲۹۹	۲,۶۹۹,۵۵۲	۲,۵۴۳,۴۳۴	۲,۵۲۶,۳۷۳	۲,۶۳۰,۰۱۴	۲,۷۶۹,۵۲۶	۳,۰۰۸,۱۱۶	۳,۰۹۵,۶۸۸	۳,۱۷۹,۰۹۸
۹	حمل و نقل و انبارداری	۲,۴۲۳,۵۳۴	۲,۵۵۶,۲۷۸	۲,۴۸۵,۷۴۱	۲,۴۶۴,۶۹۵	۲,۳۱۶,۳۴۶	۲,۵۲۹,۴۶۱	۲,۷۴۸,۲۱۸	۲,۹۴۷,۳۵۴	۲,۹۸۰,۵۳۹
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۴۸۰,۱۳۱	۴۶۳,۹۱۸	۴۳۶,۰۹۳	۳۶۲,۷۷۱	۲۲۵,۵۷۰	۳۱۰,۰۸۲	۳۸۵,۲۲۶	۴۲۶,۷۷۶	۴۴۷,۵۰۸
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۱۰۸,۴۱۴	۱۳۳,۹۱۳	۱۶۶,۹۶۱	۱۸۵,۸۹۹	۲۲۴,۸۲۰	۲۷۴,۷۹۴	۲۹۶,۸۱۱	۳۹۹,۰۵۷	۴۵۲,۵۹۱
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۹۱۹,۶۸۴	۱,۱۴۴,۰۴۹	۹۳۷,۲۱۴	۸۶۰,۴۳۰	۸۵۵,۶۹۳	۹۰۲,۹۶۸	۸۷۶,۲۰۳	۹۶۱,۶۰۰	۱,۰۳۴,۸۹۷
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۳۱۸,۹۷۷	۳۲۱,۳۹۱	۳۵۴,۰۸۶	۳۱۲,۴۵۲	۳۲۵,۹۶۷	۲۵۹,۶۶۶	۲۸۳,۵۱۱	۲۶۵,۹۸۱	۲۶۷,۶۴۴
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱۶۲,۱۹۷	۱۶۷,۲۰۳	۱۷۹,۸۹۵	۱۶۲,۲۴۷	۱۵۷,۷۴۷	۱۸۷,۵۷۳	۲۰۷,۴۰۸	۱۹۹,۲۳۸	۲۱۸,۲۹۳
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۸,۱۲۵	۱۹,۹۳۹	۱۹,۴۱۳	۱۶,۷۷۲	۱۶,۳۵۲	۱۵,۹۶۱	۱۳,۶۹۰	۱۲,۸۳۳	۱۲,۸۸۶
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۴۴۴,۶۳۵	۲,۶۴۳,۱۷۳	۲,۱۴۵,۲۶۷	۱,۷۹۴,۸۷۵	۱,۵۷۵,۴۹۸	۱,۸۱۷,۲۲۸	۲,۰۱۱,۱۳۷	۱,۷۸۵,۹۰۴	۱,۷۹۰,۴۷۰
۱۷	آموزش	۷۶۳,۲۲۵	۷۰۶,۴۷۸	۷۴۵,۳۹۲	۶۶۷,۵۹۶	۵۴۳,۱۹۸	۶۰۸,۵۰۶	۶۷۶,۹۸۱	۶۷۰,۷۶۵	۶۹۹,۹۲۹
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۹۷,۸۶۸	۵۴۸,۹۳۹	۴۹۵,۶۸۱	۴۳۸,۸۱۸	۴۰۵,۹۱۶	۵۰۴,۹۶۴	۵۸۰,۸۸۲	۵۷۶,۵۷۹	۶۴۰,۸۸۲
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۲۸۶,۰۱۱	۲۷۳,۳۲۲	۲۸۲,۷۸۲	۲۳۶,۶۰۰	۲۳۵,۱۵۴	۲۴۷,۰۰۵	۲۶۲,۶۶۹	۲۷۲,۴۷۴	۳۱۸,۵۷۹
	مصارف واسطه به قیمت خریداران	۵۱,۸۹۴,۷۳۶	۵۴,۲۹۳,۱۱۶	۵۱,۱۲۶,۵۸۹	۵۰,۸۳۸,۱۸۵	۵۱,۵۵۳,۷۷۷	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۵۸,۲۵۲,۰۴۳	۶۱,۲۰۹,۵۶۵	۶۲,۹۴۳,۶۴۸

جدول شماره ۱۳ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱,۲۶۹,۱۵۴	۱,۴۸۲,۲۰۷	۲,۱۵۰,۸۹۰	۳,۳۷۱,۳۵۰	۵,۱۱۰,۹۵۹	۷,۵۴۴,۰۱۴	۱۱,۹۶۱,۱۴۸	۱۷,۳۸۷,۸۷۹	۲۲,۴۸۹,۱۷۹
۲	نفت و گاز	۱,۸۵۹,۴۷۱	۲,۳۴۱,۴۰۲	۲,۷۰۷,۸۳۱	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱,۵۵۲,۱۷۷	۴,۵۴۰,۲۷۰	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۱۶,۸۶۷,۰۷۰
۳	استخراج معدن	۱۲۲,۱۰۹	۱۹۳,۵۳۵	۳۰۵,۲۱۸	۴۹۰,۶۸۹	۱,۲۴۰,۸۶۴	۲,۱۸۲,۱۳۱	۲,۶۰۳,۰۷۶	۳,۵۴۸,۶۱۲	۴,۵۲۱,۷۴۹
۴	صنعت(ساخت)	۲,۰۰۰,۹۳۴	۲,۴۶۷,۶۴۰	۳,۶۲۵,۱۵۴	۵,۳۲۶,۳۱۵	۹,۹۹۴,۵۱۷	۱۶,۶۲۸,۸۹۶	۲۴,۸۵۵,۸۶۷	۳۴,۹۶۸,۵۵۶	۴۵,۵۹۲,۷۶۴
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۸,۶۶۷	۵۷۳,۷۷۵	۶۰۱,۹۰۴	۶۴۴,۲۵۶	۷۰۷,۱۱۴	۷۵۲,۰۰۴	۸۱۹,۴۱۸	۹۸۳,۰۳۲	۱,۱۰۱,۷۷۲
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۲۰,۱۹۹	۲۱,۱۰۳	۲۸,۵۸۶	۲۹,۷۰۱	۳۶,۹۸۰	۴۴,۱۹۳	۵۰,۴۳۹	۶۰,۳۸۷	۶۳,۶۸۸
۷	ساختمان	۶۲۴,۹۷۴	۷۱۱,۸۷۳	۱,۰۲۷,۷۳۰	۱,۴۴۶,۱۲۲	۲,۷۳۱,۸۱۱	۳,۶۷۹,۰۱۰	۵,۳۴۴,۸۵۹	۷,۹۷۲,۸۰۴	۱۰,۷۶۹,۸۷۷
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۱,۸۸۷,۲۸۳	۲,۱۴۲,۶۵۹	۲,۷۶۱,۵۳۳	۳,۷۷۴,۴۶۶	۵,۸۷۰,۶۵۰	۹,۶۶۵,۹۷۰	۱۵,۳۷۴,۷۲۴	۲۲,۳۴۹,۳۰۰	۲۹,۸۵۱,۶۹۹
۹	حمل و نقل و انبارداری	۱,۰۴۶,۷۸۱	۱,۱۱۷,۸۳۷	۱,۴۴۵,۴۸۷	۲,۰۵۷,۰۰۶	۳,۰۵۲,۷۶۰	۵,۳۶۵,۳۴۰	۸,۷۸۲,۳۳۲	۱۳,۹۷۶,۴۳۹	۱۹,۲۴۱,۶۰۲
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۱۰۹,۶۵۷	۱۱۴,۴۷۹	۱۴۷,۰۷۶	۱۷۳,۱۶۰	۱۳۸,۵۱۸	۳۰۷,۵۹۹	۷۱۶,۳۷۲	۱,۳۱۸,۰۰۲	۱,۸۳۴,۶۷۱
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۱۸۹,۲۹۲	۲۱۳,۹۳۳	۲۵۴,۶۵۵	۳۰۸,۵۰۲	۴۲۳,۲۷۷	۵۶۶,۴۸۶	۷۸۲,۰۴۲	۱,۱۱۲,۰۵۹	۱,۵۳۷,۵۴۹
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۳۴۵,۹۳۴	۳۸۲,۴۵۶	۵۶۲,۹۴۰	۸۸۴,۱۹۰	۱,۶۹۱,۳۲۴	۱,۹۱۴,۴۱۰	۲,۶۸۰,۸۷۶	۳,۶۱۹,۳۱۷	۴,۸۱۴,۶۰۸
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۱,۸۹۳,۴۸۵	۲,۰۵۶,۴۵۶	۲,۴۱۳,۰۷۱	۳,۰۹۸,۷۸۶	۴,۱۹۷,۷۹۳	۶,۲۲۹,۷۲۴	۹,۸۸۱,۰۸۳	۱۵,۸۳۷,۰۰۰	۲۳,۴۱۹,۸۲۶
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱۹۶,۷۱۷	۲۱۹,۳۹۳	۲۶۳,۸۲۱	۲۷۹,۴۵۵	۳۶۹,۱۰۳	۵۷۸,۰۶۸	۹۱۵,۵۷۱	۱,۳۱۴,۵۲۱	۱,۸۹۳,۶۴۸
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۴,۷۴۲	۱۶,۲۹۳	۱۷,۹۰۸	۱۹,۸۰۹	۲۵,۷۹۶	۳۶,۸۶۹	۴۷,۹۸۴	۷۰,۰۰۵	۱۰۱,۲۱۹
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۲۷۵,۷۹۹	۱,۶۲۲,۱۳۸	۱,۷۸۱,۷۰۷	۲,۲۳۸,۵۸۰	۳,۱۳۳,۸۱۷	۵,۱۶۹,۷۷۷	۶,۲۴۸,۷۸۹	۹,۳۳۶,۳۳۹	۱۲,۵۲۱,۹۴۳
۱۷	آموزش	۴۷۷,۳۳۸	۵۱۲,۲۴۰	۶۹۰,۵۱۱	۹۱۷,۷۳۶	۱,۱۴۴,۰۵۵	۱,۸۲۲,۵۸۵	۲,۱۹۲,۷۷۹	۳,۴۳۳,۲۴۹	۴,۸۰۱,۲۸۸
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۵۸,۵۲۵	۵۸۴,۸۱۹	۶۵۶,۵۲۶	۷۹۹,۴۳۱	۱,۰۰۴,۳۴۸	۱,۷۵۲,۷۷۵	۲,۴۱۲,۱۴۰	۳,۵۸۱,۷۴۴	۵,۴۴۳,۸۱۲
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۱۲۲,۴۹۵	۱۳۳,۳۰۰	۱۸۹,۳۲۱	۲۰۸,۱۲۵	۲۸۲,۵۲۰	۴۵۸,۱۸۱	۶۷۳,۷۸۲	۱,۰۸۴,۴۵۷	۱,۸۳۵,۶۷۳

جدول شماره ۱۳

ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
	ارزش‌افزوده ناخالص (تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)	۱۴,۵۴۳,۵۵۵	۱۶,۹۰۷,۵۴۰	۲۱,۶۳۱,۸۶۹	۲۷,۶۷۰,۹۴۷	۴۲,۷۰۸,۳۸۲	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۱۰۸,۷۶۷,۹۸۶	۱۵۷,۱۳۴,۷۷۲	۲۰۸,۷۰۳,۶۳۵
	اضافه می‌شود : خالص مالیات بر محصول	۴۷۹,۷۸۷	۵۴۹,۸۰۸	۷۰۱,۳۰۵	۸۸۰,۲۱۵	۹۹۹,۸۶۴	۱,۷۰۰,۸۵۲	۳,۰۷۰,۲۷۱	۴,۵۹۹,۸۱۷	۷,۱۹۳,۷۷۳
	مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
	یارانه بر محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
	تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
	خالص درآمد عوامل تولید از خارج	۱۱,۴۹۵	۳۴,۰۹۵	۱۰۷,۷۳۱	۳۵,۰۷۷	۹,۶۰۸	-۱۸,۸۱۴	-۲۳۰,۵۵۴	-۳۱۶,۴۴۰	-۵۴۶,۹۴۰
	درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸

جدول شماره ۱۴

سهم ارزش‌افزوده فعالیت‌ها از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- درصد

	شرح	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۸/۷	۸/۸	۹/۹	۱۲/۲	۱۲/۰	۱۰/۹	۱۱/۰	۱۱/۱	۱۰/۸
۲	نفت و گاز	۱۲/۸	۱۳/۸	۱۲/۵	۵/۸	۳/۶	۶/۶	۱۱/۴	۹/۷	۸/۱
۳	استخراج معدن	۰/۸	۱/۱	۱/۴	۱/۸	۲/۹	۳/۲	۲/۴	۲/۳	۲/۲
۴	صنعت(ساخت)	۱۳/۸	۱۴/۶	۱۶/۸	۱۹/۲	۲۳/۴	۲۴/۰	۲۲/۹	۲۲/۳	۲۱/۸
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳/۶	۳/۴	۲/۸	۲/۳	۱/۷	۱/۱	۰/۸	۰/۶	۰/۵
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۷	ساختمان	۴/۳	۴/۲	۴/۸	۵/۲	۶/۴	۵/۳	۴/۹	۵/۱	۵/۲
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۱۳/۰	۱۲/۷	۱۲/۸	۱۳/۶	۱۳/۷	۱۴/۰	۱۴/۱	۱۴/۲	۱۴/۳
۹	حمل و نقل و انبارداری	۷/۲	۶/۶	۶/۷	۷/۴	۷/۱	۷/۷	۸/۱	۸/۹	۹/۲
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۰/۸	۰/۷	۰/۷	۰/۶	۰/۳	۰/۴	۰/۷	۰/۸	۰/۹
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۱/۳	۱/۳	۱/۲	۱/۱	۱/۰	۰/۸	۰/۷	۰/۷	۰/۷
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۲/۴	۲/۳	۲/۶	۳/۲	۴/۰	۲/۸	۲/۵	۲/۳	۲/۳
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۱۳/۰	۱۲/۲	۱۱/۲	۱۱/۲	۹/۸	۹/۰	۹/۱	۱۰/۱	۱۱/۲
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱/۴	۱/۳	۱/۲	۱/۰	۰/۹	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۹
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۸/۸	۹/۶	۸/۲	۸/۱	۷/۳	۷/۵	۵/۷	۵/۹	۶/۰
۱۷	آموزش	۳/۳	۳/۰	۳/۲	۳/۳	۲/۷	۲/۶	۲/۰	۲/۲	۲/۳
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳/۸	۳/۵	۳/۰	۲/۹	۲/۴	۲/۵	۲/۲	۲/۳	۲/۶
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۰/۸	۰/۸	۰/۹	۰/۸	۰/۷	۰/۷	۰/۶	۰/۷	۰/۹
	ارزش‌افزوده ناخالص (تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

جدول شماره ۱۵ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۰۴۳,۲۰۱	۷,۲۰۳,۰۷۶	۷,۰۰۸,۳۶۳	۷,۶۸۳,۶۱۲	۷,۸۸۲,۰۵۷	۷,۵۴۴,۰۱۴	۷,۸۲۱,۴۶۵	۷,۸۸۲,۹۵۹	۸,۱۸۰,۴۳۹
۲	نفت و گاز	۷,۱۶۴,۴۵۳	۷,۳۱۶,۸۳۳	۵,۹۶۳,۲۲۹	۳,۵۸۲,۶۸۳	۳,۹۸۶,۰۷۳	۴,۵۴۰,۲۷۰	۴,۹۷۸,۱۹۳	۵,۹۱۳,۱۱۴	۶,۱۷۸,۵۳۳
۳	استخراج معدن	۱,۶۴۰,۹۹۱	۱,۸۰۰,۱۲۴	۱,۵۵۲,۱۹۳	۱,۷۲۴,۶۳۸	۱,۹۲۹,۶۹۷	۲,۱۸۲,۱۳۱	۲,۵۴۹,۲۷۲	۲,۶۶۹,۰۴۸	۲,۷۱۵,۱۹۴
۴	صنعت(ساخت)	۱۳,۷۰۱,۲۹۸	۱۴,۴۱۰,۱۵۶	۱۳,۹۵۴,۰۱۴	۱۴,۱۷۹,۳۴۳	۱۶,۰۷۶,۹۸۴	۱۶,۶۲۸,۸۹۶	۱۸,۲۹۷,۶۸۵	۱۹,۲۷۱,۳۹۸	۱۹,۷۳۱,۶۱۴
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۱۱,۴۲۸	۶۴۳,۳۹۵	۶۵۷,۳۶۲	۶۸۴,۳۱۶	۷۲۹,۶۴۴	۷۵۲,۰۰۴	۷۶۸,۷۶۹	۷۹۸,۹۲۷	۸۲۰,۱۸۴
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۳۷,۴۴۴	۳۸,۴۴۰	۳۸,۹۱۸	۳۹,۸۳۸	۴۲,۲۹۲	۴۴,۱۹۳	۴۴,۸۰۸	۴۵,۶۲۳	۴۶,۲۷۱
۷	ساختمان	۳,۵۳۱,۹۸۷	۳,۶۵۹,۴۷۳	۳,۵۸۷,۴۸۸	۳,۵۹۴,۲۸۵	۳,۸۸۷,۴۱۵	۳,۶۷۹,۰۱۰	۳,۶۹۱,۷۵۷	۳,۸۵۲,۰۵۵	۳,۹۹۳,۰۳۱
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۹,۲۲۶,۴۵۲	۹,۵۰۲,۵۱۷	۸,۹۸۵,۷۱۱	۸,۸۶۳,۴۹۶	۹,۱۳۷,۲۴۵	۹,۶۶۵,۹۷۰	۱۰,۵۰۸,۲۴۷	۱۰,۹۰۳,۵۷۹	۱۱,۲۱۶,۱۲۹
۹	حمل و نقل و انبارداری	۴,۷۶۲,۱۴۵	۵,۰۹۲,۵۴۱	۵,۰۳۰,۰۰۸	۵,۱۴۵,۰۲۵	۵,۰۶۱,۷۱۹	۵,۳۶۵,۳۴۰	۵,۶۸۸,۴۷۲	۶,۱۹۹,۰۱۲	۶,۲۸۵,۶۸۶
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	۵۰۸,۹۶۴	۴۷۵,۸۹۵	۴۵۸,۴۸۸	۳۷۳,۶۷۱	۲۲۷,۳۳۱	۳۰۷,۵۹۹	۳۹۵,۵۸۲	۴۵۷,۵۳۷	۴۸۱,۰۵۴
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۲۳۷,۷۱۰	۲۸۰,۱۳۱	۳۴۵,۹۵۳	۳۸۹,۱۲۵	۴۸۵,۶۸۲	۵۶۶,۴۸۶	۵۸۴,۸۰۳	۷۷۹,۰۲۰	۸۸۴,۱۲۴
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۱,۶۰۴,۳۵۹	۱,۷۸۲,۷۶۸	۱,۷۹۴,۰۹۵	۱,۹۳۰,۳۰۹	۲,۰۴۷,۲۱۳	۱,۹۱۴,۴۱۰	۲,۰۳۰,۱۰۰	۲,۰۳۰,۰۵۳	۲,۱۵۸,۶۰۷
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	۵,۶۵۹,۸۰۵	۵,۶۵۴,۷۳۷	۵,۸۷۰,۵۲۴	۵,۹۵۶,۵۷۱	۶,۱۵۹,۶۴۹	۶,۲۲۹,۷۲۴	۶,۴۳۶,۰۵۵	۶,۵۶۱,۰۸۴	۶,۶۸۲,۱۴۲
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۵۹۳,۰۳۶	۵۹۵,۰۲۲	۵۵۴,۳۴۹	۵۰۰,۴۵۵	۴۹۳,۳۰۳	۵۷۸,۰۶۸	۶۴۰,۷۶۲	۶۱۴,۰۶۰	۶۷۰,۱۸۲
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۷,۴۱۷	۴۷,۷۷۶	۴۵,۲۸۳	۳۸,۹۶۳	۳۷,۶۳۲	۳۶,۸۶۹	۳۱,۶۴۲	۲۹,۸۸۰	۳۰,۰۴۳
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۲۳۴,۴۲۱	۵,۴۱۸,۸۷۳	۴,۹۲۲,۵۱۱	۴,۷۹۰,۶۲۲	۴,۷۴۷,۹۵۸	۵,۱۶۹,۷۷۷	۴,۲۶۴,۴۸۵	۴,۲۰۱,۹۸۴	۴,۲۱۷,۸۱۴
۱۷	آموزش	۱,۷۵۷,۲۱۰	۱,۵۵۵,۹۴۸	۱,۷۸۶,۴۵۳	۱,۸۷۷,۴۹۳	۱,۷۱۰,۷۸۹	۱,۸۲۲,۵۸۵	۱,۵۰۶,۰۸۸	۱,۵۷۰,۱۷۹	۱,۶۳۸,۷۰۸
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۸۹۴,۲۲۳	۱,۷۰۸,۸۷۰	۱,۶۳۹,۱۸۰	۱,۵۸۶,۴۶۱	۱,۵۱۱,۸۰۳	۱,۷۵۲,۷۷۵	۱,۷۲۷,۸۰۷	۱,۸۱۳,۶۹۹	۱,۹۹۵,۱۲۳
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	۴۵۰,۸۰۳	۴۲۴,۴۶۶	۵۱۱,۸۱۱	۴۲۴,۸۹۷	۴۲۵,۶۸۴	۴۵۸,۱۸۱	۴۴۷,۸۱۸	۴۷۲,۵۸۶	۵۶۹,۵۳۹

جدول شماره ۱۵ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

شرح - میلیارد ریال		۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش‌افزوده ناخالص (تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)		۶۵,۷۰۷,۳۴۷	۶۷,۶۱۱,۰۴۱	۶۴,۷۰۵,۹۳۴	۶۳,۳۶۵,۸۰۴	۶۶,۵۸۰,۱۷۰	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۷۲,۴۱۳,۸۱۱	۷۶,۰۶۵,۷۹۶	۷۸,۴۹۴,۴۱۷
اضافه می‌شود : خالص مالیات بر محصول		۱,۶۶۰,۱۲۳	۱,۷۹۵,۵۴۴	۲,۰۹۹,۳۲۰	۱,۸۶۱,۸۸۷	۱,۵۴۴,۸۱۱	۱,۷۰۰,۸۵۲	۱,۶۱۳,۱۸۹	۱,۹۰۸,۵۸۴	۲,۳۸۶,۹۲۱
مالیات بر محصول		۲,۱۴۱,۱۳۳	۲,۳۳۰,۹۵۲	۲,۱۶۹,۳۵۱	۱,۹۱۲,۶۹۸	۱,۵۷۹,۲۸۰	۱,۷۴۹,۴۰۲	۱,۶۳۹,۸۶۵	۱,۹۴۲,۴۰۰	۲,۳۹۴,۰۵۵
یارانه بر محصول		۴۸۱,۰۱۰	۵۳۵,۴۰۸	۷۰,۰۳۱	۵۰,۸۱۱	۳۴,۴۶۹	۴۸,۵۵۰	۲۶,۶۷۶	۳۳,۸۱۶	۷,۱۳۴
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار		۶۷,۳۶۷,۴۷۰	۶۹,۴۰۶,۵۸۵	۶۶,۸۰۵,۲۵۴	۶۵,۲۲۷,۶۹۱	۶۸,۱۲۴,۹۸۱	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۷۴,۰۲۷,۰۰۰	۷۷,۹۷۴,۳۸۰	۸۰,۸۸۱,۳۳۷
خالص درآمد عوامل تولید از خارج		۱۸۴,۲۰۸	۳۰۲,۱۶۶	۲۹۴,۳۵۵	۲۲۸,۷۹۶	۱۷۰,۷۳۰	-۱۸,۸۱۴	-۷۰,۲۵۵	-۱۴,۴۷۲	-۱۲,۳۸۵
نتیجه رابطه مبادله بازرگانی		۴,۹۳۳,۷۶۵	۶,۷۵۳,۳۲۷	۲,۹۲۴,۶۰۴	-۳,۸۴۱,۵۰۷	-۷,۱۲۴,۴۸۱	۰	۵۹۳,۰۳۸	-۳,۹۶۷,۲۲۱	-۶,۴۹۵,۱۰۰
درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار		۷۲,۴۸۵,۴۴۴	۷۶,۴۶۲,۰۷۸	۷۰,۰۲۴,۲۱۴	۶۱,۶۱۴,۹۸۱	۶۱,۱۷۱,۲۳۰	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۷۴,۵۴۹,۷۸۳	۷۳,۹۹۲,۶۸۷	۷۴,۳۷۳,۸۵۲

جدول شماره ۱۶ رشد ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - درصد

	شرح	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲/۳	-۲/۷	۹/۶	۲/۶	-۴/۳	۳/۷	۰/۸	۳/۸
۲	نفت و گاز	۲/۱	-۱۸/۵	-۳۹/۹	۱۱/۳	۱۳/۹	۹/۶	۱۸/۸	۴/۵
۳	استخراج معدن	۹/۷	-۱۳/۸	۱۱/۱	۱۱/۹	۱۳/۱	۱۶/۸	۴/۷	۱/۷
۴	صنعت(ساخت)	۵/۲	-۳/۲	۱/۶	۱۳/۴	۳/۴	۱۰/۰	۵/۳	۲/۴
۵	تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵/۲	۲/۲	۴/۱	۶/۶	۳/۱	۲/۲	۳/۹	۲/۷
۶	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه	۲/۷	۱/۲	۲/۴	۶/۲	۴/۵	۱/۴	۱/۸	۱/۴
۷	ساختمان	۳/۶	-۲/۰	۰/۲	۸/۲	-۵/۴	۰/۳	۴/۳	۳/۷
۸	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و....	۳/۰	-۵/۴	-۱/۴	۳/۱	۵/۸	۸/۷	۳/۸	۲/۹
۹	حمل و نقل و انبارداری	۶/۹	-۱/۲	۲/۳	-۱/۶	۶/۰	۶/۰	۹/۰	۱/۴
۱۰	فعالیت های مربوط به تامین جا و غذا	-۶/۵	-۳/۷	-۱۸/۵	-۳۹/۲	۳۵/۳	۲۸/۶	۱۵/۷	۵/۱
۱۱	اطلاعات و ارتباطات	۱۷/۸	۲۳/۵	۱۲/۵	۲۴/۸	۱۶/۶	۳/۲	۳۳/۲	۱۳/۵
۱۲	فعالیت های مالی و بیمه	۱۱/۱	۰/۶	۷/۶	۶/۱	-۶/۵	۶/۰	۰/۰	۶/۳
۱۳	فعالیت های املاک و مستغلات	-۰/۱	۳/۸	۱/۵	۳/۴	۱/۱	۳/۳	۱/۹	۱/۸
۱۴	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۰/۳	-۶/۸	-۹/۷	-۱/۴	۱۷/۲	۱۰/۸	-۴/۲	۹/۱
۱۵	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۰/۸	-۵/۲	-۱۴/۰	-۳/۴	-۲/۰	-۱۴/۲	-۵/۶	۰/۵
۱۶	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۳/۵	-۹/۲	-۲/۷	-۰/۹	۸/۹	-۱۷/۵	-۱/۵	۰/۴
۱۷	آموزش	-۱۱/۵	۱۴/۸	۵/۱	-۸/۹	۶/۵	-۱۷/۴	۴/۳	۴/۴
۱۸	بهداشت و مددکاری اجتماعی	-۹/۸	-۴/۱	-۳/۲	-۴/۷	۱۵/۹	-۱/۴	۵/۰	۱۰/۰
۱۹	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت های خدماتی	-۵/۸	۲۰/۶	-۱۷/۰	۰/۲	۷/۶	-۲/۳	۵/۵	۲۰/۵

جدول شماره ۱۶ **رشد ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - درصد**

شرح		۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش‌افزوده ناخالص (تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه)		۲/۹	-۴/۳	-۲/۱	۵/۱	۴/۰	۴/۶	۵/۰	۳/۲
اضافه می‌شود : خالص مالیات بر محصول		۸/۲	۱۶/۹	-۱۱/۳	-۱۷/۰	۱۰/۱	-۵/۲	۱۸/۳	۲۵/۱
مالیات بر محصول		۸/۹	-۶/۹	-۱۱/۸	-۱۷/۴	۱۰/۸	-۶/۳	۱۸/۴	۲۳/۳
یارانه بر محصول		۱۱/۳	-۸۶/۹	-۲۷/۴	-۳۲/۲	۴۰/۸	-۴۵/۱	۲۶/۸	-۷۸/۹
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار		۳/۰	-۳/۷	-۲/۴	۴/۴	۴/۱	۴/۴	۵/۳	۳/۷
خالص درآمد عوامل تولید از خارج									
نتیجه رابطه مبادله بازرگانی									
درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار		۵/۵	-۸/۴	-۱۲/۰	-۰/۷	۱۵/۹	۵/۱	-۰/۷	۰/۵

جدول شماره ۱۷ **ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۱,۱۷۹,۴۲۲	۱,۳۱۰,۲۶۱	۲,۰۰۶,۶۱۲	۲,۹۹۸,۰۶۰	۴,۵۵۶,۸۱۸	۷,۱۹۸,۸۲۸	۱۱,۳۸۰,۹۸۹	۱۴,۸۰۹,۲۲۷	۲۰,۴۰۶,۴۸۶
۲	دامپروری و شکار	۷۲۴,۰۷۹	۸۵۸,۰۸۳	۱,۲۳۶,۱۰۶	۱,۶۹۱,۶۷۷	۲,۳۳۲,۸۴۳	۳,۳۸۱,۹۵۲	۶,۳۳۶,۳۶۷	۱۰,۰۲۸,۴۰۹	۱۱,۷۸۲,۵۹۴
۳	جنگلداری	۷,۲۸۹	۸,۷۷۷	۸,۵۴۸	۸,۹۰۷	۱۳,۴۱۰	۱۱,۷۶۴	۱۶,۸۸۶	۱۶,۸۸۶	۲۲,۵۷۴
۴	ماهیگیری	۱۱۱,۱۰۳	۱۲۴,۷۹۸	۲۲۶,۳۴۱	۳۲۷,۱۲۲	۴۳۳,۸۱۰	۶۳۴,۳۹۲	۱,۰۰۵,۷۸۵	۱,۹۱۴,۵۸۳	۲,۲۷۷,۰۴۹
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۱,۳۰۶,۵۸۶	۱,۷۳۱,۵۱۹	۱,۹۹۱,۹۳۹	۹۴۸,۵۲۶	۸۳۸,۷۰۸	۲,۸۸۱,۲۳۳	۸,۶۲۵,۴۳۴	۱۱,۳۴۵,۹۰۰	۱۲,۶۲۴,۲۴۴
۶	فرآورد های نفتی	۷۸۴,۲۵۵	۸۵۱,۷۶۰	۹۶۸,۹۴۷	۹۶۴,۶۴۵	۱,۰۸۷,۷۴۰	۲,۱۸۲,۵۱۳	۴,۴۸۵,۳۲۳	۴,۶۴۷,۶۷۵	۵,۱۶۸,۲۷۴
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۶,۲۷۰	۸,۶۰۴	۹,۵۲۹	۲۱,۵۲۵	۳۵,۶۳۱	۶۰,۶۱۵	۷۵,۲۸۰	۱۰۲,۸۳۳	۱۳۱,۲۳۰
۸	استخراج کانه های فلزی	۱۳۰,۰۲۵	۲۱۱,۴۴۸	۳۴۵,۸۶۷	۵۶۸,۳۰۱	۱,۳۵۶,۰۳۱	۲,۵۰۸,۱۳۸	۲,۷۸۲,۶۴۳	۳,۸۰۱,۰۹۰	۴,۸۵۰,۷۵۹
۹	استخراج سایر معادن	۳۳,۲۳۷	۳۵,۳۴۰	۴۳,۸۶۸	۶۷,۸۱۸	۱۱۹,۵۷۶	۲۱۵,۰۷۳	۳۲۷,۱۱۳	۴۴۶,۸۳۶	۵۷۰,۲۳۰
۱۰	تولید محصولات غذائی	۱,۰۵۷,۵۸۰	۱,۲۱۳,۸۳۰	۱,۷۶۴,۶۵۵	۲,۴۵۱,۵۳۴	۳,۷۸۰,۸۵۵	۶,۱۲۱,۴۲۶	۱۲,۱۶۱,۸۳۱	۱۶,۵۹۶,۸۰۱	۲۱,۶۷۲,۱۹۵
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۴۳,۹۷۶	۵۲,۱۳۹	۶۶,۱۶۷	۸۹,۷۵۰	۱۶۸,۱۱۰	۲۹۵,۵۵۲	۴۳۳,۶۰۸	۷۸۷,۷۶۴	۱,۱۰۵,۳۵۰
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۷,۴۳۲	۸,۹۹۵	۱۹,۶۹۷	۲۴,۳۵۸	۳۱,۶۸۱	۴۲,۱۸۶	۵۸,۳۸۱	۶۹,۸۷۶	۷۷,۵۱۵
۱۳	تولید منسوجات	۱۴۶,۵۹۷	۲۰۸,۰۶۴	۲۸۵,۳۳۷	۴۳۲,۴۸۵	۷۷۳,۳۰۵	۱,۲۸۸,۷۶۹	۱,۹۹۱,۱۶۵	۳,۲۱۹,۵۸۳	۴,۰۰۶,۷۴۵
۱۴	تولید پوشاک	۱۴,۱۵۷	۱۳,۲۲۳	۲۵,۴۴۸	۲۹,۹۵۴	۳۷,۱۹۲	۶۱,۸۲۴	۹۳,۱۵۵	۱۵۰,۰۶۴	۱۹۴,۹۰۴
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۲۷,۸۴۳	۲۴,۷۲۳	۴۲,۵۶۰	۵۲,۲۶۰	۹۸,۴۵۴	۱۶۴,۰۰۵	۲۰۹,۶۹۲	۳۰۷,۸۲۲	۴۱۰,۹۵۲
۱۶	تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر(غیر از مبلمان)	۴۴,۹۲۵	۴۳,۱۹۲	۶۳,۶۳۷	۱۰۳,۰۹۳	۱۹۹,۱۳۲	۳۳۶,۱۵۲	۵۱۲,۷۱۴	۶۷۴,۲۸۱	۸۴۰,۸۴۳
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۱۰۱,۱۳۸	۱۴۹,۸۲۸	۲۴۹,۷۲۱	۳۱۹,۱۴۹	۵۳۷,۰۸۷	۸۳۹,۶۲۲	۱,۱۹۷,۵۸۷	۱,۵۶۰,۸۳۶	۱,۹۵۷,۷۷۲
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۳۸,۵۳۲	۴۵,۲۳۶	۷۵,۲۹۶	۸۴,۷۱۷	۱۲۵,۵۳۱	۱۸۲,۸۸۱	۲۶۲,۲۶۲	۳۶۸,۲۳۸	۴۹۹,۴۸۱
۱۹	تولید فرآورده های نفتی (غیر از پالایشگاهها)	۱۰۷,۱۴۹	۱۳۱,۹۷۸	۲۱۱,۰۳۱	۳۳۰,۹۷۳	۴۷۵,۰۹۹	۸۸۳,۰۰۲	۱,۲۸۳,۷۰۰	۱,۵۵۴,۳۷۰	۲,۱۱۲,۶۶۰
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۱,۰۶۲,۲۱۵	۱,۳۴۹,۳۷۷	۲,۳۲۴,۱۶۴	۳,۴۶۳,۵۴۰	۵,۸۱۶,۷۱۸	۱۰,۱۲۲,۱۹۳	۱۳,۰۰۳,۹۲۳	۱۵,۱۲۹,۵۵۳	۲۱,۰۷۷,۰۱۳

جدول شماره ۱۷ **ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۱۲۹,۷۴۹	۱۳۷,۳۶۳	۱۹۸,۴۴۷	۲۷۸,۱۳۹	۴۳۲,۰۲۰	۷۳۴,۱۶۶	۱,۰۵۸,۹۷۹	۱,۵۴۲,۵۸۳	۲,۰۱۴,۸۸۰
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۴۰۹,۲۴۵	۴۳۴,۷۱۰	۸۹۴,۲۵۲	۱,۰۳۸,۹۶۲	۱,۸۳۲,۸۷۳	۲,۸۱۳,۵۴۲	۳,۹۴۵,۰۳۵	۵,۸۹۷,۴۳۹	۷,۹۹۹,۵۱۸
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۳۶۲,۳۶۴	۴۱۱,۵۳۳	۵۵۳,۴۳۳	۷۹۹,۴۵۵	۱,۳۳۹,۰۷۶	۲,۲۳۷,۸۱۸	۳,۳۳۵,۱۸۵	۴,۹۱۰,۰۰۲	۶,۴۰۹,۳۶۳
۲۴	تولید فلزات پایه	۸۴۶,۶۰۱	۱,۲۲۷,۷۴۵	۲,۰۶۰,۲۲۳	۳,۲۸۷,۹۹۴	۷,۱۶۲,۷۷۰	۱۱,۷۵۷,۳۴۹	۱۴,۴۹۷,۹۸۶	۲۱,۰۵۳,۰۲۶	۲۵,۲۹۸,۰۷۷
۲۵	تولید محصولات فلزی ساخته شده(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)	۲۰۹,۳۷۰	۲۶۰,۹۴۶	۴۰۱,۱۰۸	۶۰۳,۴۴۴	۱,۰۷۸,۸۰۵	۱,۶۳۴,۵۵۹	۲,۴۸۱,۶۴۴	۴,۲۳۴,۱۹۶	۵,۷۷۰,۰۴۸
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۲۷,۵۷۶	۳۲,۶۴۴	۴۹,۳۲۸	۱۱۲,۵۰۰	۱۹۳,۸۶۷	۲۹۵,۱۱۷	۴۴۶,۹۴۴	۷۰۱,۵۳۶	۱,۰۰۰,۲۵۵
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۱۹۶,۲۰۵	۲۶۲,۲۷۶	۴۰۵,۲۴۴	۷۸۹,۶۵۴	۱,۲۹۴,۰۸۰	۲,۰۸۶,۱۹۶	۳,۱۶۴,۶۹۵	۴,۵۴۹,۶۹۷	۶,۲۶۴,۳۹۳
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۲۱۸,۷۶۶	۲۷۷,۷۰۵	۳۰۸,۵۳۳	۵۳۷,۷۲۱	۸۰۴,۰۰۹	۱,۳۷۷,۵۹۹	۲,۳۰۹,۲۲۷	۳,۵۲۳,۵۲۲	۴,۸۹۸,۰۷۳
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۷۰۹,۸۷۶	۹۳۹,۳۹۱	۷۴۱,۳۷۸	۱,۰۶۶,۱۰۴	۲,۱۶۸,۷۰۳	۳,۴۶۱,۷۵۷	۷,۰۲۴,۳۲۳	۱۱,۰۸۱,۳۴۹	۱۳,۸۷۷,۹۴۲
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۱۱۶,۱۴۹	۱۱۴,۶۴۹	۱۰۷,۴۷۹	۱۷۱,۲۴۱	۲۵۹,۶۱۰	۳۵۰,۶۶۶	۶۹۴,۹۶۳	۱,۱۰۰,۷۲۰	۱,۳۴۸,۴۲۹
۳۱	تولید مبلمان	۲۵,۴۷۱	۱۵,۴۹۳	۲۱,۹۰۰	۵۵,۷۷۷	۹۵,۳۸۷	۱۴۵,۵۷۱	۲۱۳,۵۳۱	۳۴۷,۷۸۱	۵۰۶,۸۹۶
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۴۲,۷۶۳	۴۰,۷۹۷	۶۵,۵۷۰	۱۰۵,۸۲۲	۱۰۶,۸۰۹	۱۶۳,۴۵۶	۲۲۶,۴۲۴	۳۹۴,۸۹۰	۵۸۹,۸۵۴
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۲۲,۵۷۵	۲۶,۶۰۳	۳۰,۷۷۵	۴۰,۷۷۷	۹۴,۴۴۳	۱۹۱,۴۲۶	۳۱۹,۲۵۶	۴۸۰,۵۸۶	۶۳۰,۷۷۵
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۳۱۸,۳۲۴	۳۶۱,۴۲۲	۳۸۹,۱۰۰	۴۴۳,۴۹۳	۴۹۷,۱۴۴	۵۵۴,۵۴۸	۵۷۵,۴۶۲	۶۸۴,۲۲۸	۸۱۹,۹۵۸
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۴۱۴,۷۹۱	۴۳۶,۹۰۶	۴۵۲,۴۷۰	۴۶۶,۲۹۷	۵۰۳,۷۷۹	۵۱۴,۶۶۶	۵۷۹,۲۰۴	۷۰۱,۹۱۱	۷۵۱,۹۰۴
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۴۸,۹۲۹	۵۰,۵۹۷	۶۸,۴۵۱	۷۱,۰۲۲	۸۸,۵۹۷	۱۰۵,۴۹۰	۱۱۹,۷۷۲	۱۴۳,۹۹۳	۱۵۲,۲۲۴
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۲,۵۲۵	۲,۸۱۱	۴,۰۶۰	۴,۴۵۰	۵,۲۴۵	۶,۱۲۶	۷,۳۲۲	۸,۷۳۲	۹,۲۳۲
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۱,۰۴۰,۸۹۷	۱,۱۶۷,۷۲۸	۱,۷۷۳,۰۶۰	۲,۵۶۰,۱۹۳	۵,۴۰۲,۲۶۱	۷,۰۲۵,۴۰۹	۹,۹۲۱,۵۴۹	۱۳,۸۷۵,۶۱۹	۱۸,۷۱۷,۹۴۵
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۱۲۱,۲۱۷	۱۲۳,۷۵۸	۱۵۴,۶۲۲	۳۰۲,۹۹۷	۳۶۱,۳۲۳	۴۳۵,۱۳۰	۷۰۴,۲۵۴	۱,۰۶۱,۵۴۸	۱,۳۹۴,۶۰۵
۴۰	ساختمان دولتی	۶۹۰,۷۱۹	۷۵۳,۹۶۸	۸۲۵,۹۸۵	۹۲۰,۲۲۱	۱,۳۰۴,۳۱۰	۲,۰۶۹,۷۹۷	۳,۴۰۷,۸۲۰	۵,۶۱۳,۴۹۰	۷,۵۴۷,۵۰۳

جدول شماره ۱۷

ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۲,۲۸۹,۷۲۲	۲,۶۰۴,۵۰۸	۳,۳۴۷,۶۰۵	۴,۵۲۷,۹۰۹	۷,۰۸۷,۶۳۴	۱۱,۶۳۴,۲۵۳	۱۸,۳۵۴,۶۹۶	۲۶,۶۴۲,۰۴۹	۳۵,۵۴۰,۰۶۵
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۱۳۱,۷۰۶	۱۴۱,۴۹۶	۲۰۶,۵۷۲	۳۴۱,۰۸۰	۵۰۲,۹۳۲	۸۰۱,۲۴۲	۱,۳۷۳,۱۱۵	۱,۹۵۶,۸۱۴	۲,۶۱۰,۳۵۹
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۸,۸۳۰	۹,۰۵۴	۱۰,۹۷۸	۱۴,۰۶۱	۸,۹۰۱	۲۳,۱۲۵	۴۴,۷۵۵	۶۱,۱۱۹	۷۲,۸۳۹
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۴۳,۵۰۹	۵۱,۹۴۴	۵۸,۹۳۸	۷۲,۹۲۸	۱۱۸,۴۸۸	۱۷۹,۳۰۱	۲۳۸,۱۴۲	۳۱۶,۲۲۶	۴۵۵,۴۳۱
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۲۷۸,۴۸۶	۲۹۷,۰۶۸	۳۵۴,۰۳۱	۴۵۰,۶۴۵	۵۵۵,۶۶۲	۸۸۷,۰۳۲	۱,۵۱۴,۲۳۱	۲,۳۲۳,۴۶۴	۳,۲۳۲,۲۴۰
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۹۸۷,۱۳۶	۱,۰۲۷,۶۰۰	۱,۳۷۵,۰۳۸	۲,۰۵۴,۶۳۰	۳,۲۴۷,۶۷۲	۵,۳۷۷,۲۲۳	۸,۷۵۱,۹۷۷	۱۳,۹۵۶,۲۳۱	۱۹,۰۴۰,۰۵۲
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۱۲,۹۵۵	۱۴,۴۷۷	۱۴,۱۶۳	۲۰,۰۱۵	۲۴,۸۹۰	۳۷,۳۰۲	۵۴,۴۷۹	۱۰۲,۷۵۸	۱۴۶,۷۵۹
۴۸	حمل و نقل آبی	۷۹,۶۸۸	۸۳,۱۴۷	۱۲۶,۶۸۲	۱۶۷,۶۹۸	۲۲۵,۱۸۴	۵۱۸,۲۴۱	۸۲۱,۵۲۳	۹۵۹,۵۶۳	۱,۳۱۹,۰۰۹
۴۹	حمل و نقل هوایی	۷۳,۶۴۶	۸۵,۰۷۱	۱۲۰,۱۱۷	۱۵۸,۰۱۸	۱۳۱,۳۱۴	۲۶۵,۰۰۵	۴۱۱,۱۹۹	۵۶۶,۷۳۲	۹۳۸,۰۰۵
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۱۱۴,۱۷۷	۱۳۹,۵۰۰	۱۸۷,۸۴۰	۲۴۵,۷۳۳	۳۴۶,۵۸۸	۵۲۱,۲۹۶	۸۹۴,۰۸۸	۱,۵۸۲,۲۶۱	۲,۱۶۸,۱۹۷
۵۱	فعالیت های پست و پیک	۱۸,۲۱۴	۲۲,۱۴۵	۲۶,۲۳۴	۳۴,۰۱۰	۴۵,۷۵۶	۵۹,۸۷۳	۸۳,۲۸۳	۱۲۱,۲۸۵	۱۷۷,۸۷۸
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۸,۳۸۱	۹,۷۱۵	۱۰,۱۲۱	۱۱,۶۹۶	۱۱,۵۶۹	۲۶,۴۰۱	۳۰,۰۲۴	۴۴,۷۱۵	۶۳,۶۸۲
۵۳	(هتل)فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۲۹,۴۷۲	۲۳,۲۴۰	۳۴,۱۸۵	۲۹,۰۵۳	۱۶,۲۷۳	۱۹,۶۹۳	۸۳,۰۷۵	۲۲۳,۷۳۳	۳۱۹,۳۰۸
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۱۹۲,۳۲۶	۲۰۷,۷۳۰	۲۴۷,۲۸۶	۳۰۹,۹۴۳	۲۵۹,۹۸۵	۵۹۷,۹۸۷	۱,۳۲۸,۰۵۹	۲,۳۲۲,۱۹۱	۳,۲۱۲,۴۵۶
۵۵	مخابرات	۲۶۴,۱۴۸	۳۰۱,۱۳۶	۳۵۸,۲۶۴	۴۳۸,۷۳۹	۶۰۷,۱۷۶	۷۶۱,۷۳۸	۱,۰۰۵,۵۹۶	۱,۳۹۱,۷۶۲	۱,۹۲۱,۲۸۱
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۱۹,۵۶۶	۲۰,۵۷۸	۴۰,۹۳۶	۳۴,۹۲۹	۵۷,۵۲۵	۷۹,۵۴۲	۱۳۴,۸۹۴	۲۳۳,۴۵۲	۳۲۲,۲۷۲
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۴۷۲,۴۲۰	۵۱۹,۳۸۹	۷۵۱,۵۹۶	۱,۰۲۱,۰۵۶	۱,۵۷۷,۲۸۰	۲,۱۹۴,۹۴۳	۲,۹۴۹,۹۶۳	۴,۰۱۹,۴۹۹	۵,۳۲۳,۷۵۸
۵۸	بیمه (بجز تامین اجتماعی اجباری)	۴۷,۰۷۳	۶۹,۹۴۰	۷۸,۱۳۳	۱۴۲,۸۶۰	۲۹۴,۷۰۳	۳۰۴,۶۳۷	۴۳۳,۵۶۳	۶۳۶,۸۳۵	۱,۰۰۶,۴۰۳
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۴۰,۱۳۴	۴۶,۹۳۸	۷۵,۱۳۳	۱۵۱,۳۰۶	۴۶۳,۰۲۱	۳۱۷,۷۹۸	۴۵۴,۵۶۶	۶۶۹,۹۶۶	۸۰۰,۴۴۸
۶۰	خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری(واقعی)	۴۰۳,۹۴۱	۴۳۶,۹۳۰	۵۰۲,۸۰۸	۶۴۵,۳۱۰	۸۷۱,۱۸۷	۱,۲۷۹,۴۹۹	۱,۹۴۴,۹۴۲	۳,۲۰۶,۲۹۳	۴,۷۳۶,۷۰۲

جدول شماره ۱۷

ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۱	خدمات مستغلات شخصی شهری(احتسابی)	۱,۲۹۹,۰۲۶	۱,۴۰۹,۱۰۸	۱,۶۴۱,۴۸۲	۲,۰۸۲,۳۱۸	۲,۸۱۳,۹۳۵	۴,۱۱۴,۹۵۸	۶,۲۸۲,۷۵۸	۱۰,۳۶۱,۹۵۸	۱۵,۳۰۷,۸۶۸
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۱۰۶,۴۹۹	۱۱۶,۱۱۱	۱۴۹,۰۶۰	۱۹۹,۴۳۲	۲۸۶,۶۹۱	۴۴۸,۴۹۰	۷۳۷,۵۸۲	۱,۲۴۷,۸۶۰	۱,۸۴۳,۴۸۲
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۱۲۶,۰۱۴	۱۴۲,۲۸۴	۱۷۶,۷۰۶	۲۴۶,۵۰۷	۳۲۸,۶۸۵	۵۳۳,۴۴۵	۱,۰۸۱,۵۸۵	۱,۲۳۷,۸۳۴	۱,۸۲۸,۶۶۹
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۳۷,۶۴۵	۳۴,۴۸۶	۵۹,۴۳۰	۶۷,۹۰۲	۱۱۳,۸۱۹	۱۱۲,۹۹۸	۲۴۷,۸۱۹	۳۶۰,۶۵۶	۵۳۲,۸۰۲
۶۵	تحقیق و توسعه	۸۱,۸۱۰	۸۵,۷۷۵	۱۰۹,۴۰۸	۱۳۷,۸۴۸	۲۵۶,۷۸۵	۳۳۹,۸۰۳	۵۷۴,۹۹۳	۶۴۹,۰۲۷	۸۶۴,۷۸۱
۶۶	سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۱۶۸,۸۵۸	۱۹۴,۱۷۹	۲۴۲,۳۸۷	۲۳۴,۵۲۱	۲۳۳,۲۵۴	۴۲۵,۸۳۸	۶۳۲,۲۹۴	۱,۰۸۶,۳۲۲	۱,۶۳۴,۳۷۵
۶۷	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۰,۴۱۶	۲۳,۰۲۵	۲۵,۶۸۶	۲۸,۴۷۲	۳۷,۲۰۰	۵۲,۸۳۰	۶۸,۵۰۵	۹۹,۵۹۲	۱۴۳,۷۵۵
۶۸	خدمات امور عمومی	۱,۱۲۱,۳۱۱	۱,۴۹۰,۸۲۳	۱,۵۶۶,۶۵۲	۲,۱۶۷,۷۹۶	۲,۸۹۴,۷۱۲	۴,۵۴۹,۷۳۴	۶,۱۷۱,۲۲۹	۸,۰۸۴,۵۷۷	۱۰,۸۲۵,۲۱۵
۶۹	خدمات امور دفاعی	۳۰۶,۲۹۴	۳۵۴,۳۹۲	۵۰۴,۳۵۳	۵۷۰,۵۷۳	۶۴۴,۵۶۸	۱,۲۶۱,۹۲۲	۱,۴۶۴,۷۰۹	۲,۸۱۵,۸۴۶	۳,۷۷۰,۴۰۷
۷۰	خدمات امور انتظامی	۲۳۰,۷۰۳	۲۱۷,۶۵۸	۳۲۷,۳۳۱	۱۹۵,۶۶۸	۵۴۳,۷۶۷	۹۰۷,۹۳۵	۱,۰۹۲,۹۲۱	۱,۴۲۰,۳۲۱	۱,۹۰۱,۸۰۵
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۱۰۱,۳۷۹	۱۳۳,۱۴۲	۹۸,۸۴۸	۱۲۰,۳۰۳	۱۶۳,۸۲۷	۲۶۷,۴۱۵	۳۱۱,۲۵۴	۴۳۲,۰۷۱	۵۷۸,۵۴۱
۷۲	اموزش خصوصی	۱۵۱,۶۰۰	۱۵۸,۸۳۷	۱۶۶,۹۴۲	۱۸۲,۷۴۸	۱۸۲,۴۶۹	۲۳۷,۴۶۲	۴۳۶,۶۱۸	۶۹۱,۴۳۸	۱,۰۴۳,۵۶۷
۷۳	آموزش دولتی	۵۰۲,۹۹۸	۵۳۵,۰۵۵	۷۹۴,۴۵۵	۱,۰۵۸,۴۹۴	۱,۳۵۲,۲۳۰	۲,۱۹۳,۶۲۸	۲,۶۸۸,۷۳۸	۴,۰۲۲,۸۴۷	۵,۵۴۴,۳۷۴
۷۴	بهداشت خصوصی	۴۳۹,۳۵۹	۴۶۶,۱۲۳	۴۶۳,۷۸۷	۵۷۶,۳۹۶	۶۲۱,۴۷۷	۱,۲۰۰,۸۹۴	۱,۷۹۳,۲۱۳	۲,۶۹۰,۸۴۳	۳,۹۷۷,۶۳۰
۷۵	بهداشت دولتی	۲۷۶,۰۵۵	۲۸۰,۶۵۷	۳۸۰,۸۲۲	۴۴۱,۷۱۸	۶۶۴,۴۵۵	۱,۰۵۶,۸۴۵	۱,۴۰۵,۷۰۶	۱,۹۶۲,۷۵۸	۳,۰۹۲,۰۹۶
۷۶	فعالیت های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۷۶,۷۷۴	۸۷,۰۲۹	۱۲۸,۹۷۲	۱۰۹,۸۱۰	۱۳۷,۷۸۲	۲۱۱,۷۳۷	۲۸۰,۵۳۱	۳۹۷,۵۲۸	۸۶۹,۱۰۱
۷۷	سایر فعالیت های خدماتی و شخصی خانگی	۱۲۱,۱۴۹	۱۲۵,۶۶۲	۱۶۶,۳۶۱	۲۱۸,۳۱۷	۳۰۶,۸۷۷	۴۹۳,۴۴۸	۷۸۳,۱۶۰	۱,۲۹۶,۲۹۵	۱,۹۶۰,۷۶۱
	ارزش ستانده ناخالص به قیمت پایه	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳

جدول شماره ۱۸ ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۶,۷۳۶,۴۵۱	۶,۷۶۴,۱۶۰	۶,۶۳۲,۵۱۳	۷,۵۰۱,۴۹۶	۷,۶۱۲,۳۱۴	۷,۱۹۸,۸۲۸	۷,۱۲۹,۸۶۳	۷,۵۹۷,۲۳۱	۷,۸۶۸,۹۰۳
۲	دامپروری و شکار	۲,۹۷۷,۸۵۱	۳,۱۴۶,۹۴۸	۳,۲۰۷,۴۸۷	۳,۴۳۸,۴۵۴	۳,۵۱۰,۸۹۲	۳,۳۸۱,۹۵۲	۳,۸۱۵,۱۷۱	۳,۶۰۱,۹۴۸	۳,۷۳۷,۸۳۳
۳	جنگلداری	۳۵,۱۹۸	۳۷,۵۹۹	۲۳,۶۰۲	۱۹,۲۹۳	۱۸,۹۵۰	۱۱,۷۶۴	۱۱,۶۸۳	۱۱,۱۹۵	۱۱,۱۹۵
۴	ماهیگیری	۵۵۱,۱۴۴	۶۰۵,۷۵۳	۶۳۶,۱۴۷	۶۴۶,۲۵۳	۶۳۹,۳۳۰	۶۳۴,۳۹۲	۶۸۱,۴۲۶	۷۱۴,۶۶۳	۷۳۵,۵۶۹
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۵,۷۶۶,۰۰۱	۶,۰۳۰,۱۷۱	۴,۶۰۳,۸۴۹	۲,۰۹۸,۰۵۸	۲,۵۴۰,۷۹۰	۲,۸۸۱,۲۳۳	۳,۲۵۱,۵۵۹	۴,۳۱۰,۶۰۱	۴,۵۱۰,۰۲۲
۶	فرآورد های نفتی	۱,۹۵۵,۶۰۷	۱,۸۶۵,۹۸۱	۱,۸۹۲,۰۰۰	۱,۹۹۹,۳۰۵	۱,۹۴۵,۰۲۸	۲,۱۸۲,۵۱۳	۲,۲۶۶,۹۵۸	۲,۱۷۸,۱۶۸	۲,۲۷۹,۳۱۱
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۴۳,۶۸۶	۴۶,۴۲۱	۵۲,۳۹۴	۴۹,۴۸۱	۶۲,۸۷۵	۶۰,۶۱۵	۵۱,۱۶۵	۵۳,۶۷۲	۵۴,۶۸۵
۸	استخراج کانه های فلزی	۱,۸۱۶,۷۲۹	۲,۰۲۵,۴۲۳	۱,۷۸۱,۵۵۱	۱,۹۸۱,۰۶۳	۲,۱۸۴,۲۸۰	۲,۵۰۸,۱۳۸	۲,۹۵۷,۷۶۳	۳,۱۰۲,۶۹۳	۳,۱۶۱,۲۷۵
۹	استخراج سایر معادن	۱۵۸,۵۸۸	۱۵۷,۶۰۵	۱۵۷,۸۱۹	۱۶۷,۰۵۵	۲۲۰,۷۴۹	۲۱۵,۰۷۳	۲۰۳,۷۶۱	۲۱۳,۷۴۵	۲۱۷,۷۸۱
۱۰	تولید محصولات غذائی	۴,۷۲۴,۸۹۴	۵,۱۰۶,۶۰۱	۵,۴۷۵,۷۷۸	۵,۴۵۰,۸۰۶	۵,۶۴۱,۹۹۸	۶,۱۲۱,۴۲۶	۶,۳۹۰,۹۲۸	۶,۸۲۵,۰۹۷	۷,۲۷۵,۵۵۳
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۲۳۷,۹۸۸	۲۷۳,۶۶۲	۲۳۵,۸۰۳	۲۰۹,۳۲۷	۲۸۸,۷۷۸	۲۹۵,۵۵۲	۳۴۶,۵۶۵	۳۸۷,۸۹۹	۳۹۹,۵۳۶
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۳۱,۲۵۳	۳۶,۲۰۷	۳۷,۴۰۳	۳۸,۱۶۶	۴۱,۰۸۶	۴۲,۱۸۶	۳۹,۵۵۸	۳۷,۳۸۱	۳۹,۱۷۵
۱۳	تولید منسوجات	۸۰۸,۹۲۷	۱,۰۷۳,۹۳۵	۹۵۱,۴۸۸	۱,۱۳۱,۰۷۵	۱,۲۳۶,۷۵۲	۱,۲۸۸,۷۶۹	۱,۴۲۴,۹۷۷	۱,۶۶۸,۸۵۶	۱,۷۲۲,۲۵۹
۱۴	تولید پوشاک	۷۰,۸۰۴	۶۴,۳۷۸	۸۹,۷۵۰	۸۳,۹۸۱	۶۹,۹۱۷	۶۱,۸۲۴	۶۵,۵۳۹	۷۱,۲۰۶	۷۵,۳۳۶
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۱۶۳,۳۶۰	۱۳۵,۴۸۸	۱۶۳,۳۵۷	۱۳۰,۱۹۲	۱۵۵,۴۵۳	۱۶۴,۰۰۵	۱۴۹,۶۰۰	۱۵۰,۸۰۱	۱۴۴,۳۱۷
۱۶	(غیر از مبلمان)تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر	۲۶۶,۱۳۹	۲۵۷,۴۹۰	۲۴۹,۱۵۱	۳۱۷,۵۸۲	۳۳۷,۹۷۶	۳۳۶,۱۵۲	۴۰۵,۶۳۵	۴۱۵,۱۰۸	۴۳۶,۲۷۸
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۷۳۲,۸۲۷	۱,۰۵۵,۸۷۵	۹۵۸,۰۴۰	۷۶۳,۶۴۹	۸۵۲,۳۲۱	۸۳۹,۶۲۲	۹۳۶,۰۳۹	۱,۰۵۶,۵۹۷	۱,۱۰۷,۳۱۴
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۱۲۴,۶۴۰	۱۳۴,۱۹۴	۱۸۸,۲۷۸	۱۶۴,۴۲۴	۱۷۳,۸۰۷	۱۸۲,۸۸۱	۱۹۲,۸۵۷	۲۱۳,۹۳۵	۲۱۹,۷۱۱
۱۹	(غیر از پالایشگاهها)تولید فرآورده های نفتی	۱,۰۴۵,۱۸۷	۹۹۶,۵۲۳	۸۱۲,۴۸۰	۸۰۹,۵۴۵	۸۶۷,۵۴۳	۸۸۳,۰۰۲	۱,۰۰۳,۲۹۴	۹۹۶,۶۴۰	۱,۰۱۷,۵۷۰
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۸,۸۳۸,۴۷۴	۸,۹۸۵,۷۳۰	۸,۹۹۹,۱۶۱	۹,۲۶۷,۶۸۸	۹,۸۲۵,۷۰۳	۱۰,۱۲۲,۱۹۳	۱۰,۵۲۷,۰۵۴	۱۰,۳۷۶,۲۰۲	۱۰,۵۷۳,۳۴۹

جدول شماره ۱۸ **ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۵۵۱,۶۲۲	۵۲۶,۶۲۶	۵۸۲,۲۴۰	۵۵۶,۳۶۸	۵۹۸,۶۳۶	۷۳۴,۱۶۶	۶۲۶,۶۶۵	۵۹۰,۴۳۷	۵۸۳,۹۴۲
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۲,۶۳۶,۷۹۵	۲,۵۳۳,۲۴۱	۳,۵۵۶,۷۹۶	۲,۷۸۲,۲۸۱	۲,۸۵۶,۸۹۴	۲,۸۱۳,۵۴۲	۳,۰۶۹,۷۸۴	۳,۳۵۳,۴۴۰	۳,۶۰۱,۵۹۵
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۱,۹۴۸,۹۴۴	۲,۰۴۸,۵۹۸	۲,۰۴۳,۲۷۶	۲,۱۲۰,۱۷۰	۲,۳۰۱,۰۰۲	۲,۲۳۷,۸۱۸	۲,۲۹۰,۷۶۳	۲,۴۸۴,۳۵۸	۲,۴۵۲,۰۶۱
۲۴	تولید فلزات پایه	۹,۳۵۹,۵۷۵	۹,۸۷۲,۲۶۲	۹,۹۲۳,۶۰۳	۱۰,۶۴۳,۰۰۷	۱۱,۷۰۳,۸۱۲	۱۱,۷۵۷,۳۴۹	۱۳,۲۰۸,۳۴۲	۱۳,۸۰۹,۵۵۳	۱۳,۶۴۳,۸۳۹
۲۵	(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)تولید محصولات فلزی ساخته شده	۱,۳۸۸,۸۵۲	۱,۵۶۹,۶۰۳	۱,۶۲۶,۱۸۲	۱,۶۶۷,۶۴۶	۱,۶۵۱,۰۵۸	۱,۶۳۴,۵۵۹	۱,۸۰۰,۴۱۳	۲,۱۲۹,۱۷۷	۲,۳۵۴,۸۷۰
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۱۶۲,۱۱۹	۱۹۸,۳۵۹	۱۹۱,۷۹۸	۲۶۶,۷۶۸	۲۷۵,۵۴۸	۲۹۵,۱۱۷	۳۵۲,۲۴۹	۴۱۹,۳۹۴	۴۷۷,۶۹۰
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۱,۳۰۷,۴۶۶	۱,۵۸۵,۳۳۳	۱,۵۳۴,۹۳۳	۱,۷۸۴,۸۵۱	۱,۸۵۲,۷۸۲	۲,۰۸۶,۱۹۶	۲,۲۸۲,۲۴۱	۲,۳۰۷,۰۴۵	۲,۴۹۳,۹۱۵
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۱,۳۱۱,۱۰۵	۱,۵۲۶,۵۱۶	۱,۲۱۱,۳۲۸	۱,۳۱۵,۵۳۴	۱,۲۵۲,۹۸۸	۱,۳۷۷,۵۹۹	۱,۶۵۴,۲۳۲	۱,۸۰۹,۹۸۲	۱,۹۸۱,۹۳۰
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۴,۴۱۵,۲۱۶	۴,۹۵۵,۷۲۱	۳,۱۰۹,۱۱۴	۲,۸۰۶,۴۹۵	۳,۳۳۸,۹۴۵	۳,۴۶۱,۷۵۷	۴,۸۷۲,۸۴۵	۵,۴۰۷,۸۵۷	۵,۲۲۳,۹۹۰
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۷۲۱,۵۱۱	۶۵۲,۳۴۸	۳۷۳,۸۵۳	۴۳۳,۶۳۹	۳۷۵,۱۸۸	۳۵۰,۶۶۶	۴۷۶,۷۱۰	۵۰۳,۹۱۸	۴۹۱,۳۲۰
۳۱	تولید مبلمان	۱۲۱,۹۹۳	۶۶,۶۳۴	۵۹,۴۳۹	۱۳۷,۵۳۴	۱۳۹,۵۱۲	۱۴۵,۵۷۱	۱۵۵,۱۵۹	۱۷۸,۹۱۱	۲۰۵,۲۱۱
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۲۲۴,۴۶۵	۱۸۲,۵۲۰	۲۰۷,۸۵۱	۲۱۵,۵۴۸	۱۶۲,۵۶۴	۱۶۳,۴۵۶	۱۵۳,۶۸۸	۱۸۹,۹۶۰	۲۳۰,۲۳۲
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۸۶,۷۸۶	۸۹,۶۸۸	۹۱,۱۶۹	۷۸,۴۶۸	۱۲۸,۱۹۲	۱۹۱,۴۲۶	۲۲۵,۳۱۳	۲۶۱,۸۹۲	۲۶۳,۲۰۱
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۴۴۹,۰۸۴	۴۷۸,۹۲۷	۴۸۰,۲۷۷	۵۰۷,۵۰۵	۵۳۱,۹۸۲	۵۵۴,۵۴۸	۵۷۲,۳۲۶	۶۰۴,۶۱۶	۶۲۳,۱۸۸
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۴۱۹,۱۶۹	۴۳۶,۹۰۶	۴۵۲,۴۷۰	۴۶۶,۲۹۷	۵۰۳,۷۷۹	۵۱۴,۶۶۶	۵۲۱,۵۹۲	۵۳۷,۲۸۵	۵۵۱,۵۶۹
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۸۹,۸۲۹	۹۱,۸۵۴	۹۲,۵۹۶	۹۴,۵۹۲	۱۰۰,۸۰۹	۱۰۵,۴۹۰	۱۰۶,۵۵۹	۱۰۸,۹۱۷	۱۱۰,۷۱۹
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۴,۶۳۶	۵,۱۰۳	۵,۴۹۳	۵,۹۲۶	۵,۹۶۸	۶,۱۲۶	۶,۵۱۴	۶,۶۰۵	۶,۷۱۵
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۷,۰۵۶,۰۲۲	۶,۹۲۶,۷۳۲	۶,۶۶۶,۵۰۶	۶,۸۱۳,۶۱۲	۸,۰۰۸,۸۹۲	۷,۰۲۵,۴۰۹	۷,۶۵۱,۰۳۷	۷,۶۸۷,۳۸۴	۸,۰۰۳,۷۲۵
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۷۵۵,۸۳۱	۶۸۵,۲۰۸	۵۸۶,۵۳۱	۸۲۴,۸۶۹	۵۷۱,۷۷۶	۴۳۵,۱۳۰	۵۳۷,۹۵۰	۵۷۱,۰۲۶	۵۸۵,۱۶۶
۴۰	ساختمان دولتی	۴,۴۱۵,۶۷۱	۴,۴۵۴,۱۳۵	۳,۱۵۲,۶۸۹	۲,۵۰۹,۳۷۱	۱,۹۸۸,۷۹۴	۲,۰۶۹,۷۹۷	۲,۶۳۷,۳۶۴	۳,۰۸۳,۰۴۴	۳,۰۹۳,۷۴۷

جدول شماره ۱۸ ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۱۱,۲۹۳,۸۵۷	۱۱,۷۰۸,۱۹۷	۱۰,۹۳۸,۷۳۸	۱۰,۶۶۳,۸۷۳	۱۰,۹۹۴,۱۱۰	۱۱,۶۳۴,۲۵۳	۱۲,۶۴۱,۳۶۲	۱۳,۱۲۰,۲۸۱	۱۳,۴۹۱,۳۷۹
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۵۲۲,۸۹۳	۴۹۳,۸۷۳	۵۹۰,۴۰۷	۷۲۵,۹۹۶	۷۷۳,۱۴۹	۸۰۱,۲۴۲	۸۷۵,۰۰۰	۸۷۸,۹۸۶	۹۰۳,۸۴۸
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۲۶,۷۵۴	۲۷,۳۴۷	۳۱,۳۹۳	۳۰,۶۷۲	۱۰,۶۷۲	۲۳,۱۲۵	۳۲,۷۵۰	۳۴,۱۵۹	۳۱,۶۱۵
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۱۷۰,۱۴۲	۱۸۱,۸۹۶	۲۱۸,۳۱۱	۱۷۳,۶۹۳	۱۹۹,۹۸۸	۱۷۹,۳۰۱	۱۵۹,۸۵۰	۱۵۶,۶۴۹	۱۵۴,۵۳۴
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۱,۰۱۲,۲۴۳	۹۸۶,۶۲۸	۱,۰۲۴,۹۶۹	۱,۰۱۳,۸۰۹	۷۵۱,۶۶۱	۸۸۷,۰۳۲	۱,۱۰۵,۹۷۶	۱,۱۸۷,۰۰۱	۱,۱۳۸,۵۲۸
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۴,۲۷۴,۹۹۷	۴,۶۷۰,۰۷۳	۴,۶۲۹,۷۴۶	۴,۹۰۹,۹۶۴	۵,۲۹۲,۲۲۸	۵,۳۷۷,۲۲۳	۵,۵۳۹,۵۹۵	۶,۰۶۱,۸۵۱	۶,۱۹۵,۰۷۲
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۳۲,۴۴۸	۳۵,۶۰۲	۳۴,۲۵۶	۳۵,۹۳۵	۳۳,۶۱۱	۳۷,۳۰۲	۳۸,۶۲۲	۳۹,۹۰۴	۴۲,۲۰۲
۴۸	حمل و نقل آبی	۶۹۴,۵۰۲	۶۶۵,۲۲۴	۵۷۴,۹۱۰	۴۶۶,۰۳۸	۳۸۶,۲۶۵	۵۱۸,۲۴۱	۵۲۰,۲۹۴	۵۷۵,۰۹۶	۵۷۶,۱۸۲
۴۹	حمل و نقل هوایی	۴۲۴,۴۳۵	۴۶۳,۰۷۱	۴۲۷,۸۵۲	۳۹۲,۸۳۱	۱۶۷,۷۹۳	۲۶۵,۰۰۵	۳۵۵,۶۳۰	۳۵۵,۴۵۳	۳۷۵,۴۰۲
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۴۵۲,۱۲۱	۵۱۷,۵۱۰	۴۸۳,۲۵۱	۵۰۸,۱۳۷	۴۶۱,۰۱۶	۵۲۱,۲۹۶	۶۰۳,۲۸۳	۶۴۵,۷۰۱	۶۵۲,۷۷۹
۵۱	فعالیت‌های پست و پیک	۷۵,۱۹۴	۷۷,۲۹۵	۶۸,۵۸۰	۵۳,۱۹۳	۵۰,۹۳۸	۵۹,۸۷۳	۵۵,۶۷۹	۶۳,۰۳۷	۷۰,۲۹۷
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۲۲,۸۴۴	۲۴,۱۷۲	۲۲,۴۸۲	۲۵,۴۴۸	۲۳,۸۹۲	۲۶,۴۰۱	۲۵,۰۱۱	۲۷,۵۱۴	۲۹,۶۱۴
۵۳	(هتل) فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۷۶,۴۶۳	۵۳,۳۶۵	۶۷,۰۵۳	۴۴,۶۴۶	۲۱,۵۴۰	۱۹,۶۹۳	۴۹,۷۲۲	۸۷,۱۳۰	۹۲,۹۳۹
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۹۱۲,۶۳۳	۸۸۶,۴۴۸	۸۲۷,۵۲۸	۶۹۱,۷۹۶	۴۳۱,۳۶۱	۵۹۷,۹۸۷	۷۳۱,۰۸۷	۷۹۷,۱۸۲	۸۳۵,۶۲۴
۵۵	مخابرات	۲۵۳,۸۵۸	۳۳۱,۵۲۹	۴۰۶,۹۱۵	۵۰۱,۰۲۳	۶۲۳,۷۸۰	۷۶۱,۷۳۸	۷۹۱,۸۶۰	۱,۰۷۲,۱۸۶	۱,۲۱۶,۵۶۴
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۹۲,۲۶۷	۸۲,۵۱۵	۱۰۵,۹۹۹	۷۴,۰۰۱	۸۶,۷۲۲	۷۹,۵۴۲	۸۹,۷۵۴	۱۰۵,۸۹۱	۱۲۰,۱۵۰
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۱,۹۰۲,۱۴۴	۲,۲۴۹,۶۷۰	۱,۹۹۰,۶۱۱	۱,۹۶۷,۷۱۰	۲,۱۰۴,۷۲۷	۲,۱۹۴,۹۴۳	۲,۱۴۹,۹۶۹	۲,۱۲۵,۹۱۷	۲,۲۱۶,۲۲۶
۵۸	(بجز تامین اجتماعی اجباری)بیمه	۲۸۷,۳۰۰	۳۱۲,۱۵۶	۳۲۰,۷۰۷	۳۱۱,۹۷۶	۳۲۵,۱۴۵	۳۰۴,۶۳۷	۳۵۰,۵۸۴	۴۱۸,۲۳۹	۴۹۰,۲۲۴
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۳۳۴,۶۰۰	۳۶۴,۹۹۱	۴۱۹,۹۹۲	۵۱۱,۰۵۲	۴۷۳,۰۳۳	۳۱۷,۷۹۸	۴۰۵,۷۴۹	۴۴۷,۴۹۸	۴۸۷,۰۵۴
۶۰	(واقعی)خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری	۱,۲۲۲,۹۳۱	۱,۲۲۱,۹۰۲	۱,۲۳۹,۴۶۶	۱,۲۴۷,۵۹۲	۱,۲۷۸,۰۷۶	۱,۲۷۹,۴۹۹	۱,۲۷۰,۳۸۲	۱,۳۳۱,۱۷۰	۱,۳۵۵,۰۹۹

جدول شماره ۱۸ ارزش ستانده فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۱	(احتسابی)خدمات مستغلات شخصی شهری	۳,۹۰۴,۳۴۹	۳,۹۰۶,۱۰۶	۴,۰۰۷,۲۷۱	۳,۹۹۸,۸۸۳	۴,۱۱۹,۷۴۸	۴,۱۱۴,۹۵۸	۴,۱۱۲,۴۲۵	۴,۳۳۶,۳۳۵	۴,۴۱۴,۲۸۳
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۳۵۹,۶۱۰	۳۵۸,۱۰۷	۴۰۱,۴۰۷	۴۱۸,۷۵۶	۴۳۹,۹۴۳	۴۴۸,۴۹۰	۴۶۶,۵۸۷	۴۹۰,۶۱۴	۴۹۹,۴۳۳
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۳۷۸,۷۴۷	۳۹۴,۴۱۶	۴۳۱,۳۸۳	۴۷۳,۳۹۳	۴۸۱,۲۱۱	۵۳۳,۴۴۵	۷۰۷,۹۵۹	۵۱۸,۰۱۶	۵۲۷,۳۲۸
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۱۱۳,۱۴۴	۹۵,۵۹۷	۱۴۵,۰۸۳	۱۳۰,۳۹۹	۱۶۶,۶۳۷	۱۱۲,۹۹۸	۱۶۲,۲۱۲	۱۵۰,۹۲۹	۱۵۳,۶۴۲
۶۵	تحقیق و توسعه	۲۸۳,۶۳۱	۲۹۲,۷۵۸	۲۸۸,۳۰۲	۲۷۹,۱۵۵	۳۶۴,۳۸۶	۳۳۹,۸۰۳	۳۸۵,۹۰۹	۳۲۰,۵۹۲	۳۲۲,۰۷۹
۶۶	سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۴۷۱,۶۰۲	۴۶۹,۴۶۷	۴۴۵,۹۴۱	۳۸۳,۵۴۷	۲۸۶,۶۶۴	۴۲۵,۸۳۸	۴۶۲,۲۶۱	۴۹۲,۷۰۶	۵۶۶,۳۹۶
۶۷	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۵,۵۴۲	۶۷,۷۱۵	۶۴,۶۹۶	۵۵,۷۳۵	۵۳,۹۸۴	۵۲,۸۳۰	۴۵,۳۳۲	۴۲,۷۱۳	۴۲,۹۲۹
۶۸	خدمات امور عمومی	۴,۹۵۷,۸۲۰	۵,۵۵۷,۷۴۹	۴,۴۶۳,۸۱۹	۴,۶۸۷,۷۶۰	۴,۲۹۷,۶۹۰	۴,۵۴۹,۷۳۴	۴,۲۹۷,۷۸۷	۳,۸۲۲,۶۱۰	۳,۸۳۵,۶۳۱
۶۹	خدمات امور دفاعی	۱,۳۱۸,۳۷۴	۱,۲۷۶,۹۶۵	۱,۴۱۶,۳۱۰	۱,۲۲۴,۰۸۴	۹۶۳,۷۰۳	۱,۲۶۱,۹۲۲	۱,۰۱۲,۹۲۰	۱,۳۱۲,۵۰۲	۱,۳۱۶,۹۷۲
۷۰	خدمات امور انتظامی	۹۹۳,۰۰۶	۷۸۴,۲۷۷	۹۱۹,۲۰۲	۴۱۹,۷۷۸	۸۱۲,۹۹۴	۹۰۷,۹۳۵	۷۵۵,۸۱۰	۶۶۲,۰۳۰	۶۶۴,۲۸۵
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۴۰۹,۸۵۵	۴۴۳,۰۵۴	۲۶۸,۴۴۸	۲۵۳,۸۷۵	۲۴۹,۰۶۸	۲۶۷,۴۱۵	۲۰۹,۱۰۵	۱۹۰,۷۴۷	۱۹۱,۳۹۶
۷۲	اموزش خصوصی	۳۵۵,۳۹۶	۳۳۴,۴۸۴	۳۰۰,۸۸۰	۲۷۴,۲۳۸	۲۳۲,۲۴۷	۲۳۷,۴۶۲	۳۲۳,۶۷۲	۳۶۵,۸۴۴	۳۹۹,۱۸۸
۷۳	آموزش دولتی	۲,۱۶۵,۰۳۹	۱,۹۲۷,۹۴۳	۲,۲۳۰,۹۶۵	۲,۲۷۰,۸۵۲	۲,۰۲۱,۷۴۰	۲,۱۹۳,۶۲۸	۱,۸۵۹,۳۹۷	۱,۸۷۵,۱۰۰	۱,۹۳۹,۴۵۰
۷۴	بهداشت خصوصی	۱,۳۱۹,۷۳۲	۱,۲۶۸,۳۰۸	۱,۰۷۲,۲۸۲	۱,۰۸۰,۲۰۰	۹۲۱,۴۰۲	۱,۲۰۰,۸۹۴	۱,۳۰۰,۲۳۰	۱,۴۱۱,۹۲۷	۱,۴۸۱,۳۵۶
۷۵	بهداشت دولتی	۱,۱۷۲,۳۵۹	۹۸۹,۵۰۱	۱,۰۶۲,۵۷۹	۹۴۵,۰۷۸	۹۹۶,۳۱۸	۱,۰۵۶,۸۴۵	۱,۰۰۸,۴۵۹	۹۷۸,۳۵۱	۱,۱۵۴,۶۵۰
۷۶	فعالیت های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۳۱۸,۵۱۱	۳۰۵,۷۱۶	۳۵۵,۰۷۴	۲۲۹,۴۱۸	۲۰۵,۹۲۸	۲۱۱,۷۳۷	۱۹۲,۰۹۱	۱۷۸,۷۱۱	۲۸۴,۸۹۶
۷۷	سایر فعالیت های خدماتی و شخصی خانگی	۴۱۸,۳۰۲	۳۹۲,۰۷۱	۴۳۹,۵۲۰	۴۳۲,۰۸۰	۴۵۴,۹۱۰	۴۹۳,۴۴۸	۵۱۸,۳۹۶	۵۶۶,۳۴۸	۶۰۳,۲۲۲
	ارزش ستانده ناخالص به قیمت پایه	۱۱۷,۶۰۲,۰۸۳	۱۲۱,۹۰۴,۱۵۸	۱۱۵,۸۳۲,۵۲۴	۱۱۴,۲۰۳,۹۸۹	۱۱۸,۱۳۳,۹۴۷	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۳۰,۶۶۵,۸۵۴	۱۳۷,۲۷۵,۳۶۱	۱۴۱,۴۳۸,۰۶۴

جدول شماره ۱۹

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۳۸۹,۱۷۹	۴۱۱,۳۵۶	۶۱۳,۸۱۱	۷۷۹,۹۷۳	۹۵۵,۳۱۵	۱,۷۰۸,۸۳۵	۳,۴۳۵,۸۳۵	۴,۹۱۰,۲۱۵	۶,۷۴۷,۷۱۹
۲	دامپروری و شکار	۳۱۹,۴۱۸	۳۵۸,۶۵۴	۶۲۲,۷۸۸	۷۴۶,۱۳۹	۱,۰۹۹,۶۰۳	۱,۷۲۷,۹۷۰	۲,۹۵۵,۰۳۷	۳,۷۴۰,۲۷۳	۴,۳۸۳,۹۳۲
۳	جنگلداری	۱,۴۶۹	۱,۹۷۸	۳,۵۳۲	۳,۲۰۱	۴,۷۶۷	۴,۰۱۷	۵,۸۵۵	۵,۸۳۲	۷,۷۷۶
۴	ماهیگیری	۴۲,۶۷۳	۴۷,۷۲۳	۸۶,۵۸۶	۱۲۵,۱۰۴	۱۶۶,۲۳۷	۲۴۲,۱۰۰	۳۸۲,۱۵۱	۷۲۴,۹۰۵	۸۶۰,۰۹۶
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۴۶,۴۶۰	۴۸,۹۵۵	۵۰,۹۱۰	۳۹,۰۶۴	۴۵,۳۴۷	۷۷,۲۵۵	۱۳۴,۳۲۳	۱۸۸,۱۱۲	۲۲۴,۷۶۱
۶	فرآورد های نفتی	۱۸۴,۹۰۹	۱۹۲,۹۲۲	۲۰۲,۱۴۵	۲۷۰,۸۴۱	۳۲۸,۹۲۴	۴۴۶,۲۲۰	۵۵۱,۷۳۰	۶۲۴,۳۹۴	۷۰۰,۶۸۷
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۷۷۱	۱,۰۴۴	۹۹۳	۲,۹۸۱	۸,۰۴۰	۱۲,۳۳۷	۱۲,۶۲۱	۱۷,۴۱۰	۲۲,۳۷۸
۸	استخراج کانه های فلزی	۳۷,۵۲۲	۵۱,۲۳۸	۸۱,۳۸۶	۱۴۶,۴۱۷	۲۳۰,۹۲۴	۵۳۵,۹۰۴	۴۸۷,۷۶۶	۶۷۲,۵۷۰	۸۶۴,۲۴۹
۹	استخراج سایر معادن	۹,۱۲۹	۹,۵۷۵	۱۱,۶۶۷	۱۷,۵۵۷	۳۱,۴۱۰	۵۳,۴۵۳	۸۱,۵۷۳	۱۱۲,۱۶۷	۱۴۳,۸۴۲
۱۰	تولید محصولات غذائی	۷۶۷,۲۶۲	۸۸۱,۰۹۷	۱,۲۳۰,۶۷۲	۱,۶۴۹,۲۶۴	۲,۴۷۷,۸۶۲	۳,۹۹۲,۳۲۱	۷,۹۱۸,۲۵۱	۱۰,۸۳۱,۰۱۵	۱۴,۱۶۷,۱۹۸
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۲۹,۳۸۵	۳۴,۳۳۲	۳۹,۳۸۲	۵۷,۲۷۹	۹۹,۲۷۲	۱۷۳,۶۱۸	۲۵۴,۲۳۵	۴۶۳,۰۸۳	۶۵۰,۹۹۹
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۳,۳۹۰	۴,۳۱۰	۱۰,۰۶۹	۸,۹۹۴	۱۵,۱۹۳	۲۰,۱۰۹	۲۷,۷۶۳	۳۳,۳۳۶	۳۷,۰۶۶
۱۳	تولید منسوجات	۹۱,۹۲۹	۱۳۰,۷۸۷	۱۹۲,۳۷۱	۲۹۴,۲۷۶	۵۱۲,۳۲۲	۸۴۹,۷۰۶	۱,۳۱۰,۵۸۸	۲,۱۲۴,۰۳۸	۲,۶۴۷,۷۸۴
۱۴	تولید پوشاک	۶,۱۵۶	۵,۸۵۲	۱۰,۳۱۴	۱۴,۹۵۲	۱۹,۳۰۰	۳۱,۸۹۹	۴۷,۹۶۱	۷۷,۴۸۹	۱۰۰,۸۶۰
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۱۶,۰۹۴	۱۴,۷۸۰	۲۵,۷۹۳	۳۲,۸۲۷	۵۹,۸۷۸	۹۹,۲۳۶	۱۲۶,۶۴۶	۱۸۶,۳۸۳	۲۴۹,۲۸۲
۱۶	(غیر از مبلمان)تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر	۲۶,۴۸۶	۲۵,۶۶۳	۳۷,۵۲۰	۶۱,۰۱۱	۱۲۳,۷۲۳	۲۰۷,۸۰۴	۳۱۶,۳۸۱	۴۱۷,۱۰۶	۵۲۱,۰۷۱
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۶۵,۹۶۶	۹۶,۰۴۲	۱۶۰,۸۵۴	۲۱۲,۷۵۲	۳۵۹,۰۰۸	۵۵۸,۵۴۳	۷۹۵,۳۳۹	۱,۰۳۸,۹۵۵	۱,۳۰۵,۳۴۰
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۱۹,۶۴۶	۲۱,۹۴۱	۳۷,۹۴۷	۴۲,۴۳۹	۶۳,۳۴۹	۹۱,۷۵۲	۱۳۱,۲۸۵	۱۸۴,۸۹۶	۲۵۱,۳۴۸
۱۹	(غیر از پالایشگاهها)تولید فرآورده های نفتی	۷۹,۰۷۴	۹۵,۵۳۳	۱۵۵,۴۶۶	۲۴۵,۳۰۸	۳۱۰,۶۰۷	۵۷۴,۴۷۵	۸۳۳,۷۳۶	۱,۰۱۱,۸۹۷	۱,۳۷۷,۶۸۴
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۷۸۳,۸۹۶	۹۷۶,۷۵۱	۱,۷۱۲,۲۰۳	۲,۵۶۷,۰۷۹	۳,۸۰۲,۸۱۳	۶,۵۸۵,۴۲۶	۸,۴۴۵,۷۷۱	۹,۸۴۹,۳۵۹	۱۳,۷۴۴,۵۰۲

جدول شماره ۱۹

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۷۴,۷۵۹	۷۶,۷۵۹	۱۰۳,۴۷۰	۱۴۴,۷۱۵	۲۳۲,۲۱۴	۳۹۲,۴۲۱	۵۶۴,۸۵۷	۸۲۵,۱۵۹	۱,۰۸۰,۰۳۲
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۲۶۷,۳۵۲	۲۹۷,۷۸۳	۵۵۱,۸۸۲	۶۸۹,۷۵۱	۱,۱۹۶,۴۷۸	۱,۸۲۷,۷۰۴	۲,۵۵۸,۳۳۷	۳,۸۳۳,۴۴۲	۵,۲۰۸,۶۹۰
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۱۸۰,۲۶۴	۱۹۱,۴۱۸	۲۶۵,۰۸۱	۳۸۴,۲۹۷	۶۶۴,۲۳۸	۱,۱۰۳,۴۹۹	۱,۶۴۰,۹۱۰	۲,۴۲۳,۱۹۶	۳,۱۷۰,۲۶۱
۲۴	تولید فلزات پایه	۵۸۱,۰۹۸	۸۲۱,۰۱۵	۱,۳۶۸,۴۱۱	۲,۲۵۰,۹۵۰	۴,۹۶۱,۱۲۴	۸,۱۰۵,۳۳۲	۹,۹۷۸,۵۳۱	۱۴,۵۲۲,۲۲۵	۱۷,۴۷۸,۴۴۳
۲۵	(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)تولید محصولات فلزی ساخته شده	۱۲۹,۳۴۰	۱۶۰,۴۲۱	۲۷۱,۹۰۸	۴۰۸,۰۸۹	۷۰۰,۱۹۵	۱,۰۵۵,۷۲۰	۱,۶۰۰,۰۶۶	۲,۷۳۶,۴۹۰	۳,۷۳۵,۴۷۴
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۱۵,۳۷۲	۲۰,۹۷۷	۲۹,۹۷۹	۶۵,۹۷۹	۱۱۴,۲۵۲	۱۷۳,۰۱۳	۲۶۱,۵۲۴	۴۱۱,۵۶۴	۵۸۷,۹۱۸
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۱۳۴,۱۸۴	۱۷۴,۰۵۶	۲۶۹,۴۶۱	۵۲۲,۶۴۷	۸۶۱,۶۶۴	۱,۳۸۲,۴۲۰	۲,۰۹۳,۵۶۳	۳,۰۱۶,۷۲۱	۴,۱۶۰,۶۰۳
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۱۲۷,۴۷۶	۱۵۱,۶۳۲	۱۶۷,۱۷۹	۲۸۲,۳۹۰	۴۴۳,۰۵۱	۷۵۴,۹۷۵	۱,۲۶۲,۹۶۹	۱,۹۳۲,۴۶۰	۲,۶۹۱,۷۵۰
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۴۴۶,۲۳۸	۶۴۶,۷۹۸	۵۵۶,۲۸۶	۷۸۵,۴۳۵	۱,۵۹۲,۹۳۲	۲,۵۳۱,۲۳۷	۵,۱۲۸,۳۵۹	۸,۱۰۷,۲۰۹	۱۰,۱۶۸,۵۸۷
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۷۲,۶۵۹	۸۴,۸۱۱	۷۷,۳۶۳	۱۲۰,۴۳۳	۱۶۲,۰۰۵	۲۱۷,۷۲۸	۴۳۰,۷۲۷	۶۸۳,۸۸۵	۸۳۹,۲۸۲
۳۱	تولید مبلمان	۱۳,۹۱۸	۸,۱۵۲	۱۰,۸۶۳	۲۹,۶۲۷	۵۴,۱۷۵	۸۲,۲۳۴	۱۲۰,۳۸۷	۱۹۶,۶۰۵	۲۸۷,۱۱۷
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۲۴,۰۳۱	۲۱,۶۸۶	۳۷,۱۰۳	۵۱,۵۱۴	۵۱,۲۰۹	۷۷,۸۹۴	۱۰۷,۶۴۸	۱۸۸,۳۴۲	۲۸۱,۹۸۳
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۱۱,۳۴۶	۱۲,۲۰۵	۱۸,۶۵۱	۲۱,۰۸۱	۳۴,۲۳۵	۶۸,۸۷۱	۱۱۴,۵۰۶	۱۷۳,۱۰۱	۲۲۷,۸۹۶
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۱۳۴,۰۲۰	۱۵۱,۳۵۳	۱۶۳,۳۶۶	۱۸۶,۵۴۳	۲۰۸,۷۹۲	۲۳۱,۵۸۱	۲۳۹,۶۰۰	۲۸۶,۰۲۶	۳۴۳,۷۶۰
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۷۰,۴۲۹	۷۳,۲۰۱	۷۶,۳۰۰	۷۸,۹۹۰	۸۵,۰۱۷	۸۵,۶۲۹	۹۵,۶۴۸	۱۱۷,۰۸۰	۱۲۶,۳۳۱
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۲۹,۸۳۱	۳۰,۷۲۷	۴۱,۶۴۱	۴۳,۲۶۶	۵۳,۹۱۳	۶۳,۹۹۱	۷۲,۵۶۲	۸۷,۴۴۳	۹۲,۵۸۴
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۱,۴۲۴	۱,۵۷۹	۲,۲۸۴	۲,۵۰۶	۲,۹۴۹	۳,۴۳۱	۴,۰۹۳	۴,۸۹۵	۵,۱۸۴
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۶۴۷,۹۹۳	۷۰۹,۱۰۳	۱,۰۱۶,۸۳۷	۱,۴۵۱,۵۹۷	۳,۱۳۶,۲۶۴	۴,۰۴۸,۳۴۸	۵,۷۳۸,۷۲۲	۷,۸۶۴,۹۹۴	۱۰,۵۸۷,۲۷۱
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۸۵,۸۲۳	۸۷,۰۰۵	۱۱۰,۷۲۴	۲۱۸,۳۹۶	۲۵۸,۸۹۷	۳۱۱,۷۸۷	۵۰۲,۲۷۳	۷۴۵,۳۹۵	۹۷۷,۵۸۶
۴۰	ساختمان دولتی	۴۹۴,۰۴۳	۵۳۷,۴۷۳	۵۹۸,۳۷۶	۶۶۷,۲۹۷	۹۴۰,۹۲۳	۱,۴۹۱,۱۹۲	۲,۴۴۷,۷۶۹	۳,۹۶۷,۴۶۶	۵,۳۲۵,۳۲۰

جدول شماره ۱۹

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۵۰۱,۵۳۲	۵۶۸,۴۲۰	۷۴۱,۰۱۴	۱,۰۰۸,۷۸۴	۱,۵۹۲,۵۳۷	۲,۵۶۹,۶۵۵	۴,۰۱۳,۵۸۵	۵,۷۶۹,۸۵۰	۷,۶۶۱,۴۰۱
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۳۲,۶۱۳	۳۴,۹۲۵	۵۱,۶۳۰	۸۵,۷۳۸	۱۲۷,۳۷۹	۱۹۹,۸۷۰	۳۳۹,۵۰۱	۴۷۹,۷۱۴	۶۳۷,۳۲۴
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۶,۴۹۰	۶,۶۴۹	۷,۲۰۳	۹,۸۳۱	۶,۶۵۰	۱۶,۸۲۳	۳۱,۷۱۵	۴۳,۲۰۰	۵۱,۴۱۲
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۲۲,۹۳۸	۲۳,۰۳۹	۲۶,۳۷۶	۳۵,۳۷۷	۵۸,۲۲۱	۱۱۰,۵۹۶	۱۵۰,۷۷۸	۱۸۴,۰۵۷	۲۶۴,۶۳۲
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۹۱,۰۳۳	۹۳,۳۵۳	۱۱۵,۹۸۱	۱۴۸,۰۴۵	۱۸۶,۰۳۴	۲۷۳,۳۹۳	۴۳۵,۰۶۰	۶۶۹,۴۸۲	۹۲۸,۱۵۳
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۳۴۵,۰۴۶	۳۵۹,۸۸۹	۴۹۸,۱۳۱	۷۲۵,۸۰۵	۱,۱۰۷,۴۸۶	۱,۴۹۰,۹۱۸	۲,۳۳۴,۵۰۰	۳,۶۴۰,۸۸۴	۴,۹۴۸,۳۹۴
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۵,۳۴۰	۵,۴۶۸	۶,۰۴۰	۸,۶۳۹	۱۱,۱۱۳	۱۵,۲۱۹	۲۷,۲۴۹	۵۱,۴۶۷	۷۳,۳۶۱
۴۸	حمل و نقل آبی	۴۶,۵۱۷	۶۱,۱۹۷	۹۷,۱۲۷	۱۱۸,۹۰۴	۱۵۳,۳۷۵	۳۰۸,۵۳۵	۵۱۱,۰۶۵	۶۴۶,۷۹۷	۸۸۷,۷۸۴
۴۹	حمل و نقل هوایی	۲۸,۶۷۶	۳۲,۸۳۶	۳۹,۴۵۲	۵۱,۹۳۴	۴۱,۹۵۸	۱۴۲,۸۰۰	۲۲۷,۰۸۵	۳۱۸,۲۶۲	۵۲۵,۸۳۶
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۲۶,۰۳۴	۳۱,۹۲۲	۳۹,۳۴۲	۶۲,۰۵۲	۸۰,۴۴۱	۱۴۳,۳۶۲	۳۰۷,۹۲۰	۴۴۸,۵۶۴	۶۱۲,۵۳۹
۵۱	فعالیت‌های پست و پیک	۴,۶۲۹	۵,۷۵۶	۷,۱۲۳	۹,۶۵۴	۱۵,۸۰۰	۲۲,۹۳۰	۳۰,۵۰۲	۴۷,۱۰۷	۶۸,۹۱۲
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۱,۵۳۹	۱,۷۷۵	۱,۸۷۹	۲,۱۸۶	۲,۱۸۴	۴,۸۸۶	۵,۴۹۳	۸,۰۹۴	۱۱,۴۶۵
۵۳	(هتل) فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۶,۷۸۷	۵,۳۵۳	۷,۹۸۲	۶,۸۴۳	۳,۸۸۹	۴,۶۵۶	۱۹,۴۲۲	۵۲,۰۶۵	۷۳,۹۵۷
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۱۰۵,۳۵۴	۱۱۱,۱۳۷	۱۲۶,۴۱۳	۱۵۸,۹۹۴	۱۳۳,۸۵۰	۳۰۵,۴۲۶	۶۷۵,۳۴۰	۱,۱۷۵,۸۵۷	۱,۶۲۳,۱۳۶
۵۵	مخابرات	۸۸,۳۱۱	۱۰۱,۵۳۵	۱۲۶,۶۲۸	۱۵۱,۹۷۱	۲۲۷,۰۶۸	۲۵۳,۸۸۴	۳۱۹,۱۲۹	۴۴۹,۸۵۸	۶۱۸,۹۷۰
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۶,۱۱۱	۶,۲۴۶	۱۷,۹۱۷	۱۳,۱۹۵	۱۴,۳۵۶	۲۰,۹۱۱	۳۹,۳۲۰	۶۳,۲۹۶	۸۷,۰۳۵
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۱۶۷,۵۴۰	۲۰۱,۹۱۰	۲۵۱,۲۱۴	۳۱۳,۷۲۳	۴۶۴,۲۹۸	۶۷۴,۴۹۷	۸۲۵,۴۹۹	۱,۱۹۱,۰۴۷	۱,۵۷۷,۵۲۱
۵۸	(بجز تامین اجتماعی اجباری)بیمه	۲۹,۱۴۵	۳۴,۵۰۱	۵۷,۲۲۹	۷۸,۴۸۷	۱۲۲,۷۶۰	۱۵۲,۸۲۲	۲۱۵,۴۸۵	۳۲۲,۲۳۷	۵۰۸,۰۲۲
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۱۷,۰۱۰	۱۷,۳۹۹	۳۳,۴۷۸	۳۸,۸۲۱	۵۶,۶۲۲	۷۵,۶۴۹	۱۱۶,۲۳۱	۱۹۳,۶۹۹	۲۳۰,۴۵۷
۶۰	(واقعی)خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری	۱۳,۹۶۰	۱۴,۵۲۱	۱۹,۷۹۰	۲۴,۵۹۴	۳۶,۶۳۸	۴۵,۰۷۸	۶۶,۱۶۸	۹۴,۸۲۱	۱۳۵,۴۷۱

جدول شماره ۱۹

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۱	(احتسابی)خدمات مستغلات شخصی شهری	۴۴,۸۹۵	۴۶,۸۲۹	۶۴,۶۰۷	۷۹,۳۶۲	۱۱۸,۳۳۹	۱۴۴,۹۷۴	۲۱۳,۷۴۲	۳۰۶,۴۴۰	۴۳۷,۸۱۰
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۵,۷۶۸	۶,۵۷۹	۸,۱۶۴	۹,۹۴۸	۱۵,۱۲۹	۱۸,۸۰۸	۲۷,۴۲۸	۳۹,۴۷۸	۵۶,۵۲۷
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۴,۵۰۱	۴,۹۲۶	۷,۱۳۲	۹,۵۹۳	۱۴,۰۷۷	۱۹,۰۶۸	۳۷,۰۷۸	۳۶,۸۲۲	۵۲,۶۱۸
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۱۰,۵۱۵	۹,۶۰۸	۱۶,۷۲۱	۱۹,۱۸۶	۳۲,۳۴۱	۳۱,۷۳۸	۶۹,۱۸۸	۱۰۰,۰۳۹	۱۴۷,۲۷۰
۶۵	تحقیق و توسعه	۱۸,۵۲۸	۱۹,۳۴۷	۲۵,۰۴۳	۳۱,۷۲۷	۵۹,۶۱۵	۷۷,۴۳۸	۱۲۹,۶۷۸	۱۴۴,۹۰۲	۱۹۲,۱۴۰
۶۶	سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۳۵,۴۲۳	۴۱,۲۱۴	۶۲,۹۳۱	۶۱,۱۸۶	۶۱,۳۲۲	۱۱۰,۱۳۵	۱۶۲,۰۳۷	۲۷۵,۹۲۵	۴۱۳,۳۶۹
۶۷	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۵,۶۷۴	۶,۷۳۲	۷,۷۷۸	۸,۶۶۴	۱۱,۴۰۵	۱۵,۹۶۱	۲۰,۵۲۰	۲۹,۵۸۶	۴۲,۵۳۶
۶۸	خدمات امور عمومی	۳۳۴,۵۰۸	۴۱۸,۶۹۱	۴۷۶,۵۹۳	۶۱۰,۰۲۷	۸۰۱,۰۸۰	۱,۲۵۶,۰۶۶	۲,۰۰۲,۶۴۹	۲,۲۶۶,۵۲۷	۳,۰۲۱,۷۹۷
۶۹	خدمات امور دفاعی	۷۸,۲۳۹	۸۵,۸۲۷	۱۳۷,۳۶۲	۱۴۲,۰۶۴	۱۵۷,۴۸۸	۳۰۶,۹۷۰	۴۳۱,۱۹۴	۷۴۱,۵۳۸	۹۸۸,۳۶۲
۷۰	خدمات امور انتظامی	۵۸,۹۳۰	۵۲,۷۱۳	۸۹,۱۵۰	۴۸,۷۱۸	۱۳۲,۸۵۹	۲۲۰,۸۶۱	۳۲۱,۷۴۳	۳۷۴,۰۳۴	۴۹۸,۵۳۳
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۱۲,۲۱۰	۱۶,۶۴۵	۱۲,۳۷۴	۱۴,۹۵۲	۲۱,۶۲۸	۳۳,۳۳۱	۳۵,۷۳۹	۳۴,۳۷۸	۴۵,۳۳۳
۷۲	اموزش خصوصی	۴۸,۷۸۸	۵۲,۰۸۶	۵۴,۵۴۱	۵۹,۹۸۸	۶۰,۲۸۱	۷۷,۳۶۱	۱۴۱,۰۹۸	۲۲۱,۷۲۸	۳۳۳,۳۸۷
۷۳	آموزش دولتی	۱۲۸,۴۷۱	۱۲۹,۵۶۷	۲۱۶,۳۴۶	۲۶۳,۵۱۸	۳۳۰,۳۶۳	۵۳۱,۱۴۵	۷۹۱,۴۷۹	۱,۰۵۹,۳۰۸	۱,۴۵۳,۲۶۵
۷۴	بهداشت خصوصی	۸۶,۴۰۸	۹۴,۰۱۲	۸۴,۴۱۶	۱۰۸,۷۷۶	۱۱۹,۳۵۱	۲۴۸,۹۲۸	۳۷۳,۱۳۱	۵۵۵,۱۸۲	۸۱۵,۷۶۸
۷۵	بهداشت دولتی	۷۰,۴۸۰	۶۷,۹۴۹	۱۰۳,۶۶۶	۱۰۹,۹۰۶	۱۶۲,۲۳۲	۲۵۶,۰۳۶	۴۱۳,۶۴۸	۵۱۶,۶۷۵	۸۱۰,۱۴۶
۷۶	فعالیت های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۲۱,۴۹۵	۲۳,۲۳۳	۳۶,۶۰۲	۲۹,۰۴۸	۳۳,۸۸۹	۵۲,۴۰۰	۸۴,۲۸۳	۱۱۳,۹۲۹	۲۴۷,۷۶۴
۷۷	سایر فعالیت های خدماتی و شخصی خانگی	۵۳,۹۳۴	۵۶,۱۵۷	۶۹,۴۱۰	۹۰,۹۵۳	۱۲۸,۲۴۹	۱۹۴,۶۰۵	۳۰۵,۶۲۶	۴۹۵,۴۳۷	۷۴۶,۴۲۵
	مصارف واسطه به قیمت خریداران	۹,۰۲۷,۷۸۶	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸

جدول شماره ۲۰ **مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۱,۶۱۱,۹۹۹	۱,۶۰۹,۴۰۹	۱,۶۹۳,۵۴۰	۱,۹۶۴,۴۳۸	۱,۹۴۱,۵۸۶	۱,۷۰۸,۸۳۵	۱,۸۱۰,۹۶۸	۱,۹۷۱,۱۱۳	۲,۰۳۱,۹۲۹
۲	دامپروری و شکار	۱,۴۲۴,۳۵۱	۱,۴۹۷,۹۳۷	۱,۵۴۵,۲۶۳	۱,۷۰۳,۶۱۶	۱,۷۰۶,۸۸۵	۱,۷۲۷,۹۷۰	۱,۷۴۱,۴۹۴	۱,۷۹۵,۳۲۷	۱,۸۵۸,۴۶۳
۳	جنگلداری	۱۰,۹۷۱	۱۲,۸۶۵	۱۰,۲۲۷	۷,۸۹۳	۷,۲۹۴	۴,۰۱۷	۴,۱۸۸	۳,۹۴۸	۳,۹۳۵
۴	ماهیگیری	۲۱۰,۱۲۲	۲۳۱,۱۷۳	۲۴۲,۳۵۷	۲۴۵,۹۳۷	۲۴۳,۶۶۳	۲۴۲,۱۰۰	۲۶۰,۰۲۷	۲۷۱,۶۸۹	۲۷۸,۷۳۳
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۱۱۹,۲۲۲	۱۲۵,۶۱۹	۱۰۱,۳۳۸	۶۵,۰۴۸	۷۱,۰۳۳	۷۷,۲۵۵	۸۲,۱۵۹	۱۰۵,۴۱۴	۱۱۵,۸۹۶
۶	فرآورد های نفتی	۴۳۷,۹۳۴	۴۵۳,۷۰۰	۴۳۱,۲۸۲	۴۴۹,۶۳۲	۴۲۸,۷۱۴	۴۴۶,۲۲۰	۴۵۸,۱۶۴	۴۷۰,۲۴۲	۴۹۴,۹۰۴
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۹,۶۱۸	۱۰,۱۸۱	۱۱,۶۳۰	۱۰,۸۳۸	۱۳,۴۹۴	۱۲,۳۳۷	۱۱,۱۱۳	۱۱,۷۴۰	۱۲,۰۲۹
۸	استخراج کانه های فلزی	۳۲۸,۲۷۸	۳۷۹,۳۶۶	۳۸۸,۷۶۳	۴۲۰,۶۵۶	۴۷۴,۴۲۸	۵۳۵,۹۰۴	۶۰۰,۵۵۷	۶۳۴,۷۱۵	۶۵۰,۶۱۱
۹	استخراج سایر معادن	۴۰,۱۱۵	۳۹,۷۷۷	۳۹,۱۷۹	۴۱,۴۶۸	۵۰,۲۸۴	۵۳,۴۵۳	۵۱,۷۴۵	۵۴,۶۰۷	۵۵,۹۰۷
۱۰	تولید محصولات غذائی	۳,۴۱۰,۶۰۰	۳,۷۱۷,۱۲۸	۳,۸۳۳,۶۶۲	۳,۶۴۸,۰۳۳	۳,۶۸۱,۹۶۱	۳,۹۹۲,۳۲۱	۴,۱۶۴,۸۱۷	۴,۴۵۷,۲۸۷	۴,۷۵۹,۴۸۲
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۱۵۸,۱۵۶	۱۸۰,۶۶۹	۱۴۰,۸۰۹	۱۳۲,۸۷۲	۱۶۹,۷۴۹	۱۷۳,۶۱۸	۲۰۳,۴۰۸	۲۲۸,۲۱۰	۲۳۵,۴۹۶
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۱۴,۱۴۲	۱۷,۳۸۰	۱۹,۱۷۰	۱۳,۹۷۲	۱۹,۵۹۸	۲۰,۱۰۹	۱۸,۸۳۶	۱۷,۸۵۱	۱۸,۷۵۱
۱۳	تولید منسوجات	۵۰۴,۳۲۵	۶۷۶,۷۶۳	۶۴۳,۸۹۷	۷۶۵,۶۶۹	۸۱۵,۹۲۲	۸۴۹,۷۰۶	۹۳۸,۷۸۱	۱,۱۰۱,۷۸۰	۱,۱۳۸,۹۳۴
۱۴	تولید پوشاک	۳۰,۵۳۶	۲۸,۵۳۸	۳۶,۴۲۴	۴۱,۶۴۳	۳۶,۰۹۹	۳۱,۸۹۹	۳۳,۷۸۲	۳۶,۸۰۳	۳۹,۰۲۱
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۹۳,۸۳۶	۸۱,۱۹۵	۹۹,۳۳۱	۸۱,۳۳۳	۹۴,۱۲۲	۹۹,۲۳۶	۹۰,۴۴۳	۹۱,۳۸۰	۸۷,۶۱۰
۱۶	(غیر از مبلمان)تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر	۱۵۵,۹۴۰	۱۵۳,۳۵۵	۱۴۷,۳۷۲	۱۸۶,۸۶۷	۲۰۹,۰۶۵	۲۰۷,۸۰۴	۲۵۰,۵۵۰	۲۵۶,۹۸۱	۲۷۰,۵۶۷
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۴۷۵,۳۱۵	۶۷۸,۵۶۳	۶۱۹,۳۲۲	۵۰۶,۴۱۱	۵۶۷,۳۴۶	۵۵۸,۵۴۳	۶۲۲,۲۰۴	۷۰۳,۸۱۷	۷۳۸,۸۲۰
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۶۳,۰۹۸	۶۵,۲۱۲	۹۵,۱۲۴	۸۱,۸۲۸	۸۷,۲۵۹	۹۱,۷۵۲	۹۶,۶۵۸	۱۰۷,۵۲۱	۱۱۰,۶۶۶
۱۹	(غیر از پالایشگاهها)تولید فرآورده های نفتی	۷۶۷,۵۱۰	۷۲۳,۳۴۵	۶۰۰,۹۹۳	۵۹۷,۱۳۲	۵۶۴,۷۷۳	۵۷۴,۴۷۵	۶۵۲,۲۲۲	۶۴۹,۲۸۹	۶۶۴,۰۴۵
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۶,۴۹۰,۳۳۲	۶,۵۲۲,۴۵۹	۶,۶۵۶,۶۹۹	۶,۸۳۵,۹۷۹	۶,۳۹۶,۵۶۱	۶,۵۸۵,۴۲۶	۶,۸۴۳,۴۳۹	۶,۷۵۹,۸۶۶	۶,۸۹۹,۹۵۰

جدول شماره ۲۰ مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۳۱۵,۸۳۴	۲۹۴,۹۴۱	۳۰۴,۳۹۲	۲۸۷,۶۳۱	۳۲۰,۱۹۱	۳۹۲,۴۲۱	۳۳۴,۶۳۹	۳۱۶,۱۱۸	۳۱۳,۲۸۴
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۱,۷۱۲,۹۶۸	۱,۷۳۹,۹۶۴	۲,۲۰۲,۵۶۶	۱,۸۳۷,۴۵۱	۱,۸۵۷,۰۳۶	۱,۸۲۷,۷۰۴	۱,۹۹۲,۵۹۱	۲,۱۸۱,۳۹۵	۲,۳۴۶,۷۸۵
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۹۶۲,۴۹۹	۹۵۴,۵۶۷	۹۸۰,۸۸۴	۱,۰۱۲,۲۲۴	۱,۱۳۵,۴۳۱	۱,۱۰۳,۴۹۹	۱,۱۲۸,۴۳۵	۱,۲۲۷,۲۷۰	۱,۲۱۴,۰۱۶
۲۴	تولید فلزات پایه	۶,۳۹۰,۱۹۵	۶,۶۱۹,۱۵۴	۶,۶۱۵,۷۵۵	۷,۲۴۸,۹۶۳	۸,۰۷۳,۴۳۴	۸,۱۰۵,۳۳۲	۹,۰۹۸,۸۶۵	۹,۵۳۲,۳۱۱	۹,۴۳۲,۹۵۲
۲۵	(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)تولید محصولات فلزی ساخته شده	۸۵۲,۹۳۴	۹۶۷,۳۱۹	۱,۱۰۶,۵۴۹	۱,۱۲۱,۹۵۸	۱,۰۶۷,۰۵۰	۱,۰۵۵,۷۲۰	۱,۱۶۱,۹۲۰	۱,۳۷۷,۰۶۶	۱,۵۲۵,۶۲۹
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۸۹,۷۸۵	۱۲۷,۷۸۹	۱۱۶,۹۵۸	۱۵۵,۵۵۱	۱۶۱,۶۴۶	۱۷۳,۰۱۳	۲۰۶,۳۲۶	۲۴۶,۲۴۲	۲۸۰,۹۹۶
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۸۸۹,۴۰۴	۱,۰۵۴,۸۴۳	۱,۰۲۴,۴۲۰	۱,۱۷۵,۱۴۰	۱,۲۲۸,۵۱۸	۱,۳۸۲,۴۲۰	۱,۵۱۱,۱۶۲	۱,۵۳۰,۸۰۸	۱,۶۵۷,۵۵۰
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۷۵۹,۲۳۳	۸۳۵,۳۳۷	۶۵۸,۲۳۵	۶۸۶,۴۹۷	۶۸۷,۱۳۸	۷۵۴,۹۷۵	۹۰۵,۷۳۴	۹۹۳,۵۳۹	۱,۰۹۰,۱۰۸
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۲,۷۵۹,۴۲۰	۳,۴۲۱,۳۴۳	۲,۳۴۲,۵۵۷	۲,۰۵۷,۶۷۰	۲,۴۴۲,۹۳۱	۲,۵۳۱,۲۳۷	۳,۵۶۰,۵۳۰	۳,۹۵۹,۰۱۱	۳,۸۳۰,۱۵۹
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۴۴۸,۷۳۳	۴۸۳,۹۳۳	۲۷۰,۱۷۷	۳۰۳,۴۵۲	۲۳۳,۱۰۳	۲۱۷,۷۲۸	۲۹۵,۷۴۴	۳۱۳,۳۲۸	۳۰۶,۰۳۶
۳۱	تولید مبلمان	۶۶,۲۱۸	۳۵,۱۳۴	۲۹,۵۵۴	۷۲,۵۹۷	۷۸,۸۶۳	۸۲,۲۳۴	۸۷,۵۷۱	۱۰۱,۲۲۶	۱۱۶,۳۳۳
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۱۲۵,۳۲۵	۹۷,۲۲۶	۱۱۷,۹۷۴	۱۰۴,۲۲۲	۷۷,۵۲۱	۷۷,۸۹۴	۷۳,۱۶۰	۹۰,۶۹۲	۱۱۰,۱۷۲
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۴۳,۳۰۵	۴۱,۲۲۱	۵۵,۴۳۷	۴۰,۳۰۷	۴۶,۱۵۶	۶۸,۸۷۱	۸۰,۹۴۸	۹۴,۴۵۵	۹۵,۲۱۷
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۱۸۷,۳۰۴	۱۹۹,۸۶۸	۲۰۰,۳۲۷	۲۱۱,۹۲۰	۲۲۲,۲۳۱	۲۳۱,۵۸۱	۲۳۸,۶۷۲	۲۵۳,۰۶۸	۲۶۱,۶۰۳
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۶۹,۵۲۱	۷۲,۵۷۰	۷۵,۰۵۷	۷۷,۵۶۶	۸۳,۸۸۷	۸۵,۶۲۹	۸۶,۴۷۷	۸۹,۹۰۶	۹۲,۹۷۱
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۵۴,۴۲۴	۵۵,۶۵۸	۵۶,۰۹۵	۵۷,۳۵۹	۶۱,۱۴۱	۶۳,۹۹۱	۶۴,۶۱۹	۶۶,۱۹۳	۶۷,۳۹۰
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۲,۵۹۷	۲,۸۵۹	۳,۰۷۶	۳,۳۲۰	۳,۳۴۴	۳,۴۳۱	۳,۶۴۶	۳,۷۰۶	۳,۷۷۳
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۴,۵۸۳,۳۰۲	۴,۴۱۵,۱۸۹	۴,۰۲۶,۶۰۱	۴,۰۷۰,۵۷۰	۴,۸۶۹,۳۷۰	۴,۰۴۸,۳۴۸	۴,۷۱۵,۳۷۸	۴,۶۸۶,۰۲۶	۴,۸۷۰,۷۶۶
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۶۰۷,۳۱۶	۵۴۱,۸۱۶	۴۳۹,۹۱۰	۶۱۴,۸۶۳	۴۰۳,۱۴۵	۳۱۱,۷۸۷	۴۱۲,۸۵۱	۴۴۴,۰۷۵	۴۵۴,۴۸۰
۴۰	ساختمان دولتی	۳,۵۰۴,۹۱۹	۳,۴۴۹,۵۹۵	۲,۳۵۱,۷۲۶	۱,۸۶۸,۱۳۳	۱,۴۰۹,۵۳۳	۱,۴۹۱,۱۹۲	۲,۰۰۶,۳۶۵	۲,۳۵۹,۲۹۹	۲,۳۶۴,۳۶۱

جدول شماره ۲۰ مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۲,۴۶۱,۳۹۴	۲,۵۷۶,۷۴۵	۲,۳۹۷,۱۷۵	۲,۳۴۵,۹۱۳	۲,۴۳۶,۵۶۷	۲,۵۶۹,۶۵۵	۲,۷۸۹,۹۹۲	۲,۸۷۷,۷۷۱	۲,۹۵۵,۲۷۸
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۱۲۸,۹۰۵	۱۲۲,۸۰۷	۱۴۶,۲۵۹	۱۸۰,۴۵۹	۱۹۳,۴۴۶	۱۹۹,۸۷۰	۲۱۸,۱۲۴	۲۱۷,۹۱۷	۲۲۳,۸۲۰
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۱۹,۴۵۵	۱۹,۹۲۸	۲۲,۸۲۹	۲۲,۳۲۸	۷,۷۷۱	۱۶,۸۲۳	۲۳,۸۱۴	۲۴,۷۷۶	۲۲,۹۲۱
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۱۰۱,۸۷۴	۱۱۰,۰۴۶	۱۳۰,۸۸۵	۱۰۸,۱۵۲	۱۲۳,۰۱۱	۱۱۰,۵۹۶	۹۹,۱۵۹	۹۶,۶۴۸	۹۵,۲۹۳
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۳۰۷,۸۶۳	۳۰۱,۵۵۲	۳۱۵,۹۳۸	۳۱۲,۸۳۷	۲۲۸,۳۶۳	۲۷۳,۳۹۳	۳۴۵,۴۶۹	۳۷۱,۴۲۸	۳۵۵,۸۹۰
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۱,۱۸۱,۸۷۳	۱,۳۰۰,۶۲۹	۱,۲۸۲,۱۷۷	۱,۳۵۸,۳۵۰	۱,۴۷۲,۹۳۱	۱,۴۹۰,۹۱۸	۱,۵۲۸,۵۸۲	۱,۶۶۶,۹۴۰	۱,۷۰۱,۵۶۱
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۱۳,۱۵۵	۱۴,۵۰۴	۱۳,۹۲۴	۱۴,۶۳۱	۱۳,۷۳۸	۱۵,۲۱۹	۱۵,۷۴۹	۱۶,۲۲۳	۱۷,۱۴۴
۴۸	حمل و نقل آبی	۴۱۶,۸۲۸	۳۹۵,۷۰۷	۳۴۰,۵۷۰	۲۸۰,۶۴۴	۲۳۷,۹۰۳	۳۰۸,۵۳۵	۳۱۱,۶۹۰	۳۴۳,۹۶۰	۳۴۴,۴۲۳
۴۹	حمل و نقل هوایی	۲۲۷,۴۵۸	۲۴۸,۰۲۴	۲۳۰,۲۱۳	۲۱۲,۶۴۲	۸۹,۸۰۵	۱۴۲,۸۰۰	۱۹۳,۰۹۶	۱۹۲,۵۶۰	۲۰۳,۲۴۵
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۱۱۷,۶۵۲	۱۲۷,۹۹۵	۱۱۶,۸۳۷	۱۲۹,۱۲۰	۱۱۸,۵۸۴	۱۴۳,۳۶۲	۲۰۴,۶۰۲	۲۰۴,۹۶۴	۲۰۶,۹۹۹
۵۱	فعالیت‌های پست و پیک	۳۳,۲۰۸	۳۳,۴۳۱	۲۸,۲۴۲	۲۱,۳۰۲	۱۹,۷۹۹	۲۲,۹۳۰	۲۱,۴۳۲	۲۴,۸۱۷	۲۷,۶۵۲
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۴,۱۶۹	۴,۴۵۹	۴,۱۲۷	۴,۶۸۹	۴,۴۴۰	۴,۸۸۶	۴,۶۲۴	۵,۰۳۷	۵,۴۱۲
۵۳	(هتل) فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۱۶,۹۰۸	۱۱,۸۳۰	۱۵,۰۱۴	۱۰,۰۹۰	۴,۹۶۸	۴,۶۵۶	۱۱,۷۷۱	۲۰,۵۹۶	۲۱,۹۴۷
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۴۶۳,۲۲۳	۴۵۲,۰۸۷	۴۲۱,۰۷۹	۳۵۲,۶۸۱	۲۲۰,۶۰۲	۳۰۵,۴۲۶	۳۷۳,۴۵۵	۴۰۶,۱۷۹	۴۲۵,۵۶۱
۵۵	مخابرات	۷۸,۳۶۴	۱۰۸,۰۲۴	۱۳۳,۲۸۴	۱۶۳,۵۶۰	۲۰۳,۹۴۲	۲۵۳,۸۸۴	۲۶۹,۲۱۲	۳۶۸,۱۷۷	۴۱۷,۵۷۰
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۳۰,۰۵۰	۲۵,۸۸۹	۳۳,۶۷۷	۲۲,۳۳۹	۲۰,۸۷۹	۲۰,۹۱۱	۲۷,۵۹۹	۳۰,۸۸۰	۳۵,۰۲۰
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۶۸۶,۹۰۵	۸۸۱,۵۵۹	۶۷۲,۵۶۸	۶۰۹,۲۳۱	۶۲۱,۷۰۰	۶۷۴,۴۹۷	۶۰۱,۷۵۸	۶۳۰,۷۲۵	۶۵۷,۵۱۸
۵۸	(بجز تامین اجتماعی اجباری)بیمه	۱۴۳,۰۹۹	۱۵۶,۲۷۴	۱۶۰,۱۸۶	۱۵۶,۱۲۵	۱۶۳,۳۷۷	۱۵۲,۸۲۲	۱۷۵,۷۹۵	۲۰۹,۰۶۴	۲۴۴,۹۲۳
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۸۹,۶۸۰	۱۰۶,۲۱۶	۱۰۴,۴۶۱	۹۵,۰۷۴	۷۰,۶۱۶	۷۵,۶۴۹	۹۸,۶۵۰	۱۲۱,۸۱۱	۱۳۲,۴۵۵
۶۰	(واقعی)خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری	۵۵,۰۱۴	۵۶,۲۲۹	۵۹,۰۸۳	۵۲,۸۰۳	۵۴,۳۳۳	۴۵,۰۷۸	۴۵,۷۷۵	۴۴,۱۶۴	۴۴,۳۵۰

جدول شماره ۲۰

مصارف واسطه فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۱	(احتسابی)خدمات مستغلات شخصی شهری	۱۷۶,۶۰۵	۱۸۰,۸۹۸	۱۹۲,۴۰۸	۱۷۰,۰۴۳	۱۷۵,۳۷۶	۱۴۴,۹۷۴	۱۴۷,۹۸۴	۱۴۳,۱۵۱	۱۴۳,۷۴۳
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۲۲,۶۲۰	۲۵,۱۰۲	۲۴,۷۴۳	۲۲,۱۸۲	۲۳,۰۰۹	۱۸,۸۰۸	۱۸,۰۶۴	۱۶,۹۶۶	۱۷,۰۴۷
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۱۷,۷۹۲	۱۹,۰۹۷	۲۱,۳۲۳	۲۰,۶۲۱	۲۰,۹۰۳	۱۹,۰۶۸	۲۵,۶۶۲	۱۷,۱۹۶	۱۷,۲۶۸
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۴۶,۹۴۷	۴۰,۰۶۶	۵۶,۵۲۹	۴۶,۸۰۳	۵۲,۳۴۷	۳۱,۷۳۸	۴۶,۰۲۵	۴۴,۵۰۴	۴۵,۲۳۵
۶۵	تحقیق و توسعه	۶۳,۸۷۱	۶۶,۶۱۹	۶۵,۲۵۴	۶۳,۳۷۸	۸۳,۳۵۷	۷۷,۴۳۸	۸۷,۹۰۴	۷۲,۵۶۷	۷۲,۸۲۲
۶۶	سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی	۹۸,۳۲۶	۱۰۰,۵۸۴	۱۱۴,۶۴۱	۹۸,۸۶۸	۷۴,۳۸۹	۱۱۰,۱۳۵	۱۱۹,۵۰۵	۱۲۶,۶۷۱	۱۴۵,۴۷۲
۶۷	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۸,۱۲۵	۱۹,۹۳۹	۱۹,۴۱۳	۱۶,۷۷۲	۱۶,۳۵۲	۱۵,۹۶۱	۱۳,۶۹۰	۱۲,۸۳۳	۱۲,۸۸۶
۶۸	خدمات امور عمومی	۱,۶۹۰,۸۵۳	۱,۹۳۰,۲۱۲	۱,۴۳۰,۵۸۸	۱,۳۴۳,۷۴۵	۱,۱۳۴,۴۵۹	۱,۲۵۶,۰۶۶	۱,۴۴۱,۶۳۸	۱,۱۸۶,۱۶۹	۱,۱۸۹,۲۴۱
۶۹	خدمات امور دفاعی	۳۹۵,۴۳۶	۳۹۴,۸۳۳	۴۱۱,۳۷۴	۳۱۱,۸۷۵	۲۲۲,۷۹۱	۳۰۶,۹۷۰	۳۱۱,۳۸۸	۳۸۶,۵۳۸	۳۸۷,۵۲۲
۷۰	خدمات امور انتظامی	۲۹۷,۸۴۴	۲۴۲,۴۹۶	۲۶۶,۹۸۷	۱۰۶,۹۵۲	۱۸۷,۹۵۰	۲۲۰,۸۶۱	۲۳۲,۳۴۸	۱۹۴,۹۷۱	۱۹۵,۴۶۷
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۶۰,۵۰۱	۷۵,۶۳۲	۳۶,۳۱۸	۳۲,۳۰۳	۳۰,۲۹۸	۳۳,۳۳۱	۲۵,۷۶۲	۱۸,۲۲۶	۱۸,۲۴۰
۷۲	اموزش خصوصی	۱۱۳,۸۷۱	۱۱۰,۴۰۱	۹۷,۴۳۹	۸۹,۰۶۳	۷۵,۸۳۹	۷۷,۳۶۱	۱۰۵,۴۱۸	۱۱۸,۵۹۶	۱۲۹,۳۰۴
۷۳	آموزش دولتی	۶۴۹,۳۵۴	۵۹۶,۰۷۸	۶۴۷,۹۵۳	۵۷۸,۵۳۳	۴۶۷,۳۵۹	۵۳۱,۱۴۵	۵۷۱,۵۶۳	۵۵۲,۱۶۹	۵۷۰,۶۲۶
۷۴	بهداشت خصوصی	۲۵۷,۶۹۹	۲۵۸,۵۱۴	۱۹۲,۱۲۶	۲۰۰,۱۱۳	۱۷۳,۴۵۵	۲۴۸,۹۲۸	۲۷۳,۸۲۳	۲۹۶,۲۱۵	۳۱۰,۳۴۰
۷۵	بهداشت دولتی	۳۴۰,۱۶۹	۲۹۰,۴۲۵	۳۰۳,۵۵۴	۲۳۸,۷۰۵	۲۳۲,۴۶۲	۲۵۶,۰۳۶	۳۰۷,۰۵۹	۲۸۰,۳۶۴	۳۳۰,۵۴۲
۷۶	فعالیت های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۹۹,۲۸۲	۹۷,۱۶۴	۱۰۵,۶۱۷	۶۱,۲۶۵	۴۷,۹۷۲	۵۲,۴۰۰	۵۹,۸۳۰	۵۴,۸۴۶	۸۷,۲۲۵
۷۷	سایر فعالیت های خدماتی و شخصی خانگی	۱۸۶,۷۲۹	۱۷۶,۱۵۸	۱۷۷,۱۶۵	۱۷۵,۳۳۶	۱۸۷,۱۸۳	۱۹۴,۶۰۵	۲۰۲,۸۳۹	۲۱۷,۶۲۸	۲۳۱,۳۵۴
	مصارف واسطه به قیمت خریداران	۵۱,۸۹۴,۷۳۶	۵۴,۲۹۳,۱۱۶	۵۱,۱۲۶,۵۸۹	۵۰,۸۳۸,۱۸۵	۵۱,۵۵۳,۷۷۷	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۵۸,۲۵۲,۰۴۳	۶۱,۲۰۹,۵۶۵	۶۲,۹۴۳,۶۴۸

جدول شماره ۲۱ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۷۹۰,۲۴۳	۸۹۸,۹۰۵	۱,۳۹۲,۸۰۱	۲,۲۱۸,۰۸۷	۳,۶۰۱,۵۰۴	۵,۴۸۹,۹۹۳	۷,۹۴۵,۱۵۴	۹,۸۹۹,۰۱۲	۱۳,۶۵۸,۷۶۷
۲	دامپروری و شکار	۴۰۴,۶۶۱	۴۹۹,۴۲۸	۶۱۳,۳۱۸	۹۴۵,۵۳۹	۱,۲۳۳,۲۳۹	۱,۶۵۳,۹۸۲	۳,۳۸۱,۳۳۰	۶,۲۸۸,۱۳۶	۷,۳۹۸,۶۶۱
۳	جنگلداری	۵,۸۲۰	۶,۷۹۹	۵,۰۱۷	۵,۷۰۶	۸,۶۴۳	۷,۷۴۷	۱۱,۰۳۲	۱۱,۰۵۴	۱۴,۷۹۸
۴	ماهیگیری	۶۸,۴۳۰	۷۷,۰۷۴	۱۳۹,۷۵۵	۲۰۲,۰۱۸	۲۶۷,۵۷۲	۳۹۲,۲۹۲	۶۲۳,۶۳۳	۱,۱۸۹,۶۷۷	۱,۴۱۶,۹۵۳
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۱,۲۶۰,۱۲۶	۱,۶۸۲,۵۶۵	۱,۹۴۱,۰۲۹	۹۰۹,۴۶۲	۷۹۳,۳۶۱	۲,۸۰۳,۹۷۸	۸,۴۹۱,۱۱۱	۱۱,۱۵۷,۷۸۸	۱۲,۳۹۹,۴۸۳
۶	فرآورد های نفتی	۵۹۹,۳۴۵	۶۵۸,۸۳۸	۷۶۶,۸۰۲	۶۹۳,۸۰۴	۷۵۸,۸۱۶	۱,۷۳۶,۲۹۳	۳,۹۳۳,۵۹۳	۴,۰۲۳,۲۸۱	۴,۴۶۷,۵۸۷
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۵,۴۹۹	۷,۵۶۰	۸,۵۳۵	۱۸,۵۴۴	۲۷,۵۹۱	۴۸,۲۷۸	۶۲,۶۶۰	۸۵,۴۲۳	۱۰۸,۸۵۲
۸	استخراج کانه های فلزی	۹۲,۵۰۳	۱۶۰,۲۱۰	۲۶۴,۴۸۱	۴۲۱,۸۸۴	۱,۱۲۵,۱۰۷	۱,۹۷۲,۲۳۴	۲,۲۹۴,۸۷۷	۳,۱۲۸,۵۲۱	۳,۹۸۶,۵۰۹
۹	استخراج سایر معادن	۲۴,۱۰۸	۲۵,۷۶۶	۳۲,۲۰۱	۵۰,۲۶۱	۸۸,۱۶۷	۱۶۱,۶۱۹	۲۴۵,۵۴۰	۳۳۴,۶۶۹	۴۲۶,۳۸۸
۱۰	تولید محصولات غذائی	۲۹۰,۳۱۸	۳۳۲,۷۳۳	۵۳۳,۹۸۳	۸۰۲,۲۷۰	۱,۳۰۲,۹۹۳	۲,۱۲۹,۱۰۵	۴,۲۴۳,۵۸۰	۵,۷۶۵,۷۸۶	۷,۵۰۴,۹۹۷
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۱۴,۵۹۱	۱۷,۸۰۷	۲۶,۷۸۴	۳۲,۴۷۱	۶۸,۸۳۸	۱۲۱,۹۳۴	۱۷۹,۳۷۴	۳۲۴,۶۸۰	۴۵۴,۳۵۱
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۴,۰۴۲	۴,۶۸۵	۹,۶۲۸	۱۵,۳۶۴	۱۶,۴۸۸	۲۲,۰۷۸	۳۰,۶۱۸	۳۶,۵۴۰	۴۰,۴۴۹
۱۳	تولید منسوجات	۵۴,۶۶۹	۷۷,۲۷۶	۹۲,۹۶۶	۱۳۸,۲۰۹	۲۶۰,۹۸۳	۴۳۹,۰۶۳	۶۸۰,۵۷۷	۱,۰۹۵,۵۴۶	۱,۳۵۸,۹۶۱
۱۴	تولید پوشاک	۸,۰۰۰	۷,۳۷۱	۱۵,۱۳۴	۱۵,۰۰۲	۱۷,۸۹۲	۲۹,۹۲۵	۴۵,۱۹۴	۷۲,۵۷۵	۹۴,۰۴۵
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۱۱,۷۴۹	۹,۹۴۳	۱۶,۷۶۸	۱۹,۴۳۳	۳۸,۵۷۶	۶۴,۷۶۹	۸۳,۰۴۵	۱۲۱,۴۳۹	۱۶۱,۶۷۰
۱۶	(غیر از مبلمان)تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر	۱۸,۴۳۹	۱۷,۵۲۹	۲۶,۱۱۷	۴۲,۰۸۳	۷۵,۴۰۹	۱۲۸,۳۴۸	۱۹۶,۳۳۳	۲۵۷,۱۷۵	۳۱۹,۷۷۲
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۳۵,۱۷۱	۵۳,۷۸۵	۸۸,۸۶۷	۱۰۶,۳۹۷	۱۷۸,۰۷۹	۲۸۱,۰۷۹	۴۰۲,۲۴۸	۵۲۱,۸۸۰	۶۵۲,۴۳۲
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۱۸,۸۸۶	۲۳,۲۹۵	۳۷,۳۴۹	۴۲,۲۷۷	۶۲,۱۸۳	۹۱,۱۲۹	۱۳۰,۹۷۶	۱۸۳,۳۴۱	۲۴۸,۱۳۳
۱۹	(غیر از پالایشگاهها)تولید فرآورده های نفتی	۲۸,۰۷۵	۳۶,۴۴۵	۵۵,۵۶۵	۸۵,۶۶۵	۱۶۴,۴۹۲	۳۰۸,۵۲۷	۴۴۹,۹۶۴	۵۴۲,۴۷۳	۷۳۴,۹۷۶
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۲۷۸,۳۲۰	۳۷۲,۶۲۶	۶۱۱,۹۶۱	۸۹۶,۴۶۱	۲,۰۱۳,۹۰۵	۳,۵۳۶,۷۶۶	۴,۵۵۸,۱۵۲	۵,۲۸۰,۱۹۴	۷,۳۳۲,۵۱۱
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۵۴,۹۹۰	۶۰,۶۰۵	۹۴,۹۷۷	۱۳۳,۴۲۵	۱۹۹,۸۰۷	۳۴۱,۷۴۵	۴۹۴,۱۲۲	۷۱۷,۴۲۴	۹۳۴,۸۴۸

جدول شماره ۲۱ ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۱۴۱,۸۹۴	۱۳۶,۹۲۷	۳۴۲,۳۷۰	۳۴۹,۲۱۱	۶۳۶,۳۹۵	۹۸۵,۸۳۸	۱,۳۸۶,۶۹۷	۲,۰۶۳,۹۹۷	۲,۷۹۰,۸۲۸
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۱۸۲,۱۰۰	۲۲۰,۱۱۶	۲۸۸,۳۵۱	۴۱۵,۱۵۸	۶۷۴,۸۳۸	۱,۱۳۴,۳۱۹	۱,۶۹۴,۲۷۵	۲,۴۸۶,۸۰۷	۳,۲۳۹,۱۰۲
۲۴	تولید فلزات پایه	۲۶۵,۵۰۳	۴۰۶,۷۳۰	۶۹۱,۸۱۲	۱,۰۳۷,۰۴۴	۲,۲۰۱,۶۴۶	۳,۶۵۲,۰۱۷	۴,۵۱۹,۴۵۵	۶,۵۳۰,۸۰۱	۷,۸۱۹,۶۳۴
۲۵	(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)تولید محصولات فلزی ساخته شده	۸۰,۰۲۹	۱۰۰,۵۲۵	۱۲۹,۲۰۰	۱۹۵,۳۵۵	۳۷۸,۶۱۰	۵۷۸,۸۳۹	۸۸۱,۵۷۸	۱,۴۹۷,۷۰۶	۲,۰۳۴,۵۷۴
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۱۲,۲۰۴	۱۱,۶۶۷	۱۹,۳۴۹	۴۶,۵۲۱	۷۹,۶۱۶	۱۲۲,۱۰۴	۱۸۵,۴۲۰	۲۸۹,۹۷۲	۴۱۲,۳۳۶
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۶۲,۰۲۱	۸۸,۲۲۰	۱۳۵,۷۸۳	۲۶۷,۰۰۸	۴۳۲,۴۱۶	۷۰۳,۷۷۶	۱,۰۷۱,۱۳۲	۱,۵۳۲,۹۷۶	۲,۱۰۳,۷۹۰
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۹۱,۲۹۰	۱۲۶,۰۷۳	۱۴۱,۳۵۴	۲۵۵,۳۳۱	۳۶۰,۹۵۷	۶۲۲,۶۲۴	۱,۰۴۶,۲۵۸	۱,۵۹۱,۰۶۲	۲,۲۰۶,۳۲۳
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۲۶۳,۶۳۸	۲۹۲,۵۹۳	۱۸۵,۰۹۲	۲۸۰,۶۶۹	۵۷۵,۷۷۱	۹۳۰,۵۲۰	۱,۸۹۵,۹۶۴	۲,۹۷۴,۱۴۰	۳,۷۰۹,۳۵۵
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۴۳,۴۹۰	۲۹,۸۳۸	۳۰,۱۱۵	۵۰,۸۰۸	۹۷,۶۰۵	۱۳۲,۹۳۸	۲۶۴,۲۳۵	۴۱۶,۸۳۵	۵۰۹,۱۴۷
۳۱	تولید مبلمان	۱۱,۵۵۳	۷,۳۴۱	۱۱,۰۳۸	۲۶,۱۴۹	۴۱,۲۱۲	۶۳,۳۳۷	۹۳,۱۴۴	۱۵۱,۱۷۵	۲۱۹,۷۸۰
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۱۸,۷۳۲	۱۹,۱۱۱	۲۸,۴۶۷	۵۴,۳۰۸	۵۵,۶۰۰	۸۵,۵۶۳	۱۱۸,۷۷۶	۲۰۶,۵۴۸	۳۰۷,۸۷۱
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۱۱,۲۲۹	۱۴,۳۹۷	۱۲,۱۲۴	۱۹,۶۹۶	۶۰,۲۰۸	۱۲۲,۵۵۵	۲۰۴,۷۵۰	۳۰۷,۴۸۴	۴۰۲,۸۷۹
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۱۸۴,۳۰۴	۲۱۰,۰۷۰	۲۲۵,۷۳۴	۲۵۶,۹۴۹	۲۸۸,۳۵۲	۳۲۲,۹۶۷	۳۳۵,۸۶۲	۳۹۸,۲۰۲	۴۷۶,۱۹۹
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۳۴۴,۳۶۳	۳۶۳,۷۰۵	۳۷۶,۱۷۰	۳۸۷,۳۰۷	۴۱۸,۷۶۲	۴۲۹,۰۳۷	۴۸۳,۵۵۷	۵۸۴,۸۳۰	۶۲۵,۵۷۳
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۱۹,۰۹۸	۱۹,۸۷۱	۲۶,۸۱۰	۲۷,۷۵۷	۳۴,۶۸۵	۴۱,۴۹۹	۴۷,۲۱۰	۵۶,۵۵۰	۵۹,۶۴۰
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۱,۱۰۱	۱,۲۳۳	۱,۷۷۶	۱,۹۴۴	۲,۲۹۶	۲,۶۹۵	۳,۲۲۹	۳,۸۳۷	۴,۰۴۸
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۳۹۲,۹۰۴	۴۵۸,۶۲۵	۷۵۶,۲۲۳	۱,۱۰۸,۵۹۶	۲,۲۶۵,۹۹۷	۲,۹۷۷,۰۶۱	۴,۱۸۲,۸۲۷	۶,۰۱۰,۶۲۵	۸,۱۳۰,۶۷۵
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۳۵,۳۹۴	۳۶,۷۵۳	۴۳,۸۹۷	۸۴,۶۰۱	۱۰۲,۴۲۶	۱۲۳,۳۴۴	۲۰۱,۹۸۱	۳۱۶,۱۵۴	۴۱۷,۰۱۹
۴۰	ساختمان دولتی	۱۹۶,۶۷۶	۲۱۶,۴۹۵	۲۲۷,۶۱۰	۲۵۲,۹۲۵	۳۶۳,۳۸۸	۵۷۸,۶۰۵	۹۶۰,۰۵۱	۱,۶۴۶,۰۲۵	۲,۲۲۲,۱۸۴
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۱,۷۸۸,۱۹۰	۲,۰۳۶,۰۸۸	۲,۶۰۶,۵۹۱	۳,۵۱۹,۱۲۵	۵,۴۹۵,۰۹۷	۹,۰۶۴,۵۹۸	۱۴,۳۴۱,۱۱۱	۲۰,۸۷۲,۱۹۹	۲۷,۸۷۸,۶۶۴
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۹۹,۰۹۳	۱۰۶,۵۷۱	۱۵۴,۹۴۲	۲۵۵,۳۴۱	۳۷۵,۵۵۳	۶۰۱,۳۷۲	۱,۰۳۳,۶۱۴	۱,۴۷۷,۱۰۱	۱,۹۷۳,۰۳۵

جدول شماره ۲۱ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۲,۳۴۰	۲,۴۰۵	۳,۷۷۶	۴,۲۳۰	۲,۲۵۰	۶,۳۰۲	۱۳,۰۴۰	۱۷,۹۱۹	۲۱,۴۲۷
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۲۰,۵۷۱	۲۸,۹۰۵	۳۲,۵۶۲	۳۷,۵۵۱	۶۰,۲۶۷	۶۸,۷۰۵	۸۷,۳۶۳	۱۳۲,۱۶۹	۱۹۰,۷۹۹
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۱۸۷,۴۵۲	۲۰۳,۷۱۵	۲۳۸,۰۴۹	۳۰۲,۶۰۰	۳۶۹,۶۲۷	۶۱۳,۶۴۰	۱,۰۷۹,۱۷۰	۱,۶۵۳,۹۸۲	۲,۳۰۴,۰۸۶
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۶۴۲,۰۹۰	۶۶۷,۷۱۱	۸۷۶,۹۰۶	۱,۳۲۸,۸۲۵	۲,۱۴۰,۱۸۶	۳,۸۸۶,۳۰۴	۶,۴۱۷,۴۷۷	۱۰,۳۱۵,۳۴۷	۱۴,۰۹۱,۶۵۸
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۷,۶۱۵	۹,۰۰۸	۸,۱۲۳	۱۱,۳۷۶	۱۳,۷۷۷	۲۲,۰۸۳	۲۷,۲۳۰	۵۱,۲۹۱	۷۳,۳۹۸
۴۸	حمل و نقل آبی	۳۳,۱۷۱	۲۱,۹۵۰	۲۹,۵۵۴	۴۸,۷۹۴	۷۱,۸۰۹	۲۰۹,۷۰۶	۳۱۰,۴۵۸	۳۱۲,۷۶۶	۴۳۱,۲۲۵
۴۹	حمل و نقل هوایی	۴۴,۹۶۹	۵۲,۲۳۵	۸۰,۶۶۵	۱۰۶,۰۸۴	۸۹,۳۵۵	۱۲۲,۲۰۶	۱۸۴,۱۱۴	۲۴۸,۴۷۰	۴۱۲,۱۶۹
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۸۸,۱۴۴	۱۰۷,۵۷۸	۱۴۸,۴۹۸	۱۸۳,۶۸۰	۲۶۶,۱۴۷	۳۷۷,۹۳۵	۵۸۶,۱۶۸	۱,۱۳۳,۶۹۶	۱,۵۵۵,۶۵۷
۵۱	فعالیت های پست و پیک	۱۳,۵۸۵	۱۶,۳۸۹	۱۹,۱۱۱	۲۴,۳۵۶	۲۹,۹۵۶	۳۶,۹۴۳	۵۲,۷۸۲	۷۴,۱۷۸	۱۰۸,۹۶۶
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۶,۸۴۳	۷,۹۴۰	۸,۲۴۱	۹,۵۱۰	۹,۳۸۵	۲۱,۵۱۵	۲۴,۵۳۱	۳۶,۶۲۱	۵۲,۲۱۷
۵۳	(هتل) فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۲۲,۶۸۵	۱۷,۸۸۷	۲۶,۲۰۳	۲۲,۲۱۱	۱۲,۳۸۴	۱۵,۰۳۸	۶۳,۶۵۳	۱۷۱,۶۶۸	۲۴۵,۳۵۱
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۸۶,۹۷۲	۹۶,۵۹۳	۱۲۰,۸۷۳	۱۵۰,۹۴۹	۱۲۶,۱۳۵	۲۹۲,۵۶۲	۶۵۲,۷۱۹	۱,۱۴۶,۳۳۵	۱,۵۸۹,۳۲۰
۵۵	مخابرات	۱۷۵,۸۳۷	۱۹۹,۶۰۲	۲۳۱,۶۳۷	۲۸۶,۷۶۸	۳۸۰,۱۰۸	۵۰۷,۸۵۴	۶۸۶,۴۶۷	۹۴۱,۹۰۳	۱,۳۰۲,۳۱۲
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۱۳,۴۵۵	۱۴,۳۳۲	۲۳,۰۱۹	۲۱,۷۳۴	۴۳,۱۶۹	۵۸,۶۳۲	۹۵,۵۷۴	۱۷۰,۱۵۵	۲۳۵,۲۳۷
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۳۰۴,۸۸۱	۳۱۷,۴۷۸	۵۰۰,۳۸۱	۷۰۷,۳۳۳	۱,۱۱۲,۹۸۲	۱,۵۲۰,۴۴۶	۲,۱۲۴,۴۶۴	۲,۸۲۸,۴۵۲	۳,۷۴۶,۲۳۶
۵۸	(بجز تامین اجتماعی اجباری)بیمه	۱۷,۹۲۹	۳۵,۴۳۹	۲۰,۹۰۴	۶۴,۳۷۳	۱۷۱,۹۴۳	۱۵۱,۸۱۵	۲۱۸,۰۷۷	۳۱۴,۵۹۸	۴۹۸,۳۸۱
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۲۳,۱۲۵	۲۹,۵۳۹	۴۱,۶۵۵	۱۱۲,۴۸۵	۴۰۶,۳۹۹	۲۴۲,۱۴۹	۳۳۸,۳۳۵	۴۷۶,۲۶۷	۵۶۹,۹۹۱
۶۰	(واقعی)خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری	۳۸۹,۹۸۱	۴۲۲,۴۰۹	۴۸۳,۰۱۸	۶۲۰,۷۱۵	۸۳۴,۵۴۹	۱,۲۳۴,۴۲۱	۱,۸۷۸,۷۷۴	۳,۱۱۱,۴۷۱	۴,۶۰۱,۲۳۱
۶۱	(احتسابی)خدمات مستغلات شخصی شهری	۱,۲۵۴,۱۳۱	۱,۳۶۲,۲۷۹	۱,۵۷۶,۸۷۵	۲,۰۰۲,۹۵۷	۲,۶۹۵,۵۹۶	۳,۹۶۹,۹۸۴	۶,۰۶۹,۰۱۶	۱۰,۰۵۵,۵۱۸	۱۴,۸۷۰,۰۵۸
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۱۰۰,۷۳۱	۱۰۹,۵۳۲	۱۴۰,۸۹۶	۱۸۹,۴۸۳	۲۷۱,۵۶۱	۴۲۹,۶۸۲	۷۱۰,۱۵۴	۱,۲۰۸,۳۸۳	۱,۷۸۶,۹۵۵
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۱۲۱,۵۱۳	۱۳۷,۳۵۸	۱۶۹,۵۷۴	۲۳۶,۹۱۵	۳۱۴,۶۰۸	۵۱۴,۳۷۷	۱,۰۴۴,۵۰۷	۱,۲۰۱,۰۱۱	۱,۷۷۶,۰۵۱

جدول شماره ۲۱ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های جاری**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۲۷,۱۲۹	۲۴,۸۷۸	۴۲,۷۰۸	۴۸,۷۱۶	۸۱,۴۷۹	۸۱,۲۶۰	۱۷۸,۶۳۲	۲۶۰,۶۱۷	۳۸۵,۵۳۱
۶۵	تحقیق و توسعه	۶۳,۲۸۱	۶۶,۴۲۸	۸۴,۳۶۶	۱۰۶,۱۲۱	۱۹۷,۱۷۰	۲۶۲,۳۶۴	۴۴۵,۳۱۵	۵۰۴,۱۲۴	۶۷۲,۶۴۱
۶۶	سایر فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۳۳,۴۳۵	۱۵۲,۹۶۵	۱۷۹,۴۵۶	۱۷۳,۳۳۴	۱۷۱,۹۳۲	۳۱۵,۷۰۴	۴۷۰,۲۵۷	۸۱۰,۳۹۶	۱,۲۲۱,۰۰۶
۶۷	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۴,۷۴۲	۱۶,۲۹۳	۱۷,۹۰۸	۱۹,۸۰۹	۲۵,۷۹۶	۳۶,۸۶۹	۴۷,۹۸۴	۷۰,۰۰۵	۱۰۱,۲۱۹
۶۸	خدمات امور عمومی	۷۸۶,۸۰۲	۱,۰۷۲,۱۳۲	۱,۰۹۰,۰۵۹	۱,۵۵۷,۷۷۰	۲,۰۹۳,۶۳۱	۳,۲۹۳,۶۶۷	۴,۱۶۸,۵۸۰	۵,۸۱۸,۰۴۹	۷,۸۰۳,۴۱۸
۶۹	خدمات امور دفاعی	۲۲۸,۰۵۵	۲۶۸,۵۶۴	۳۶۶,۹۹۱	۴۲۸,۵۰۹	۴۸۷,۰۷۹	۹۵۴,۹۵۲	۱,۰۳۳,۵۱۶	۲,۰۷۴,۳۰۹	۲,۷۸۲,۰۴۵
۷۰	خدمات امور انتظامی	۱۷۱,۷۷۲	۱۶۴,۹۴۵	۲۳۸,۱۸۲	۱۴۶,۹۵۰	۴۱۰,۹۰۷	۶۸۷,۰۷۴	۷۷۱,۱۷۸	۱,۰۴۶,۲۸۸	۱,۴۰۳,۲۷۲
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۸۹,۱۶۹	۱۱۶,۴۹۷	۸۶,۴۷۴	۱۰۵,۳۵۲	۱۴۲,۱۹۹	۲۳۴,۰۸۴	۲۷۵,۵۱۶	۳۹۷,۶۹۳	۵۳۳,۲۰۸
۷۲	اموزش خصوصی	۱۰۲,۸۱۱	۱۰۶,۷۵۱	۱۱۲,۴۰۱	۱۲۲,۷۶۰	۱۲۲,۱۸۸	۱۶۰,۱۰۱	۲۹۵,۵۱۹	۴۶۹,۷۱۰	۷۱۰,۱۷۹
۷۳	آموزش دولتی	۳۷۴,۵۲۷	۴۰۵,۴۸۹	۵۷۸,۱۱۰	۷۹۴,۹۷۶	۱,۰۲۱,۸۶۷	۱,۶۶۲,۴۸۴	۱,۸۹۷,۲۵۹	۲,۹۶۳,۵۳۹	۴,۰۹۱,۱۰۹
۷۴	بهداشت خصوصی	۳۵۲,۹۵۰	۳۷۲,۱۱۱	۳۷۹,۳۷۱	۴۶۷,۶۱۹	۵۰۲,۱۲۶	۹۵۱,۹۶۷	۱,۴۲۰,۰۸۲	۲,۱۳۵,۶۶۱	۳,۱۶۱,۸۶۲
۷۵	بهداشت دولتی	۲۰۵,۵۷۵	۲۱۲,۷۰۸	۲۷۷,۱۵۵	۳۳۱,۸۱۱	۵۰۲,۲۲۳	۸۰۰,۸۰۸	۹۹۲,۰۵۹	۱,۴۴۶,۰۸۳	۲,۲۸۱,۹۵۰
۷۶	فعالیت‌های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۵۵,۲۸۰	۶۳,۷۹۶	۹۲,۳۷۰	۸۰,۷۶۲	۱۰۳,۸۹۳	۱۵۹,۳۳۷	۱۹۶,۲۴۸	۲۸۳,۵۹۹	۶۲۱,۳۳۷
۷۷	سایر فعالیت‌های خدماتی و شخصی خانگی	۶۷,۲۱۵	۶۹,۵۰۵	۹۶,۹۵۱	۱۲۷,۳۶۴	۱۷۸,۶۲۸	۲۹۸,۸۴۳	۴۷۷,۵۳۴	۸۰۰,۸۵۸	۱,۲۱۴,۳۳۶
	ارزش افزوده ناخالص به قیمت پایه	۱۴,۵۴۳,۵۵۵	۱۶,۹۰۷,۵۴۰	۲۱,۶۳۱,۸۶۹	۲۷,۶۷۰,۹۴۷	۴۲,۷۰۸,۳۸۲	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۱۰۸,۷۶۷,۹۸۶	۱۵۷,۱۳۴,۷۷۲	۲۰۸,۷۰۳,۶۳۵
	اضافه می‌شود : خالص مالیات بر محصول	۴۷۹,۷۸۷	۵۴۹,۸۰۸	۷۰۱,۳۰۵	۸۸۰,۲۱۵	۹۹۹,۸۶۴	۱,۷۰۰,۸۵۲	۳,۰۷۰,۲۷۱	۴,۵۹۹,۸۱۷	۷,۱۹۳,۷۷۳
	مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
	یارانه بر محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
	تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
	خالص درآمد عوامل تولید از خارج	۱۱,۴۹۵	۳۴,۰۹۵	۱۰۷,۷۳۱	۳۵,۰۷۷	۹,۶۰۸	-۱۸,۸۱۴	-۲۳۰,۵۵۴	-۳۱۶,۴۴۰	-۵۴۶,۹۴۰
	درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸

جدول شماره ۲۲ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۱	زراعت و خدمات کشاورزی وابسته	۵,۱۲۴,۴۵۲	۵,۱۵۴,۷۵۲	۴,۹۳۸,۹۷۳	۵,۵۳۷,۰۵۹	۵,۶۷۰,۷۲۸	۵,۴۸۹,۹۹۳	۵,۳۱۸,۸۹۵	۵,۶۲۶,۱۱۸	۵,۸۳۶,۹۷۴
۲	دامپروری و شکار	۱,۵۵۳,۵۰۰	۱,۶۴۹,۰۱۱	۱,۶۶۲,۲۲۴	۱,۷۳۴,۸۳۹	۱,۸۰۴,۰۰۷	۱,۶۵۳,۹۸۲	۲,۰۷۳,۶۷۷	۱,۸۰۶,۶۲۱	۱,۸۷۹,۳۷۰
۳	جنگلداری	۲۴,۲۲۷	۲۴,۷۳۴	۱۳,۳۷۵	۱۱,۳۹۹	۱۱,۶۵۵	۷,۷۴۷	۷,۴۹۴	۷,۲۴۶	۷,۲۶۰
۴	ماهیگیری	۳۴۱,۰۲۲	۳۷۴,۵۷۹	۳۹۳,۷۹۰	۴۰۰,۳۱۶	۳۹۵,۶۶۷	۳۹۲,۲۹۲	۴۲۱,۳۹۹	۴۴۲,۹۷۴	۴۵۶,۸۳۶
۵	استخراج نفت خام و گاز طبیعی	۵,۶۴۶,۷۸۰	۵,۹۰۴,۵۵۲	۴,۵۰۲,۵۱۱	۲,۰۳۳,۰۱۰	۲,۴۶۹,۷۵۸	۲,۸۰۳,۹۷۸	۳,۱۶۹,۴۰۰	۴,۲۰۵,۱۸۸	۴,۳۹۴,۱۲۶
۶	فرآورد های نفتی	۱,۵۱۷,۶۷۳	۱,۴۱۲,۲۸۱	۱,۴۶۰,۷۱۸	۱,۵۴۹,۶۷۳	۱,۵۱۶,۳۱۵	۱,۷۳۶,۲۹۳	۱,۸۰۸,۷۹۴	۱,۷۰۷,۹۲۶	۱,۷۸۴,۴۰۷
۷	استخراج زغال سنگ و زغال قهوه ای	۳۴,۰۶۸	۳۶,۲۴۰	۴۰,۷۶۵	۳۸,۶۴۳	۴۹,۳۸۱	۴۸,۲۷۸	۴۰,۰۵۲	۴۱,۹۳۲	۴۲,۶۵۶
۸	استخراج کانه های فلزی	۱,۴۸۸,۴۵۱	۱,۶۴۶,۰۵۶	۱,۳۹۲,۷۸۸	۱,۵۶۰,۴۰۸	۱,۷۰۹,۸۵۲	۱,۹۷۲,۲۳۴	۲,۳۵۷,۲۰۵	۲,۴۶۷,۹۷۸	۲,۵۱۰,۶۶۴
۹	استخراج سایر معادن	۱۱۸,۴۷۳	۱۱۷,۸۲۹	۱۱۸,۶۴۰	۱۲۵,۵۸۷	۱۷۰,۴۶۴	۱۶۱,۶۱۹	۱۵۲,۰۱۶	۱۵۹,۱۳۸	۱۶۱,۸۷۴
۱۰	تولید محصولات غذائی	۱,۳۱۴,۲۹۳	۱,۳۸۹,۴۷۲	۱,۶۴۲,۱۱۶	۱,۸۰۲,۷۷۳	۱,۹۶۰,۰۳۷	۲,۱۲۹,۱۰۵	۲,۲۲۶,۱۱۱	۲,۳۶۷,۸۱۰	۲,۵۱۶,۰۷۱
۱۱	تولید محصولات انواع آشامیدنیها	۷۹,۸۳۲	۹۲,۹۹۳	۹۴,۹۹۴	۷۶,۴۵۵	۱۱۹,۰۲۹	۱۲۱,۹۳۴	۱۴۳,۱۵۷	۱۵۹,۶۹۰	۱۶۴,۰۴۰
۱۲	تولید محصولات ازتوتون وتنباکو	۱۷,۱۱۱	۱۸,۸۲۷	۱۸,۲۳۳	۲۴,۱۹۳	۲۱,۴۸۸	۲۲,۰۷۸	۲۰,۷۲۲	۱۹,۵۳۰	۲۰,۴۲۴
۱۳	تولید منسوجات	۳۰۴,۶۰۲	۳۹۷,۱۷۲	۳۰۷,۵۹۱	۳۶۵,۴۰۶	۴۲۰,۸۳۰	۴۳۹,۰۶۳	۴۸۶,۱۹۶	۵۶۷,۰۷۶	۵۸۳,۳۲۵
۱۴	تولید پوشاک	۴۰,۲۶۸	۳۵,۸۴۰	۵۳,۳۲۶	۴۲,۳۳۸	۳۳,۸۱۸	۲۹,۹۲۵	۳۱,۷۵۷	۳۴,۴۰۳	۳۶,۳۱۶
۱۵	تولید چرم و فرآورده های وابسته	۶۹,۵۲۴	۵۴,۲۹۳	۶۴,۰۲۷	۴۸,۸۶۰	۶۱,۳۳۱	۶۴,۷۶۹	۵۹,۱۵۶	۵۹,۴۲۱	۵۶,۷۰۷
۱۶	(غیر از مبلمان)تولید چوب و فرآورده های چوب و چوب پنبه و حصیر	۱۱۰,۱۹۹	۱۰۴,۱۳۵	۱۰۱,۷۸۰	۱۳۰,۷۱۵	۱۲۸,۹۱۱	۱۲۸,۳۴۸	۱۵۵,۰۸۵	۱۵۸,۱۲۷	۱۶۵,۷۱۱
۱۷	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی	۲۵۷,۵۱۲	۳۷۷,۳۱۳	۳۳۸,۷۱۸	۲۵۷,۲۳۸	۲۸۴,۹۷۵	۲۸۱,۰۷۹	۳۱۳,۸۳۵	۳۵۲,۷۸۰	۳۶۸,۴۹۴
۱۸	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	۶۱,۵۴۲	۶۸,۹۸۲	۹۳,۱۵۳	۸۲,۵۹۶	۸۶,۵۴۸	۹۱,۱۲۹	۹۶,۱۹۹	۱۰۶,۴۱۴	۱۰۹,۰۴۵
۱۹	(غیر از پالایشگاهها)تولید فرآورده های نفتی	۲۷۷,۶۷۸	۲۷۳,۱۷۸	۲۱۱,۴۸۷	۲۱۲,۴۱۳	۳۰۲,۷۷۰	۳۰۸,۵۲۷	۳۵۱,۰۷۱	۳۴۷,۳۵۱	۳۵۳,۵۲۵
۲۰	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	۲,۳۴۸,۱۴۱	۲,۴۶۳,۲۷۱	۲,۳۴۲,۴۶۲	۲,۴۳۱,۷۰۹	۳,۴۲۹,۱۴۳	۳,۵۳۶,۷۶۶	۳,۶۸۳,۶۱۵	۳,۶۱۶,۳۳۶	۳,۶۷۳,۴۰۰
۲۱	تولید دارو و فرآورده های دارویی شیمیایی و گیاهی	۲۳۵,۷۸۷	۲۳۱,۶۸۵	۲۷۷,۸۴۸	۲۶۸,۷۳۷	۲۷۸,۴۴۵	۳۴۱,۷۴۵	۲۹۲,۰۲۶	۲۷۴,۳۱۹	۲۷۰,۶۵۸

جدول شماره ۲۲ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۲۲	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۹۲۳,۸۲۷	۷۹۳,۲۷۸	۱,۳۵۴,۲۳۰	۹۴۴,۸۳۰	۹۹۹,۸۵۸	۹۸۵,۸۳۸	۱,۰۷۷,۱۹۴	۱,۱۷۲,۰۴۵	۱,۲۵۴,۸۰۹
۲۳	تولید سایر فرآورده های معدنی غیرفلزی	۹۸۶,۴۴۵	۱,۰۹۴,۰۳۱	۱,۰۶۲,۳۹۲	۱,۱۰۷,۹۴۶	۱,۱۶۵,۵۷۱	۱,۱۳۴,۳۱۹	۱,۱۶۲,۳۲۹	۱,۲۵۷,۰۸۸	۱,۲۳۸,۰۴۵
۲۴	تولید فلزات پایه	۲,۹۶۹,۳۸۰	۳,۲۵۳,۱۰۸	۳,۳۰۷,۸۴۸	۳,۳۹۴,۰۴۴	۳,۶۳۰,۳۷۹	۳,۶۵۲,۰۱۷	۴,۱۰۹,۴۷۸	۴,۲۷۷,۲۴۲	۴,۲۱۰,۸۸۷
۲۵	(غیر از ماشین آلات و تجهیزات)تولید محصولات فلزی ساخته شده	۵۳۵,۹۱۸	۶۰۲,۲۸۴	۵۱۹,۶۳۴	۵۴۵,۶۸۸	۵۸۴,۰۰۸	۵۷۸,۸۳۹	۶۳۸,۴۹۳	۷۵۲,۱۱۱	۸۲۹,۲۴۱
۲۶	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری	۷۲,۳۳۴	۷۰,۵۷۰	۷۴,۸۴۱	۱۱۱,۲۱۷	۱۱۳,۹۰۳	۱۲۲,۱۰۴	۱۴۵,۹۲۲	۱۷۳,۱۵۲	۱۹۶,۶۹۴
۲۷	تولید تجهیزات برقی	۴۱۸,۰۶۲	۵۳۰,۴۸۹	۵۱۰,۵۱۳	۶۰۹,۷۱۱	۶۲۴,۲۶۴	۷۰۳,۷۷۶	۷۷۱,۰۷۹	۷۷۶,۲۳۷	۸۳۶,۳۶۵
۲۸	تولید ماشین آلات وتجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	۵۵۱,۸۷۲	۶۹۱,۱۷۸	۵۵۳,۰۹۳	۶۲۹,۰۳۷	۵۶۵,۸۵۰	۶۲۲,۶۲۴	۷۴۸,۴۹۸	۸۱۶,۴۴۳	۸۹۱,۸۲۲
۲۹	تولید وسائل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۱,۶۵۵,۷۹۶	۱,۵۳۴,۳۷۸	۷۶۶,۵۵۷	۷۴۸,۸۲۵	۸۹۶,۰۱۵	۹۳۰,۵۲۰	۱,۳۱۲,۳۱۴	۱,۴۴۸,۸۴۶	۱,۳۹۳,۸۳۱
۳۰	تولید سایر تجهیزات حمل ونقل	۲۷۲,۷۷۸	۱۶۸,۴۱۵	۱۰۳,۶۷۶	۱۳۰,۱۸۷	۱۴۲,۰۸۶	۱۳۲,۹۳۸	۱۸۰,۹۶۵	۱۹۰,۵۹۰	۱۸۵,۲۸۴
۳۱	تولید مبلمان	۵۵,۷۷۴	۳۱,۵۰۰	۲۹,۸۸۵	۶۴,۹۳۷	۶۰,۶۴۹	۶۳,۳۳۷	۶۷,۵۸۸	۷۷,۶۸۵	۸۸,۸۷۹
۳۲	تولید سایر مصنوعات	۹۹,۱۴۰	۸۵,۲۹۳	۸۹,۸۷۷	۱۱۱,۳۲۶	۸۵,۰۴۲	۸۵,۵۶۳	۸۰,۵۲۸	۹۹,۲۶۹	۱۲۰,۰۶۰
۳۳	تعمیر و نصب ماشین آلات وتجهیزات	۴۳,۴۸۲	۴۸,۴۶۸	۳۵,۷۳۲	۳۸,۱۶۱	۸۲,۰۳۶	۱۲۲,۵۵۵	۱۴۴,۳۶۵	۱۶۷,۴۳۷	۱۶۷,۹۸۴
۳۴	تولید، انتقال و توزیع برق	۲۶۱,۷۸۰	۲۷۹,۰۵۹	۲۷۹,۹۴۹	۲۹۵,۵۸۶	۳۰۹,۷۵۲	۳۲۲,۹۶۷	۳۳۳,۶۵۴	۳۵۱,۵۴۸	۳۶۱,۵۸۵
۳۵	تولید گاز؛ توزیع سوخت های گازی از طریق شاه لوله	۳۴۹,۶۴۸	۳۶۴,۳۳۶	۳۷۷,۴۱۳	۳۸۸,۷۳۰	۴۱۹,۸۹۲	۴۲۹,۰۳۷	۴۳۵,۱۱۵	۴۴۷,۳۷۹	۴۵۸,۵۹۹
۳۶	جمع آوری، تصفیه و تامین آب	۳۵,۴۰۵	۳۶,۱۹۶	۳۶,۵۰۱	۳۷,۲۳۳	۳۹,۶۶۸	۴۱,۴۹۹	۴۱,۹۳۹	۴۲,۷۲۴	۴۳,۳۳۰
۳۷	فاضلاب، تصفیه و دفع پسماند و بازیافت مواد	۲,۰۳۹	۲,۲۴۴	۲,۴۱۷	۲,۶۰۶	۲,۶۲۴	۲,۶۹۵	۲,۸۶۹	۲,۸۹۹	۲,۹۴۱
۳۸	ساختمان خصوصی شهری	۲,۴۷۲,۷۲۰	۲,۵۱۱,۵۴۲	۲,۶۳۹,۹۰۵	۲,۷۴۳,۰۴۲	۳,۱۳۹,۵۲۲	۲,۹۷۷,۰۶۱	۲,۹۳۵,۶۵۹	۳,۰۰۱,۳۵۸	۳,۱۳۲,۹۵۹
۳۹	ساختمان خصوصی روستایی	۱۴۸,۵۱۵	۱۴۳,۳۹۱	۱۴۶,۶۲۱	۲۱۰,۰۰۵	۱۶۸,۶۳۲	۱۲۳,۳۴۴	۱۲۵,۰۹۹	۱۲۶,۹۵۱	۱۳۰,۶۸۶
۴۰	ساختمان دولتی	۹۱۰,۷۵۲	۱,۰۰۴,۵۴۰	۸۰۰,۹۶۲	۶۴۱,۲۳۸	۵۷۹,۲۶۱	۵۷۸,۶۰۵	۶۳۰,۹۹۹	۷۲۳,۷۴۵	۷۲۹,۳۸۶
۴۱	(عمده فروشی وخرده فروشی)خدمات بازرگانی	۸,۸۳۲,۴۶۳	۹,۱۳۱,۴۵۲	۸,۵۴۱,۵۶۳	۸,۳۱۷,۹۶۰	۸,۵۵۷,۵۴۲	۹,۰۶۴,۵۹۸	۹,۸۵۱,۳۷۰	۱۰,۲۴۲,۵۱۰	۱۰,۵۳۶,۱۰۱
۴۲	تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	۳۹۳,۹۸۸	۳۷۱,۰۶۶	۴۴۴,۱۴۸	۵۴۵,۵۳۷	۵۷۹,۷۰۳	۶۰۱,۳۷۲	۶۵۶,۸۷۶	۶۶۱,۰۶۹	۶۸۰,۰۲۸

جدول شماره ۲۲ **ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰**

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۴۳	حمل و نقل ریلی مسافر	۷,۲۹۹	۷,۴۱۹	۸,۵۶۴	۸,۳۴۴	۲,۹۰۱	۶,۳۰۲	۸,۹۳۶	۹,۳۸۳	۸,۶۹۴
۴۴	حمل و نقل ریلی بار	۶۸,۲۶۸	۷۱,۸۴۹	۸۷,۴۲۶	۶۵,۵۴۱	۷۶,۹۷۷	۶۸,۷۰۵	۶۰,۶۹۱	۶۰,۰۰۱	۵۹,۲۴۱
۴۵	حمل و نقل مسافر از طریق جاده	۷۰۴,۳۸۰	۶۸۵,۰۷۶	۷۰۹,۰۳۰	۷۰۰,۹۷۲	۵۲۳,۲۹۸	۶۱۳,۶۴۰	۷۶۰,۵۰۷	۸۱۵,۵۷۳	۷۸۲,۶۳۸
۴۶	حمل و نقل بار از طریق جاده	۳,۰۹۳,۱۲۴	۳,۳۶۹,۴۴۴	۳,۳۴۷,۵۷۰	۳,۵۵۱,۶۱۵	۳,۸۱۹,۲۹۷	۳,۸۸۶,۳۰۴	۴,۰۱۱,۰۱۳	۴,۳۹۴,۹۱۱	۴,۴۹۳,۵۱۱
۴۷	حمل و نقل از طریق خط لوله	۱۹,۲۹۳	۲۱,۰۹۸	۲۰,۳۳۲	۲۱,۳۰۳	۱۹,۸۷۲	۲۲,۰۸۳	۲۲,۸۷۳	۲۳,۶۸۱	۲۵,۰۵۸
۴۸	حمل و نقل آبی	۲۷۷,۶۷۴	۲۶۹,۵۱۷	۲۳۴,۳۴۰	۱۸۵,۳۹۴	۱۴۸,۳۶۲	۲۰۹,۷۰۶	۲۰۸,۶۰۴	۲۳۱,۱۳۶	۲۳۱,۷۶۰
۴۹	حمل و نقل هوایی	۱۹۶,۹۷۷	۲۱۵,۰۴۷	۱۹۷,۶۳۹	۱۸۰,۱۸۹	۷۷,۹۸۸	۱۲۲,۲۰۶	۱۶۲,۵۳۴	۱۶۲,۸۹۳	۱۷۲,۱۵۷
۵۰	خدمات پشتیبانی و کمکی حمل ونقل	۳۳۴,۴۷۰	۳۸۹,۵۱۵	۳۶۶,۴۱۴	۳۷۹,۰۱۷	۳۴۲,۴۳۲	۳۷۷,۹۳۵	۳۹۸,۶۸۱	۴۴۰,۷۳۷	۴۴۵,۷۸۰
۵۱	فعالیت های پست و پیک	۴۱,۹۸۶	۴۳,۸۶۴	۴۰,۳۳۹	۳۱,۸۹۱	۳۱,۱۳۹	۳۶,۹۴۳	۳۴,۲۴۷	۳۸,۲۲۰	۴۲,۶۴۵
۵۲	انبارداری و ذخیره سازی	۱۸,۶۷۵	۱۹,۷۱۲	۱۸,۳۵۵	۲۰,۷۵۹	۱۹,۴۵۲	۲۱,۵۱۵	۲۰,۳۸۷	۲۲,۴۷۷	۲۴,۲۰۲
۵۳	(هتل) فعالیت های خدماتی مربوط به تامین جا	۵۹,۵۵۵	۴۱,۵۳۴	۵۲,۰۳۸	۳۴,۵۵۶	۱۶,۵۷۲	۱۵,۰۳۸	۳۷,۹۵۱	۶۶,۵۳۴	۷۰,۹۹۲
۵۴	(رستوران)فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها	۴۴۹,۴۰۹	۴۳۴,۳۶۱	۴۰۶,۴۴۹	۳۳۹,۱۱۶	۲۱۰,۷۵۹	۲۹۲,۵۶۲	۳۵۷,۶۳۲	۳۹۱,۰۰۳	۴۱۰,۰۶۲
۵۵	مخابرات	۱۷۵,۴۹۳	۲۲۳,۵۰۵	۲۷۳,۶۳۱	۳۳۷,۴۶۳	۴۱۹,۸۳۸	۵۰۷,۸۵۴	۵۲۲,۶۴۸	۷۰۴,۰۰۹	۷۹۸,۹۹۴
۵۶	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	۶۲,۲۱۷	۵۶,۶۲۶	۷۲,۳۲۲	۵۱,۶۶۲	۶۵,۸۴۴	۵۸,۶۳۲	۶۲,۱۵۶	۷۵,۰۱۱	۸۵,۱۳۰
۵۷	فعالیت های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی و...	۱,۲۱۵,۲۳۸	۱,۳۶۸,۱۱۲	۱,۳۱۸,۰۴۳	۱,۳۵۸,۴۷۹	۱,۴۸۳,۰۲۷	۱,۵۲۰,۴۴۶	۱,۵۴۸,۲۱۱	۱,۴۹۵,۱۹۱	۱,۵۵۸,۷۰۷
۵۸	(بجز تامین اجتماعی اجباری)بیمه	۱۴۴,۲۰۱	۱۵۵,۸۸۲	۱۶۰,۵۲۰	۱۵۵,۸۵۲	۱۶۱,۷۶۸	۱۵۱,۸۱۵	۱۷۴,۷۹۰	۲۰۹,۱۷۵	۲۴۵,۳۰۱
۵۹	فعالیت های جنبی خدمات مالی و فعالیت های بیمه	۲۴۴,۹۲۰	۲۵۸,۷۷۴	۳۱۵,۵۳۲	۴۱۵,۹۷۸	۴۰۲,۴۱۷	۲۴۲,۱۴۹	۳۰۷,۰۹۹	۳۲۵,۶۸۷	۳۵۴,۵۹۹
۶۰	(واقعی)خدمات مستغلات اجاره ا ی شهری	۱,۱۶۷,۹۱۷	۱,۱۶۵,۶۷۳	۱,۱۸۰,۳۸۳	۱,۱۹۴,۷۸۹	۱,۲۲۳,۷۴۳	۱,۲۳۴,۴۲۱	۱,۲۲۴,۶۰۷	۱,۲۸۷,۰۰۶	۱,۳۱۰,۷۴۹
۶۱	(احتسابی)خدمات مستغلات شخصی شهری	۳,۷۲۷,۷۴۵	۳,۷۲۵,۲۰۸	۳,۸۱۴,۸۶۳	۳,۸۲۸,۸۴۰	۳,۹۴۴,۳۷۲	۳,۹۶۹,۹۸۴	۳,۹۶۴,۴۴۱	۴,۱۹۳,۱۸۴	۴,۲۷۰,۵۴۰
۶۲	خدمات مسکونی روستایی	۳۳۶,۹۹۰	۳۳۳,۰۰۵	۳۷۶,۶۶۴	۳۹۶,۵۷۴	۴۱۶,۹۳۴	۴۲۹,۶۸۲	۴۴۸,۵۲۳	۴۷۳,۶۴۸	۴۸۲,۳۸۶
۶۳	خدمات مستغلات غیر مسکونی	۳۶۰,۹۵۶	۳۷۵,۳۲۰	۴۱۰,۰۶۰	۴۵۲,۷۷۱	۴۶۰,۳۰۹	۵۱۴,۳۷۷	۶۸۲,۲۹۷	۵۰۰,۸۲۰	۵۱۰,۰۵۹

جدول شماره ۲۲ ارزش‌افزوده فعالیت‌ها، تولید ناخالص داخلی و درآمد ملی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

	شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
۶۴	خدمات دلالان مستغلات	۶۶,۱۹۷	۵۵,۵۳۱	۸۸,۵۵۴	۸۳,۵۹۷	۱۱۴,۲۹۱	۸۱,۲۶۰	۱۱۶,۱۸۷	۱۰۶,۴۲۵	۱۰۸,۴۰۷
۶۵	تحقیق و توسعه	۲۱۹,۷۵۹	۲۲۶,۱۳۹	۲۲۳,۰۴۸	۲۱۵,۷۷۷	۲۸۱,۰۲۹	۲۶۲,۳۶۴	۲۹۸,۰۰۶	۲۴۸,۰۲۵	۲۴۹,۲۵۷
۶۶	سایر فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۳۷۳,۲۷۷	۳۶۸,۸۸۳	۳۳۱,۳۰۱	۲۸۴,۶۷۸	۲۱۲,۲۷۵	۳۱۵,۷۰۴	۳۴۲,۷۵۶	۳۶۶,۰۳۵	۴۲۰,۹۲۵
۶۷	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۷,۴۱۷	۴۷,۷۷۶	۴۵,۲۸۳	۳۸,۹۶۳	۳۷,۶۳۲	۳۶,۸۶۹	۳۱,۶۴۲	۲۹,۸۸۰	۳۰,۰۴۳
۶۸	خدمات امور عمومی	۳,۲۶۶,۹۶۷	۳,۶۲۷,۵۳۸	۳,۰۳۳,۲۳۱	۳,۳۴۴,۰۱۵	۳,۱۶۳,۲۳۱	۳,۲۹۳,۶۶۷	۲,۸۵۶,۱۴۹	۲,۶۳۶,۴۴۱	۲,۶۴۶,۳۹۰
۶۹	خدمات امور دفاعی	۹۲۲,۹۳۸	۸۸۲,۱۳۲	۱,۰۰۴,۹۳۵	۹۱۲,۲۰۹	۷۴۰,۹۱۲	۹۵۴,۹۵۲	۷۰۱,۵۳۲	۹۲۵,۹۶۴	۹۲۹,۴۵۰
۷۰	خدمات امور انتظامی	۶۹۵,۱۶۲	۵۴۱,۷۸۱	۶۵۲,۲۱۵	۳۱۲,۸۲۶	۶۲۵,۰۴۴	۶۸۷,۰۷۴	۵۲۳,۴۶۱	۴۶۷,۰۵۹	۴۶۸,۸۱۸
۷۱	تامین اجتماعی اجباری	۳۴۹,۳۵۳	۳۶۷,۴۲۲	۲۳۲,۱۳۰	۲۲۱,۵۷۲	۲۱۸,۷۷۱	۲۳۴,۰۸۴	۱۸۳,۳۴۳	۱۷۲,۵۲۱	۱۷۳,۱۵۷
۷۲	اموزش خصوصی	۲۴۱,۵۲۵	۲۲۴,۰۸۳	۲۰۳,۴۴۱	۱۸۵,۱۷۵	۱۵۶,۴۰۸	۱۶۰,۱۰۱	۲۱۸,۲۵۴	۲۴۷,۲۴۸	۲۶۹,۸۸۴
۷۳	آموزش دولتی	۱,۵۱۵,۶۸۵	۱,۳۳۱,۸۶۶	۱,۵۸۳,۰۱۲	۱,۶۹۲,۳۱۹	۱,۵۵۴,۳۸۱	۱,۶۶۲,۴۸۴	۱,۲۸۷,۸۳۴	۱,۳۲۲,۹۳۱	۱,۳۶۸,۸۲۴
۷۴	بهداشت خصوصی	۱,۰۶۲,۰۳۳	۱,۰۰۹,۷۹۴	۸۸۰,۱۵۵	۸۸۰,۰۸۷	۷۴۷,۹۴۷	۹۵۱,۹۶۷	۱,۰۲۶,۴۰۷	۱,۱۱۵,۷۱۲	۱,۱۷۱,۰۱۶
۷۵	بهداشت دولتی	۸۳۲,۱۹۱	۶۹۹,۰۷۶	۷۵۹,۰۲۵	۷۰۶,۳۷۳	۷۶۳,۸۵۶	۸۰۰,۸۰۸	۷۰۱,۴۰۰	۶۹۷,۹۸۷	۸۲۴,۱۰۸
۷۶	فعالیت‌های تفریحی،هنری،فرهنگی و ورزشی	۲۱۹,۲۲۹	۲۰۸,۵۵۲	۲۴۹,۴۵۷	۱۶۸,۱۵۳	۱۵۷,۹۵۷	۱۵۹,۳۳۷	۱۳۲,۲۶۱	۱۲۳,۸۶۵	۱۹۷,۶۷۱
۷۷	سایر فعالیت‌های خدماتی و شخصی خانگی	۲۳۱,۵۷۳	۲۱۵,۹۱۴	۲۶۲,۳۵۵	۲۵۶,۷۴۴	۲۶۷,۷۲۷	۲۹۸,۸۴۳	۳۱۵,۵۵۷	۳۴۸,۷۲۱	۳۷۱,۸۶۸
	ارزش افزوده ناخالص به قیمت پایه	۶۵,۷۰۷,۳۴۷	۶۷,۶۱۱,۰۴۱	۶۴,۷۰۵,۹۳۴	۶۳,۳۶۵,۸۰۴	۶۶,۵۸۰,۱۷۰	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۷۲,۴۱۳,۸۱۱	۷۶,۰۶۵,۷۹۶	۷۸,۴۹۴,۴۱۷
	اضافه می‌شود : خالص مالیات بر محصول	۱,۶۶۰,۱۲۳	۱,۷۹۵,۵۴۴	۲,۰۹۹,۳۲۰	۱,۸۶۱,۸۸۷	۱,۵۴۴,۸۱۱	۱,۷۰۰,۸۵۲	۱,۶۱۳,۱۸۹	۱,۹۰۸,۵۸۴	۲,۳۸۶,۹۲۱
	مالیات بر محصول	۲,۱۴۱,۱۳۳	۲,۳۳۰,۹۵۲	۲,۱۶۹,۳۵۱	۱,۹۱۲,۶۹۸	۱,۵۷۹,۲۸۰	۱,۷۴۹,۴۰۲	۱,۶۳۹,۸۶۵	۱,۹۴۲,۴۰۰	۲,۳۹۴,۰۵۵
	یارانه بر محصول	۴۸۱,۰۱۰	۵۳۵,۴۰۸	۷۰,۰۳۱	۵۰,۸۱۱	۳۴,۴۶۹	۴۸,۵۵۰	۲۶,۶۷۶	۳۳,۸۱۶	۷,۱۳۴
	تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۶۷,۳۶۷,۴۷۰	۶۹,۴۰۶,۵۸۵	۶۶,۸۰۵,۲۵۴	۶۵,۲۲۷,۶۹۱	۶۸,۱۲۴,۹۸۱	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۷۴,۰۲۷,۰۰۰	۷۷,۹۷۴,۳۸۰	۸۰,۸۸۱,۳۳۷
	خالص درآمد عوامل تولید از خارج	۱۸۴,۲۰۸	۳۰۲,۱۶۶	۲۹۴,۳۵۵	۲۲۸,۷۹۶	۱۷۰,۷۳۰	-۱۸,۸۱۴	-۷۰,۲۵۵	-۱۴,۴۷۲	-۱۲,۳۸۵
	نتیجه رابطه مبادله بازرگانی	۴,۹۳۳,۷۶۵	۶,۷۵۳,۳۲۷	۲,۹۲۴,۶۰۴	-۳,۸۴۱,۵۰۷	-۷,۱۲۴,۴۸۱	۰	۵۹۳,۰۳۸	-۳,۹۶۷,۲۲۱	-۶,۴۹۵,۱۰۰
	درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۷۲,۴۸۵,۴۴۴	۷۶,۴۶۲,۰۷۸	۷۰,۰۲۴,۲۱۴	۶۱,۶۱۴,۹۸۱	۶۱,۱۷۱,۲۳۰	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۷۴,۵۴۹,۷۸۳	۷۳,۹۹۲,۶۸۷	۷۴,۳۷۳,۸۵۲

جدول شماره ۲۳ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری -کل اقتصاد**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۹,۰۲۷,۷۸۶	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۴,۵۴۳,۵۵۵	۱۶,۹۰۷,۵۴۰	۲۱,۶۳۱,۸۶۹	۲۷,۶۷۰,۹۴۷	۴۲,۷۰۸,۳۸۲	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۱۰۸,۷۶۷,۹۸۶	۱۵۷,۱۳۴,۷۷۲	۲۰۸,۷۰۳,۶۳۵
جبران خدمات کارکنان	۴,۱۵۹,۹۱۶	۴,۸۵۰,۵۱۴	۵,۸۱۵,۶۷۰	۷,۶۲۷,۶۷۵	۱۰,۹۴۳,۸۹۴	۱۷,۲۹۶,۴۶۸	۲۴,۸۳۹,۰۹۷	۳۶,۷۸۸,۲۵۴	۵۰,۴۹۸,۹۲۳
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۲۳۹,۲۸۴	۲۱۶,۱۴۳	۲۴۳,۸۵۸	۲۶۴,۳۰۶	۳۹۱,۳۳۵	۵۰۱,۶۹۶	۸۷۸,۷۲۵	۱,۲۳۳,۸۳۶	۱,۹۳۶,۲۷۹
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳۲	۳۳	۲۴	۴۵	۴۱	۶۹	۱۱۱	۷۰	۸۰
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶,۳۰۰,۸۱۲	۷,۴۳۳,۱۱۰	۹,۳۸۹,۳۰۸	۱۱,۰۶۸,۶۰۴	۱۷,۷۴۷,۰۶۸	۲۹,۹۰۶,۵۹۴	۴۹,۱۶۸,۹۲۳	۶۸,۷۶۰,۴۲۸	۸۹,۷۶۸,۶۵۲
درآمد مختلط - ناخالص	۳,۸۴۳,۵۷۵	۴,۴۰۷,۸۰۵	۶,۱۸۳,۰۵۶	۸,۷۱۰,۴۰۷	۱۳,۶۲۶,۱۲۶	۲۱,۵۳۳,۶۱۲	۳۳,۸۸۱,۳۵۲	۵۰,۳۵۲,۳۲۴	۶۶,۴۹۹,۸۶۲

جدول شماره ۲۴

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲,۰۲۱,۸۹۲	۲,۳۰۱,۹۱۹	۳,۴۷۷,۶۰۷	۵,۰۲۵,۷۶۶	۷,۳۳۶,۸۸۱	۱۱,۲۲۶,۹۳۶	۱۸,۷۴۰,۰۲۶	۲۶,۷۶۹,۱۰۵	۳۴,۴۸۸,۷۰۳
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۷۵۲,۷۳۸	۸۱۹,۷۱۲	۱,۳۲۶,۷۱۷	۱,۶۵۴,۴۱۶	۲,۲۲۵,۹۲۲	۳,۶۸۲,۹۲۲	۶,۷۷۸,۸۷۸	۹,۳۸۱,۲۲۶	۱۱,۹۹۹,۵۲۳
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۲۶۹,۱۵۴	۱,۴۸۲,۲۰۷	۲,۱۵۰,۸۹۰	۳,۳۷۱,۳۵۰	۵,۱۱۰,۹۵۹	۷,۵۴۴,۰۱۴	۱۱,۹۶۱,۱۴۸	۱۷,۳۸۷,۸۷۹	۲۲,۴۸۹,۱۷۹
جبران خدمات کارکنان	۱۶۴,۹۱۸	۱۹۴,۸۴۷	۲۷۶,۲۱۲	۴۲۵,۰۸۲	۶۰۹,۶۹۶	۸۷۷,۸۱۳	۱,۴۷۹,۳۲۷	۲,۳۹۱,۸۲۷	۲,۹۷۲,۴۴۶
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳,۰۳۲	۲,۰۶۰	۲,۴۰۸	۳,۲۸۲	۶,۰۱۵	۷,۶۹۰	۱۹,۳۹۳	۲۷,۲۴۷	۳۴,۴۶۶
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۳	۲	۵	۴	۶	۱۱	۷	۸
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱۰۹,۲۶۸	۱۳۴,۵۸۶	۲۰۴,۵۵۸	۴۱۰,۴۳۲	۶۷۱,۳۳۳	۱,۰۰۲,۹۵۷	۱,۶۵۲,۲۱۸	۱,۹۸۴,۲۰۵	۲,۷۳۸,۰۱۴
درآمد مختلط - ناخالص	۹۹۱,۹۳۸	۱,۱۵۰,۷۱۷	۱,۶۶۷,۷۱۵	۲,۵۳۲,۵۵۹	۳,۸۲۳,۹۱۸	۵,۶۵۵,۵۶۰	۸,۸۱۰,۲۲۱	۱۲,۹۸۴,۶۰۸	۱۶,۷۴۴,۲۶۱

جدول شماره ۲۵ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - استخراج نفت، گاز و پالایش نفت**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲,۰۹۰,۸۴۰	۲,۵۸۳,۲۷۹	۲,۹۶۰,۸۸۶	۱,۹۱۳,۱۷۱	۱,۹۲۶,۴۴۸	۵,۰۶۳,۷۴۶	۱۳,۱۱۰,۷۵۷	۱۵,۹۹۳,۵۷۵	۱۷,۷۹۲,۵۱۸
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۲۳۱,۳۶۹	۲۴۱,۸۷۷	۲۵۳,۰۵۵	۳۰۹,۹۰۵	۳۷۴,۲۷۱	۵۲۳,۴۷۶	۶۸۶,۰۵۳	۸۱۲,۵۰۶	۹۲۵,۴۴۸
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۸۵۹,۴۷۱	۲,۳۴۱,۴۰۲	۲,۷۰۷,۸۳۱	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱,۵۵۲,۱۷۷	۴,۵۴۰,۲۷۰	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۱۶,۸۶۷,۰۷۰
جبران خدمات کارکنان	۸۰,۷۰۱	۹۳,۲۵۹	۱۲۰,۱۸۳	۱۵۷,۱۲۹	۲۲۴,۰۵۲	۳۷۱,۶۵۱	۶۰۷,۶۵۲	۹۱۲,۱۹۸	۱,۳۲۷,۹۶۵
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳,۵۸۰	۲,۸۳۲	۳,۳۰۰	۱,۹۸۶	۱,۶۷۹	۴,۲۶۴	۱۵,۸۲۰	۱۸,۳۵۸	۱۹,۷۰۳
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۳	۲	۲	۱	۳	۸	۴	۴
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۷۵,۱۹۳	۲,۲۴۵,۳۱۵	۲,۵۸۴,۳۵۰	۱,۴۴۴,۱۵۳	۱,۳۲۶,۴۴۷	۴,۱۶۴,۳۵۸	۱۱,۸۰۱,۲۳۹	۱۴,۲۵۰,۵۱۷	۱۵,۵۱۹,۴۰۵
درآمد مختلط - ناخالص									

جدول شماره ۲۶

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - استخراج معادن

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱۶۹,۵۳۲	۲۵۵,۳۹۳	۳۹۹,۲۶۴	۶۵۷,۶۴۴	۱,۵۱۱,۲۳۸	۲,۷۸۳,۸۲۵	۳,۱۸۵,۰۳۶	۴,۳۵۰,۷۵۹	۵,۵۵۲,۲۱۸
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۴۷,۴۲۳	۶۱,۸۵۷	۹۴,۰۴۶	۱۶۶,۹۵۵	۲۷۰,۳۷۴	۶۰۱,۶۹۴	۵۸۱,۹۶۰	۸۰۲,۱۴۶	۱,۰۳۰,۴۶۹
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۲۲,۱۰۹	۱۹۳,۵۳۵	۳۰۵,۲۱۸	۴۹۰,۶۸۹	۱,۲۴۰,۸۶۴	۲,۱۸۲,۱۳۱	۲,۶۰۳,۰۷۶	۳,۵۴۸,۶۱۲	۴,۵۲۱,۷۴۹
جبران خدمات کارکنان	۲۳,۹۱۲	۲۹,۸۵۷	۴۱,۱۴۷	۶۳,۰۰۷	۱۰۲,۹۱۹	۱۴۸,۶۷۷	۲۳۴,۵۱۴	۳۱۹,۶۹۹	۴۰۷,۳۷۰
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۴۲۸	۷۹۳	۵۰۷	۱,۰۸۷	۱,۸۵۳	۲,۸۷۴	۴,۷۴۸	۶,۴۴۹	۸,۴۴۵
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۱	۱	۲	۲	۱	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۹۴,۸۹۱	۱۵۸,۰۳۱	۲۵۳,۵۳۲	۴۱۵,۳۷۱	۱,۱۲۱,۸۱۵	۱,۹۸۴,۰۸۴	۲,۳۳۸,۱۳۴	۳,۱۸۳,۵۰۷	۴,۰۶۰,۴۲۲
درآمد مختلط - ناخالص	۲,۸۷۸	۴,۸۵۵	۱۰,۰۳۲	۱۱,۲۲۵	۱۴,۲۷۹	۴۶,۴۹۷	۲۵,۶۸۱	۳۸,۹۵۸	۴۵,۵۱۴

جدول شماره ۲۷

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - صنعت

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۵,۹۶۸,۲۵۶	۷,۴۲۲,۴۴۱	۱۰,۹۶۵,۳۸۲	۱۶,۲۶۹,۴۰۲	۲۸,۹۰۵,۶۱۷	۴۷,۵۸۶,۸۳۵	۷۰,۹۲۶,۲۱۰	۱۰۰,۲۳۶,۵۱۴	۱۳۰,۵۶۳,۹۳۳
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۳,۹۶۷,۳۲۱	۴,۹۵۴,۸۰۱	۷,۳۴۰,۲۲۸	۱۰,۹۴۳,۰۸۷	۱۸,۹۱۱,۱۰۱	۳۰,۹۵۷,۹۳۹	۴۶,۰۷۰,۳۴۴	۶۵,۲۶۷,۹۵۸	۸۴,۹۷۱,۱۷۰
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۲,۰۰۰,۹۳۴	۲,۴۶۷,۶۴۰	۳,۶۲۵,۱۵۴	۵,۳۲۶,۳۱۵	۹,۹۹۴,۵۱۷	۱۶,۶۲۸,۸۹۶	۲۴,۸۵۵,۸۶۷	۳۴,۹۶۸,۵۵۶	۴۵,۵۹۲,۷۶۴
جبران خدمات کارکنان	۶۵۸,۹۹۲	۷۶۵,۹۸۷	۹۳۱,۳۹۱	۱,۲۷۷,۷۳۳	۱,۸۱۶,۸۵۷	۳,۱۹۱,۰۵۶	۵,۳۸۸,۳۸۱	۷,۹۰۶,۸۲۰	۱۱,۲۴۰,۳۳۷
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۱۰,۸۰۳	۸,۹۴۴	۱۳,۲۷۹	۱۸,۵۷۹	۲۷,۰۲۷	۴۳,۵۲۰	۹۰,۱۳۸	۱۲۱,۰۵۰	۱۵۳,۵۳۳
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۸	۹	۷	۱۵	۱۶	۲۷	۴۲	۲۶	۲۹
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶۹۹,۱۰۴	۹۱۶,۲۱۱	۱,۵۱۲,۲۰۷	۲,۴۱۸,۳۷۶	۵,۳۵۴,۹۲۱	۹,۰۱۱,۰۵۸	۱۲,۹۴۵,۵۶۹	۱۷,۸۵۰,۹۹۱	۲۲,۴۰۶,۹۵۴
درآمد مختلط - ناخالص	۶۳۲,۰۴۴	۷۷۶,۵۰۷	۱,۱۶۸,۲۸۴	۱,۶۱۱,۶۴۲	۲,۷۹۵,۷۲۸	۴,۳۸۳,۲۸۹	۶,۴۳۱,۸۲۱	۹,۰۸۹,۷۲۲	۱۱,۷۹۱,۹۶۹

جدول شماره ۲۸ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۷۳۳,۱۱۶	۷۹۸,۳۲۸	۸۴۱,۵۷۰	۹۰۹,۷۸۹	۱,۰۰۰,۹۲۳	۱,۰۶۹,۲۱۴	۱,۱۵۴,۶۶۶	۱,۳۸۶,۱۳۸	۱,۵۷۱,۸۶۲
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۲۰۴,۴۴۹	۲۲۴,۵۵۴	۲۳۹,۶۶۶	۲۶۵,۵۳۳	۲۹۳,۸۰۹	۳۱۷,۲۱۱	۳۳۵,۲۴۸	۴۰۳,۱۰۶	۴۷۰,۰۹۱
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۵۲۸,۶۶۷	۵۷۳,۷۷۵	۶۰۱,۹۰۴	۶۴۴,۲۵۶	۷۰۷,۱۱۴	۷۵۲,۰۰۴	۸۱۹,۴۱۸	۹۸۳,۰۳۲	۱,۱۰۱,۷۷۲
جبران خدمات کارکنان	۹۵,۹۹۶	۱۰۶,۱۴۴	۱۱۲,۳۹۵	۱۲۳,۲۹۳	۱۳۶,۵۵۷	۱۴۸,۴۰۶	۱۵۸,۵۷۹	۱۸۹,۳۲۲	۲۱۸,۰۲۰
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۱,۲۴۶	۸۷۲	۹۳۶	۹۳۸	۸۴۸	۸۹۲	۱,۳۸۷	۱,۵۸۵	۱,۷۳۹
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۰
مازاد عملیاتی - ناخالص	۴۲۸,۸۲۴	۴۶۴,۱۰۸	۴۸۶,۷۲۷	۵۱۳,۵۵۲	۵۶۳,۳۴۷	۵۹۸,۸۴۳	۶۵۴,۷۸۷	۷۸۹,۷۵۰	۸۷۳,۸۵۲
درآمد مختلط - ناخالص	۲,۶۰۲	۲,۶۵۱	۱,۸۴۸	۶,۴۷۴	۶,۳۶۳	۳,۸۶۳	۴,۶۶۶	۲,۳۷۶	۸,۱۶۱

جدول شماره ۲۹ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۵۱,۴۵۴	۵۳,۴۰۹	۷۲,۵۱۱	۷۵,۴۷۲	۹۳,۸۴۳	۱۱۱,۶۱۶	۱۲۷,۰۹۴	۱۵۲,۷۲۶	۱۶۱,۴۵۶
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۳۱,۲۵۵	۳۲,۳۰۵	۴۳,۹۲۵	۴۵,۷۷۱	۵۶,۸۶۲	۶۷,۴۲۲	۷۶,۶۵۵	۹۲,۳۳۹	۹۷,۷۶۸
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۲۰,۱۹۹	۲۱,۱۰۳	۲۸,۵۸۶	۲۹,۷۰۱	۳۶,۹۸۰	۴۴,۱۹۳	۵۰,۴۳۹	۶۰,۳۸۷	۶۳,۶۸۸
جبران خدمات کارکنان	۱۱,۹۰۶	۱۲,۳۸۷	۱۶,۷۱۳	۱۷,۳۰۴	۲۱,۶۲۲	۲۵,۸۷۰	۲۹,۴۳۱	۳۵,۲۵۳	۳۷,۱۸۰
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۸۷	۵۸	۸۱	۷۸	۷۹	۹۳	۱۵۳	۱۷۵	۱۷۹
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶,۲۷۱	۴,۴۶۱	۵,۴۴۵	۴,۴۹۰	۳,۴۳۴	۳,۰۷۸	۴,۴۹۳	۶,۴۷۶	۳,۸۲۴
درآمد مختلط - ناخالص	۱,۹۳۵	۴,۱۹۷	۶,۳۴۷	۷,۸۲۹	۱۱,۸۴۵	۱۵,۱۵۲	۱۶,۳۶۲	۱۸,۴۸۳	۲۲,۵۰۵

جدول شماره ۳۰

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - ساختمان

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱,۸۵۲,۸۳۳	۲,۰۴۵,۴۵۵	۲,۷۵۳,۶۶۸	۳,۷۸۳,۴۱۱	۷,۰۶۷,۸۹۴	۹,۵۳۰,۳۳۷	۱۴,۰۳۳,۶۲۲	۲۰,۵۵۰,۶۵۸	۲۷,۶۶۰,۰۵۴
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۱,۲۲۷,۸۵۹	۱,۳۳۳,۵۸۲	۱,۷۲۵,۹۳۸	۲,۳۳۷,۲۹۰	۴,۳۳۶,۰۸۴	۵,۸۵۱,۳۲۷	۸,۶۸۸,۷۶۳	۱۲,۵۷۷,۸۵۴	۱۶,۸۹۰,۱۷۷
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۶۲۴,۹۷۴	۷۱۱,۸۷۳	۱,۰۲۷,۷۳۰	۱,۴۴۶,۱۲۲	۲,۷۳۱,۸۱۱	۳,۶۷۹,۰۱۰	۵,۳۴۴,۸۵۹	۷,۹۷۲,۸۰۴	۱۰,۷۶۹,۸۷۷
جبران خدمات کارکنان	۴۴۴,۷۷۸	۴۸۴,۶۷۷	۶۲۸,۰۸۰	۸۶۸,۶۲۳	۱,۵۷۶,۴۶۷	۲,۲۱۶,۷۹۷	۳,۲۷۲,۳۳۹	۴,۷۸۸,۲۳۰	۶,۴۶۳,۴۶۳
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۱۶۳,۱۵۸	۱۳۱,۸۲۵	۱۴۰,۶۰۰	۱۵۳,۸۲۳	۲۵۱,۸۷۳	۲۸۲,۹۸۰	۵۴۲,۴۰۸	۷۷۳,۱۵۴	۱,۳۶۸,۵۱۷
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۲	۲	۳	۴	۵	۸	۵	۶
مازاد عملیاتی - ناخالص	-۱۰۶,۴۸۱	-۶۷,۳۴۵	-۱۲,۳۳۱	۴۴,۲۷۲	۲۰۰,۸۱۶	۲۴۰,۴۰۶	۲۵۶,۵۵۰	۴۲۸,۱۹۱	۳۶۴,۹۰۳
درآمد مختلط - ناخالص	۱۲۳,۵۲۱	۱۶۲,۷۱۹	۲۷۱,۳۸۳	۳۷۹,۴۰۸	۷۰۲,۶۵۹	۹۳۸,۸۳۲	۱,۲۷۳,۵۷۱	۱,۹۸۳,۲۳۵	۲,۵۷۳,۰۰۰

جدول شماره ۳۱ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲,۴۲۱,۴۲۸	۲,۷۴۶,۰۰۴	۳,۵۵۴,۱۷۷	۴,۸۶۸,۹۸۹	۷,۵۹۰,۵۶۶	۱۲,۴۳۵,۴۹۵	۱۹,۷۲۷,۸۱۰	۲۸,۵۹۸,۸۶۳	۳۸,۱۵۰,۴۲۴
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۵۳۴,۱۴۴	۶۰۳,۳۴۵	۷۹۲,۶۴۴	۱,۰۹۴,۵۲۳	۱,۷۱۹,۹۱۶	۲,۷۶۹,۵۲۶	۴,۳۵۳,۰۸۶	۶,۲۴۹,۵۶۳	۸,۲۹۸,۷۲۵
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۸۸۷,۲۸۳	۲,۱۴۲,۶۵۹	۲,۷۶۱,۵۳۳	۳,۷۷۴,۴۶۶	۵,۸۷۰,۶۵۰	۹,۶۶۵,۹۷۰	۱۵,۳۷۴,۷۲۴	۲۲,۳۴۹,۳۰۰	۲۹,۸۵۱,۶۹۹
جبران خدمات کارکنان	۲۸۹,۴۸۲	۳۲۸,۴۶۲	۴۲۳,۸۹۸	۵۸۰,۷۸۳	۹۰۲,۶۳۳	۱,۴۸۵,۶۳۲	۲,۳۶۵,۵۲۵	۳,۴۳۷,۸۰۴	۴,۵۹۱,۸۳۷
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳,۶۳۱	۲,۴۵۷	۲,۴۶۱	۳,۱۷۹	۶,۲۲۳	۸,۵۱۸	۲۰,۴۱۶	۲۹,۱۱۰	۳۸,۱۲۵
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۳	۲	۵	۴	۷	۱۲	۷	۹
مازاد عملیاتی - ناخالص	۴۷۰,۲۸۴	۵۵۲,۵۲۳	۶۸۴,۹۶۰	۹۸۱,۷۹۴	۱,۵۲۱,۵۳۵	۲,۵۱۴,۸۹۷	۳,۸۵۸,۱۳۸	۵,۳۴۷,۱۱۶	۷,۵۴۶,۹۲۹
درآمد مختلط - ناخالص	۱,۱۲۳,۸۹۰	۱,۲۵۹,۲۲۱	۱,۶۵۰,۲۱۶	۲,۲۰۸,۷۱۴	۳,۴۴۰,۲۶۳	۵,۶۵۶,۹۲۹	۹,۱۳۰,۶۵۸	۱۳,۵۳۵,۲۷۸	۱۷,۶۷۴,۸۱۶

جدول شماره ۳۲

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - حمل و نقل و انبارداری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱,۶۲۵,۰۲۲	۱,۷۳۹,۷۲۰	۲,۲۸۴,۱۴۱	۳,۲۲۹,۴۳۴	۴,۷۱۶,۰۲۲	۷,۸۹۴,۸۰۰	۱۲,۸۴۳,۶۹۹	۲۰,۰۳۴,۳۵۴	۲۷,۶۱۴,۰۸۹
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۵۷۸,۲۴۲	۶۲۱,۸۸۳	۸۳۸,۶۵۴	۱,۱۷۲,۴۲۸	۱,۶۶۳,۲۶۲	۲,۵۲۹,۴۶۱	۴,۰۶۱,۳۶۷	۶,۰۵۷,۹۱۵	۸,۳۷۲,۴۸۷
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۰۴۶,۷۸۱	۱,۱۱۷,۸۳۷	۱,۴۴۵,۴۸۷	۲,۰۵۷,۰۰۶	۳,۰۵۲,۷۶۰	۵,۳۶۵,۳۴۰	۸,۷۸۲,۳۳۲	۱۳,۹۷۶,۴۳۹	۱۹,۲۴۱,۶۰۲
جبران خدمات کارکنان	۱۷۲,۳۷۰	۱۹۵,۳۶۶	۲۳۷,۹۰۵	۳۳۳,۱۶۱	۴۶۱,۵۷۰	۶۴۰,۴۸۰	۹۵۰,۰۳۶	۱,۴۲۶,۷۶۳	۱,۹۹۹,۲۶۸
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۲,۷۹۹	۱,۹۲۷	۲,۵۹۷	۳,۳۶۶	۴,۳۴۶	۸,۲۰۱	۱۷,۴۰۷	۲۵,۷۲۲	۳۴,۵۷۲
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۲	۲	۲	۳	۳	۴	۸	۵	۶
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱۷۸,۹۱۱	۱۶۹,۰۱۰	۲۱۴,۴۷۰	۲۹۱,۶۸۶	۴۷۳,۷۷۷	۹۸۹,۱۴۹	۱,۵۶۰,۷۶۳	۲,۶۱۹,۰۸۹	۳,۷۷۸,۰۱۴
درآمد مختلط - ناخالص	۶۹۲,۷۰۳	۷۵۱,۵۳۶	۹۹۰,۵۱۶	۱,۴۲۸,۷۹۷	۲,۱۱۳,۰۶۹	۳,۷۲۷,۵۱۴	۶,۲۵۴,۱۳۴	۹,۹۰۴,۸۷۰	۱۳,۴۲۹,۷۵۴

جدول شماره ۳۳ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۲۱,۷۹۷	۲۳۰,۹۷۰	۲۸۱,۴۷۱	۳۳۸,۹۹۷	۲۷۶,۲۵۸	۶۱۷,۶۸۱	۱,۴۱۱,۱۳۴	۲,۵۴۵,۹۲۴	۳,۵۳۱,۷۶۴
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۱۱۲,۱۴۱	۱۱۶,۴۹۰	۱۳۴,۳۹۵	۱۶۵,۸۳۷	۱۳۷,۷۳۹	۳۱۰,۰۸۲	۶۹۴,۷۶۲	۱,۲۲۷,۹۲۲	۱,۶۹۷,۰۹۳
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۰۹,۶۵۷	۱۱۴,۴۷۹	۱۴۷,۰۷۶	۱۷۳,۱۶۰	۱۳۸,۵۱۸	۳۰۷,۵۹۹	۷۱۶,۳۷۲	۱,۳۱۸,۰۰۲	۱,۸۳۴,۶۷۱
جبران خدمات کارکنان	۳۰,۲۱۱	۳۰,۸۶۱	۴۰,۰۲۶	۴۶,۱۱۲	۳۶,۲۵۶	۷۹,۰۵۲	۱۸۷,۴۶۱	۳۵۱,۲۸۸	۴۸۹,۷۴۴
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳۳۳	۲۰۷	۱۹۵	۲۲۱	۲۲۶	۴۲۳	۱,۴۶۰	۲,۵۹۱	۳,۵۲۹
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۵۳,۲۹۶	۵۶,۸۷۸	۶۶,۱۰۴	۷۹,۰۳۶	۵۹,۵۴۸	۱۳۸,۴۵۹	۳۳۰,۵۹۹	۵۹۲,۷۵۳	۸۴۳,۴۷۵
درآمد مختلط - ناخالص	۲۵,۸۱۷	۲۶,۵۳۴	۴۰,۷۵۱	۴۷,۷۹۱	۴۲,۴۸۸	۸۹,۶۶۵	۱۹۶,۸۵۳	۳۷۱,۳۷۱	۴۹۷,۹۲۲

جدول شماره ۳۴

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - اطلاعات و ارتباطات

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۸۳,۷۱۴	۳۲۱,۷۱۴	۳۹۹,۲۰۰	۴۷۳,۶۶۸	۶۶۴,۷۰۱	۸۴۱,۲۸۰	۱,۱۴۰,۴۹۰	۱,۶۲۵,۲۱۳	۲,۲۴۳,۵۵۴
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۹۴,۴۲۲	۱۰۷,۷۸۱	۱۴۴,۵۴۵	۱۶۵,۱۶۶	۲۴۱,۴۲۴	۲۷۴,۷۹۴	۳۵۸,۴۴۹	۵۱۳,۱۵۵	۷۰۶,۰۰۵
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۸۹,۲۹۲	۲۱۳,۹۳۳	۲۵۴,۶۵۵	۳۰۸,۵۰۲	۴۲۳,۲۷۷	۵۶۶,۴۸۶	۷۸۲,۰۴۲	۱,۱۱۲,۰۵۹	۱,۵۳۷,۵۴۹
جبران خدمات کارکنان	۲۹,۴۶۵	۳۵,۵۹۷	۴۵,۵۶۴	۵۷,۴۷۳	۹۶,۱۸۵	۱۴۸,۲۰۸	۲۱۱,۱۵۰	۲۷۴,۹۴۰	۳۸۰,۱۴۲
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳۵,۹۹۶	۴۸,۸۷۸	۵۲,۰۰۱	۵۰,۶۲۴	۶۸,۴۶۵	۱۱۵,۳۶۸	۱۱۲,۸۹۸	۱۵۳,۴۵۶	۱۷۳,۹۳۸
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱۱۲,۶۸۸	۱۰۹,۲۳۶	۱۳۴,۲۵۷	۱۶۷,۹۰۰	۲۰۹,۸۷۱	۲۳۷,۵۰۰	۳۴۴,۴۱۷	۵۱۰,۰۰۲	۷۶۷,۵۰۵
درآمد مختلط - ناخالص	۱۱,۱۴۳	۲۰,۲۲۳	۲۲,۸۳۴	۳۲,۵۰۵	۴۸,۷۵۷	۶۵,۴۱۰	۱۱۳,۵۷۷	۱۷۳,۶۶۱	۲۱۵,۹۶۳

جدول شماره ۳۵

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - فعالیت‌های مالی و بیمه

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۵۵۹,۶۲۸	۶۳۶,۲۶۶	۹۰۴,۸۶۲	۱,۳۱۵,۲۲۲	۲,۳۳۵,۰۰۳	۲,۸۱۷,۳۷۸	۳,۸۳۸,۰۹۱	۵,۳۲۶,۳۰۰	۷,۱۳۰,۶۰۸
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۲۱۳,۶۹۴	۲۵۳,۸۱۰	۳۴۱,۹۲۲	۴۳۱,۰۳۲	۶۴۳,۶۸۰	۹۰۲,۹۶۸	۱,۱۵۷,۲۱۵	۱,۷۰۶,۹۸۳	۲,۳۱۶,۰۰۰
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۳۴۵,۹۳۴	۳۸۲,۴۵۶	۵۶۲,۹۴۰	۸۸۴,۱۹۰	۱,۶۹۱,۳۲۴	۱,۹۱۴,۴۱۰	۲,۶۸۰,۸۷۶	۳,۶۱۹,۳۱۷	۴,۸۱۴,۶۰۸
جبران خدمات کارکنان	۲۷۳,۸۶۰	۳۲۴,۴۴۹	۳۷۸,۳۴۳	۵۱۵,۲۶۴	۷۶۸,۳۵۵	۱,۰۹۱,۷۷۶	۱,۶۰۹,۱۷۰	۲,۱۸۹,۰۰۷	۲,۹۲۸,۲۷۶
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۹۵۱	۶۹۵	۱,۰۰۶	۱,۳۵۷	۱,۹۷۸	۲,۳۵۱	۴,۶۱۱	۶,۰۸۹	۷,۸۹۰
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۱	۲
مازاد عملیاتی - ناخالص	۷۱,۱۲۳	۵۷,۳۱۲	۱۸۳,۵۹۲	۳۶۷,۵۷۰	۹۲۰,۹۹۲	۸۲۰,۲۸۴	۱,۰۶۷,۰۹۷	۱,۴۲۴,۲۲۳	۱,۸۷۸,۴۴۴
درآمد مختلط - ناخالص									

جدول شماره ۳۶ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - فعالیت‌های املاک و مستغلات**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱,۹۷۳,۱۲۵	۲,۱۳۸,۹۱۹	۲,۵۲۹,۴۸۵	۳,۲۴۱,۴۶۹	۴,۴۱۴,۳۱۷	۶,۴۸۹,۳۹۰	۱۰,۲۹۴,۶۸۵	۱۶,۴۱۴,۶۰۰	۲۴,۲۴۹,۵۲۳
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۷۹,۶۴۰	۸۲,۴۶۲	۱۱۶,۴۱۴	۱۴۲,۶۸۳	۲۱۶,۵۲۴	۲۵۹,۶۶۶	۴۱۳,۶۰۲	۵۷۷,۶۰۰	۸۲۹,۶۹۶
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۸۹۳,۴۸۵	۲,۰۵۶,۴۵۶	۲,۴۱۳,۰۷۱	۳,۰۹۸,۷۸۶	۴,۱۹۷,۷۹۳	۶,۲۲۹,۷۲۴	۹,۸۸۱,۰۸۳	۱۵,۸۳۷,۰۰۰	۲۳,۴۱۹,۸۲۶
جبران خدمات کارکنان	۵,۱۰۴	۴,۶۷۶	۸,۰۵۸	۹,۲۰۷	۱۵,۴۳۳	۱۵,۳۲۱	۳۳,۶۰۲	۴۸,۹۰۱	۷۲,۲۴۳
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۷,۱۷۸	۱۰,۱۱۹	۱۹,۱۱۵	۱۹,۷۰۵	۱۳,۹۲۸	۱۳,۰۹۳	۲۶,۱۹۳	۳۸,۸۵۱	۵۰,۵۶۸
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۳	۲	۳	۲	۴	۶	۴	۵
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۸۳,۷۹۴	۱,۹۳۶,۹۸۳	۲,۲۴۸,۴۷۵	۲,۸۷۸,۶۱۲	۳,۸۸۸,۹۲۹	۵,۷۹۶,۳۷۲	۹,۰۱۵,۱۰۹	۱۴,۷۵۰,۱۴۳	۲۱,۷۸۷,۳۵۲
درآمد مختلط - ناخالص	۹۷,۴۱۲	۱۰۴,۶۸۱	۱۳۷,۴۲۴	۱۹۱,۲۶۵	۲۷۹,۵۰۵	۴۰۴,۹۴۱	۸۰۶,۱۸۶	۹۹۹,۱۰۸	۱,۵۰۹,۶۶۹

جدول شماره ۳۷ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۵۰,۶۶۸	۲۷۹,۹۵۳	۳۵۱,۷۹۵	۳۷۲,۳۶۹	۴۹۰,۰۳۹	۷۶۵,۶۴۱	۱,۲۰۷,۲۸۷	۱,۷۳۵,۳۴۸	۲,۴۹۹,۱۵۶
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۵۳,۹۵۱	۶۰,۵۶۰	۸۷,۹۷۴	۹۲,۹۱۴	۱۲۰,۹۳۷	۱۸۷,۵۷۳	۲۹۱,۷۱۶	۴۲۰,۸۲۸	۶۰۵,۵۰۸
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۹۶,۷۱۷	۲۱۹,۳۹۳	۲۶۳,۸۲۱	۲۷۹,۴۵۵	۳۶۹,۱۰۳	۵۷۸,۰۶۸	۹۱۵,۵۷۱	۱,۳۱۴,۵۲۱	۱,۸۹۳,۶۴۸
جبران خدمات کارکنان	۶۸,۷۴۶	۷۴,۵۴۲	۹۴,۳۲۰	۱۰۸,۶۴۵	۱۷۳,۱۰۳	۲۴۵,۹۱۸	۴۰۳,۴۳۱	۵۰۸,۹۶۱	۷۰۵,۰۳۶
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳۷۶	۲۵۰	۲۴۴	۲۴۳	۴۰۲	۱,۰۵۸	۱,۸۸۶	۲,۶۷۴	۳,۷۹۱
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۷۷,۲۰۱	۸۸,۸۷۵	۹۳,۴۲۳	۸۲,۱۸۳	۷۳,۲۷۳	۱۳۲,۴۲۳	۲۰۲,۶۴۸	۳۵۷,۷۱۲	۵۶۳,۴۲۷
درآمد مختلط - ناخالص	۵۰,۳۹۴	۵۵,۷۲۶	۷۵,۸۳۶	۸۸,۳۸۴	۱۲۲,۳۲۵	۱۹۸,۶۶۹	۳۰۷,۶۰۷	۴۴۵,۱۷۴	۶۲۱,۳۹۴

جدول شماره ۳۸ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۰,۴۱۶	۲۳,۰۲۵	۲۵,۶۸۶	۲۸,۴۷۲	۳۷,۲۰۰	۵۲,۸۳۰	۶۸,۵۰۵	۹۹,۵۹۲	۱۴۳,۷۵۵
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۵,۶۷۴	۶,۷۳۲	۷,۷۷۸	۸,۶۶۴	۱۱,۴۰۵	۱۵,۹۶۱	۲۰,۵۲۰	۲۹,۵۸۶	۴۲,۵۳۶
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۴,۷۴۲	۱۶,۲۹۳	۱۷,۹۰۸	۱۹,۸۰۹	۲۵,۷۹۶	۳۶,۸۶۹	۴۷,۹۸۴	۷۰,۰۰۵	۱۰۱,۲۱۹
جبران خدمات کارکنان	۵,۱۲۳	۵,۷۷۸	۶,۴۴۶	۷,۱۴۵	۹,۳۳۵	۱۳,۲۵۷	۱۷,۱۹۰	۲۴,۹۹۱	۳۶,۰۷۳
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳۱	۲۱	۱۸	۱۹	۳۰	۳۶	۷۱	۱۰۱	۱۴۴
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مازاد عملیاتی - ناخالص	۷,۷۱۸	۸,۴۲۳	۹,۴۱۹	۱۰,۲۰۷	۱۳,۳۲۶	۱۹,۲۸۸	۲۵,۶۹۷	۳۷,۲۳۵	۵۳,۸۴۹
درآمد مختلط - ناخالص	۱,۸۷۱	۲,۰۷۱	۲,۰۲۵	۲,۴۳۸	۳,۱۰۴	۴,۲۸۸	۵,۰۲۶	۷,۶۷۷	۱۱,۱۵۳

جدول شماره ۳۹ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - اداره امور عمومی ، دفاع و تامین اجتماعی**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱,۷۵۹,۶۸۷	۲,۱۹۶,۰۱۵	۲,۴۹۷,۱۸۵	۳,۰۵۴,۳۴۰	۴,۲۴۶,۸۷۳	۶,۹۸۷,۰۰۵	۹,۰۴۰,۱۱۴	۱۲,۷۵۲,۸۱۶	۱۷,۰۷۵,۹۶۸
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۴۸۳,۸۸۸	۵۷۳,۸۷۷	۷۱۵,۴۷۹	۸۱۵,۷۶۰	۱,۱۱۳,۰۵۶	۱,۸۱۷,۲۲۸	۲,۷۹۱,۳۲۵	۳,۴۱۶,۴۷۷	۴,۵۵۴,۰۲۵
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۲۷۵,۷۹۹	۱,۶۲۲,۱۳۸	۱,۷۸۱,۷۰۷	۲,۲۳۸,۵۸۰	۳,۱۳۳,۸۱۷	۵,۱۶۹,۷۷۷	۶,۲۴۸,۷۸۹	۹,۳۳۶,۳۳۹	۱۲,۵۲۱,۹۴۳
جبران خدمات کارکنان	۱,۱۲۵,۳۳۱	۱,۴۴۱,۵۵۴	۱,۵۱۳,۰۰۴	۱,۸۶۰,۳۳۷	۲,۵۱۷,۲۵۸	۴,۱۸۴,۱۳۱	۴,۹۶۴,۶۰۶	۷,۴۹۲,۳۱۳	۱۰,۰۴۸,۶۹۷
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۲,۹۹۰	۲,۴۰۰	۲,۷۷۶	۳,۱۵۰	۳,۵۹۷	۵,۸۳۱	۱۰,۸۶۰	۱۴,۵۷۹	۱۸,۸۹۵
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۲	۳	۲	۳	۲	۴	۵	۳	۴
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱۴۷,۴۸۰	۱۷۸,۱۸۷	۲۶۵,۹۲۸	۳۷۵,۰۹۵	۶۱۲,۹۶۴	۹۷۹,۸۱۹	۱,۲۷۳,۳۲۹	۱,۸۲۹,۴۵۰	۲,۴۵۴,۳۵۵
درآمد مختلط - ناخالص									

جدول شماره ۴۰

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - آموزش

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۶۵۴,۵۹۷	۶۹۳,۸۹۲	۹۶۱,۳۹۷	۱,۲۴۱,۲۴۲	۱,۵۳۴,۶۹۹	۲,۴۳۱,۰۹۰	۳,۱۲۵,۳۵۶	۴,۷۱۴,۲۸۵	۶,۵۸۷,۹۴۰
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۱۷۷,۲۶۰	۱۸۱,۶۵۲	۲۷۰,۸۸۶	۳۲۳,۵۰۶	۳۹۰,۶۴۴	۶۰۸,۵۰۶	۹۳۲,۵۷۷	۱,۲۸۱,۰۳۶	۱,۷۸۶,۶۵۳
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۴۷۷,۳۳۸	۵۱۲,۲۴۰	۶۹۰,۵۱۱	۹۱۷,۷۳۶	۱,۱۴۴,۰۵۵	۱,۸۲۲,۵۸۵	۲,۱۹۲,۷۷۹	۳,۴۳۳,۲۴۹	۴,۸۰۱,۲۸۸
جبران خدمات کارکنان	۴۰۰,۷۰۲	۴۳۳,۰۴۶	۵۷۸,۳۴۱	۷۶۴,۳۸۴	۹۲۷,۴۶۵	۱,۴۹۹,۴۰۷	۱,۷۵۱,۱۸۰	۲,۷۵۶,۳۸۱	۳,۸۴۰,۵۴۱
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۱,۱۱۲	۷۵۸	۱,۰۶۹	۱,۲۸۰	۱,۳۰۰	۲,۰۲۹	۳,۷۵۵	۵,۳۸۹	۷,۲۹۰
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۱	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶۵,۸۵۲	۶۷,۴۵۵	۹۱,۰۵۷	۱۲۶,۴۰۳	۱۸۷,۸۶۰	۲۸۱,۷۸۰	۳۷۷,۷۴۵	۵۶۰,۷۲۲	۸۰۲,۶۲۷
درآمد مختلط - ناخالص	۹,۶۷۳	۱۰,۹۸۱	۲۰,۰۴۵	۲۵,۶۷۰	۲۷,۴۳۱	۳۹,۳۷۱	۶۰,۱۰۱	۱۱۰,۷۵۸	۱۵۰,۸۳۱

جدول شماره ۴۱

ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - بهداشت و مددکاری اجتماعی

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۷۱۵,۴۱۳	۷۴۶,۷۸۰	۸۴۴,۶۰۹	۱,۰۱۸,۱۱۳	۱,۲۸۵,۹۳۲	۲,۲۵۷,۷۳۹	۳,۱۹۸,۹۲۰	۴,۶۵۳,۶۰۱	۷,۰۶۹,۷۲۶
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۱۵۶,۸۸۸	۱۶۱,۹۶۱	۱۸۸,۰۸۳	۲۱۸,۶۸۳	۲۸۱,۵۸۴	۵۰۴,۹۶۴	۷۸۶,۷۷۹	۱,۰۷۱,۸۵۷	۱,۶۲۵,۹۱۴
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۵۵۸,۵۲۵	۵۸۴,۸۱۹	۶۵۶,۵۲۶	۷۹۹,۴۳۱	۱,۰۰۴,۳۴۸	۱,۷۵۲,۷۷۵	۲,۴۱۲,۱۴۰	۳,۵۸۱,۷۴۴	۵,۴۴۳,۸۱۲
جبران خدمات کارکنان	۲۲۲,۶۴۲	۲۲۵,۶۷۴	۲۷۲,۵۴۲	۳۲۵,۹۱۱	۴۲۸,۱۱۹	۷۲۶,۲۱۰	۹۳۸,۱۷۲	۱,۳۹۵,۱۶۵	۲,۱۵۶,۳۹۷
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۱,۲۱۶	۸۱۶	۹۳۹	۱,۰۵۰	۱,۰۸۹	۱,۸۸۴	۳,۸۴۳	۵,۳۲۰	۷,۸۲۳
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۱	۲
مازاد عملیاتی - ناخالص	۳۱۴,۷۱۳	۳۴۵,۴۶۰	۳۵۸,۶۴۰	۴۳۸,۳۶۰	۵۲۸,۵۱۶	۹۵۲,۷۶۵	۱,۳۶۹,۷۶۱	۲,۰۳۸,۷۴۵	۲,۹۸۶,۰۹۷
درآمد مختلط - ناخالص	۱۹,۹۵۵	۱۲,۸۷۰	۲۴,۴۰۵	۳۴,۱۱۱	۴۶,۶۲۵	۷۱,۹۱۷	۱۰۰,۳۶۷	۱۴۲,۵۱۶	۲۹۳,۴۹۶

جدول شماره ۴۲ **ارزش‌افزوده و مازاد عملیاتی به قیمت‌های جاری - هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۱۹۷,۹۲۴	۲۱۲,۶۹۱	۲۹۵,۳۳۳	۳۲۸,۱۲۶	۴۴۴,۶۵۸	۷۰۵,۱۸۵	۱,۰۶۳,۶۹۱	۱,۶۹۳,۸۲۳	۲,۸۲۹,۸۶۲
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۷۵,۴۲۹	۷۹,۳۹۱	۱۰۶,۰۱۲	۱۲۰,۰۰۱	۱۶۲,۱۳۸	۲۴۷,۰۰۵	۳۸۹,۹۰۹	۶۰۹,۳۶۶	۹۹۴,۱۸۹
ارزش‌افزوده ناخالص (به قیمت پایه)	۱۲۲,۴۹۵	۱۳۳,۳۰۰	۱۸۹,۳۲۱	۲۰۸,۱۲۵	۲۸۲,۵۲۰	۴۵۸,۱۸۱	۶۷۳,۷۸۲	۱,۰۸۴,۴۵۷	۱,۸۳۵,۶۷۳
جبران خدمات کارکنان	۵۵,۶۷۶	۶۳,۳۵۱	۹۱,۱۰۲	۸۷,۰۸۱	۱۲۰,۰۱۲	۱۸۶,۸۰۴	۲۳۷,۳۵۱	۳۳۸,۳۹۲	۵۸۳,۸۸۷
خالص مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها برتولید	۳۳۶	۲۳۲	۳۲۸	۳۳۸	۳۷۷	۵۸۹	۱,۲۷۸	۱,۹۳۶	۳,۱۳۱
یارانه‌ها									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱۰,۶۸۳	۷,۴۰۰	۴,۴۹۶	۱۹,۱۱۲	۱۴,۳۶۳	۳۹,۰۷۳	۹۰,۶۳۲	۱۹۹,۶۰۰	۳۳۹,۲۰۲
درآمد مختلط - ناخالص	۵۵,۷۹۹	۶۲,۳۱۷	۹۳,۳۹۵	۱۰۱,۵۹۴	۱۴۷,۷۶۸	۲۳۱,۷۱۵	۳۴۴,۵۲۱	۵۴۴,۵۲۹	۹۰۹,۴۵۳

جدول شماره ۴۳

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۰۲۱,۸۹۲	۱,۵۸۱,۴۳۴			۴۴۰,۴۵۸	
نفت و گاز	۲,۰۹۰,۸۴۰			۲,۰۹۰,۸۴۰		
استخراج معدن	۱۶۹,۵۳۲	۳,۹۷۵			۱۶۵,۵۵۶	
صنعت(ساخت)	۵,۹۶۸,۲۵۶	۱,۸۸۱,۲۹۳			۴,۰۸۶,۹۶۲	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۳۳,۱۱۶	۳,۵۹۹			۷۲۹,۵۱۷	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۱,۴۵۴	۴,۹۰۹			۴۶,۵۴۵	
ساختمان	۱,۸۵۲,۸۳۳	۴۸۷,۵۷۳			۱,۳۶۵,۲۶۰	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۴۲۱,۴۲۸	۱,۴۴۰,۳۷۳			۹۸۱,۰۵۵	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۶۲۵,۰۲۲	۱,۰۷۴,۹۲۵			۵۵۰,۰۹۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۲۱,۷۹۷	۵۱,۹۰۷			۱۶۹,۸۹۰	
اطلاعات و ارتباطات	۲۸۳,۷۱۴	۲۰,۴۱۷			۲۶۳,۲۹۷	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۵۵۹,۶۲۸					۵۵۹,۶۲۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱,۹۷۳,۱۲۵	۱,۹۱۶,۷۷۴			۵۶,۳۵۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۵۰,۶۶۸	۶۳,۹۸۳			۱۸۶,۶۸۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۰,۴۱۶	۲,۵۷۸			۱۷,۸۳۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۵۹,۶۸۷		۱,۷۵۹,۶۸۷			
آموزش	۶۵۴,۵۹۷	۱۳,۰۳۰	۵۰۲,۹۹۸		۱۳۸,۵۶۹	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷۱۵,۴۱۳	۲۵,۲۸۴	۲۷۶,۰۵۵		۴۱۴,۰۷۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۹۷,۹۲۴	۸۸,۳۹۴	۵۷,۸۸۴		۵۱,۶۴۶	
جمع	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۸,۶۶۰,۴۴۸	۲,۵۹۶,۶۲۳	۲,۰۹۰,۸۴۰	۹,۶۶۳,۸۰۲	۵۵۹,۶۲۸

جدول شماره ۴۴

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷۵۲,۷۳۸	۵۸۷,۱۲۷			۱۶۵,۶۱۲	
نفت و گاز	۲۳۱,۳۶۹			۲۳۱,۳۶۹		
استخراج معدن	۴۷,۴۲۳	۱,۰۹۸			۴۶,۳۲۵	
صنعت(ساخت)	۳,۹۶۷,۳۲۱	۱,۲۴۵,۸۴۷			۲,۷۲۱,۴۷۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۰۴,۴۴۹	۹۹۱			۲۰۳,۴۵۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۱,۲۵۵	۲,۹۶۶			۲۸,۲۸۹	
ساختمان	۱,۲۲۷,۸۵۹	۳۲۱,۱۱۸			۹۰۶,۷۴۱	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۵۳۴,۱۴۴	۳۱۴,۳۲۵			۲۱۹,۸۱۹	
حمل و نقل و انبارداری	۵۷۸,۲۴۲	۳۸۰,۳۷۲			۱۹۷,۸۶۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۱۲,۱۴۱	۲۶,۰۱۲			۸۶,۱۲۹	
اطلاعات و ارتباطات	۹۴,۴۲۲	۶,۶۸۴			۸۷,۷۳۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۱۳,۶۹۴					۲۱۳,۶۹۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۷۹,۶۴۰	۷۴,۱۵۰			۵,۴۹۰	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۳,۹۵۱	۱۳,۴۹۳			۴۰,۴۵۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵,۶۷۴	۷۰۳			۴,۹۷۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴۸۳,۸۸۸		۴۸۳,۸۸۸			
آموزش	۱۷۷,۲۶۰	۳,۳۳۵	۱۲۸,۴۷۱		۴۵,۴۵۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۵۶,۸۸۸	۵,۲۸۶	۷۰,۴۸۰		۸۱,۱۲۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۵,۴۲۹	۳۲,۴۴۴	۱۶,۳۹۳		۲۶,۵۹۲	
جمع	۹,۰۲۷,۷۸۶	۳,۰۱۵,۹۴۹	۶۹۹,۲۳۱	۲۳۱,۳۶۹	۴,۸۶۷,۵۴۲	۲۱۳,۶۹۴

جدول شماره ۴۵

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱,۲۶۹,۱۵۴	۹۹۴,۳۰۷			۲۷۴,۸۴۷	
نفت و گاز	۱,۸۵۹,۴۷۱			۱,۸۵۹,۴۷۱		
استخراج معدن	۱۲۲,۱۰۹	۲,۸۷۸			۱۱۹,۲۳۱	
صنعت(ساخت)	۲,۰۰۰,۹۳۴	۶۳۵,۴۴۷			۱,۳۶۵,۴۸۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۲۸,۶۶۷	۲,۶۰۸			۵۲۶,۰۵۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۲۰,۱۹۹	۱,۹۴۳			۱۸,۲۵۵	
ساختمان	۶۲۴,۹۷۴	۱۶۶,۴۵۶			۴۵۸,۵۱۸	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱,۸۸۷,۲۸۳	۱,۱۲۶,۰۴۸			۷۶۱,۲۳۵	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۰۴۶,۷۸۱	۶۹۴,۵۵۳			۳۵۲,۲۲۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۰۹,۶۵۷	۲۵,۸۹۵			۸۳,۷۶۲	
اطلاعات و ارتباطات	۱۸۹,۲۹۲	۱۳,۷۳۳			۱۷۵,۵۵۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳۴۵,۹۳۴					۳۴۵,۹۳۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱,۸۹۳,۴۸۵	۱,۸۴۲,۶۲۴			۵۰,۸۶۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۹۶,۷۱۷	۵۰,۴۹۰			۱۴۶,۲۲۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۴,۷۴۲	۱,۸۷۵			۱۲,۸۶۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۲۷۵,۷۹۹		۱,۲۷۵,۷۹۹			
آموزش	۴۷۷,۳۳۸	۹,۶۹۵	۳۷۴,۵۲۷		۹۳,۱۱۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۵۸,۵۲۵	۱۹,۹۹۸	۲۰۵,۵۷۵		۳۳۲,۹۵۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۲۲,۴۹۵	۵۵,۹۵۰	۴۱,۴۹۱		۲۵,۰۵۴	
جمع	۱۴,۵۴۳,۵۵۵	۵,۶۴۴,۵۰۰	۱,۸۹۷,۳۹۲	۱,۸۵۹,۴۷۱	۴,۷۹۶,۲۵۹	۳۴۵,۹۳۴

جدول شماره ۴۶

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۳۰۱,۹۱۹	۱,۷۸۷,۰۹۸			۵۱۴,۸۲۱	
نفت و گاز	۲,۵۸۳,۲۷۹			۲,۵۸۳,۲۷۹		
استخراج معدن	۲۵۵,۳۹۳	۶,۳۸۲			۲۴۹,۰۱۱	
صنعت(ساخت)	۷,۴۲۲,۴۴۱	۲,۳۳۰,۰۰۵			۵,۰۹۲,۴۳۶	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۹۸,۳۲۸	۳,۶۷۹			۷۹۴,۶۴۹	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۳,۴۰۹	۱۰,۵۸۷			۴۲,۸۲۲	
ساختمان	۲,۰۴۵,۴۵۵	۵۶۶,۹۶۶			۱,۴۷۸,۴۸۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۷۴۶,۰۰۴	۱,۶۱۰,۹۲۵			۱,۱۳۵,۰۷۹	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۷۳۹,۷۲۰	۱,۱۶۸,۳۴۵			۵۷۱,۳۷۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۳۰,۹۷۰	۵۳,۱۷۳			۱۷۷,۷۹۷	
اطلاعات و ارتباطات	۳۲۱,۷۱۴	۳۹,۰۴۷			۲۸۲,۶۶۷	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۶۳۶,۲۶۶					۶۳۶,۲۶۶
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲,۱۳۸,۹۱۹	۲,۰۷۶,۴۰۵			۶۲,۵۱۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۷۹,۹۵۳	۷۰,۸۱۵			۲۰۹,۱۳۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۳,۰۲۵	۲,۹۱۰			۲۰,۱۱۴	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۱۹۶,۰۱۵		۲,۱۹۶,۰۱۵			
آموزش	۶۹۳,۸۹۲	۱۴,۶۱۹	۵۳۵,۰۵۵		۱۴۴,۲۱۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷۴۶,۷۸۰	۱۶,۲۵۷	۲۸۰,۶۵۷		۴۴۹,۸۶۶	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۱۲,۶۹۱	۹۷,۵۲۲	۶۶,۴۹۳		۴۸,۶۷۶	
جمع	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۹,۸۵۴,۷۳۸	۳,۰۷۸,۲۲۰	۲,۵۸۳,۲۷۹	۱۱,۲۷۳,۶۶۹	۶۳۶,۲۶۶

جدول شماره ۴۷

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۸۱۹,۷۱۲	۶۳۴,۷۸۴			۱۸۴,۹۲۷	
نفت و گاز	۲۴۱,۸۷۷			۲۴۱,۸۷۷		
استخراج معدن	۶۱,۸۵۷	۱,۵۲۸			۶۰,۳۳۰	
صنعت(ساخت)	۴,۹۵۴,۸۰۱	۱,۵۵۰,۶۹۴			۳,۴۰۴,۱۰۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۲۴,۵۵۴	۱,۰۲۴			۲۲۳,۵۳۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۲,۳۰۵	۶,۳۷۹			۲۵,۹۲۶	
ساختمان	۱,۳۳۳,۵۸۲	۳۶۷,۷۰۸			۹۶۵,۸۷۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۶۰۳,۳۴۵	۳۵۰,۲۶۵			۲۵۳,۰۸۰	
حمل و نقل و انبارداری	۶۲۱,۸۸۳	۴۱۵,۵۱۶			۲۰۶,۳۶۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۱۶,۴۹۰	۲۶,۵۹۲			۸۹,۸۹۹	
اطلاعات و ارتباطات	۱۰۷,۷۸۱	۱۲,۸۹۲			۹۴,۸۸۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲۵۳,۸۱۰					۲۵۳,۸۱۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۸۲,۴۶۲	۷۶,۹۸۷			۵,۴۷۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۰,۵۶۰	۱۵,۰۲۶			۴۵,۵۳۴	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۶,۷۳۲	۸۳۷			۵,۸۹۵	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵۷۳,۸۷۷		۵۷۳,۸۷۷			
آموزش	۱۸۱,۶۵۲	۳,۶۲۲	۱۲۹,۵۶۷		۴۸,۴۶۴	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۶۱,۹۶۱	۳,۳۷۰	۶۷,۹۴۹		۹۰,۶۴۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۹,۳۹۱	۳۵,۰۹۸	۱۷,۶۹۵		۲۶,۵۹۸	
جمع	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۳,۵۰۲,۳۲۲	۷۸۹,۰۸۷	۲۴۱,۸۷۷	۵,۷۳۱,۵۳۸	۲۵۳,۸۱۰

جدول شماره ۴۸

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱,۴۸۲,۲۰۷	۱,۱۵۲,۳۱۴			۳۲۹,۸۹۳	
نفت و گاز	۲,۳۴۱,۴۰۲			۲,۳۴۱,۴۰۲		
استخراج معدن	۱۹۳,۵۳۵	۴,۸۵۵			۱۸۸,۶۸۱	
صنعت(ساخت)	۲,۴۶۷,۶۴۰	۷۷۹,۳۱۱			۱,۶۸۸,۳۲۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۵۷۳,۷۷۵	۲,۶۵۵			۵۷۱,۱۲۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۲۱,۱۰۳	۴,۲۰۸			۱۶,۸۹۵	
ساختمان	۷۱۱,۸۷۳	۱۹۹,۲۵۸			۵۱۲,۶۱۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۱۴۲,۶۵۹	۱,۲۶۰,۶۶۰			۸۸۱,۹۹۹	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۱۱۷,۸۳۷	۷۵۲,۸۲۹			۳۶۵,۰۰۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۱۴,۴۷۹	۲۶,۵۸۱			۸۷,۸۹۸	
اطلاعات و ارتباطات	۲۱۳,۹۳۳	۲۶,۱۵۶			۱۸۷,۷۷۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳۸۲,۴۵۶					۳۸۲,۴۵۶
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲,۰۵۶,۴۵۶	۱,۹۹۹,۴۱۸			۵۷,۰۳۸	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۱۹,۳۹۳	۵۵,۷۸۹			۱۶۳,۶۰۴	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۶,۲۹۳	۲,۰۷۴			۱۴,۲۱۹	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۶۲۲,۱۳۸		۱,۶۲۲,۱۳۸			
آموزش	۵۱۲,۲۴۰	۱۰,۹۹۷	۴۰۵,۴۸۹		۹۵,۷۵۴	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۸۴,۸۱۹	۱۲,۸۸۸	۲۱۲,۷۰۸		۳۵۹,۲۲۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۳۳,۳۰۰	۶۲,۴۲۴	۴۸,۷۹۸		۲۲,۰۷۸	
جمع	۱۶,۹۰۷,۵۴۰	۶,۳۵۲,۴۱۶	۲,۲۸۹,۱۳۳	۲,۳۴۱,۴۰۲	۵,۵۴۲,۱۳۲	۳۸۲,۴۵۶

جدول شماره ۴۹

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۴۷۷,۶۰۷	۲,۶۹۵,۵۲۷			۷۸۲,۰۸۰	
نفت و گاز	۲,۹۶۰,۸۸۶			۲,۹۶۰,۸۸۶		
استخراج معدن	۳۹۹,۲۶۴	۱۳,۰۷۰			۳۸۶,۱۹۴	
صنعت(ساخت)	۱۰,۹۶۵,۳۸۲	۳,۵۲۳,۳۵۱			۷,۴۴۲,۰۳۱	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۴۱,۵۷۰	۲,۵۷۶			۸۳۸,۹۹۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۷۲,۵۱۱	۱۶,۰۴۳			۵۶,۴۶۸	
ساختمان	۲,۷۵۳,۶۶۸	۸۲۶,۴۳۲			۱,۹۲۷,۲۳۶	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳,۵۵۴,۱۷۷	۲,۱۱۸,۳۹۱			۱,۴۳۵,۷۸۵	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۲۸۴,۱۴۱	۱,۵۶۲,۷۸۸			۷۲۱,۳۵۴	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۸۱,۴۷۱	۷۷,۳۷۳			۲۰۴,۰۹۸	
اطلاعات و ارتباطات	۳۹۹,۲۰۰	۴۴,۴۵۸			۳۵۴,۷۴۲	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۰۴,۸۶۲					۹۰۴,۸۶۲
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲,۵۲۹,۴۸۵	۲,۴۴۶,۸۳۸			۸۲,۶۴۷	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۳۵۱,۷۹۵	۱۰۰,۵۷۵			۲۵۱,۲۲۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۵,۶۸۶	۲,۸۸۳			۲۲,۸۰۳	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۴۹۷,۱۸۵		۲,۴۹۷,۱۸۵			
آموزش	۹۶۱,۳۹۷	۲۷,۲۶۷	۷۹۴,۴۵۵		۱۳۹,۶۷۵	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۸۴۴,۶۰۹	۳۰,۹۳۴	۳۸۰,۸۲۲		۴۳۲,۸۵۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۹۵,۳۳۳	۱۴۲,۱۰۴	۱۰۵,۱۷۲		۴۸,۰۵۷	
جمع	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۱۳,۶۳۰,۶۰۹	۳,۷۷۷,۶۳۴	۲,۹۶۰,۸۸۶	۱۵,۱۲۶,۲۳۷	۹۰۴,۸۶۲

جدول شماره ۵۰

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱,۳۲۶,۷۱۷	۱,۰۲۵,۹۴۸			۳۰۰,۷۶۹	
نفت و گاز	۲۵۳,۰۵۵			۲۵۳,۰۵۵		
استخراج معدن	۹۴,۰۴۶	۳,۰۳۸			۹۱,۰۰۸	
صنعت(ساخت)	۷,۳۴۰,۲۲۸	۲,۳۵۰,۸۰۳			۴,۹۸۹,۴۲۵	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۳۹,۶۶۶	۷۲۵			۲۳۸,۹۴۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۳,۹۲۵	۹,۶۷۸			۳۴,۲۴۷	
ساختمان	۱,۷۲۵,۹۳۸	۵۱۲,۸۵۲			۱,۲۱۳,۰۸۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۷۹۲,۶۴۴	۴۶۶,۷۱۰			۳۲۵,۹۳۴	
حمل و نقل و انبارداری	۸۳۸,۶۵۴	۵۷۰,۴۹۵			۲۶۸,۱۵۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۳۴,۳۹۵	۳۶,۵۶۸			۹۷,۸۲۷	
اطلاعات و ارتباطات	۱۴۴,۵۴۵	۱۵,۸۳۳			۱۲۸,۷۱۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳۴۱,۹۲۲					۳۴۱,۹۲۲
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱۱۶,۴۱۴	۱۰۷,۵۳۰			۸,۸۸۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۸۷,۹۷۴	۲۴,۶۷۰			۶۳,۳۰۴	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۷,۷۷۸	۸۵۶			۶,۹۲۲	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۷۱۵,۴۷۹		۷۱۵,۴۷۹			
آموزش	۲۷۰,۸۸۶	۷,۱۹۲	۲۱۶,۳۴۶		۴۷,۳۴۹	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۸۸,۰۸۳	۶,۴۹۴	۱۰۳,۶۶۶		۷۷,۹۲۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۰۶,۰۱۲	۴۸,۵۵۱	۳۱,۴۱۵		۲۶,۰۴۶	
جمع	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۵,۱۸۷,۹۴۳	۱,۰۶۶,۹۰۶	۲۵۳,۰۵۵	۷,۹۱۸,۵۳۴	۳۴۱,۹۲۲

جدول شماره ۵۱

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۱۵۰,۸۹۰	۱,۶۶۹,۵۸۰			۴۸۱,۳۱۰	
نفت و گاز	۲,۷۰۷,۸۳۱			۲,۷۰۷,۸۳۱		
استخراج معدن	۳۰۵,۲۱۸	۱۰,۰۳۲			۲۹۵,۱۸۶	
صنعت(ساخت)	۳,۶۲۵,۱۵۴	۱,۱۷۲,۵۴۸			۲,۴۵۲,۶۰۶	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۰۱,۹۰۴	۱,۸۵۱			۶۰۰,۰۵۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۲۸,۵۸۶	۶,۳۶۵			۲۲,۲۲۱	
ساختمان	۱,۰۲۷,۷۳۰	۳۱۳,۵۸۰			۷۱۴,۱۵۰	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۷۶۱,۵۳۳	۱,۶۵۱,۶۸۱			۱,۱۰۹,۸۵۱	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۴۴۵,۴۸۷	۹۹۲,۲۹۲			۴۵۳,۱۹۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۴۷,۰۷۶	۴۰,۸۰۵			۱۰۶,۲۷۱	
اطلاعات و ارتباطات	۲۵۴,۶۵۵	۲۸,۶۲۵			۲۲۶,۰۳۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۵۶۲,۹۴۰					۵۶۲,۹۴۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲,۴۱۳,۰۷۱	۲,۳۳۹,۳۰۷			۷۳,۷۶۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۶۳,۸۲۱	۷۵,۹۰۵			۱۸۷,۹۱۶	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۷,۹۰۸	۲,۰۲۷			۱۵,۸۸۱	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۸۱,۷۰۷		۱,۷۸۱,۷۰۷			
آموزش	۶۹۰,۵۱۱	۲۰,۰۷۵	۵۷۸,۱۱۰		۹۲,۳۲۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۶۵۶,۵۲۶	۲۴,۴۴۰	۲۷۷,۱۵۵		۳۵۴,۹۳۱	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۸۹,۳۲۱	۹۳,۵۵۳	۷۳,۷۵۷		۲۲,۰۱۱	
جمع	۲۱,۶۳۱,۸۶۹	۸,۴۴۲,۶۶۶	۲,۷۱۰,۷۲۸	۲,۷۰۷,۸۳۱	۷,۲۰۷,۷۰۳	۵۶۲,۹۴۰

جدول شماره ۵۲

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۵,۰۲۵,۷۶۶	۳,۷۷۳,۷۰۹			۱,۲۵۲,۰۵۷	
نفت و گاز	۱,۹۱۳,۱۷۱			۱,۹۱۳,۱۷۱		
استخراج معدن	۶۵۷,۶۴۴	۱۴,۹۷۷			۶۴۲,۶۶۶	
صنعت(ساخت)	۱۶,۲۶۹,۴۰۲	۴,۹۰۳,۹۶۴			۱۱,۳۶۵,۴۳۹	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۹۰۹,۷۸۹	۹,۱۱۱			۹۰۰,۶۷۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۷۵,۴۷۲	۱۹,۸۱۹			۵۵,۶۵۳	
ساختمان	۳,۷۸۳,۴۱۱	۱,۰۹۰,۴۷۰			۲,۶۹۲,۹۴۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۴,۸۶۸,۹۸۹	۲,۸۴۰,۷۵۶			۲,۰۲۸,۲۳۳	
حمل و نقل و انبارداری	۳,۲۲۹,۴۳۴	۲,۲۳۹,۱۷۶			۹۹۰,۲۵۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۳۸,۹۹۷	۹۲,۷۴۳			۲۴۶,۲۵۴	
اطلاعات و ارتباطات	۴۷۳,۶۶۸	۵۹,۰۳۱			۴۱۴,۶۳۷	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۳۱۵,۲۲۲					۱,۳۱۵,۲۲۲
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳,۲۴۱,۴۶۹	۳,۱۳۸,۱۵۹			۱۰۳,۳۱۰	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۳۷۲,۳۶۹	۱۱۷,۱۱۳			۲۵۵,۲۵۶	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۸,۴۷۲	۳,۴۷۷			۲۴,۹۹۶	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۳,۰۵۴,۳۴۰		۳,۰۵۴,۳۴۰			
آموزش	۱,۲۴۱,۲۴۲	۳۳,۸۶۰	۱,۰۵۸,۴۹۴		۱۴۸,۸۸۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۰۱۸,۱۱۳	۴۲,۷۶۸	۴۴۱,۷۱۸		۵۳۳,۶۲۸	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۳۲۸,۱۲۶	۱۵۵,۸۲۱	۹۰,۱۴۷		۸۲,۱۵۹	
جمع	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۱۸,۵۳۴,۹۵۴	۴,۶۴۴,۶۹۹	۱,۹۱۳,۱۷۱	۲۱,۷۳۷,۰۵۲	۱,۳۱۵,۲۲۲

جدول شماره ۵۳

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱,۶۵۴,۴۱۶	۱,۲۳۸,۶۸۹			۴۱۵,۷۲۷	
نفت و گاز	۳۰۹,۹۰۵			۳۰۹,۹۰۵		
استخراج معدن	۱۶۶,۹۵۵	۳,۷۵۲			۱۶۳,۲۰۳	
صنعت(ساخت)	۱۰,۹۴۳,۰۸۷	۳,۲۸۶,۷۲۶			۷,۶۵۶,۳۶۱	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۶۵,۵۳۳	۲,۶۲۸			۲۶۲,۹۰۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۵,۷۷۱	۱۱,۹۶۹			۳۳,۸۰۲	
ساختمان	۲,۳۳۷,۲۹۰	۶۶۶,۷۲۷			۱,۶۷۰,۵۶۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱,۰۹۴,۵۲۳	۶۳۰,۱۹۰			۴۶۴,۳۳۳	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۱۷۲,۴۲۸	۸۰۸,۰۴۸			۳۶۴,۳۸۰	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۶۵,۸۳۷	۴۴,۸۹۲			۱۲۰,۹۴۵	
اطلاعات و ارتباطات	۱۶۵,۱۶۶	۲۰,۲۱۷			۱۴۴,۹۴۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۴۳۱,۰۳۲					۴۳۱,۰۳۲
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱۴۲,۶۸۳	۱۳۲,۵۱۷			۱۰,۱۶۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۹۲,۹۱۴	۲۸,۶۵۲			۶۴,۲۶۱	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۸,۶۶۴	۱,۰۳۶			۷,۶۲۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۸۱۵,۷۶۰		۸۱۵,۷۶۰			
آموزش	۳۲۳,۵۰۶	۸,۱۵۵	۲۶۳,۵۱۸		۵۱,۸۳۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲۱۸,۶۸۳	۸,۶۱۳	۱۰۹,۹۰۶		۱۰۰,۱۶۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۲۰,۰۰۱	۵۴,۰۶۶	۲۶,۳۹۱		۳۹,۵۴۴	
جمع	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۶,۹۴۶,۸۷۸	۱,۲۱۵,۵۷۶	۳۰۹,۹۰۵	۱۱,۵۷۰,۷۶۱	۴۳۱,۰۳۲

جدول شماره ۵۴

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۳۷۱,۳۵۰	۲,۵۳۵,۰۲۰			۸۳۶,۳۳۰	
نفت و گاز	۱,۶۰۳,۲۶۶			۱,۶۰۳,۲۶۶		
استخراج معدن	۴۹۰,۶۸۹	۱۱,۲۲۵			۴۷۹,۴۶۴	
صنعت(ساخت)	۵,۳۲۶,۳۱۵	۱,۶۱۷,۲۳۸			۳,۷۰۹,۰۷۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۴۴,۲۵۶	۶,۴۸۳			۶۳۷,۷۷۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۲۹,۷۰۱	۷,۸۵۰			۲۱,۸۵۱	
ساختمان	۱,۴۴۶,۱۲۲	۴۲۳,۷۴۳			۱,۰۲۲,۳۷۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳,۷۷۴,۴۶۶	۲,۲۱۰,۵۶۶			۱,۵۶۳,۹۰۰	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۰۵۷,۰۰۶	۱,۴۳۱,۱۲۸			۶۲۵,۸۷۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۷۳,۱۶۰	۴۷,۸۵۱			۱۲۵,۳۰۹	
اطلاعات و ارتباطات	۳۰۸,۵۰۲	۳۸,۸۱۴			۲۶۹,۶۸۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۸۸۴,۱۹۰					۸۸۴,۱۹۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳,۰۹۸,۷۸۶	۳,۰۰۵,۶۴۳			۹۳,۱۴۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۷۹,۴۵۵	۸۸,۴۶۱			۱۹۰,۹۹۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۹,۸۰۹	۲,۴۴۰			۱۷,۳۶۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۲۳۸,۵۸۰		۲,۲۳۸,۵۸۰			
آموزش	۹۱۷,۷۳۶	۲۵,۷۰۵	۷۹۴,۹۷۶		۹۷,۰۵۵	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷۹۹,۴۳۱	۳۴,۱۵۵	۳۳۱,۸۱۱		۴۳۳,۴۶۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۰۸,۱۲۵	۱۰۱,۷۵۵	۶۳,۷۵۶		۴۲,۶۱۴	
جمع	۲۷,۶۷۰,۹۴۷	۱۱,۵۸۸,۰۷۶	۳,۴۲۹,۱۲۴	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱۰,۱۶۶,۲۹۱	۸۸۴,۱۹۰

جدول شماره ۵۵

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۳۳۶,۸۸۱	۵,۴۸۷,۵۶۸			۱,۸۴۹,۳۱۲	
نفت و گاز	۱,۹۲۶,۴۴۸			۱,۹۲۶,۴۴۸		
استخراج معدن	۱,۵۱۱,۲۳۸	۱۷,۳۲۳			۱,۴۹۳,۹۱۵	
صنعت(ساخت)	۲۸,۹۰۵,۶۱۷	۸,۰۵۳,۰۷۰			۲۰,۸۵۲,۵۴۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۰۰۰,۹۲۳	۸,۹۷۷			۹۹۱,۹۴۶	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۳,۸۴۳	۲۹,۹۵۴			۶۳,۸۸۹	
ساختمان	۷,۰۶۷,۸۹۴	۱,۹۷۱,۸۰۷			۵,۰۹۶,۰۸۸	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۷,۵۹۰,۵۶۶	۴,۴۳۴,۰۷۰			۳,۱۵۶,۴۹۶	
حمل و نقل و انبارداری	۴,۷۱۶,۰۲۲	۳,۲۵۶,۷۲۲			۱,۴۵۹,۳۰۰	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۷۶,۲۵۸	۸۳,۹۵۶			۱۹۲,۳۰۲	
اطلاعات و ارتباطات	۶۶۴,۷۰۱	۹۰,۱۹۰			۵۷۴,۵۱۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۳۳۵,۰۰۳					۲,۳۳۵,۰۰۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۴,۴۱۴,۳۱۷	۴,۲۸۳,۹۹۸			۱۳۰,۳۱۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۴۹۰,۰۳۹	۱۶۱,۴۴۸			۳۲۸,۵۹۱	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۷,۲۰۰	۴,۴۳۸			۳۲,۷۶۳	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۲۴۶,۸۷۳		۴,۲۴۶,۸۷۳			
آموزش	۱,۵۳۴,۶۹۹	۳۵,۷۶۳	۱,۳۵۲,۲۳۰		۱۴۶,۷۰۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۲۸۵,۹۳۲	۵۸,۵۴۳	۶۶۴,۴۵۵		۵۶۲,۹۳۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۴۴,۶۵۸	۲۲۴,۳۸۹	۱۳۵,۳۷۱		۸۴,۸۹۸	
جمع	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۲۸,۲۰۲,۲۱۶	۶,۳۹۸,۹۲۹	۱,۹۲۶,۴۴۸	۳۷,۰۱۶,۵۱۵	۲,۳۳۵,۰۰۳

جدول شماره ۵۶

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲,۲۲۵,۹۲۲	۱,۶۵۹,۱۵۴			۵۶۶,۷۶۸	
نفت و گاز	۳۷۴,۲۷۱			۳۷۴,۲۷۱		
استخراج معدن	۲۷۰,۳۷۴	۳,۰۴۴			۲۶۷,۳۳۰	
صنعت(ساخت)	۱۸,۹۱۱,۱۰۱	۵,۲۴۹,۸۱۷			۱۳,۶۶۱,۲۸۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۹۳,۸۰۹	۲,۶۰۶			۲۹۱,۲۰۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۶,۸۶۲	۱۸,۰۸۴			۳۸,۷۷۸	
ساختمان	۴,۳۳۶,۰۸۴	۱,۱۹۸,۸۸۱			۳,۱۳۷,۲۰۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱,۷۱۹,۹۱۶	۹۹۰,۱۷۴			۷۲۹,۷۴۲	
حمل و نقل و انبارداری	۱,۶۶۳,۲۶۲	۱,۱۴۰,۶۵۳			۵۲۲,۶۰۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۳۷,۷۳۹	۴۱,۳۹۹			۹۶,۳۴۰	
اطلاعات و ارتباطات	۲۴۱,۴۲۴	۳۲,۱۴۴			۲۰۹,۲۸۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۶۴۳,۶۸۰					۶۴۳,۶۸۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۱۶,۵۲۴	۲۰۱,۸۵۷			۱۴,۶۶۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۲۰,۹۳۷	۳۸,۹۹۱			۸۱,۹۴۶	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۱,۴۰۵	۱,۳۳۰			۱۰,۰۷۵	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۱۱۳,۰۵۶		۱,۱۱۳,۰۵۶			
آموزش	۳۹۰,۶۴۴	۸,۳۰۲	۳۳۰,۳۶۳		۵۱,۹۷۹	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲۸۱,۵۸۴	۱۱,۸۶۹	۱۶۲,۲۳۲		۱۰۷,۴۸۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱۶۲,۱۳۸	۷۶,۴۳۱	۴۰,۴۲۵		۴۵,۲۸۲	
جمع	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۱۰,۶۷۴,۷۳۷	۱,۶۴۶,۰۷۷	۳۷۴,۲۷۱	۱۹,۸۳۱,۹۶۵	۶۴۳,۶۸۰

جدول شماره ۵۷

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۵,۱۱۰,۹۵۹	۳,۸۲۸,۴۱۴			۱,۲۸۲,۵۴۴	
نفت و گاز	۱,۵۵۲,۱۷۷			۱,۵۵۲,۱۷۷		
استخراج معدن	۱,۲۴۰,۸۶۴	۱۴,۲۷۹			۱,۲۲۶,۵۸۵	
صنعت(ساخت)	۹,۹۹۴,۵۱۷	۲,۸۰۳,۲۵۳			۷,۱۹۱,۲۶۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۰۷,۱۱۴	۶,۳۷۱			۷۰۰,۷۴۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۶,۹۸۰	۱۱,۸۷۰			۲۵,۱۱۱	
ساختمان	۲,۷۳۱,۸۱۱	۷۷۲,۹۲۵			۱,۹۵۸,۸۸۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۵,۸۷۰,۶۵۰	۳,۴۴۳,۸۹۶			۲,۴۲۶,۷۵۴	
حمل و نقل و انبارداری	۳,۰۵۲,۷۶۰	۲,۱۱۶,۰۶۸			۹۳۶,۶۹۲	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱۳۸,۵۱۸	۴۲,۵۵۷			۹۵,۹۶۲	
اطلاعات و ارتباطات	۴۲۳,۲۷۷	۵۸,۰۴۶			۳۶۵,۲۳۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۶۹۱,۳۲۴					۱,۶۹۱,۳۲۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۴,۱۹۷,۷۹۳	۴,۰۸۲,۱۴۱			۱۱۵,۶۵۲	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۳۶۹,۱۰۳	۱۲۲,۴۵۷			۲۴۶,۶۴۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۵,۷۹۶	۳,۱۰۸			۲۲,۶۸۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۳,۱۳۳,۸۱۷		۳,۱۳۳,۸۱۷			
آموزش	۱,۱۴۴,۰۵۵	۲۷,۴۶۱	۱,۰۲۱,۸۶۷		۹۴,۷۲۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۰۰۴,۳۴۸	۴۶,۶۷۴	۵۰۲,۲۲۳		۴۵۵,۴۵۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۸۲,۵۲۰	۱۴۷,۹۵۸	۹۴,۹۴۶		۳۹,۶۱۶	
جمع	۴۲,۷۰۸,۳۸۲	۱۷,۵۲۷,۴۷۹	۴,۷۵۲,۸۵۲	۱,۵۵۲,۱۷۷	۱۷,۱۸۴,۵۵۰	۱,۶۹۱,۳۲۴

جدول شماره ۵۸

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۲۲۶,۹۳۶	۸,۴۱۴,۰۶۲			۲,۸۱۲,۸۷۵	
نفت و گاز	۵,۰۶۳,۷۴۶			۵,۰۶۳,۷۴۶		
استخراج معدن	۲,۷۸۳,۸۲۵	۵۹,۱۳۴			۲,۷۲۴,۶۹۱	
صنعت(ساخت)	۴۷,۵۸۶,۸۳۵	۱۲,۵۱۰,۴۳۸			۳۵,۰۷۶,۳۹۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۰۶۹,۲۱۴	۵,۴۷۹			۱,۰۶۳,۷۳۵	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۱۱,۶۱۶	۳۸,۱۹۰			۷۳,۴۲۶	
ساختمان	۹,۵۳۰,۳۳۷	۲,۵۹۵,۶۰۵			۶,۹۳۴,۷۳۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۲,۴۳۵,۴۹۵	۷,۲۵۹,۰۰۱			۵,۱۷۶,۴۹۴	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۸۹۴,۸۰۰	۵,۴۷۷,۲۲۴			۲,۴۱۷,۵۷۶	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۶۱۷,۶۸۱	۱۷۸,۶۴۸			۴۳۹,۰۳۳	
اطلاعات و ارتباطات	۸۴۱,۲۸۰	۱۲۰,۷۳۴			۷۲۰,۵۴۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۸۱۷,۳۷۸					۲,۸۱۷,۳۷۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۴۸۹,۳۹۰	۶,۲۸۱,۹۴۲			۲۰۷,۴۴۸	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۷۶۵,۶۴۱	۲۶۲,۱۳۵			۵۰۳,۵۰۶	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۲,۸۳۰	۶,۱۰۰			۴۶,۷۳۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۹۸۷,۰۰۵		۶,۹۸۷,۰۰۵			
آموزش	۲,۴۳۱,۰۹۰	۵۱,۳۱۲	۲,۱۹۳,۶۲۸		۱۸۶,۱۵۰	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۲۵۷,۷۳۹	۹۱,۲۶۰	۱,۰۵۶,۸۴۵		۱,۱۰۹,۶۳۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۰۵,۱۸۵	۳۴۷,۰۵۰	۱۹۹,۴۱۱		۱۵۸,۷۲۴	
جمع	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۴۳,۶۹۸,۳۱۳	۱۰,۴۳۶,۸۸۸	۵,۰۶۳,۷۴۶	۵۹,۶۵۱,۶۹۹	۲,۸۱۷,۳۷۸

جدول شماره ۵۹

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۶۸۲,۹۲۲	۲,۷۵۲,۷۴۳			۹۳۰,۱۸۰	
نفت و گاز	۵۲۳,۴۷۶			۵۲۳,۴۷۶		
استخراج معدن	۶۰۱,۶۹۴	۱۲,۶۳۷			۵۸۹,۰۵۸	
صنعت(ساخت)	۳۰,۹۵۷,۹۳۹	۸,۱۱۵,۷۱۴			۲۲,۸۴۲,۲۲۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۱۷,۲۱۱	۱,۶۱۲			۳۱۵,۵۹۹	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۷,۴۲۲	۲۳,۰۰۶			۴۴,۴۱۶	
ساختمان	۵,۸۵۱,۳۲۷	۱,۵۷۹,۷۰۴			۴,۲۷۱,۶۲۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۷۶۹,۵۲۶	۱,۵۹۷,۱۰۳			۱,۱۷۲,۴۲۲	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۵۲۹,۴۶۱	۱,۷۴۴,۰۲۳			۷۸۵,۴۳۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۱۰,۰۸۲	۸۸,۸۶۱			۲۲۱,۲۲۱	
اطلاعات و ارتباطات	۲۷۴,۷۹۴	۳۸,۷۶۷			۲۳۶,۰۲۷	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۰۲,۹۶۸					۹۰۲,۹۶۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۵۹,۶۶۶	۲۴۲,۰۶۲			۱۷,۶۰۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۸۷,۵۷۳	۶۳,۱۰۴			۱۲۴,۴۶۹	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۵,۹۶۱	۱,۸۰۸			۱۴,۱۵۳	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۸۱۷,۲۲۸		۱,۸۱۷,۲۲۸			
آموزش	۶۰۸,۵۰۶	۱۱,۸۹۸	۵۳۱,۱۴۵		۶۵,۴۶۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۰۴,۹۶۴	۱۹,۲۶۷	۲۵۶,۰۳۶		۲۲۹,۶۶۱	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۴۷,۰۰۵	۱۱۵,۰۴۵	۵۷,۴۵۶		۷۴,۵۰۴	
جمع	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۱۶,۴۰۷,۳۵۵	۲,۶۶۱,۸۶۵	۵۲۳,۴۷۶	۳۱,۹۳۴,۰۶۰	۹۰۲,۹۶۸

جدول شماره ۶۰

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۵۴۴,۰۱۴	۵,۶۶۱,۳۱۹			۱,۸۸۲,۶۹۵	
نفت و گاز	۴,۵۴۰,۲۷۰			۴,۵۴۰,۲۷۰		
استخراج معدن	۲,۱۸۲,۱۳۱	۴۶,۴۹۷			۲,۱۳۵,۶۳۴	
صنعت(ساخت)	۱۶,۶۲۸,۸۹۶	۴,۳۹۴,۷۲۳			۱۲,۲۳۴,۱۷۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۵۲,۰۰۴	۳,۸۶۷			۷۴۸,۱۳۶	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۴,۱۹۳	۱۵,۱۸۴			۲۹,۰۱۰	
ساختمان	۳,۶۷۹,۰۱۰	۱,۰۱۵,۹۰۱			۲,۶۶۳,۱۰۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۹,۶۶۵,۹۷۰	۵,۶۶۱,۸۹۸			۴,۰۰۴,۰۷۲	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۳۶۵,۳۴۰	۳,۷۳۳,۲۰۱			۱,۶۳۲,۱۳۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۰۷,۵۹۹	۸۹,۷۸۷			۲۱۷,۸۱۲	
اطلاعات و ارتباطات	۵۶۶,۴۸۶	۸۱,۹۶۷			۴۸۴,۵۱۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۹۱۴,۴۱۰					۱,۹۱۴,۴۱۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۲۲۹,۷۲۴	۶,۰۳۹,۸۸۰			۱۸۹,۸۴۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۷۸,۰۶۸	۱۹۹,۰۳۱			۳۷۹,۰۳۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۶,۸۶۹	۴,۲۹۲			۳۲,۵۷۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۱۶۹,۷۷۷		۵,۱۶۹,۷۷۷			
آموزش	۱,۸۲۲,۵۸۵	۳۹,۴۱۴	۱,۶۶۲,۴۸۴		۱۲۰,۶۸۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۷۵۲,۷۷۵	۷۱,۹۹۳	۸۰۰,۸۰۸		۸۷۹,۹۷۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۵۸,۱۸۱	۲۳۲,۰۰۵	۱۴۱,۹۵۵		۸۴,۲۲۱	
جمع	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۲۷,۲۹۰,۹۵۸	۷,۷۷۵,۰۲۴	۴,۵۴۰,۲۷۰	۲۷,۷۱۷,۶۳۹	۱,۹۱۴,۴۱۰

جدول شماره ۶۱

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۸,۷۴۰,۰۲۶	۱۳,۸۱۰,۳۵۶			۴,۹۲۹,۶۷۰	
نفت و گاز	۱۳,۱۱۰,۷۵۷			۱۳,۱۱۰,۷۵۷		
استخراج معدن	۳,۱۸۵,۰۳۶	۳۱,۳۴۵			۳,۱۵۳,۶۹۱	
صنعت(ساخت)	۷۰,۹۲۶,۲۱۰	۱۸,۳۴۰,۴۷۸			۵۲,۵۸۵,۷۳۲	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۱۵۴,۶۶۶	۶,۵۶۷			۱,۱۴۸,۰۹۹	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۲۷,۰۹۴	۴۱,۲۱۱			۸۵,۸۸۳	
ساختمان	۱۴,۰۳۳,۶۲۲	۳,۶۷۰,۹۷۰			۱۰,۳۶۲,۶۵۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۹,۷۲۷,۸۱۰	۱۱,۶۹۸,۱۴۷			۸,۰۲۹,۶۶۳	
حمل و نقل و انبارداری	۱۲,۸۴۳,۶۹۹	۹,۱۴۳,۵۰۹			۳,۷۰۰,۱۹۰	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱,۴۱۱,۱۳۴	۳۸۵,۵۵۲			۱,۰۲۵,۵۸۲	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۱۴۰,۴۹۰	۱۹۲,۰۹۹			۹۴۸,۳۹۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳,۸۳۸,۰۹۱					۳,۸۳۸,۰۹۱
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱۰,۲۹۴,۶۸۵	۹,۸۴۱,۲۶۹			۴۵۳,۴۱۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱,۲۰۷,۲۸۷	۴۰۴,۵۱۹			۸۰۲,۷۶۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۸,۵۰۵	۷,۱۳۷			۶۱,۳۶۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۹,۰۴۰,۱۱۴		۹,۰۴۰,۱۱۴			
آموزش	۳,۱۲۵,۳۵۶	۸۳,۹۶۹	۲,۶۸۸,۷۳۸		۳۵۲,۶۴۹	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳,۱۹۸,۹۲۰	۱۳۱,۵۰۳	۱,۴۰۵,۷۰۶		۱,۶۶۱,۷۱۰	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱,۰۶۳,۶۹۱	۵۳۲,۵۸۸	۲۳۴,۶۸۵		۲۹۶,۴۱۹	
جمع	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۶۸,۳۲۱,۲۲۰	۱۳,۳۶۹,۲۴۳	۱۳,۱۱۰,۷۵۷	۸۹,۵۹۷,۸۸۲	۳,۸۳۸,۰۹۱

جدول شماره ۶۲

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۶,۷۷۸,۸۷۸	۴,۹۸۵,۸۵۱			۱,۷۹۳,۰۲۶	
نفت و گاز	۶۸۶,۰۵۳			۶۸۶,۰۵۳		
استخراج معدن	۵۸۱,۹۶۰	۵,۶۶۴			۵۷۶,۲۹۶	
صنعت(ساخت)	۴۶,۰۷۰,۳۴۴	۱۱,۸۸۵,۳۶۰			۳۴,۱۸۴,۹۸۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۳۵,۲۴۸	۱,۸۹۳			۳۳۳,۳۵۵	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۷۶,۶۵۵	۲۴,۷۹۹			۵۱,۸۵۶	
ساختمان	۸,۶۸۸,۷۶۳	۲,۲۵۵,۵۱۶			۶,۴۳۳,۲۴۷	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۴,۳۵۳,۰۸۶	۲,۵۵۵,۳۹۰			۱,۷۹۷,۶۹۶	
حمل و نقل و انبارداری	۴,۰۶۱,۳۶۷	۲,۸۷۶,۹۸۸			۱,۱۸۴,۳۷۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۶۹۴,۷۶۲	۱۸۸,۳۰۰			۵۰۶,۴۶۲	
اطلاعات و ارتباطات	۳۵۸,۴۴۹	۵۹,۵۰۷			۲۹۸,۹۴۲	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۱۵۷,۲۱۵					۱,۱۵۷,۲۱۵
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۴۱۳,۶۰۲	۳۷۵,۰۰۲			۳۸,۶۰۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۹۱,۷۱۶	۹۶,۲۸۱			۱۹۵,۴۳۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۰,۵۲۰	۲,۱۰۳			۱۸,۴۱۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۷۹۱,۳۲۵		۲,۷۹۱,۳۲۵			
آموزش	۹۳۲,۵۷۷	۲۳,۷۶۷	۷۹۱,۴۷۹		۱۱۷,۳۳۱	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷۸۶,۷۷۹	۳۰,۹۷۸	۴۱۳,۶۴۸		۳۴۲,۱۵۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۳۸۹,۹۰۹	۱۸۷,۴۲۷	۸۰,۲۱۰		۱۲۲,۲۷۲	
جمع	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۲۵,۵۵۴,۸۲۶	۴,۰۷۶,۶۶۲	۶۸۶,۰۵۳	۴۷,۹۹۴,۴۵۱	۱,۱۵۷,۲۱۵

جدول شماره ۶۳

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۹۶۱,۱۴۸	۸,۸۲۴,۵۰۵			۳,۱۳۶,۶۴۴	
نفت و گاز	۱۲,۴۲۴,۷۰۴			۱۲,۴۲۴,۷۰۴		
استخراج معدن	۲,۶۰۳,۰۷۶	۲۵,۶۸۱			۲,۵۷۷,۳۹۵	
صنعت(ساخت)	۲۴,۸۵۵,۸۶۷	۶,۴۵۵,۱۱۸			۱۸,۴۰۰,۷۴۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۱۹,۴۱۸	۴,۶۷۴			۸۱۴,۷۴۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۰,۴۳۹	۱۶,۴۱۲			۳۴,۰۲۷	
ساختمان	۵,۳۴۴,۸۵۹	۱,۴۱۵,۴۵۴			۳,۹۲۹,۴۰۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۵,۳۷۴,۷۲۴	۹,۱۴۲,۷۵۷			۶,۲۳۱,۹۶۷	
حمل و نقل و انبارداری	۸,۷۸۲,۳۳۲	۶,۲۶۶,۵۲۱			۲,۵۱۵,۸۱۱	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۷۱۶,۳۷۲	۱۹۷,۲۵۲			۵۱۹,۱۲۰	
اطلاعات و ارتباطات	۷۸۲,۰۴۲	۱۳۲,۵۹۳			۶۴۹,۴۴۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۶۸۰,۸۷۶					۲,۶۸۰,۸۷۶
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۹,۸۸۱,۰۸۳	۹,۴۶۶,۲۶۸			۴۱۴,۸۱۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۹۱۵,۵۷۱	۳۰۸,۲۳۸			۶۰۷,۳۳۳	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۷,۹۸۴	۵,۰۳۴			۴۲,۹۵۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۲۴۸,۷۸۹		۶,۲۴۸,۷۸۹			
آموزش	۲,۱۹۲,۷۷۹	۶۰,۲۰۲	۱,۸۹۷,۲۵۹		۲۳۵,۳۱۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۴۱۲,۱۴۰	۱۰۰,۵۲۵	۹۹۲,۰۵۹		۱,۳۱۹,۵۵۷	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۶۷۳,۷۸۲	۳۴۵,۱۶۱	۱۵۴,۴۷۴		۱۷۴,۱۴۷	
جمع	۱۰۸,۷۶۷,۹۸۶	۴۲,۷۶۶,۳۹۴	۹,۲۹۲,۵۸۱	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۴۱,۶۰۳,۴۳۱	۲,۶۸۰,۸۷۶

جدول شماره ۶۴

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲۶,۷۶۹,۱۰۵	۲۰,۰۰۴,۸۱۸			۶,۷۶۴,۲۸۷	
نفت و گاز	۱۵,۹۹۳,۵۷۵			۱۵,۹۹۳,۵۷۵		
استخراج معدن	۴,۳۵۰,۷۵۹	۴۷,۶۱۶			۴,۳۰۳,۱۴۲	
صنعت(ساخت)	۱۰۰,۲۳۶,۵۱۴	۲۶,۰۰۳,۸۲۲			۷۴,۲۳۲,۶۹۲	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۳۸۶,۱۳۸	۳,۳۴۳			۱,۳۸۲,۷۹۵	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۵۲,۷۲۶	۴۶,۶۷۱			۱۰۶,۰۵۵	
ساختمان	۲۰,۵۵۰,۶۵۸	۵,۶۳۳,۲۵۷			۱۴,۹۱۷,۴۰۱	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲۸,۵۹۸,۸۶۳	۱۷,۳۰۲,۳۴۴			۱۱,۲۹۶,۵۱۹	
حمل و نقل و انبارداری	۲۰,۰۳۴,۳۵۴	۱۴,۱۹۶,۷۷۷			۵,۸۳۷,۵۷۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲,۵۴۵,۹۲۴	۷۱۴,۱۸۴			۱,۸۳۱,۷۴۰	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۶۲۵,۲۱۳	۲۹۲,۵۴۹			۱,۳۳۲,۶۶۵	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۵,۳۲۶,۳۰۰					۵,۳۲۶,۳۰۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱۶,۴۱۴,۶۰۰	۱۵,۹۰۸,۹۸۱			۵۰۵,۶۱۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱,۷۳۵,۳۴۸	۵۸۶,۵۱۸			۱,۱۴۸,۸۳۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۹۹,۵۹۲	۱۰,۸۷۴			۸۸,۷۱۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱۲,۷۵۲,۸۱۶		۱۲,۷۵۲,۸۱۶			
آموزش	۴,۷۱۴,۲۸۵	۱۴۹,۶۵۲	۴,۰۲۲,۸۴۷		۵۴۱,۷۸۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴,۶۵۳,۶۰۱	۱۸۳,۳۷۵	۱,۹۶۲,۷۵۸		۲,۵۰۷,۴۶۸	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱,۶۹۳,۸۲۳	۸۳۸,۶۷۳	۲۵۷,۴۶۲		۵۹۷,۶۸۸	
جمع	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۱۰۱,۹۲۳,۴۵۶	۱۸,۹۹۵,۸۸۳	۱۵,۹۹۳,۵۷۵	۱۲۷,۳۹۴,۹۸۲	۵,۳۲۶,۳۰۰

جدول شماره ۶۵

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۹,۳۸۱,۲۲۶	۶,۹۹۹,۸۵۳			۲,۳۸۱,۳۷۲	
نفت و گاز	۸۱۲,۵۰۶			۸۱۲,۵۰۶		
استخراج معدن	۸۰۲,۱۴۶	۸,۶۵۸			۷۹۳,۴۸۸	
صنعت(ساخت)	۶۵,۲۶۷,۹۵۸	۱۶,۸۸۲,۷۰۴			۴۸,۳۸۵,۲۵۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۴۰۳,۱۰۶	۹۶۴			۴۰۲,۱۴۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۲,۳۳۹	۲۸,۱۳۴			۶۴,۲۰۵	
ساختمان	۱۲,۵۷۷,۸۵۴	۳,۴۳۸,۰۹۰			۹,۱۳۹,۷۶۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۶,۲۴۹,۵۶۳	۳,۷۴۹,۴۵۹			۲,۵۰۰,۱۰۴	
حمل و نقل و انبارداری	۶,۰۵۷,۹۱۵	۴,۲۷۳,۶۸۴			۱,۷۸۴,۲۳۱	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱,۲۲۷,۹۲۲	۳۴۲,۰۸۷			۸۸۵,۸۳۵	
اطلاعات و ارتباطات	۵۱۳,۱۵۵	۹۱,۲۶۴			۴۲۱,۸۹۰	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۷۰۶,۹۸۳					۱,۷۰۶,۹۸۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵۷۷,۶۰۰	۵۳۲,۰۴۸			۴۵,۵۵۲	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۴۲۰,۸۲۸	۱۴۰,۴۴۱			۲۸۰,۳۸۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۹,۵۸۶	۳,۱۸۶			۲۶,۴۰۱	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۳,۴۱۶,۴۷۷		۳,۴۱۶,۴۷۷			
آموزش	۱,۲۸۱,۰۳۶	۳۸,۷۲۳	۱,۰۵۹,۳۰۸		۱۸۳,۰۰۵	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۰۷۱,۸۵۷	۴۰,۶۴۹	۵۱۶,۶۷۵		۵۱۴,۵۳۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۶۰۹,۳۶۶	۲۹۳,۱۸۵	۷۹,۹۲۸		۲۳۶,۲۵۳	
جمع	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۳۶,۸۶۳,۱۳۱	۵,۰۷۲,۳۸۸	۸۱۲,۵۰۶	۶۸,۰۴۴,۴۱۶	۱,۷۰۶,۹۸۳

جدول شماره ۶۶

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۷,۳۸۷,۸۷۹	۱۳,۰۰۴,۹۶۵			۴,۳۸۲,۹۱۵	
نفت و گاز	۱۵,۱۸۱,۰۶۹			۱۵,۱۸۱,۰۶۹		
استخراج معدن	۳,۵۴۸,۶۱۲	۳۸,۹۵۸			۳,۵۰۹,۶۵۴	
صنعت(ساخت)	۳۴,۹۶۸,۵۵۶	۹,۱۲۱,۱۱۸			۲۵,۸۴۷,۴۳۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۹۸۳,۰۳۲	۲,۳۸۰			۹۸۰,۶۵۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۰,۳۸۷	۱۸,۵۳۷			۴۱,۸۵۱	
ساختمان	۷,۹۷۲,۸۰۴	۲,۱۹۵,۱۶۷			۵,۷۷۷,۶۳۷	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲۲,۳۴۹,۳۰۰	۱۳,۵۵۲,۸۸۵			۸,۷۹۶,۴۱۶	
حمل و نقل و انبارداری	۱۳,۹۷۶,۴۳۹	۹,۹۲۳,۰۹۳			۴,۰۵۳,۳۴۶	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱,۳۱۸,۰۰۲	۳۷۲,۰۹۸			۹۴۵,۹۰۵	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۱۱۲,۰۵۹	۲۰۱,۲۸۴			۹۱۰,۷۷۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳,۶۱۹,۳۱۷					۳,۶۱۹,۳۱۷
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱۵,۸۳۷,۰۰۰	۱۵,۳۷۶,۹۳۳			۴۶۰,۰۶۷	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱,۳۱۴,۵۲۱	۴۴۶,۰۷۷			۸۶۸,۴۴۳	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۷۰,۰۰۵	۷,۶۸۸			۶۲,۳۱۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۹,۳۳۶,۳۳۹		۹,۳۳۶,۳۳۹			
آموزش	۳,۴۳۳,۲۴۹	۱۱۰,۹۲۹	۲,۹۶۳,۵۳۹		۳۵۸,۷۸۱	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳,۵۸۱,۷۴۴	۱۴۲,۷۲۶	۱,۴۴۶,۰۸۳		۱,۹۹۲,۹۳۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱,۰۸۴,۴۵۷	۵۴۵,۴۸۸	۱۷۷,۵۳۵		۳۶۱,۴۳۵	
جمع	۱۵۷,۱۳۴,۷۷۲	۶۵,۰۶۰,۳۲۵	۱۳,۹۲۳,۴۹۵	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۵۹,۳۵۰,۵۶۶	۳,۶۱۹,۳۱۷

جدول شماره ۶۷

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳۴,۴۸۸,۷۰۳	۲۵,۶۹۹,۳۷۸			۸,۷۸۹,۳۲۵	
نفت و گاز	۱۷,۷۹۲,۵۱۸			۱۷,۷۹۲,۵۱۸		
استخراج معدن	۵,۵۵۲,۲۱۸	۵۵,۶۷۹			۵,۴۹۶,۵۳۹	
صنعت(ساخت)	۱۳۰,۵۶۳,۹۳۳	۳۳,۶۶۳,۴۳۶			۹۶,۹۰۰,۴۹۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۵۷۱,۸۶۲	۱۱,۶۱۱			۱,۵۶۰,۲۵۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۶۱,۴۵۶	۵۶,۹۲۸			۱۰۴,۵۲۸	
ساختمان	۲۷,۶۶۰,۰۵۴	۷,۵۳۷,۵۱۹			۲۰,۱۲۲,۵۳۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳۸,۱۵۰,۴۲۴	۲۲,۵۶۵,۷۷۲			۱۵,۵۸۴,۶۵۳	
حمل و نقل و انبارداری	۲۷,۶۱۴,۰۸۹	۱۹,۲۷۱,۵۰۹			۸,۳۴۲,۵۸۰	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳,۵۳۱,۷۶۴	۹۵۴,۴۸۹			۲,۵۷۷,۲۷۵	
اطلاعات و ارتباطات	۲,۲۴۳,۵۵۴	۳۵۳,۱۸۷			۱,۸۹۰,۳۶۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۷,۱۳۰,۶۰۸					۷,۱۳۰,۶۰۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۴,۲۴۹,۵۲۳	۲۳,۵۳۷,۵۹۱			۷۱۱,۹۳۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲,۴۹۹,۱۵۶	۸۱۸,۵۵۷			۱,۶۸۰,۶۰۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۴۳,۷۵۵	۱۵,۷۷۵			۱۲۷,۹۸۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱۷,۰۷۵,۹۶۸		۱۷,۰۷۵,۹۶۸			
آموزش	۶,۵۸۷,۹۴۰	۲۰۳,۹۶۳	۵,۵۴۴,۳۷۴		۸۳۹,۶۰۴	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷,۰۶۹,۷۲۶	۳۷۷,۷۱۸	۳,۰۹۲,۰۹۶		۳,۵۹۹,۹۱۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲,۸۲۹,۸۶۲	۱,۳۸۸,۲۶۹	۴۲۵,۰۷۰		۱,۰۱۶,۵۲۳	
جمع	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳	۱۳۶,۵۱۱,۳۸۰	۲۶,۱۳۷,۵۰۸	۱۷,۷۹۲,۵۱۸	۱۶۹,۳۴۵,۰۹۹	۷,۱۳۰,۶۰۸

جدول شماره ۶۸

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۹۹۹,۵۲۳	۸,۹۲۹,۴۴۰			۳,۰۷۰,۰۸۴	
نفت و گاز	۹۲۵,۴۴۸			۹۲۵,۴۴۸		
استخراج معدن	۱,۰۳۰,۴۶۹	۱۰,۱۶۵			۱,۰۲۰,۳۰۴	
صنعت(ساخت)	۸۴,۹۷۱,۱۷۰	۲۱,۸۳۱,۸۹۰			۶۳,۱۳۹,۲۸۰	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۴۷۰,۰۹۱	۳,۴۳۷			۴۶۶,۶۵۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۷,۷۶۸	۳۴,۳۶۰			۶۳,۴۰۸	
ساختمان	۱۶,۸۹۰,۱۷۷	۴,۵۹۱,۵۹۲			۱۲,۲۹۸,۵۸۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۸,۲۹۸,۷۲۵	۴,۸۶۸,۴۱۰			۳,۴۳۰,۳۱۵	
حمل و نقل و انبارداری	۸,۳۷۲,۴۸۷	۵,۸۱۷,۶۳۲			۲,۵۵۴,۸۵۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱,۶۹۷,۰۹۳	۴۵۵,۶۱۳			۱,۲۴۱,۴۸۰	
اطلاعات و ارتباطات	۷۰۶,۰۰۵	۱۰۹,۸۴۲			۵۹۶,۱۶۳	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۳۱۶,۰۰۰					۲,۳۱۶,۰۰۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۸۲۹,۶۹۶	۷۶۶,۴۱۸			۶۳,۲۷۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۰۵,۵۰۸	۱۹۵,۹۲۱			۴۰۹,۵۸۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۲,۵۳۶	۴,۶۰۶			۳۷,۹۳۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۵۵۴,۰۲۵		۴,۵۵۴,۰۲۵			
آموزش	۱,۷۸۶,۶۵۳	۵۲,۹۰۶	۱,۴۵۳,۲۶۵		۲۸۰,۴۸۱	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۶۲۵,۹۱۴	۸۳,۸۰۴	۸۱۰,۱۴۶		۷۳۱,۹۶۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۹۹۴,۱۸۹	۴۷۷,۲۸۰	۱۲۳,۸۳۴		۳۹۳,۰۷۵	
جمع	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸	۴۸,۲۳۳,۳۱۶	۶,۹۴۱,۲۷۰	۹۲۵,۴۴۸	۸۹,۷۹۷,۴۴۴	۲,۳۱۶,۰۰۰

جدول شماره ۶۹

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های جاری - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۲۲,۴۸۹,۱۷۹	۱۶,۷۶۹,۹۳۸			۵,۷۱۹,۲۴۲	
نفت و گاز	۱۶,۸۶۷,۰۷۰			۱۶,۸۶۷,۰۷۰		
استخراج معدن	۴,۵۲۱,۷۴۹	۴۵,۵۱۴			۴,۴۷۶,۲۳۵	
صنعت(ساخت)	۴۵,۵۹۲,۷۶۴	۱۱,۸۳۱,۵۴۷			۳۳,۷۶۱,۲۱۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۱۰۱,۷۷۲	۸,۱۷۳			۱,۰۹۳,۵۹۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۳,۶۸۸	۲۲,۵۶۸			۴۱,۱۱۹	
ساختمان	۱۰,۷۶۹,۸۷۷	۲,۹۴۵,۹۲۷			۷,۸۲۳,۹۵۰	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲۹,۸۵۱,۶۹۹	۱۷,۶۹۷,۳۶۲			۱۲,۱۵۴,۳۳۷	
حمل و نقل و انبارداری	۱۹,۲۴۱,۶۰۲	۱۳,۴۵۳,۸۷۷			۵,۷۸۷,۷۲۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۱,۸۳۴,۶۷۱	۴۹۸,۸۷۶			۱,۳۳۵,۷۹۵	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۵۳۷,۵۴۹	۲۴۳,۳۴۵			۱,۲۹۴,۲۰۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۴,۸۱۴,۶۰۸					۴,۸۱۴,۶۰۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۳,۴۱۹,۸۲۶	۲۲,۷۷۱,۱۷۴			۶۴۸,۶۵۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱,۸۹۳,۶۴۸	۶۲۲,۶۳۵			۱,۲۷۱,۰۱۲	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۰۱,۲۱۹	۱۱,۱۶۹			۹۰,۰۵۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱۲,۵۲۱,۹۴۳		۱۲,۵۲۱,۹۴۳			
آموزش	۴,۸۰۱,۲۸۸	۱۵۱,۰۵۷	۴,۰۹۱,۱۰۹		۵۵۹,۱۲۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵,۴۴۳,۸۱۲	۲۹۳,۹۱۴	۲,۲۸۱,۹۵۰		۲,۸۶۷,۹۴۸	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۱,۸۳۵,۶۷۳	۹۱۰,۹۸۹	۳۰۱,۲۳۶		۶۲۳,۴۴۸	
جمع	۲۰۸,۷۰۳,۶۳۵	۸۸,۲۷۸,۰۶۵	۱۹,۱۹۶,۲۳۸	۱۶,۸۶۷,۰۷۰	۷۹,۵۴۷,۶۵۵	۴,۸۱۴,۶۰۸

جدول شماره ۷۰

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۰,۳۰۰,۶۴۵	۸,۰۵۶,۷۰۵			۲,۲۴۳,۹۴۰	
نفت و گاز	۷,۷۲۱,۶۰۹			۷,۷۲۱,۶۰۹		
استخراج معدن	۲,۰۱۹,۰۰۲	۴۷,۳۴۵			۱,۹۷۱,۶۵۷	
صنعت(ساخت)	۴۱,۲۸۰,۹۴۲	۱۳,۰۱۲,۴۳۹			۲۸,۲۶۸,۵۰۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۶۸,۲۵۳	۴,۲۶۲			۸۶۳,۹۹۱	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۴,۴۶۴	۹,۰۱۳			۸۵,۴۵۱	
ساختمان	۱۲,۲۲۷,۵۲۴	۳,۲۱۷,۶۷۵			۹,۰۰۹,۸۴۸	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۱,۸۱۶,۷۵۰	۷,۰۲۹,۱۳۰			۴,۷۸۷,۶۲۱	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۱۸۵,۶۷۹	۴,۷۵۳,۲۰۶			۲,۴۳۲,۴۷۳	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۹۸۹,۰۹۶	۲۳۱,۴۷۷			۷۵۷,۶۱۹	
اطلاعات و ارتباطات	۳۴۶,۱۲۴	۲۴,۹۰۹			۳۲۱,۲۱۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۵۲۴,۰۴۳					۲,۵۲۴,۰۴۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۹۷۸,۷۸۲	۵,۸۰۹,۴۱۴			۱۶۹,۳۶۸	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۷۵۵,۲۳۳	۱۹۲,۷۷۳			۵۶۲,۴۶۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۵,۵۴۲	۸,۲۷۶			۵۷,۲۶۶	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۷,۶۷۹,۰۵۵		۷,۶۷۹,۰۵۵			
آموزش	۲,۵۲۰,۴۳۵	۵۰,۱۷۱	۲,۱۶۵,۰۳۹		۳۰۵,۲۲۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۴۹۲,۰۹۱	۸۸,۰۷۳	۱,۱۷۲,۳۵۹		۱,۲۳۱,۶۵۹	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۳۶,۸۱۳	۳۲۹,۰۶۴	۲۴۹,۱۴۹		۱۵۸,۶۰۰	
جمع	۱۱۷,۶۰۲,۰۸۳	۴۲,۸۶۳,۹۳۰	۱۱,۲۶۵,۶۰۳	۷,۷۲۱,۶۰۹	۵۳,۲۲۶,۸۹۸	۲,۵۲۴,۰۴۳

جدول شماره ۷۱

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۲۵۷,۴۴۴	۲,۵۴۱,۸۸۲			۷۱۵,۵۶۲	
نفت و گاز	۵۵۷,۱۵۶			۵۵۷,۱۵۶		
استخراج معدن	۳۷۸,۰۱۰	۸,۷۵۷			۳۶۹,۲۵۳	
صنعت(ساخت)	۲۷,۵۷۹,۶۴۴	۸,۶۷۲,۹۴۳			۱۸,۹۰۶,۷۰۰	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۵۶,۸۲۵	۱,۲۵۱			۲۵۵,۵۷۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۷,۰۲۰	۵,۴۲۱			۵۱,۵۹۹	
ساختمان	۸,۶۹۵,۵۳۷	۲,۲۸۰,۹۶۸			۶,۴۱۴,۵۶۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۵۹۰,۲۹۹	۱,۵۲۵,۸۰۳			۱,۰۶۴,۴۹۶	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۴۲۳,۵۳۴	۱,۵۹۴,۶۳۹			۸۲۸,۸۹۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۸۰,۱۳۱	۱۱۱,۴۲۹			۳۶۸,۷۰۲	
اطلاعات و ارتباطات	۱۰۸,۴۱۴	۷,۶۸۰			۱۰۰,۷۳۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۱۹,۶۸۴					۹۱۹,۶۸۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳۱۸,۹۷۷	۲۹۵,۸۱۸			۲۳,۱۵۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۶۲,۱۹۷	۴۰,۶۴۳			۱۲۱,۵۵۴	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۸,۱۲۵	۲,۲۵۱			۱۵,۸۷۵	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۴۴۴,۶۳۵		۲,۴۴۴,۶۳۵			
آموزش	۷۶۳,۲۲۵	۱۴,۴۵۹	۶۴۹,۳۵۴		۹۹,۴۱۲	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۹۷,۸۶۸	۲۰,۲۲۲	۳۴۰,۱۶۹		۲۳۷,۴۷۷	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۸۶,۰۱۱	۱۲۳,۳۶۴	۸۰,۰۱۹		۸۲,۶۲۸	
جمع	۵۱,۸۹۴,۷۳۶	۱۷,۲۴۷,۵۳۲	۳,۵۱۴,۱۷۶	۵۵۷,۱۵۶	۲۹,۶۵۶,۱۸۸	۹۱۹,۶۸۴

جدول شماره ۷۲

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۵ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۰۴۳,۲۰۱	۵,۵۱۴,۸۲۳			۱,۵۲۸,۳۷۸	
نفت و گاز	۷,۱۶۴,۴۵۳			۷,۱۶۴,۴۵۳		
استخراج معدن	۱,۶۴۰,۹۹۱	۳۸,۵۸۸			۱,۶۰۲,۴۰۴	
صنعت(ساخت)	۱۳,۷۰۱,۲۹۸	۴,۳۳۹,۴۹۵			۹,۳۶۱,۸۰۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۱۱,۴۲۸	۳,۰۱۱			۶۰۸,۴۱۷	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۷,۴۴۴	۳,۵۹۱			۳۳,۸۵۲	
ساختمان	۳,۵۳۱,۹۸۷	۹۳۶,۷۰۷			۲,۵۹۵,۲۷۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۹,۲۲۶,۴۵۲	۵,۵۰۳,۳۲۷			۳,۷۲۳,۱۲۵	
حمل و نقل و انبارداری	۴,۷۶۲,۱۴۵	۳,۱۵۸,۵۶۷			۱,۶۰۳,۵۷۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۵۰۸,۹۶۴	۱۲۰,۰۴۷			۳۸۸,۹۱۷	
اطلاعات و ارتباطات	۲۳۷,۷۱۰	۱۷,۲۲۹			۲۲۰,۴۸۲	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۶۰۴,۳۵۹					۱,۶۰۴,۳۵۹
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۶۵۹,۸۰۵	۵,۵۱۳,۵۹۶			۱۴۶,۲۰۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۹۳,۰۳۶	۱۵۲,۱۲۹			۴۴۰,۹۰۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۷,۴۱۷	۶,۰۲۶			۴۱,۳۹۱	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۲۳۴,۴۲۱		۵,۲۳۴,۴۲۱			
آموزش	۱,۷۵۷,۲۱۰	۳۵,۷۱۱	۱,۵۱۵,۶۸۵		۲۰۵,۸۱۴	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۸۹۴,۲۲۳	۶۷,۸۵۱	۸۳۲,۱۹۱		۹۹۴,۱۸۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۵۰,۸۰۳	۲۰۵,۷۰۰	۱۶۹,۱۳۰		۷۵,۹۷۲	
جمع	۶۵,۷۰۷,۳۴۷	۲۵,۶۱۶,۳۹۸	۷,۷۵۱,۴۲۷	۷,۱۶۴,۴۵۳	۲۳,۵۷۰,۷۱۰	۱,۶۰۴,۳۵۹

جدول شماره ۷۳

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۰,۵۵۴,۴۶۰	۸,۱۹۳,۹۷۰			۲,۳۶۰,۴۸۹	
نفت و گاز	۷,۸۹۶,۱۵۲			۷,۸۹۶,۱۵۲		
استخراج معدن	۲,۲۲۹,۴۴۸	۵۵,۷۱۲			۲,۱۷۳,۷۳۶	
صنعت(ساخت)	۴۳,۹۲۷,۵۳۴	۱۳,۷۸۹,۴۵۱			۳۰,۱۳۸,۰۸۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۹۱۵,۸۳۳	۴,۲۲۱			۹۱۱,۶۱۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۶,۹۵۷	۱۹,۲۱۹			۷۷,۷۳۸	
ساختمان	۱۲,۰۶۶,۰۷۴	۳,۳۴۴,۵۱۵			۸,۷۲۱,۵۵۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۲,۲۰۲,۰۷۰	۷,۱۵۸,۲۶۳			۵,۰۴۳,۸۰۷	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۶۴۸,۸۱۹	۵,۱۳۶,۷۲۱			۲,۵۱۲,۰۹۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۹۳۹,۸۱۳	۲۱۶,۳۶۱			۷۲۳,۴۵۲	
اطلاعات و ارتباطات	۴۱۴,۰۴۴	۵۰,۲۵۴			۳۶۳,۷۹۰	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۹۲۶,۸۱۷					۲,۹۲۶,۸۱۷
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۹۷۶,۱۲۸	۵,۸۰۲,۸۳۸			۱۷۳,۲۹۰	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۷۶۲,۲۲۵	۱۹۲,۸۰۸			۵۶۹,۴۱۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۷,۷۱۵	۸,۵۵۹			۵۹,۱۵۶	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۸,۰۶۲,۰۴۶		۸,۰۶۲,۰۴۶			
آموزش	۲,۲۶۲,۴۲۷	۴۷,۶۶۶	۱,۹۲۷,۹۴۳		۲۸۶,۸۱۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۲۵۷,۸۰۹	۴۹,۱۵۲	۹۸۹,۵۰۱		۱,۲۱۹,۱۵۶	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۶۹۷,۷۸۷	۳۱۹,۹۴۶	۲۳۹,۵۹۱		۱۳۸,۲۵۱	
جمع	۱۲۱,۹۰۴,۱۵۸	۴۴,۳۸۹,۶۵۸	۱۱,۲۱۹,۰۸۱	۷,۸۹۶,۱۵۲	۵۵,۴۷۲,۴۵۰	۲,۹۲۶,۸۱۷

جدول شماره ۷۴

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۳۵۱,۳۸۴	۲,۵۹۵,۴۴۵			۷۵۵,۹۳۹	
نفت و گاز	۵۷۹,۳۱۹			۵۷۹,۳۱۹		
استخراج معدن	۴۲۹,۳۲۴	۱۰,۶۰۰			۴۱۸,۷۲۴	
صنعت(ساخت)	۲۹,۵۱۷,۳۷۷	۹,۲۴۳,۴۹۸			۲۰,۲۷۳,۸۷۹	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۷۲,۴۳۸	۱,۲۴۶			۲۷۱,۱۹۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۸,۵۱۷	۱۱,۵۶۳			۴۶,۹۵۴	
ساختمان	۸,۴۰۶,۶۰۱	۲,۳۲۲,۴۰۹			۶,۰۸۴,۱۹۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۶۹۹,۵۵۲	۱,۵۶۵,۷۹۹			۱,۱۳۳,۷۵۳	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۵۵۶,۲۷۸	۱,۷۰۶,۵۲۹			۸۴۹,۷۴۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۶۳,۹۱۸	۱۰۵,۷۹۵			۳۵۸,۱۲۲	
اطلاعات و ارتباطات	۱۳۳,۹۱۳	۱۵,۹۸۷			۱۱۷,۹۲۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۱۴۴,۰۴۹					۱,۱۴۴,۰۴۹
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳۲۱,۳۹۱	۲۹۹,۴۵۳			۲۱,۹۳۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۶۷,۲۰۳	۴۱,۴۲۵			۱۲۵,۷۷۹	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۹,۹۳۹	۲,۴۷۵			۱۷,۴۶۴	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۶۴۳,۱۷۳		۲,۶۴۳,۱۷۳			
آموزش	۷۰۶,۴۷۸	۱۴,۰۸۳	۵۹۶,۰۷۸		۹۶,۳۱۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۴۸,۹۳۹	۱۱,۳۸۴	۲۹۰,۴۲۵		۲۴۷,۱۲۹	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۷۳,۳۲۲	۱۲۰,۴۰۵	۷۹,۸۲۹		۷۳,۰۸۸	
جمع	۵۴,۲۹۳,۱۱۶	۱۸,۰۶۸,۰۹۵	۳,۶۰۹,۵۰۵	۵۷۹,۳۱۹	۳۰,۸۹۲,۱۴۸	۱,۱۴۴,۰۴۹

جدول شماره ۷۵

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۶ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۲۰۳,۰۷۶	۵,۵۹۸,۵۲۶			۱,۶۰۴,۵۵۰	
نفت و گاز	۷,۳۱۶,۸۳۳			۷,۳۱۶,۸۳۳		
استخراج معدن	۱,۸۰۰,۱۲۴	۴۵,۱۱۲			۱,۷۵۵,۰۱۲	
صنعت(ساخت)	۱۴,۴۱۰,۱۵۶	۴,۵۴۵,۹۵۳			۹,۸۶۴,۲۰۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۴۳,۳۹۵	۲,۹۷۵			۶۴۰,۴۲۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۸,۴۴۰	۷,۶۵۶			۳۰,۷۸۴	
ساختمان	۳,۶۵۹,۴۷۳	۱,۰۲۲,۱۰۶			۲,۶۳۷,۳۶۷	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۹,۵۰۲,۵۱۷	۵,۵۹۲,۴۶۴			۳,۹۱۰,۰۵۴	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۰۹۲,۵۴۱	۳,۴۳۰,۱۹۲			۱,۶۶۲,۳۴۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۷۵,۸۹۵	۱۱۰,۵۶۵			۳۶۵,۳۳۰	
اطلاعات و ارتباطات	۲۸۰,۱۳۱	۳۴,۲۶۷			۲۴۵,۸۶۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۷۸۲,۷۶۸					۱,۷۸۲,۷۶۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۶۵۴,۷۳۷	۵,۵۰۳,۳۸۶			۱۵۱,۳۵۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۹۵,۰۲۲	۱۵۱,۳۸۴			۴۴۳,۶۳۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۷,۷۷۶	۶,۰۸۴			۴۱,۶۹۲	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۴۱۸,۸۷۳		۵,۴۱۸,۸۷۳			
آموزش	۱,۵۵۵,۹۴۸	۳۳,۵۸۳	۱,۳۳۱,۸۶۶		۱۹۰,۴۹۹	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۷۰۸,۸۷۰	۳۷,۷۶۸	۶۹۹,۰۷۶		۹۷۲,۰۲۶	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۲۴,۴۶۶	۱۹۹,۵۴۱	۱۵۹,۷۶۲		۶۵,۱۶۳	
جمع	۶۷,۶۱۱,۰۴۱	۲۶,۳۲۱,۵۶۳	۷,۶۰۹,۵۷۶	۷,۳۱۶,۸۳۳	۲۴,۵۸۰,۳۰۲	۱,۷۸۲,۷۶۸

جدول شماره ۷۶

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۰,۴۹۹,۷۴۹	۸,۱۳۸,۴۵۹			۲,۳۶۱,۲۹۱	
نفت و گاز	۶,۴۹۵,۸۴۹			۶,۴۹۵,۸۴۹		
استخراج معدن	۱,۹۹۱,۷۶۴	۶۵,۲۰۰			۱,۹۲۶,۵۶۴	
صنعت(ساخت)	۴۲,۶۷۲,۲۷۳	۱۳,۷۱۱,۲۷۷			۲۸,۹۶۰,۹۹۶	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۹۳۲,۷۴۷	۲,۸۵۶			۹۲۹,۸۹۱	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۹۸,۰۸۹	۲۱,۷۰۲			۷۶,۳۸۷	
ساختمان	۱۰,۴۰۵,۷۲۶	۳,۱۲۲,۹۷۱			۷,۲۸۲,۷۵۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۱,۵۲۹,۱۴۵	۶,۸۷۱,۷۰۱			۴,۶۵۷,۴۴۴	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۵۱۵,۷۴۹	۵,۱۴۲,۲۰۴			۲,۳۷۳,۵۴۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۸۹۴,۵۸۱	۲۴۵,۹۰۹			۶۴۸,۶۷۲	
اطلاعات و ارتباطات	۵۱۲,۹۱۴	۵۷,۱۲۲			۴۵۵,۷۹۲	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۷۳۱,۳۱۰					۲,۷۳۱,۳۱۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۲۲۴,۶۱۰	۶,۰۲۲,۸۴۷			۲۰۱,۷۶۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۷۳۴,۲۴۳	۲۰۹,۹۱۴			۵۲۴,۳۲۹	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۶۴,۶۹۶	۷,۲۶۲			۵۷,۴۳۴	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۷,۰۶۷,۷۷۹		۷,۰۶۷,۷۷۹			
آموزش	۲,۵۳۱,۸۴۵	۷۱,۸۰۷	۲,۲۳۰,۹۶۵		۲۲۹,۰۷۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۱۳۴,۸۶۱	۷۸,۱۸۹	۱,۰۶۲,۵۷۹		۹۹۴,۰۹۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۹۴,۵۹۳	۳۸۲,۳۳۰	۲۹۵,۳۴۱		۱۱۶,۹۲۳	
جمع	۱۱۵,۸۳۲,۵۲۴	۴۴,۱۵۱,۷۵۰	۱۰,۶۵۶,۶۶۴	۶,۴۹۵,۸۴۹	۵۱,۷۹۶,۹۵۱	۲,۷۳۱,۳۱۰

جدول شماره ۷۷

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۴۹۱,۳۸۷	۲,۷۰۰,۴۴۴			۷۹۰,۹۴۳	
نفت و گاز	۵۳۲,۶۲۱			۵۳۲,۶۲۱		
استخراج معدن	۴۳۹,۵۷۲	۱۴,۲۴۷			۴۲۵,۳۲۵	
صنعت(ساخت)	۲۸,۷۱۸,۲۵۹	۹,۲۰۶,۵۷۰			۱۹,۵۱۱,۶۸۹	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۷۵,۳۸۵	۸۳۷			۲۷۴,۵۴۸	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۵۹,۱۷۰	۱۳,۰۵۳			۴۶,۱۱۸	
ساختمان	۶,۸۱۸,۲۳۷	۲,۰۳۳,۹۷۴			۴,۷۸۴,۲۶۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۵۴۳,۴۳۴	۱,۵۰۰,۴۵۴			۱,۰۴۲,۹۸۰	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۴۸۵,۷۴۱	۱,۶۹۱,۶۴۹			۷۹۴,۰۹۲	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۳۶,۰۹۳	۱۱۸,۸۸۱			۳۱۷,۲۱۲	
اطلاعات و ارتباطات	۱۶۶,۹۶۱	۱۸,۳۱۰			۱۴۸,۶۵۰	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۳۷,۲۱۴					۹۳۷,۲۱۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳۵۴,۰۸۶	۳۲۵,۷۴۷			۲۸,۳۳۸	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۷۹,۸۹۵	۵۰,۵۹۳			۱۲۹,۳۰۱	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۹,۴۱۳	۲,۱۴۳			۱۷,۲۷۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۱۴۵,۲۶۷		۲,۱۴۵,۲۶۷			
آموزش	۷۴۵,۳۹۲	۱۹,۹۸۳	۶۴۷,۹۵۳		۷۷,۴۵۶	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴۹۵,۶۸۱	۱۷,۲۶۰	۳۰۳,۵۵۴		۱۷۴,۸۶۷	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۸۲,۷۸۲	۱۳۰,۲۹۵	۹۲,۲۰۲		۶۰,۲۸۵	
جمع	۵۱,۱۲۶,۵۸۹	۱۷,۸۴۴,۴۳۹	۳,۱۸۸,۹۷۷	۵۳۲,۶۲۱	۲۸,۶۲۳,۳۳۹	۹۳۷,۲۱۴

جدول شماره ۷۸

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۷ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۰۰۸,۳۶۳	۵,۴۳۸,۰۱۵			۱,۵۷۰,۳۴۸	
نفت و گاز	۵,۹۶۳,۲۲۹			۵,۹۶۳,۲۲۹		
استخراج معدن	۱,۵۵۲,۱۹۳	۵۰,۹۵۴			۱,۵۰۱,۲۳۹	
صنعت(ساخت)	۱۳,۹۵۴,۰۱۴	۴,۵۰۴,۷۰۷			۹,۴۴۹,۳۰۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۵۷,۳۶۲	۲,۰۱۹			۶۵۵,۳۴۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۸,۹۱۸	۸,۶۴۹			۳۰,۲۷۰	
ساختمان	۳,۵۸۷,۴۸۸	۱,۰۸۸,۹۹۷			۲,۴۹۸,۴۹۱	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۸,۹۸۵,۷۱۱	۵,۳۷۱,۲۴۷			۳,۶۱۴,۴۶۳	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۰۳۰,۰۰۸	۳,۴۵۰,۵۵۴			۱,۵۷۹,۴۵۳	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۵۸,۴۸۸	۱۲۷,۰۲۹			۳۳۱,۴۵۹	
اطلاعات و ارتباطات	۳۴۵,۹۵۳	۳۸,۸۱۱			۳۰۷,۱۴۲	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۷۹۴,۰۹۵					۱,۷۹۴,۰۹۵
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۸۷۰,۵۲۴	۵,۶۹۷,۱۰۰			۱۷۳,۴۲۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۵۴,۳۴۹	۱۵۹,۳۲۱			۳۹۵,۰۲۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۵,۲۸۳	۵,۱۱۹			۴۰,۱۶۴	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۹۲۲,۵۱۱		۴,۹۲۲,۵۱۱			
آموزش	۱,۷۸۶,۴۵۳	۵۱,۸۲۴	۱,۵۸۳,۰۱۲		۱۵۱,۶۱۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۶۳۹,۱۸۰	۶۰,۹۲۹	۷۵۹,۰۲۵		۸۱۹,۲۲۶	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۵۱۱,۸۱۱	۲۵۲,۰۳۵	۲۰۳,۱۳۹		۵۶,۶۳۷	
جمع	۶۴,۷۰۵,۹۳۴	۲۶,۳۰۷,۳۱۱	۷,۴۶۷,۶۸۷	۵,۹۶۳,۲۲۹	۲۳,۱۷۳,۶۱۲	۱,۷۹۴,۰۹۵

جدول شماره ۷۹

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۶۰۵,۴۹۶	۸,۷۱۴,۲۴۷			۲,۸۹۱,۲۴۹	
نفت و گاز	۴,۰۹۷,۳۶۳			۴,۰۹۷,۳۶۳		
استخراج معدن	۲,۱۹۷,۵۹۹	۵۰,۰۴۸			۲,۱۴۷,۵۵۱	
صنعت(ساخت)	۴۳,۱۷۴,۷۴۴	۱۳,۰۱۳,۸۳۹			۳۰,۱۶۰,۹۰۵	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۹۷۳,۸۰۲	۹,۷۵۲			۹۶۴,۰۵۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۰۰,۵۱۸	۲۶,۳۹۶			۷۴,۱۲۲	
ساختمان	۱۰,۱۴۷,۸۵۲	۲,۹۲۴,۸۵۴			۷,۲۲۲,۹۹۸	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۱,۳۸۹,۸۶۹	۶,۶۴۵,۲۸۹			۴,۷۴۴,۵۸۰	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۶۰۹,۷۲۰	۵,۲۷۶,۳۱۲			۲,۳۳۳,۴۰۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۷۳۶,۴۴۲	۲۰۱,۴۷۶			۵۳۴,۹۶۶	
اطلاعات و ارتباطات	۵۷۵,۰۲۴	۷۱,۶۶۳			۵۰۳,۳۶۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۷۹۰,۷۳۸					۲,۷۹۰,۷۳۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۲۶۹,۰۲۳	۶,۰۷۰,۶۲۶			۱۹۸,۳۹۶	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۶۲,۷۰۲	۲۰۸,۴۲۵			۴۵۴,۲۷۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۵,۷۳۵	۶,۸۰۵			۴۸,۹۳۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۵۸۵,۴۹۷		۶,۵۸۵,۴۹۷			
آموزش	۲,۵۴۵,۰۹۰	۶۹,۴۲۸	۲,۲۷۰,۸۵۲		۲۰۴,۸۱۰	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۰۲۵,۲۷۸	۸۵,۰۷۶	۹۴۵,۰۷۸		۹۹۵,۱۲۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۶۶۱,۴۹۷	۳۱۴,۱۳۲	۱۹۳,۳۹۸		۱۵۳,۹۶۷	
جمع	۱۱۴,۲۰۳,۹۸۹	۴۳,۶۸۸,۳۶۹	۹,۹۹۴,۸۲۵	۴,۰۹۷,۳۶۳	۵۳,۶۳۲,۶۹۴	۲,۷۹۰,۷۳۸

جدول شماره ۸۰

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۹۲۱,۸۸۴	۲,۹۳۸,۴۲۲			۹۸۳,۴۶۲	
نفت و گاز	۵۱۴,۶۸۰			۵۱۴,۶۸۰		
استخراج معدن	۴۷۲,۹۶۱	۱۰,۶۵۳			۴۶۲,۳۰۸	
صنعت(ساخت)	۲۸,۹۹۵,۴۰۱	۸,۷۱۷,۸۴۱			۲۰,۲۷۷,۵۶۰	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۲۸۹,۴۸۶	۲,۸۷۶			۲۸۶,۶۱۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۰,۶۸۰	۱۵,۸۸۷			۴۴,۷۹۲	
ساختمان	۶,۵۵۳,۵۶۶	۱,۸۷۶,۴۲۲			۴,۶۷۷,۱۴۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۵۲۶,۳۷۳	۱,۴۵۷,۶۳۰			۱,۰۶۸,۷۴۳	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۴۶۴,۶۹۵	۱,۶۹۹,۳۷۵			۷۶۵,۳۲۰	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۶۲,۷۷۱	۹۸,۳۸۳			۲۶۴,۳۸۸	
اطلاعات و ارتباطات	۱۸۵,۸۹۹	۲۲,۷۹۷			۱۶۳,۱۰۱	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۸۶۰,۴۳۰					۸۶۰,۴۳۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳۱۲,۴۵۲	۲۸۹,۱۶۳			۲۳,۲۸۹	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۶۲,۲۴۷	۵۰,۱۸۴			۱۱۲,۰۶۳	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۶,۷۷۲	۲,۰۱۳			۱۴,۷۶۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۹۴,۸۷۵		۱,۷۹۴,۸۷۵			
آموزش	۶۶۷,۵۹۶	۱۷,۰۲۱	۵۷۸,۵۳۳		۷۲,۰۴۲	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴۳۸,۸۱۸	۱۷,۴۴۲	۲۳۸,۷۰۵		۱۸۲,۶۷۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۳۶,۶۰۰	۱۰۷,۳۰۰	۵۶,۰۱۹		۷۳,۲۸۱	
جمع	۵۰,۸۳۸,۱۸۵	۱۷,۳۲۳,۴۰۸	۲,۶۶۸,۱۳۲	۵۱۴,۶۸۰	۲۹,۴۷۱,۵۳۶	۸۶۰,۴۳۰

جدول شماره ۸۱

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۸ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۶۸۳,۶۱۲	۵,۷۷۵,۸۲۵			۱,۹۰۷,۷۸۷	
نفت و گاز	۳,۵۸۲,۶۸۳			۳,۵۸۲,۶۸۳		
استخراج معدن	۱,۷۲۴,۶۳۸	۳۹,۳۹۶			۱,۶۸۵,۲۴۳	
صنعت(ساخت)	۱۴,۱۷۹,۳۴۳	۴,۲۹۵,۹۹۸			۹,۸۸۳,۳۴۵	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶۸۴,۳۱۶	۶,۸۷۷			۶۷۷,۴۴۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳۹,۸۳۸	۱۰,۵۰۹			۲۹,۳۳۰	
ساختمان	۳,۵۹۴,۲۸۵	۱,۰۴۸,۴۳۲			۲,۵۴۵,۸۵۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۸,۸۶۳,۴۹۶	۵,۱۸۷,۶۵۹			۳,۶۷۵,۸۳۸	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۱۴۵,۰۲۵	۳,۵۷۶,۹۳۷			۱,۵۶۸,۰۸۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۷۳,۶۷۱	۱۰۳,۰۹۴			۲۷۰,۵۷۷	
اطلاعات و ارتباطات	۳۸۹,۱۲۵	۴۸,۸۶۶			۳۴۰,۲۵۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۹۳۰,۳۰۹					۱,۹۳۰,۳۰۹
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۵,۹۵۶,۵۷۱	۵,۷۸۱,۴۶۴			۱۷۵,۱۰۷	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۰۰,۴۵۵	۱۵۸,۲۴۱			۳۴۲,۲۱۴	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۸,۹۶۳	۴,۷۹۳			۳۴,۱۷۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۷۹۰,۶۲۲		۴,۷۹۰,۶۲۲			
آموزش	۱,۸۷۷,۴۹۳	۵۲,۴۰۶	۱,۶۹۲,۳۱۹		۱۳۲,۷۶۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۵۸۶,۴۶۱	۶۷,۶۳۵	۷۰۶,۳۷۳		۸۱۲,۴۵۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۲۴,۸۹۷	۲۰۶,۸۳۲	۱۳۷,۳۷۹		۸۰,۶۸۶	
جمع	۶۳,۳۶۵,۸۰۴	۲۶,۳۶۴,۹۶۱	۷,۳۲۶,۶۹۳	۳,۵۸۲,۶۸۳	۲۴,۱۶۱,۱۵۸	۱,۹۳۰,۳۰۹

جدول شماره ۸۲

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۷۸۱,۴۸۵	۸,۸۱۱,۸۷۹			۲,۹۶۹,۶۰۶	
نفت و گاز	۴,۴۸۵,۸۱۹			۴,۴۸۵,۸۱۹		
استخراج معدن	۲,۴۶۷,۹۰۳	۲۸,۲۸۹			۲,۴۳۹,۶۱۴	
صنعت(ساخت)	۴۶,۱۲۸,۴۵۶	۱۲,۸۵۱,۳۳۲			۳۳,۲۷۷,۱۲۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۰۳۵,۷۶۱	۹,۲۸۹			۱,۰۲۶,۴۷۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۰۶,۷۷۷	۳۴,۰۸۳			۷۲,۶۹۵	
ساختمان	۱۰,۵۶۹,۴۶۲	۲,۹۴۸,۶۷۷			۷,۶۲۰,۷۸۵	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۱,۷۶۷,۲۵۹	۶,۸۷۳,۹۰۷			۴,۸۹۳,۳۵۲	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۳۷۸,۰۶۴	۵,۰۹۵,۰۳۶			۲,۲۸۳,۰۲۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۵۲,۹۰۱	۱۳۷,۶۳۹			۳۱۵,۲۶۳	
اطلاعات و ارتباطات	۷۱۰,۵۰۲	۹۶,۴۰۴			۶۱۴,۰۹۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۹۰۲,۹۰۶					۲,۹۰۲,۹۰۶
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۴۸۵,۶۱۶	۶,۲۹۴,۸۲۳			۱۹۰,۷۹۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۵۱,۰۵۰	۲۱۴,۴۹۵			۴۳۶,۵۵۵	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۳,۹۸۴	۶,۴۴۰			۴۷,۵۴۴	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۳۲۳,۴۵۶		۶,۳۲۳,۴۵۶			
آموزش	۲,۲۵۳,۹۸۷	۵۲,۵۲۵	۲,۰۲۱,۷۴۰		۱۷۹,۷۲۲	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۹۱۷,۷۱۹	۸۷,۳۰۶	۹۹۶,۳۱۸		۸۳۴,۰۹۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۶۶۰,۸۳۸	۳۳۳,۴۸۰	۲۰۲,۳۹۶		۱۲۴,۹۶۲	
جمع	۱۱۸,۱۳۳,۹۴۷	۴۳,۸۷۵,۶۰۵	۹,۵۴۳,۹۱۰	۴,۴۸۵,۸۱۹	۵۷,۳۲۵,۷۰۸	۲,۹۰۲,۹۰۶

جدول شماره ۸۳

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۸۹۹,۴۲۸	۲,۹۰۹,۴۳۵			۹۸۹,۹۹۳	
نفت و گاز	۴۹۹,۷۴۶			۴۹۹,۷۴۶		
استخراج معدن	۵۳۸,۲۰۷	۶,۱۰۰			۵۳۲,۱۰۷	
صنعت(ساخت)	۳۰,۰۵۱,۴۷۲	۸,۳۴۹,۲۵۵			۲۱,۷۰۲,۲۱۶	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۰۶,۱۱۷	۲,۷۲۳			۳۰۳,۳۹۵	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۴,۴۸۵	۲۰,۵۲۶			۴۳,۹۵۹	
ساختمان	۶,۶۸۲,۰۴۷	۱,۸۵۰,۶۹۹			۴,۸۳۱,۳۴۷	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۶۳۰,۰۱۴	۱,۵۱۷,۵۱۷			۱,۱۱۲,۴۹۶	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۳۱۶,۳۴۶	۱,۵۸۹,۲۰۹			۷۲۷,۱۳۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۲۵,۵۷۰	۶۷,۹۲۱			۱۵۷,۶۴۹	
اطلاعات و ارتباطات	۲۲۴,۸۲۰	۲۹,۹۵۶			۱۹۴,۸۶۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۸۵۵,۶۹۳					۸۵۵,۶۹۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۳۲۵,۹۶۷	۳۰۳,۱۷۶			۲۲,۷۹۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۵۷,۷۴۷	۵۱,۰۲۴			۱۰۶,۷۲۲	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۶,۳۵۲	۱,۹۱۳			۱۴,۴۳۹	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۵۷۵,۴۹۸		۱,۵۷۵,۴۹۸			
آموزش	۵۴۳,۱۹۸	۱۱,۶۵۵	۴۶۷,۳۵۹		۶۴,۱۸۴	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۴۰۵,۹۱۶	۱۷,۲۸۴	۲۳۲,۴۶۲		۱۵۶,۱۷۱	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۳۵,۱۵۴	۱۱۱,۹۱۱	۵۵,۹۸۰		۶۷,۲۶۳	
جمع	۵۱,۵۵۳,۷۷۷	۱۶,۸۴۰,۳۰۵	۲,۳۳۱,۲۹۹	۴۹۹,۷۴۶	۳۱,۰۲۶,۷۳۵	۸۵۵,۶۹۳

جدول شماره ۸۴

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۳۹۹ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۸۸۲,۰۵۷	۵,۹۰۲,۴۴۴			۱,۹۷۹,۶۱۳	
نفت و گاز	۳,۹۸۶,۰۷۳			۳,۹۸۶,۰۷۳		
استخراج معدن	۱,۹۲۹,۶۹۷	۲۲,۱۹۰			۱,۹۰۷,۵۰۷	
صنعت(ساخت)	۱۶,۰۷۶,۹۸۴	۴,۵۰۲,۰۷۷			۱۱,۵۷۴,۹۰۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۲۹,۶۴۴	۶,۵۶۷			۷۲۳,۰۷۷	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۲,۲۹۲	۱۳,۵۵۷			۲۸,۷۳۵	
ساختمان	۳,۸۸۷,۴۱۵	۱,۰۹۷,۹۷۷			۲,۷۸۹,۴۳۸	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۹,۱۳۷,۲۴۵	۵,۳۵۶,۳۹۰			۳,۷۸۰,۸۵۶	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۰۶۱,۷۱۹	۳,۵۰۵,۸۲۷			۱,۵۵۵,۸۹۱	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۲۲۷,۳۳۱	۶۹,۷۱۸			۱۵۷,۶۱۳	
اطلاعات و ارتباطات	۴۸۵,۶۸۲	۶۶,۴۴۸			۴۱۹,۲۳۴	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۰۴۷,۲۱۳					۲,۰۴۷,۲۱۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۱۵۹,۶۴۹	۵,۹۹۱,۶۴۷			۱۶۸,۰۰۲	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۴۹۳,۳۰۳	۱۶۳,۴۷۰			۳۲۹,۸۳۳	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۷,۶۳۲	۴,۵۲۷			۳۳,۱۰۵	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۷۴۷,۹۵۸		۴,۷۴۷,۹۵۸			
آموزش	۱,۷۱۰,۷۸۹	۴۰,۸۷۰	۱,۵۵۴,۳۸۱		۱۱۵,۵۳۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۵۱۱,۸۰۳	۷۰,۰۲۲	۷۶۳,۸۵۶		۶۷۷,۹۲۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۲۵,۶۸۴	۲۲۱,۵۶۹	۱۴۶,۴۱۶		۵۷,۶۹۹	
جمع	۶۶,۵۸۰,۱۷۰	۲۷,۰۳۵,۳۰۰	۷,۲۱۲,۶۱۱	۳,۹۸۶,۰۷۳	۲۶,۲۹۸,۹۷۴	۲,۰۴۷,۲۱۳

جدول شماره ۸۵

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۲۲۶,۹۳۶	۸,۴۱۴,۰۶۲			۲,۸۱۲,۸۷۵	
نفت و گاز	۵,۰۶۳,۷۴۶			۵,۰۶۳,۷۴۶		
استخراج معدن	۲,۷۸۳,۸۲۵	۵۹,۱۳۴			۲,۷۲۴,۶۹۱	
صنعت(ساخت)	۴۷,۵۸۶,۸۳۵	۱۲,۵۱۰,۴۳۸			۳۵,۰۷۶,۳۹۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۰۶۹,۲۱۴	۵,۴۷۹			۱,۰۶۳,۷۳۵	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۱۱,۶۱۶	۳۸,۱۹۰			۷۳,۴۲۶	
ساختمان	۹,۵۳۰,۳۳۷	۲,۵۹۵,۶۰۵			۶,۹۳۴,۷۳۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۲,۴۳۵,۴۹۵	۷,۲۵۹,۰۰۱			۵,۱۷۶,۴۹۴	
حمل و نقل و انبارداری	۷,۸۹۴,۸۰۰	۵,۴۷۷,۲۲۴			۲,۴۱۷,۵۷۶	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۶۱۷,۶۸۱	۱۷۸,۶۴۸			۴۳۹,۰۳۳	
اطلاعات و ارتباطات	۸۴۱,۲۸۰	۱۲۰,۷۳۴			۷۲۰,۵۴۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۸۱۷,۳۷۸					۲,۸۱۷,۳۷۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۴۸۹,۳۹۰	۶,۲۸۱,۹۴۲			۲۰۷,۴۴۸	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۷۶۵,۶۴۱	۲۶۲,۱۳۵			۵۰۳,۵۰۶	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۵۲,۸۳۰	۶,۱۰۰			۴۶,۷۳۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۹۸۷,۰۰۵		۶,۹۸۷,۰۰۵			
آموزش	۲,۴۳۱,۰۹۰	۵۱,۳۱۲	۲,۱۹۳,۶۲۸		۱۸۶,۱۵۰	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۲۵۷,۷۳۹	۹۱,۲۶۰	۱,۰۵۶,۸۴۵		۱,۱۰۹,۶۳۵	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۰۵,۱۸۵	۳۴۷,۰۵۰	۱۹۹,۴۱۱		۱۵۸,۷۲۴	
جمع	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۴۳,۶۹۸,۳۱۳	۱۰,۴۳۶,۸۸۸	۵,۰۶۳,۷۴۶	۵۹,۶۵۱,۶۹۹	۲,۸۱۷,۳۷۸

جدول شماره ۸۶

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۶۸۲,۹۲۲	۲,۷۵۲,۷۴۳			۹۳۰,۱۸۰	
نفت و گاز	۵۲۳,۴۷۶			۵۲۳,۴۷۶		
استخراج معدن	۶۰۱,۶۹۴	۱۲,۶۳۷			۵۸۹,۰۵۸	
صنعت(ساخت)	۳۰,۹۵۷,۹۳۹	۸,۱۱۵,۷۱۴			۲۲,۸۴۲,۲۲۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۱۷,۲۱۱	۱,۶۱۲			۳۱۵,۵۹۹	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۷,۴۲۲	۲۳,۰۰۶			۴۴,۴۱۶	
ساختمان	۵,۸۵۱,۳۲۷	۱,۵۷۹,۷۰۴			۴,۲۷۱,۶۲۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۲,۷۶۹,۵۲۶	۱,۵۹۷,۱۰۳			۱,۱۷۲,۴۲۲	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۵۲۹,۴۶۱	۱,۷۴۴,۰۲۳			۷۸۵,۴۳۷	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۱۰,۰۸۲	۸۸,۸۶۱			۲۲۱,۲۲۱	
اطلاعات و ارتباطات	۲۷۴,۷۹۴	۳۸,۷۶۷			۲۳۶,۰۲۷	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۰۲,۹۶۸					۹۰۲,۹۶۸
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۵۹,۶۶۶	۲۴۲,۰۶۲			۱۷,۶۰۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۸۷,۵۷۳	۶۳,۱۰۴			۱۲۴,۴۶۹	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۵,۹۶۱	۱,۸۰۸			۱۴,۱۵۳	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۸۱۷,۲۲۸		۱,۸۱۷,۲۲۸			
آموزش	۶۰۸,۵۰۶	۱۱,۸۹۸	۵۳۱,۱۴۵		۶۵,۴۶۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۰۴,۹۶۴	۱۹,۲۶۷	۲۵۶,۰۳۶		۲۲۹,۶۶۱	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۴۷,۰۰۵	۱۱۵,۰۴۵	۵۷,۴۵۶		۷۴,۵۰۴	
جمع	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۱۶,۴۰۷,۳۵۵	۲,۶۶۱,۸۶۵	۵۲۳,۴۷۶	۳۱,۹۳۴,۰۶۰	۹۰۲,۹۶۸

جدول شماره ۸۷

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۵۴۴,۰۱۴	۵,۶۶۱,۳۱۹			۱,۸۸۲,۶۹۵	
نفت و گاز	۴,۵۴۰,۲۷۰			۴,۵۴۰,۲۷۰		
استخراج معدن	۲,۱۸۲,۱۳۱	۴۶,۴۹۷			۲,۱۳۵,۶۳۴	
صنعت(ساخت)	۱۶,۶۲۸,۸۹۶	۴,۳۹۴,۷۲۳			۱۲,۲۳۴,۱۷۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۵۲,۰۰۴	۳,۸۶۷			۷۴۸,۱۳۶	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۴,۱۹۳	۱۵,۱۸۴			۲۹,۰۱۰	
ساختمان	۳,۶۷۹,۰۱۰	۱,۰۱۵,۹۰۱			۲,۶۶۳,۱۰۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۹,۶۶۵,۹۷۰	۵,۶۶۱,۸۹۸			۴,۰۰۴,۰۷۲	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۳۶۵,۳۴۰	۳,۷۳۳,۲۰۱			۱,۶۳۲,۱۳۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۰۷,۵۹۹	۸۹,۷۸۷			۲۱۷,۸۱۲	
اطلاعات و ارتباطات	۵۶۶,۴۸۶	۸۱,۹۶۷			۴۸۴,۵۱۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۹۱۴,۴۱۰					۱,۹۱۴,۴۱۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۲۲۹,۷۲۴	۶,۰۳۹,۸۸۰			۱۸۹,۸۴۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۵۷۸,۰۶۸	۱۹۹,۰۳۱			۳۷۹,۰۳۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۶,۸۶۹	۴,۲۹۲			۳۲,۵۷۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۱۶۹,۷۷۷		۵,۱۶۹,۷۷۷			
آموزش	۱,۸۲۲,۵۸۵	۳۹,۴۱۴	۱,۶۶۲,۴۸۴		۱۲۰,۶۸۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۷۵۲,۷۷۵	۷۱,۹۹۳	۸۰۰,۸۰۸		۸۷۹,۹۷۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۵۸,۱۸۱	۲۳۲,۰۰۵	۱۴۱,۹۵۵		۸۴,۲۲۱	
جمع	۶۹,۲۳۸,۳۰۱	۲۷,۲۹۰,۹۵۸	۷,۷۷۵,۰۲۴	۴,۵۴۰,۲۷۰	۲۷,۷۱۷,۶۳۹	۱,۹۱۴,۴۱۰

جدول شماره ۸۸

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۶۳۸,۱۴۳	۸,۵۷۶,۶۶۳			۳,۰۶۱,۴۷۹	
نفت و گاز	۵,۵۱۸,۵۱۷			۵,۵۱۸,۵۱۷		
استخراج معدن	۳,۲۱۲,۶۸۸	۳۱,۶۱۷			۳,۱۸۱,۰۷۱	
صنعت(ساخت)	۵۲,۶۵۰,۴۴۹	۱۳,۶۱۴,۶۳۴			۳۹,۰۳۵,۸۱۵	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۰۹۳,۹۱۸	۶,۲۲۲			۱,۰۸۷,۶۹۶	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۱۳,۰۷۳	۳۶,۶۶۵			۷۶,۴۰۸	
ساختمان	۱۰,۸۲۶,۳۵۱	۲,۸۳۲,۰۰۰			۷,۹۹۴,۳۵۲	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۳,۵۱۶,۳۶۲	۸,۰۱۴,۸۹۸			۵,۵۰۱,۴۶۴	
حمل و نقل و انبارداری	۸,۴۳۶,۶۹۰	۶,۰۰۶,۱۳۲			۲,۴۳۰,۵۵۸	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۷۸۰,۸۰۹	۲۱۳,۳۳۴			۵۶۷,۴۷۵	
اطلاعات و ارتباطات	۸۸۱,۶۱۵	۱۴۸,۴۹۶			۷۳۳,۱۱۹	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۹۰۶,۳۰۳					۲,۹۰۶,۳۰۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۷۱۹,۵۶۵	۶,۴۲۲,۷۷۸			۲۹۶,۷۸۷	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۸۴۸,۱۷۰	۲۸۴,۱۹۲			۵۶۳,۹۷۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۵,۳۳۲	۴,۷۲۳			۴۰,۶۰۹	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۲۷۵,۶۲۲		۶,۲۷۵,۶۲۲			
آموزش	۲,۱۸۳,۰۷۰	۵۸,۶۵۲	۱,۸۵۹,۳۹۷		۲۶۵,۰۲۰	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۳۰۸,۶۸۹	۹۴,۹۰۷	۱,۰۰۸,۴۵۹		۱,۲۰۵,۳۲۳	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۱۰,۴۸۷	۳۵۵,۷۳۹	۱۶۲,۲۹۶		۱۹۲,۴۵۲	
جمع	۱۳۰,۶۶۵,۸۵۴	۴۶,۷۰۱,۶۵۲	۹,۳۰۵,۷۷۵	۵,۵۱۸,۵۱۷	۶۶,۲۳۳,۶۰۷	۲,۹۰۶,۳۰۳

جدول شماره ۸۹

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۳,۸۱۶,۶۷۸	۲,۸۰۴,۹۸۸			۱,۰۱۱,۶۸۹	
نفت و گاز	۵۴۰,۳۲۴			۵۴۰,۳۲۴		
استخراج معدن	۶۶۳,۴۱۶	۶,۴۵۸			۶۵۶,۹۵۸	
صنعت(ساخت)	۳۴,۳۵۲,۷۶۴	۸,۸۶۰,۲۶۷			۲۵,۴۹۲,۴۹۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۲۵,۱۴۹	۱,۸۳۵			۳۲۳,۳۱۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۸,۲۶۵	۲۲,۰۷۹			۴۶,۱۸۶	
ساختمان	۷,۱۳۴,۵۹۴	۱,۸۵۲,۷۰۶			۵,۲۸۱,۸۸۹	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳,۰۰۸,۱۱۶	۱,۷۶۳,۲۵۱			۱,۲۴۴,۸۶۵	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۷۴۸,۲۱۸	۱,۹۴۵,۶۰۳			۸۰۲,۶۱۵	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۸۵,۲۲۶	۱۰۴,۲۷۸			۲۸۰,۹۴۸	
اطلاعات و ارتباطات	۲۹۶,۸۱۱	۴۹,۲۱۸			۲۴۷,۵۹۳	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۸۷۶,۲۰۳					۸۷۶,۲۰۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۸۳,۵۱۱	۲۵۷,۲۷۸			۲۶,۲۳۲	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۰۷,۴۰۸	۶۸,۳۰۸			۱۳۹,۱۰۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۳,۶۹۰	۱,۴۰۰			۱۲,۲۹۰	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۲,۰۱۱,۱۳۷		۲,۰۱۱,۱۳۷			
آموزش	۶۷۶,۹۸۱	۱۷,۱۶۰	۵۷۱,۵۶۳		۸۸,۲۵۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۸۰,۸۸۲	۲۲,۷۴۸	۳۰۷,۰۵۹		۲۵۱,۰۷۴	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۶۲,۶۶۹	۱۲۵,۴۸۰	۵۸,۴۳۸		۷۸,۷۵۰	
جمع	۵۸,۲۵۲,۰۴۳	۱۷,۹۰۳,۰۶۰	۲,۹۴۸,۱۹۸	۵۴۰,۳۲۴	۳۵,۹۸۴,۲۵۸	۸۷۶,۲۰۳

جدول شماره ۹۰

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۸۲۱,۴۶۵	۵,۷۷۱,۶۷۵			۲,۰۴۹,۷۹۰	
نفت و گاز	۴,۹۷۸,۱۹۳			۴,۹۷۸,۱۹۳		
استخراج معدن	۲,۵۴۹,۲۷۲	۲۵,۱۵۹			۲,۵۲۴,۱۱۳	
صنعت(ساخت)	۱۸,۲۹۷,۶۸۵	۴,۷۵۴,۳۶۷			۱۳,۵۴۳,۳۱۸	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۶۸,۷۶۹	۴,۳۸۷			۷۶۴,۳۸۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۴,۸۰۸	۱۴,۵۸۵			۳۰,۲۲۲	
ساختمان	۳,۶۹۱,۷۵۷	۹۷۹,۲۹۴			۲,۷۱۲,۴۶۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۰,۵۰۸,۲۴۷	۶,۲۵۱,۶۴۷			۴,۲۵۶,۶۰۰	
حمل و نقل و انبارداری	۵,۶۸۸,۴۷۲	۴,۰۶۰,۵۲۹			۱,۶۲۷,۹۴۴	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۹۵,۵۸۲	۱۰۹,۰۵۶			۲۸۶,۵۲۷	
اطلاعات و ارتباطات	۵۸۴,۸۰۳	۹۹,۲۷۸			۴۸۵,۵۲۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۰۳۰,۱۰۰					۲,۰۳۰,۱۰۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۴۳۶,۰۵۵	۶,۱۶۵,۵۰۰			۲۷۰,۵۵۵	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۴۰,۷۶۲	۲۱۵,۸۸۴			۴۲۴,۸۷۸	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۱,۶۴۲	۳,۳۲۳			۲۸,۳۱۹	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۲۶۴,۴۸۵		۴,۲۶۴,۴۸۵			
آموزش	۱,۵۰۶,۰۸۸	۴۱,۴۹۲	۱,۲۸۷,۸۳۴		۱۷۶,۷۶۲	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۷۲۷,۸۰۷	۷۲,۱۵۸	۷۰۱,۴۰۰		۹۵۴,۲۴۸	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۴۷,۸۱۸	۲۳۰,۲۵۹	۱۰۳,۸۵۸		۱۱۳,۷۰۱	
جمع	۷۲,۴۱۳,۸۱۱	۲۸,۷۹۸,۵۹۲	۶,۳۵۷,۵۷۷	۴,۹۷۸,۱۹۳	۳۰,۲۴۹,۳۴۹	۲,۰۳۰,۱۰۰

جدول شماره ۹۱

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۱,۹۲۵,۰۳۷	۸,۹۱۱,۶۹۸			۳,۰۱۳,۳۳۹	
نفت و گاز	۶,۴۸۸,۷۶۹			۶,۴۸۸,۷۶۹		
استخراج معدن	۳,۳۷۰,۱۱۰	۳۶,۸۸۴			۳,۳۳۳,۲۲۶	
صنعت(ساخت)	۵۵,۶۴۵,۶۴۵	۱۴,۴۳۵,۸۵۲			۴۱,۲۰۹,۷۹۳	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۱۴۱,۹۰۱	۲,۷۵۴			۱,۱۳۹,۱۴۶	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۱۵,۵۲۲	۳۵,۳۰۲			۸۰,۲۲۱	
ساختمان	۱۱,۳۴۱,۴۵۴	۳,۱۰۸,۸۷۰			۸,۲۳۲,۵۸۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۳,۹۹۹,۲۶۷	۸,۴۶۹,۵۷۲			۵,۵۲۹,۶۹۵	
حمل و نقل و انبارداری	۹,۱۴۶,۳۶۶	۶,۴۸۱,۳۱۳			۲,۶۶۵,۰۵۳	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۸۸۴,۳۱۳	۲۴۸,۰۶۸			۶۳۶,۲۴۵	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۱۷۸,۰۷۷	۲۱۲,۰۶۱			۹۶۶,۰۱۶	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۹۹۱,۶۵۳					۲,۹۹۱,۶۵۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۸۲۷,۰۶۵	۶,۶۱۵,۴۷۰			۲۱۱,۵۹۵	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۸۱۳,۲۹۸	۲۷۴,۸۸۱			۵۳۸,۴۱۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۲,۷۱۳	۴,۶۶۴			۳۸,۰۴۹	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۵,۹۸۷,۸۸۹		۵,۹۸۷,۸۸۹			
آموزش	۲,۲۴۰,۹۴۴	۷۱,۱۳۸	۱,۸۷۵,۱۰۰		۲۹۴,۷۰۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۳۹۰,۲۷۸	۹۴,۱۸۹	۹۷۸,۳۵۱		۱,۳۱۷,۷۳۹	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷۴۵,۰۵۹	۳۶۸,۹۰۶	۱۲۰,۰۰۶		۲۵۶,۱۴۷	
جمع	۱۳۷,۲۷۵,۳۶۱	۴۹,۳۷۱,۶۲۲	۸,۹۶۱,۳۴۶	۶,۴۸۸,۷۶۹	۶۹,۴۶۱,۹۷۱	۲,۹۹۱,۶۵۳

جدول شماره ۹۲

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۴,۰۴۲,۰۷۸	۳,۰۱۴,۲۶۷			۱,۰۲۷,۸۱۱	
نفت و گاز	۵۷۵,۶۵۶			۵۷۵,۶۵۶		
استخراج معدن	۷۰۱,۰۶۲	۷,۵۷۱			۶۹۳,۴۹۱	
صنعت(ساخت)	۳۶,۳۷۴,۲۴۷	۹,۴۰۶,۶۴۱			۲۶,۹۶۷,۶۰۶	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۴۲,۹۷۴	۸۲۰			۳۴۲,۱۵۴	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶۹,۸۹۹	۲۱,۲۹۲			۴۸,۶۰۷	
ساختمان	۷,۴۸۹,۴۰۰	۲,۰۴۷,۲۱۵			۵,۴۴۲,۱۸۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳,۰۹۵,۶۸۸	۱,۸۵۳,۳۹۷			۱,۲۴۲,۲۹۱	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۹۴۷,۳۵۴	۲,۰۷۷,۵۵۳			۸۶۹,۸۰۲	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۲۶,۷۷۶	۱۱۸,۶۷۹			۳۰۸,۰۹۷	
اطلاعات و ارتباطات	۳۹۹,۰۵۷	۷۰,۸۱۹			۳۲۸,۲۳۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۹۶۱,۶۰۰					۹۶۱,۶۰۰
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۶۵,۹۸۱	۲۴۵,۲۷۰			۲۰,۷۱۱	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۱۹۹,۲۳۸	۶۶,۲۷۹			۱۳۲,۹۶۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۲,۸۳۳	۱,۳۷۷			۱۱,۴۵۶	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۸۵,۹۰۴		۱,۷۸۵,۹۰۴			
آموزش	۶۷۰,۷۶۵	۲۰,۱۵۹	۵۵۲,۱۶۹		۹۸,۴۳۷	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۵۷۶,۵۷۹	۲۱,۷۱۷	۲۸۰,۳۶۴		۲۷۴,۴۹۹	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۲۷۲,۴۷۴	۱۳۰,۱۰۹	۴۲,۱۶۸		۱۰۰,۱۹۷	
جمع	۶۱,۲۰۹,۵۶۵	۱۹,۱۰۳,۱۶۵	۲,۶۶۰,۶۰۵	۵۷۵,۶۵۶	۳۷,۹۰۸,۵۳۹	۹۶۱,۶۰۰

جدول شماره ۹۳

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۲ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۷,۸۸۲,۹۵۹	۵,۸۹۷,۴۳۲			۱,۹۸۵,۵۲۸	
نفت و گاز	۵,۹۱۳,۱۱۴			۵,۹۱۳,۱۱۴		
استخراج معدن	۲,۶۶۹,۰۴۸	۲۹,۳۱۳			۲,۶۳۹,۷۳۶	
صنعت(ساخت)	۱۹,۲۷۱,۳۹۸	۵,۰۲۹,۲۱۱			۱۴,۲۴۲,۱۸۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۷۹۸,۹۲۷	۱,۹۳۵			۷۹۶,۹۹۲	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۵,۶۲۳	۱۴,۰۱۰			۳۱,۶۱۳	
ساختمان	۳,۸۵۲,۰۵۵	۱,۰۶۱,۶۵۵			۲,۷۹۰,۴۰۰	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۰,۹۰۳,۵۷۹	۶,۶۱۶,۱۷۵			۴,۲۸۷,۴۰۴	
حمل و نقل و انبارداری	۶,۱۹۹,۰۱۲	۴,۴۰۳,۷۶۰			۱,۷۹۵,۲۵۲	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۵۷,۵۳۷	۱۲۹,۳۸۹			۳۲۸,۱۴۸	
اطلاعات و ارتباطات	۷۷۹,۰۲۰	۱۴۱,۲۴۲			۶۳۷,۷۷۸	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۰۳۰,۰۵۳					۲,۰۳۰,۰۵۳
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۵۶۱,۰۸۴	۶,۳۷۰,۲۰۰			۱۹۰,۸۸۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۱۴,۰۶۰	۲۰۸,۶۰۲			۴۰۵,۴۵۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۲۹,۸۸۰	۳,۲۸۷			۲۶,۵۹۳	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۲۰۱,۹۸۴		۴,۲۰۱,۹۸۴			
آموزش	۱,۵۷۰,۱۷۹	۵۰,۹۷۸	۱,۳۲۲,۹۳۱		۱۹۶,۲۷۰	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۸۱۳,۶۹۹	۷۲,۴۷۲	۶۹۷,۹۸۷		۱,۰۴۳,۲۴۰	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۴۷۲,۵۸۶	۲۳۸,۷۹۷	۷۷,۸۳۹		۱۵۵,۹۵۱	
جمع	۷۶,۰۶۵,۷۹۶	۳۰,۲۶۸,۴۵۷	۶,۳۰۰,۷۴۱	۵,۹۱۳,۱۱۴	۳۱,۵۵۳,۴۳۲	۲,۰۳۰,۰۵۳

جدول شماره ۹۴

ارزش ستانده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۱۲,۳۵۳,۵۰۰	۹,۲۰۵,۲۵۳			۳,۱۴۸,۲۴۶	
نفت و گاز	۶,۷۸۹,۳۳۳			۶,۷۸۹,۳۳۳		
استخراج معدن	۳,۴۳۳,۷۴۲	۳۴,۴۳۴			۳,۳۹۹,۳۰۷	
صنعت(ساخت)	۵۷,۰۱۴,۱۹۴	۱۴,۷۰۰,۰۳۰			۴۲,۳۱۴,۱۶۴	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۱,۱۷۴,۷۵۸	۸,۶۷۷			۱,۱۶۶,۰۸۰	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۱۱۷,۴۳۴	۴۱,۴۰۶			۷۶,۰۲۷	
ساختمان	۱۱,۶۸۲,۶۳۸	۳,۱۸۳,۵۸۴			۸,۴۹۹,۰۵۴	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۴,۳۹۵,۲۲۷	۸,۵۱۴,۷۰۰			۵,۸۸۰,۵۲۷	
حمل و نقل و انبارداری	۹,۲۶۶,۲۲۶	۶,۴۶۶,۷۷۷			۲,۷۹۹,۴۴۹	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۹۲۸,۵۶۲	۲۵۰,۹۵۲			۶۷۷,۶۱۱	
اطلاعات و ارتباطات	۱,۳۳۶,۷۱۵	۲۱۰,۴۳۰			۱,۱۲۶,۲۸۵	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۳,۱۹۳,۵۰۴					۳,۱۹۳,۵۰۴
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۹۴۹,۷۸۵	۶,۷۴۴,۴۸۸			۲۰۵,۲۹۷	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۸۸۸,۴۷۵	۲۹۱,۰۰۵			۵۹۷,۴۷۰	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۴۲,۹۲۹	۴,۷۱۱			۳۸,۲۱۸	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۶,۰۰۸,۲۸۴		۶,۰۰۸,۲۸۴			
آموزش	۲,۳۳۸,۶۳۷	۷۲,۴۰۴	۱,۹۳۹,۴۵۰		۳۲۶,۷۸۳	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۶۳۶,۰۰۶	۱۴۰,۸۳۵	۱,۱۵۴,۶۵۰		۱,۳۴۰,۵۲۱	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۸۸۸,۱۱۸	۴۳۵,۶۹۱	۱۴۸,۳۵۵		۳۰۴,۰۷۱	
جمع	۱۴۱,۴۳۸,۰۶۴	۵۰,۳۰۵,۳۷۸	۹,۲۵۰,۷۳۹	۶,۷۸۹,۳۳۳	۷۱,۸۹۹,۱۱۱	۳,۱۹۳,۵۰۴

جدول شماره ۹۵

مصرف واسطه بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۴,۱۷۳,۰۶۰	۳,۱۰۳,۷۷۶			۱,۰۶۹,۲۸۴	
نفت و گاز	۶۱۰,۸۰۰			۶۱۰,۸۰۰		
استخراج معدن	۷۱۸,۵۴۷	۷,۰۹۲			۷۱۱,۴۵۵	
صنعت(ساخت)	۳۷,۲۸۲,۵۸۰	۹,۵۷۶,۲۰۳			۲۷,۷۰۶,۳۷۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۳۵۴,۵۷۴	۲,۵۹۰			۳۵۱,۹۸۳	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۷۱,۱۶۳	۲۵,۰۰۲			۴۶,۱۶۱	
ساختمان	۷,۶۸۹,۶۰۷	۲,۰۹۰,۱۳۴			۵,۵۹۹,۴۷۳	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۳,۱۷۹,۰۹۸	۱,۸۵۹,۴۷۵			۱,۳۱۹,۶۲۳	
حمل و نقل و انبارداری	۲,۹۸۰,۵۳۹	۲,۰۶۸,۳۱۵			۹۱۲,۲۲۴	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۴۷,۵۰۸	۱۱۹,۸۴۰			۳۲۷,۶۶۸	
اطلاعات و ارتباطات	۴۵۲,۵۹۱	۷۰,۱۸۱			۳۸۲,۴۱۰	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۱,۰۳۴,۸۹۷					۱,۰۳۴,۸۹۷
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۲۶۷,۶۴۴	۲۴۷,۶۰۱			۲۰,۰۴۳	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۲۱۸,۲۹۳	۷۰,۳۲۰			۱۴۷,۹۷۳	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۱۲,۸۸۶	۱,۳۸۹			۱۱,۴۹۷	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۱,۷۹۰,۴۷۰		۱,۷۹۰,۴۷۰			
آموزش	۶۹۹,۹۲۹	۲۰,۵۳۵	۵۷۰,۶۲۶		۱۰۸,۷۶۸	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۶۴۰,۸۸۲	۳۲,۶۹۸	۳۳۰,۵۴۲		۲۷۷,۶۴۲	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۳۱۸,۵۷۹	۱۵۱,۶۶۲	۴۹,۱۳۹		۱۱۷,۷۷۷	
جمع	۶۲,۹۴۳,۶۴۸	۱۹,۴۴۶,۸۱۲	۲,۷۴۰,۷۷۷	۶۱۰,۸۰۰	۳۹,۱۱۰,۳۶۱	۱,۰۳۴,۸۹۷

جدول شماره ۹۶

ارزش‌افزوده بخش‌های نهادی به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - سال ۱۴۰۳ (میلیارد ریال)

فعالیت / نهاد	کل اقتصاد	خانوارها	دولت عمومی	نفت	شرکت‌های غیرمالی	شرکت‌های مالی
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۸,۱۸۰,۴۳۹	۶,۱۰۱,۴۷۷			۲,۰۷۸,۹۶۲	
نفت و گاز	۶,۱۷۸,۵۳۳			۶,۱۷۸,۵۳۳		
استخراج معدن	۲,۷۱۵,۱۹۴	۲۷,۳۴۲			۲,۶۸۷,۸۵۲	
صنعت(ساخت)	۱۹,۷۳۱,۶۱۴	۵,۱۲۳,۸۲۷			۱۴,۶۰۷,۷۸۷	
تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۸۲۰,۱۸۴	۶,۰۸۷			۸۱۴,۰۹۷	
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۴۶,۲۷۱	۱۶,۴۰۴			۲۹,۸۶۷	
ساختمان	۳,۹۹۳,۰۳۱	۱,۰۹۳,۴۵۰			۲,۸۹۹,۵۸۰	
عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۱۱,۲۱۶,۱۲۹	۶,۶۵۵,۲۲۵			۴,۵۶۰,۹۰۴	
حمل و نقل و انبارداری	۶,۲۸۵,۶۸۶	۴,۳۹۸,۴۶۲			۱,۸۸۷,۲۲۴	
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۴۸۱,۰۵۴	۱۳۱,۱۱۲			۳۴۹,۹۴۳	
اطلاعات و ارتباطات	۸۸۴,۱۲۴	۱۴۰,۲۴۹			۷۴۳,۸۷۵	
فعالیت‌های مالی و بیمه	۲,۱۵۸,۶۰۷					۲,۱۵۸,۶۰۷
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۶,۶۸۲,۱۴۲	۶,۴۹۶,۸۸۷			۱۸۵,۲۵۴	
فعالیت‌های حرفه ای، علمی و فنی	۶۷۰,۱۸۲	۲۲۰,۶۸۵			۴۴۹,۴۹۷	
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	۳۰,۰۴۳	۳,۳۲۲			۲۶,۷۲۱	
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۴,۲۱۷,۸۱۴		۴,۲۱۷,۸۱۴			
آموزش	۱,۶۳۸,۷۰۸	۵۱,۸۶۹	۱,۳۶۸,۸۲۴		۲۱۸,۰۱۵	
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱,۹۹۵,۱۲۳	۱۰۸,۱۳۷	۸۲۴,۱۰۸		۱,۰۶۲,۸۷۸	
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۵۶۹,۵۳۹	۲۸۴,۰۲۹	۹۹,۲۱۶		۱۸۶,۲۹۴	
جمع	۷۸,۴۹۴,۴۱۷	۳۰,۸۵۸,۵۶۶	۶,۵۰۹,۹۶۲	۶,۱۷۸,۵۳۳	۳۲,۷۸۸,۷۵۰	۲,۱۵۸,۶۰۷

جدول شماره ۹۷

تولید، درآمد، پس انداز و خالص وام‌دهی/ وام‌گیری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
اضافه میشود : خالص جبران خدمات دریافتنی از دنیای خارج	-۲,۵۸۲	۱,۷۸۶	۱۶,۵۸۲	۲۱,۲۵۰	-۲۲,۲۰۹	۱۶,۴۳۴	-۱۵۴,۷۲۶	-۲۰۷,۵۰۳	-۳۲۸,۹۱۳
جبران خدمات دریافتنی از دنیای خارج	۱۵,۰۵۰	۱۸,۶۰۸	۳۲,۸۵۱	۴۱,۹۰۴	۱۱,۸۵۲	۵۵,۲۴۴	۱۰۹,۵۴۹	۱۵۵,۲۳۰	۲۳۸,۹۱۰
جبران خدمات پرداختنی به دنیای خارج	۱۷,۶۳۲	۱۶,۸۲۲	۱۶,۲۶۹	۲۰,۶۵۴	۳۴,۰۶۱	۳۸,۸۰۹	۲۶۴,۲۷۶	۳۶۲,۷۳۳	۵۶۷,۸۲۳
اضافه میشود : خالص درآمد مالکیت دریافتنی از دنیای خارج	۱۴,۰۷۷	۳۲,۳۰۹	۹۱,۱۴۸	۱۳,۸۲۷	۳۱,۸۱۷	-۳۵,۲۴۹	-۷۵,۸۲۸	-۱۰۸,۹۳۷	-۲۱۸,۰۲۷
درآمد مالکیت دریافتنی از دنیای خارج	۷۱,۹۶۹	۱۰۰,۶۴۷	۲۲۷,۱۷۷	۲۰۶,۵۹۳	۲۷۵,۲۷۱	۲۶۹,۶۰۰	۳۶۰,۱۸۴	۳۷۲,۵۵۲	۵۹۶,۱۷۴
درآمد مالکیت پرداختنی به دنیای خارج	۵۷,۸۹۲	۶۸,۳۳۸	۱۳۶,۰۲۹	۱۹۲,۷۶۷	۲۴۳,۴۵۳	۳۰۴,۸۴۸	۴۳۶,۰۱۲	۴۸۱,۴۹۰	۸۱۴,۲۰۲
خالص جبران خدمات و درآمد مالکیت دریافتنی از دنیای خارج	۱۱,۴۹۵	۳۴,۰۹۵	۱۰۷,۷۳۱	۳۵,۰۷۷	۹,۶۰۸	-۱۸,۸۱۴	-۲۳۰,۵۵۴	-۳۱۶,۴۴۰	-۵۴۶,۹۴۰
جبران خدمات و درآمد مالکیت دریافتنی از دنیای خارج	۸۷,۰۱۹	۱۱۹,۲۵۵	۲۶۰,۰۲۹	۲۴۸,۴۹۷	۲۸۷,۱۲۲	۳۲۴,۸۴۳	۴۶۹,۷۳۴	۵۲۷,۷۸۳	۸۳۵,۰۸۴
جبران خدمات و درآمد مالکیت پرداختنی به دنیای خارج	۷۵,۵۲۴	۸۵,۱۶۱	۱۵۲,۲۹۸	۲۱۳,۴۲۰	۲۷۷,۵۱۴	۳۴۳,۶۵۸	۷۰۰,۲۸۸	۸۴۴,۲۲۳	۱,۳۸۲,۰۲۴
درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸
اضافه میشود : خالص انتقالات جاری دریافتنی از دنیای خارج	۲۰,۱۶۶	۲۸,۹۲۷	۷۶,۸۱۶	۱۱۲,۳۷۵	۲۲۹,۰۴۲	۳۱۵,۲۳۳	-۴۳,۹۷۶	۳۷,۰۲۴	-۵۹,۷۳۹
انتقالات جاری دریافتنی از دنیای خارج	۳۳,۱۸۲	۳۸,۵۳۵	۸۹,۶۰۴	۱۲۴,۳۹۳	۲۵۱,۳۰۷	۳۶۱,۱۴۷	۲۲۴,۲۶۷	۴۰۵,۲۰۲	۵۲۲,۸۸۱
انتقالات جاری پرداختنی به دنیای خارج	۱۳,۰۱۶	۹,۶۰۹	۱۲,۷۸۸	۱۲,۰۱۹	۲۲,۲۶۵	۴۵,۹۱۴	۲۶۸,۲۴۳	۳۶۸,۱۷۸	۵۸۲,۶۲۰
درآمد قابل تصرف ملی - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹

جدول شماره ۹۷

تولید، درآمد، پس انداز و خالص وام‌دهی/ وام‌گیری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کسر میشود : هزینه مصرفی نهایی / مصرفی نهایی واقعی	۹,۶۵۵,۱۹۸	۱۰,۸۵۵,۷۱۹	۱۳,۸۱۵,۴۹۲	۱۷,۷۴۴,۵۲۹	۲۵,۰۰۵,۰۳۰	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۶۱,۴۷۵,۱۰۸	۹۰,۶۴۴,۷۰۱	۱۲۶,۰۲۲,۱۶۶
پس انداز ملی - ناخالص	۵,۳۹۹,۸۰۶	۶,۶۶۴,۶۵۰	۸,۷۰۲,۲۲۹	۱۰,۹۵۴,۰۸۵	۱۸,۹۴۱,۸۶۵	۳۱,۸۰۵,۹۱۳	۵۰,۰۸۸,۶۱۸	۷۰,۸۱۰,۴۷۱	۸۹,۲۶۸,۵۶۳
اضافه میشود : خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی از دنیای خارج	-۱۷۲,۹۶۹	-۲۵۱,۹۶۴	-۴۱۱,۲۸۳	-۶۰۷,۰۰۱	-۱,۲۵۵,۸۳۰	-۱,۸۲۶,۹۸۵	-۱,۹۲۳,۵۹۹	-۳,۲۸۳,۷۰۱	-۳,۹۳۹,۵۵۵
انتقالات سرمایه ای دریافتنی از دنیای خارج	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
انتقالات سرمایه ای پرداختنی به دنیای خارج	۱۷۲,۹۶۹	۲۵۱,۹۶۴	۴۱۱,۲۸۳	۶۰۷,۰۰۱	۱,۲۵۵,۸۳۰	۱,۸۲۶,۹۸۵	۱,۹۲۳,۵۹۹	۳,۲۸۳,۷۰۱	۳,۹۳۹,۵۵۵
کسر میشود : تشکیل سرمایه ناخالص	۵,۰۸۹,۸۲۵	۶,۱۶۹,۵۱۹	۸,۰۸۵,۷۴۶	۱۱,۴۷۸,۴۰۹	۲۰,۹۴۵,۴۰۰	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۴۵,۵۴۶,۷۷۱	۷۰,۷۹۵,۷۶۹	۹۵,۴۴۳,۹۹۲
کسر میشود : خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیر مالی									
کسر می‌شود : اشتباهات آماری	۱۶۶,۷۹۸	۳۴۳,۰۴۸	-۱۶۳,۰۲۸	۴۵۹,۵۲۲	۸۶۲,۷۲۶	۱,۱۰۵,۶۳۴	۲,۳۳۹,۲۸۷	۲,۸۰۱,۴۱۷	۵,۱۰۴,۶۶۲
خالص وام‌دهی / وام‌گیری	-۲۹,۷۸۶	-۹۹,۸۸۱	۳۶۸,۲۲۸	-۱,۵۹۰,۸۴۸	-۴,۱۲۲,۰۹۱	-۵۶۱,۵۱۲	۲۷۸,۹۶۱	-۶,۰۷۰,۴۱۶	-۱۵,۲۱۹,۶۴۶
کسر میشود : مصرف سرمایه های ثابت	۲,۹۲۲,۲۴۲	۳,۵۲۳,۲۷۷	۵,۷۳۳,۳۵۱	۷,۹۹۵,۱۰۲	۱۴,۱۰۲,۵۵۴	۲۰,۴۹۷,۵۴۹	۲۷,۷۰۸,۸۳۴	۳۹,۲۳۷,۰۵۸	۵۱,۸۳۷,۰۶۱
درآمد ملی به قیمت بازار - خالص	۱۲,۱۱۲,۵۹۶	۱۳,۹۶۸,۱۶۶	۱۶,۷۰۷,۵۵۳	۲۰,۵۹۱,۱۳۷	۲۹,۶۱۵,۳۰۰	۵۰,۴۲۲,۷۹۰	۸۳,۸۹۸,۸۶۸	۱۲۲,۱۸۱,۰۹۰	۱۶۳,۵۱۳,۴۰۷
درآمد قابل تصرف ملی - خالص	۱۲,۱۳۲,۷۶۲	۱۳,۹۹۷,۰۹۲	۱۶,۷۸۴,۳۷۰	۲۰,۷۰۳,۵۱۲	۲۹,۸۴۴,۳۴۲	۵۰,۷۳۸,۰۲۳	۸۳,۸۵۴,۸۹۳	۱۲۲,۲۱۸,۱۱۴	۱۶۳,۴۵۳,۶۶۸
پس انداز ملی - خالص	۲,۴۷۷,۵۶۴	۳,۱۴۱,۳۷۳	۲,۹۶۸,۸۷۸	۲,۹۵۸,۹۸۳	۴,۸۳۹,۳۱۱	۱۱,۳۰۸,۳۶۴	۲۲,۳۷۹,۷۸۴	۳۱,۵۷۳,۴۱۳	۳۷,۴۳۱,۵۰۲

جدول شماره ۹۸

عرضه و تقاضای کل (حساب کالا و خدمات) به قیمت‌های جاری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
عرضه کل - منابع	۲۶,۹۹۰,۸۱۵	۳۱,۶۹۸,۳۶۹	۴۳,۱۲۶,۰۵۳	۵۶,۵۲۷,۷۲۰	۸۸,۰۲۱,۹۹۷	۱۳۸,۰۲۰,۰۶۲	۲۱۷,۴۲۳,۶۳۵	۳۱۵,۴۳۰,۸۹۰	۴۲۵,۴۷۲,۹۶۳
ستانده کل	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳
خالص مالیات بر محصولات	۴۷۹,۷۸۷	۵۴۹,۸۰۸	۷۰۱,۳۰۵	۸۸۰,۲۱۵	۹۹۹,۸۶۴	۱,۷۰۰,۸۵۲	۳,۰۷۰,۲۷۱	۴,۵۹۹,۸۱۷	۷,۱۹۳,۷۷۳
واردات کالاها و خدمات	۲,۹۳۹,۶۸۷	۳,۷۲۲,۳۸۹	۶,۰۲۴,۵۲۰	۷,۵۰۲,۴۰۷	۱۱,۱۴۳,۰۲۱	۱۴,۶۵۱,۱۸۵	۲۶,۱۱۶,۱۷۰	۴۱,۱۹۶,۸۷۷	۶۱,۳۶۲,۰۷۶
تقاضای کل - مصارف	۲۶,۹۹۰,۸۱۵	۳۱,۶۹۸,۳۶۹	۴۳,۱۲۶,۰۵۳	۵۶,۵۲۷,۷۲۰	۸۸,۰۲۱,۹۹۷	۱۳۸,۰۲۰,۰۶۲	۲۱۷,۴۲۳,۶۳۵	۳۱۵,۴۳۰,۸۹۰	۴۲۵,۴۷۲,۹۶۳
هزینه های مصرفی	۹,۶۵۵,۱۹۸	۱۰,۸۵۵,۷۱۹	۱۳,۸۱۵,۴۹۲	۱۷,۷۴۴,۵۲۹	۲۵,۰۰۵,۰۳۰	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۶۱,۴۷۵,۱۰۸	۹۰,۶۴۴,۷۰۱	۱۲۶,۰۲۲,۱۶۶
تشکیل سرمایه ناخالص	۵,۰۸۹,۸۲۵	۶,۱۶۹,۵۱۹	۸,۰۸۵,۷۴۶	۱۱,۴۷۸,۴۰۹	۲۰,۹۴۵,۴۰۰	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۴۵,۵۴۶,۷۷۱	۷۰,۷۹۵,۷۶۹	۹۵,۴۴۳,۹۹۲
اشتباهات آماری	۱۶۶,۷۹۸	۳۴۳,۰۴۸	-۱۶۳,۰۲۸	۴۵۹,۵۲۲	۸۶۲,۷۲۶	۱,۱۰۵,۶۳۴	۲,۳۳۹,۲۸۷	۲,۸۰۱,۴۱۷	۵,۱۰۴,۶۶۲
صادرات کالاها و خدمات	۳,۰۵۱,۲۰۸	۳,۸۱۱,۴۵۱	۶,۶۱۹,۴۸۴	۶,۳۷۱,۱۰۹	۸,۰۳۸,۱۱۰	۱۵,۶۲۰,۲۴۰	۲۸,۵۹۳,۲۶۰	۳۸,۶۸۹,۵۷۸	۵۰,۶۸۸,۶۶۵
ارزش کالاهای واسطه ای (داده کل)	۹,۰۲۷,۷۸۶	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸

جدول شماره ۹۹

عرضه و تقاضای کل (حساب کالا و خدمات) به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
عرضه کل - منابع	۱۴۱,۲۶۸,۰۲۵	۱۴۸,۴۲۰,۱۶۹	۱۳۷,۹۵۵,۵۴۶	۱۳۱,۲۴۶,۷۱۰	۱۳۱,۶۹۰,۵۶۱	۱۳۸,۰۲۰,۰۶۲	۱۴۸,۲۱۴,۰۴۱	۱۵۵,۳۵۹,۷۱۸	۱۶۰,۴۲۹,۷۲۴
ستانده کل	۱۱۷,۶۰۲,۰۸۳	۱۲۱,۹۰۴,۱۵۸	۱۱۵,۸۳۲,۵۲۴	۱۱۴,۲۰۳,۹۸۹	۱۱۸,۱۳۳,۹۴۷	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۳۰,۶۶۵,۸۵۴	۱۳۷,۲۷۵,۳۶۱	۱۴۱,۴۳۸,۰۶۴
خالص مالیات بر محصولات	۱,۶۶۰,۱۲۳	۱,۷۹۵,۵۴۴	۲,۰۹۹,۳۲۰	۱,۸۶۱,۸۸۷	۱,۵۴۴,۸۱۱	۱,۷۰۰,۸۵۲	۱,۶۱۳,۱۸۹	۱,۹۰۸,۵۸۴	۲,۳۸۶,۹۲۱
واردات کالاها و خدمات	۲۲,۰۰۵,۸۱۹	۲۴,۷۲۰,۴۶۷	۲۰,۰۲۳,۷۰۳	۱۵,۱۸۰,۸۳۴	۱۲,۰۱۱,۸۰۳	۱۴,۶۵۱,۱۸۵	۱۵,۹۳۴,۹۹۸	۱۶,۱۷۵,۷۷۳	۱۶,۶۰۴,۷۳۹
تقاضای کل - مصارف	۱۴۱,۲۶۸,۰۲۵	۱۴۸,۴۲۰,۱۶۹	۱۳۷,۹۵۵,۵۴۶	۱۳۱,۲۴۶,۷۱۰	۱۳۱,۶۹۰,۵۶۱	۱۳۸,۰۲۰,۰۶۲	۱۴۸,۲۱۴,۰۴۱	۱۵۵,۳۵۹,۷۱۸	۱۶۰,۴۲۹,۷۲۴
هزینه های مصرفی	۴۱,۴۷۴,۱۳۵	۴۱,۹۵۰,۵۴۱	۴۰,۰۱۵,۶۹۴	۳۶,۹۹۴,۸۱۱	۳۶,۸۱۴,۰۱۲	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۴۰,۹۲۷,۵۹۹	۴۱,۳۷۱,۹۴۱	۴۲,۸۵۴,۲۳۸
تشکیل سرمایه ناخالص	۲۸,۴۸۱,۱۷۵	۳۱,۳۵۷,۸۴۵	۲۷,۷۱۹,۸۷۶	۲۵,۷۰۸,۲۰۷	۲۸,۲۹۷,۹۰۶	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۳۱,۷۰۱,۰۶۶	۳۲,۸۷۹,۵۲۷	۳۳,۷۲۹,۷۸۱
اشتباهات آماری	۱,۶۰۴,۶۸۶	۲,۳۴۰,۸۵۵	۱۶۱,۲۱۷	۱,۲۶۱,۹۳۹	۲۲۸,۱۶۰	۱,۱۰۵,۶۳۴	۵۰۸,۰۸۰	۸۶۰,۸۹۶	۷۲۱,۶۸۱
صادرات کالاها و خدمات	۱۷,۸۱۳,۲۹۳	۱۸,۴۷۷,۸۱۲	۱۸,۹۳۲,۱۶۹	۱۶,۴۴۳,۵۶۹	۱۴,۷۹۶,۷۰۵	۱۵,۶۲۰,۲۴۰	۱۶,۸۲۵,۲۵۳	۱۹,۰۳۷,۷۸۹	۲۰,۱۸۰,۳۷۶
ارزش کالاهای واسطه ای (داده کل)	۵۱,۸۹۴,۷۳۶	۵۴,۲۹۳,۱۱۶	۵۱,۱۲۶,۵۸۹	۵۰,۸۳۸,۱۸۵	۵۱,۵۵۳,۷۷۷	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۵۸,۲۵۲,۰۴۳	۶۱,۲۰۹,۵۶۵	۶۲,۹۴۳,۶۴۸

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲۳,۵۷۱,۳۴۲	۲۷,۴۲۶,۱۷۳	۳۶,۴۰۰,۲۲۸	۴۸,۱۴۵,۰۹۸	۷۵,۸۷۹,۱۱۳	۱۲۱,۶۶۸,۰۲۴	۱۸۸,۲۳۷,۱۹۴	۲۶۹,۶۳۴,۱۹۶	۳۵۶,۹۱۷,۱۱۳
کسر میشود : کارمزد احتسابی (درصورت عدم اعمال قبلی بر بخش ها)									
اضافه میشود : خالص مالیات‌ها بر محصول	۴۷۹,۷۸۷	۵۴۹,۸۰۸	۷۰۱,۳۰۵	۸۸۰,۲۱۵	۹۹۹,۸۶۴	۱,۷۰۰,۸۵۲	۳,۰۷۰,۲۷۱	۴,۵۹۹,۸۱۷	۷,۱۹۳,۷۷۳
مالیات‌ها بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
یارانه ها به محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
حساب تولید - مصارف									
کسر میشود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۹,۰۲۷,۷۸۶	۱۰,۵۱۸,۶۳۳	۱۴,۷۶۸,۳۵۹	۲۰,۴۷۴,۱۵۱	۳۳,۱۷۰,۷۳۰	۵۲,۴۲۹,۷۲۳	۷۹,۴۶۹,۲۰۸	۱۱۲,۴۹۹,۴۲۴	۱۴۸,۲۱۳,۴۷۸
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
کسر میشود : مصرف سرمایه های ثابت	۲,۹۲۲,۲۴۲	۳,۵۲۳,۲۷۷	۵,۷۳۳,۳۵۱	۷,۹۹۵,۱۰۲	۱۴,۱۰۲,۵۵۴	۲۰,۴۹۷,۵۴۹	۲۷,۷۰۸,۸۳۴	۳۹,۲۳۷,۰۵۸	۵۱,۸۳۷,۰۶۱
تولید خالص داخلی	۱۲,۱۰۱,۱۰۱	۱۳,۹۳۴,۰۷۱	۱۶,۵۹۹,۸۲۳	۲۰,۵۵۶,۰۶۰	۲۹,۶۰۵,۶۹۲	۵۰,۴۴۱,۶۰۵	۸۴,۱۲۹,۴۲۳	۱۲۲,۴۹۷,۵۳۱	۱۶۴,۰۶۰,۳۴۸

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب ایجاد درآمد - منابع									
تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار	۱۵,۰۲۳,۳۴۲	۱۷,۴۵۷,۳۴۸	۲۲,۳۳۳,۱۷۴	۲۸,۵۵۱,۱۶۲	۴۳,۷۰۸,۲۴۶	۷۰,۹۳۹,۱۵۳	۱۱۱,۸۳۸,۲۵۷	۱۶۱,۷۳۴,۵۸۹	۲۱۵,۸۹۷,۴۰۹
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۴,۱۵۹,۹۱۶	۴,۸۵۰,۵۱۴	۵,۸۱۵,۶۷۰	۷,۶۲۷,۶۷۵	۱۰,۹۴۳,۸۹۴	۱۷,۲۹۶,۴۶۸	۲۴,۸۳۹,۰۹۷	۳۶,۷۸۸,۲۵۴	۵۰,۴۹۸,۹۲۳
خالص مالیات پرداختنی بر تولید و واردات	۷۱۹,۰۳۹	۷۶۵,۹۱۸	۹۴۵,۱۳۹	۱,۱۴۴,۴۷۶	۱,۳۹۱,۱۵۸	۲,۲۰۲,۴۸۰	۳,۹۴۸,۸۸۵	۵,۸۳۳,۵۸۳	۹,۱۲۹,۹۷۲
مالیات بر تولید و واردات	۸۵۸,۰۸۶	۹۲۹,۸۹۷	۹۶۸,۵۵۸	۱,۱۶۸,۵۴۲	۱,۴۱۳,۵۰۹	۲,۲۵۱,۰۹۹	۳,۹۹۹,۷۶۶	۵,۹۱۵,۱۵۳	۹,۱۵۱,۵۵۲
مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
سایر مالیات‌ها بر تولید	۲۳۹,۲۸۴	۲۱۶,۱۴۳	۲۴۳,۸۵۸	۲۶۴,۳۰۶	۳۹۱,۳۳۵	۵۰۱,۶۹۶	۸۷۸,۷۲۵	۱,۲۳۳,۸۳۶	۱,۹۳۶,۲۷۹
یارانه به تولید و واردات	۱۳۹,۰۴۷	۱۶۳,۹۷۹	۲۳,۴۱۹	۲۴,۰۶۶	۲۲,۳۵۱	۴۸,۶۱۹	۵۰,۸۸۱	۸۱,۵۷۰	۲۱,۵۸۰
یارانه به محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
سایر یارانه‌ها به تولید	۳۲	۳۳	۲۴	۴۵	۴۱	۶۹	۱۱۱	۷۰	۸۰
مازاد عملیاتی و درآمد مختلط: ناخالص									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶,۳۰۰,۸۱۲	۷,۴۳۳,۱۱۰	۹,۳۸۹,۳۰۸	۱۱,۰۶۸,۶۰۴	۱۷,۷۴۷,۰۶۸	۲۹,۹۰۶,۵۹۴	۴۹,۱۶۸,۹۲۳	۶۸,۷۶۰,۴۲۸	۸۹,۷۶۸,۶۵۲
درآمد مختلط - ناخالص	۳,۸۴۳,۵۷۵	۴,۴۰۷,۸۰۵	۶,۱۸۳,۰۵۶	۸,۷۱۰,۴۰۷	۱۳,۶۲۶,۱۲۶	۲۱,۵۳۳,۶۱۲	۳۳,۸۸۱,۳۵۲	۵۰,۳۵۲,۳۲۴	۶۶,۴۹۹,۸۶۲

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۶,۳۰۰,۸۱۲	۷,۴۳۳,۱۱۰	۹,۳۸۹,۳۰۸	۱۱,۰۶۸,۶۰۴	۱۷,۷۴۷,۰۶۸	۲۹,۹۰۶,۵۹۴	۴۹,۱۶۸,۹۲۳	۶۸,۷۶۰,۴۲۸	۸۹,۷۶۸,۶۵۲
درآمد مختلط - ناخالص	۳,۸۴۳,۵۷۵	۴,۴۰۷,۸۰۵	۶,۱۸۳,۰۵۶	۸,۷۱۰,۴۰۷	۱۳,۶۲۶,۱۲۶	۲۱,۵۳۳,۶۱۲	۳۳,۸۸۱,۳۵۲	۵۰,۳۵۲,۳۲۴	۶۶,۴۹۹,۸۶۲
جبران خدمات دریافتنی کارکنان	۴,۱۵۷,۳۳۳	۴,۸۵۲,۳۰۰	۵,۸۳۲,۲۵۲	۷,۶۴۸,۹۲۵	۱۰,۹۲۱,۶۸۴	۱۷,۳۱۲,۹۰۲	۲۴,۶۸۴,۳۷۰	۳۶,۵۸۰,۷۵۱	۵۰,۱۷۰,۰۱۰
خالص مالیات دریافتنی بر تولید و واردات	۷۱۹,۰۳۹	۷۶۵,۹۱۸	۹۴۵,۱۳۹	۱,۱۴۴,۴۷۶	۱,۳۹۱,۱۵۸	۲,۲۰۲,۴۸۰	۳,۹۴۸,۸۸۵	۵,۸۳۳,۵۸۳	۹,۱۲۹,۹۷۲
مالیات بر تولید و واردات	۸۵۸,۰۸۶	۹۲۹,۸۹۷	۹۶۸,۵۵۸	۱,۱۶۸,۵۴۲	۱,۴۱۳,۵۰۹	۲,۲۵۱,۰۹۹	۳,۹۹۹,۷۶۶	۵,۹۱۵,۱۵۳	۹,۱۵۱,۵۵۲
مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
سایر مالیات‌ها بر تولید	۲۳۹,۲۸۴	۲۱۶,۱۴۳	۲۴۳,۸۵۸	۲۶۴,۳۰۶	۳۹۱,۳۳۵	۵۰۱,۶۹۶	۸۷۸,۷۲۵	۱,۲۳۳,۸۳۶	۱,۹۳۶,۲۷۹
یارانه به تولید و واردات	۱۳۹,۰۴۷	۱۶۳,۹۷۹	۲۳,۴۱۹	۲۴,۰۶۶	۲۲,۳۵۱	۴۸,۶۱۹	۵۰,۸۸۱	۸۱,۵۷۰	۲۱,۵۸۰
یارانه به محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
سایر یارانه‌ها به تولید	۳۲	۳۳	۲۴	۴۵	۴۱	۶۹	۱۱۱	۷۰	۸۰
درآمد مالکیت دریافتنی	۵,۴۹۱,۴۸۰	۶,۱۹۷,۶۳۳	۷,۱۳۳,۶۰۸	۷,۴۸۴,۷۸۹	۹,۸۷۵,۱۳۴	۱۶,۶۱۷,۷۹۶	۲۸,۸۱۴,۲۶۶	۳۷,۴۷۴,۵۳۲	۴۵,۷۵۱,۲۷۲
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۵,۴۷۷,۴۰۲	۶,۱۶۵,۳۲۴	۷,۰۴۲,۴۶۰	۷,۴۷۰,۹۶۳	۹,۸۴۳,۳۱۷	۱۶,۶۵۳,۰۴۵	۲۸,۸۹۰,۰۹۴	۳۷,۵۸۳,۴۷۰	۴۵,۹۶۹,۲۹۹
درآمد ملی - ناخالص	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
درآمد ملی - ناخالص	۱۵,۰۳۴,۸۳۸	۱۷,۴۹۱,۴۴۲	۲۲,۴۴۰,۹۰۵	۲۸,۵۸۶,۲۳۹	۴۳,۷۱۷,۸۵۴	۷۰,۹۲۰,۳۳۹	۱۱۱,۶۰۷,۷۰۲	۱۶۱,۴۱۸,۱۴۹	۲۱۵,۳۵۰,۴۶۸
مالیات های جاری دریافتنی بر درآمد و ثروت	۴۸۷,۷۷۰	۵۱۷,۸۷۱	۶۲۰,۳۷۳	۷۶۵,۵۷۴	۹۶۲,۹۰۳	۱,۷۴۵,۸۱۶	۲,۷۷۷,۹۱۱	۴,۶۴۵,۷۱۷	۷,۷۴۲,۲۲۶
سهمیه های دریافتنی تامین اجتماعی	۱,۱۳۴,۰۰۲	۱,۲۸۵,۲۰۲	۱,۸۷۶,۲۳۱	۱,۸۱۶,۹۶۶	۳,۰۰۳,۰۶۱	۳,۹۰۹,۳۰۰	۶,۵۶۰,۵۴۹	۹,۰۶۷,۱۴۹	۱۳,۲۸۲,۲۴۱
بهره مندی‌های دریافتنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی	۸۱۶,۳۸۷	۱,۰۰۵,۲۵۲	۱,۲۳۳,۶۶۷	۱,۶۷۸,۳۲۸	۲,۱۸۹,۲۹۶	۳,۶۹۴,۵۷۹	۵,۷۹۸,۳۰۴	۸,۴۳۴,۹۴۹	۱۱,۸۵۸,۹۱۷
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۴۶۹,۴۱۴	۵۳۵,۳۴۴	۷۲۳,۶۱۹	۹۲۶,۹۶۰	۱,۳۴۴,۳۹۱	۲,۰۶۸,۸۳۷	۲,۴۴۰,۰۷۷	۳,۶۸۰,۸۲۰	۵,۲۱۴,۱۹۹
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات های جاری پرداختنی بر درآمد و ثروت	۴۸۷,۷۷۰	۵۱۷,۸۷۱	۶۲۰,۳۷۳	۷۶۵,۵۷۴	۹۶۲,۹۰۳	۱,۷۴۵,۸۱۶	۲,۷۷۷,۹۱۱	۴,۶۴۵,۷۱۷	۷,۷۴۲,۲۲۶
سهمیه های پرداختنی تامین اجتماعی	۱,۱۳۴,۰۰۲	۱,۲۸۵,۲۰۲	۱,۸۷۶,۲۳۱	۱,۸۱۶,۹۶۶	۳,۰۰۳,۰۶۱	۳,۹۰۹,۳۰۰	۶,۵۶۰,۵۴۹	۹,۰۶۷,۱۴۹	۱۳,۲۸۲,۲۴۱
بهره مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی	۸۱۶,۳۸۷	۱,۰۰۵,۲۵۲	۱,۲۳۳,۶۶۷	۱,۶۷۸,۳۲۸	۲,۱۸۹,۲۹۶	۳,۶۹۴,۵۷۹	۵,۷۹۸,۳۰۴	۸,۴۳۴,۹۴۹	۱۱,۸۵۸,۹۱۷
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۴۴۹,۲۴۷	۵۰۶,۴۱۷	۶۴۶,۸۰۲	۸۱۴,۵۸۶	۱,۱۱۵,۳۴۹	۱,۷۵۳,۶۰۴	۲,۴۸۴,۰۵۳	۳,۶۴۳,۷۹۶	۵,۲۷۳,۹۳۸
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
هزینه های مصرفی نهایی	۹,۶۵۵,۱۹۸	۱۰,۸۵۵,۷۱۹	۱۳,۸۱۵,۴۹۲	۱۷,۷۴۴,۵۲۹	۲۵,۰۰۵,۰۳۰	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۶۱,۴۷۵,۱۰۸	۹۰,۶۴۴,۷۰۱	۱۲۶,۰۲۲,۱۶۶
هزینه های مصرفی فردی	۸,۵۰۳,۲۴۹	۹,۶۲۳,۰۸۶	۱۲,۱۸۷,۵۳۴	۱۵,۷۴۱,۴۵۰	۲۲,۲۴۲,۹۴۳	۳۴,۵۷۳,۳۸۲	۵۴,۶۸۰,۷۴۶	۸۰,۴۴۳,۸۴۹	۱۱۲,۲۰۰,۱۸۱
هزینه های مصرفی جمعی	۱,۱۵۱,۹۴۹	۱,۲۳۲,۶۳۳	۱,۶۲۷,۹۵۸	۲,۰۰۳,۰۷۹	۲,۷۶۲,۰۸۷	۴,۸۵۶,۲۷۷	۶,۷۹۴,۳۶۲	۱۰,۲۰۰,۸۵۲	۱۳,۸۲۱,۹۸۵
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	۵,۳۹۹,۸۰۶	۶,۶۶۴,۶۵۰	۸,۷۰۲,۲۲۹	۱۰,۹۵۴,۰۸۵	۱۸,۹۴۱,۸۶۵	۳۱,۸۰۵,۹۱۳	۵۰,۰۸۸,۶۱۸	۷۰,۸۱۰,۴۷۱	۸۹,۲۶۸,۵۶۳

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹
بهره مندی‌های تامین اجتماعی غیرنقدی	۱۶۰,۶۹۹	۱۷۰,۵۵۴	۱۶۰,۰۲۱	۱۸۰,۳۴۷	۱۹۶,۲۸۰	۳۱۴,۰۶۸	۵۱۷,۶۰۹	۵۰۲,۵۹۵	۶۱۳,۱۶۰
بهره مندی‌های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری	۹۴۸,۶۰۸	۱,۲۲۳,۷۷۰	۱,۵۹۸,۸۲۲	۲,۰۶۲,۴۵۸	۳,۰۳۰,۱۰۳	۴,۸۱۵,۱۹۰	۶,۸۶۸,۷۷۵	۹,۵۹۵,۴۵۵	۱۳,۷۲۵,۳۴۲
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - مصارف									
بهره مندی‌های تامین اجتماعی غیرنقدی	۱۶۰,۶۹۹	۱۷۰,۵۵۴	۱۶۰,۰۲۱	۱۸۰,۳۴۷	۱۹۶,۲۸۰	۳۱۴,۰۶۸	۵۱۷,۶۰۹	۵۰۲,۵۹۵	۶۱۳,۱۶۰
بهره مندی‌های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری	۹۴۸,۶۰۸	۱,۲۲۳,۷۷۰	۱,۵۹۸,۸۲۲	۲,۰۶۲,۴۵۸	۳,۰۳۰,۱۰۳	۴,۸۱۵,۱۹۰	۶,۸۶۸,۷۷۵	۹,۵۹۵,۴۵۵	۱۳,۷۲۵,۳۴۲
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - منابع									
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۱۵,۰۵۵,۰۰۴	۱۷,۵۲۰,۳۶۹	۲۲,۵۱۷,۷۲۱	۲۸,۶۹۸,۶۱۴	۴۳,۹۴۶,۸۹۶	۷۱,۲۳۵,۵۷۲	۱۱۱,۵۶۳,۷۲۷	۱۶۱,۴۵۵,۱۷۲	۲۱۵,۲۹۰,۷۲۹
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - مصارف									
مصرف نهایی واقعی	۹,۶۵۵,۱۹۸	۱۰,۸۵۵,۷۱۹	۱۳,۸۱۵,۴۹۲	۱۷,۷۴۴,۵۲۹	۲۵,۰۰۵,۰۳۰	۳۹,۴۲۹,۶۵۹	۶۱,۴۷۵,۱۰۸	۹۰,۶۴۴,۷۰۱	۱۲۶,۰۲۲,۱۶۶
مصرف نهایی فردی واقعی	۸,۵۰۳,۲۴۹	۹,۶۲۳,۰۸۶	۱۲,۱۸۷,۵۳۴	۱۵,۷۴۱,۴۵۰	۲۲,۲۴۲,۹۴۳	۳۴,۵۷۳,۳۸۲	۵۴,۶۸۰,۷۴۶	۸۰,۴۴۳,۸۴۹	۱۱۲,۲۰۰,۱۸۱
مصرف نهایی جمعی واقعی	۱,۱۵۱,۹۴۹	۱,۲۳۲,۶۳۳	۱,۶۲۷,۹۵۸	۲,۰۰۳,۰۷۹	۲,۷۶۲,۰۸۷	۴,۸۵۶,۲۷۷	۶,۷۹۴,۳۶۲	۱۰,۲۰۰,۸۵۲	۱۳,۸۲۱,۹۸۵
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس‌انداز - ناخالص	۵,۳۹۹,۸۰۶	۶,۶۶۴,۶۵۰	۸,۷۰۲,۲۲۹	۱۰,۹۵۴,۰۸۵	۱۸,۹۴۱,۸۶۵	۳۱,۸۰۵,۹۱۳	۵۰,۰۸۸,۶۱۸	۷۰,۸۱۰,۴۷۱	۸۹,۲۶۸,۵۶۳

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس‌انداز - ناخالص	۵,۳۹۹,۸۰۶	۶,۶۶۴,۶۵۰	۸,۷۰۲,۲۲۹	۱۰,۹۵۴,۰۸۵	۱۸,۹۴۱,۸۶۵	۳۱,۸۰۵,۹۱۳	۵۰,۰۸۸,۶۱۸	۷۰,۸۱۰,۴۷۱	۸۹,۲۶۸,۵۶۳
خالص انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی	-۱۷۲,۹۶۹	-۲۵۱,۹۶۴	-۴۱۱,۲۸۳	-۶۰۷,۰۰۱	-۱,۲۵۵,۸۳۰	-۱,۸۲۶,۹۸۵	-۱,۹۲۳,۵۹۹	-۳,۲۸۳,۷۰۱	-۳,۹۳۹,۵۵۵
انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی	۳۵۱,۰۵۹	۳۷۳,۹۵۷	۴۵۷,۰۳۷	۴۳۸,۴۶۱	۷۰۴,۶۴۶	۱,۲۶۰,۴۵۲	۲,۰۷۶,۰۸۲	۳,۵۳۹,۳۲۳	۴,۶۶۷,۷۳۳
انتقالات سرمایه‌ای پرداختنی	۵۲۴,۰۲۸	۶۲۵,۹۲۲	۸۶۸,۳۲۱	۱,۰۴۵,۴۶۲	۱,۹۶۰,۴۷۶	۳,۰۸۷,۴۳۷	۳,۹۹۹,۶۸۱	۶,۸۲۳,۰۲۴	۸,۶۰۷,۲۸۸
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۵,۲۲۶,۸۳۷	۶,۴۱۲,۶۸۶	۸,۲۹۰,۹۴۵	۱۰,۳۴۷,۰۸۴	۱۷,۶۸۶,۰۳۵	۲۹,۹۷۸,۹۲۸	۴۸,۱۶۵,۰۱۹	۶۷,۵۲۶,۷۷۱	۸۵,۳۲۹,۰۰۸
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	۵,۰۸۹,۸۲۵	۶,۱۶۹,۵۱۹	۸,۰۸۵,۷۴۶	۱۱,۴۷۸,۴۰۹	۲۰,۹۴۵,۴۰۰	۲۹,۴۳۴,۸۰۶	۴۵,۵۴۶,۷۷۱	۷۰,۷۹۵,۷۶۹	۹۵,۴۴۳,۹۹۲
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۳,۵۷۷,۹۶۶	۴,۱۸۵,۲۹۱	۵,۴۷۸,۸۱۱	۷,۲۰۷,۶۳۰	۱۳,۲۲۵,۹۲۰	۲۰,۳۰۴,۹۳۳	۲۹,۷۹۸,۳۹۴	۴۴,۳۴۱,۶۷۶	۶۰,۴۹۳,۶۴۶
تغییر در موجودی انبار	۱,۵۱۱,۱۴۳	۱,۹۸۲,۰۹۵	۲,۶۰۳,۰۰۰	۴,۲۶۹,۲۳۸	۷,۷۱۷,۱۰۳	۹,۱۲۴,۶۵۰	۱۵,۷۴۶,۲۸۳	۲۶,۴۴۷,۷۷۳	۳۴,۹۴۴,۳۱۹
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۷۱۶	۲,۱۳۳	۳,۹۳۵	۱,۵۴۱	۲,۳۷۶	۵,۲۲۳	۲,۰۹۴	۶,۳۲۰	۶,۰۲۶
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
اشتباهات و ازقلم افتادگی‌ها	۱۶۶,۷۹۸	۳۴۳,۰۴۸	-۱۶۳,۰۲۸	۴۵۹,۵۲۲	۸۶۲,۷۲۶	۱,۱۰۵,۶۳۴	۲,۳۳۹,۲۸۷	۲,۸۰۱,۴۱۷	۵,۱۰۴,۶۶۲
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۲۹,۷۸۶	-۹۹,۸۸۱	۳۶۸,۲۲۸	-۱,۵۹۰,۸۴۸	-۴,۱۲۲,۰۹۱	-۵۶۱,۵۱۲	۲۷۸,۹۶۱	-۶,۰۷۰,۴۱۶	-۱۵,۲۱۹,۶۴۶

جدول شماره ۱۰۰

توالی حساب‌ها برای کل اقتصاد

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۶,۳۱۰,۵۰۰	۱۲,۴۵۳,۳۱۹	۲۰,۶۸۲,۳۷۶	۲۶,۰۱۴,۹۴۵	۶۱,۲۸۶,۲۱۵	۴۶,۴۵۹,۱۷۳	۷۸,۲۷۹,۳۹۳	۱۳۴,۴۹۵,۲۸۱	
پول رایج و سپرده	۲,۳۰۲,۱۰۳	۳,۹۶۲,۳۶۶	۶,۳۶۰,۶۸۴	۶,۳۹۰,۳۹۵	۱۸,۷۱۷,۰۰۳	۱۴,۹۶۲,۱۱۸	۲۱,۹۹۰,۹۱۹	۳۶,۵۰۲,۲۳۲	
اوراق بدهی	۲۴۴,۵۹۵	۴۸۴,۴۳۹	۲۴۲,۱۲۹	۶۸۴,۳۹۱	۷۶۵,۱۱۲	۳,۳۱۲,۴۵۳	۱,۴۲۴,۰۶۲	۱,۰۵۹,۸۱۵	
وام ها	۲,۲۴۱,۰۴۸	۳,۱۴۳,۱۲۶	۶,۶۰۶,۶۲۰	۵,۶۶۳,۶۹۹	۱۵,۶۹۳,۶۷۶	۹,۰۰۰,۹۴۱	۱۹,۸۷۵,۹۷۷	۳۴,۷۸۱,۵۲۰	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۹۰,۲۳۰	۱,۸۲۵,۸۹۰	۱,۷۶۳,۴۴۱	۵,۸۰۸,۴۲۵	۶,۹۶۳,۳۹۶	۸,۱۵۷,۶۶۲	۱۱,۰۱۵,۹۹۱	۱۴,۸۳۴,۷۹۲	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۱۰۳,۸۹۴	۱۱۸,۴۹۵	۲۰۱,۹۴۴	۲۷۱,۸۰۱	۳۸۷,۲۱۸	۴۹۸,۷۱۳	۷۲۰,۳۸۱	۱,۰۶۶,۳۲۲	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۱,۳۲۸,۶۳۱	۲,۹۱۹,۰۰۳	۵,۵۰۷,۵۵۸	۷,۱۹۶,۲۳۳	۱۸,۷۵۹,۸۱۱	۱۰,۵۲۷,۲۸۶	۲۳,۲۵۲,۰۶۳	۴۶,۲۵۰,۶۰۰	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۲۹,۷۸۶	-۹۹,۸۸۱	۳۶۸,۲۲۸	-۱,۵۹۰,۸۴۸	-۴,۱۲۲,۰۹۱	-۵۶۱,۵۱۲	۲۷۸,۹۶۱	-۶,۰۷۰,۴۱۶	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	۶,۲۸۰,۷۱۴	۱۲,۳۵۳,۴۳۸	۲۱,۰۵۰,۶۰۴	۲۴,۴۲۴,۰۹۷	۵۷,۱۶۴,۱۲۵	۴۵,۸۹۷,۶۶۱	۷۸,۵۵۸,۳۵۴	۱۲۸,۴۲۴,۸۶۵	
طلای پولی و حق برداشت مخصوص	۹,۰۵۱	۵۹,۹۹۱	۲۵,۴۹۹	۳۱,۱۵۳	۵۵,۵۶۸	۴۷۷,۴۸۸	۲۶۸,۶۷۸	۲۷۴,۹۳۷	
پول رایج و سپرده	۲,۳۰۹,۶۹۱	۴,۳۷۵,۶۷۰	۷,۷۸۱,۷۲۱	۷,۳۴۷,۰۳۰	۱۹,۶۷۴,۸۰۵	۱۵,۴۳۹,۶۶۰	۲۳,۹۲۹,۰۲۷	۴۲,۷۸۳,۴۱۸	
اوراق بدهی	۲۳۸,۳۱۹	۴۶۵,۵۳۲	۲۴۶,۷۲۹	۶۷۹,۸۲۱	۷۵۲,۸۳۰	۳,۳۱۲,۴۹۷	۱,۴۲۲,۱۵۳	۱,۰۷۵,۶۴۹	
وام ها	۲,۵۷۸,۲۹۰	۳,۱۶۱,۷۰۴	۶,۲۷۸,۵۸۹	۵,۴۱۹,۶۲۵	۱۵,۴۸۱,۶۹۸	۹,۳۴۵,۷۲۰	۱۹,۲۴۵,۹۸۳	۳۴,۴۰۷,۳۸۲	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۱۰۱,۹۵۰	۱,۸۵۱,۱۱۳	۱,۹۳۸,۶۱۰	۵,۹۶۷,۲۶۲	۷,۳۵۱,۱۹۷	۸,۱۲۶,۹۵۵	۱۰,۹۲۲,۵۳۲	۱۵,۲۳۱,۱۲۳	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۱۰۳,۸۹۴	۱۱۸,۴۹۵	۲۰۱,۹۴۴	۲۷۱,۸۰۱	۳۸۷,۲۱۸	۴۹۸,۷۱۳	۷۲۰,۳۸۱	۱,۰۶۶,۳۲۲	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۹۳۹,۵۱۷	۲,۳۲۰,۹۳۳	۴,۵۷۷,۵۱۳	۴,۷۰۷,۴۰۵	۱۳,۴۶۰,۸۰۹	۸,۶۹۶,۶۲۷	۲۲,۰۴۹,۶۰۰	۳۳,۵۸۶,۰۳۳	

جدول شماره ۱۰۱

توالی حساب ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۸,۶۶۰,۴۴۸	۹,۸۵۴,۷۳۸	۱۳,۶۳۰,۶۰۹	۱۸,۵۳۴,۹۵۴	۲۸,۲۰۲,۲۱۶	۴۳,۶۹۸,۳۱۳	۶۸,۳۲۱,۲۲۰	۱۰۱,۹۲۳,۴۵۶	۱۳۶,۵۱۱,۳۸۰
حساب تولید - مصارف									
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۳,۰۱۵,۹۴۹	۳,۵۰۲,۳۲۲	۵,۱۸۷,۹۴۳	۶,۹۴۶,۸۷۸	۱۰,۶۷۴,۷۳۷	۱۶,۴۰۷,۳۵۵	۲۵,۵۵۴,۸۲۶	۳۶,۸۶۳,۱۳۱	۴۸,۲۳۳,۳۱۶
ارزش‌افزوده ناخالص - به قیمت پایه	۵,۶۴۴,۵۰۰	۶,۳۵۲,۴۱۶	۸,۴۴۲,۶۶۶	۱۱,۵۸۸,۰۷۶	۱۷,۵۲۷,۴۷۹	۲۷,۲۹۰,۹۵۸	۴۲,۷۶۶,۳۹۴	۶۵,۰۶۰,۳۲۵	۸۸,۲۷۸,۰۶۵
کسر می‌شود : مصرف سرمایه‌های ثابت	۱,۳۹۵,۶۳۷	۱,۷۲۰,۶۰۳	۲,۷۱۰,۰۵۶	۳,۸۶۴,۱۸۸	۶,۹۲۸,۱۹۶	۱۰,۳۳۵,۴۶۴	۱۴,۰۷۰,۵۸۲	۱۹,۸۶۵,۰۷۷	۲۶,۱۶۷,۵۷۳
ارزش‌افزوده - خالص (به قیمت پایه)	۴,۲۴۸,۸۶۳	۴,۶۳۱,۸۱۳	۵,۷۳۲,۶۱۰	۷,۷۲۳,۸۸۸	۱۰,۵۹۹,۲۸۳	۱۶,۹۵۵,۴۹۴	۲۸,۶۹۵,۸۱۲	۴۵,۱۹۵,۲۴۸	۶۲,۱۱۰,۴۹۲
حساب ایجاد درآمد - منابع									
ارزش افزوده - ناخالص (به قیمت پایه)	۵,۶۴۴,۵۰۰	۶,۳۵۲,۴۱۶	۸,۴۴۲,۶۶۶	۱۱,۵۸۸,۰۷۶	۱۷,۵۲۷,۴۷۹	۲۷,۲۹۰,۹۵۸	۴۲,۷۶۶,۳۹۴	۶۵,۰۶۰,۳۲۵	۸۸,۲۷۸,۰۶۵
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان									
خالص سایر مالیات‌های پرداختنی بر تولید	۶۲,۶۸۳	۵۹,۶۹۴	۷۶,۲۱۶	۸۲,۳۶۶	۱۱۲,۲۳۲	۱۳۵,۰۷۷	۲۴۹,۹۹۳	۳۶۷,۸۲۷	۵۶۵,۷۷۷
سایر مالیات‌ها بر تولید	۶۲,۶۹۴	۵۹,۷۰۶	۷۶,۲۲۵	۸۲,۳۸۳	۱۱۲,۲۴۷	۱۳۵,۱۰۲	۲۵۰,۰۳۴	۳۶۷,۸۵۳	۵۶۵,۸۰۷
سایر یارانه‌ها به تولید	۱۲	۱۲	۹	۱۷	۱۵	۲۵	۴۰	۲۶	۳۱
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۳۸,۲۴۲	۱,۸۸۴,۹۱۷	۲,۱۸۳,۳۹۴	۲,۷۹۵,۳۰۳	۳,۷۸۹,۱۲۱	۵,۶۲۲,۲۶۸	۸,۶۳۵,۰۴۸	۱۴,۳۴۰,۱۷۴	۲۱,۲۱۲,۴۲۷
درآمد مختلط - ناخالص	۳,۸۴۳,۵۷۵	۴,۴۰۷,۸۰۵	۶,۱۸۳,۰۵۶	۸,۷۱۰,۴۰۷	۱۳,۶۲۶,۱۲۶	۲۱,۵۳۳,۶۱۲	۳۳,۸۸۱,۳۵۲	۵۰,۳۵۲,۳۲۴	۶۶,۴۹۹,۸۶۲

جدول شماره ۱۰۱

توالی حساب ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۳۸,۲۴۲	۱,۸۸۴,۹۱۷	۲,۱۸۳,۳۹۴	۲,۷۹۵,۳۰۳	۳,۷۸۹,۱۲۱	۵,۶۲۲,۲۶۸	۸,۶۳۵,۰۴۸	۱۴,۳۴۰,۱۷۴	۲۱,۲۱۲,۴۲۷
درآمد مختلط - ناخالص	۳,۸۴۳,۵۷۵	۴,۴۰۷,۸۰۵	۶,۱۸۳,۰۵۶	۸,۷۱۰,۴۰۷	۱۳,۶۲۶,۱۲۶	۲۱,۵۳۳,۶۱۲	۳۳,۸۸۱,۳۵۲	۵۰,۳۵۲,۳۲۴	۶۶,۴۹۹,۸۶۲
جبران خدمات دریافتنی کارکنان	۴,۱۵۷,۳۳۳	۴,۸۵۲,۳۰۰	۵,۸۳۲,۲۵۲	۷,۶۴۸,۹۲۵	۱۰,۹۲۱,۶۸۴	۱۷,۳۱۲,۹۰۲	۲۴,۶۸۴,۳۷۰	۳۶,۵۸۰,۷۵۱	۵۰,۱۷۰,۰۱۰
درآمد مالکیت دریافتنی	۱,۱۳۶,۵۷۴	۱,۳۳۹,۹۱۰	۱,۵۳۰,۱۲۴	۲,۰۰۱,۰۳۳	۲,۶۸۴,۰۷۴	۳,۸۷۲,۶۸۸	۵,۷۹۹,۹۱۱	۷,۸۸۴,۳۰۱	۹,۵۵۱,۸۶۶
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۳۹۳,۸۳۱	۴۲۳,۳۸۸	۴۶۰,۵۹۵	۵۰۷,۵۶۳	۵۶۸,۸۵۰	۹۲۵,۲۱۱	۱,۲۴۴,۹۵۹	۱,۷۲۲,۱۲۰	۲,۴۶۴,۵۵۱
تراز درآمد اولیه	۱۰,۴۸۱,۸۹۴	۱۲,۰۶۱,۵۴۴	۱۵,۲۶۸,۲۳۱	۲۰,۶۴۸,۱۰۵	۳۰,۴۵۲,۱۵۵	۴۷,۴۱۶,۲۶۰	۷۱,۷۵۵,۷۲۳	۱۰۷,۴۳۵,۴۳۰	۱۴۴,۹۶۹,۶۱۳
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
تراز درآمد اولیه	۱۰,۴۸۱,۸۹۴	۱۲,۰۶۱,۵۴۴	۱۵,۲۶۸,۲۳۱	۲۰,۶۴۸,۱۰۵	۳۰,۴۵۲,۱۵۵	۴۷,۴۱۶,۲۶۰	۷۱,۷۵۵,۷۲۳	۱۰۷,۴۳۵,۴۳۰	۱۴۴,۹۶۹,۶۱۳
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی									
بهره‌مندی‌های دریافتنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی	۸۱۶,۳۸۷	۱,۰۰۵,۲۵۲	۱,۲۳۳,۶۶۷	۱,۶۷۸,۳۲۸	۲,۱۸۹,۲۹۶	۳,۶۹۴,۵۷۹	۵,۷۹۸,۳۰۴	۸,۴۳۴,۹۴۹	۱۱,۸۵۸,۹۱۷
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۲۱۰,۹۵۳	۲۲۸,۴۸۲	۳۳۵,۵۱۸	۳۹۴,۹۳۱	۵۴۷,۲۱۹	۹۸۸,۰۷۰	۹۴۹,۹۸۵	۱,۴۵۹,۰۸۶	۲,۰۱۰,۱۸۷
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات های پرداختنی جاری بر درآمد و ثروت	۱۶۸,۳۰۴	۱۶۵,۰۶۵	۲۰۸,۸۵۴	۳۲۲,۰۴۹	۳۹۶,۴۲۵	۵۹۷,۳۲۳	۸۶۹,۷۷۲	۱,۴۹۴,۴۱۶	۲,۳۶۸,۴۹۰
سهمیه های پرداختنی تامین اجتماعی	۱,۱۳۴,۰۰۲	۱,۲۸۵,۲۰۲	۱,۸۷۶,۲۳۱	۱,۸۱۶,۹۶۶	۳,۰۰۳,۰۶۱	۳,۹۰۹,۳۰۰	۶,۵۶۰,۵۴۹	۹,۰۶۷,۱۴۹	۱۳,۲۸۲,۲۴۱
بهره مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۱۹۴,۶۷۸	۲۱۵,۲۲۸	۲۸۰,۱۹۲	۳۵۶,۹۴۰	۵۱۴,۰۱۰	۷۱۴,۰۰۱	۱,۱۷۵,۹۲۶	۱,۷۶۱,۷۱۲	۲,۶۱۳,۲۳۶
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۰,۰۱۲,۲۴۹	۱۱,۶۲۹,۷۸۳	۱۴,۴۷۲,۱۴۰	۲۰,۲۲۵,۴۰۹	۲۹,۲۷۵,۱۷۴	۴۶,۸۷۸,۲۸۵	۶۹,۸۹۷,۷۶۵	۱۰۵,۰۰۶,۱۸۸	۱۴۰,۵۷۴,۷۴۹

جدول شماره ۱۰۱

توالی حساب ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۰,۰۱۲,۲۴۹	۱۱,۶۲۹,۷۸۳	۱۴,۴۷۲,۱۴۰	۲۰,۲۲۵,۴۰۹	۲۹,۲۷۵,۱۷۴	۴۶,۸۷۸,۲۸۵	۶۹,۸۹۷,۷۶۵	۱۰۵,۰۰۶,۱۸۸	۱۴۰,۵۷۴,۷۴۹
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
هزینه های مصرفی نهایی	۷,۳۹۳,۹۴۳	۸,۲۲۸,۷۶۱	۱۰,۴۲۸,۶۹۱	۱۳,۴۹۸,۶۴۵	۱۹,۰۱۶,۵۶۰	۲۹,۴۴۴,۱۲۴	۴۷,۲۹۴,۳۶۲	۷۰,۳۴۵,۷۹۹	۹۷,۸۶۱,۶۷۹
هزینه های مصرفی فردی	۷,۳۹۳,۹۴۳	۸,۲۲۸,۷۶۱	۱۰,۴۲۸,۶۹۱	۱۳,۴۹۸,۶۴۵	۱۹,۰۱۶,۵۶۰	۲۹,۴۴۴,۱۲۴	۴۷,۲۹۴,۳۶۲	۷۰,۳۴۵,۷۹۹	۹۷,۸۶۱,۶۷۹
پس انداز - ناخالص	۲,۶۱۸,۳۰۶	۳,۴۰۱,۰۲۱	۴,۰۴۳,۴۴۹	۶,۷۲۶,۷۶۴	۱۰,۲۵۸,۶۱۳	۱۷,۴۳۴,۱۶۰	۲۲,۶۰۳,۴۰۳	۳۴,۶۶۰,۳۸۹	۴۲,۷۱۳,۰۷۱
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱۰,۰۱۲,۲۴۹	۱۱,۶۲۹,۷۸۳	۱۴,۴۷۲,۱۴۰	۲۰,۲۲۵,۴۰۹	۲۹,۲۷۵,۱۷۴	۴۶,۸۷۸,۲۸۵	۶۹,۸۹۷,۷۶۵	۱۰۵,۰۰۶,۱۸۸	۱۴۰,۵۷۴,۷۴۹
بهره مندی های تامین اجتماعی غیرنقدی	۱۶۰,۶۹۹	۱۷۰,۵۵۴	۱۶۰,۰۲۱	۱۸۰,۳۴۷	۱۹۶,۲۸۰	۳۱۴,۰۶۸	۵۱۷,۶۰۹	۵۰۲,۵۹۵	۶۱۳,۱۶۰
بهره مندی های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری	۹۴۸,۶۰۸	۱,۲۲۳,۷۷۰	۱,۵۹۸,۸۲۲	۲,۰۶۲,۴۵۸	۳,۰۳۰,۱۰۳	۴,۸۱۵,۱۹۰	۶,۸۶۸,۷۷۵	۹,۵۹۵,۴۵۵	۱۳,۷۲۵,۳۴۲
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - مصارف									
بهره مندی های تامین اجتماعی غیرنقدی									
بهره مندی های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری									
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۱۱,۱۲۱,۵۵۵	۱۳,۰۲۴,۱۰۷	۱۶,۲۳۰,۹۸۳	۲۲,۴۶۸,۲۱۴	۳۲,۵۰۱,۵۵۶	۵۲,۰۰۷,۵۴۲	۷۷,۲۸۴,۱۴۹	۱۱۵,۱۰۴,۲۳۸	۱۵۴,۹۱۳,۲۵۱

جدول شماره ۱۰۱

توالی حساب ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - منابع									
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۱۱,۱۲۱,۵۵۵	۱۳,۰۲۴,۱۰۷	۱۶,۲۳۰,۹۸۳	۲۲,۴۶۸,۲۱۴	۳۲,۵۰۱,۵۵۶	۵۲,۰۰۷,۵۴۲	۷۷,۲۸۴,۱۴۹	۱۱۵,۱۰۴,۲۳۸	۱۵۴,۹۱۳,۲۵۱
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - مصارف									
مصرف نهایی فردی واقعی	۸,۵۰۳,۲۴۹	۹,۶۲۳,۰۸۶	۱۲,۱۸۷,۵۳۴	۱۵,۷۴۱,۴۵۰	۲۲,۲۴۲,۹۴۳	۳۴,۵۷۳,۳۸۲	۵۴,۶۸۰,۷۴۶	۸۰,۴۴۳,۸۴۹	۱۱۲,۲۰۰,۱۸۱
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	۲,۶۱۸,۳۰۶	۳,۴۰۱,۰۲۱	۴,۰۴۳,۴۴۹	۶,۷۲۶,۷۶۴	۱۰,۲۵۸,۶۱۳	۱۷,۴۳۴,۱۶۰	۲۲,۶۰۳,۴۰۳	۳۴,۶۶۰,۳۸۹	۴۲,۷۱۳,۰۷۱
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس انداز - ناخالص	۲,۶۱۸,۳۰۶	۳,۴۰۱,۰۲۱	۴,۰۴۳,۴۴۹	۶,۷۲۶,۷۶۴	۱۰,۲۵۸,۶۱۳	۱۷,۴۳۴,۱۶۰	۲۲,۶۰۳,۴۰۳	۳۴,۶۶۰,۳۸۹	۴۲,۷۱۳,۰۷۱
خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی	-۱۶۸,۸۷۶	-۲۴۶,۴۵۲	-۴۰۲,۸۷۲	-۶۰۰,۳۶۳	-۱,۲۵۵,۲۹۳	-۱,۸۲۶,۴۰۰	-۱,۹۲۲,۷۳۳	-۳,۲۸۲,۴۶۷	-۳,۹۳۷,۷۷۰
انتقالات سرمایه ای دریافتنی									
انتقالات سرمایه ای پرداختنی	۱۶۸,۸۷۶	۲۴۶,۴۵۲	۴۰۲,۸۷۲	۶۰۰,۳۶۳	۱,۲۵۵,۲۹۳	۱,۸۲۶,۴۰۰	۱,۹۲۲,۷۳۳	۳,۲۸۲,۴۶۷	۳,۹۳۷,۷۷۰
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۲,۴۴۹,۴۳۰	۳,۱۵۴,۵۶۹	۳,۶۴۰,۵۷۸	۶,۱۲۶,۴۰۱	۹,۰۰۳,۳۲۱	۱۵,۶۰۷,۷۶۰	۲۰,۶۸۰,۶۷۰	۳۱,۳۷۷,۹۲۲	۳۸,۷۷۵,۳۰۱
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	۱,۷۶۳,۳۳۲	۲,۱۱۶,۰۱۳	۲,۶۸۴,۹۳۵	۳,۶۳۷,۴۱۳	۶,۷۷۵,۴۰۸	۱۰,۵۶۸,۱۵۵	۱۵,۶۹۷,۳۳۶	۲۳,۴۰۰,۹۹۲	
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۱,۷۰۸,۸۱۹	۲,۰۴۴,۰۸۲	۲,۵۸۹,۶۴۱	۳,۴۸۳,۵۷۵	۶,۴۹۷,۵۲۷	۱۰,۲۳۸,۳۸۶	۱۵,۱۳۱,۷۶۳	۲۲,۴۴۹,۵۸۸	
تغییر در موجودی انبار	۵۴,۱۸۵	۷۱,۰۷۱	۹۳,۳۳۵	۱۵۳,۰۸۱	۲۷۶,۷۱۰	۳۲۷,۱۸۰	۵۶۴,۶۱۰	۹۴۸,۳۳۰	
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۳۲۸	۸۶۰	۱,۹۵۸	۷۵۷	۱,۱۷۱	۲,۵۸۹	۹۶۳	۳,۰۷۴	
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	-۳۰,۵۱۲	-۷,۰۷۲	-۶۵,۱۱۷	-۷۳,۸۵۷	-۳۳۹,۳۰۰	-۵۷,۵۶۳	-۱,۹۳۶,۷۳۵	-۲,۹۶۵,۶۵۸	
اشتباهات و ازقلم افتادگی‌ها	۱۶۶,۷۹۸	۳۴۳,۰۴۸	-۱۶۳,۰۲۸	۴۵۹,۵۲۲	۸۶۲,۷۲۶	۱,۱۰۵,۶۳۴	۲,۳۳۹,۲۸۷	۲,۸۰۱,۴۱۷	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۵۴۹,۸۱۲	۷۰۲,۵۸۰	۱,۱۸۳,۷۸۹	۲,۱۰۳,۳۲۳	۱,۷۰۴,۴۸۶	۳,۹۹۱,۵۳۵	۴,۵۸۰,۷۸۱	۸,۱۴۱,۱۷۱	

جدول شماره ۱۰۱

توالی حساب ها برای بخش نهادی خانوارها (شامل موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها)

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۶۳۸,۲۱۶	۱,۶۵۲,۲۹۴	۱,۵۲۶,۸۵۲	۲,۶۴۰,۸۸۹	۱۲,۳۶۱,۷۸۲	۷,۷۶۷,۳۹۶	۸,۴۲۹,۷۹۹	۶,۹۰۲,۵۲۹	
پول رایج و سپرده	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
اوراق بدهی									
وام ها	۳۷۸,۴۸۵	۴۳۰,۵۸۷	۹۹۳,۶۲۷	۱,۲۰۸,۷۵۷	۲,۹۸۸,۳۹۱	۴,۸۲۱,۴۱۶	۵,۲۶۰,۰۰۹	۶,۸۶۴,۷۲۲	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری									
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۲۵۹,۷۳۱	۱,۲۲۱,۷۰۷	۵۳۳,۲۲۵	۱,۴۳۲,۱۳۲	۹,۳۷۳,۳۹۱	۲,۹۴۵,۹۷۹	۳,۱۶۹,۷۹۰	۳۷,۸۰۷	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۵۴۹,۸۱۲	۷۰۲,۵۸۰	۱,۱۸۳,۷۸۹	۲,۱۰۳,۳۲۳	۱,۷۰۴,۴۸۶	۳,۹۹۱,۵۳۵	۴,۵۸۰,۷۸۱	۸,۱۴۱,۱۷۱	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	۱,۱۸۸,۰۲۷	۲,۳۵۴,۸۷۴	۲,۷۱۰,۶۴۱	۴,۷۴۴,۲۱۲	۱۴,۰۶۶,۲۶۸	۱۱,۷۵۸,۹۳۰	۱۳,۰۱۰,۵۸۰	۱۵,۰۴۳,۷۰۰	
پول رایج و سپرده	۷۵۲,۳۳۱	۱,۷۸۳,۴۲۰	۲,۳۸۸,۰۵۸	۲,۹۱۳,۳۶۷	۹,۸۱۷,۵۵۲	۸,۶۳۰,۷۶۴	۸,۵۲۷,۵۵۸	۸,۴۵۲,۶۶۵	
اوراق بدهی	۹,۱۲۷	۱۵,۹۶۹	۵,۰۸۰	۲۳,۸۸۷	۲۷,۷۳۹	۷,۴۳۱	۴۸۰	۴۴۰	
وام ها									
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۲۷۹,۰۲۹	۳۸۶,۷۴۱	۲۶,۷۵۸	۱,۴۱۴,۵۲۲	۳,۲۹۵,۶۶۴	۲,۴۰۹,۸۹۰	۳,۴۷۴,۶۶۲	۵,۰۰۹,۸۸۷	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۷۹,۳۳۵	۸۱,۱۷۱	۱۳۶,۲۹۷	۱۸۴,۰۲۷	۲۴۴,۴۲۶	۳۴۸,۷۶۲	۵۳۸,۶۷۱	۷۶۹,۰۷۶	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۶۸,۲۰۵	۸۷,۵۷۳	۱۵۴,۴۴۸	۲۰۸,۴۰۹	۶۸۰,۸۸۸	۳۶۲,۰۸۲	۴۶۹,۲۰۸	۸۱۱,۶۳۳	

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲,۵۹۶,۶۲۳	۳,۰۷۸,۲۲۰	۳,۷۷۷,۶۳۴	۴,۶۴۴,۶۹۹	۶,۳۹۸,۹۲۹	۱۰,۴۳۶,۸۸۸	۱۳,۳۶۹,۲۴۳	۱۸,۹۹۵,۸۸۳	۲۶,۱۳۷,۵۰۸
حساب تولید - مصارف									
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۶۹۹,۲۳۱	۷۸۹,۰۸۷	۱,۰۶۶,۹۰۶	۱,۲۱۵,۵۷۶	۱,۶۴۶,۰۷۷	۲,۶۶۱,۸۶۵	۴,۰۷۶,۶۶۲	۵,۰۷۲,۳۸۸	۶,۹۴۱,۲۷۰
ارزش‌افزوده ناخالص - به قیمت پایه	۱,۸۹۷,۳۹۲	۲,۲۸۹,۱۳۳	۲,۷۱۰,۷۲۸	۳,۴۲۹,۱۲۴	۴,۷۵۲,۸۵۲	۷,۷۷۵,۰۲۴	۹,۲۹۲,۵۸۱	۱۳,۹۲۳,۴۹۵	۱۹,۱۹۶,۲۳۸
کسر می‌شود : مصرف سرمایه‌های ثابت	۲۵۵,۰۰۵	۳۰۷,۴۷۲	۴۶۸,۹۱۰	۶۶۲,۳۱۹	۱,۱۲۱,۸۱۴	۱,۷۵۰,۹۳۴	۲,۲۹۸,۹۰۲	۳,۲۳۶,۱۵۹	۴,۳۲۰,۶۶۷
ارزش‌افزوده - خالص (به قیمت پایه)	۱,۶۴۲,۳۸۷	۱,۹۸۱,۶۶۱	۲,۲۴۱,۸۱۹	۲,۷۶۶,۸۰۴	۳,۶۳۱,۰۳۸	۶,۰۲۴,۰۹۰	۶,۹۹۳,۶۸۰	۱۰,۶۸۷,۳۳۷	۱۴,۸۷۵,۵۷۰
حساب ایجاد درآمد - منابع									
ارزش افزوده - ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۸۹۷,۳۹۲	۲,۲۸۹,۱۳۳	۲,۷۱۰,۷۲۸	۳,۴۲۹,۱۲۴	۴,۷۵۲,۸۵۲	۷,۷۷۵,۰۲۴	۹,۲۹۲,۵۸۱	۱۳,۹۲۳,۴۹۵	۱۹,۱۹۶,۲۳۸
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۱,۶۵۲,۴۴۰	۲,۰۰۴,۵۰۳	۲,۲۸۵,۱۲۲	۲,۸۳۷,۸۴۷	۳,۷۷۹,۶۲۵	۶,۲۳۹,۲۷۵	۷,۳۱۴,۳۳۲	۱۱,۰۷۰,۱۴۳	۱۵,۲۱۴,۹۱۴
خالص سایر مالیات‌های پرداختنی بر تولید	۴,۴۰۹	۳,۳۶۰	۴,۱۹۷	۴,۷۸۷	۵,۴۱۷	۸,۷۰۴	۱۶,۰۵۳	۲۱,۷۱۱	۲۸,۹۱۶
سایر مالیات‌ها برتولید	۴,۴۱۲	۳,۳۶۴	۴,۲۰۰	۴,۷۹۱	۵,۴۲۰	۸,۷۱۰	۱۶,۰۶۱	۲۱,۷۱۶	۲۸,۹۲۲
سایر یارانه‌ها به تولید	۴	۴	۲	۴	۳	۶	۸	۵	۶
مازاد عملیاتی - ناخالص	۲۴۰,۵۴۲	۲۸۱,۲۷۱	۴۲۱,۴۰۹	۵۸۶,۴۹۰	۹۶۷,۸۱۱	۱,۵۲۷,۰۴۴	۱,۹۶۲,۱۹۷	۲,۸۳۱,۶۴۱	۳,۹۵۲,۴۰۸

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۲۴۰,۵۴۲	۲۸۱,۲۷۱	۴۲۱,۴۰۹	۵۸۶,۴۹۰	۹۶۷,۸۱۱	۱,۵۲۷,۰۴۴	۱,۹۶۲,۱۹۷	۲,۸۳۱,۶۴۱	۳,۹۵۲,۴۰۸
خالص مالیات پرداختنی بر تولید و واردات	۷۱۹,۰۳۹	۷۶۵,۹۱۸	۹۴۵,۱۳۹	۱,۱۴۴,۴۷۶	۱,۳۹۱,۱۵۸	۲,۲۰۲,۴۸۰	۳,۹۴۸,۸۸۵	۵,۸۳۳,۵۸۳	۹,۱۲۹,۹۷۲
مالیات بر تولید و واردات	۸۵۸,۰۸۶	۹۲۹,۸۹۷	۹۶۸,۵۵۸	۱,۱۶۸,۵۴۲	۱,۴۱۳,۵۰۹	۲,۲۵۱,۰۹۹	۳,۹۹۹,۷۶۶	۵,۹۱۵,۱۵۳	۹,۱۵۱,۵۵۲
مالیات بر محصول	۶۱۸,۸۰۲	۷۱۳,۷۵۴	۷۲۴,۷۰۰	۹۰۴,۲۳۶	۱,۰۲۲,۱۷۴	۱,۷۴۹,۴۰۲	۳,۱۲۱,۰۴۱	۴,۶۸۱,۳۱۷	۷,۲۱۵,۲۷۳
سایر مالیاتهای بر تولید	۲۳۹,۲۸۴	۲۱۶,۱۴۳	۲۴۳,۸۵۸	۲۶۴,۳۰۶	۳۹۱,۳۳۵	۵۰۱,۶۹۶	۸۷۸,۷۲۵	۱,۲۳۳,۸۳۶	۱,۹۳۶,۲۷۹
یارانه به تولید و واردات	۱۳۹,۰۴۷	۱۶۳,۹۷۹	۲۳,۴۱۹	۲۴,۰۶۶	۲۲,۳۵۱	۴۸,۶۱۹	۵۰,۸۸۱	۸۱,۵۷۰	۲۱,۵۸۰
یارانه به محصول	۱۳۹,۰۱۵	۱۶۳,۹۴۶	۲۳,۳۹۵	۲۴,۰۲۱	۲۲,۳۱۰	۴۸,۵۵۰	۵۰,۷۷۰	۸۱,۵۰۰	۲۱,۵۰۰
سایر یارانه ها به تولید	۳۲	۳۳	۲۴	۴۵	۴۱	۶۹	۱۱۱	۷۰	۸۰
درآمد مالکیت دریافتنی	۱,۴۶۴,۳۹۷	۱,۷۴۳,۲۰۷	۲,۰۲۳,۳۳۵	۸۳۴,۱۳۳	۹۶۹,۱۲۰	۲,۹۸۰,۴۱۶	۸,۰۱۰,۰۵۲	۱۰,۴۹۳,۲۰۷	۱۲,۲۲۷,۷۵۵
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۸۷,۹۵۹	۱۱۹,۸۷۰	۱۲۹,۳۹۷	۱۳۳,۱۷۶	۱۳۷,۷۲۶	۱۶۶,۳۸۸	۲۳۸,۸۲۹	۳۲۰,۹۵۱	۴۸۴,۷۴۸
تراز درآمد اولیه	۲,۳۳۶,۰۲۰	۲,۶۷۰,۵۲۶	۳,۲۶۰,۴۸۶	۲,۴۳۱,۹۲۳	۳,۱۹۰,۳۶۴	۶,۵۴۳,۵۵۲	۱۳,۶۸۲,۳۰۵	۱۸,۸۳۷,۴۸۰	۲۴,۸۲۵,۳۸۷

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
تراز درآمد اولیه	۲,۳۳۶,۰۲۰	۲,۶۷۰,۵۲۶	۳,۲۶۰,۴۸۶	۲,۴۳۱,۹۲۳	۳,۱۹۰,۳۶۴	۶,۵۴۳,۵۵۲	۱۳,۶۸۲,۳۰۵	۱۸,۸۳۷,۴۸۰	۲۴,۸۲۵,۳۸۷
مالیات‌های دریافتنی جاری بر درآمد و ثروت	۴۸۷,۷۷۰	۵۱۷,۸۷۱	۶۲۰,۳۷۳	۷۶۵,۵۷۴	۹۶۲,۹۰۳	۱,۷۴۵,۸۱۶	۲,۷۷۷,۹۱۱	۴,۶۴۵,۷۱۷	۷,۷۴۲,۲۲۶
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی	۱,۰۳۳,۸۵۶	۱,۱۵۷,۷۷۴	۱,۷۱۶,۹۱۳	۱,۶۳۴,۸۸۴	۲,۷۸۶,۴۴۷	۳,۶۲۱,۳۲۱	۵,۹۸۴,۴۵۷	۸,۰۶۷,۹۰۲	۱۱,۵۳۷,۵۹۷
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۲۷,۴۴۸	۳۰,۴۱۲	۳۰,۰۴۹	۳۱,۶۶۷	۳۶,۹۲۸	۶۰,۰۰۷	۸۱,۰۲۹	۱۱۱,۰۷۳	۱۵۱,۸۹۱
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات‌های پرداختنی جاری بر درآمد و ثروت									
بهره‌مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی	۷۰۴,۷۸۶	۸۶۶,۶۲۱	۱,۰۷۴,۷۷۵	۱,۴۹۴,۳۵۸	۱,۹۵۳,۶۲۲	۳,۳۱۳,۰۶۴	۵,۲۲۸,۴۸۱	۷,۴۸۲,۰۲۵	۱۰,۳۰۱,۰۸۲
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۴۹,۸۹۵	۵۶,۲۱۳	۶۴,۶۱۳	۷۱,۵۷۷	۵۱,۵۶۵	۲۹۸,۲۰۵	۲۶۵,۹۶۲	۲۴۹,۳۲۸	۳۱۹,۲۱۸
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۳,۱۳۰,۴۱۱	۳,۴۵۳,۷۴۸	۴,۴۸۸,۴۳۲	۳,۲۹۸,۱۱۳	۴,۹۷۱,۴۵۵	۸,۳۵۹,۴۲۸	۱۷,۰۳۱,۲۶۰	۲۳,۹۳۰,۸۱۹	۳۳,۶۳۶,۸۰۰
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۳,۱۳۰,۴۱۱	۳,۴۵۳,۷۴۸	۴,۴۸۸,۴۳۲	۳,۲۹۸,۱۱۳	۴,۹۷۱,۴۵۵	۸,۳۵۹,۴۲۸	۱۷,۰۳۱,۲۶۰	۲۳,۹۳۰,۸۱۹	۳۳,۶۳۶,۸۰۰
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
هزینه های مصرفی نهایی	۲,۲۶۱,۲۵۵	۲,۶۲۶,۹۵۸	۳,۳۸۶,۸۰۱	۴,۲۴۵,۸۸۵	۵,۹۸۸,۴۷۰	۹,۹۸۵,۵۳۵	۱۴,۱۸۰,۷۴۶	۲۰,۲۹۸,۹۰۲	۲۸,۱۶۰,۴۸۷
هزینه های مصرفی فردی	۱,۱۰۹,۳۰۶	۱,۳۹۴,۳۲۴	۱,۷۵۸,۸۴۳	۲,۲۴۲,۸۰۵	۳,۲۲۶,۳۸۳	۵,۱۲۹,۲۵۸	۷,۳۸۶,۳۸۴	۱۰,۰۹۸,۰۵۰	۱۴,۳۳۸,۵۰۲
هزینه های مصرفی جمعی	۱,۱۵۱,۹۴۹	۱,۲۳۲,۶۳۳	۱,۶۲۷,۹۵۸	۲,۰۰۳,۰۷۹	۲,۷۶۲,۰۸۷	۴,۸۵۶,۲۷۷	۶,۷۹۴,۳۶۲	۱۰,۲۰۰,۸۵۲	۱۳,۸۲۱,۹۸۵
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	۸۶۹,۱۵۶	۸۲۶,۷۹۱	۱,۱۰۱,۶۳۱	-۹۴۷,۷۷۲	-۱,۰۱۷,۰۱۵	-۱,۶۲۶,۱۰۶	۲,۸۵۰,۵۱۴	۳,۶۳۱,۹۱۷	۵,۴۷۶,۳۱۴

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۳,۱۳۰,۴۱۱	۳,۴۵۳,۷۴۸	۴,۴۸۸,۴۳۲	۳,۲۹۸,۱۱۳	۴,۹۷۱,۴۵۵	۸,۳۵۹,۴۲۸	۱۷,۰۳۱,۲۶۰	۲۳,۹۳۰,۸۱۹	۳۳,۶۳۶,۸۰۰
حساب توزیع مجدد درآمد غیرنقدی - مصارف									
بهره مندی‌های تامین اجتماعی غیرنقدی	۱۶۰,۶۹۹	۱۷۰,۵۵۴	۱۶۰,۰۲۱	۱۸۰,۳۴۷	۱۹۶,۲۸۰	۳۱۴,۰۶۸	۵۱۷,۶۰۹	۵۰۲,۵۹۵	۶۱۳,۱۶۰
بهره مندی‌های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری	۹۴۸,۶۰۸	۱,۲۲۳,۷۷۰	۱,۵۹۸,۸۲۲	۲,۰۶۲,۴۵۸	۳,۰۳۰,۱۰۳	۴,۸۱۵,۱۹۰	۶,۸۶۸,۷۷۵	۹,۵۹۵,۴۵۵	۱۳,۷۲۵,۳۴۲
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۲,۰۲۱,۱۰۵	۲,۰۵۹,۴۲۴	۲,۷۲۹,۵۸۹	۱,۰۵۵,۳۰۷	۱,۷۴۵,۰۷۳	۳,۲۳۰,۱۷۱	۹,۶۴۴,۸۷۶	۱۳,۸۳۲,۷۶۹	۱۹,۲۹۸,۲۹۸
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - منابع									
درآمد قابل تصرف تعدیل شده - ناخالص	۲,۰۲۱,۱۰۵	۲,۰۵۹,۴۲۴	۲,۷۲۹,۵۸۹	۱,۰۵۵,۳۰۷	۱,۷۴۵,۰۷۳	۳,۲۳۰,۱۷۱	۹,۶۴۴,۸۷۶	۱۳,۸۳۲,۷۶۹	۱۹,۲۹۸,۲۹۸
بهره‌مندی‌های تامین اجتماعی غیرنقدی									
بهره‌مندی‌های کمک اجتماعی غیرنقدی									
انتقالات کالاها و خدمات فردی غیربازاری									
حساب مصرف درآمد قابل تصرف تعدیل شده - مصارف									
مصرف نهایی فردی واقعی									
مصرف نهایی جمعی واقعی	۱,۱۵۱,۹۴۹	۱,۲۳۲,۶۳۳	۱,۶۲۷,۹۵۸	۲,۰۰۳,۰۷۹	۲,۷۶۲,۰۸۷	۴,۸۵۶,۲۷۷	۶,۷۹۴,۳۶۲	۱۰,۲۰۰,۸۵۲	۱۳,۸۲۱,۹۸۵
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس‌انداز - ناخالص	۸۶۹,۱۵۶	۸۲۶,۷۹۱	۱,۱۰۱,۶۳۱	-۹۴۷,۷۷۲	-۱,۰۱۷,۰۱۵	-۱,۶۲۶,۱۰۶	۲,۸۵۰,۵۱۴	۳,۶۳۱,۹۱۷	۵,۴۷۶,۳۱۴

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس انداز - ناخالص	۸۶۹,۱۵۶	۸۲۶,۷۹۱	۱,۱۰۱,۶۳۱	-۹۴۷,۷۷۲	-۱,۰۱۷,۰۱۵	-۱,۶۲۶,۱۰۶	۲,۸۵۰,۵۱۴	۳,۶۳۱,۹۱۷	۵,۴۷۶,۳۱۴
خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی	-۳۵۵,۱۵۱	-۳۷۹,۴۶۹	-۴۶۵,۴۴۹	-۴۴۵,۰۹۹	-۷۰۵,۱۸۴	-۱,۲۶۱,۰۳۷	-۲,۰۷۶,۹۴۸	-۳,۵۴۰,۵۵۷	-۴,۶۶۹,۵۱۸
انتقالات سرمایه ای دریافتنی									
انتقالات سرمایه ای پرداختنی	۳۵۵,۱۵۱	۳۷۹,۴۶۹	۴۶۵,۴۴۹	۴۴۵,۰۹۹	۷۰۵,۱۸۴	۱,۲۶۱,۰۳۷	۲,۰۷۶,۹۴۸	۳,۵۴۰,۵۵۷	۴,۶۶۹,۵۱۸
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۵۱۴,۰۰۵	۴۴۷,۳۲۱	۶۳۶,۱۸۲	-۱,۳۹۲,۸۷۱	-۱,۷۲۲,۱۹۹	-۲,۸۸۷,۱۴۳	۷۷۳,۵۶۵	۹۱,۳۶۱	۸۰۶,۷۹۵
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	۷۸۳,۴۰۲	۶۸۴,۷۵۴	۸۰۴,۰۲۴	۸۴۰,۶۲۳	۱,۰۶۱,۵۰۴	۱,۷۶۸,۳۳۴	۲,۸۱۷,۲۷۵	۴,۶۵۵,۱۴۲	
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۷۸۳,۳۴۱	۶۸۴,۳۴۲	۸۰۴,۰۰۶	۸۴۰,۵۹۶	۱,۰۶۱,۴۶۹	۱,۷۶۸,۲۸۹	۲,۸۱۷,۱۰۸	۴,۶۵۴,۹۶۹	
تغییر در موجودی انبار									
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۶۰	۴۱۲	۱۸	۲۷	۳۵	۴۵	۱۶۷	۱۷۳	
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	۲,۸۹۴	۳,۴۸۰	۲,۴۲۸	۲,۹۶۵	۲۱,۸۲۰	۵,۴۳۸	۸,۶۲۸	۹۴,۵۸۹	
خالص وام‌دهی / وام‌گیری	-۲۷۲,۲۹۱	-۲۴۰,۹۱۳	-۱۷۰,۲۷۰	-۲,۲۳۶,۴۶۰	-۲,۸۰۵,۵۲۳	-۴,۶۶۰,۹۱۵	-۲,۰۵۲,۳۳۷	-۴,۶۵۸,۳۷۰	

جدول شماره ۱۰۲

توالی حساب ها برای بخش نهادی دولت عمومی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۸۲۳,۶۵۱	۱,۳۰۱,۱۲۸	۲,۳۷۸,۲۷۶	۴,۲۴۲,۲۱۵	۷,۶۰۲,۹۱۴	۹,۱۴۰,۵۲۰	۹,۰۶۴,۲۸۶	۳۰,۶۹۴,۲۹۱	
پول رایج و سپرده	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
اوراق بدهی	۱۸۶,۰۷۶	۴۴۴,۵۰۶	۷۹,۱۱۲	۳۳۳,۹۲۸	۲۱۷,۷۷۹	۲,۵۷۸,۲۵۸	۴۶۹,۵۸۶	۹۴۰,۶۷۴	
وام ها	۱۲۶,۱۶۳	۱۲۴,۴۱۰	۴۹۲,۵۹۰	۲۲,۸۹۶	۹۸۲,۵۱۰	۲۹۱,۶۸۷	۶۵۰,۹۱۶	۴۴۷,۰۵۳	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری									
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۵۱۱,۴۱۲	۷۳۲,۲۱۲	۱,۸۰۶,۵۷۵	۳,۸۸۵,۳۹۱	۶,۴۰۲,۶۲۵	۶,۲۷۰,۵۷۵	۷,۹۴۳,۷۸۴	۲۹,۳۰۶,۵۶۴	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۲۷۲,۲۹۱	-۲۴۰,۹۱۳	-۱۷۰,۲۷۰	-۲,۲۳۶,۴۶۰	-۲,۸۰۵,۵۲۳	-۴,۶۶۰,۹۱۵	-۲,۰۵۲,۳۳۷	-۴,۶۵۸,۳۷۰	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	۵۵۱,۳۶۰	۱,۰۶۰,۲۱۵	۲,۲۰۸,۰۰۶	۲,۰۰۵,۷۵۶	۴,۷۹۷,۳۹۱	۴,۴۷۹,۶۰۵	۷,۰۱۱,۹۴۸	۲۶,۰۳۵,۹۲۱	
پول رایج و سپرده	-۱۹۱,۰۲۸	۲۵۷,۰۱۸	۴۰۳,۹۰۷	۲۴,۶۱۶	۷۴۰,۱۱۶	۸۲۲,۱۲۵	۲,۰۲۵,۲۹۱	۱۰,۳۷۷,۹۶۴	
اوراق بدهی									
وام ها	۳۵۳,۱۰۶	۳۳۷,۶۷۹	۱,۲۴۷,۰۲۹	۱,۲۰۱,۸۸۴	۲,۸۲۶,۲۱۸	-۵۳۸,۴۵۹	۱,۳۴۴,۳۲۲	۴,۳۷۷,۵۶۴	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۴۱۶,۴۷۶	۱۴۳,۵۹۸	۴۴۴,۶۳۸	۱۸۷,۶۸۳	۳۳۰,۵۰۷	۲,۶۹۷,۸۷۳	۸۳۷,۰۸۳	۱,۲۵۷,۶۱۰	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۲,۵۱۲	۲,۴۵۸	۸,۰۵۹	۱۱,۱۷۷	۱۸,۲۱۰	۱۸,۵۹۲	۱۶,۱۴۵	۳۸,۲۹۴	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	-۲۹,۷۰۵	۳۱۹,۴۶۱	۱۰۴,۳۷۳	۵۸۰,۳۹۶	۸۸۲,۳۴۰	۱,۴۷۹,۴۷۴	۲,۷۸۹,۱۰۸	۹,۹۸۴,۴۸۷	

جدول شماره ۱۰۳

توالی حساب ها برای بخش نهادی نفت

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۲,۰۹۰,۸۴۰	۲,۵۸۳,۲۷۹	۲,۹۶۰,۸۸۶	۱,۹۱۳,۱۷۱	۱,۹۲۶,۴۴۸	۵,۰۶۳,۷۴۶	۱۳,۱۱۰,۷۵۷	۱۵,۹۹۳,۵۷۵	۱۷,۷۹۲,۵۱۸
حساب تولید - مصارف									
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۲۳۱,۳۶۹	۲۴۱,۸۷۷	۲۵۳,۰۵۵	۳۰۹,۹۰۵	۳۷۴,۲۷۱	۵۲۳,۴۷۶	۶۸۶,۰۵۳	۸۱۲,۵۰۶	۹۲۵,۴۴۸
ارزش‌افزوده ناخالص - به قیمت پایه	۱,۸۵۹,۴۷۱	۲,۳۴۱,۴۰۲	۲,۷۰۷,۸۳۱	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱,۵۵۲,۱۷۷	۴,۵۴۰,۲۷۰	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۱۶,۸۶۷,۰۷۰
کسر می‌شود : مصرف سرمایه‌های ثابت	۱۶۰,۰۴۴	۱۵۱,۴۷۶	۳۳۵,۶۳۸	۴۲۴,۳۲۲	۸۲۵,۵۹۸	۹۱۸,۳۶۵	۱,۱۸۲,۶۱۳	۱,۶۶۹,۲۹۹	۲,۰۶۸,۴۷۸
ارزش‌افزوده - خالص (به قیمت پایه)	۱,۶۹۹,۴۲۷	۲,۱۸۹,۹۲۷	۲,۳۷۲,۱۹۳	۱,۱۷۸,۹۴۴	۷۲۶,۵۷۹	۳,۶۲۱,۹۰۵	۱۱,۲۴۲,۰۹۰	۱۳,۵۱۱,۷۷۰	۱۴,۷۹۸,۵۹۱
حساب ایجاد درآمد - منابع									
ارزش افزوده - ناخالص (به قیمت پایه)	۱,۸۵۹,۴۷۱	۲,۳۴۱,۴۰۲	۲,۷۰۷,۸۳۱	۱,۶۰۳,۲۶۶	۱,۵۵۲,۱۷۷	۴,۵۴۰,۲۷۰	۱۲,۴۲۴,۷۰۴	۱۵,۱۸۱,۰۶۹	۱۶,۸۶۷,۰۷۰
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۸۰,۷۰۱	۹۳,۲۵۹	۱۲۰,۱۸۳	۱۵۷,۱۲۹	۲۲۴,۰۵۲	۳۷۱,۶۵۱	۶۰۷,۶۵۲	۹۱۲,۱۹۸	۱,۳۲۷,۹۶۵
خالص سایر مالیات‌های پرداختنی بر تولید	۳,۵۷۷	۲,۸۲۹	۳,۲۹۸	۱,۹۸۴	۱,۶۷۸	۴,۲۶۱	۱۵,۸۱۲	۱۸,۳۵۴	۱۹,۶۹۹
سایر مالیات‌ها برتولید	۳,۵۸۰	۲,۸۳۲	۳,۳۰۰	۱,۹۸۶	۱,۶۷۹	۴,۲۶۴	۱۵,۸۲۰	۱۸,۳۵۸	۱۹,۷۰۳
سایر یارانه‌ها به تولید	۳	۳	۲	۲	۱	۳	۸	۴	۴
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۷۵,۱۹۳	۲,۲۴۵,۳۱۵	۲,۵۸۴,۳۵۰	۱,۴۴۴,۱۵۳	۱,۳۲۶,۴۴۷	۴,۱۶۴,۳۵۸	۱۱,۸۰۱,۲۳۹	۱۴,۲۵۰,۵۱۷	۱۵,۵۱۹,۴۰۵

جدول شماره ۱۰۳

توالی حساب ها برای بخش نهادی نفت

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۱,۷۷۵,۱۹۳	۲,۲۴۵,۳۱۵	۲,۵۸۴,۳۵۰	۱,۴۴۴,۱۵۳	۱,۳۲۶,۴۴۷	۴,۱۶۴,۳۵۸	۱۱,۸۰۱,۲۳۹	۱۴,۲۵۰,۵۱۷	۱۵,۵۱۹,۴۰۵
درآمد مالکیت دریافتنی	۷,۹۹۹	۱۲,۱۷۸	۲۹,۱۴۲	۳۷,۵۷۵	۳۳,۴۰۷	۸۹,۰۱۵	۱۱۲,۹۷۴	۱۴۷,۰۰۳	۱۹۵,۹۴۶
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۱,۲۸۷,۲۳۱	۱,۶۱۳,۹۷۹	۱,۷۶۱,۷۸۳	۶۷۱,۴۳۶	۷۱۵,۳۹۸	۲,۴۸۶,۹۲۳	۷,۶۰۲,۳۴۵	۹,۳۴۰,۰۶۴	۱۰,۸۲۱,۸۱۱
تراز درآمد اولیه	۴۹۵,۹۶۱	۶۴۳,۵۱۴	۸۵۱,۷۰۹	۸۱۰,۲۹۱	۶۴۴,۴۵۵	۱,۷۶۶,۴۵۰	۴,۳۱۱,۸۶۸	۵,۰۵۷,۴۵۷	۴,۸۹۳,۵۴۰
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
تراز درآمد اولیه	۴۹۵,۹۶۱	۶۴۳,۵۱۴	۸۵۱,۷۰۹	۸۱۰,۲۹۱	۶۴۴,۴۵۵	۱,۷۶۶,۴۵۰	۴,۳۱۱,۸۶۸	۵,۰۵۷,۴۵۷	۴,۸۹۳,۵۴۰
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی									
بهره‌مندی‌های دریافتنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات دریافتنی جاری									
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات های پرداختنی جاری بر درآمد و ثروت	۱,۳۳۳	۲,۳۶۶	۴,۷۳۶	۱,۸۱۸	۶,۰۷۵	۵,۲۵۵	۴,۷۲۷	۱۰,۵۶۸	۱۱,۰۵۹
سهمیه های پرداختنی تامین اجتماعی									
بهره مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات پرداختنی جاری									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۴۹۴,۶۲۸	۶۴۱,۱۴۸	۸۴۶,۹۷۳	۸۰۸,۴۷۳	۶۳۸,۳۸۰	۱,۷۶۱,۱۹۵	۴,۳۰۷,۱۴۱	۵,۰۴۶,۸۸۹	۴,۸۸۲,۴۸۱

جدول شماره ۱۰۳

توالی حساب ها برای بخش نهادی نفت

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۴۹۴,۶۲۸	۶۴۱,۱۴۸	۸۴۶,۹۷۳	۸۰۸,۴۷۳	۶۳۸,۳۸۰	۱,۷۶۱,۱۹۵	۴,۳۰۷,۱۴۱	۵,۰۴۶,۸۸۹	۴,۸۸۲,۴۸۱
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	۴۹۴,۶۲۸	۶۴۱,۱۴۸	۸۴۶,۹۷۳	۸۰۸,۴۷۳	۶۳۸,۳۸۰	۱,۷۶۱,۱۹۵	۴,۳۰۷,۱۴۱	۵,۰۴۶,۸۸۹	۴,۸۸۲,۴۸۱
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس انداز - ناخالص	۴۹۴,۶۲۸	۶۴۱,۱۴۸	۸۴۶,۹۷۳	۸۰۸,۴۷۳	۶۳۸,۳۸۰	۱,۷۶۱,۱۹۵	۴,۳۰۷,۱۴۱	۵,۰۴۶,۸۸۹	۴,۸۸۲,۴۸۱
خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
انتقالات سرمایه ای دریافتنی									
انتقالات سرمایه ای پرداختنی									
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۴۹۴,۶۲۸	۶۴۱,۱۴۸	۸۴۶,۹۷۳	۸۰۸,۴۷۳	۶۳۸,۳۸۰	۱,۷۶۱,۱۹۵	۴,۳۰۷,۱۴۱	۵,۰۴۶,۸۸۹	۴,۸۸۲,۴۸۱
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	-۴۹,۸۹۰	۱۲۴,۰۷۸	۹۷,۰۱۰	۱۱۵,۷۵۱	۳۹۶,۲۱۴	۵۸۷,۳۸۷	۷۵۶,۶۸۰	۱,۱۶۸,۷۵۵	
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۳۱,۹۴۱	۱۱۶,۷۰۶	۹۱,۶۶۷	۸۴,۸۹۹	۳۳۴,۱۲۱	۴۱۵,۷۱۴	۷۳۳,۶۹۷	۱,۱۲۰,۳۲۰	
تغییر در موجودی انبار	-۸۱,۸۳۱	۷,۳۷۲	۵,۳۴۳	۳۰,۸۵۲	۶۲,۰۹۳	۱۷۱,۶۷۳	۲۲,۹۸۳	۴۸,۴۳۵	
خالص تحصیل اشیاء قیمتی									
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	۳۸۹	۱۹۸	۱۵۴	۳۵۴	۵۶۸	۶۷۵	۱,۰۰۲	۳,۹۸۷	
اشتباهات و ازقلم افتادگی‌ها									
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۵۴۴,۱۲۹	۵۱۶,۸۷۳	۷۴۹,۸۰۸	۶۹۲,۳۶۸	۲۴۱,۵۹۸	۱,۱۷۳,۱۳۲	۳,۵۴۹,۴۵۹	۳,۸۷۴,۱۴۷	

جدول شماره ۱۰۳

توالی حساب ها برای بخش نهادی نفت

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۷۲۲,۸۹۲	۵۰۴,۳۴۱	۳,۳۵۱,۲۳۲	۴,۲۱۰,۵۰۱	۹,۲۵۱,۳۲۵	-۳۸۱,۸۹۷	۶,۲۲۶,۹۱۲	۶,۲۶۲,۹۳۳	
پول رایج و سپرده									
اوراق بدهی	-۴۴,۲۴۳	۰	۵,۳۹۵	۱۱,۹۱۶	۱۲۸,۲۷۷	-۶۱,۷۴۲	۱۰۵,۷۷۱	-۱۷۶,۲۹۵	
وام ها	۳۲۲,۲۷۴	۱۲۵,۸۵۲	۳,۲۴۴,۸۵۶	۳,۴۲۴,۳۲۷	۸,۲۷۰,۳۰۹	-۲,۴۲۰,۷۸۷	۵,۲۵۶,۵۹۲	۶,۵۷۹,۱۶۶	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۲۱۷,۰۵۹	-۱	۱۹۳,۸۰۶	۰	۰	۶۳۳,۹۰۸	۱	۰	
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۲۲۷,۸۰۲	۳۷۸,۴۹۰	-۹۲,۸۲۵	۷۷۴,۲۵۸	۸۵۲,۷۳۹	۱,۴۶۶,۷۲۴	۸۶۴,۵۴۸	-۱۳۹,۹۳۸	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۵۴۴,۱۲۹	۵۱۶,۸۷۳	۷۴۹,۸۰۸	۶۹۲,۳۶۸	۲۴۱,۵۹۸	۱,۱۷۳,۱۳۲	۳,۵۴۹,۴۵۹	۳,۸۷۴,۱۴۷	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	۱,۲۶۷,۰۲۱	۱,۰۲۱,۲۱۴	۴,۱۰۱,۰۴۰	۴,۹۰۲,۸۶۹	۹,۴۹۲,۹۲۳	۷۹۱,۲۳۵	۹,۷۷۶,۳۷۱	۱۰,۱۳۷,۰۸۰	
پول رایج و سپرده	۵۷,۹۸۸	-۲۹,۸۰۷	۴۲,۱۳۳	۲۶۷,۹۸۶	-۱۴۰,۹۸۸	۳۹۴,۲۴۴	۸,۲۲۳	۱۱۷,۹۸۶	
اوراق بدهی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
وام ها	-۶	-۱	۱۱۰	-۱۲	-۳۸	-۳۵	۸۶	۱۴۵,۳۳۳	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۱۶,۱۵۳	۷۵,۵۵۹	۱۴۶,۴۶۸	۱۵۴,۲۴۵	۳۹۱,۹۴۱	-۲۹,۸۳۸	-۸۶,۸۷۵	۳۴۴,۹۷۱	
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۱,۱۹۲,۸۸۶	۹۷۵,۴۶۳	۳,۹۱۲,۳۲۹	۴,۴۸۰,۶۵۰	۹,۲۴۲,۰۰۸	۴۲۶,۸۶۴	۹,۸۵۴,۹۳۶	۹,۵۲۸,۷۹۰	

جدول شماره ۱۰۴

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های غیرمالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۹,۶۶۳,۸۰۲	۱۱,۲۷۳,۶۶۹	۱۵,۱۲۶,۲۳۷	۲۱,۷۳۷,۰۵۲	۳۷,۰۱۶,۵۱۵	۵۹,۶۵۱,۶۹۹	۸۹,۵۹۷,۸۸۲	۱۲۷,۳۹۴,۹۸۲	۱۶۹,۳۴۵,۰۹۹
حساب تولید - مصارف									
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۴,۸۶۷,۵۴۲	۵,۷۳۱,۵۳۸	۷,۹۱۸,۵۳۴	۱۱,۵۷۰,۷۶۱	۱۹,۸۳۱,۹۶۵	۳۱,۹۳۴,۰۶۰	۴۷,۹۹۴,۴۵۱	۶۸,۰۴۴,۴۱۶	۸۹,۷۹۷,۴۴۴
ارزش‌افزوده ناخالص - به قیمت پایه	۴,۷۹۶,۲۵۹	۵,۵۴۲,۱۳۲	۷,۲۰۷,۷۰۳	۱۰,۱۶۶,۲۹۱	۱۷,۱۸۴,۵۵۰	۲۷,۷۱۷,۶۳۹	۴۱,۶۰۳,۴۳۱	۵۹,۳۵۰,۵۶۶	۷۹,۵۴۷,۶۵۵
کسر می‌شود : مصرف سرمایه‌های ثابت	۱,۰۹۰,۹۱۴	۱,۳۲۲,۱۸۳	۲,۱۹۶,۳۷۲	۳,۰۱۷,۴۲۹	۵,۱۹۴,۱۳۳	۷,۴۳۱,۹۵۷	۱۰,۰۸۶,۵۲۳	۱۴,۳۷۰,۹۸۴	۱۹,۱۵۱,۶۴۵
ارزش‌افزوده - خالص (به قیمت پایه)	۳,۷۰۵,۳۴۶	۴,۲۱۹,۹۴۹	۵,۰۱۱,۳۳۱	۷,۱۴۸,۸۶۲	۱۱,۹۹۰,۴۱۸	۲۰,۲۸۵,۶۸۲	۳۱,۵۱۶,۹۰۸	۴۴,۹۷۹,۵۸۲	۶۰,۳۹۶,۰۱۱
حساب ایجاد درآمد - منابع									
ارزش افزوده - ناخالص (به قیمت پایه)	۴,۷۹۶,۲۵۹	۵,۵۴۲,۱۳۲	۷,۲۰۷,۷۰۳	۱۰,۱۶۶,۲۹۱	۱۷,۱۸۴,۵۵۰	۲۷,۷۱۷,۶۳۹	۴۱,۶۰۳,۴۳۱	۵۹,۳۵۰,۵۶۶	۷۹,۵۴۷,۶۵۵
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۲,۱۵۲,۹۱۴	۲,۴۲۸,۳۰۴	۳,۰۳۲,۰۲۲	۴,۱۱۷,۴۳۴	۶,۱۷۱,۸۶۲	۹,۵۹۳,۷۶۵	۱۵,۳۰۷,۹۴۲	۲۲,۶۱۶,۹۰۶	۳۱,۰۲۷,۷۶۸
خالص سایر مالیات‌های پرداختنی بر تولید	۱۶۷,۶۳۳	۱۴۹,۵۳۳	۱۵۹,۱۱۸	۱۷۳,۷۶۹	۲۶۹,۹۹۱	۳۵۱,۲۳۵	۵۹۲,۱۴۷	۸۱۹,۷۸۷	۱,۳۱۳,۹۱۸
سایر مالیات‌ها برتولید	۱۶۷,۶۴۶	۱۴۹,۵۴۶	۱۵۹,۱۲۸	۱۷۳,۷۸۹	۲۷۰,۰۱۲	۳۵۱,۲۶۸	۵۹۲,۲۰۰	۸۱۹,۸۲۰	۱,۳۱۳,۹۵۶
سایر یارانه‌ها به تولید	۱۳	۱۴	۱۰	۲۰	۲۰	۳۴	۵۳	۳۳	۳۸
مازاد عملیاتی - ناخالص	۲,۴۷۵,۷۱۲	۲,۹۶۴,۲۹۵	۴,۰۱۶,۵۶۳	۵,۸۷۵,۰۸۹	۱۰,۷۴۲,۶۹۷	۱۷,۷۷۲,۶۳۹	۲۵,۷۰۳,۳۴۱	۳۵,۹۱۳,۸۷۳	۴۷,۲۰۵,۹۶۹

جدول شماره ۱۰۴

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های غیرمالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۲,۴۷۵,۷۱۲	۲,۹۶۴,۲۹۵	۴,۰۱۶,۵۶۳	۵,۸۷۵,۰۸۹	۱۰,۷۴۲,۶۹۷	۱۷,۷۷۲,۶۳۹	۲۵,۷۰۳,۳۴۱	۳۵,۹۱۳,۸۷۳	۴۷,۲۰۵,۹۶۹
درآمد مالکیت دریافتنی	۱,۳۸۳,۳۶۴	۱,۵۰۷,۹۲۷	۱,۷۲۴,۶۹۱	۲,۴۷۰,۲۱۲	۳,۶۸۰,۵۴۸	۵,۶۳۲,۷۹۱	۹,۳۴۶,۹۱۷	۱۲,۱۸۳,۹۵۵	۱۵,۲۲۴,۱۹۹
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۲,۰۳۳,۷۷۶	۲,۰۵۸,۷۴۸	۲,۴۰۴,۶۶۹	۳,۳۴۵,۹۲۴	۴,۸۸۴,۲۶۶	۸,۲۵۷,۰۳۰	۱۳,۴۶۳,۳۸۲	۱۸,۰۶۴,۴۲۸	۲۱,۷۶۹,۸۳۰
تراز درآمد اولیه	۱,۸۲۵,۲۹۹	۲,۴۱۳,۴۷۴	۳,۳۳۶,۵۸۵	۴,۹۹۹,۳۷۶	۹,۵۳۸,۹۷۹	۱۵,۱۴۸,۴۰۰	۲۱,۵۸۶,۸۷۶	۳۰,۰۳۳,۴۰۰	۴۰,۶۶۰,۳۳۸
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
تراز درآمد اولیه	۱,۸۲۵,۲۹۹	۲,۴۱۳,۴۷۴	۳,۳۳۶,۵۸۵	۴,۹۹۹,۳۷۶	۹,۵۳۸,۹۷۹	۱۵,۱۴۸,۴۰۰	۲۱,۵۸۶,۸۷۶	۳۰,۰۳۳,۴۰۰	۴۰,۶۶۰,۳۳۸
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی									
بهره‌مندی‌های دریافتنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۳۲,۱۹۹	۳۵,۳۳۳	۴۵,۹۰۹	۵۵,۸۹۸	۸۰,۵۱۴	۱۰۶,۷۷۳	۱۵۱,۰۰۸	۲۲۹,۰۱۹	۳۴۸,۸۸۲
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات های پرداختنی جاری بر درآمد و ثروت	۳۰۳,۱۶۹	۳۲۲,۸۳۷	۳۷۵,۵۵۰	۳۵۸,۳۱۴	۳۰۹,۴۱۰	۱,۰۰۳,۶۳۶	۱,۶۱۶,۸۸۷	۲,۶۷۷,۲۸۴	۴,۸۵۸,۷۶۵
سهمیه های پرداختنی تامین اجتماعی									
بهره مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۶۱,۰۵۳	۷۴,۹۹۹	۱۰۴,۱۱۶	۱۴۶,۰۴۳	۲۳۷,۳۴۶	۳۱۱,۷۱۷	۴۲۳,۵۲۵	۶۵۵,۲۸۹	۹۴۴,۱۷۶
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱,۴۹۳,۲۷۷	۲,۰۵۰,۹۷۱	۲,۹۰۲,۸۲۸	۴,۵۵۰,۹۱۷	۹,۰۷۲,۷۳۶	۱۳,۹۳۹,۸۲۱	۱۹,۶۹۷,۴۷۲	۲۶,۹۲۹,۸۴۶	۳۵,۲۰۶,۲۷۹

جدول شماره ۱۰۴

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های غیرمالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	۱,۴۹۳,۲۷۷	۲,۰۵۰,۹۷۱	۲,۹۰۲,۸۲۸	۴,۵۵۰,۹۱۷	۹,۰۷۲,۷۳۶	۱۳,۹۳۹,۸۲۱	۱۹,۶۹۷,۴۷۲	۲۶,۹۲۹,۸۴۶	۳۵,۲۰۶,۲۷۹
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	۱,۴۹۳,۲۷۷	۲,۰۵۰,۹۷۱	۲,۹۰۲,۸۲۸	۴,۵۵۰,۹۱۷	۹,۰۷۲,۷۳۶	۱۳,۹۳۹,۸۲۱	۱۹,۶۹۷,۴۷۲	۲۶,۹۲۹,۸۴۶	۳۵,۲۰۶,۲۷۹
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس انداز - ناخالص	۱,۴۹۳,۲۷۷	۲,۰۵۰,۹۷۱	۲,۹۰۲,۸۲۸	۴,۵۵۰,۹۱۷	۹,۰۷۲,۷۳۶	۱۳,۹۳۹,۸۲۱	۱۹,۶۹۷,۴۷۲	۲۶,۹۲۹,۸۴۶	۳۵,۲۰۶,۲۷۹
خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی	۳۵۱,۰۵۹	۳۷۳,۹۵۷	۴۵۷,۰۳۷	۴۳۸,۴۶۱	۷۰۴,۶۴۶	۱,۲۶۰,۴۵۲	۲,۰۷۶,۰۸۲	۳,۵۳۹,۳۲۳	۴,۶۶۷,۷۳۳
انتقالات سرمایه ای دریافتنی	۳۵۱,۰۵۹	۳۷۳,۹۵۷	۴۵۷,۰۳۷	۴۳۸,۴۶۱	۷۰۴,۶۴۶	۱,۲۶۰,۴۵۲	۲,۰۷۶,۰۸۲	۳,۵۳۹,۳۲۳	۴,۶۶۷,۷۳۳
انتقالات سرمایه ای پرداختنی									
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۱,۸۴۴,۳۳۵	۲,۴۲۴,۹۲۹	۳,۳۵۹,۸۶۵	۴,۹۸۹,۳۷۸	۹,۷۷۷,۳۸۲	۱۵,۲۰۰,۲۷۳	۲۱,۷۷۳,۵۵۴	۳۰,۴۶۹,۱۶۹	۳۹,۸۷۴,۰۱۲
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	۲,۴۳۶,۶۴۸	۳,۱۱۸,۵۷۱	۴,۳۴۵,۳۶۵	۶,۴۲۳,۸۳۶	۱۲,۸۰۲,۷۱۲	۱۶,۰۶۸,۰۶۹	۲۵,۹۶۱,۳۱۲	۴۰,۹۵۶,۵۵۹	
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۸۹۷,۵۳۱	۱,۲۱۴,۰۵۹	۱,۸۳۹,۰۸۵	۲,۳۳۷,۷۷۴	۵,۴۲۳,۲۴۲	۷,۴۳۹,۶۸۳	۱۰,۸۰۱,۶۵۸	۱۵,۵۰۲,۴۷۸	
تغییر در موجودی انبار	۱,۵۳۸,۷۸۹	۱,۹۰۳,۶۵۱	۲,۵۰۴,۳۲۲	۴,۰۸۵,۳۰۵	۷,۳۷۸,۳۰۰	۸,۶۲۵,۷۹۷	۱۵,۱۵۸,۶۹۰	۲۵,۴۵۱,۰۰۸	
خالص تحصیل اشیاء قیمتی	۳۲۸	۸۶۰	۱,۹۵۸	۷۵۷	۱,۱۷۱	۲,۵۸۹	۹۶۳	۳,۰۷۴	
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	۵,۳۷۹	۵,۳۶۹	۲۴,۹۷۷	۴۷,۳۳۹	۱۹۳,۱۱۷	-۶۶,۲۰۶	۱,۶۸۱,۳۲۶	۱,۵۱۶,۷۹۴	
اشتباهات و ازقلم افتادگی‌ها									
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۵۹۷,۶۹۲	-۶۹۹,۰۱۱	-۱,۰۱۰,۴۷۷	-۱,۴۸۱,۷۹۶	-۳,۲۱۸,۴۴۷	-۸۰۱,۵۹۱	-۵,۸۶۹,۰۸۴	-۱۲,۰۰۴,۱۸۴	

جدول شماره ۱۰۴

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های غیرمالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۴۳۴,۰۳۶	۲,۸۹۲,۶۱۳	۴,۵۴۲,۸۷۳	۶,۳۵۹,۲۶۷	۵,۷۲۵,۰۳۵	۸,۶۴۳,۴۱۸	۲۲,۶۱۱,۵۰۴	۳۶,۷۸۹,۶۹۰	
پول رایج و سپرده	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
اوراق بدهی	۱۰۱,۳۴۱	-۲۳,۱۰۱	۶۷,۶۷۴	۲۸۲,۲۹۰	۸۷,۶۲۰	۳۹۰,۲۸۰	۸۷۱,۲۱۳	-۹۸,۷۲۱	
وام ها	۱,۳۷۰,۸۹۳	۱,۴۰۹,۸۴۶	۷۳۹,۵۹۰	۳۴۷,۲۴۸	۱,۴۰۶,۰۵۶	۴,۵۰۵,۴۲۶	۵,۰۰۷,۵۹۱	۱۴,۰۸۳,۹۴۷	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	-۱,۰۹۷,۱۳۳	۱,۴۷۹,۹۸۷	۱,۴۶۴,۶۲۵	۵,۱۳۸,۳۸۸	۴,۷۶۲,۴۶۱	۴,۴۴۴,۰۵۳	۸,۶۹۲,۸۱۲	۱۲,۴۴۴,۱۴۴	
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۵۸,۹۳۵	۲۵,۸۸۱	۲,۲۷۰,۹۸۴	۵۹۱,۳۴۱	-۵۳۱,۱۰۱	-۶۹۶,۳۴۲	۸,۰۳۹,۸۸۷	۱۰,۳۶۰,۳۲۰	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۵۹۷,۶۹۲	-۶۹۹,۰۱۱	-۱,۰۱۰,۴۷۷	-۱,۴۸۱,۷۹۶	-۳,۲۱۸,۴۴۷	-۸۰۱,۵۹۱	-۵,۸۶۹,۰۸۴	-۱۲,۰۰۴,۱۸۴	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	-۱۶۳,۶۵۵	۲,۱۹۳,۶۰۲	۳,۵۳۲,۳۹۶	۴,۸۷۷,۴۷۰	۲,۵۰۶,۵۸۸	۷,۸۴۱,۸۲۷	۱۶,۷۴۲,۴۲۰	۲۴,۷۸۵,۵۰۷	
طلای پولی و حق برداشت مخصوص									
پول رایج و سپرده	۱,۱۰۹,۶۶۱	۸۴۶,۴۵۳	۲,۱۵۰,۱۷۴	۲,۱۹۵,۰۲۸	۳,۷۳۹,۳۶۵	۲,۹۶۳,۶۵۷	۸,۴۳۹,۴۲۱	۹,۹۵۰,۴۹۰	
اوراق بدهی	۵۹,۱۳۱	۲۹۳,۳۴۵	-۱۲۱,۹۴۸	-۱۱۰,۷۸۶	-۶۲۸,۷۸۷	۱,۵۷۵,۸۳۳	-۲۸۶,۸۴۳	-۱,۸۴۷,۵۸۰	
وام ها	۳۰۸,۳۶۸	-۲۵۱,۶۳۶	۷۳۰,۷۵۵	۴۷۸,۷۶۲	۱,۲۳۷,۲۱۶	-۱,۴۳۰,۴۲۲	-۷۵,۸۲۹	۱۶,۳۹۷	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	-۸۱۷,۴۴۹	۱,۰۰۱,۱۳۷	۱,۱۵۳,۴۳۷	۳,۴۸۸,۸۹۳	-۲۹,۹۶۳	۲۴۲,۰۶۵	۳,۲۹۱,۶۲۶	۷,۳۷۲,۶۵۳	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۸,۲۱۰	۷,۷۷۶	۱۸,۷۴۵	۳۱,۸۳۳	۵۳,۶۸۳	۵۳,۶۰۰	۵۱,۴۵۵	۱۲۱,۰۵۳	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	-۸۳۱,۵۷۷	۲۹۶,۵۲۷	-۳۹۸,۷۶۷	-۱,۲۰۶,۲۵۹	-۱,۸۶۴,۹۲۷	۴,۴۳۷,۰۹۵	۵,۳۲۲,۵۹۰	۹,۱۷۲,۴۹۴	

جدول شماره ۱۰۵

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های مالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تولید - منابع									
ارزش ستانده (به قیمت پایه)	۵۵۹,۶۲۸	۶۳۶,۲۶۶	۹۰۴,۸۶۲	۱,۳۱۵,۲۲۲	۲,۳۳۵,۰۰۳	۲,۸۱۷,۳۷۸	۳,۸۳۸,۰۹۱	۵,۳۲۶,۳۰۰	۷,۱۳۰,۶۰۸
حساب تولید - مصارف									
کسر می‌شود : مصارف واسطه (به قیمت خریداران)	۲۱۳,۶۹۴	۲۵۳,۸۱۰	۳۴۱,۹۲۲	۴۳۱,۰۳۲	۶۴۳,۶۸۰	۹۰۲,۹۶۸	۱,۱۵۷,۲۱۵	۱,۷۰۶,۹۸۳	۲,۳۱۶,۰۰۰
ارزش‌افزوده ناخالص - به قیمت پایه	۳۴۵,۹۳۴	۳۸۲,۴۵۶	۵۶۲,۹۴۰	۸۸۴,۱۹۰	۱,۶۹۱,۳۲۴	۱,۹۱۴,۴۱۰	۲,۶۸۰,۸۷۶	۳,۶۱۹,۳۱۷	۴,۸۱۴,۶۰۸
کسر می‌شود : مصرف سرمایه‌های ثابت	۲۰,۶۴۲	۲۱,۵۴۲	۲۲,۳۷۵	۲۶,۸۴۳	۳۲,۸۱۳	۶۰,۸۲۹	۷۰,۲۱۴	۹۵,۵۴۰	۱۲۸,۶۹۸
ارزش‌افزوده - خالص (به قیمت پایه)	۳۲۵,۲۹۱	۳۶۰,۹۱۴	۵۴۰,۵۶۶	۸۵۷,۳۴۷	۱,۶۵۸,۵۱۰	۱,۸۵۳,۵۸۱	۲,۶۱۰,۶۶۲	۳,۵۲۳,۷۷۷	۴,۶۸۵,۹۱۰
حساب ایجاد درآمد - منابع									
ارزش افزوده - ناخالص (به قیمت پایه)	۳۴۵,۹۳۴	۳۸۲,۴۵۶	۵۶۲,۹۴۰	۸۸۴,۱۹۰	۱,۶۹۱,۳۲۴	۱,۹۱۴,۴۱۰	۲,۶۸۰,۸۷۶	۳,۶۱۹,۳۱۷	۴,۸۱۴,۶۰۸
حساب ایجاد درآمد - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۲۷۳,۸۶۰	۳۲۴,۴۴۹	۳۷۸,۳۴۳	۵۱۵,۲۶۴	۷۶۸,۳۵۵	۱,۰۹۱,۷۷۶	۱,۶۰۹,۱۷۰	۲,۱۸۹,۰۰۷	۲,۹۲۸,۲۷۶
خالص سایر مالیات‌های پرداختنی بر تولید	۹۵۰	۶۹۴	۱,۰۰۵	۱,۳۵۵	۱,۹۷۷	۲,۳۵۰	۴,۶۰۹	۶,۰۸۸	۷,۸۸۹
سایر مالیات‌ها برتولید	۹۵۱	۶۹۵	۱,۰۰۶	۱,۳۵۷	۱,۹۷۸	۲,۳۵۱	۴,۶۱۱	۶,۰۸۹	۷,۸۹۰
سایر یارانه‌ها به تولید	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۱	۲
مازاد عملیاتی - ناخالص	۷۱,۱۲۳	۵۷,۳۱۲	۱۸۳,۵۹۲	۳۶۷,۵۷۰	۹۲۰,۹۹۲	۸۲۰,۲۸۴	۱,۰۶۷,۰۹۷	۱,۴۲۴,۲۲۳	۱,۸۷۸,۴۴۴

جدول شماره ۱۰۵

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های مالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب تخصیص درآمد اولیه - منابع									
مازاد عملیاتی - ناخالص	۷۱,۱۲۳	۵۷,۳۱۲	۱۸۳,۵۹۲	۳۶۷,۵۷۰	۹۲۰,۹۹۲	۸۲۰,۲۸۴	۱,۰۶۷,۰۹۷	۱,۴۲۴,۲۲۳	۱,۸۷۸,۴۴۴
درآمد مالکیت دریافتنی	۱,۴۹۹,۱۴۶	۱,۵۹۴,۴۱۰	۱,۸۲۶,۳۱۷	۲,۱۴۱,۸۳۷	۲,۵۰۷,۹۸۶	۴,۰۴۲,۸۸۷	۵,۵۴۴,۴۱۲	۶,۷۶۶,۰۶۶	۸,۵۵۱,۵۰۷
حساب تخصیص درآمد اولیه - مصارف									
درآمد مالکیت پرداختنی	۱,۶۷۴,۶۰۵	۱,۹۴۹,۳۳۹	۲,۲۸۶,۰۱۶	۲,۸۱۲,۸۶۳	۳,۵۳۷,۰۷۷	۴,۸۱۷,۴۹۴	۶,۳۴۰,۵۷۹	۸,۱۳۵,۹۰۷	۱۰,۴۲۸,۳۶۰
تراز درآمد اولیه	-۱۰۴,۳۳۵	-۲۹۷,۶۱۶	-۲۷۶,۱۰۷	-۳۰۳,۴۵۶	-۱۰۸,۰۹۹	۴۵,۶۷۷	۲۷۰,۹۳۰	۵۴,۳۸۲	۱,۵۹۱
حساب توزیع ثانویه درآمد - منابع									
تراز درآمد اولیه	-۱۰۴,۳۳۵	-۲۹۷,۶۱۶	-۲۷۶,۱۰۷	-۳۰۳,۴۵۶	-۱۰۸,۰۹۹	۴۵,۶۷۷	۲۷۰,۹۳۰	۵۴,۳۸۲	۱,۵۹۱
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی	۱۰۰,۱۴۶	۱۲۷,۴۲۸	۱۵۹,۳۱۸	۱۸۲,۰۸۲	۲۱۶,۶۱۴	۲۸۷,۹۷۹	۵۷۶,۰۹۲	۹۹۹,۲۴۷	۱,۷۴۴,۶۴۴
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۱۹۸,۸۱۴	۲۴۱,۱۱۷	۳۱۲,۱۴۳	۴۴۴,۴۶۵	۶۷۹,۷۳۰	۹۱۳,۹۸۸	۱,۲۵۸,۰۵۵	۱,۸۸۱,۶۴۱	۲,۷۰۳,۲۳۹
حساب توزیع ثانویه درآمد - مصارف									
مالیات های پرداختنی جاری بر درآمد و ثروت	۱۴,۹۶۴	۲۷,۶۰۲	۳۱,۲۳۳	۸۳,۳۹۳	۲۵۰,۹۹۳	۱۳۹,۶۰۳	۲۸۶,۵۲۵	۴۶۳,۴۴۹	۵۰۳,۹۱۲
سهمیه های پرداختنی تامین اجتماعی									
بهره مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی	۱۱۱,۶۰۰	۱۳۸,۶۳۱	۱۵۸,۸۹۲	۱۸۳,۹۶۹	۲۳۵,۶۷۴	۳۸۱,۵۱۵	۵۶۹,۸۲۳	۹۵۲,۹۲۴	۱,۵۵۷,۸۳۵
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۱۴۳,۶۲۱	۱۵۹,۹۷۸	۱۹۷,۸۸۲	۲۴۰,۰۲۶	۳۱۲,۴۲۷	۴۲۹,۶۸۳	۶۱۸,۶۴۰	۹۷۷,۴۶۷	۱,۳۹۷,۳۰۷
درآمد قابل تصرف - ناخالص	-۷۵,۵۶۱	-۲۵۵,۲۸۱	-۱۹۲,۶۵۳	-۱۸۴,۲۹۸	-۱۰,۸۴۹	۲۹۶,۸۴۴	۶۳۰,۰۸۹	۵۴۱,۴۳۰	۹۹۰,۴۱۹

جدول شماره ۱۰۵

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های مالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - منابع									
درآمد قابل تصرف - ناخالص	-۷۵,۵۶۱	-۲۵۵,۲۸۱	-۱۹۲,۶۵۳	-۱۸۴,۲۹۸	-۱۰,۸۴۹	۲۹۶,۸۴۴	۶۳۰,۰۸۹	۵۴۱,۴۳۰	۹۹۰,۴۱۹
حساب مصرف درآمد قابل تصرف - مصارف									
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
پس انداز - ناخالص	-۷۵,۵۶۱	-۲۵۵,۲۸۱	-۱۹۲,۶۵۳	-۱۸۴,۲۹۸	-۱۰,۸۴۹	۲۹۶,۸۴۴	۶۳۰,۰۸۹	۵۴۱,۴۳۰	۹۹۰,۴۱۹
حساب سرمایه - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
پس انداز - ناخالص	-۷۵,۵۶۱	-۲۵۵,۲۸۱	-۱۹۲,۶۵۳	-۱۸۴,۲۹۸	-۱۰,۸۴۹	۲۹۶,۸۴۴	۶۳۰,۰۸۹	۵۴۱,۴۳۰	۹۹۰,۴۱۹
خالص انتقالات سرمایه ای دریافتنی									
انتقالات سرمایه ای دریافتنی									
انتقالات سرمایه ای پرداختنی									
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس انداز و انتقالات سرمایه‌ای	-۷۵,۵۶۱	-۲۵۵,۲۸۱	-۱۹۲,۶۵۳	-۱۸۴,۲۹۸	-۱۰,۸۴۹	۲۹۶,۸۴۴	۶۳۰,۰۸۹	۵۴۱,۴۳۰	۹۹۰,۴۱۹
حساب سرمایه - تغییر در دارایی‌ها									
تشکیل سرمایه ناخالص	۱۵۶,۳۳۴	۱۲۶,۱۰۳	۱۵۴,۴۱۲	۴۶۰,۷۸۵	-۹۰,۴۳۹	۴۴۲,۸۶۰	۳۱۴,۱۶۸	۶۱۴,۳۲۲	
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۱۵۶,۳۳۴	۱۲۶,۱۰۳	۱۵۴,۴۱۲	۴۶۰,۷۸۵	-۹۰,۴۳۹	۴۴۲,۸۶۰	۳۱۴,۱۶۸	۶۱۴,۳۲۲	
تغییر در موجودی انبار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
خالص تحصیل اشیاء قیمتی									
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی	۲۱,۸۴۹	-۱,۹۷۵	۳۷,۵۵۸	۲۳,۱۹۹	۱۲۳,۷۹۵	۱۱۷,۶۵۶	۲۴۵,۷۷۹	۱,۳۵۰,۲۸۹	
اشتباهات و ازقلم افتادگی‌ها									
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۲۵۳,۷۴۴	-۳۷۹,۴۰۹	-۳۸۴,۶۲۲	-۶۶۸,۲۸۲	-۴۴,۲۰۵	-۲۶۳,۶۷۳	۷۰,۱۴۲	-۱,۴۲۳,۱۸۱	

جدول شماره ۱۰۵

توالی حساب ها برای بخش شرکت‌های مالی

(حساب تولید تا حساب مالی)

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	۳,۶۹۱,۷۰۵	۶,۱۰۲,۹۴۲	۸,۸۸۳,۱۴۳	۸,۵۶۲,۰۷۳	۲۶,۳۴۵,۱۵۹	۲۱,۲۸۹,۷۳۶	۳۱,۹۴۶,۸۹۳	۵۳,۸۴۵,۸۳۸	
پول رایج و سپرده	۲,۳۰۲,۱۰۳	۳,۹۶۲,۳۶۶	۶,۳۶۰,۶۸۴	۶,۳۹۰,۳۹۵	۱۸,۷۱۷,۰۰۳	۱۴,۹۶۲,۱۱۸	۲۱,۹۹۰,۹۱۹	۳۶,۵۰۲,۲۳۲	
اوراق بدهی	۱,۴۲۱	۶۳,۰۳۴	۸۹,۹۴۸	۵۶,۲۵۸	۳۳۱,۴۳۶	۴۰۵,۶۵۶	-۲۲,۵۰۸	۳۹۴,۱۵۶	
وام ها	۴۳,۲۳۲	۱,۰۵۲,۴۳۰	۱,۱۳۵,۹۵۸	۶۶۰,۴۷۱	۲,۰۴۶,۴۰۹	۱,۸۰۳,۱۹۸	۳,۷۰۰,۸۶۹	۶,۸۰۶,۶۳۲	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۹۷۰,۳۰۴	۳۴۵,۹۰۴	۱۰۵,۰۱۰	۶۷۰,۰۳۶	۲,۲۰۰,۹۳۶	۳,۰۷۹,۷۰۱	۲,۳۲۳,۱۷۸	۲,۳۹۰,۶۴۸	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۱۰۳,۸۹۴	۱۱۸,۴۹۵	۲۰۱,۹۴۴	۲۷۱,۸۰۱	۳۸۷,۲۱۸	۴۹۸,۷۱۳	۷۲۰,۳۸۱	۱,۰۶۶,۳۲۲	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۲۷۰,۷۵۱	۵۶۰,۷۱۲	۹۸۹,۵۹۹	۵۱۳,۱۱۱	۲,۶۶۲,۱۵۸	۵۴۰,۳۵۰	۳,۲۳۴,۰۵۴	۶,۶۸۵,۸۴۷	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	-۲۵۳,۷۴۴	-۳۷۹,۴۰۹	-۳۸۴,۶۲۲	-۶۶۸,۲۸۲	-۴۴,۲۰۵	-۲۶۳,۶۷۳	۷۰,۱۴۲	-۱,۴۲۳,۱۸۱	
حساب مالی - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	۳,۴۳۷,۹۶۰	۵,۷۲۳,۵۳۳	۸,۴۹۸,۵۲۱	۷,۸۹۳,۷۹۱	۲۶,۳۰۰,۹۵۴	۲۱,۰۲۶,۰۶۳	۳۲,۰۱۷,۰۳۴	۵۲,۴۲۲,۶۵۷	
طلای پولی و حق برداشت مخصوص	۹,۰۵۱	۵۹,۹۹۱	۲۵,۴۹۹	۳۱,۱۵۳	۵۵,۵۶۸	۴۷۷,۴۸۸	۲۶۸,۶۷۸	۲۷۴,۹۳۷	
پول رایج و سپرده	۵۸۰,۷۴۱	۱,۵۱۸,۵۸۷	۲,۷۹۷,۴۴۸	۱,۹۴۶,۰۳۴	۵,۵۱۸,۷۶۰	۲,۶۲۸,۸۶۹	۴,۹۲۸,۵۳۳	۱۳,۸۸۴,۳۱۳	
اوراق بدهی	۱۷۰,۰۶۱	۱۵۶,۲۱۹	۳۶۳,۵۹۷	۷۶۶,۷۱۹	۱,۳۵۳,۸۷۸	۱,۷۲۹,۲۳۳	۱,۷۰۸,۵۱۶	۲,۹۲۲,۷۹۰	
وام ها	۱,۹۱۶,۸۲۲	۳,۰۷۵,۶۶۲	۴,۳۰۰,۶۹۵	۳,۷۳۸,۹۹۲	۱۱,۴۱۸,۳۰۲	۱۱,۳۱۴,۶۳۶	۱۷,۹۷۷,۴۰۴	۲۹,۸۶۸,۰۸۸	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۲۰۷,۷۴۲	۲۴۴,۰۷۸	۱۶۷,۳۰۸	۷۲۱,۹۱۹	۳,۳۶۳,۰۴۷	۲,۸۰۶,۹۶۵	۳,۴۰۶,۰۳۶	۱,۲۴۶,۰۰۱	
طرح های بیمه و بازنشستگی	۱۳,۸۳۶	۲۷,۰۸۹	۳۸,۸۴۴	۴۴,۷۶۶	۷۰,۸۹۹	۷۷,۷۵۹	۱۱۴,۱۰۹	۱۳۷,۸۹۹	
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	۵۳۹,۷۰۸	۶۴۱,۹۰۸	۸۰۵,۱۲۹	۶۴۴,۲۰۸	۴,۵۲۰,۵۰۰	۱,۹۹۱,۱۱۲	۳,۶۱۳,۷۵۸	۴,۰۸۸,۶۲۹	

جدول شماره ۱۰۶

حساب دنیای خارج

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب دنیای خارج کالاها و خدمات - منابع									
واردات کالاها و خدمات	۲,۹۳۹,۶۸۷	۳,۷۲۲,۳۸۹	۶,۰۲۴,۵۲۰	۷,۵۰۲,۴۰۷	۱۱,۱۴۳,۰۲۱	۱۴,۶۵۱,۱۸۵	۲۶,۱۱۶,۱۷۰	۴۱,۱۹۶,۸۷۷	۶۱,۳۶۲,۰۷۶
واردات کالاها	۲,۳۳۰,۵۳۹	۲,۹۷۸,۸۱۵	۴,۶۵۸,۳۵۵	۵,۸۸۱,۲۰۳	۹,۷۱۴,۱۲۹	۱۲,۳۴۶,۴۸۶	۲۱,۴۰۶,۰۴۵	۳۲,۰۸۸,۹۶۲	۴۹,۰۴۵,۶۱۹
واردات خدمات	۶۰۹,۱۴۷	۷۴۳,۵۷۴	۱,۳۶۶,۱۶۵	۱,۶۲۱,۲۰۳	۱,۴۲۸,۸۹۱	۲,۳۰۴,۶۹۹	۴,۷۱۰,۱۲۵	۹,۱۰۷,۹۱۵	۱۲,۳۱۶,۴۵۷
حساب دنیای خارج کالاها و خدمات - مصارف									
صادرات کالاها و خدمات	۳,۰۵۱,۲۰۸	۳,۸۱۱,۴۵۱	۶,۶۱۹,۴۸۴	۶,۳۷۱,۱۰۹	۸,۰۳۸,۱۱۰	۱۵,۶۲۰,۲۴۰	۲۸,۵۹۳,۲۶۰	۳۸,۶۸۹,۵۷۸	۵۰,۶۸۸,۶۶۵
صادرات کالاها	۲,۶۷۰,۹۵۷	۳,۴۲۲,۸۵۹	۵,۵۵۴,۹۵۵	۵,۰۲۳,۹۸۰	۷,۱۸۳,۰۰۵	۱۳,۹۶۰,۸۹۱	۲۵,۳۰۶,۱۲۱	۳۳,۵۶۴,۷۳۲	۴۳,۵۴۸,۳۲۵
صادرات خدمات	۳۸۰,۲۵۱	۳۸۸,۵۹۲	۱,۰۶۴,۵۳۰	۱,۳۴۷,۱۲۸	۸۵۵,۱۰۵	۱,۶۵۹,۳۴۸	۳,۲۸۷,۱۴۰	۵,۱۲۴,۸۴۶	۷,۱۴۰,۳۴۰
تراز خارجی کالاها و خدمات	-۱۱۱,۵۲۱	-۸۹,۰۶۲	-۵۹۴,۹۶۴	۱,۱۳۱,۲۹۸	۳,۱۰۴,۹۱۰	-۹۶۹,۰۵۴	-۲,۴۷۷,۰۹۰	۲,۵۰۷,۲۹۹	۱۰,۶۷۳,۴۱۱

جدول شماره ۱۰۶

حساب دنیای خارج

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب دنیای خارج درآمد اولیه و انتقالات جاری - منابع									
تراز خارجی کالاها و خدمات	-۱۱۱,۵۲۱	-۸۹,۰۶۲	-۵۹۴,۹۶۴	۱,۱۳۱,۲۹۸	۳,۱۰۴,۹۱۰	-۹۶۹,۰۵۴	-۲,۴۷۷,۰۹۰	۲,۵۰۷,۲۹۹	۱۰,۶۷۳,۴۱۱
جبران خدمات دریافتنی کارکنان	۱۷,۶۳۲	۱۶,۸۲۲	۱۶,۲۶۹	۲۰,۶۵۴	۳۴,۰۶۱	۳۸,۸۰۹	۲۶۴,۲۷۶	۳۶۲,۷۳۳	۵۶۷,۸۲۳
خالص مالیات دریافتنی بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها بر تولید									
یارانه به تولید و واردات									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید									
درآمد مالکیت دریافتنی	۵۷,۸۹۲	۶۸,۳۳۸	۱۳۶,۰۲۹	۱۹۲,۷۶۷	۲۴۳,۴۵۳	۳۰۴,۸۴۸	۴۳۶,۰۱۲	۴۸۱,۴۹۰	۸۱۴,۲۰۲
مالیات جاری دریافتنی بر درآمد و ثروت									
سهمیه‌های دریافتنی تامین اجتماعی									
بهره‌مندی‌های دریافتنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات دریافتنی جاری	۱۳,۰۱۶	۹,۶۰۹	۱۲,۷۸۸	۱۲,۰۱۹	۲۲,۲۶۵	۴۵,۹۱۴	۲۶۸,۲۴۳	۳۶۸,۱۷۸	۵۸۲,۶۲۰
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									

جدول شماره ۱۰۶

حساب دنیای خارج

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب دنیای خارج درآمد اولیه و انتقالات جاری - مصارف									
جبران خدمات پرداختنی کارکنان	۱۵,۰۵۰	۱۸,۶۰۸	۳۲,۸۵۱	۴۱,۹۰۴	۱۱,۸۵۲	۵۵,۲۴۴	۱۰۹,۵۴۹	۱۵۵,۲۳۰	۲۳۸,۹۱۰
خالص مالیات پرداختنی بر تولید و واردات									
مالیات بر تولید و واردات									
مالیات بر محصول									
سایر مالیات‌ها بر تولید									
یارانه به تولید و واردات									
یارانه به محصول									
سایر یارانه‌ها به تولید									
درآمد مالکیت پرداختنی	۷۱,۹۶۹	۱۰۰,۶۴۷	۲۲۷,۱۷۷	۲۰۶,۵۹۳	۲۷۵,۲۷۱	۲۶۹,۶۰۰	۳۶۰,۱۸۴	۳۷۲,۵۵۲	۵۹۶,۱۷۴
مالیات جاری پرداختنی بر درآمد و ثروت									
سهمیه‌های پرداختنی تامین اجتماعی									
بهره‌مندی‌های پرداختنی تامین اجتماعی بجز انتقالات اجتماعی غیرنقدی									
سایر انتقالات پرداختنی جاری	۳۳,۱۸۲	۳۸,۵۳۵	۸۹,۶۰۴	۱۲۴,۳۹۳	۲۵۱,۳۰۷	۳۶۱,۱۴۷	۲۲۴,۲۶۷	۴۰۵,۲۰۲	۵۲۲,۸۸۱
تعدیل ناشی از تغییر دارایی خانوارها در صندوق‌های بازنشستگی									
تراز جاری خارجی	-۱۴۳,۱۸۳	-۱۵۲,۰۸۳	-۷۷۹,۵۱۱	۹۸۳,۸۴۷	۲,۸۶۶,۲۶۱	-۱,۲۶۵,۴۷۳	-۲,۲۰۲,۵۶۰	۲,۷۸۶,۷۱۵	۱۱,۲۸۰,۰۹۱

جدول شماره ۱۰۶

حساب دنیای خارج

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب سرمایه دنیای خارج - تغییر در بدهی‌ها و ارزش ویژه									
تراز خارجی جاری	-۱۴۳,۱۸۳	-۱۵۲,۰۸۳	-۷۷۹,۵۱۱	۹۸۳,۸۴۷	۲,۸۶۶,۲۶۱	-۱,۲۶۵,۴۷۳	-۲,۲۰۲,۵۶۰	۲,۷۸۶,۷۱۵	۱۱,۲۸۰,۰۹۱
خالص انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی	۱۷۲,۹۶۹	۲۵۱,۹۶۴	۴۱۱,۲۸۳	۶۰۷,۰۰۱	۱,۲۵۵,۸۳۰	۱,۸۲۶,۹۸۵	۱,۹۲۳,۵۹۹	۳,۲۸۳,۷۰۱	۳,۹۳۹,۵۵۵
انتقالات سرمایه‌ای دریافتنی	۱۷۲,۹۶۹	۲۵۱,۹۶۴	۴۱۱,۲۸۳	۶۰۷,۰۰۱	۱,۲۵۵,۸۳۰	۱,۸۲۶,۹۸۵	۱,۹۲۳,۵۹۹	۳,۲۸۳,۷۰۱	۳,۹۳۹,۵۵۵
انتقالات سرمایه‌ای پرداختنی									
تغییر در ارزش ویژه ناشی از پس‌انداز و انتقالات سرمایه‌ای	۲۹,۷۸۶	۹۹,۸۸۱	-۳۶۸,۲۲۸	۱,۵۹۰,۸۴۸	۴,۱۲۲,۰۹۱	۵۶۱,۵۱۲	-۲۷۸,۹۶۱	۶,۰۷۰,۴۱۶	۱۵,۲۱۹,۶۴۶
حساب سرمایه دنیای خارج - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تحصیل دارایی‌های تولید نشده غیرمالی									
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۲۹,۷۸۶	۹۹,۸۸۱	-۳۶۸,۲۲۸	۱,۵۹۰,۸۴۸	۴,۱۲۲,۰۹۱	۵۶۱,۵۱۲	-۲۷۸,۹۶۱	۶,۰۷۰,۴۱۶	

جدول شماره ۱۰۶

حساب دنیای خارج

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
حساب مالی دنیای خارج - تغییر دربدهی‌ها و ارزش ویژه									
خالص تغییر در بدهی‌های مالی	-۴۱۶,۱۲۸	۸۹,۳۶۲	۱,۲۳۸,۶۶۸	-۱,۱۳۷,۲۷۹	-۲,۴۰۲,۹۱۳	-۹۴۱,۸۱۰	۱,۴۴۸,۳۴۱	-۶,۱۴۰,۲۰۱	
طلای پولی و حق برداشت مخصوص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
پول رایج و سپرده	-۲۸,۹۶۷	۴۵۶,۸۶۷	۱,۷۱۸,۰۸۱	۹۹۷,۹۸۷	۱,۳۰۰,۳۷۶	۶۱۸,۶۲۰	۲,۰۸۴,۵۱۰	۵,۸۴۹,۰۸۲	
اوراق بدهی	-۶,۲۷۵	-۱۸,۹۰۶	۴,۶۰۰	-۴,۵۷۱	-۱۲,۲۸۱	۴۵	-۱,۹۰۹	۱۵,۸۳۴	
وام ها	۷۰,۹۱۲	۱۹,۰۲۳	-۴,۷۵۳	-۶,۱۸۰	۵۳,۹۷۷	۴۲,۶۹۹	۵۷,۲۳۴	-۱۲,۱۳۵	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۱۱,۸۸۹	۲۵,۵۳۱	۱۷۳,۱۴۹	۱۵۸,۵۹۹	۳۹۰,۳۵۹	-۲۴,۷۵۶	-۹۳,۲۷۹	۳۹۶,۲۴۳	
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	-۴۶۳,۶۸۷	-۳۹۳,۱۵۳	-۶۵۲,۴۰۹	-۲,۲۸۳,۱۱۴	-۴,۱۳۵,۳۴۴	-۱,۵۷۸,۴۱۹	-۵۹۸,۲۱۴	-۱۲,۳۸۹,۲۲۶	
خالص وام‌دهی/ وام‌گیری	۲۹,۷۸۶	۹۹,۸۸۱	-۳۶۸,۲۲۸	۱,۵۹۰,۸۴۸	۴,۱۲۲,۰۹۱	۵۶۱,۵۱۲	-۲۷۸,۹۶۱	۶,۰۷۰,۴۱۶	
حساب مالی دنیای خارج - تغییر در دارایی‌ها									
خالص تغییر در دارایی‌های مالی	-۳۸۶,۳۴۲	۱۸۹,۲۴۳	۸۷۰,۴۴۰	۴۵۳,۵۶۹	۱,۷۱۹,۱۷۸	-۳۸۰,۲۹۹	۱,۱۶۹,۳۸۰	-۶۹,۷۸۵	
طلای پولی و حق برداشت مخصوص	-۹,۰۵۱	-۵۹,۹۹۱	-۲۵,۴۹۹	-۳۱,۱۵۳	-۵۵,۵۶۸	-۴۷۷,۴۸۸	-۲۶۸,۶۷۸	-۲۷۴,۹۳۷	
پول رایج و سپرده	-۳۶,۵۵۶	۴۳,۵۶۴	۲۹۷,۰۴۴	۴۱,۳۵۲	۳۴۲,۵۷۳	۱۴۱,۰۷۹	۱۴۶,۴۰۳	-۴۳۲,۱۰۴	
اوراق بدهی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
وام ها	-۲۶۶,۳۳۰	۴۴۵	۳۲۳,۲۷۹	۲۳۷,۸۹۵	۲۶۵,۹۵۵	-۳۰۲,۰۸۰	۶۸۷,۲۲۸	۳۶۲,۰۰۳	
حقوق صاحبان سهام و دارایی صندوق سرمایه گذاری	۱۶۹	۳۰۸	-۲,۰۲۰	-۲۳۹	۲,۵۵۹	۵,۹۵۱	۱۷۹	-۸۷	
طرح های بیمه و بازنشستگی									
سایر حساب‌های دریافتنی/پرداختنی	-۷۴,۵۷۳	۲۰۴,۹۱۷	۲۷۷,۶۳۶	۲۰۵,۷۱۵	۱,۱۶۳,۶۵۸	۲۵۲,۲۴۰	۶۰۴,۲۴۸	۲۷۵,۳۴۱	

جدول شماره ۱۰۷ **هزینه مصــرفی فردی خانوارها ، موسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوارها و دولت عمومی به قیمت‌های جاری**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه‌های مصرفی فردی خانوارها									
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۱,۹۵۸,۱۶۶	۲,۲۱۷,۷۷۶	۲,۹۷۴,۶۵۱	۳,۸۶۶,۶۵۵	۵,۹۵۶,۵۲۶	۹,۵۰۲,۴۸۶	۱۶,۱۷۹,۵۷۸	۲۳,۳۹۲,۵۰۰	۳۳,۰۰۹,۷۸۶
دخانیات	۳۳,۳۱۲	۳۵,۹۶۴	۶۱,۷۰۴	۷۵,۳۱۶	۹۵,۷۵۷	۱۴۸,۴۱۹	۲۲۸,۳۷۹	۳۴۱,۶۳۴	۴۷۴,۰۳۵
پوشاک و کفش	۳۵۴,۸۹۱	۳۸۶,۹۶۰	۴۱۴,۵۲۸	۴۵۸,۷۱۲	۶۱۵,۰۶۵	۱,۱۴۶,۶۲۳	۲,۰۶۶,۸۳۹	۳,۰۲۳,۵۷۸	۴,۲۴۰,۸۰۱
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۲,۶۴۲,۸۸۸	۲,۹۲۵,۴۶۹	۳,۹۰۶,۵۲۱	۵,۴۰۱,۶۹۲	۷,۶۴۴,۷۱۰	۱۱,۱۵۴,۴۵۷	۱۶,۹۳۹,۶۴۱	۲۵,۳۱۸,۹۱۱	۳۵,۱۳۹,۶۸۰
لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در منزل	۳۴۷,۱۵۰	۳۸۴,۷۲۲	۴۶۹,۸۹۷	۵۹۳,۶۰۹	۹۲۴,۶۶۸	۱,۳۴۶,۸۰۱	۲,۱۲۹,۲۲۵	۳,۰۸۴,۷۸۳	۴,۳۴۸,۱۴۲
بهداشت و درمان	۴۸۱,۰۷۸	۵۳۰,۸۰۰	۶۵۵,۰۷۹	۷۶۰,۸۳۷	۱,۰۳۸,۴۷۹	۱,۷۷۴,۲۲۲	۲,۵۴۸,۶۳۷	۳,۸۴۷,۰۵۲	۵,۳۱۲,۵۳۱
حمل و نقل	۶۶۰,۲۵۸	۷۴۱,۸۰۱	۷۹۵,۱۲۷	۹۴۴,۲۷۵	۱,۱۳۰,۷۰۸	۱,۷۹۵,۳۹۴	۲,۹۹۶,۷۶۱	۴,۷۴۶,۷۶۳	۶,۴۰۲,۰۷۲
ارتباطات	۱۸۲,۲۵۹	۱۹۴,۸۲۴	۲۱۸,۴۰۲	۲۷۲,۶۳۶	۴۴۸,۴۵۴	۶۵۳,۳۳۳	۸۲۱,۴۴۸	۱,۱۲۲,۰۶۴	۱,۶۳۰,۱۹۲
تفریح و امور فرهنگی	۱۱۳,۳۶۶	۱۲۸,۷۹۹	۱۴۴,۵۷۹	۱۶۰,۵۸۹	۱۳۵,۹۴۲	۱۶۴,۹۱۳	۳۵۵,۳۲۷	۶۳۸,۴۱۲	۸۱۱,۶۹۳
تحصیل	۱۶۹,۳۳۶	۱۷۹,۴۸۶	۱۹۶,۴۷۱	۲۲۲,۸۴۴	۲۴۷,۶۱۴	۳۲۶,۱۳۹	۵۸۱,۴۹۵	۸۸۲,۰۰۸	۱,۲۱۵,۰۶۷
رستوران و هتل	۱۵۷,۷۹۹	۱۷۷,۱۵۱	۲۱۰,۳۲۹	۲۶۶,۰۹۹	۲۱۹,۱۰۵	۴۶۸,۸۰۳	۱,۰۰۴,۳۱۷	۱,۷۴۹,۲۲۴	۲,۲۵۵,۶۸۱
کالاها و خدمات متفرقه	۲۴۴,۵۴۰	۲۷۲,۱۰۵	۳۱۸,۱۰۰	۴۰۲,۱۸۱	۴۷۴,۵۴۰	۸۳۹,۹۸۷	۱,۲۶۶,۷۰۶	۱,۹۳۷,۷۵۹	۲,۶۵۸,۲۷۷
جمع	۷,۳۴۵,۰۴۱	۸,۱۷۵,۸۵۵	۱۰,۳۶۵,۳۸۹	۱۳,۴۲۵,۴۴۵	۱۸,۹۳۱,۵۶۹	۲۹,۳۲۱,۵۷۶	۴۷,۱۱۸,۳۵۲	۷۰,۰۸۴,۶۹۰	۹۷,۴۹۷,۹۵۷

جدول شماره ۱۰۷ **هزینه مصــرفی فردی خانوارها ، موسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوارها و دولت عمومی به قیمت‌های جاری**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
هزینه های مصرفی فردی موسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوارها									
هزینه های مصرف نهایی موسسات غیرانتفاعی درخدمت خانوارها	۴۸,۹۰۱	۵۲,۹۰۶	۶۳,۳۰۲	۷۳,۲۰۰	۸۴,۹۹۱	۱۲۲,۵۴۸	۱۷۶,۰۱۰	۲۶۱,۱۰۹	۳۶۳,۷۲۲
هزینه های مصرفی فردی دولت عمومی									
بهداشت	۱۹۳,۲۷۱	۱۸۷,۷۶۲	۲۷۴,۰۴۳	۳۲۴,۸۴۰	۴۷۷,۳۹۳	۷۸۶,۳۵۱	۱,۱۷۱,۶۲۳	۱,۶۵۹,۹۱۷	۲,۳۱۵,۶۶۲
امورفرهنگی و تفریحی	۱۵,۸۷۳	۱۸,۲۵۹	۲۹,۸۹۱	۲۶,۰۹۰	۳۹,۱۵۶	۵۹,۰۵۶	۷۸,۳۰۵	۱۴۴,۰۰۳	۱۷۸,۲۴۱
آموزش	۴۲۸,۷۰۳	۴۵۶,۶۷۰	۷۰۱,۸۰۲	۹۵۲,۱۶۰	۱,۲۱۵,۶۹۶	۱,۷۵۶,۶۱۹	۲,۷۸۸,۳۹۳	۳,۶۰۸,۵۲۴	۵,۲۶۸,۳۴۷
حمایت اجتماعی	۴۷۱,۴۵۹	۷۳۱,۶۳۴	۷۵۳,۱۰۷	۹۳۹,۷۱۵	۱,۴۹۴,۱۳۷	۲,۵۲۷,۲۳۱	۳,۳۴۸,۰۶۳	۴,۶۸۵,۶۰۵	۶,۵۷۶,۲۵۲
جمع	۱,۱۰۹,۳۰۶	۱,۳۹۴,۳۲۴	۱,۷۵۸,۸۴۳	۲,۲۴۲,۸۰۵	۳,۲۲۶,۳۸۳	۵,۱۲۹,۲۵۸	۷,۳۸۶,۳۸۴	۱۰,۰۹۸,۰۵۰	۱۴,۳۳۸,۵۰۲
جمع هزینه های فردی خانوارها، موسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها و دولت = هزینه های مصرفی فردی واقعی	۸,۵۰۳,۲۴۹	۹,۶۲۳,۰۸۶	۱۲,۱۸۷,۵۳۴	۱۵,۷۴۱,۴۵۰	۲۲,۲۴۲,۹۴۳	۳۴,۵۷۳,۳۸۲	۵۴,۶۸۰,۷۴۶	۸۰,۴۴۳,۸۴۹	۱۱۲,۲۰۰,۱۸۱

جدول شماره ۱۰۸

هزینه‌های مصرفی نهایی دولت بر حسب وظایف به قیمت‌های جاری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
خدمات امور عمومی	۸۵,۴۳۹	۸۹,۸۷۹	۲۱۷,۴۷۰	۳۷۷,۰۹۱	۴۶۰,۵۵۵	۸۰۳,۷۹۵	۹۰۳,۳۶۵	۱,۳۵۸,۷۶۳	۱,۸۳۹,۳۲۱
دفاعی و امنیتی	۲۷۷,۲۹۱	۳۲۱,۲۸۸	۴۷۳,۲۴۶	۵۴۵,۱۷۹	۶۱۵,۵۳۱	۱,۲۳۹,۹۹۰	۱,۶۱۳,۴۸۱	۳,۱۲۲,۸۴۱	۳,۷۶۶,۱۸۸
حفظ نظم و امنیت عمومی	۲۰۸,۸۵۷	۱۹۷,۳۲۶	۳۰۷,۱۴۳	۱۸۶,۹۶۰	۵۱۹,۲۷۱	۸۹۲,۱۵۶	۱,۲۰۳,۹۳۰	۱,۵۷۵,۱۷۱	۲,۲۸۸,۴۱۲
امور اقتصادی	۲۱۲,۳۷۲	۲۳۰,۱۵۸	۱۱۵,۱۸۰	۲۴۴,۹۸۴	۲۲۰,۹۶۷	۳۶۶,۵۶۶	۸۴۰,۶۱۵	۱,۰۳۶,۹۹۴	۱,۵۵۴,۴۰۵
محیط زیست	۳,۲۶۰	۳,۵۷۷	۴,۵۹۳	۶,۳۷۹	۸,۸۷۷	۲,۷۷۴	۲۱,۵۲۶	۳۱,۷۶۲	۴۳,۴۰۳
مسکن ،عمران شهری و روستایی	۳,۸۳۶	۹,۵۳۷	۲۲,۴۷۸	۴۸,۹۶۰	۳۱,۹۶۸	۳۹,۰۱۵	۴۵,۵۵۳	۵۴,۸۹۵	۸۳,۳۳۵
سلامت	۱۹۴,۵۸۵	۱۸۹,۰۳۸	۲۷۵,۹۰۶	۳۲۷,۰۴۹	۴۸۰,۶۳۹	۷۹۱,۶۹۸	۱,۱۷۹,۵۸۹	۱,۶۷۱,۲۰۳	۲,۳۳۰,۵۲۶
فرهنگ، تربیت بدنی وگردشگری	۵۲,۴۰۳	۶۰,۲۸۲	۹۸,۶۸۵	۸۶,۱۳۵	۱۲۹,۲۷۳	۱۹۴,۹۷۰	۲۵۸,۵۲۲	۴۷۵,۴۲۰	۵۸۶,۲۰۴
آموزش و پژوهش	۴۵۵,۳۶۹	۴۸۵,۰۷۵	۷۴۵,۴۵۵	۱,۰۱۱,۳۸۶	۱,۲۹۱,۳۱۵	۱,۸۶۵,۸۸۴	۲,۹۶۱,۸۳۶	۳,۸۳۲,۹۸۱	۵,۶۰۰,۶۷۶
رفاه اجتماعی	۴۷۱,۴۶۹	۷۳۱,۶۵۰	۷۵۳,۱۲۳	۹۳۹,۷۳۶	۱,۴۹۴,۱۶۹	۲,۵۲۷,۲۸۶	۳,۳۴۸,۱۳۵	۴,۶۸۵,۷۰۶	۶,۵۷۴,۹۸۲
اضافه می شود : تامین اجتماعی و شهرداریها	۲۹۶,۳۷۲	۳۰۹,۱۴۹	۳۷۳,۵۲۲	۴۷۲,۰۲۵	۷۳۵,۹۰۵	۱,۲۶۱,۴۰۱	۱,۸۰۴,۱۹۴	۲,۴۵۳,۱۶۶	۳,۴۹۳,۰۳۵
جمع	۲,۲۶۱,۲۵۵	۲,۶۲۶,۹۵۸	۳,۳۸۶,۸۰۱	۴,۲۴۵,۸۸۵	۵,۹۸۸,۴۷۰	۹,۹۸۵,۵۳۵	۱۴,۱۸۰,۷۴۶	۲۰,۲۹۸,۹۰۲	۲۸,۱۶۰,۴۸۷

جدول شماره ۱۰۹ **اقلام تشکیل سرمایه ثابت ناخالص- قیمت‌های جاری**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ماشین آلات	۱,۶۲۴,۲۴۴	۲,۰۱۰,۷۳۸	۲,۶۰۲,۳۹۶	۳,۲۸۱,۹۰۸	۵,۸۸۸,۲۸۵	۹,۷۰۲,۷۲۰	۱۵,۰۸۳,۱۱۱	۲۳,۱۴۹,۲۱۷	۳۱,۹۳۲,۰۵۶
ساختمان	۱,۸۳۹,۳۳۲	۲,۰۳۰,۷۶۰	۲,۷۳۵,۰۴۰	۳,۷۶۰,۵۵۸	۷,۰۲۸,۳۵۶	۱۰,۱۷۹,۲۲۹	۱۴,۰۵۱,۸۸۰	۲۰,۴۲۸,۲۹۴	۲۷,۵۰۵,۶۳۷
تحقیق و توسعه	۸۱,۸۱۰	۸۵,۷۷۵	۱۰۹,۴۰۸	۱۳۷,۸۴۸	۲۶۸,۶۰۴	۳۳۹,۸۰۳	۵۷۴,۹۹۳	۶۴۹,۰۲۷	۹۰۶,۰۶۳
اکتشاف معادن	۶,۵۹۸	۸,۰۲۵	۲,۸۷۶	۱۴,۸۱۱	۲۳,۸۷۷	۳۱,۹۰۹	۳۶,۸۰۳	۴۹,۷۲۱	۶۳,۶۳۰
سایر	۲۵,۹۸۳	۴۹,۹۹۳	۲۹,۰۹۱	۱۲,۵۰۴	۱۶,۷۹۷	۵۱,۲۷۳	۵۱,۶۰۷	۶۵,۴۱۷	۸۶,۲۶۰
جمع	۳,۵۷۷,۹۶۶	۴,۱۸۵,۲۹۱	۵,۴۷۸,۸۱۱	۷,۲۰۷,۶۳۰	۱۳,۲۲۵,۹۲۰	۲۰,۳۰۴,۹۳۳	۲۹,۷۹۸,۳۹۴	۴۴,۳۴۱,۶۷۶	۶۰,۴۹۳,۶۴۶

جدول شماره ۱۱۰ **اقلام تشکیل سرمایه ثابت ناخالص - قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰ - میلیارد ریال**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
ماشین آلات	۱۰,۷۵۸,۷۵۰	۱۰,۹۷۴,۲۲۳	۸,۹۳۷,۷۶۳	۸,۱۷۷,۹۷۱	۸,۴۸۱,۸۳۴	۹,۷۰۲,۷۲۰	۱۱,۱۲۴,۹۵۱	۱۱,۸۱۴,۸۷۰	۱۲,۳۶۴,۹۸۴
ساختمان	۱۲,۱۴۳,۸۱۲	۱۱,۸۱۴,۰۸۵	۱۰,۳۳۴,۷۱۳	۱۰,۰۸۵,۶۹۱	۱۰,۵۰۹,۵۰۱	۱۰,۱۷۹,۲۲۹	۱۰,۵۳۶,۹۴۸	۱۱,۲۷۶,۲۵۹	۱۱,۶۱۴,۵۳۸
تحقیق و توسعه	۲۳۴,۴۸۹	۲۱۶,۱۵۷	۲۲۶,۹۲۵	۲۳۱,۶۱۱	۳۷۷,۰۰۴	۳۳۹,۸۰۳	۴۴۹,۰۰۵	۴۲۷,۳۳۵	۴۴۳,۳۲۱
اکتشاف معادن	۸۷,۸۳۸	۷۴,۲۵۰	۱۴,۵۱۷	۵۱,۶۵۹	۳۶,۹۱۸	۳۱,۹۰۹	۳۶,۰۰۰	۳۷,۵۸۴	۳۷,۲۶۴
سایر	۱۲۳,۱۵۳	۱۹۸,۶۷۳	۸۶,۴۱۶	۲۹,۰۷۲	۲۵,۱۲۴	۵۱,۲۷۳	۳۶,۳۴۶	۳۱,۹۷۵	۳۴,۵۳۲
جمع	۲۳,۳۴۸,۰۴۳	۲۳,۲۷۷,۳۸۷	۱۹,۶۰۰,۳۳۵	۱۸,۵۷۶,۰۰۴	۱۹,۴۳۰,۳۸۲	۲۰,۳۰۴,۹۳۳	۲۲,۱۸۳,۲۵۰	۲۳,۵۸۸,۰۲۳	۲۴,۴۹۴,۶۳۸

جدول شماره ۱۱۱ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین آلات و لوازم کسب و کار بر حسب بخشهای اقتصادی به قیمت بازار- قیمت‌های جاری

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۹۲,۲۶۸	۱۲۵,۳۲۴	۱۵۴,۶۳۱	۲۷۷,۴۱۲	۴۰۲,۸۲۲	۹۴۰,۹۸۷	۱,۴۰۵,۹۱۷	۱,۸۴۲,۹۳۰	۲,۷۵۹,۲۸۵
نفت و گاز *	۱۹,۳۹۹	۳۵,۷۵۶	۶۳,۸۸۷	۳۴,۹۸۹	۱۶۲,۵۶۵	۷۳,۶۶۵	۹۱,۸۰۱	۱۰۸,۷۸۱	۱۷۲,۲۰۱
صنایع و معادن	۶۱۱,۱۴۹	۷۷۲,۷۶۰	۱,۱۸۹,۶۸۸	۱,۴۵۸,۳۱۵	۲,۴۷۴,۶۴۰	۴,۰۱۲,۸۷۸	۵,۹۳۷,۹۵۱	۹,۱۶۸,۲۴۴	۱۲,۶۰۸,۸۸۳
صنعت و معدن	۵۰۵,۲۹۳	۶۴۹,۸۲۵	۹۸۳,۵۷۵	۱,۱۹۱,۵۲۷	۲,۰۷۸,۴۱۲	۳,۲۹۷,۹۸۵	۴,۹۷۹,۵۹۶	۷,۷۱۵,۳۳۹	۱۰,۵۹۲,۳۶۰
آب، برق و گاز	۷۶,۳۴۶	۹۰,۱۵۴	۱۴۳,۹۶۶	۲۱۸,۹۲۰	۳۲۰,۰۹۶	۵۵۶,۲۴۳	۷۳۷,۷۹۳	۱,۱۰۸,۰۷۴	۱,۵۴۵,۲۲۰
ساختمان	۲۹,۵۱۰	۳۲,۷۸۱	۶۲,۱۴۷	۴۷,۸۶۸	۷۶,۱۳۲	۱۵۸,۶۵۰	۲۲۰,۵۶۲	۳۴۴,۸۳۱	۴۷۱,۳۰۳
خدمات	۹۰۱,۴۲۸	۱,۰۷۶,۸۹۸	۱,۱۹۴,۱۹۰	۱,۵۱۱,۱۹۳	۲,۸۴۸,۲۵۸	۴,۶۷۵,۱۹۰	۷,۶۴۷,۴۴۲	۱۲,۰۲۹,۲۶۲	۱۶,۳۹۱,۶۸۷
حمل و نقل	۵۴۹,۹۲۱	۶۲۳,۶۴۵	۵۹۸,۷۶۲	۸۲۵,۳۳۶	۱,۶۰۹,۰۰۵	۲,۷۰۶,۳۸۵	۴,۵۸۲,۵۷۸	۷,۰۹۷,۲۶۱	۹,۷۴۵,۸۱۳
ارتباطات	۴۷,۵۲۳	۵۲,۴۳۶	۷۱,۳۸۱	۸۷,۵۱۰	۱۶۵,۶۷۰	۱۷۹,۳۷۰	۳۰۳,۲۳۹	۴۹۳,۱۷۳	۶۶۱,۱۳۱
سایر	۳۰۳,۹۸۴	۴۰۰,۸۱۶	۵۲۴,۰۴۷	۵۹۸,۳۴۷	۱,۰۷۳,۵۸۳	۱,۷۸۹,۴۳۵	۲,۷۶۱,۶۲۴	۴,۴۳۸,۸۲۷	۵,۹۸۴,۷۴۳
جمع	۱,۶۲۴,۲۴۴	۲,۰۱۰,۷۳۸	۲,۶۰۲,۳۹۶	۳,۲۸۱,۹۰۸	۵,۸۸۸,۲۸۵	۹,۷۰۲,۷۲۰	۱۵,۰۸۳,۱۱۱	۲۳,۱۴۹,۲۱۷	۳۱,۹۳۲,۰۵۶

* شامل استخراج نفت و گاز و پالایش نفت می شود.

جدول شماره ۱۱۲ **تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان بر حسب بخشهای اقتصادی به قیمت بازار- قیمت‌های جاری**

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۴۹,۰۸۹	۶۳,۸۳۱	۹۶,۷۶۹	۲۲۰,۲۰۰	۲۰۴,۹۳۷	۲۴۴,۷۴۹	۴۲۸,۷۹۳	۴۹۶,۶۷۱	۷۵۴,۰۳۸
نفت و گاز *	۱۷,۷۴۶	۸۶,۳۹۱	۵۴,۵۳۵	۵۴,۰۵۱	۱۸۹,۲۵۴	۳۸۱,۵۷۶	۶۹۱,۱۵۲	۱,۰۶۰,۱۰۹	۱,۳۹۰,۱۳۴
صنایع و معادن	۶۸,۰۵۴	۱۰۷,۳۵۷	۱۵۸,۳۰۵	۱۶۰,۳۵۸	۱۵۰,۴۸۶	۳۴۵,۴۷۹	۴۷۲,۸۲۸	۶۸۷,۲۳۸	۹۲۵,۴۳۰
صنعت و معدن	۶,۹۸۷	۱۲,۲۲۱	۳۳,۴۵۹	۴۵,۱۵۶	۳۹,۹۹۸	۳۸,۴۸۱	۶۶,۳۰۹	۹۷,۷۶۸	۱۳۰,۷۱۸
آب، برق و گاز	۶۱,۰۶۷	۹۵,۱۳۷	۱۲۴,۸۴۶	۱۱۵,۲۰۱	۱۱۰,۴۸۸	۳۰۶,۹۹۸	۴۰۶,۵۱۸	۵۸۹,۴۷۰	۷۹۴,۷۱۲
خدمات	۱,۷۰۴,۴۴۲	۱,۷۷۳,۱۸۱	۲,۴۲۵,۴۳۱	۳,۳۲۵,۹۵۰	۶,۴۸۳,۶۷۹	۹,۲۰۷,۴۲۴	۱۲,۴۵۹,۱۰۷	۱۸,۱۸۴,۲۷۵	۲۴,۴۳۶,۰۳۵
حمل و نقل	۱۳۶,۱۱۳	۱۴۱,۳۸۲	۱۱۳,۷۲۹	۱۶۲,۳۹۱	۲۹۴,۱۹۶	۳۶۲,۹۹۲	۵۹۸,۷۶۴	۹۳۸,۱۴۰	۱,۲۱۷,۶۰۰
ارتباطات	۵۶۷	۳,۷۸۷	۴,۹۸۶	۲,۷۵۵	۲,۹۴۸	۷,۴۵۲	۲۱,۴۰۹	۲۴,۶۹۰	۳۷,۵۷۵
مستغلات	۹۰۹,۴۹۳	۱,۰۰۲,۲۵۷	۱,۴۹۴,۶۷۶	۲,۱۳۵,۳۴۲	۴,۴۷۲,۶۸۳	۶,۴۰۷,۲۲۷	۸,۴۱۷,۲۶۵	۱۱,۸۹۱,۲۳۴	۱۶,۲۴۳,۵۸۹
سایر	۶۵۸,۲۶۹	۶۲۵,۷۵۴	۸۱۲,۰۴۱	۱,۰۲۵,۴۶۲	۱,۷۱۳,۸۵۲	۲,۴۲۹,۷۵۳	۳,۴۲۱,۶۶۸	۵,۳۳۰,۲۱۰	۶,۹۳۷,۲۷۲
جمع	۱,۸۳۹,۳۳۲	۲,۰۳۰,۷۶۰	۲,۷۳۵,۰۴۰	۳,۷۶۰,۵۵۸	۷,۰۲۸,۳۵۶	۱۰,۱۷۹,۲۲۹	۱۴,۰۵۱,۸۸۰	۲۰,۴۲۸,۲۹۴	۲۷,۵۰۵,۶۳۷

* شامل استخراج نفت و گاز و پالایش نفت می شود.

جدول شماره ۱۱۳ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین آلات و لوازم کسب و کار بر حسب بخشهای اقتصادی به قیمت بازار- قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۵۹۳,۴۸۶	۶۴۹,۲۱۹	۵۹۳,۳۳۴	۶۷۷,۲۶۸	۶۱۲,۲۱۳	۹۴۰,۹۸۷	۱,۰۴۲,۲۶۳	۹۴۵,۱۶۷	۱,۰۷۳,۸۰۷
نفت و گاز *	۱۳۸,۶۸۶	۲۲۹,۷۸۹	۱۷۵,۷۶۹	۷۵,۴۹۵	۱۸۵,۱۳۴	۷۳,۶۶۵	۶۹,۱۳۰	۵۳,۸۰۸	۶۶,۵۷۴
صنایع و معادن	۴,۰۹۰,۳۹۰	۴,۳۵۵,۷۰۹	۳,۹۰۲,۴۷۹	۳,۴۹۷,۲۸۶	۳,۴۵۸,۲۶۱	۴,۰۱۲,۸۷۸	۴,۳۹۵,۲۷۸	۴,۶۷۹,۸۲۷	۴,۸۹۱,۴۶۰
صنعت و معدن	۳,۳۸۲,۰۰۳	۳,۶۵۶,۴۸۶	۳,۱۸۸,۴۶۸	۲,۸۷۵,۳۳۸	۲,۸۶۷,۰۷۱	۳,۲۹۷,۹۸۵	۳,۶۷۰,۵۴۰	۳,۹۰۷,۳۴۷	۴,۰۸۴,۴۷۶
آب، برق و گاز	۵۰۶,۳۸۰	۵۰۲,۲۶۵	۵۲۷,۸۶۵	۵۱۰,۳۵۸	۴۸۸,۳۷۵	۵۵۶,۲۴۳	۵۶۱,۹۱۵	۵۹۴,۸۳۷	۶۲۳,۵۴۱
ساختمان	۲۰۲,۰۰۷	۱۹۶,۹۵۷	۱۸۶,۱۴۶	۱۱۱,۵۸۹	۱۰۲,۸۱۶	۱۵۸,۶۵۰	۱۶۲,۸۲۲	۱۷۷,۶۴۳	۱۸۳,۴۴۲
خدمات	۵,۹۳۶,۱۸۸	۵,۷۳۹,۵۰۶	۴,۲۶۶,۱۸۱	۳,۹۲۷,۹۲۳	۴,۲۲۶,۲۲۶	۴,۶۷۵,۱۹۰	۵,۶۱۸,۲۷۹	۶,۱۳۶,۰۶۷	۶,۳۳۳,۱۴۳
حمل و نقل	۳,۶۴۴,۹۶۰	۳,۲۴۰,۹۶۴	۲,۳۳۵,۳۱۱	۲,۲۴۲,۵۴۰	۲,۴۹۵,۲۳۴	۲,۷۰۶,۳۸۵	۳,۳۵۵,۳۸۱	۳,۶۴۵,۵۴۱	۳,۷۷۲,۳۳۴
ارتباطات	۳۱۶,۸۴۸	۳۱۶,۵۰۸	۲۱۱,۰۴۹	۱۹۴,۲۳۷	۲۰۵,۰۸۹	۱۷۹,۳۷۰	۲۳۰,۲۲۸	۲۵۶,۷۸۰	۲۶۲,۳۱۳
سایر	۱,۹۷۴,۳۸۰	۲,۱۸۲,۰۳۳	۱,۷۱۹,۸۲۰	۱,۴۹۱,۱۴۷	۱,۵۲۵,۹۰۳	۱,۷۸۹,۴۳۵	۲,۰۳۲,۶۷۰	۲,۲۳۳,۷۴۶	۲,۲۹۸,۴۹۶
جمع	۱۰,۷۵۸,۷۵۰	۱۰,۹۷۴,۲۲۳	۸,۹۳۷,۷۶۳	۸,۱۷۷,۹۷۱	۸,۴۸۱,۸۳۴	۹,۷۰۲,۷۲۰	۱۱,۱۲۴,۹۵۱	۱۱,۸۱۴,۸۷۰	۱۲,۳۶۴,۹۸۴

* شامل استخراج نفت و گاز و پالایش نفت می شود.

جدول شماره ۱۱۴

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان بر حسب بخشهای اقتصادی به قیمت بازار - قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰

شرح - میلیارد ریال	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳
کشاورزی	۳۰۹,۱۹۰	۳۵۶,۹۰۷	۳۶۹,۶۲۳	۶۰۰,۲۹۸	۳۲۴,۴۶۳	۲۴۴,۷۴۹	۳۲۹,۶۲۸	۲۶۹,۹۳۱	۳۲۰,۶۸۴
نفت و گاز *	۱۲۸,۵۶۶	۶۸۰,۳۰۱	۱۸۱,۳۰۵	۱۳۵,۲۰۸	۲۱۸,۵۶۲	۳۸۱,۵۷۶	۵۳۲,۶۸۷	۵۷۹,۱۹۵	۵۹۱,۸۶۷
صنایع و معادن	۴۳۴,۸۳۶	۶۰۷,۳۶۶	۶۰۹,۲۴۲	۴۳۸,۹۱۵	۲۳۷,۱۷۸	۳۴۵,۴۷۹	۳۶۵,۲۷۳	۳۷۸,۰۸۴	۳۹۶,۰۲۷
صنعت و معدن	۴۵,۸۱۴	۶۹,۵۵۶	۱۲۸,۳۷۵	۱۲۳,۱۴۹	۶۱,۷۷۱	۳۸,۴۸۱	۵۰,۳۳۲	۵۳,۹۴۱	۵۵,۵۱۹
آب، برق و گاز	۳۸۹,۰۲۱	۵۳۷,۸۱۰	۴۸۰,۸۶۷	۳۱۵,۷۶۶	۱۷۵,۴۰۷	۳۰۶,۹۹۸	۳۱۴,۹۴۱	۳۲۴,۱۴۳	۳۴۰,۵۰۸
خدمات	۱۱,۲۷۱,۲۲۱	۱۰,۱۶۹,۵۱۱	۹,۱۷۴,۵۴۴	۸,۹۱۱,۲۷۰	۹,۷۲۹,۲۹۸	۹,۲۰۷,۴۲۴	۹,۳۰۹,۳۶۰	۱۰,۰۴۹,۰۴۹	۱۰,۳۰۵,۹۶۰
حمل و نقل	۸۶۷,۰۹۴	۷۹۹,۲۳۵	۴۳۸,۰۴۶	۴۴۵,۱۱۲	۴۶۷,۰۵۸	۳۶۲,۹۹۲	۴۶۳,۸۷۹	۵۱۵,۸۷۲	۵۲۱,۳۳۴
ارتباطات	۳,۶۱۵	۲۱,۴۰۹	۱۹,۲۰۳	۷,۵۵۲	۴,۶۷۹	۷,۴۵۲	۱۶,۵۸۶	۱۳,۵۷۷	۱۶,۱۳۳
مستغلات	۶,۱۲۱,۸۶۳	۵,۷۸۰,۵۶۹	۵,۶۲۲,۱۹۹	۵,۶۸۸,۶۹۱	۶,۶۴۹,۸۸۴	۶,۴۰۷,۲۲۷	۶,۲۴۶,۱۰۷	۶,۵۷۶,۸۱۵	۶,۸۲۹,۴۹۹
سایر	۴,۲۷۸,۶۴۹	۳,۵۶۸,۲۹۸	۳,۰۹۵,۰۹۵	۲,۷۶۹,۹۱۵	۲,۶۰۷,۶۷۷	۲,۴۲۹,۷۵۳	۲,۵۸۲,۷۸۸	۲,۹۴۲,۷۸۴	۲,۹۳۸,۹۹۵
جمع	۱۲,۱۴۳,۸۱۲	۱۱,۸۱۴,۰۸۵	۱۰,۳۳۴,۷۱۳	۱۰,۰۸۵,۶۹۱	۱۰,۵۰۹,۵۰۱	۱۰,۱۷۹,۲۲۹	۱۰,۵۳۶,۹۴۸	۱۱,۲۷۶,۲۵۹	۱۱,۶۱۴,۵۳۸

* شامل استخراج نفت و گاز و پالایش نفت می شود.

نمودارهای

حساب‌های ملی ایران

به تفکیک فعالیتی و نهادی

نمودار۱: تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- میلیارد ریال

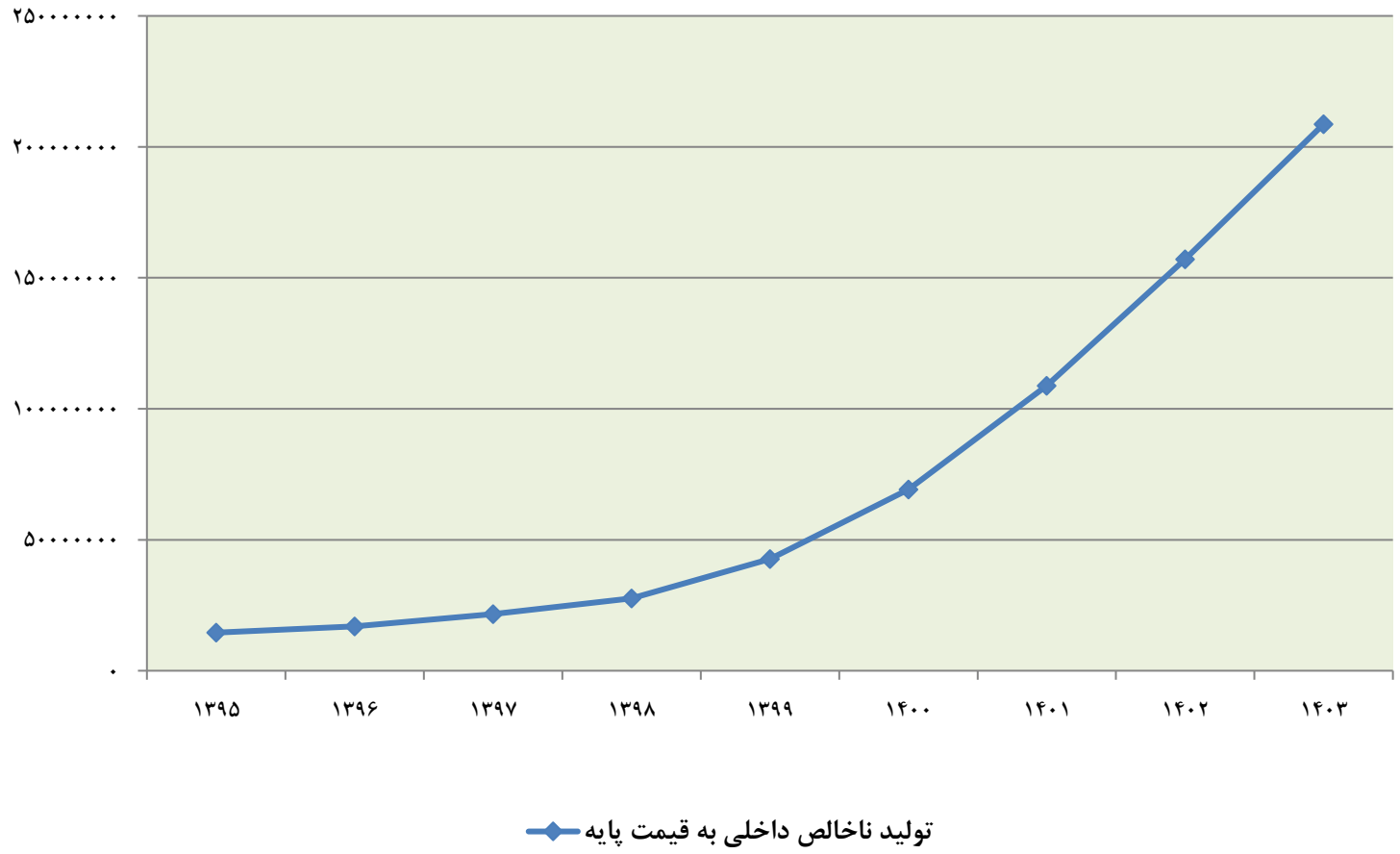

نمودار۲: تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰- میلیارد ریال

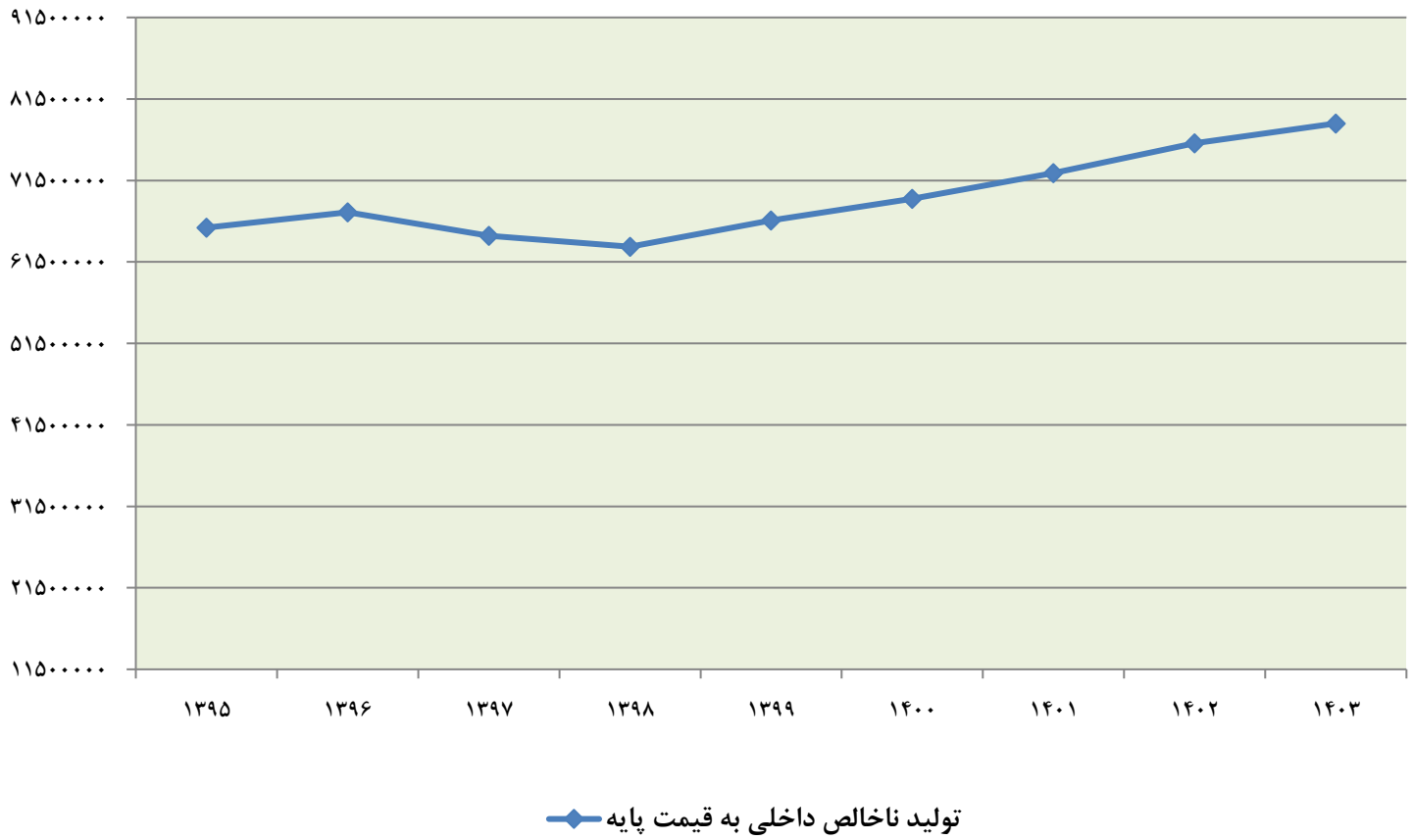

نمودار۳ : رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰- درصد

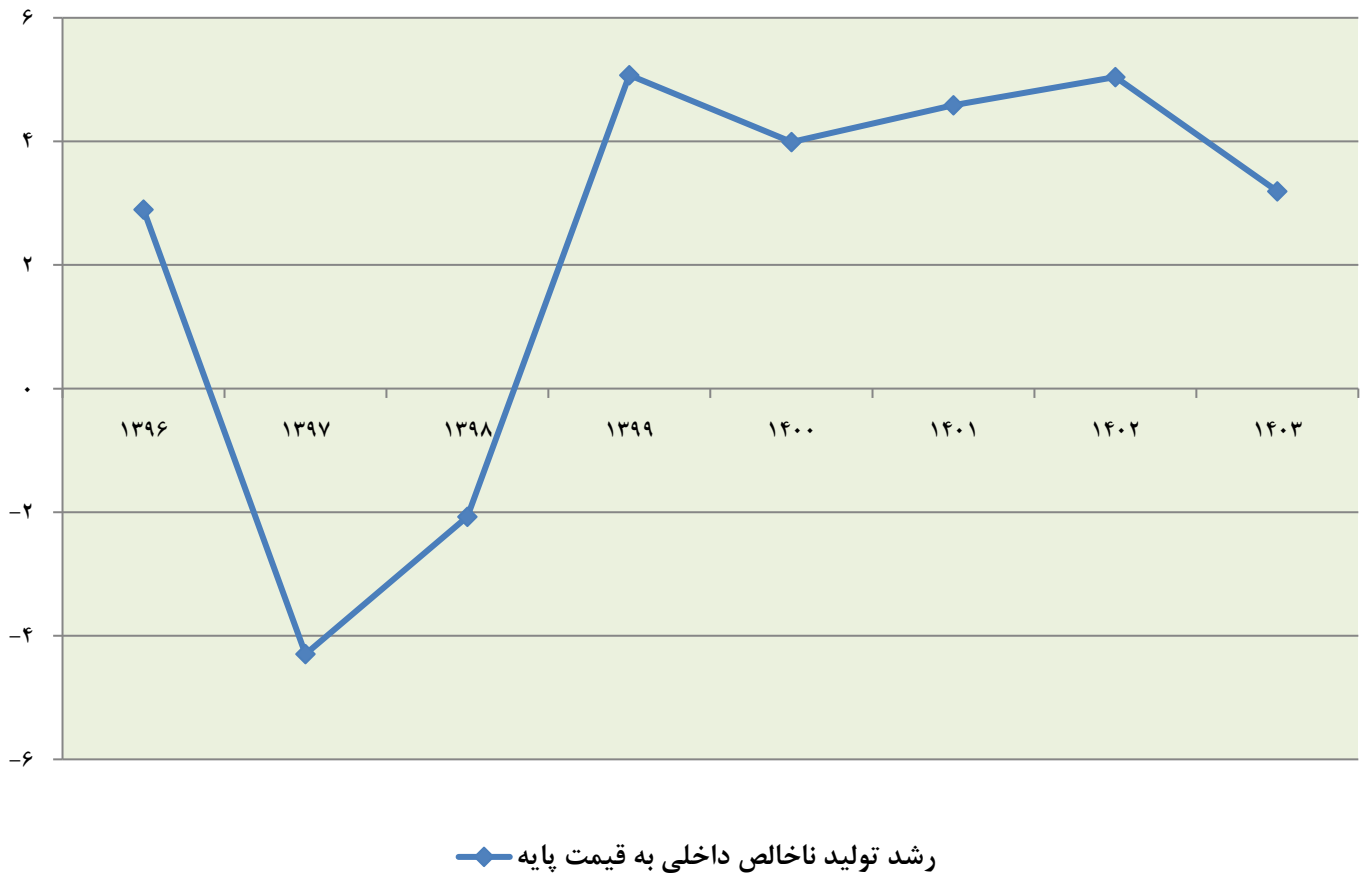

نمودار۴ : درآمد ناخالص ملی به قیمت‌های جاری و ثابت ۱۴۰۰- میلیارد ریال

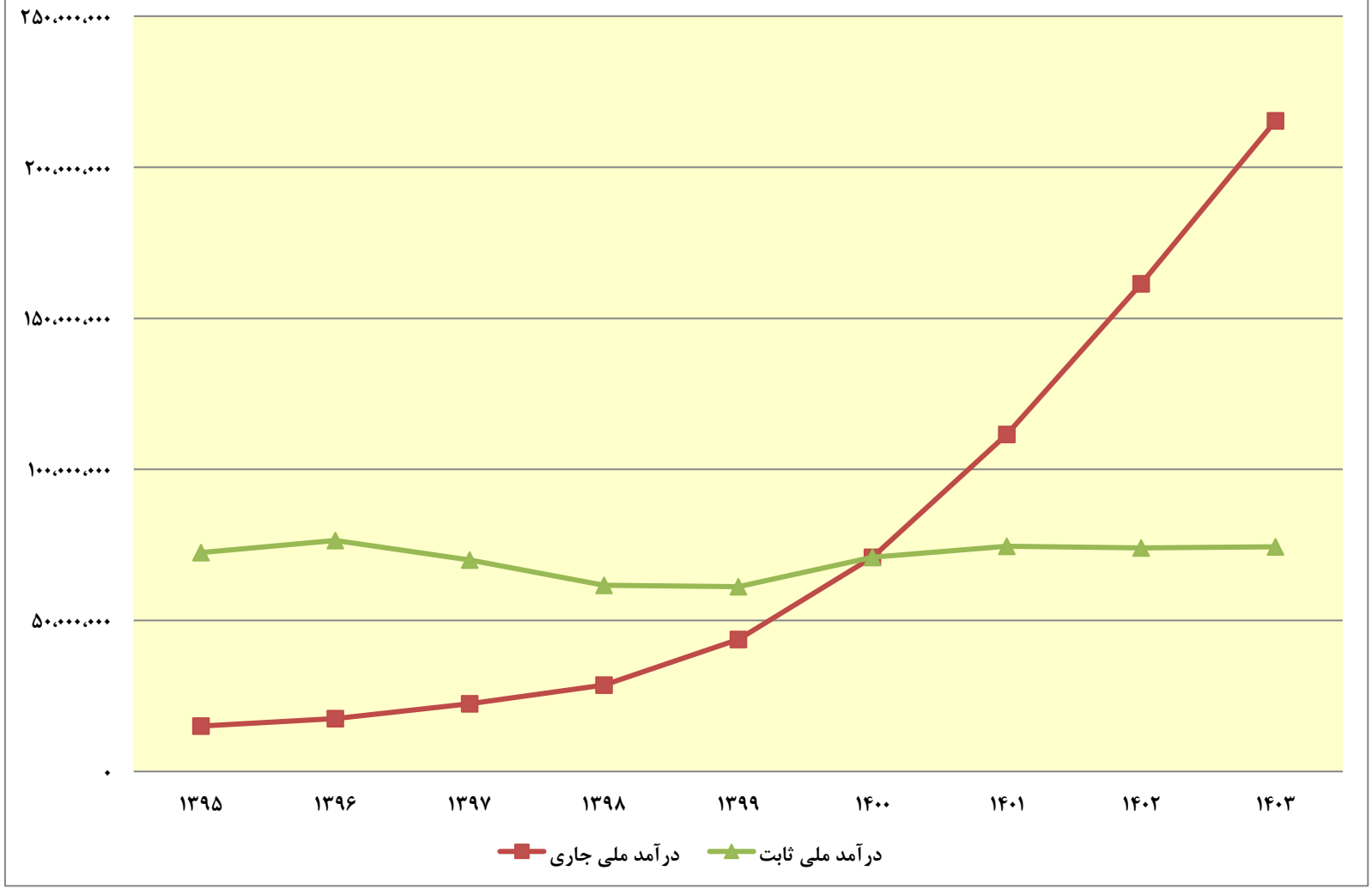

نمودار۵ : رشد درآمد ملی ناخالص به قیمت‌های ثابت ۱۴۰۰- درصد

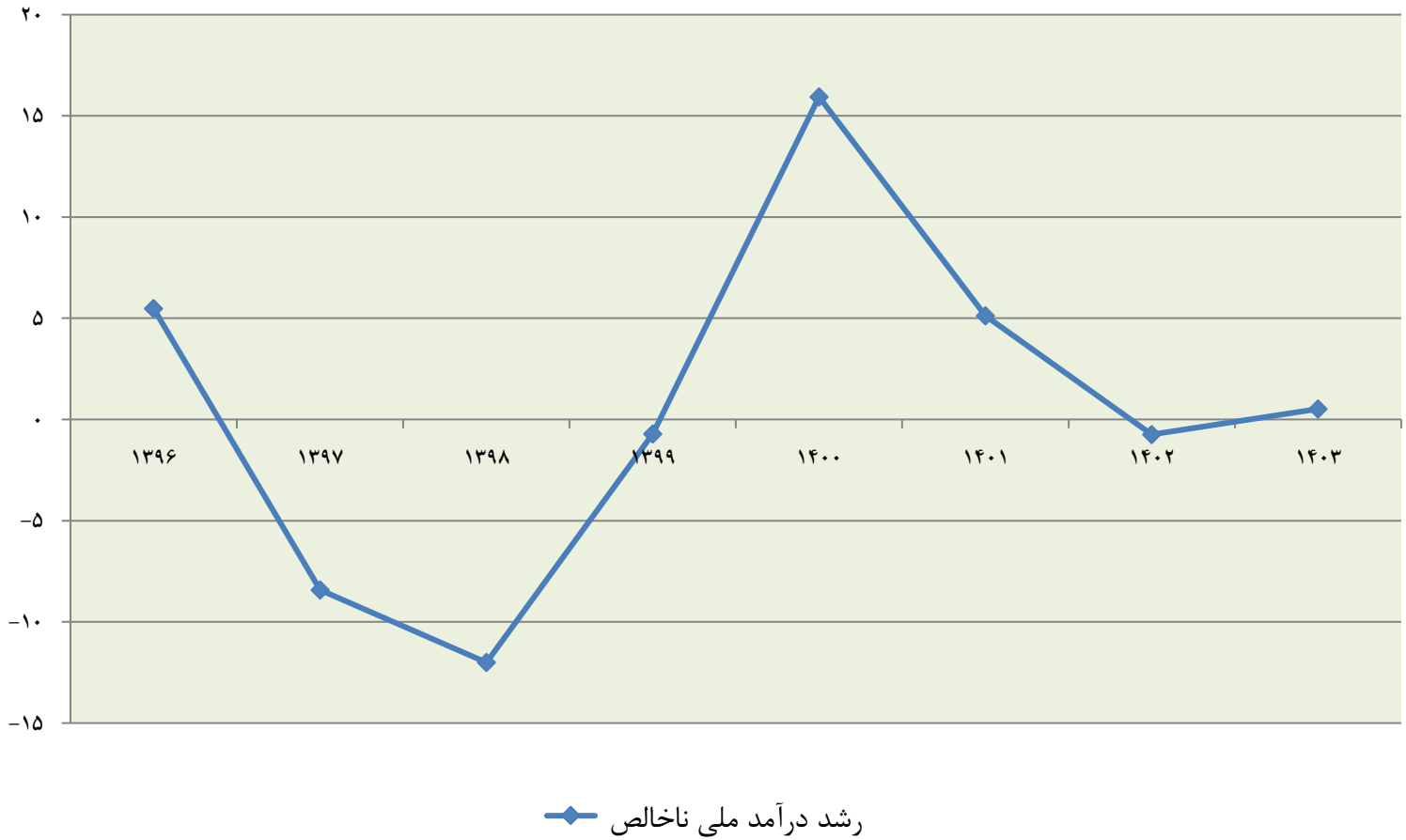

نمودار ۶ : سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- درصد

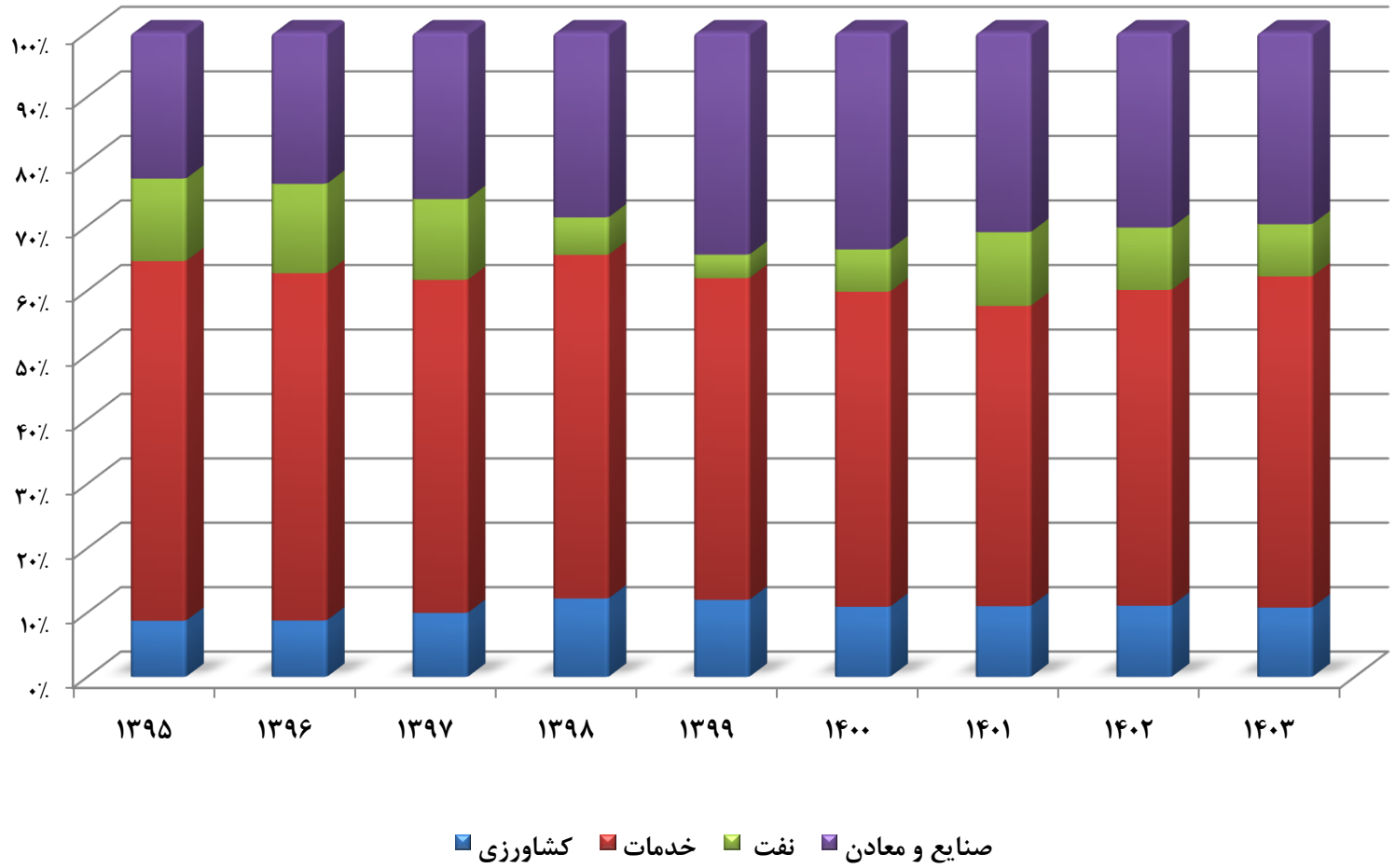

نمودار ۷ : میانگین سهم ارزش‌افزوده گروه‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری - درصد(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳)

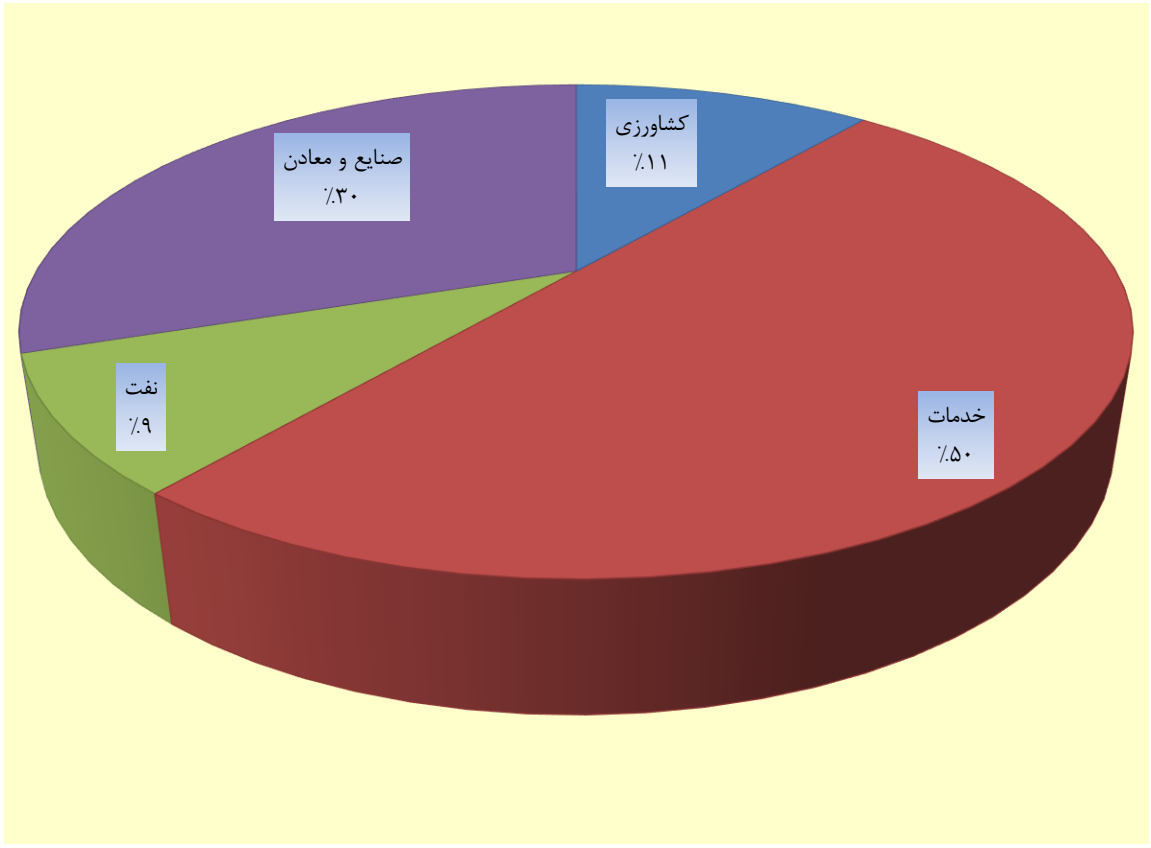

نمودار ۸ : سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- درصد

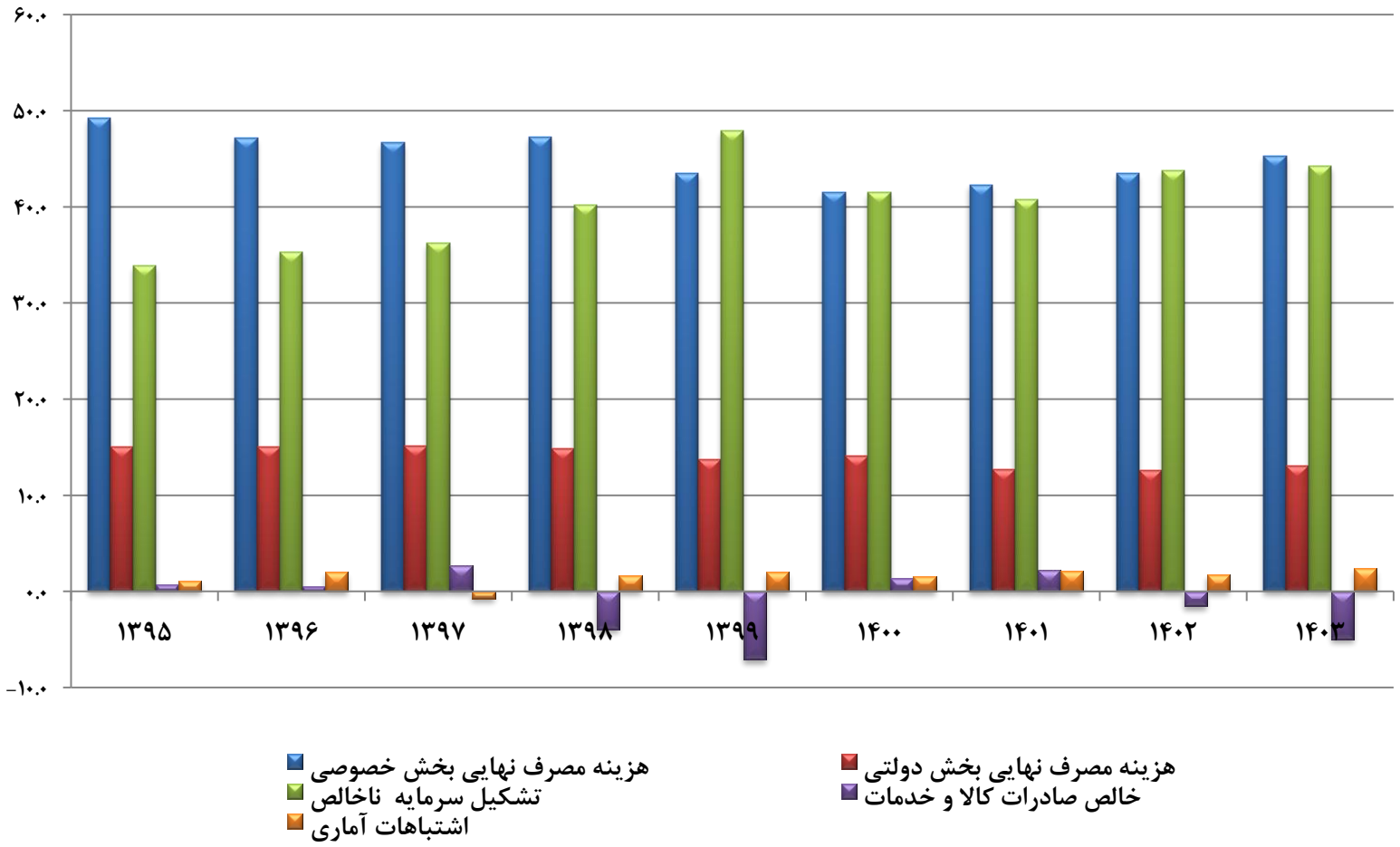

نمودار ۹ : میانگین سهم اقلام هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری - درصد(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳)

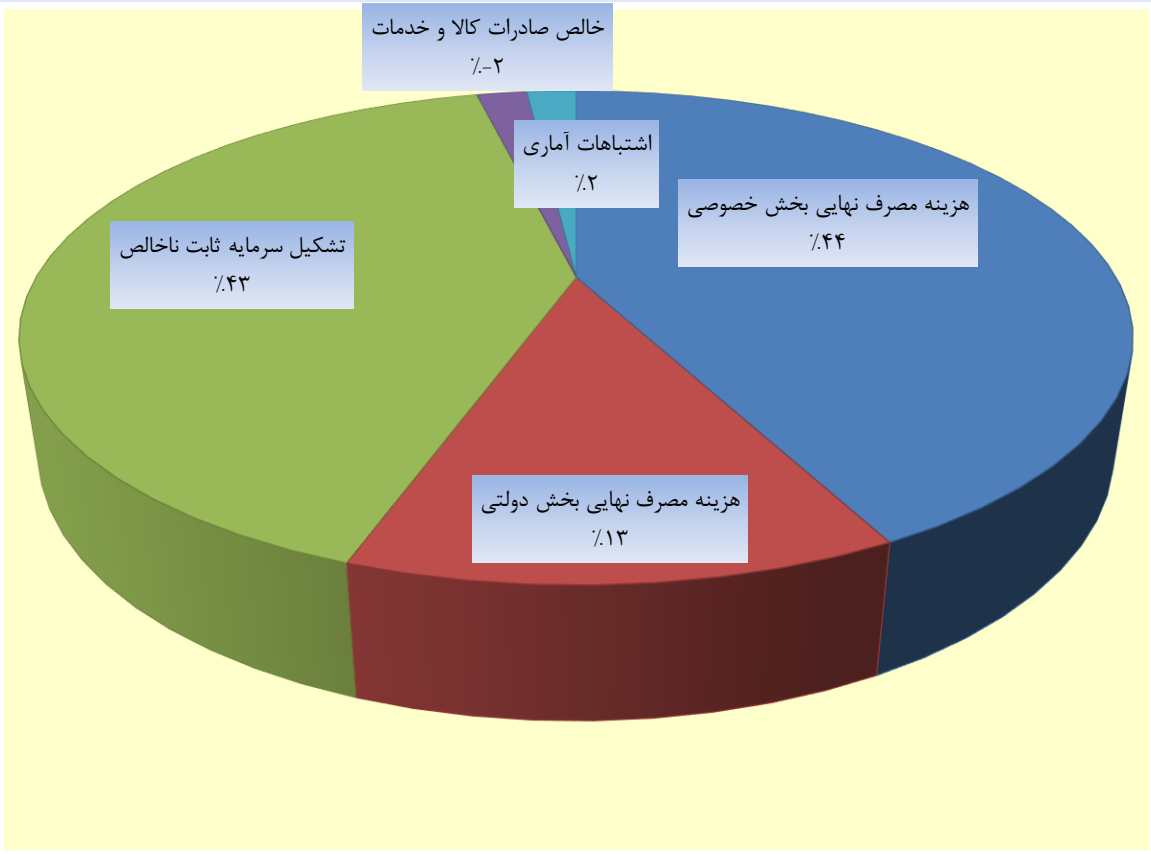

نمودار ۱۰ : سهم نهادهای اقتصادی در تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- درصد

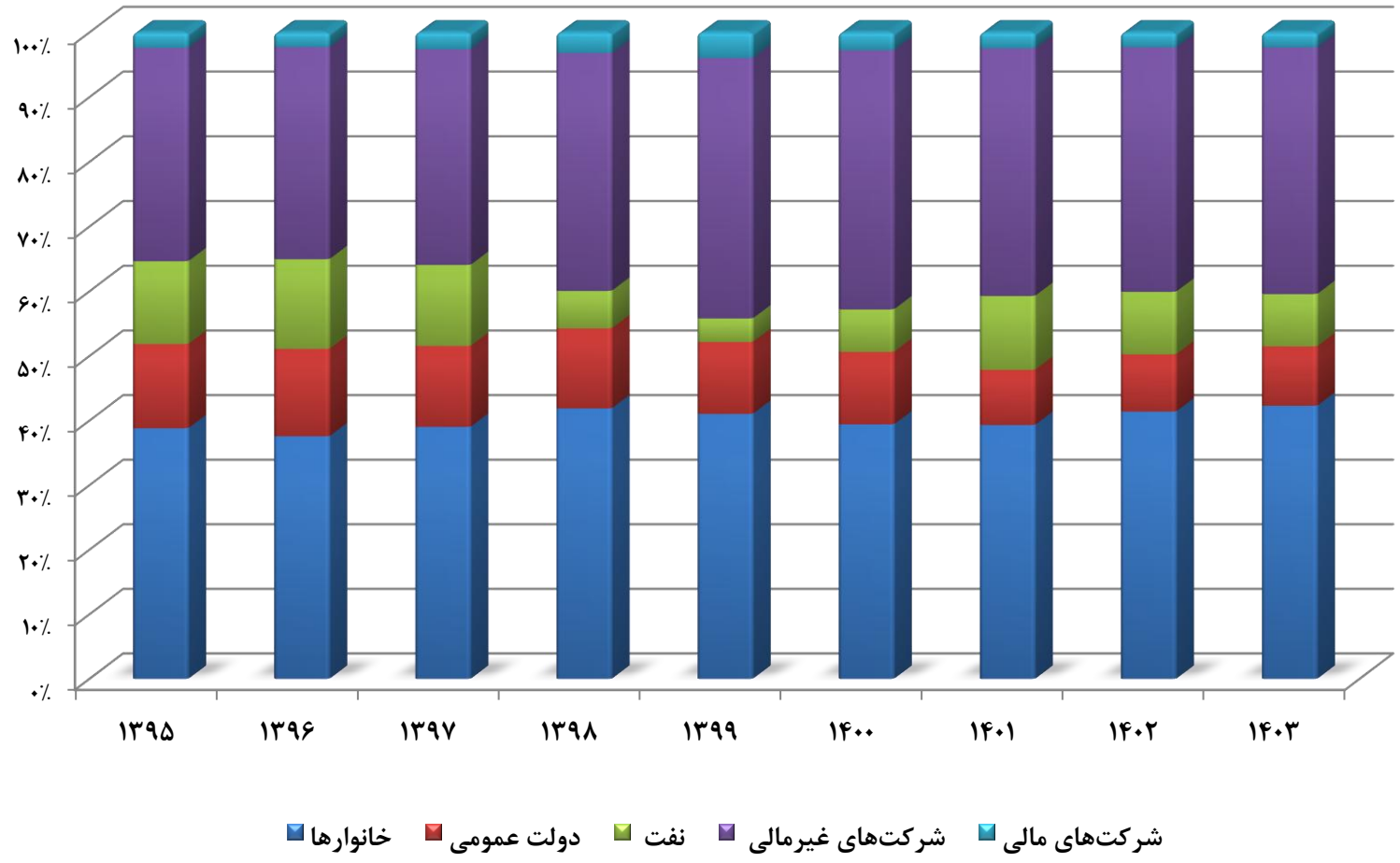

نمودار ۱۱ : میانگین سهم نهادهای اقتصادی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری- درصد(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)

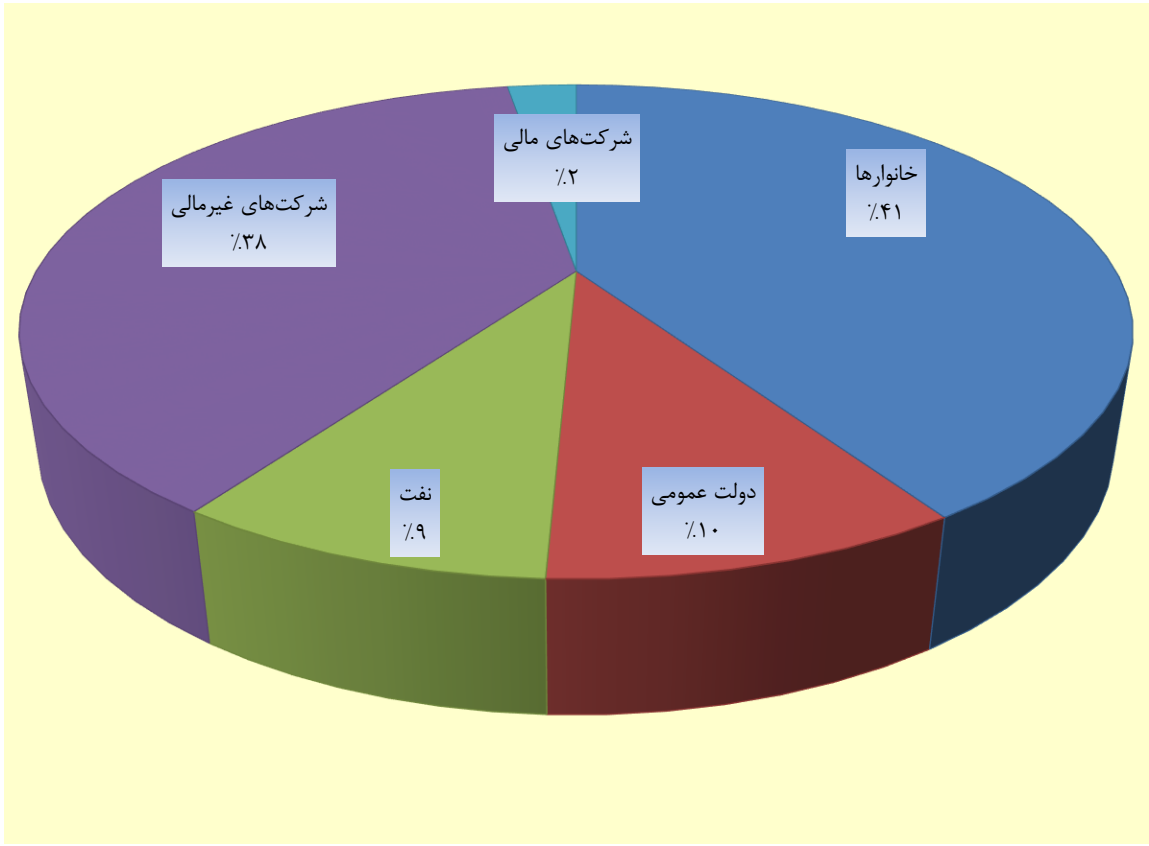

نمودار ۱۲: سهم نهادهای اقتصادی در مازاد عملیاتی ناخالص- درصد

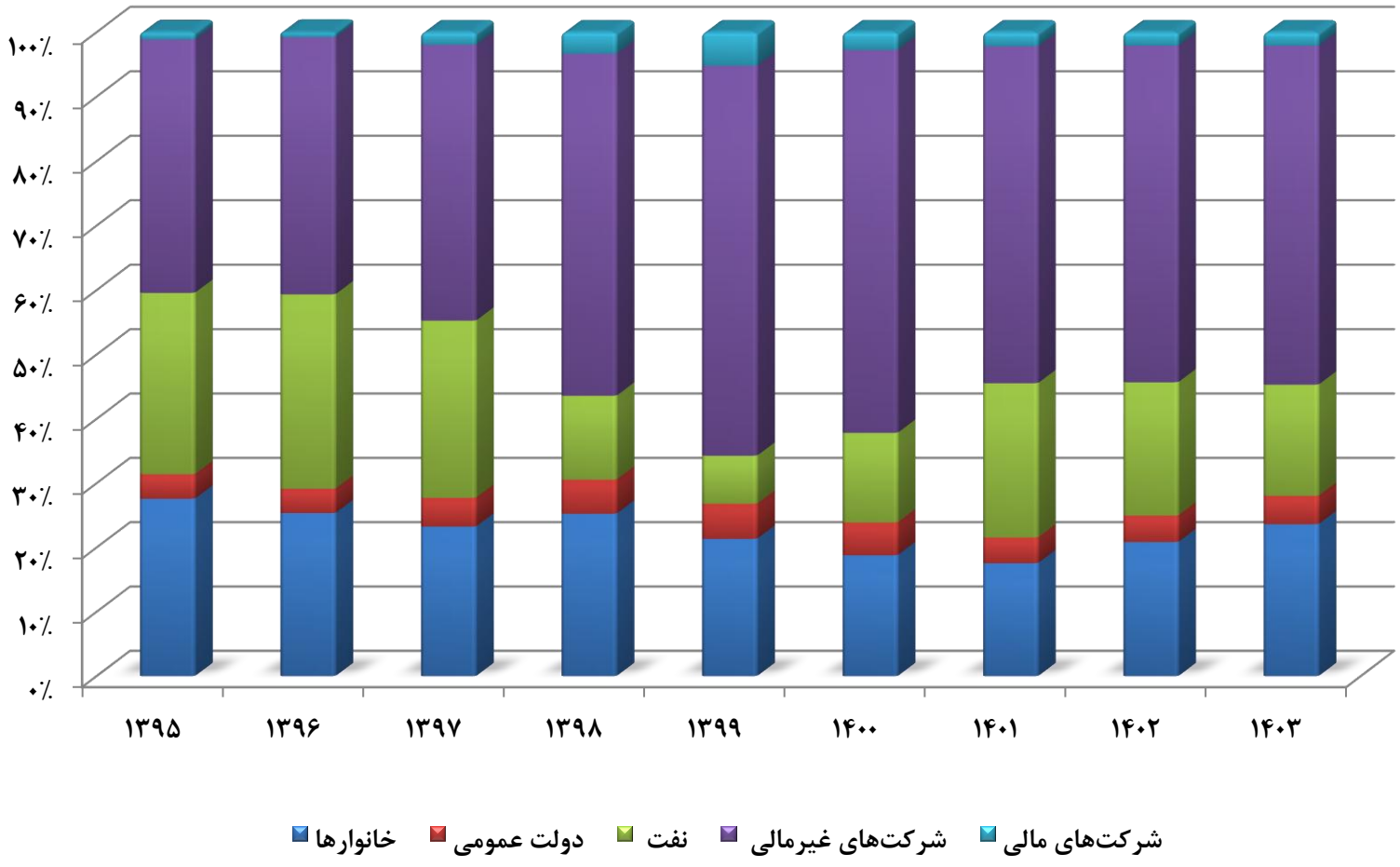

نمودار ۱۳: میانگین سهم نهادهای اقتصادی از مازاد عملیاتی ناخالص- درصد
(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳)

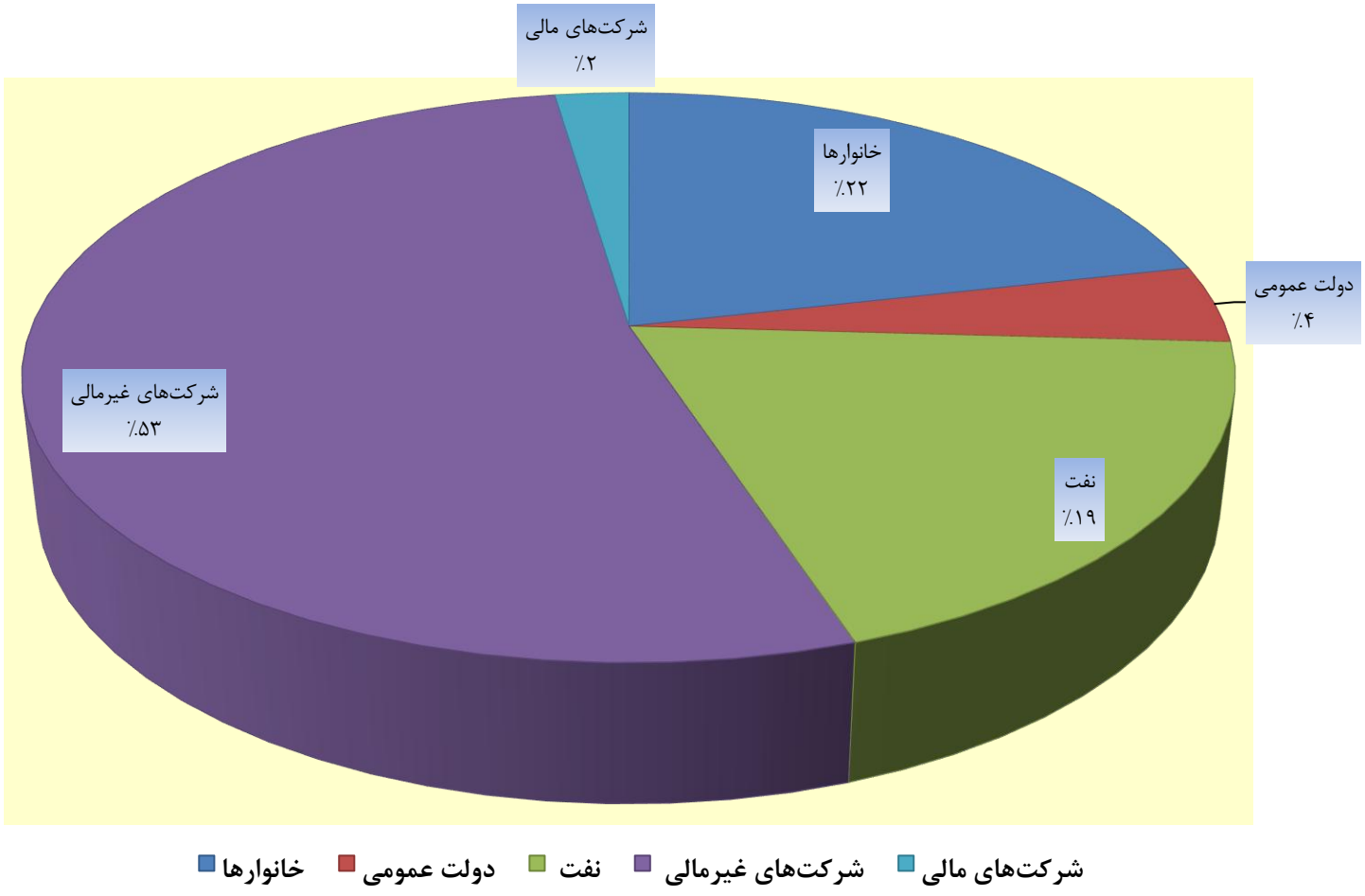

نمودار ۱۴: سهم نهادهای اقتصادی در درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار- درصد

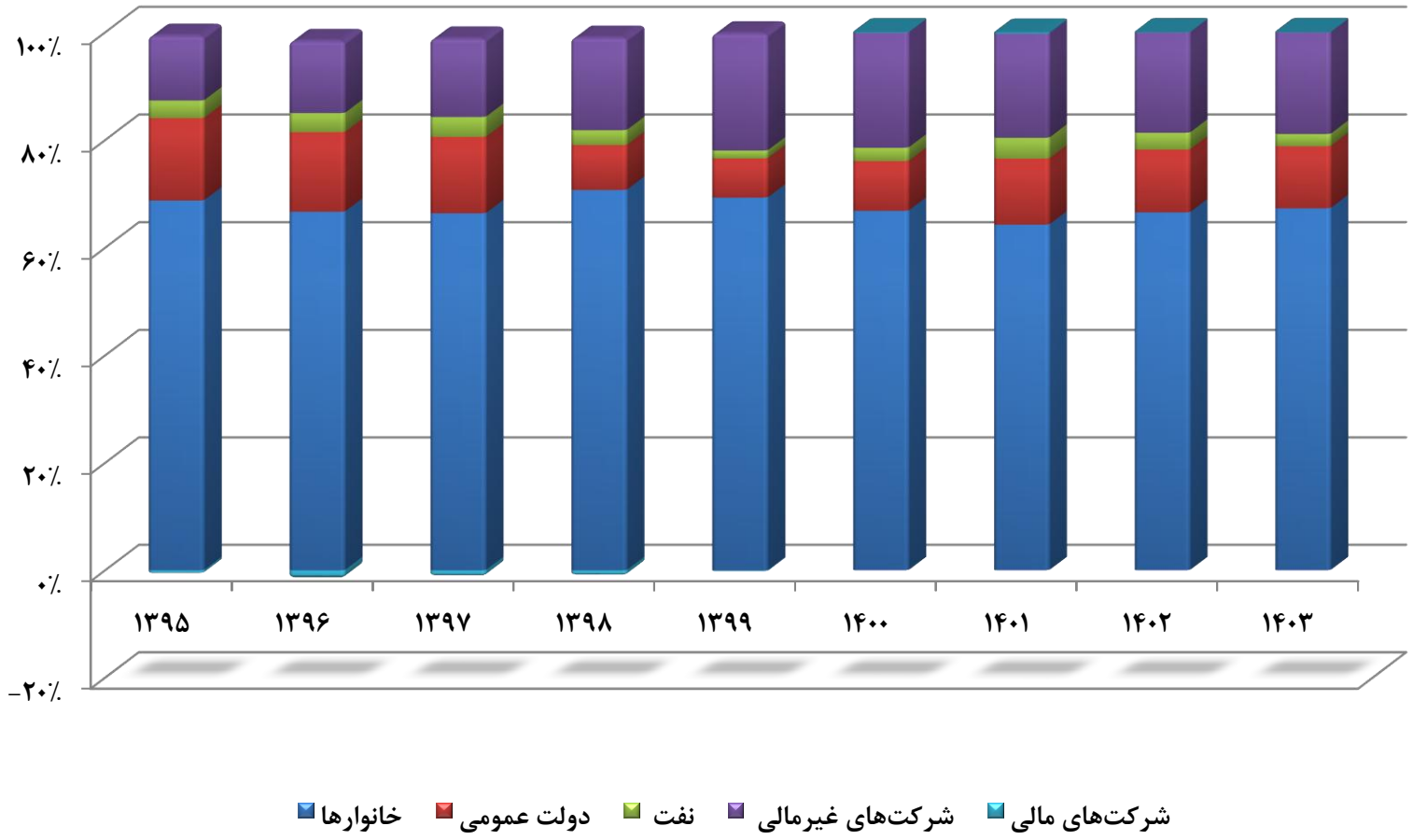

نمودار۱۵ : میانگین سهم نهادهای اقتصادی از درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار- درصد
(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳)

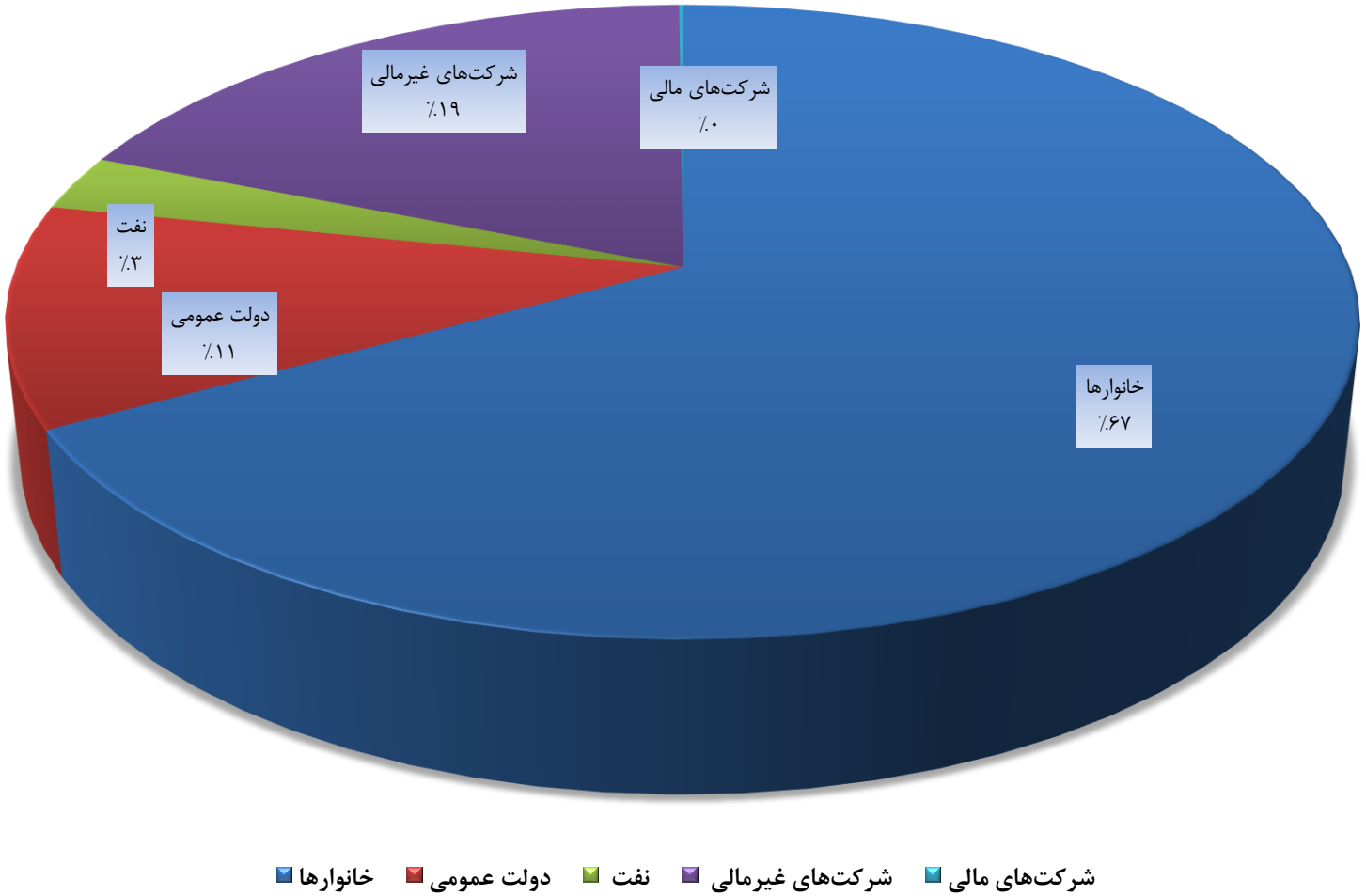

نمودار۱۶ : سهم نهادهای اقتصادی در درآمد قابل تصرف ملی ناخالص- درصد

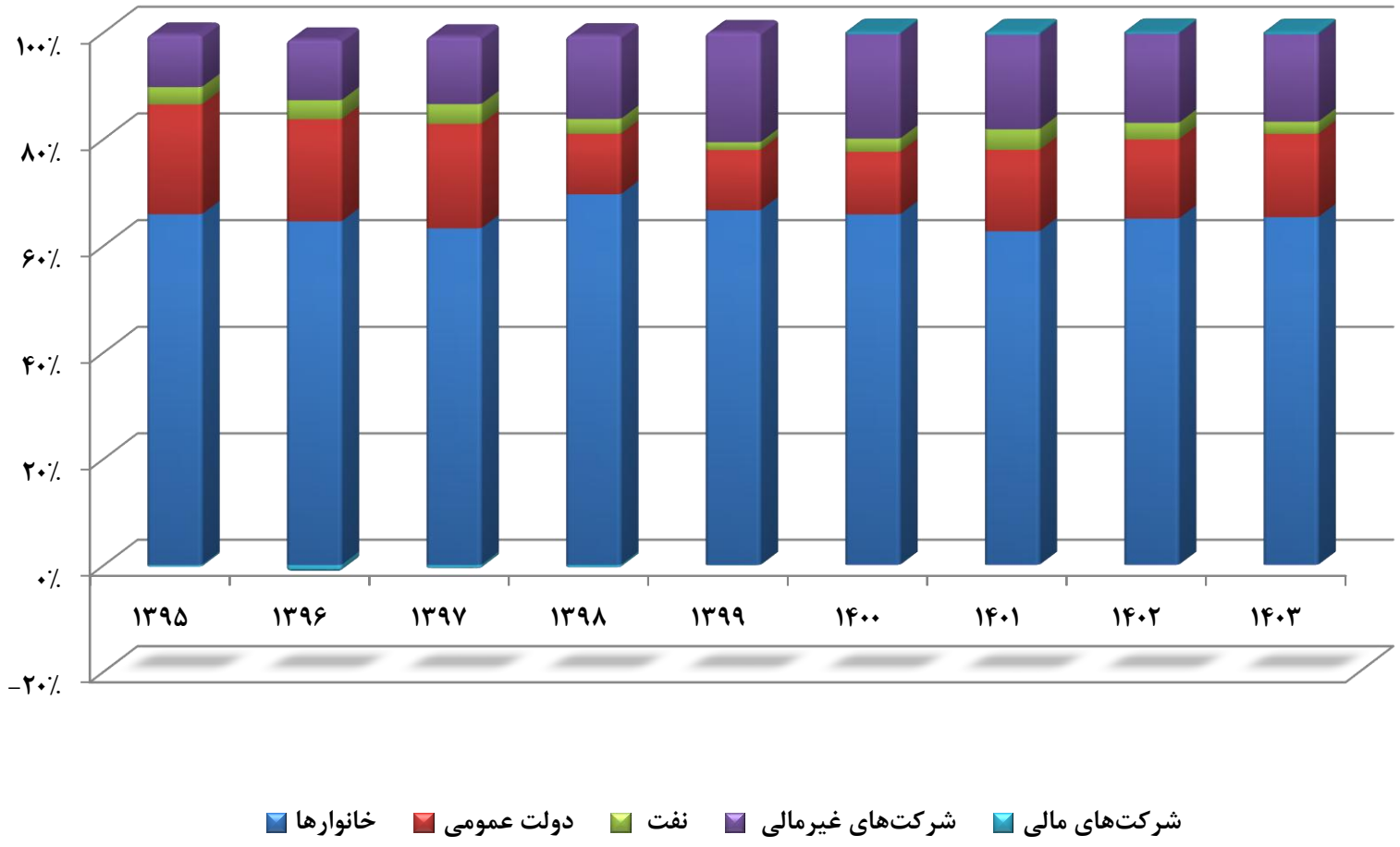

نمودار۱۷ : میانگین سهم نهادهای اقتصادی از درآمد قابل تصرف ملی ناخالص- درصد
(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی۱۴۰۳)

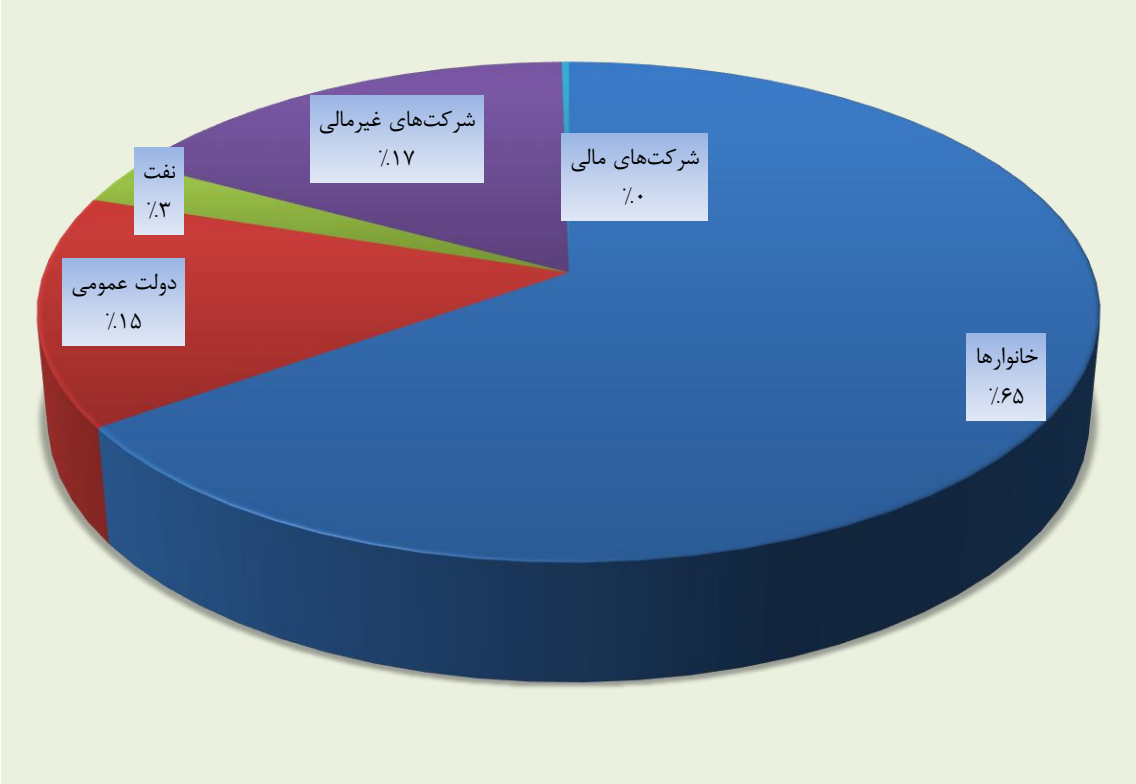

نمودار۱۸ : سهم نهادهای اقتصادی در پس‌انداز ملی ناخالص- درصد

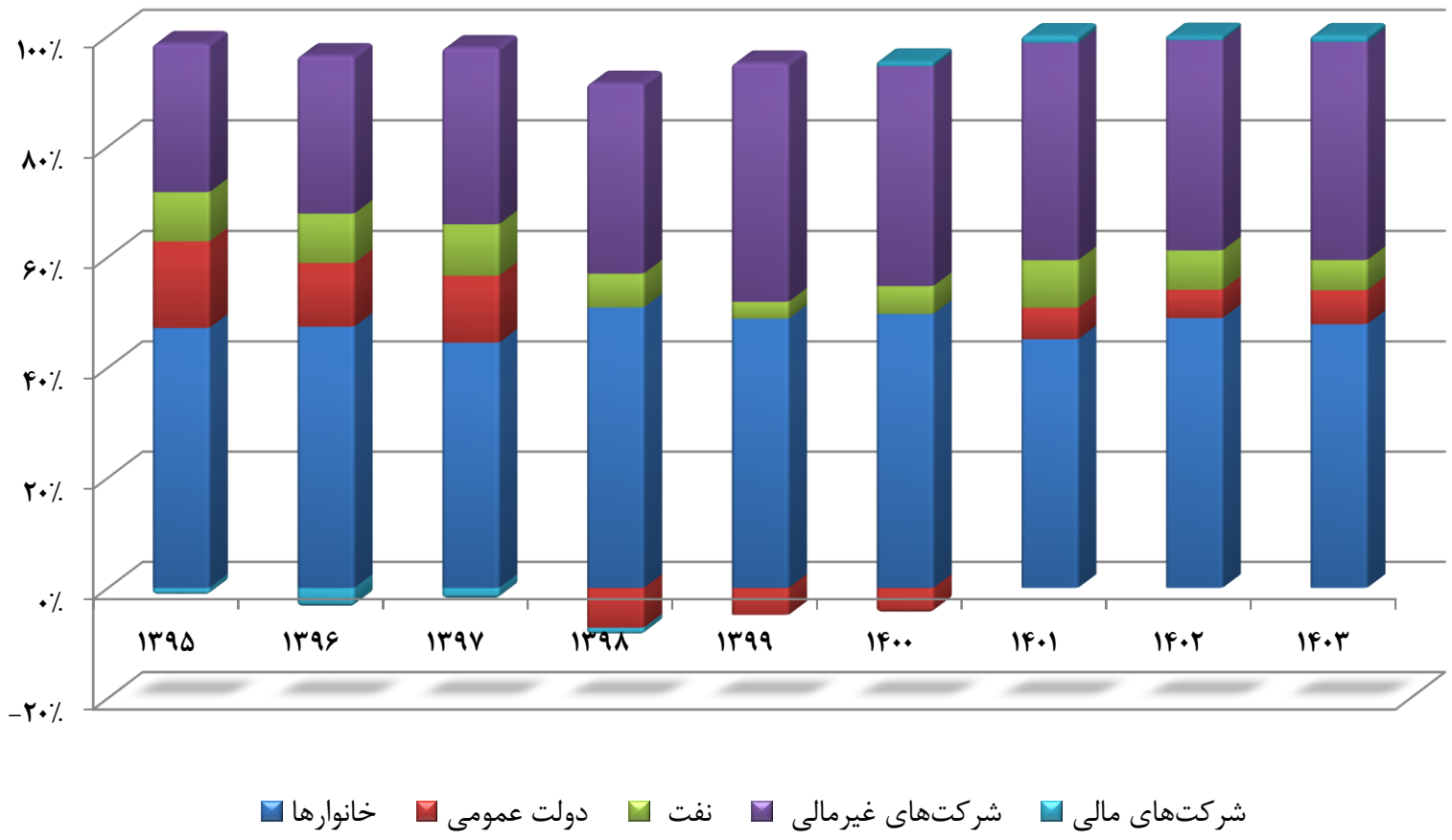

نمودار۱۹: میانگین سهم نهادهای اقتصادی از پس‌انداز ملی ناخالص- درصد
(میانگین دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۳)

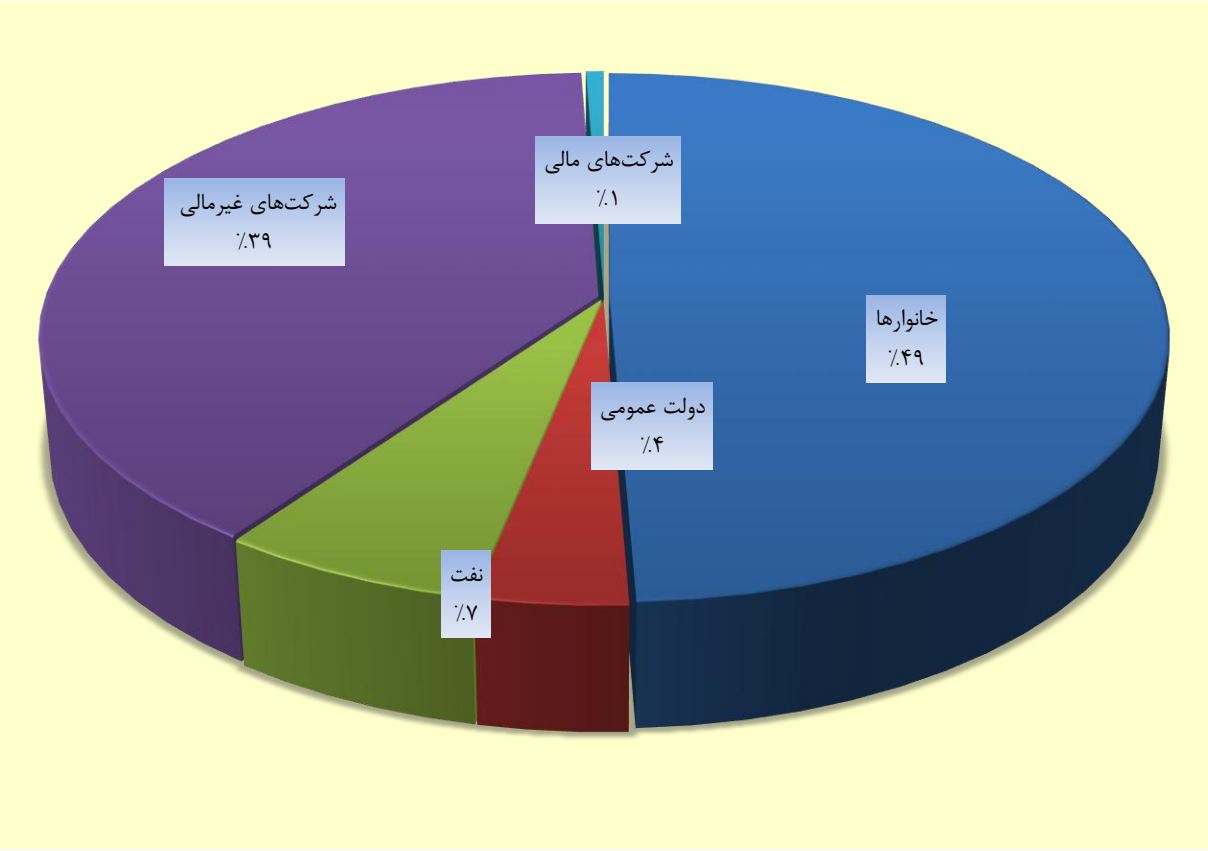
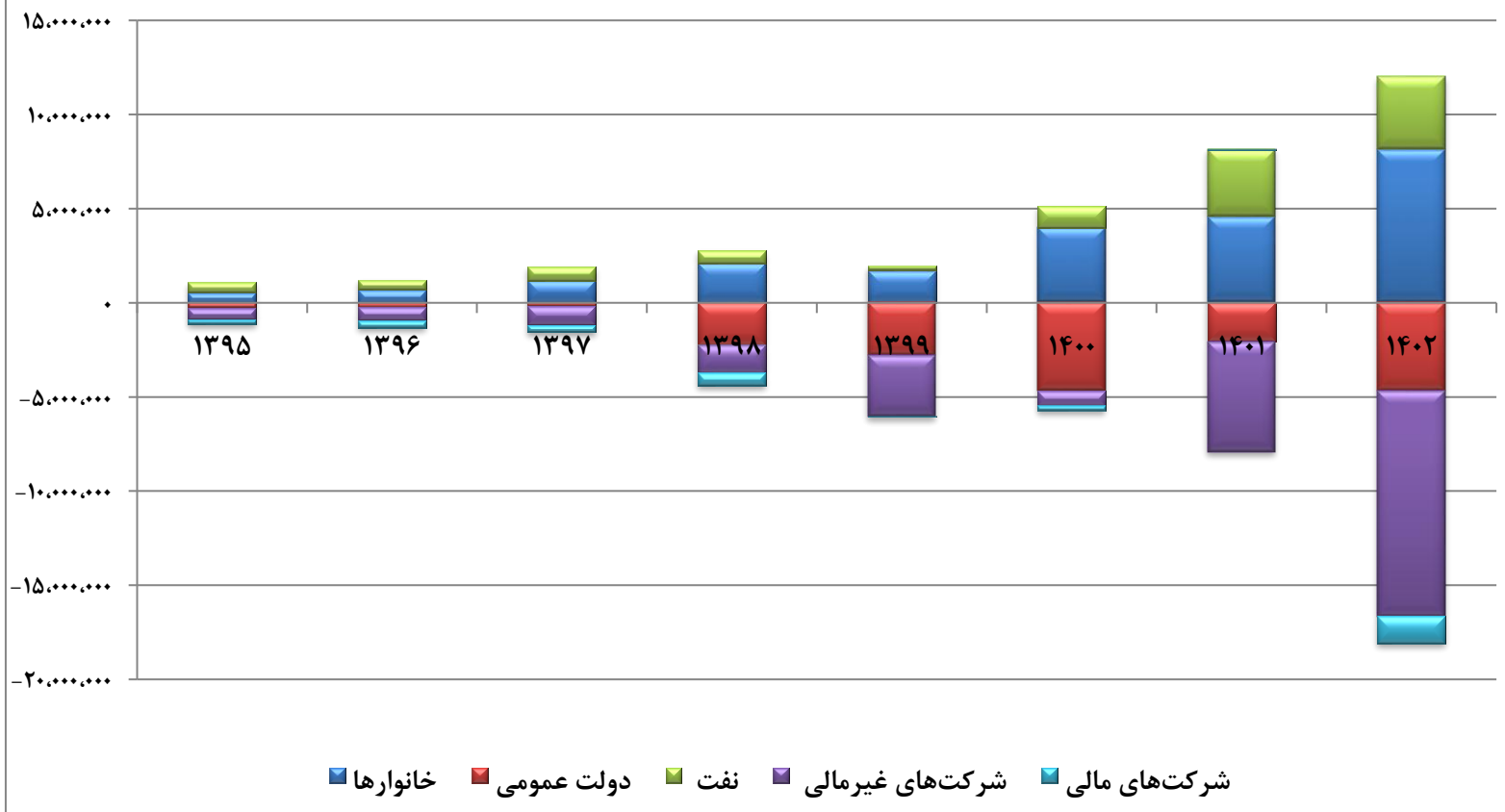
نمودار ۲۰ : خالص وام‌دهی وام‌گیری بخش‌های نهادی اقتصاد ملی- میلیارد ریال
(طی دوره زمانی ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۲)